

GİZLİ

T.C.
CUMHURBAŞKANLIĞI
Devlet Denetleme Kurulu

ARAŞTIRMA VE İNCELEME RAPORU

RAPORUN KONUSU

Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Fırat (Hrant) DİNK'in öldürülmesi ile ilgili olarak; olay öncesi ve sonrasında yürütülen idari tasarruf ve işlemlerin hukuka uygunluğu ile doğruluk ve yeterliliğinin araştırılması ve incelenmesi ve bu kapsamda AİHM kararlarında da eleştirilen kamu görevlilerinin yargılanması ile ilgili iç hukuk düzenlemelerinin geliştirilmesi amacıyla konu ile ilgili mevzuatın genel bir değerlendirmesinin yapılması.

Tarihi : 02 / 02 / 2012

Sayısı : 2012 / 1

Eki : 51 (DVD)

GİZLİ

GİZLİ

T.C.
CUMHURBAŞKANLIĞI
Devlet Denetleme Kurulu

ARAŞTIRMA VE İNCELEME RAPORU

RAPORUN KONUSU

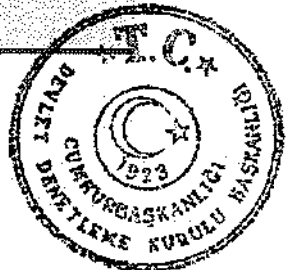
Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Fırat (Hrant) DİNK'in öldürülmesi ile ilgili olarak; olay öncesi ve sonrasında yürütülen idari tasarruf ve işlemlerin hukuka uygunluğu ile doğruluk ve yeterliliğinin araştırılması ve incelenmesi ve bu kapsamda AİHM kararlarında da eleştirilen kamu görevlilerinin yargılanması ile ilgili iç hukuk düzenlemelerinin geliştirilmesi amacıyla konu ile ilgili mevzuatın genel bir değerlendirmesinin yapılması.

Tarihi : 02 / 02 / 2012

Sayısı : 2012 / 1

Eki : 51 (DVD)

GİZLİ

GİZLİ

Torandı. 248
DYS
15.09.2014

T.C.
CUMHURBAŞKANLIĞI
Devlet Denetleme Kurulu

ARAŞTIRMA VE İNCELEME RAPORU

RAPORUN KONUSU

Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Fırat (Hrant) DİNK'in öldürülmesi ile ilgili olarak; olay öncesi ve sonrasında yürütülen idari tasarruf ve işlemlerin hukuka uygunluğu ile doğruluk ve yeterliliğinin araştırılması ve incelenmesi ve bu kapsamda AİHM kararlarında da eleştirilen kamu görevlilerinin yargılanması ile ilgili iç hukuk düzenlemelerinin geliştirilmesi amacıyla konu ile ilgili mevzuatın genel bir değerlendirmesinin yapılması.

Tarihi : 02 / 02 / 2012

Sayısı : 2012 / 1

Eki : 51 (DVD)

GİZLİ

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	I
KISALTMALAR	III
GİRİŞ	1
ARAŞTIRMA VE İNCELEMeye İLİŞKİN BİLGİLER	1
I- ARAŞTIRMA VE İNCELEMENİN KONUSU VE DAYANAĞI	1
II- ARAŞTIRMA VE İNCELEMENİN KAPSAM VE YÖNTEMİ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	3
KAMU GÖREVLİLERİNİN YARGILAMASINA İLİŞKİN DÜZENLEMELER.....	3
I- KAMU GÖREVLİLERİNİN YARGILANMASINA İLİŞKİN SİSTEMLER.....	3
A. TEMEL KAVRAMLAR.....	4
B. YARGISAL GÜVENCE SİSTEMİ.....	14
C. İDARİ GÜVENCE SİSTEMİ.....	14
II. KAMU GÖREVLİLERİNİN YARGILANMASINDA ÜLKE UYGULAMALARI	23
A. İTALYA.....	24
B. FRANSA.....	25
C. İSVİÇRE.....	28
D. İNGİLTERE	29
E. BELÇİKA.....	29
F. DİĞER ÜLKELER.....	30
III- ÜLKEMİZDE KAMU GÖREVLİLERİNİN YARGILANMASINA İLİŞKİN DÜZENLEMELER	30
A. 1913 YILINA KADARKİ UYGULAMALAR.....	30
B. MEMURİN MUHAKEMATİ HAKKINDA KANUNU MUVAKKAT İLE GETİRİLEN SİSTEM.....	42
C. 4483 SAYILI MEMURLAR VE DİĞER KAMU GÖREVLİLERİNİN YARGILANMASI HAKKINDA KANUN.....	46
İKİNCİ BÖLÜM	98
HRANT DİNK CİNAYETİYLE İLGİLİ YÜRÜTÜLEN SORUŞTURMA VE KOVUŞTURMALAR	98
I- HRANT DİNK OLAYININ GELİŞİM SÜRECİ VE DİNK AİLESİNİN TALEPLERİ.....	98
II- CİNAYET ANA DAVASI.....	104
III- KAMU GÖREVLİLERİNE YÖNELİK ADLİ SORUŞTURMALAR	133
A. İSTANBUL CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI	133
B. FATİH CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI.....	143
C. ŞİŞLİ CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI	149
D. TRABZON CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI.....	151
E. SAMSUN CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI.....	166
F. ANKARA CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI.....	170
IV- KAMU GÖREVLİLERİYLE İLGİLİ İDARİ SORUŞTURMALAR	174
A. TRABZON VALİLİĞİ.....	176
B. TRABZON İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ.....	179
C. TRABZON İL JANDARMA KOMUTANLIĞI.....	222
D. İSTANBUL VALİLİĞİ.....	256
E. İSTANBUL İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ.....	260
F. EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İSTİHBARAT DAİRE BAŞKANLIĞI.....	
G. SAMSUN İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ.....	
H. SAMSUN İL JANDARMA KOMUTANLIĞI	

V- AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİNİN DİNK CİNAYETİ KARARINA İLİŞKİN BİLGİLER VE GELİŞMELER ...	320
A. ŞİŞLİ 2. ASLİYE CEZA MAHKEMESİNDEKİ DAVA.....	320
B. AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİNDEKİ DAVA.....	324
C. İSTANBUL BÖLGE İDARE MAHKEMESİNDE AÇILAN TAZMİNAT DAVASI	342
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	344
TESPİT, DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER.....	344
I- KAMU GÖREVLİLERİNİN YARGILANMASI İLE İLGİLİ MEVZUAT VE UYGULAMALAR HAKKINDA TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	345
A. MEMUR YARGILAMA HUKUKUNA İLİŞKİN TESPİTLER.....	345
B. ETKİN SORUŞTURMA İLKESİNE İLİŞKİN TESPİTLER	358
C. MEMUR YARGILAMA HUKUKUNA İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER VE ÖNERİLER	371
II-HRANT DİNK CİNAYETİ İLE İLGİLİ KAMU GÖREVLİLERİNE YÖNELİK İDDİALARA İLİŞKİN DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER	381
A. ARAŞTIRMA VE İNCELEMELERDEKİ KISITLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	391
B. TRABZON İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ PERSONELİ HAKKINDAKİ İDDİALARLA İLGİLİ DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER.....	398
C. TRABZON JANDARMA KOMUTANLIĞI PERSONELİ HAKKINDAKİ İDDİALARLA İLGİLİ DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER.....	461
D. İSTANBUL VALİLİĞİ VE İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ PERSONELİ HAKKINDAKİ İDDİALARLA İLGİLİ DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER.....	509
E. EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İSTİHBARAT DAİRE BAŞKANLIĞI PERSONELİNE YÖNELİK İDDİALAR HAKKINDA DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER	582
F. MİLLİ İSTİHBARAT TEŞKİLATIYLA İLGİLİ DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER	603
SONUÇ	619
EKLER	650
KAYNAKÇA	653

KISALTMALAR

a.g.e.	ADI GEÇEN ESER
a.g.m.	ADI GEÇEN MAKALE
a.g.t.	ADI GEÇEN TEZ
ABD	AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ
AİHD	AVRUPA İNSAN HAKLARI DİVANI
AİHK	AVRUPA İNSAN HAKLARI KOMİSYONU
AİHM	AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ
AİHS	AVRUPA İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMESİ
AK	AVRUPA KONSEYİ
AKGY	AVRUPA KONSEYİ VE İNSAN HAKLARI GENEL MÜDÜR YARDIMCILIĞI
ASYS	ASAYİŞ
AÜHF	ANKARA ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ
AYM	ANAYASA MAHKEMESİ
BCVS	BAŞCAVUŞ
BDDK	BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU
BM	BİRLEŞMİŞ MİLLETLER
BOA	BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ
C.BAŞSAVCILIĞI	CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI
CD.	COMPACT DISC
CİG	CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CMK	5271 SAYILI CEZA MUHAKEMESİ KANUNU
CUMK	CEZA USULÜ MUHAKEMELERİ KANUNU
D.İŞ	DEĞİŞİK İŞ
DARA	TELEFON DETAY KAYIT SİSTEMİ
DGM	DEVLET GÜVENLİK MAHKEMESİ
DMK	DEVLET MEMURLARI KANUNU
E.	ESAS
E.Ö.D.T.	EMNİYET ÖRGÜTÜ DİSİPLİN TUZUĞU
EGM	EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
EHFD	ERZİNCAN HUKUK FAKÜLTESİ DERGİSİ
(F3)	BULUŞMA RAPORU
(F4)	HABER RAPORU
GBTS	GENEL BİLGİ TOPLAMA SİSTEMİ
GSM	GLOBAL SYSTEM FOR MOBILE COMMUNICATIONS "KÜRESEL MOBİL İLETİŞİM SİSTEMİ"
GÜHFD	GAZİ ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ DERGİSİ

GİZLİ

HMK	6100 SAYILI HUKUK MUHAKEMLERİ KANUNU
HTS	TELEFON İLETİŞİM BİLGİLERİ KAYITLARI
HUMK	HUKUK USULÜ MUHAKEMLERİ KANUNU
IMEI	INTERNATIONAL MOBILE EQUIPMENT IDENTITY
İDB	İSTİHBARAT DAİRE BAŞKANLIĞI
İDP	İSTİHBARAT BİLGİSAYAR ARŞİV KAYIT PROGRAMI
İHEB	İNSAN HAKLARI EVRENSEL BEYANNAMESİ
İKK	İSTİHBARATA KARŞI KOYMA
İL İD. KRL. MD.	İL İDARE KURULU MÜDÜRLÜĞÜ
İYUK	İDARİ YARGILAMA USULÜ KANUNU
J.	JANDARMA
J. ALB	JANDARMA ALBAY
J. KD. BCVŞ.	JANDARMA KIDEMLİ BAŞCAVUŞ
J. ÜTGM.	JANDARMA ÜSTEĞMEN
J. YZB.	JANDARMA YÜZBAŞI
J.KAD. BCVŞ.	JANDARMA KADEMELİ BAŞCAVUŞ
J.KD. ALB	JANDARMA KIDEMLİ ALBAY
(K)	KOD
K.	KARAR
KHK	KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME
KİHBİ	KAÇAKÇILIK İSTİHBARAT HAREKÂT VE BİLGİ TOPLAMA DAİRE BAŞKANLIĞI
KİT	KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSÜ
KOM	KAÇAKÇILIK VE ORGANİZE SUÇLAR MASASI
KTÜ	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
LOG	BİLGİSAYAR SİSTEMLERİNDE GÜNLÜK YAPILAN İŞLEMLERİN GÖSTERİLDİĞİ KAYITLAR
MİT	MİLLİ İSTİHBARAT TEŞKİLATI
MMHK	MEMURİN MUHAKEMATI HAKKINDA KANUNU MUVAKKAT
OBİPAS	OPERASYONEL BİLGİ PAYLAŞIM SİSTEMİ
PVSK	2559 SAYILI POLİS VAZİFE VE SALAHİYET KANUNU
RG	RESMİ GAZETE
s.	SAYFA
S.	SAYI
SİM	SUBSCRİBER IDENTITY MODULE, (ABONE KİMLİK MODÜLÜ; ABONEYE AİT BİLGİLERİN BULUNDUĞU MODÜL)
SMS	SHORT MESSAGE SERVICE; KISA MESAJ HİZMETİ
SSÇ	SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK
Ş.B.	ŞAFAK BAŞA

GİZLİ

Devlet Denetleme Kurulu

Araştırma ve İnceleme Raporu

V

Ş.Y.	ŞÜKRÜ YILDIZ
T.	TARİH
TBMM	TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
TCK	5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNU
TEM	TERÖRLE MÜCADELE
TEPAS	TELSİZ KONUŞMALAR PAYLAŞIM SİSTEMİ
TİB	TELEKOMÜNİKASYON İLETİŞİM BAŞKANLIĞI
TKB	TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞI
TODAİE	TÜRKİYE VE ORTADOĞU AMME İDARESİ ENSTİTÜSÜ
TRT	TÜRKİYE RADYO TELEVİZYON KURUMU
TSEK	TÜRK STANDARTLARI ENSTİTÜSÜ KURUMU
TÜBİTAK	TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU
UK	BİRLEŞİK KRALLIK, İNGİLTERE
UZ.J.II.KAD.KD.ÇVŞ.	UZMAN JANDARMA II KADEMELİ KIDEMLİ ÇAVUŞ
UZM.J.V. KAD. ÇVŞ.	UZMAN JANDARMA KADEMELİ ÇAVUŞ
UZM.ÇAVUŞ	UZMAN ÇAVUŞ
VADİ	BİLGİSAYAR PROGRAMI
YİE	YARDIMCI İSTİHBARAT ELEMANI
YÖK	YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMU
3713 sayılı Kanun	TERÖRLE MÜCADELE KANUNU
4483 sayılı Kanun	MEMURLAR VE DİĞER KAMU GÖREVLİLERİNİN YARGILANMASI HAKKINDA KANUN
6008 sayılı Kanun	TERÖRLE MÜCADELE KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN

GİRİŞ

ARAŞTIRMA VE İNCELEMAYA İLİŞKİN BİLGİLER

I- ARAŞTIRMA VE İNCELEMENİN KONUSU VE DAYANAĞI

Araştırma ve İncelemenin konusu; AGOS Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Fırat (Hrant) Dink'in 19.01.2007 tarihinde öldürülmesiyle ilgili olarak, "Olay öncesinde alınan istihbaratın değerlendirilmesinde herhangi bir sorumluluğun bulunup bulunmadığına ilişkin yürütülen idari araştırma, inceleme ve soruşturmaların etkin ve verimli şekilde yapıp yapılmadığı hususu ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince eleştirilen kamu görevlilerinin yargılanması ile ilgili iç hukuk düzenlemelerinin geliştirilmesi amacıyla konu ile ilgili mevzuatın değerlendirilmesi" olarak belirlenmiştir.

Araştırma ve inceleme, Cumhurbaşkanlığı Yüce Katının talimatları uyarınca Devlet Denetleme Kurulunun 28.01.2011 tarih ve 425 sayılı Kararına dayalı olarak gerçekleştirilmiştir.

II- ARAŞTIRMA VE İNCELEMENİN KAPSAM VE YÖNTEMİ

Anayasanın 108. maddesi uyarınca Devlet Denetleme Kurulu; esas itibariyle kamu kurum ve kuruluşlarının (silahlı kuvvetler ve yargı organları) hukuka uygunluk denetimini ve kamu hizmetlerinin etkin ve düzenli olarak yürütülmesine ve geliştirilmesine yönelik araştırma ve inceleme faaliyetlerini yapmak üzere kurulmuştur.

Kurulun yetkileri de 2443 sayılı Devlet Denetleme Kurulu Kurulması Hakkında Kanun'da bu çerçevede sınırlı olarak sadece kapsamdaki ilgili kurum ve kişilerden bilgi ve belge isteme ile bazı hallerde uzman çalıştırabilme imkânı ile sınırlı tutulmuştur. Başka bir deyişle, DDK tüm yetki ve araçlarla donatılmış bir soruşturma birimi değildir. Bu itibarla, Hrant Dink ve benzeri olaylarda DDK'nın kamuoyunda oluşan beklentileri tümüyle karşılamaya yönelik görevi, yetkisi ve kullanabileceği araçları bulunmamaktadır. DDK, tanık dinleme veya bunları getirtme, iletişim bilgilerini alma ve inceleme ya da ceza soruşturmalarında delil tespitine yönelik getirilen diğer araçların hiç birisine sahip değildir.

Bu itibarla, kamuoyunda oluşan hassasiyetler, konunun mahkeme aşamasında bulunması ve diğer hukuki sınırlamalar dikkate alınarak, Hrant Dink'in öldürülmesi ile ilgili hususlarda; idare organlarının yürütülen soruşturmaların hukuka uygunluğu açısından denetimi ile kamu görevlilerinin yargılanmasına ilişkin mevzuatın geliştirilmesine yönelik bir çalışma yapılabilmektedir. Nitekim çalışmanın dayanağı olan Makam Oluru'nda da bu husus;

1- Hrant Dink'in ailesi ve diğer ilgili tarafların katkılarının da alınarak; yeni bir bilgi veya belgeye ulaşılabilmesi amacıyla olay öncesi ve sonrasında yürütülen idari tasarruf ve işlemlerin hukuka uygunluğu ile doğruluk ve yeterliliğinin araştırılması ve incelenmesi,

2- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarında da eleştirilen, kamu görevlilerinin yargılanması ile ilgili iç hukuk düzenlemelerinin geliştirilmesi amacıyla konu ile ilgili mevzuatın genel bir değerlendirilmesinin yapılması

şeklinde belirlenmiştir.

Bu nedenle, Devlet Denetleme Kurulunun 22.04.2011 tarih ve 428 sayılı Kararı ile 4483 sayılı Kanunda ve diğer mevzuatta yer alan sınırlamalara uygun olarak daha önce yapılan soruşturma/ön incelemelerin tekrarına yol açmayacak bir çalışma yönteminin takip edilmesi uygun görülmüştür.

Raporun inceleme safhasında çalışma iki ayrı başlık halinde yürütülmüş, bilahare ulaşılan sonuçların ve hazırlanan raporların birbiriyle örtüşmesi ve bütünlük halinde kamuoyu ile paylaşılmasının daha yararlı olacağı değerlendirildiğinden her iki başlığın tek rapor içinde birleştirilmesi uygun görülmüştür.

Raporun Birinci Bölümünde; memur yargılama hukuku tarihsel süreç içerisinde ele alınmış ve günümüzde yürürlükte bulunan 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümlerinin uygulama sonuçları değerlendirilmiştir.

Raporun İkinci Bölümünde, Hrant Dink cinayeti ile ilgili olarak gerek ulusal düzeyde gerekse AIHM'nde yürütülen soruşturma, kovuşturma ve açılan davalar; Cinayet Ana Davası, Kamu Görevlilerine Yönelik Adli/İdari Soruşturmalar, AIHM'nin Dink/Türkiye Kararı ve Cinayete İlişkin Diğer Bilgi ve Gelişmeler alt başlıkları halinde ayrıntılı olarak incelenmiştir.

Raporun Tespit, Değerlendirme ve Öneriler Başlıklı Üçüncü Bölümünde; Hrant Dink cinayeti ile ilgili olarak kamu görevlileri hakkında yürütülen idari soruşturmalar, kamu görevlilerinin yargılanması hakkında mevzuatla ilgili tespit ve değerlendirmeler ile raporun diğer bölümlerinde elde edilen bulgular ve söz konusu bulgular ışığında geliştirilen öneriler belirtilmiştir.

Araştırma ve inceleme, Üyeler İsmail Hakkı Sayın ve Mehmet İlhan tarafından yürütülmüştür. Çalışmalar sırasında, 2443 sayılı Devlet Denetleme Kurulu Kurulması Hakkında Kanununun 5. maddesi uyarınca; HSYK Başmüfettişi Mustafa Yılmaz, Sayıştay Uzman Denetçisi Abdülkadir Dere, Mülkiye Başmüfettişleri Ahmet Tüzemen ile İbrahim Avcı, Sağlık Bakanlığı Başmüfettişi Ahmet Bakır ve Uluslararası Güvenlik Uzmanı Bilal Çankal geçici uzman olarak görev yapmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

KAMU GÖREVLİLERİNİN YARGILAMASINA İLİŞKİN DÜZENLEMELER

Kamu görevlilerinin yargılanması ile ilgili Türkiye’de uygulanan mevzuat öteden beri tartışma konusu olmuş, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarında bu konudaki mevzuat ve uygulamalar çokça eleştirilen konular arasında yer almıştır. Kamu görevlileri hakkında etkin soruşturma yapılmadığı gerekçesi ile Mahkeme tarafından Türkiye hakkında önemli ihlal kararları verilmiştir. Bu nedenle kamu görevlilerinin yargılanması ile ilgili iç hukuk düzenlemelerinin geliştirilmesine ihtiyaç vardır ve bu amaçla meri mevzuatın genel bir değerlendirilmesinin yapılması gerekmektedir.

Aşağıda öncelikle memurların yargılanması sürecinde sıkça karşımıza çıkan bazı temel kavramların açıklanması yapılmış ve memur yargılanmasında uygulanan yöntemler incelenmiştir.

Bölümün devamında ise, kamu görevlilerinin yargılanması hakkındaki mevzuatın tarihsel süreç içerisindeki değişimi irdelenerek Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat ve 4483 sayılı Kanun uygulaması ana hatlarıyla ele alınmıştır. Bunun dışında kamu görevlilerinin ayrı bir yargılama usulüne tabi tutulması hakkındaki görüşler ile 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunun TBMM’de kabul sürecinde öne çıkan değerlendirmelere yer verilmiştir. Son olarak 4483 sayılı Kanunun uygulaması değerlendirilmiştir.

I- KAMU GÖREVLİLERİNİN YARGILANMASINA İLİŞKİN SİSTEMLER

Bir suç isnadı söz konusu olduğunda, suçun öğrenilmesinden hükmün kesinleşmesine kadar sanık hakkında yapılacak bütün işlemlerin adli makamlarca yapılması genel kuraldır. Doğaldır ki her genel kuraldan ayrılış, özel ve belki de ayrıcalıklı denilebilecek bir uygulamayı gerektirir. Genel kuralların yanında özel kuralların benimsenmesi hemen her ülkede tartışmalara yol açmıştır.¹ Ülkemizde memurların görevlerinden dolayı suç işledikleri iddia edildiğinde öncelikle idari merciler soruşturma izni vermekte bundan sonra adli makamlarca soruşturma/kovuşturma yapılabilmektedir.²

Memurların özel muhakeme usulüne tabi kılınması çoklukla kamu hizmetinin devamını sağlamak ve idarenin otorite ve kudretinin sarsılmasını önlemek endişesiyle kabul edilmiştir. Bugün birçok ülke kanunları memurların muhakemesinde artık özel hükümlere yer

¹ MUMCU Uğur, *Türk Hukukunda Memurların Yargılanması*, AHFD, C.28, 1971, s.133

² KEYMAN Selahattin, *Memurin Muhakemat Kanunu*, AHFD Cilt 19, 1962, s.174

vermemektedirler. Buna karşılık ülkemizde, memurların muhakemesini genel hükümlerin dışında birtakım usuli hükümlere bağlamış bulunmaktadır. Bununla beraber ülkemizdeki mevcut gelişim de, bu konuda basitliğe ve özel hükümlerin kaldırılmasına doğru bir yol takip etmektedir. 4 Aralık 1999 tarihinde yürürlüğe giren Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun da bu yolda atılmış mütevazı bir adım olarak görülmektedir.

Kuvvetler ayrılığı ilkesinden yola çıkarak kamu gücü, kamu hizmetine yön veren ilkeler ve korunan kamu hizmeti ilkelerini çığnemenin doğurduğu zararlar, kamu personeli anlayışı ve devletin genel kamu yönetimine ilişkin özel rejimi gözetildiğinde memur sorumluluğu açısından yargısal güvence sistemi ve idari güvence sistemi olmak üzere aşağıda detayları açıklanan iki temel sistemden söz edilmektedir.³ Bu sistemlerin açıklanmasına geçmeden önce kamu görevlilerinin yargılanması ile ilgili temel kavramlar üzerinde durmak daha açıklayıcı olacaktır.

A. TEMEL KAVRAMLAR

Kamu görevlilerinin yargılanması sürecinde kullanılan ve gerek öğretide gerekse uygulamada farklı tanımları yapılabilen bu kavramlar, kamu hizmeti, kamu görevi, kamusal faaliyet, kamu görevlisi, memur ve görev nedeniyle işlenen suç alt başlıkları halinde incelenmiştir.

1- Kamu Hizmeti

Kamu hizmeti kavramı kamu yönetiminin faaliyet alanının tespitinde önemli bir rol üstlenmektedir. Nitekim, Anayasamızın 128. maddesi; devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerin, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görüleceğini düzenlemiştir.

Anayasanın değişik maddelerinde yer alan kamu hizmeti kavramı bazı bölümlerde (örneğin Anayasanın 128 ve 47. maddeleri) maddi açıdan ele alınarak "faaliyet" anlamında, bazı bölümlerde organik açıdan tanımlanarak belli bir görevi yürütmek için bir kamu tüzel kişisi tarafından tahsis edilmiş olan ajan ve vasıtaların bütünü olarak (örneğin 70. maddesinde) "kamu kuruluşları" anlamında kullanılmıştır.⁴

³ SELÇUK Sami, *Memur Yargılanması Hakkında*, Tüsiad 1997, s.17-18; SELÇUK Sami, *Hukuk Devleti Açısından Karşılaştırmalı Hukukta Memur Yargılanması Zorba Devlettten Hukukun Üstünlüğüne*, Ankara 2000, s.200-201

⁴ GÜNDAY Metin, *İdare Hukuku*, Ankara 2003 s.285

Bir tanımlamaya göre kamu hizmeti; siyasal organlar tarafından kamuya yararlı olarak kabul edilen, bir kamu kuruluşunun ya kendisi ya da kendisinin yakın denetimi ve gözetimi altında özel kesim tarafından yürütülen faaliyetlerdir.⁵

Başka bir görüşe göre kamu hizmeti; devlet veya devletin kontrolü altında, umumi ve kolektif ihtiyaçları karşılamak ve tatmin etmek, kamu menfaatini sağlamak amacıyla icra edilen, umuma arz edilmiş bulunan, devamlı ve muntazam faaliyetlerdir.⁶

Bu tanımlamalardan yola çıkarak kamu hizmetini "kamu kuruluşlarınca bizzat ya da bunların denetimi altında özel kuruluşlar tarafından, toplumun ortak gereksinimlerini karşılamak suretiyle kamu menfaatini temin etmek amacıyla yürütülen toplum yaşamı için zorunlu, umuma arz edilmiş devamlı ve düzenli faaliyetlerdir." diye tarif edebilmek mümkündür.⁷

2- Kamu Görevi

Kamu görevlilerinin yargılanması konusuna ilişkin yapılacak incelemede kamu görevi kavramının da önemli bir yeri bulunmaktadır. Kamu görevlilerinin yargılanması her şeyden önce bir kamu görevinin icrası ya da icrasından imtinayı gerektirir.

İsmail Can kamu görevini "devletin devlet olma vasfından kaynaklanan ve devlet tarafından yürütülmesi zorunlu bulunan faaliyetler bütünüdür." diye tanımlarken Sulhi Dönmezer "devlete ait icra-i karar alma yetkisinin, kamu otoritesinin kullanmasını gerektiren fonksiyonlardır."⁸ şeklinde tanımlamıştır. Kamu görevinin ana unsuru, kamu kudretinin (erkinin) kullanılmasıdır. Buradan hareketle doğrudan ya da dolaylı olarak kamu otoritesini kullanmayan kişinin kamu görevlisi olarak kabulü mümkün olmayacaktır.⁹

3- Kamusal Faaliyet

Konunun idare hukuku ile birlikte ceza hukukunu da ilgilendirdiği dikkate alındığında "kamusal faaliyet" kavramının da incelenmesi gerekecektir. Zira genel olarak idare hukuku kavramları olan kamu hizmeti ve kamu görevi başlıkları 765 sayılı mülga Türk Ceza Kanunundaki memur-hizmetli ayrımı için yeterli ise de 5237 sayılı yeni Türk Ceza Kanunu esaslarının açıklanmasında yeterli değildir.

⁵ GÜNDAY, a.g.e., s.285

⁶ CEYLAN Atilla, Türkiye'de Kamu Çalışanlarının Yargılanması Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2008, s.4

⁷ TOPUZ İbrahim, Memur ve Diğer Kamu Görevlilerinin Soruşturma ve Yargılama Usulleri, Ankara-2005 s.40

⁸ TOPUZ İbrahim, a.g.e., s.41

⁹ ARICA Mehmet Nadir, Memur Suçları ve Soruşturma, 2.baskı. Ankara, 2000, s. 16' dan naklen CEYLAN Atilla, a.g.t., s.19

Kamusal faaliyet; kamu adına devlet ya da devletin verdiği yetki ile kurulan diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından yürütülen faaliyetlerdir. Nitekim 5237 sayılı Kanunun 6. madde gerekçesine göre kamusal faaliyet, Anayasa ve kanunlarla belirlenmiş usullere göre verilmiş olan bir siyasi kararla bir hizmetin kamu adına yürütülmesidir. Şu halde devlet organları olan kamu idareleri (merkezi ve yerel idareler) ve kamu kurumları (hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşları)nın yürüttükleri hizmetler kamusal faaliyetlerdir. Bu açıklamalar ışığı altında toplum adına yürütülen bir hizmetin varlığını, hizmetin yasaya ve siyasi iradeye dayalı olarak kurulmasını ve hizmetin yürütülmesinde kamu otoritesinin kullanılmasını kamusal faaliyetin ana unsurları olarak kabul etmek mümkündür.¹⁰

4- Kamu Görevlisi

Kamu görevi başlığı altında yapılan tanımlar paralelinde kamu görevlisini, kamu yararını gerçekleştirmek üzere devlet tarafından yapılması gerekli faaliyetleri kamu gücünü kullanarak gerçekleştiren kişi olarak tanımlayabiliriz. Ancak, bu kavramın ortak kabul görmüş genel bir tanımı bulunmamaktadır.

1961 Anayasasının 117. maddesinde devletin, diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle zorunlu oldukları kamu hizmetlerine ilişkin asli ve sürekli görevlerin memurlar eli ile yürütüleceği düzenlenmişken, 1982 Anayasasının 128. maddesinde; devletin, kamu, kt,sad, teşebbüsleri ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle yürütülür" hükmü getirilmiş, böylece mevzuatımıza ilk olarak "diğer kamu görevlisi" kavramı girmiştir.

1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5237 sayılı Türk Ceza Kanunuyla birlikte ceza kanunlarının uygulanmasında da "kamu görevlisi" kavramı kabul edilmiştir. 5237 sayılı Kanun'un 6/1-c maddesinde tanımı yapılan kamu görevlisi; "kamusal faaliyetlerin yürütülmesine, atama veya seçilme yoluyla ya da herhangi bir surette sürekli, süreli veya geçici olarak katılan kişidir."

Kamusal faaliyetin yürütülmesine katılan kişilerin maaş, ücret veya sair bir maddi karşılık alıp almamalarının, bu işi sürekli, süreli veya geçici olarak yapmalarının bir önemi bulunmamasına rağmen kamusal faaliyete katılmanın genel idare esaslarına uygun olması gerekir.¹¹

¹⁰ GÖKCAN Hasan Tahsin - ARTUÇ Mustafa, Ceza ve Usul Hukukunda Kamu Görevlisi Kavramı ve Özel Soruşturma Usulleri, Ankara, Seçkin Yayınları, 2007, s.34-39

¹¹ ÖZGENÇ İzzet, Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi, 3.baskı, Ankara, Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Yayınları, Ankara, 2006, s. 99'dan naklen CEYLAN Atilla, a.g.t., s.20

5- Memur ve Diğer Kamu Görevlileri

Sözlük anlamında memur; emir alan, bir işe tayin olunan görevli, devlet hizmetinde bulunan ve amirin emrinde iş görmekle vazifeli maaşlı kişi, bedeninden ziyade daha çok kafasıyla çalışan kişidir.¹²

Kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde kullanılması zorunlu unsurlardan olan insan kaynağı olarak da karşımıza çıkan memur, kamu hizmetinin yürütülmesinde çalışan daimi olarak idari kadro içerisinde yer alan görevlidir.¹³ Devlet memuru bir kamu görevlisi olmasına rağmen, her kamu görevlisi memur değildir.

Anayasa'nın 128. maddesinde ise kamu görevlilerinin tanımı yapılmaksızın, nitelikleri, atama, görev ve yetkileri, hak ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ile diğer özlük işlerinin kanunla düzenleneceği belirtilmiştir. Böylece Anayasa, kamu görevlileri için genel bir düzenleme yapmış, devletin ülkedeki ekonomik, sosyal ve teknik gelişmeler sonucu artan işlevlerini de dikkate alarak, tüm kamu hizmeti görevlilerini "Memur" kavramı altında toplamamış, bunların kendi aralarında ayrılması konusunda yasa koyucuya inisiyatif tanımıştır. Bunun yanında gördükleri hizmetler bakımından memurlardan farklı statüde olup kendi personel kavramlarına tabi olan "diğer kamu görevlileri" Anayasanın 128. maddesinde yer almasına rağmen bu konuda da birlik sağlanamamış, gerek doktrin gerekse mahkeme kararlarında diğer kamu görevlilerinin tanımı hususunda genel kabul görmüş bir anlatıma ulaşılamamıştır.¹⁴

Bir görüşe göre, diğer kamu görevlileri, idare ile "kamu hukuku" ilişkisi içinde bulunan ve hizmetin "asli elemanı" sayılabilecek türde bir görevde çalışanlar iken, başka bir görüşe göre; "genel idare esasları", kamusal ve özel yönetim biçimini ifade etmekte olduğundan, bu şekilde idare edilen kurum ve kuruluşların "asli ve sürekli görevlerinde" çalışanlar memur sayıldığı gibi; işçi niteliği taşımayan bütün öteki personelin "diğer kamu görevlileri" alanına girdiği kabul edilmektedir. Diğer bir görüşte; memurlar dışındaki kamu görevlisi tanımını dar ve geniş olarak ikiye ayırarak, dar anlamda kamu görevlisinden; idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri yerine getirenlerin diğer kamu görevlileri olduğunu belirterek, kapsamına hakim ve savcılar, üniversite öğretim üyeleri gibi ayrı personel rejimine tabi kamu görevlilerinin girdiğini, geniş anlamda kamu

¹² TOPUZ İbrahim a.g.e., s.46

¹³ TOPUZ İbrahim a.g.e., s.45

¹⁴ TODAİE, Devlet Memurları El Kitabı, Ankara 1987, s.57

görevlisi kapsamına ise kamu kesiminde idari sözleşmeyle görev yapan tüm görevlilerin girdiğini ileri sürmektedirler.¹⁵

Yüksek mahkemelerin de bu konuda farklı kararları bulunmaktadır. Anayasa Mahkemesi bir kararında; diğer kamu görevlilerini, memurlar ve işçiler dışında kamu hizmetinin gerektirdiği, asli ve sürekli görevlerde yönetime kamu hukuku ilişkisi ile bağlı olarak çalışanlar¹⁶ olarak tanımlamasına rağmen, sözleşmeli personeli bazı kararlarında diğer kamu görevlisi olarak kabul etmiş ancak bazı kararlarında ise, sözleşmeli personel istihdamında "akdi" bir durumun söz konusu olduğunu, genelde sözleşmenin tarafları arasında özgür ve karşılıklı irade uyumunun esas alındığını, kamu iktisadi teşebbüslerinde çalıştırılan ve KHK'de bir hizmet sözleşmesine tabi olduğu belirlenen sözleşmeli personelin, Anayasanın 128. maddesinde yer alan ve atamaya tabi "diğer kamu görevlileri" kapsamına dahil edilmelerine olanak bulunmadığına hükmetmiştir.¹⁷

a) Anayasal Düzenleme

Anayasanın 128. maddesinde bu konuda herhangi bir tanımlama yapılmaksızın; Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerin, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görüleceği ifade edilerek kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hak ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işlemlerinin kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

Her ne kadar Anayasanın bu maddesinde memurun tanımı yapılmamışsa da birinci fıkrada memurun genel kabul görmüş nitelikleri sayılmaktadır. Ayrıca, buradaki görevler, hem genel idare yani "kamusal yönetim" usullerine göre yürütülen, hem de asli ve sürekli nitelikte olduğundan ve tanım gereği öncelikle ve kural olarak memurlar tarafından yerine getirildiğinden "diğer kamu görevlileri" kavramının içeriğinin de bu çerçevede içerisinde belirlenmesi gerekir. Buna göre Anayasanın 128/1 maddesindeki diğer kamu görevlileri, ancak idare ile "kamu hukuku" ilişkisi bulunan ve hizmetin "asli elemanı" sayılabilecek görevde çalışanlar olabilir.¹⁸

1982 Anayasası kamu görevlilerinin tümünü, yani memur ve diğer kamu görevlilerini bir kategoride toplayarak ve aynı genel kurala tabi tutarak "genel idare esasları" ile "özel yönetim

¹⁵ GÖZÜBÜYÜK Şeref, Turgut Tan, **İdare Hukukunun Genel Esasları**, Cilt 1, Ankara, 1988, s. 577'dan naklen CEYLAN Atilla a.g.t., s. 22

¹⁶ Anayasa Mahkemesi, 01.02.1990, 1988/64 E, 1990/2/2 K Sayılı Kararı, www.anayasa.gov.tr.

¹⁷ Anayasa Mahkemesi, 22.12.1988, 1988/5 E, 1988/55 K SAYILI KARARI, www.anayasa.gov.tr.

¹⁸ GÜRAN Sait, Anayasanın 128 ve 129. Maddeleri Yönünden Kamu Görevlileri ve Bakanların Durumu, *Anayasa Yargısı*, Sayı 4, 1984, s. 199

usûlleri"ne göre yürütülen kamu hizmetlerinde çalışanlar arasında fark gözetmeyerek, bu şekilde idare edilen kamu kurum ve kuruluşlarının asli ve sürekli görevlerinde çalışanlar memur saymış, işçi niteliği taşımayan öteki personel de diğer kamu görevlisi olarak kabul edilmiştir. Anayasası'nın 128. maddesinde düzenlenen bu şekli ile asli ve süreklilik unsuru ise çalışanın kişiliğine ve durumuna değil yaptığı göreve bağlı bir gerekliliktir.¹⁹

1982 Anayasasının 129. maddesi ise memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görev ve sorumlulukları ile disiplin kovuşturulmasında güvence konularını düzenlemektedir. 129. maddenin son fıkrasına göre, memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında işledikleri iddia edilen suçlardan ötürü ceza kovuşturmasının açılması, kanunla belirlenen istisnalar dışında, kanunun gösterdiği idari merciin iznine bağlıdır. Anayasanın 128. maddesinde düzenlenen memur ve diğer kamu görevlisi kavramlarının anlam ve kapsamının belirlenmesi, 129. madde ile düzenlenen görev ve sorumlulukların kimlere ait olduğu ve bu maddede getirilen güvencelerden kimlerin yararlanacağı hususunun belirlenmesinde büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle Anayasanın bu iki maddesinin birbirleri ile sıkı bir bağlantı içinde olduğu söylenebilir.

b) Devlet Memurları Kanundaki Düzenleme

657 sayılı Devlet Memurları Kanunundan önceki 788 Sayılı Memurin Kanununun 1. maddesinde memur şu şekilde tanımlanmıştır: "*Kendisine devlet hizmeti tevdi olunan ve sicili mahsusunda mukayyed olarak umumi veya hususi bütçelerden maaş alan kimseye memur denir.*"

Bu tanıma göre memuriyetin unsurlarını: a) Bir kimseye devlet hizmetinin verilmesi, b) Bu kimsenin özel bir sicilde kayıtlı bulunması, c) Kendisine devlet hizmeti verilen ve özel sicilde kayıtlı bulunan bu kişinin genel ya da özel bütçelerden maaş alması şeklinde sıralamak mümkündür.²⁰

14.07.1965 tarih ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4. maddesinde kamu hizmetlerinin, memurlar, sözleşmeli personel, geçici personel ve işçiler tarafından yürütüleceği belirtilmiş; kamu kurum ve kuruluşları ile diğer kamu tüzel kişiliklerince genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmetlerini ifa ile görevlendirilenlerin bu kanunun uygulanmasında memur sayıldığı ifade edilmiştir.

Bu tanımla, anayasadaki memur tanımı arasında fark bulunmamaktadır. Zira her iki tanımda da genel idare esaslarına göre yürütülen ya da yürütmekle yükümlü bulunan asli ve sürekli kamu hizmetleri kavramları esaslı unsur olarak belirtilmektedir.

¹⁹ CEYLAN Atilla a.g.t., s.23

²⁰ MUMCU Uğur, a.g.m.,s.146-147

Ancak 657 sayılı DMK'nın memurların kovuşturma ve yargılaması ile ilgili 24. maddesinde "Devlet memurlarının görevleri ile ilgili veya görevleri sırasında işledikleri suçlardan dolayı soruşturma ve kovuşturma yapılması ve haklarında dava açılması özel hükümlere tabidir." denilerek memurların özel yargılama usulüne tabi oldukları hükmüne yer verilmiştir.

c) Ceza Kanunlarındaki Düzenleme

Mülga 765 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 279. madde hükmüne göre; kanunun tatbikatında devletin veya vilayet ve nahiye ve köylerin nezareti altında bulunan bir hizmette, maaşlı veya maaşsız, daimi veya muvakkat vazife görenler memur sayılmıştır. Söz konusu hükümle, memurun belirlenmesinde ve bu bağlamda kamu hizmeti ve kamu görevi ayrımında memurun kamusal faaliyet içerisinde fiilen yaptığı görevin niteliği esas alınmıştır. Bu esaslar doğrultusunda Yargıtay'a göre memur; devlete ait hukuki bir güç ve yetkiyi kullanarak hukuki tasarruf veya eylemlerde bulunanlarla, bu eylem ve davranışlara kamu hukuku kurallarına göre katılan ve yardım edenler olarak kabul edilmiştir.²¹

5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 6. maddesinin 3. fıkrasında, "kamu görevlisi kamusal faaliyetin yürütülmesine atama veya seçilme yoluyla ya da herhangi bir surette sürekli, süreli veya geçici olarak katılan kişi" olarak tanımlanmıştır. Bu maddenin gerekçesinde;

"765 sayılı Türk Ceza Kanunundaki memur tanımının doğurduğu sakıncaları aynen devam ettirecek nitelikte olan tanım tasarı metninden çıkarılarak memur kavramını da kapsayan kamu görevlisi tanımına yer verilmiştir. Yapılan yeni tanıma göre, kişinin kamu görevlisi sayılması için aranacak yegane ölçüt, gördüğü işin bir kamusal faaliyet olmasıdır.

Bilindiği üzere kamusal faaliyet, Anayasa ve kanunlarda belirlenmiş olan usullere göre verilmiş olan bir siyasal kararlar, bir hizmetin kamu adına yürütülmesidir. Bu faaliyetin yürütülmesine katılan kişilerin maaş, ücret veya sair bir maddi karşılık alıp almamalarının, bu işi sürekli süreli veya geçici olarak yapmalarının bir önemi bulunmamaktadır. Bu bakımdan örneğin mesleklerinin icrası bağlamında avukat veya noterin kamu görevlisi olduğu hususunda bir tereddüt bulunmamaktadır. Keza kişi bilirkişilik tercümanlık ve tanıklık faaliyetinin icrası kapsamında bir kamu görevlisidirler. Bu bakımdan örneğin bir suç vakasına müdahil olan, bir tutuklu veya hükümlünün naklini gerçekleştiren jandarma subay ve erleri de kamu görevlisidirler." denilmektedir.

5237 Sayılı Yeni Ceza Kanununu gerekçesinde yapılan yeni tanıma göre kişinin kamu görevlisi sayılması için aranacak yegane ölçüt, gördüğü işin bir kamusal faaliyet olmasıdır. Özetle

²¹ Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun, 25.11.1985 tarih, 1985/1-410 E, 1985/595 K sayılı kararı.

kamu görevlisi; kamu faaliyetlerinin işleyişine herhangi bir şekilde katılan kişi olarak tanımlanmaktadır.²²

4483 Sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Soruşturma ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanununun 2. maddesinde "Bu Kanun devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürüttükleri kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri ifa eden memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlar hakkında uygulanır" hükmü yer almıştır.

Anılan Kanundan önce yürürlükte bulunan Memurun Muhakemat-ı Hakkında Kanunu Muvakkat, Kanunun memurlar hakkında uygulanacağını belirtmekle yetinmiş, fakat memur tanımlamasını yapmamıştır. Bu, idari organlarda ve yargı mercilerinde uygulamada sorunlara yol açmıştır. Yasadaki memur kavramının kimleri içerdiği, TBMM'nin 08.08.1941 tarihli ve 1255 sayılı yorum kararında açıklığa kavuşmuştur. Bu kararda "ceza hukukunda memur sayılanların ceza kovuşturması yönünden de memur sayılacakları" açıklandığından bu tarihten sonra ceza hukukunda memur olanlar bu Kanunun kapsamında kabul edilmişlerdir. Bu tefsir kararı da uygulamadaki bazı sorunları çözememiştir. İdare hukuku açısından memur sayıldıklarına kuşku olmayan bazı personel ceza hukuku açısından memur sayılmadıklarından bu Kanun kapsamı dışında kalmışlardır.

04.12.1999 tarihinde Memurin Muhakemat-ı Hakkında Kanunu Muvakkat yürürlükten kaldırılarak yerine 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun yürürlüğe girmiştir.²³

Yargıtay Ceza Genel Kurulu da **görev sebebiyle işlenen suç** kavramına açıklama getiren 17.02.2004 tarih ve 2004/2-10 Esas, 2004/40 sayılı Kararında "...Yasada geçen "görev sebebiyle işlenen suç" kavramının, memuriyet görevinden doğan, görev ile bağlantılı ve görevden yararlanılarak işlenebilen suçları, başka bir anlatımla sadece memurlar tarafından işlenebilen, failin memur olmasının suç tipinde kurucu unsur olarak öngörüldüğü suçları ifade ettiği sonucuna varılmaktadır." denilmiştir.

4483 sayılı Kanun'un amacını düzenleyen 1. maddesinde; "kanunun amacının memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlardan dolayı yargılanabilmeleri için izin vermeye yetkili mercileri belirtmek ve izlenecek usulü düzenlemek olduğu" belirtilmiştir.

²² CEYLAN Atilla a.g.t., s.29

²³ Yayımlandığı RG: 04.12.1999/23896

Tüm bu hükümlere rağmen bu Kanunda da MMHK' da olduğu gibi memurun tanımı yapılmamış ancak, kanunun kapsamı ifade edilmekle yetinilmiştir. Kanunun 2. maddesinde "devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürüttükleri kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri ifa edenler" memur ve diğer kamu görevlileri olarak ifade edilmiştir. Bir memurun 4483 sayılı Kanunun 1. maddesi kapsamına girebilmesi için yaptığı işin devletin asli fonksiyonlarından olması, başka bir deyişle bu kişinin hem idare hukuku hem de ceza hukuku bakımından memur sayılması ve bu işi sürekli yapması gerekir.²⁴

4483 sayılı Kanunda memurlarla birlikte diğer kamu görevlisi kavramına da yer verilmiştir. Zira 1982 Anayasasının 128. maddesinde ifadesini bulan kamu görevlileri kapsamı içine "diğer kamu görevlileri" de alınmıştır. Gerek Anayasanın 128. maddesi gerekse 4483 sayılı Kanunun 2. maddesinde ifade edilen "diğer kamu görevlileri" memurlarda olduğu gibi genel idare esaslarına göre asli ve sürekli görevleri yürüten ve özlük hakları yasayla düzenlenen görevlilerdir. Memurlardan farklı statüleri, yürüttükleri hizmet nedeniyle olup bu nedenle özel personel yasalarına tabidirler.

6- Görev Nedeniyle İşlenen Suç Kavramı

Mevzuatımızda kamu görevlilerinin yargılamasına konu olan suçlar ifade edilirken "görevleri sebebiyle", "görevleriyle ilgili", "görevlerinden doğan", "görevleri dolayısıyla", "görevleri sırasında", "görevlerini yaptıkları sırada", "görevleriyle bağlantılı olarak", "kişisel suç", "şahsi suç", "görevleriyle ilgisi bulunmayan şahsi bir suç" kavramları kullanılmış ancak bunların tanımlamalarına hiçbir kanunda yer verilmemiştir. Kavram birliği olmamasının getirdiği sorunlar bir tarafa bu kavramların tanımlanmamış olması, bir suç isnadının memur yargılama hukukuna göre mi yoksa genel hükümlere göre mi inceleneceği hususunda kargaşaya ve gereksiz tartışmalara neden olmaktadır. Tanımlama yapılması dahil olmak üzere sorunun çözümü, bütünüyle yargının takdirine bırakılmış, doğası gereği farklı yargı yerlerinin verdiği farklı kararlar memur yargılamasında adli yargı yerlerini isteksizliğe itmiş ve kanun koyucunun amacını aşan bir idari güvence sistemi uygulanır hale gelmiştir.

Kanunlardaki düzenleniş biçimlerine bakıldığında kamu görevlilerinin işledikleri suçları; görev nedeniyle işlenen suçlar, görev sırasında işlenen suçlar ve kişisel suçlar olarak gruplandırmak ve mevzuatımızda tanımları yapılmamış olmakla beraber gerek öğretide gerekse çeşitli yargı kararlarında yer alan açıklamalardan söz konusu kavramları aşağıdaki şekilde tanımlanmak mümkündür:

²⁴ÇETİN Erol, Açıklamalı-İçtihatlı Ceza Hukukunda ve Özel Yasalarda Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılama Usulü ve Memur Suçları, ANKARA 2001, s.394

a) Görev sebebiyle işlenen suç: Kamu görevlisine mevzuatla verilen görevlerden ve kullanılan yetkilerden doğan, görev ile bağlantılı ve memuriyet statüsünden yararlanılarak işlenebilen suçlardır. Diğer bir ifadeyle sadece memurlar tarafından işlenebilen, eylemi yapanın memur olmasının suç tipinde kurucu unsur olarak öngörüldüğü suçlar, görev sebebiyle işlenmiş kabul edilmektedir. Bir eylemin görev nedeniyle işlenen suç kapsamında değerlendirilebilmesi için; kamu görevlisine yürürlükteki mevzuat çerçevesinde bir yetki ve görev verilmiş olması ve kamu görevlisinin de bu yetkisini kullanırken ve görevini yerine getirirken söz konusu eylemi yapmış olması gerekir. Görev sebebiyle işlenen suçlarda, işlenen suç ile görev arasında bir nedensellik bağı vardır ve suç görevin sonucu olarak ortaya çıkmaktadır.

b) Görev sırasında işlenen suç: Memurun görev yaptığı sırada işlemekle beraber yapılan görevle ilgili olmayan eylemlerden doğan suçlar görev sırasında işlenmiş suç olarak anılır. Burada eylemin zamanı ve mekânı ile görev yapılan yer ve zaman uyuşmakta bu bakımdan görevden doğan suçlarla karışabilmektedir. Ancak görev sırasında işlenen suçun, görevden doğan suçlardan ayrılan yönü, yapılan görevle suç fiili arasında bir bağın, irtibatın sebep sonuç ilişkisinin olmamasıdır.

c) Kişisel suç: Bir memurun yaptığı görevle, zaman, mekân ve nedensellik yönünden hiçbir bağlantısı olmayan eylemlerden doğan suçlar, kişisel suç olarak nitelendirilir.

Anayasanın 129'uncu maddesinde, görev sebebiyle işlenen suç, görev sırasında işlenen suç ve kişisel suç gibi kavramlardan hiç birisi kullanılmamış; "Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında işledikleri iddia edilen suçlardan ötürü ceza kovuşturması açılması, kanunla belirlenen istisnalar dışında, kanunun gösterdiği idari merciin iznine bağlıdır." hükmü getirilerek "Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında işledikleri iddia edilen suçlar" ibaresi ile yetinilmiştir. Bu yaklaşım anayasal düzeyde kamu görevlilerinin işledikleri her türlü suç nedeniyle genel hükümler uygulanmaya başlanmadan önce yetkili merciin izin vermesini öngören kanuni düzenlemelerin dayanağını oluşturmaktadır. Hatta denilebilir ki, kamu görevlilerinin yargılanması hususunda ön iznin gerekli olmadığı ve doğrudan genel hükümlere göre soruşturma yapılabileceğine ilişkin muhtelif kanunlardaki hükümler yukarıda belirtilen Anayasa maddesindeki "kanunlarla belirlenen istisnalar" kapsamında yer almakta, bir bakıma genel düzenleme niteliğindeki izin sisteminin istisnalarını oluşturmaktadır.

B. YARGISAL GÜVENCE SİSTEMİ

Bu sistemde, memurların görevleri ile ilgili suçlara ilişkin soruşturma ve kovuşturma işlemleri genel hükümlere göre adli makamlarca yürütülmektedir. Sistemin amacı, memur yargılamasının başlangıçtan sonuna kadar yargı organlarıncaya yürütülüp sonuçlandırılmasıdır. Bununla birlikte yargısal güvence; memurun ve dolayısıyla idarenin farklı metotlarla korunmasını gerektirmektedir. Günümüz modern hukuk devletleri kamu yönetiminin düzenli yürütülmesini sağlamak, idarenin kamuoyundaki saygınlığını korumak amacıyla ceza kanunlarında memurlara karşı işlenen suçlar ya da memurların işledikleri suçlar yönünden diğer genel suçlardan ayrı olarak ağırlaştırıcı hükümler getirmişlerdir. Örneğin, zimmet ya da memurluk sırlarını açığa vurma suçu ancak memurlar tarafından işlenebilir. Yine memura karşı işlenen suçlar diğer kişilere karşı işlenenlerden daha ağır ceza görür. Devlet buna rağmen memurunu gerektiği şekilde koruyamazsa bunun da sonuçlarına katlanacaktır.²⁵

Yargısal güvence sisteminde yargının toplumun diğer bireyleri açısından olduğu gibi kamu görevlileri açısından da güvence olduğu hususunda mutlak bir inanç vardır. Kuvvetler ayrılığı ilkesi ile birlikte yargılamada birlik prensibini kabul eden ülkelerde geçerli olan bu sistemde genel yargılama kurallarının istisnası bulunmamaktadır.²⁶

C. İDARİ GÜVENCE SİSTEMİ

İdari güvence sisteminde memur, tarihsel gelişimi içerisinde «temsilci» sayıldığı için, Devlet kendi hizmetlerini yürütenleri bir takım özel yollarla korumak istemiştir. Özellikle devlet adına yapılmış işlemlerde devlet, ülke içerisindeki en üstün otorite olan kamu kudretini kullanmıştır.²⁷

Bu kavram iki yönlü olarak algılanmaktadır. Geniş anlamda idari güvence sistemi, hem kamu personelinin statüsü ve yükümlülükleriyle ilgili olarak kendine sağlanan -örneğin kendisi ile ilgili kararlara katılma gibi- haklarını, hem de hakkında cezai bir kovuşturma açılabilmesini belli yöntemlere bağlamayı anlatır. Dar anlamda ise; yalnızca cezai kovuşturmada adli yargıdan önce belli bir yönetime bağlı olmak anlaşılır. Görevleri gereği kişilerle ilişkilerinde husumet sahibi olabilen memurların gereksiz yere açılan davalara muhatap edilerek pasif hale getirilmeleri mümkündür ve günlük hayatta kamu hizmetlerini yürüten bu görevlilerin doğrudan ceza kovuşturmalarına konu olmaları, kamu hizmetlerinin sunumunda aksamalara neden olacaktır. Ayrıca kamu görevlilerinin sık sık ceza mahkemesi önüne çıkmasının bazen

²⁵ SELÇUK Sami, a.g.e., 17-18

²⁶ CEYLAN Atilla, a. g. t., s.58

²⁷ MUMCU Uğur, a.g.m., s.133

devletin ve ulusun güvenliğine zarar vereceği ve devletin gizli sırlarının ortaya dökülebileceği düşünülerek yönetsel güvence sistemleri kabul edilmiştir.²⁸ Özetle, idari güvence sistemi, merkezi devlet sistemini benimseyen ülkelerde, idare hukukunun gelişimine paralel olarak ilk başlarda yönetimi koruma kaygısıyla ortaya çıkmıştır.

Çalışma konusuyla ilgisi nedeniyle aşağıda idari güvence kavramı dar anlamıyla ele alınmaktadır. Kamu görevlilerinin soruşturma veya kovuşturmasının idarenin güvencesi altına alındığı bu sistemde, soruşturmadan yargılamaya kadar uzanan alt sistemler bulunmaktadır.

1- İdari Güvence Sisteminin Farklı Uygulamaları

Memur yargılamasında idari güvence sisteminin geçerli olduğu ülkelerde üç farklı uygulama görülmektedir. Geçmişte hükümdarın sorumsuzluğundan yararlanan ve ancak onun denetiminde bulunduğu kabul edilen memurun, genel soruşturma usulünden ayrı özel bir yargılama sistemine tabii olmasını tarihsel süreç açısından doğal bir sonuç olarak kabul edenler, kamu görevlilerinin genel yargılama usullerine tabii olmasının idarenin saygınlığını azaltacağını ileri sürerek bu sistemi savuna gelmişlerdir.²⁹

a) Muhakeme Sistemi

İdari güvencenin tam olarak uygulandığı bu sistemde memurun yargılaması, soruşturmadan kovuşturmaya kadar, bütün aşamalarıyla yönetim tarafından yapılmaktadır. Örneğin: Osmanlı dönemindeki 1872 tarihli "Memurin Muhakemat Nizamnamesi" sisteminde, memur suçlarının soruşturma ve kovuşturma işlemleri idari makamlarca yürütülmüş ya da Danıştay tarafından yargılama aşaması tamamlanarak gerekli cezalar bu şekilde tesis olunmuştur. Ancak bugün için uygulanan bir örneği bulunmamaktadır.

Bu dönemde yargılamanın tüm aşamalarında idari makamlar görevli olduğundan, soruşturma ve kovuşturma aşamasındaki adli tedbir kararlarının (örneğin: tutuklama, arama vs. gibi) bu makamlarca alınması esastır.³⁰

b) Tahkik Sistemi

Bu yöntem, hazırlık soruşturmasının (ön soruşturmanın) idari mercilerce yapılmasını öngörür ve bu soruşturma sonucunda yargılama yapılmasına gerek görülmez ise ceza kovuşturmasına (son soruşturma) başlanamaz. Diğer bir ifadeyle kanunla yetkilendirilmiş idari merciler tarafından verilen karar kesin hüküm niteliğindedir ve yargılama şartı olarak kabul edilmektedir. Bu soruşturma, olayın yargı yerlerine intikali için olmazsa olmaz koşuludur. 2797

²⁸ SELÇUK Sami, a.g.e., s.19

²⁹ CEYLAN Atilla, a.g.t., s.59

³⁰ SELÇUK Sami, a.g.e., s.20

sayılı Yargıtay Kanunu ve 2575 sayılı Danıştay Kanununda bu sistem benimsenmiştir. Yürürlükten kaldırılan MMHK'da bu yöntem uygulanmıştı.

Bu sistemde suç işlediği ihbar ya da şikayet olunan memur hakkında yetkili idari amir tarafından yapılan ilk soruşturma sonucunda idari tahkikat kurulunun, dosya hakkında son soruşturma (kovuşturma) açılmasına gerek görmesi halinde dosya, yetkili ve görevli mahkemeye gönderilir ve mahkemeler de bu konuda idare kararını yargılama şartı olarak algıladıklarından bu karar olmaksızın kovuşturma aşamasına geçmezler.³¹

c) İzin Sistemi

Suçun kovuşturmasının idari merciin iznine tabii olduğu bu sistemde izin; yetkili bir idari merciin ceza davasının yerindeliğini onaylayan bir irade bildirimini olarak tanımlanabilir. 1982 Anayasasının 129. maddesinin son fıkrasında belirtilen bu sistemde, memur hakkında adli tahkikatın başlatılabilmesi için idarenin iznine gerek bulunmaktadır. Ön şart olan yetkili merciin izni olmadan, olaya savcılığın el koyması veya mahkemenin kovuşturmaya devam etmesi mümkün değildir. İdarenin izni olmadan açılan kamu davalarında 5271 sayılı CMK'nın 223. maddesinin 8. fıkrası uyarınca durma kararı verilerek, yargılama şartı olan (izin) eksikliğinin giderilmesi beklenilmektedir.

İzin sisteminde, yasa koyucu, bir eylemin açık olarak yapılan yargılama aşamasına getirilip getirilmemesine ilişkin idari mercie takdir hakkı vermektedir. İdari merci bu değerlendirmeyi yaparken eylemi işlediği şüphesi altındaki kişinin kişiliğini değil, kamu yararı ölçütünü esas alacaktır. Bu bir yargılama koşuludur. Burada dava açılması için nedenler vardır fakat koşul yoktur. İzin verilmediği takdirde dava açılmadığından sanık da cezalandırılmaz.

İzin Sistemi; İsviçre başta olmak üzere bir çok ülkede, ancak hakim ve savcılar gibi çok sınırlı sayıda personel için uygulanmaktadır.³²

2- İdari Güvence Sistemi Hakkında İleri Sürülen Görüşler

Genel muhakeme usulünde, her hangi bir suçun işlendiğinin öğrenilmesi üzerine, faile ve fiile ilişkin araştırılma yapılmaya başlanır. Ceza hukukunda bu aşamaya "hazırlık soruşturması" denir. Hazırlık soruşturması asıl olarak savcı tarafından gerçekleştirilir. Yukarıda da ifade ettiğimiz gibi, memurların soruşturulması hususunda, genel usulden ayrı olarak, idari güvence sistemi dâhilinde Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat'ta tahkik sistemi, 4483 sayılı Kanunda da izin sistemi benimsenmiştir.

³¹ SELÇUK Sami, a.g.e., s.20

³² SELÇUK Sami, a.g.e., s.21-22

"Kamu görevlilerinin, görev suçlarından dolayı kovuşturulma ve yargılanmalarının özel usullere tabi tutulması, mutlakiyet dönemlerindeki hükümdar-memur ilişkisine dayanmaktadır. Mutlakiyet rejimlerinde hükümdar sorumsuz görülüp, her türlü denetimin dışında düşünülürdü. Memur da hükümdarın temsilcisi olduğundan, doğrudan mahkemelerde yargılanamaz, hükümdara şikâyet edilirdi. Hükümdar memurunu kendisi cezalandırır veya yargılanması için izin verirdi. Kısaca, hükümdarın izni olmadan, bir memur yargılanamazdı. Hükümdarın iktidarının sınırlandırılması sürecinde, memurların ayrı bir yargılama usulüne tabi tutulması da giderek yumuşamış ve zamanla genel muhakeme usulüne tabi olması benimsenmiştir, özellikle İngiltere'de gelişen sistemde, memurlar diğer vatandaşlar gibi adli makamlar önünde yargılanmaktadır.

Mutlakiyet rejimleri dışındaki sistemlerde, memurların yargılanması için özel usullerin benimsenmesi çeşitli sebeplere dayanmaktadır. Bunları şu şekilde özetlemek mümkündür."³³

a) Lehteki Görüşler

"Kamu görevlilerinin özel yargılama usulüne tabi tutulması lehindeki görüşler aşağıdaki şekilde sıralanabilir:

1) Kamu görevlilerinin, görevlerini herhangi bir tesirden uzak olarak yapabilmeleri, idarenin yargı organının tesir ve nüfuzundan uzak kalması ile mümkündür. Kamu görevlilerinin gelişigüzel bir şikâyet ve iftira üzerine adli merciler önüne çıkması bunu imkansız kılar, kamu görevlisinin şeref ve haysiyetini zedeler ve sonuçta da hükümetin ve devletin otoritesini sarsar.

2) İdari ve adli otoritelerin birbirlerinden ayrıldığı ve aralarında iş bölümü olduğu kabul edilmiş bir husustur. Erkler ayrılığı gereğince yönetsel ve yargısal makamlar birbirlerinin etkisi altında kalmamalı ve yargı yönetime karışmamalıdır. Kamu görevlisinin görevi dolayısıyla işlediği suçtan dolayı ayrı bir usule tabi tutulması bu prensibe de uygun düşer. İdari ve adli makamların bir diğeri karşısında bağımsızlığını korumak için, birbirlerine tesir etmesini sağlayacak bir sistemi terk etmek gerekir. Adli hakimin görevini yaparken etkiden uzak kalması ne kadar gerekli ise kamu hizmeti gören bir kamu görevlisi için de durum aynıdır.

3) Olur olmaz adaletin önüne çıkmak kamu görevlisini görevini yaparken kararsız, duraksamalı, korkak kılacak ve sorumluluktan kaçmasına yol açacaktır. Korunmadığına inanan bir görevli, iş yaparken çekinecek, dahası zamanının bir bölümünü mahkemelerde geçirecektir. Hâlbuki yönetsel kadrolarda çalışanlar, iş yapabilmek için özendirici ortamlara gerek duyarlar. Yaptıkları çalışmalar nedeniyle sık sık yargı organı önüne çıkarılan insanlar iş yapmaktan

³³ ÇAĞLAYAN Ramazan, Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkındaki 4483 Sayılı Kanun Hakkında Bir Değerlendirme, Atatürk Ü. BHFD, Cilt: 7, 2003, Sayı:1-2, s.108-109

kaçınırlar; bu da kamunun zararına sonuçlar doğurur. İş yapan insanın düşmanı çok olur. Özellikle çıkarları örselenen kötü niyetli kişilerce sık sık suçlanırlar. Onları kamu yararı için korumak ve böylece özendirmek, iftiralardan uzak tutmak gerekir. Kamu görevlisi kaygılardan uzak yaşamalı ve çalışmalıdır. Kamu görevlileri için yönetsel ön inceleme, kamu görevlilerini ayrıcalıklı bir sınıf yapmak değil, yönetimin saygınlığı ve kamu yararı içindir. Hizmetin aksamaması gerekir. Çünkü devletin sürekliliği asıldır. Kanun kamu görevlisi için güvencedir.

4) Kamu görevlilerince işlenen suçların tespiti bir ihtisas işidir. Kamu görevlisinin eyleminin suç olup olmadığının belirlenmesi, çoğu kez uzmanlık ister. Bunları da sayısız kanun, tüzük, yönetmelik, genelgeye göre en iyi bilenler yine yönetimde görev alanlardır. Onlar görevin özelliklerine göre teknik ayrıntıları ve memur psikolojisini, bir memurun görevini yaparken bunları gözetip gözetmediğini, görev sınırlarını aşp aşmadığını daha iyi bilirler. Bu nedenle yargı önüne çıkarılmadan önce bu konuda yönetimin, bir ön soruşturma süzgecinden geçmesi yerinde ve doğaldır ve kamu görevlisi için güvencedir.

5) Hâkim ve savcılar hakkında nasıl ayrı bir kanunla özel usuller kabul edilmişse, kamu görevlileri hakkında da bu şekilde özel usuller kabul olunmalıdır. Hakimler için özel yargılamalar, ayrıcalıklar getiren sistemlerin, diğer kamu görevlileri için aynı şeyi getirmemesi, eşitliğe ve adalete aykırı düşer. Kaldı ki, kamu görevlileri görev yaparken sorumluluklar üstlenirler. Bu hizmetin gereğidir. Sorumluluk üstlenen bir memurla böyle bir sorumluluk üstlenmeyen sıradan birini eşit tutmak eşitsizlik yaratır. İkisi arasında bir ayırım yapmak gerekir. O nedenle kamu görevlileri için özel bir yargılama getirmek, aslında bu eşitsizliği gidermekte, eşitliği sağlamaktadır. Kamu görevlilerinin işlediği suçların cezası, sıradan kimselerin işlediği suçlara oranla daha ağır olduğuna göre, soruşturma ve kovuşturulmaları da özel yonteme tabi olmalıdır.

6) Memurları ayrı bir yargılama usulüne tabi tutulmasının yerindeligi; memurlar hakkında özel yargılama hükümleri getiren muvakkat bir kanunun bunca sene yürürlükte kalması, Anayasa Mahkemesinin birçok kez süzgecinden geçirmesi, bir gereksinmeyi karşıladığının, yurt gereklerine uygun düştüğünün en iyi kanıtıdır. Nitekim üniversite mensupları için bir ara bu sistemden vazgeçilmiş ama sakıncaları görülünce 2547 sayılı Kanun 2653 sayılı Kanunla değiştirilerek MMHK'nın benimsediği sisteme geri dönmüştür.

7) Memurlara ayrı bir yargılama usulü getirilmesinden amaç kamu yetkisi kullanan devlet görevlilerinin, bu faaliyetlerini, her türlü iftiradan, rastgele suçlamalardan uzak olarak yürütebilecekleri hukuksal güvencelerin sağlanmasıdır. Böylece, hukuksal güvence sağlanıp huzura eren memurun, kamu hizmetini daha iyi yürütmesi amaçlanmıştır. Korunan memur değil, kamu hizmetidir. Hizmetin aksamaması amaçlanmaktadır.

b) Lehteki Görüşlerin Eleştirisi

Kamu görevlilerinin özel yargılama usulüne tabi tutulması lehindeki görüşler şu şekilde eleştirilmiştir.

1) Kamu görevlilerinin şeref ve haysiyetlerinin korunması sebebi geçerli değildir. Genel yargılama makamları normal vatandaşların olduğu gibi kamu görevlilerinin de şeref ve haysiyetlerini korumakla yükümlüdür. Bir kamu görevlisinin namus ve şerefi, görevine olan bağlılığı ile ölçülür. Suç işleyen bir kamu görevlisinin, genel mahkemelerde yargılanması ne derece şeref ve namusunu sarsıcı nitelikte görülürse, aynı suçtan idari mercilerce ilk soruşturma yapılması da aynı derecede namus ve şerefini sarsıcı nitelikte olması gerekir. Önemli olan, kamu görevlisinin yargılanmasıdır. Bir suç iddiası ortaya atıldıktan sonra, soruşturmanın hangi mercide yapıldığı şeref ve namus ile ilgili bir sorun değildir. Kaldı ki, kişisel ilişkilerin çok yakın olduğu idare makamlarında, ilk soruşturma, kişisel duygular hesaba katılırsa, daha yıkıcı etkiler yapabilir. Bağımsız bir organın yargılama yapması kamu görevlisi için bir teminattır. Suçsuz olan kamu görevlisi şeref ve namusundan emindir. Suçsuzsa zaten bağımsız mahkemelerde de beraat edecektir. Kanun nazarında herkesin şeref ve haysiyeti eşittir. Kaldı ki, hak ve adalet namus ve şereften üstündür. Namus ve şeref, hukukun üstünlüğünün çiğnenmesinin gerekçesi olamaz.

2) Kamu görevlisinin basit şikâyet veya ihbarla sürekli olarak adli makamlar önüne çıkarılmasının kamu otoritesini sarsacağı meselesine gelince, idarenin soruşturma yapması halinde idarenin kendi adamlarını kayıracağı iddiaları, idarenin otoritesini, savcılıkça soruşturma yapılmasından çok daha fazla zayıflatır. Bunun dışında korunacak olan itibar idarenin değil, hukukun itibarıdır. Suç işlemiş kamu görevlisini, idarenin itibarını korumak endişesiyle adli organlardan almak ve onu belki de cezadan kurtarmak, hem kanunların hem de idarenin otoritesini sarsar. İdarenin kendi hiyerarşisine dahil bir kamu görevlisi hakkında vereceği soruşturma açılmaması kararı toplumda daima bir şüpheyle karşılanacaktır. Dahası hakim önüne çıkmanın hukuk devletinde kişileri lekeleyeceğini öne sürmek kadar yanlış bir kanaat olamaz. Kamu görevlisi hakkında dava açılmaz ve kamu görevlisinin kayırıldığı izlenimi uyanırsa, asıl bu durumda devletin saygınlığı ve inanırlılığı sarsılır. Bu nedenle özel yargılamalar, devlet yönetimine karşı suçlarla savaşı zorlaştırmış, cezaların caydırıcılığına gölge düşürmüştür. Hak arama özgürlüğünü de ortadan kaldırmıştır. Çağdaş hukuk devleti, suç işleyen kişi hakkında soruşturma açılmasını önleyici engelleri ortadan kaldırmak zorundadır.

3) Erkler ayrılığı ilkesine aykırı olan, kamu görevlilerinin özel yargılama usulüne tabi olmalarıdır. Yargının temel işlevi suçluları yargılayıp cezalandırmaktır. Kamu görevlisinin eylemi suç ise "yönetim" bahanesiyle onu yargının önüne çıkarmamak yanlıştır. Çünkü yönetimin bu soruşturmayı kendisi yapmakla aslında yargının işine karışmakta, onun bağımsızlığına zarar

vermektedir. Görev suçu işlemiş kamu görevlisi hakkında yargının soruşturma yetkisini yönetimin bağımsızlığına aykırı saymak doğru değildir. Zaten olsa olsa yönetimin yargı karşısında bağımsızlığından değil, yargının yönetim karşısında bağımsızlığından bahsedilebilir. Yönetimin yargı tarafından denetlenmesi doğaldır. Demokratik devlette asıl olan "yargı birliği"dir. Zorunluluk olmadıkça ondan ayrılmamalıdır.

4) Kamu görevlisini yerli yersiz isnat ve iftiralarından korumak, ona özendirici bir çalışma ortamı hazırlamak kaygısı yersizdir. Bu konuda ceza kanunlarında yeterli hükümler vardır. Ayrıca şikâyetlerle adliyeye sevk edilen kamu görevlileri nedeniyle kamu hizmetinin aksayacağı düşüncesi de geçerli değildir. Çünkü idari soruşturmada da kamu görevlisi görevden uzaklaştırılabilir. Bu durumda da aynı sonuç ortaya çıkacaktır. Şikâyet yersizse zaten korkacak bir şey yoktur. Kamu görevlisinin yargılanması, uygulamada çoğu kez, kamu görevlisini iftiradan koruma kaygısını en uç noktaya iterek, vatandaşlara işkence ve kötü davranışlarda bulunanların, haksız çıkar sağlayanların sığındıkları bir dokunulmazlık zırhı olmuştur. Bundan da toplum zarar görmüştür. Yargının görevi, kamu görevlileri dâhil herkesi iftiralarından korumaktır.

5) Adliyenin idari mekanizmayı bilmediği yolundaki neden de geçerli olamaz. Zira adliye bilmediği hususlarda bilirkişiye başvurur. Kaldı ki kovuşturma zaten adliye mahkemelerinde yapılmaktadır. Bu görüş genel olarak, adli yargının yanında bir de idari yargı bulunması gereğini savunanların da dayandıkları fikirdir. İdari işlemler için bu iddia yerinde olabilir. Bir fiilin suç teşkil etmesi halinde ise bu iddia dayanaksızdır. Bir kere fiilin suç teşkil edip etmemesi ile idari mekanizmayı, tekniği kavrama gereği arasında bir ilgi yoktur. Aksine bir fiilin suç teşkil edip etmediğinin, hukuk bilgileri zayıf bazı idareciler tarafından tespit edilmesi, topluma güven vermez. Tahkikatı bir savcının yapması, topluma daha çok güven vereceği gibi daha doğru bir sonuca ulaştırır. Fiil, isterse idari bir hizmetin ifası sırasında işlenmiş olsun, suçun kanuni tarifine girip girmediğini savcı, bir idareciden daha iyi tayin edebilir.

Ayrıca idare tarafından yapılan tahkikat zannedildiği gibi kamu görevlileri için bir teminat da değildir. Zira 4483 Sayılı Kanuna göre yapılan ön inceleme çoğunlukla asıl işi bu olmayan, başka görev ve hizmetler görmekte bulunan kimseler tarafından ek bir görev olarak yapılmakta, hatta angarya olarak değerlendirilmekte ve deliller layıkıyla toplanmadığından kamu görevlilerinin birçok hakları zayıf olmaktadır.

c) Aleyhteki Görüşler

1) Yargılama birliği prensibinden ayrılmak, ancak zaruret gerektiren hallerde söz konusu olabilir. Nizami mahkemelerin tam olarak kurulamadığı bir dönem için böyle bir kanunun zaruri olduğu söylenebilir. Bugünkü şartlar ise tamamen değişmiş bulunmaktadır.

2) Kamu görevlilerinin özel yargılanması sistemleri modern devletlerin hemen hepsinde dışlanmıştır. İzin sistemi bile yumuşatılmıştır. MMHK'dan ilk ciddi sapma örneği 1930 tarihli ve 1609 sayılı kanundur. Bu kanunla, en ağır ve kamuoyunun en duyarlı olduğu memur suçları, MMHK'nın kapsamından çıkarılmış ve daha yumuşak olan izin sistemine geçilmiştir. Hazırlık soruşturması cumhuriyet savcılarına verilmiştir. Böylece kanun koyucu devletin saygınlığını ve memurun onurunu koruma kaygısının yersiz olduğunu resmen benimsemiş, bu iddiaları bizzat kendisi çürütmüştür. Gerçi aynı dönemlerde 1580 sayılı Kanunun 102. maddesiyle MMHK'nın uygulama kapsamını genişletme eğilimi görülmüştür. Ama bu, sürekli ve ısrarlı olmamış, 1929'da çıkarılan CMUK'un 154, 1932'de çıkarılan İcra ve İflas Kanunu'nun 357. maddeleri, KİT'lerle ilgili düzenlemeler, 1953'te Basın Kanunu'na eklenen bir maddeyle MMHK'nın kapsamını daraltma eğilimi sürmüştür. 1609 sayılı Kanunu kaldıran 3628 sayılı kanunun 17. maddesi de aynı doğrultudadır. Bu kanunla izin sisteminden bile vazgeçilmiş, cumhuriyet savcısına yalnızca ilgili mercie durumu bildirme görevi verilmiştir (m.19). Son çıkarılan 4483 sayılı Kanun da her ne kadar bu sistemden vazgeçememiş olsa da devletin bu alanda düzenleme yapma ihtiyacı hissettiğini göstermektedir.

3) Kamu görevlilerinin ayrı bir yargılama sistemine tabi olması devlet idaresi aleyhine işlenen suçların önlenmesinde de olumsuz etkiler yapmaktadır. Suçların önlenmesi, hiç değilse en aza indirilebilmesi için devlet otoritesinin görünür olması gerekir. Devletin gücü, bu alanda da yargı gücüyle gösterilebilir. Ortada fail varsa yargı gücü harekete geçer. Sanıksız muhakeme olmaz. Suç işleniyor fakat sanıklar yargı önüne çıkarılamıyorsa, o zaman yargı gücü, dolayısıyla devlet gücü de yok demektir. İşte kamu görevlilerinin özel yargılama sistemine tabi olması suç faillerinin saklanmasına neden olmaktadır.

4) Kamu görevlilerinin ayrı bir yargılama usulüne tabi tutulmaları, AİHS'in 6. maddesinde ifadesini bulan "adil (dürüst) yargılanma hakkı"na da aykırılık teşkil etmektedir. 6. maddede sayılan haklar sadece sanık hakları değildir. Öğreti, "sanık" kavramını geniş yorumlamaktadır. Şüpheli de uygulanabildiği ölçüde 6. maddede sayılan sanık haklarından yararlanabilecektir. Böyle bir kabul edişin doğal sonucu olarak 6. maddedeki haklar, sadece kovuşturma aşamasında değil soruşturma aşamasında da uygulanabilir oldukları ölçüde şüpheli için dürüst yargılanma hakkı içinde değerlendirilebilirler. Bu durumda adil yargılanma hakkının, suçun öğrenilerek araştırılmaya başlandığı andan itibaren geçerli bir hak olduğunu söylemek mümkündür. Suçu hiç tanımayan, hukuk eğitimi almamış olan hiyerarşi içinde yer alan idarecilerin bu soruşturmayı yürütmeleri kamu görevlisinin adil yargılanma hakkının ihlalini teşkil eder. Çünkü adil yargılanma hakkı gereğince herkesin şüphelisi olduğu olayların yargı birliği içerisinde yer alan tarafsız ve bağımsız adli makamlarca soruşturulması ve...

kovuşturulması hakkı vardır. Bu yönü ile de, tarafsızlığından kuşku duyulan idari mercilerin soruşturma yapması ya da soruşturma izni vermesi adil yargılama hakkını ihlal eder.

AİHS'in 5. maddesinin 3. fıkrasında yakalanan sanığın hakları arasında "hemen bir hâkim veya adli görevi yapmaya kanunen yetkili kılınmış diğer bir memur huzuruna çıkarılma" hakkından söz edilmiştir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bu maddeyi yorumlarken, savcıcı adli görevi yapmaya kanunen yetkili kılınmış diğer kişilerden saymıştır. Mahkemeye göre, "kanunun, kendisine verdiği adli görevin gerekli kıldığı güvencelere sahip olmak kaydıyla" yani bağımsız olmak, emir almamak kaydıyla hâkimin dışındaki kişiler de adli görev yapmaya yetkili diğer memurlar arasında değerlendirilebilir. 4483 Sayılı Kanunun uygulandığı hallerde soruşturma izni istenen kamu görevlisinin, soruşturmacının veya soruşturma izni vermeye yetkili idari mercilerin önüne çıkartılması halinde bu yetkili merciin hâkimlik teminatı bulunmadığından, AİHS'in 5. maddesinin 3. fıkrasında yer alan hükmü gerçekleşmiş sayılıp sayılmayacağı sorunu ile de karşı karşıya kalınmaktadır.

5) Kamu görevlilerini ayrı yargılama usulüne tabi tutan özel ve istisnai yol, sosyal ilişkilerde hayatın normal akışına uygun olmayan durumlar ortaya çıkarmaktadır. Bu durum özellikle yüksek dereceli kamu görevlilerinin soruşturulmasında gözlemlenebilir. Bunlar hakkında soruşturma yapacak olan kişiler yine onların çalışma arkadaşları olmaktadır.

6) Kamuoyunun çoğunluğu da özel yargılama usulüne karşı çıkmaktadır. Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencileri tarafından Türkiye genelinde 8855 kişi ile yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen ve sonuçları 14 Mayıs 1996'da alınan kamuoyu araştırmasına göre halkın çoğunluğu (yaklaşık yüzde elli yedisi) MMHK ve diğer özel soruşturma ve yargılama kurallarının kaldırılmasını istemiştir. Bu oran memurlarda yüzde kırk beş iken, işçilerde yüzde altmış üç, öğrencilerde yüzde altmış iki, serbest meslek mensuplarında yüzde altmış olmuştur."³⁴

Özetle suç işleyen memurların özel bir yargılama usulüne tabi tutulmasını isteyenlerin görüşleri ile 1835 yılında Fransız Ulusal Meclisinde aynı konuda görüşlerini açıklayan ve kamu görevi gören memurların normal vatandaşlardan daha ayrıcalıklı olduklarını savunan vekil Vivien'in görüşleri arasındaki uyumluluk ve paralellik dikkat çekicidir. Suç işleyen memurların özel bir yargılama usulüne tabi tutulmasını isteyenlerin görüşlerinin temelinde; devletin otoritesi, kamu hizmeti, memurun şeref, haysiyet ve itibarı, asılsız iftira ve şikayetlere muhatap olma gibi kavramların yattığını; bunun arkasında da hem oligarşik bürokratik anlayışı destekleyen zihniyetin yansımalarını hem de hizmet verdiği halkı sürekli asılsız ihbar ve

³⁴ ZENGİN Raşit, Kamu Görevlilerinin Görev Suçlarında Soruşturma Usulü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2006, s.34-42

şikayette bulunan bir yığın olarak gören "kendini halktan üstün gören yapılandırmacı" zihin yapısını görmek mümkündür. Asılsız ihbar ve şikayetlerin çokluğunu, yolsuzluk ve usulsüzlük olduğu konusunda toplumda oluşan yaygın kanaatin sonucu olarak görmek mümkündür.

Ayrıca 4483 sayılı Kanunla getirilen ön inceleme müessesesi kimi zaman personele baskı (mobbing) yöntemi olarak da kullanılmaktadır. Zira özellikle üst düzey kamu görevlileri yaptıkları görevlerle ilgili olarak bir karar vermekte, bu kararın olumlu ve olumsuz yanları veya sonuçları olabilmektedir. Alınan karardan menfaati haleldar olanlar kararın olumsuz yönlerini ön plana çıkararak suç duyurusunda bulunmaktadırlar. İşte bu aşamada ön inceleme yapılması/yaptırılması, ön inceleme izni verilmesi/verilmemesi, verilen ön inceleme iznine itiraz süreci, dosyanın savcılığa gönderilmesi ve savcılıktaki hazırlık soruşturması aşamaları kamu görevlilerinin görevlerini bırakmalarında yıldırma politikası olarak sıkça kullanılmakta ve ön inceleme mekanizması idari bir araç ve tehdit mekanizmasına dönüştürülebilmektedir.

II. KAMU GÖREVLİLERİNİN YARGILANMASINDA ÜLKE UYGULAMALARI

Tarihsel gelişimi içerisinde memurun ceza ve hukuki sorumluluğu iki aşama göstermektedir. Bunlardan birincisi, yönetsel güvence ikincisi de yargısal güvence aşamalarıdır. Yönetsel güvence idarenin kendi hiyerarşisi içindeki kimseleri korumasının sonucudur.³⁵ Yargısal güvenceden amaç memurun yargılanmasını bağımsız yargı organına bırakmaktır. Ancak geniş anlamda yargısal güvence; bunun yanı sıra, memurun ve dolayısıyla yönetimin çeşitli biçimde korunmasını gerektirmektedir.³⁶ Memur, temsilci sayıldığı için devlet kendi hizmetlerini yürütenleri bir takım yollarla korumak istemiştir.³⁷

Hukuk devleti öncesindeki dönemde, kamu görevlilerinin her türlü sorumluluğunu önleyen türlü ayrıcalıklar zamanla azalmakla beraber, kamu hizmetinin devamlılığını sağlama endişesi ile birtakım koruyucu hükümler kabullenilmişti. Bu hükümlerin kabul edilmesinde adli organa karşı idarenin güvensizliğinin de rolü vardı. Fakat zamanla bu ayrıcalıklar da ortadan kalkmıştır. Bu ayrıcalıkların kalkmasında XVIII. ve XIX. yüzyıl Avrupa'sındaki özgürlükçü anlayışın geniş ölçüde rolü olmuştur.³⁸ Ayrıca sanayi devriminin getirdiği yeni sorunlar kamu görevlisi yanında bir de işçi sınıfını doğurmuş, 1830 ve 1848 ihtilalleri toplumsal değer yargılarını geniş ölçüde değiştirmiştir. Bu siyasal ve toplumsal gelişim içerisinde örgütlenen işçi sınıfı, kurulu düzeni temsil eden kamu görevlilerine karşı yeni bir dengenin kurulmasını talep etmişlerdir. Teb'a olmaktan çıkıp yurttaş olan ve 1789 İhtilaline dayanak teşkil eden haklarını

³⁵ ÖZEK Çetin, Türk Hukukunda Memurların Muhakemesi İÜHFİM, Cilt 16 1961, s.34

³⁶ SELÇUK Sami, a.g.e., s.18

³⁷ MUMCU Uğur, a.g.e. s.133

³⁸ ÖZEK Çetin, a.g.m., s.34-35

isteyen kitleler, örgütlenip siyasal yaşantıda büyük ve köklü değişikliklere neden olunca, hukuksal öğreti ve kavramlarda da yeni değişiklikler meydana gelmeye başlamıştır.³⁹

İslam coğrafyasında memur yargılama hukukunun Abbasi Devletine kadar dayandığı yapılan incelemeler sonucunda ortaya konulmaktadır. Eyyubiler Devleti zamanında da, suç işleyen memurlar halkın şikâyeti üzerine "Dar'ül Adl" denilen hükümdarların başkanlığında yüksek devlet memurlarının oluşturduğu merkezi bir kurul tarafından yargılanarak cezalandırılırlardı.⁴⁰

Aşağıda bazı ülkelerdeki memur yargılama usulleri üzerinde durulmuştur:

A. İTALYA

Kamu görevlileri hakkında dava açılması için izin gerektiren sisteme önceleri karşı çıkan İtalya, daha sonraları Fransa'nın etkisiyle bu sistemi yazılı hukukuna almış ve 20 Mart 1865 tarihli İller Kanunu'yla izin sistemini benimsemiştir. Bu kanunun 8. maddesine göre: Vali, kaymakam ya da vekilleri hakkında görevleriyle ilgili bir suçlama bulunduğu takdirde, davanın açılması, önce Danıştay'ın görüşünün alınmasına ve sonra da Kral tarafından izin verilmesine bağlanmıştır. 110. maddede ise 8. maddenin belediye başkanları için de uygulanacağı belirtilmiştir. Daha sonraları Yargıtay 1916 yılında bunu "görevde yetkinin kötüye kullanımı" eylemiyle sınırlamış ve görevle işlenen eylem arasında nedensellik bağı aramış, rastlantısal ilişkiyi yeterli görmemiştir.

Bundan başka 1930 tarihli İtalyan Ceza Yargılaması Kanunu'nun 15. maddesinde, devlete karşı işlenen bazı suçlarda Anayasaya göre yasama görevi yapanlar için; 16. maddesinde, adli kolluğun, güvenlik görevlilerinin ve güvenlik görevinde çalışan askerlerin görevleri sırasında silah ya da başka araç kullanarak işledikleri müessir fiil suçlarından dolayı Adalet Bakanının izni gerekmekteydi. Anayasa Mahkemesi 1963 yılında, 1930 tarihli Ceza Yargılaması Kanunu'nun 15. maddesiyle ilgili olarak yapılan Anayasaya aykırılık itirazını reddetmiştir. Buna karşılık, aynı kanunun 16. maddesini, Anayasanın kanunlar önünde eşitlik (m.3), devlet ya da kamu kuruluşlarında görev yapanların cezai, medeni ve idari açıdan doğrudan doğruya sorumluluğunu (m.28) ve yargısal otoritenin adli polis üzerinde yetkisini (m.109) öngören hükümlerine aykırı bularak iptal etmiştir. Yine aynı mahkeme 18.2.1965 tarihinde, İller Kanunu'nu da Anayasaya aykırı bularak iptal etmiştir. Anayasa Mahkemesi'ne göre, yöneticiler için izin sistemini öngören bu maddeler, Anayasanın yukarıda anılan, eşitlik (m.3), görevlilerin doğrudan sorumluluğu (m.28) hükümlerinden başka, yargısal görevin hâkimlerce yerine getirilmesini (m.102) ve

³⁹ MUMCU Uğur, a.g.m., s.133-134

⁴⁰ Raşit Zengin, Kamu Görevlilerinin Görev Suçlarında Soruşturma Usulü Yüksek Lisans Tezi Isparta 2006

savcılarca ceza davasının açılması zorunluluğunu (m.112) getiren maddelerine de aykırıdır. Çünkü iptal edilen maddeler, yönetime denetlenemez nitelikte takdir yetkisi tanımakta ve ceza davasını yargının elinden almaktadır. Söz konusu düzenlemeler, bu iptal kararları ve 22.9.1988 tarih ve 447 Sayılı Ceza Yargılama Kanunu'yla son bulmuştur. Bütün bunları ve Anayasa Mahkemesi kararlarını gözeterek İtalyan parlamentosu 1990 tarihinde çıkardığı kanunlarla 1930 tarihli İtalyan Ceza Kanunu'nun memurlarca işlenen suçlarla ilgili hükümlerinde önemli değişiklikler yapmıştır. Bu değişikliklerle, memur kavramları yeniden tanımlanmış, suç tiplerinin sınırları belirlenmiş, cezalar gözden geçirilmiş ve özellikle yönetsel etkinliğin demokratikleştirilmesi ve saydamlaştırılması amaçlanmıştır.⁴¹

B. FRANSA

Eski Fransa'da, kamu görevlisi suç işlediği zaman yönetim içinde yargılanıyordu. Bunun nedeni yargıya karşı duyulan güvensizlikti. O yüzden kamu görevlilerinin işledikleri suçlar konusunda genel kurallardan ayrılmalarını düzenleyen ilk kanunlar Fransa'da görülmektedir. En önemli düzenlemeler kuşkusuz Fransız Devrimi sırasında yapılanlardır. Ancak devrim sırasındaki kanunların kökleri Ortaçağa kadar uzanmaktadır. Ortaçağda kiliseyle derebeylerin mahkemeleri yanında sözde krala bağlı "parlement"ler bulunuyordu. Bunlara üye olan, kralın bile bağımsızlıklarına dokunamadığı hâkimler, aynı zamanda kent de temsilcileri idiler ve önemli ceza davalarına da bakıyorlardı. Her şeyi elinde tutmak isteyen iktidar ise bundan hoşnut değildi. İktidar "parlement"lerin elinden yetkilerini almak ve bu yetkileri kendine bağımlı yargı organlarına vermek istiyordu. Bu konuda atılan ilk adım, kamu görevlilerini yargılamak için yönetim içinde mahkemeler oluşturmak biçiminde oldu. Bunlara Krallık Mahkemeleri denildi. Bu mahkemeler, "parlement"lerde görülen bir davaya, bu konuda idari mahkemenin yetkili olduğunu ve bunda kamu yararı bulunduğunu ileri sürerek el koyabiliyordu, sorunu kendileri çözüyorlardı. Zira bu dönemde yargı ile yönetim birbirlerinden ayrılmamıştı. Bu nedenle yargılamak için önceden izne de gerek yoktu. Böylece yönetim, memurlarla ilgili davaları olağan mahkemelerin elinden almış oluyordu. 1789 Kurucu Meclisi, "parlement"lerin siyasal işlevlerinin bıraktığı kötü anılar ve aşırı uygulamalar nedeniyle yargıya güvenmediği için yönetim ve yargıyı ayırdı. Meclis önce milletvekili ve bakanların dokunulmazlıklarını ve dolayısıyla siyasal güvenceyi sağladı. Daha sonra da çıkarılan kanunlarla yönetsel güvence ve izin sistemi benimsendi. Artık kamu görevlisi görevi sırasında bir suç işlerse, kamu görevlisinin yetkili amiri izin vermedikçe ve bu konuda tek yetkili organ olan Danıştay'ın kararı olmadıkça

⁴¹ SELÇUK Sami, a.g.e., s.27-32

yargı önüne çıkarılamıyordu. Bu izin yalnızca ceza davalarında değil hukuk davalarında da gerekiyordu.⁴²

Fransa'da memurların özel bir yargılamaya, özellikle izin sistemine bağlı kılınmaları ve memurlara siyasal değil ve fakat yönetsel bir güvence tanınması gerektiğini savunanların görüşlerini milletvekili Vivien, Fransız Ulusal Meclisinde 1835'te açıklamıştır. Vivien'a göre, 'yönetim yetkisini kullanacak olan memurun güvencesi olmalı, olur olmaz davalarla karşılaşmamalıdır. Yersiz, temelsiz davalar memurun yetkilerini kullanmasını engeller. Özellikle, bir davanın yersiz olup olmadığının olağan yargı organınca belirlenmesi doğru değildir. Çünkü adli organlar, yönetimde çalışan memurların durumlarını ahlaki ve siyasi açıdan değerlendirebilecek durumda değildirler. Üstelik yargıçlar, yasaya aykırılıkta hoşgörülü olamazlar. Ağır ihlallerle hafif ihlalleri aynı düzeyde görürler. Bunlardan başka yürütme ile yargı, yönetim ile adliye ayrımı gözetilmelidir. Eğer adliye, memuru yargılamaya kalkarsa, yönetimi denetlemiş ve yönetimin görevine karışmış olur. Zira bir memurun yargılanması demek, bir bakıma yönetimin denetimi ve yargılanması demektir. Oysa memurun durumunu en iyi bilen yönetimdir ve bu konuda yalnızca o yetkili olmalıdır. Böylelikle de, yönetim; memuru değil, aslında yönetimin yetkilerini güvenceye bağlamış olur. Bu ise, memura tanınan bir ayrıcalık değil, yönetime tanınan bir üstünlük, daha doğrusu bir güvencedir.⁴³

Fransız Devrimi'yle birlikte benimsenen izin sistemi, alt kademedeki mahalle ve kır bekçileri gibi kamu görevlilerinin dışındaki üst dereceli kamu görevlilerine izin verilmemesi, izin isteklerinin gerekçesiz reddedilmesi gibi nedenlerle zamanla şikâyetlere yol açmaya başlamıştır. Kamu görevlisinin keyfi davranışları ve yetki aşımaları saptandığı halde, disiplin cezası ile yetinilerek, hakkında kamu davası açılmaması skandallara yol açmıştır. III. Napolyon zamanında ulusal savunma hükümeti tarafından 19 Eylül 1870 tarihli kanun hükmündeki kararnameyle, keyfiliğin simgesi olan 75. madde ve onunla ilgili olup memurlar hakkında kovuşturmayı önleyen genel ve özel kanunlarla, Ceza Kanununun 127. ve 129. maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır. Fransa'da artık kamu görevlilerine karşı dava açmak için, ister görevle ilgili olsun, ister olmasın, cumhuriyet savcısının Danıştay'dan karar ya da yönetimden izin almasına gerek yoktur. Çünkü bütün vatandaşlar kanun önünde eşittir. Memurlar için de, onların yararına ya da zararına bir düzenleme ve bu konuda özel bir yargılama söz konusu değildir. Kamu görevlileri için izin sistemi Fransa'da 1870 yılında terk edilmiştir.⁴⁴

⁴² SELÇUK Sami, a.g.e., s.33-35

⁴³ SELÇUK Sami, a.g.e., s.36

⁴⁴ SELÇUK Sami a.g.e., s.37

Ülkemiz, idare hukuku açısından Fransa'dan esinlendiği için, idarenin hukuksal sorumluluğu konusuna da değinmekte yarar vardır. Fransa bu bakımdan üç dönem yaşamıştır.

Birinci dönem, devletin ve dolayısıyla kamu gücünün/idarenin sorumsuzluğu dönemidir. Egemenliğin doğal sonucu sayılan bu anlayış dönemi, 1789'da toplumun memurdan ancak izinle hesap sorabileceği görüşüyle yumuşamış ve 1870'e değin sürmüştür.

İkinci dönem, 1870'te izin sisteminin kalkmasıyla başlayan, kusurların ve sorumlulukların ayrışmasıyla noktalanmış dönemdir. Bu döneme Fransız Uyuşmazlık Mahkemesinin iki kararı damgasını vurmuştur. Bunlardan birincisi 8.2.1873 tarihli Bilanço kararıdır ve iki kural getirmiştir: Birincisi kamu hizmetinin kötü yürütülmesinden doğan ve devlete karşı açılan zarar sorumluluğu davasına bakmak idari yargıya aittir. Bu sorumluluk ne genel, ne de mutlaktır. İkincisi bireysel (özel) haklarla kamusal hakları bağdaştırabilecek biçimde ve kendine özgü bir hukukla belirlenmelidir. Özel (medeni) hukuk ilkeleri bu açıdan yetersizdir.

30.7.1873'te alınan Pelletier kararına göre ise dava; kusur, görevle (hizmet kusuru ile) ilgili olunca idari yargı, kişisel kusurla ilgili olduğunda ise adli yargı önüne gidecektir. Karara göre izin sistemini kaldıran 1870 kararnamesi, adliye mahkemelerinin yetkilerini genişletmemiştir. Yönetmeliklerden/eylemlerden doğan davaya idari yargı; öbürlerine adli yargı bakacağından, bu konuda doğan uymazlığı, Uyuşmazlık Mahkemesi çözecektir.

Üçüncü dönem ise, kusur ve sorumlulukların birleştiği, 03.02.1911 tarihli Anguet kararıyla başlayan dönemdir. Birleşme iki türlü olmaktadır. Ya aynı davada görev kusuru ve kişisel kusur birlikte ya da aynı eylem iki türlü nitelendirilmiştir. Lemonnier kararında, sorumluluğun mutlak olmadığı, tersine genel olduğu vurgulanarak kusur ve sorumlulukların birleştiği belirtilmiştir. Çünkü "kusur belki hizmetten ayrılır, ama hizmet kusurdan ayrılamaz". Fransız Danıştay, 28.7.1951 tarihinde verdiği Lamelle kararıyla yönetimin kişisel kusurdan dolayı mağdura verdiği tazminatı memurdan geri alabileceğini, Delville kararıyla, *memurun da adli yargı önünde kişisel ve görevsel kusurları nedeniyle hüküm giyip ödenceyi yönetimden isteyebileceğini* hükme bağladı.

Görülüyor ki, yönetsel ve yargısal otoritelerin ayrılması ilkesi, memur hakkında cezai ve hukuki kovuşturma yapılmasını engellemektedir. Ancak, memurun görevini yaparken işlediği bir suç hizmet kusuruyla ilgili ve bundan bir zarar doğmuşsa, ceza mahkemesinin davaya katılan mağdur yararına tazminata hükmetmesi olanaksızdır. Çünkü bu konuda tek yetkili, idari yargıdır. Ne var ki, ceza mahkemesinin hukuk davası konusunda karar vermeye yetkili olmaması, suçtan zarar gören mağdurun ceza davasına katılmasına engel değildir. Mitelkin Fransız Yargıtay Ceza Dairesinin 22.1.1953 ve 29.1.1957 tarihli kararları da bu doğrultudadır.

Görevden ayrılabilir nitelikteki kişisel kusurdan doğan tazminat davalarında ise hiçbir izin ve sınırlama söz konusu değildir ve buna bakmaya adli yargı yetkilidir. Ancak ayrı olarak, idari yargının yetkili olduğu konular vardır.⁴⁵

C. İSVİÇRE

Geçen yüzyıldan bu yana İsviçre'de kamu görevlileri iki ayrı yargılama kanununa tabidirler. Birisi 9 Aralık 1850 tarihli Konfederasyon makamlarının ve kamu görevlilerinin sorumluluğuyla ilgili olup, daha sonraları 1958 tarihli Kanun bunun yerine geçmiştir. Diğeri Federal Meclis ve bu meclisçe atanan memurların konumuna ilişkin 1927 tarihli Genel Federal Kanun idi. Federal Meclisin atadığı memurlar hakkında kovuşturma yapılabilmesi için bu konuda her iki meclisin de kararı gerekmektedir. Öteki memurlar için kovuşturma genel hükümlere göre yapılırdı. Ancak konfederasyon kanunlarının çiğnenmesi durumunda Ulusal Meclis dosyayı, Federal Mahkeme'ye gönderebilmekteydi. Ayrıca 26 Mart 1934 tarihli Konfederasyon Yararına Siyasal ve Polise İlişkin Güvenceler Kanunu çıkarılmıştır. Bu kanun bugün de yürürlüktedir. 1958 Kanununun 1. maddesi, konfederasyonla ilgili kamu görevini yapan bütün kişilere kanunun uygulanacağı ilkesini getirmiş ve bunların kimler olduğunu altı bentte saymıştır: Meclis, hükümet, federal mahkeme, şansölye, yönetim ve mahkemeler dışındaki makam ve kurul üyeleriyle federal memurlar, ajanlar, konfederasyonda kamusal görevle yükümlü olanlar. Bu memurlar için cezai kovuşturmada izin sistemi getirilmiştir. Bu durum, devletin federal yapısından kaynaklanmaktadır. İzinle ilgili 15. maddenin gerekçesi de kantonal ceza makamlarının muhtemel haksız müdahalelerine karşı federal görevlileri korumaktır. Düzenlemenin temel amacı ise, federal faaliyetlerin kesintiye uğramadan sürdürülmesini sağlamaktır. Federal devletlerde, bu yapı nedeniyle her zaman iki yargılama vardır: Birincisi federal yargılama, ikincisi federe devlet, kanton ya da eyalet yargılaması. 1958 kanununun 15. maddesinin 1. fıkrasına göre, federal görevli hakkında cezai bir kovuşturmanın açılabilmesi için, önce suçun memurun resmi yetki ya da göreviyle bağlantılı olması gerekir. Kanunun 15. maddesine göre, görevle ilgili bir suçtan dolayı kovuşturma açılması önceden alınacak izne bağlıdır. Bu iznin temel amacı, görevliyi değil devleti korumaktır. Çünkü yukarıda belirtildiği gibi, işlemin veya eylemin görevle bağlantılı olması gerekir. Özetle, sınırlı bir izin sistemi bir yana bırakılacak olursa, İsviçre "erkler ayrılığı" ilkesine dayanan ve Alman sistemini benimseyen, medeni ve cezai sorumlulukları adli yargı organına bırakmış bir ülkedir⁴⁶.

⁴⁵ SELÇUK Sami a.g.e., s.38-41

⁴⁶ SELÇUK Sami, a.g.e., s.43-48

D. İNGİLTERE

İngiltere'de bir izin sistemi vardır. Ancak, Kara Avrupa'sında daha önceleri yaşananlara benzememektedir. 1889 ve 1906 tarihli yasalara göre memur suçlarının yolsuzluklarla ilgili önemli davaların tümünde ve 1911 Yasasına göre resmi sırlarla ilgili davalarda Attorney General'in izni gerekmektedir. 1879'da kurulan ve önemli kamu davalarını kovuşturma yetkisi olan "Director of Public Prosecutions" isimli birim ise 1961 kanununa göre; intihara yardım ve yakınlarla cinsel ilişki, 1967 Kanununa göre suçluya yardım, 1986 Kanununa göre kamu düzenini bozma gibi bazı suçlarda izin vermektedir. Ancak, Attorney General ya da DPP'nin iznini beklerken polis gözaltı önlemine ve kişiyi suçlamaya gidebilmekte, yargıç tutuklamaya karar verebilmektedir. İzin henüz gelmemesi bunları önlememekte ve fakat yalnızca dava açılmamaktadır. Attorney General'in yargısal konumu ve kimliği ağır basmaktadır.

İngiltere'de bir bölüm davalar da, kimi ülkelerde olduğu gibi idare tarafından kovuşturulmaktadır. Maliye, gümrük (uyuşturucu) kaçakçılığı ve sağlık konularında, ilgili yönetimler, kendi alanlarıyla ilgili olarak davaları kovuşturmaktadırlar.

Özetle dün olduğu gibi bugün de İngiltere'de memurların yargılanması, sıradan bireyler gibidir; yargı organlarınca ve görevlilerince yürütülmektedir. Kimi önemli davalar için izin sistemi benimsenmişse de, bu da yargı organlarının yetkisi içindedir.

Esasen Anglo-Sakson ülkelerinde ve özellikle İngiltere'de The Rule of Law (hukukun üstünlüğü) prensibiyle hiç kimsenin olağan mahkemeler dışında özel yargılamaya tabi tutulamayacağı ilkesi benimsenmiştir. Memurlara kimi ayrıcalıklar tanıyan Kamu Otoritesini Koruma Yasası bile bu konuda memura özel bir koruma getirmemiştir. Amerika'da da durum aynıdır. Denetimi adli yargı yapar. Zira Anglo-Sakson ülkelerinde devlet yönetiminde çalışan personelin statüsü iş hukuku ilkelerine göre düzenlenmiştir.⁴⁷

E. BELÇİKA

1831 tarihli Belçika Anayasa ön tasarısında, devlet görevlilerinin haksız eylemlerine karşı vatandaşa direnme hakkı tanınmıştır. Ancak Kongre, bu düşünceye karşı çıkmamakla ve bu direnme hakkını doğal bulmakla birlikte, bunun Anayasada yer almasını yararsız, koşulların bir metinle belirtilmesini soyut ve sakıncalı bulmuştur. Bu nedenle bu soyut ilkedeki kaçınılmaz, somut önlem getirilmesi kararlaştırılmış; sonuçta da kamu görevlilerine karşı vatandaşların izinsiz dava açma hakları, hak arama özgürlüğü olarak anayasal düzeyde benimsenmiştir. Kamu görevlilerinin görevleriyle ilgili ve görevleri sırasında işledikleri suçlardan dolayı ceza ve hukuk

⁴⁷ SELÇUK Sami, a.g.e., s.55-56

davası açılmasının olağan koşullara bağlanması ilkesi, bu şekilde Belçika Anayasası'na girmiştir. Kamu görevlisi, bu açıdan sıradan bir vatandaş gibidir. 17 Şubat 1994 tarihli yeni Anayasanın 31. maddesinde de aynı ilkeye yer verilmiştir. Diğer bir ifadeyle kamu görevlilerine karşı, herhangi bir ön izin alınmadan görevleri sırasında işledikleri suçlardan dolayı dava açılabilir. Görülüyor ki Belçika, yönetsel güvence sitemine, anayasal düzeyde yasak getirmiştir.

F. DİĞER ÜLKELER

Almanya'da, yönetsel merciler cezalandırma açısından özel bir korumadan yararlanırlar. Yönetime ve memurlara karşı suçların cezası daha ağırdır. Ancak Almanya'da memurlar için özel bir yargılama usulü bulunmamakta ve dava açma/yargılama koşulları arasında memurlar için yönetsel bir izin koşulu aranmamaktadır. İspanya, Portekiz, Danimarka, İsveç, Norveç, Finlandiya, İzlanda, Yunanistan, 1990 öncesi Romanya, Çekoslovakya (Çek Cumhuriyeti ve Slovakya) ve Rusya'da durum aynıdır.

Ayrıca belirtmekte yarar vardır ki, Latin Amerika ülkelerinden Brezilya, Arjantin, Haiti, Ekvator, Kolombiya, Kostarika, Meksika, Peru, Şili, Uruguay, Venezüella'da yönetsel güvence, dolayısıyla izin sistemi dava koşulları arasında bulunmamaktadır. Latin Amerika ülkelerinden yalnızca Bolivya izin sistemini, 1861 yılından önce, uygulanmıştır. Bu tarihten sonra böyle bir sisteme bu ülke hukukunda yer verilmemiştir.

Afrika ülkelerinden Fas, Gabon, Kongo, Senegal Tunus'ta da durum aynıdır.

Ortadoğu ülkelerinden Lübnan'da da memurlar hakkında soruşturmayı savcı yapmaktadır.⁴⁹

III- ÜLKEMİZDE KAMU GÖREVLİLERİNİN YARGILANMASINA İLİŞKİN DÜZENLEMELER

A. 1913 YILINA KADARKİ UYGULAMALAR

1- Tanzimat Öncesi Uygulamalar

"Osmanlı devletinin üç kıtanın kesiştiği ve üç kitabî dinin, en az onbeş kadar mezhebin bir o kadar etnik yapının ve kültürün yaşadığı bir coğrafyada altı asrı aşkın bir süredir ayakta kaldığı göz önüne alınırsa 'devlet idare etme sanatının' en üst seviyesine Osmanlılarda ulaştığını söylemek mümkündür. Dünya tarihinde ender rastlanan böyle bir başarıyı elbette tek bir faktöre

⁴⁹ SELÇUK Sami, a.g.e., s.58-60

bağlamak mümkün değildir. Bu başarıda Osmanlı hukuk uygulaması ve gerek Osmanlı toplumunu oluşturan muhtelif kesimler arasında gerekse bunlarla devlet arasındaki ilişkilerde hak ve adaleti ayakta tutma arzu ve gayreti en önemli rolü oynamıştır.”⁴⁹

Osmanlı Devletinde hukuk sisteminin temelini İslam hukuku teşkil etmektedir. Bunun yanında örfi hukuk olarak gelişen ve özellikle halka (ahali, teb'a, reaya) iyi davranılmasını esas alan bazı kanunnameler (adaletname diye isimlendirilenleri de vardır.) var ki, burada asıl amaç zamanın kamu görevlilerinin halka iyi ve adaletli davranmasını sağlamak olmuş, yani 'halka hizmet eden devlet anlayışı' dile getirilmiş, memurlara halktan gelen yakınma ve şikayetler üzerine uyarı niteliğinde kanunnameler gönderilmiştir. Temel amaç halka hizmet, ahalinin huzur ve mutluluğudur.

“Osmanlı insanına uygulanacak örfi hukuk kurallarının sabit olması, belirgin olması ve onlar tarafından biliniyor olması keyfi bir yönetimi keyfi bir yargıyı önleme bakımından o kadar önemlidir ki kanunname çıkarılmasının esas hedefinin bu olduğu dahi söylenebilir. Çünkü kimi kanunnamelerin mukaddimelerinde o kanunnamenin halkın ödeyeceği vergi miktarlarının, işledikleri toprakların tabii olduğu hukuki esasları ve bir suç işlerlerse maruz kalacakları mali ve bedeni cezaların bilinmesi için çıkarıldığı açıkça belirtilmektedir.”⁵⁰

Bazı örnekler:

“Semendire kadılarına hüküm ki: Semendire Beyleri tarafından ahaliye karşı kanunlara aykırı bazı icraatların yapıldığı tarafıma arzolanduğunda bundan böyle reayadan ve saireden ister beylerden olsun ve ister eminlerden, idarecilerden, mübaşirlerden, iş erlerinden hulasa her bir fertten kanuna aykırı, defter-i humayuna ters bir şekilde hiç kimseye tek kuruluş aldırılmayınız diye te'kid ifade eden hüküm-i şerifim size gönderilmişti. Şimdi yine aynı adetlerin terk edilmeyip reayadan alınmakta olduğu malumum olmuştur. Şimdi, saltanatım ve adaletimin hüküm sürdüğü şu zamanda, halkımdan hiç kimseye kanuna aykırı, defter-i humayuna ters zulüm ve haksızlık yapılarak korku ve eziyet verilmesine asla rızam olmayıp, her birinin huzur ve rahat içinde bulunması muradımın gereğidir.

Her birinizin kadılığında eğer anılan bid'atler veya onlardan başka kanuna ve deftere aykırı alınan vergiler, re'ayadan bundan sonra da alınır ve siz buna engel olmazsanız veya engelleyemediğinizi hemen bildirmezsensiz ve yapılacak yoklamada buna şahit olunur ise; hanginizin idareniz altında olursa olsun, derhal vazifeden alınıp tekrar atanmayacağınızı ve her türlü azar ve itaba muhatap olacağınızı bilip, ona göre ferman-ı şerifim muhtevasını sancak beyleri

⁴⁹ AYDIN Mehmet Akif, Osmanlı Devletinin Uzun Ömürlü Olmasında Hukukun Rolü, www.marmara.edu.tr

⁵⁰ AYDIN Mehmet Akif, a. g.m

konulması ahalinin tam bir kalp huzuru içinde bulunup, gönüllerince bir hayat sürebilmeleri düşüncesiyle ahalinin durumunun ne olduğunu öğrenmek için (yaptırdığım tahkikatta) akla gelmedik zulüm ve eziyetlerin halkıma reva görüldüğünü işittim. Allah'ın bana emanet ettiği halkıma karşı nazik, insafı, ikramı bol bir yönetim sergilemekle bundan sonrası için böylesi bir zulüm ve eziyette bulunulmaması, her birinin sultanlığım ve halifeliğim süresince mutlu ve düzenli bir hayat sürmeleri emrim olmuştur.

Bundan sonra da ahaliye karşı zulüm ve kanunsuz bir iş teklif edilmeyip, her birisi sultanlığım süresince huzur ve sükun içinde olmaları hususunda ayrıntılı ve açıklamalı ferman-ı şerifim yazılmakla buyurdum ki: Halkımdan hiç kimse önceki gibi zulüm ve kanuna aykırı davranışlara maruz kalmamasın, korku ve eziyet çekmesin. Her birisi huzur ve sükûn içerisinde kazançlarıyla meşgul olsun. (Memurlar) toplamış oldukları avarız ve benzeri vergileri kanun ve defter uyarınca alıp, fazladan hizmet bahanesiyle gulamiye akçesi (hizmet bedeli) alınmasını yasaklıyasın. Allah'ın bana emanet ettiği ahaliiden her kesime şefkat ve merhamet göstererek sultanlığım süresince vergileri hafifletmek suretiyle kalpleri huzur ve rahata kavuşturulasın.

Bundan sonra da ahaliye ve fukaraya karşı idarecilerden veya diğerlerinden herhangi bir zulüm veya eziyetin vücuda geldiği duyulduğu takdirde sizden bilinip, hiçbir şekilde özür kabul edilmeyip, cevabınız da dinlenmediği gibi en şiddetli hakaretlerle hakkınızdan gelinmesi karara bağlanmıştır." (BOA., MD., No: 87, Hüküm No:364, 10 Zilhicce 1046/ 5 Mayıs 1637 Tarihli Hükümname)⁵¹

Özetle Osmanlı hukukunun asırlar süren uygulama sürecinde gerek şer'i gerek örfi hukuk kurallarının sabit ve biliniyor olmasına ve bu yolla keyfi bir uygulamanın önlenmesine hep dikkat edilmeye çalışılmıştır.⁵² Halka hizmet eden kamu görevlilerine hizmetleri sırasında her türlü keyfi muameleden uzak durmaları ve kanuna aykırı davranıştan kaçınmaları önerilmiş; kamu görevlisi (memur) olmaları hasebiyle herhangi bir ayrıcalıklarının olmadığı vurgulanmıştır.

"Uygulama esnasında bu hukuk kuralların ne ölçüde tarafsız ve adil bir tarzda uygulandığına gelince her iki dalı ayrı ayrı ele almak gerekir. Yukarıda da ifade edildiği gibi, Osmanlı hukukunu iki ana bölüme ayırmak mümkündür. Kişiler arasındaki ilişkileri düzenleyen aile, miras, ticaret, borçlar hukuku gibi alanlarda İslam Hukuku esasları hakim olmuştur, kişiyle devlet arasındaki ilişkileri düzenleyen vergi, ceza ve devlete ait arazilerin kullanımıyla ilgili arazi hukuku alanında İslam Hukukuyla belli bir uyum içinde devlet öncülüğünde doğan ve gelişen örfi

⁵¹ BİNARK İsmet, Başbakanlık Osmanlı Arşivindeki Belgeler Işığında Türklerde Adalet Anlayışı, Yeni T. C. Türkiye Yargı Reformu Özel Sayısı, 1996 Sayı:10, s.950-965

⁵² AYDIN Mehmet Akif, a. g.m.

hukuk kuralları egemen olmuştur. Her iki hukuk alanına da tek bir hukuk adamı Osmanlı Kadısı hakim olmuş ve yönetmiştir.

Osmanlı hukukunun iyi uygulandığı dönemlerde ki bu hayli uzun bir dönemdir, zaman zaman münferit menfi örnekler görülmekle birlikte Osmanlı Kadısı yargılama yaparken güçlü ile zayıf, hakim unsur ile mahkum unsur, müslüman ile gayrimüslim arasında bir ayırım yapmamış, adil bir yargılama örneği sergilemiştir. Bunu yapmadığı zaman da hakkı yenenlerin başvuracakları Cuma Divanı, Çarşamba Divanı, Kazasker Divanı ve özellikle Divan-ı Hümayun gibi üst yargı mercileri her zaman olmuştur. Osmanlı merkez yönetimi de taşradan gelen taraflı yargı şikayetlerine karşı her zaman duyarlı olmuştur.

Bütün hukuk sistemlerinde problemlili olan ve o sistemin ne ölçüde hak ve adaleti temsil ettiğini belirlememize imkân veren alan; kişi ile devleti karşı karşıya getiren vergi gibi, ceza gibi, devlet arazilerin tabii olduğu hukuki esaslar gibi, idari tasarruflar gibi alanlardır. Çünkü bu alanlarda bir anlamda güçsüz vatandaş ile güçlü kamu görevlileri karşı karşıya gelmektedir. Mesela bir tarım toplumu olan ve devlet gelirlerinin önemli bir kısmını tarımdan alınan vergilerin oluşturduğu Osmanlılarda vergi görevlilerinin keyfi ve taraflı uygulamaları reaya için hayatı çekilmez hale getirebilmektedir.

Keza çoğu para cezası olan örfi cezalarda keyfilik kamu görevlilerinin lehine, ama reayanın aleyhinedir. Tarım arazilerinin çok önemli bir bölümünü teşkil eden miri arazi ile ilgili keyfi bir uygulama da keza vatandaş için hayatı çekilmez kılabilir. Osmanlı devletinde de bu alanlar esas itibarıyla örfi hukuk tarafından düzenlenmiş alanlardır ve bu alanlarda geniş yetkilerle vatandaş ile karşı karşıya gelenler genel olarak ehl-i örf diye isimlendirdiğimiz kesimdir, yani kamu görevlileridir. Tabii bu görevliler içinde kadılar yoktur. Onlar ehl-i şer' grubunu oluşturmaktadır.

İşte bu alanda merkezi hükümetle haberleşmenin ve ulaşımın sınırlı olduğu bir dönemde geniş yetkili kamu görevlilerinin reayayı ezmemesi, keyfi yönetim sergilememesi açısından Osmanlı merkez yönetiminin yukarıda örneklerini verdiğimiz gibi büyük bir özen gösterdiği görülmektedir. Bunu yaparken de yargı kurumundan çok ciddi yardım almış, tabii caizse idarenin bütün tasarruflarını yargı denetimi altına sokmaya çalışmıştır. Yani mesela vergilerin kanunnamelerde belirtilen oranlarda kadının bilgisi ve denetimi altında toplanması üzerinde adaletnamelerde ve diğer belgelerde sıklıkla durulmaktadır. Keza mahkeme kararı olmadan hiç kimsenin ehl-i örf tarafından cezalandırılmayacağı yine kanunnameler tarafından defaetle tekrarlanmış bir hükümdür.

Yine sipahilerin kanunnameler dışında reayaya bir külfet, yani angarya yüklememesi, arazi tasarruflarını kanunnameler çerçevesinde düzenlemesi kanunnamelerde üzerinde durulan hususlardandır. Şunu ifade etmek gerekir: Osmanlıların özellikle Balkanlarda feodal yönetimlerin

çiftçiler üzerindeki angaryaları kaldırması, keyfi vergi toplanmasına engel olması ve vergi miktarlarının düşürmesi ve genel olarak reyayı kamu yöneticilerine karşı koruması Balkan topraklarının kazanılmasında ve uzun süre problemsiz bir şekilde Osmanlı yönetiminde kalmasında en önemli etken olmuştur.

Osmanlı yönetimi kamu görevlilerinin idari ve hukuki tasarruflarını hukuka uygunluk açısından kontrol etme görevini bütünüyle Şer'îye Mahkemelerinde görev yapan kadılara yüklemiştir. Kadı kamu görevlilerinin her türlü idari, mali, hukuki tasarruflarını kontrol edecek, hukuka aykırı bir durum varsa önleyecek, önleyemiyorsa bunu merkeze bildirecektir.⁵³

Bunun yanında Osmanlı Devletinde Tanzimattan önce de şer'îye mahkemeleri dışında yargı organları mevcuttur. Ancak bunlar sadece yargı görevini ifa için teşkil edilmiş organlar değildir. Başka idari, mali veya askeri görevleri de mevcuttur. Bunların başında da Divanı Hümayun gelmektedir. Divan-ı Hümayun, hem kadıların verdiği kararları yapılan başvuru üzerine temyizden inceleyen yüksek bir adli mahkeme; hem doğrudan divana başvuran veya ikinci defa yargılamayı haklı olarak talep edenler için bir istinaf mahkemesi; hem mahalli idare mahkemeleri demek olan Paşa Divanları kararlarının temyiz edilebildiği ve de doğrudan idari davalara bakılabilen yüksek bir idari yargı organı ve hem de bir anayasa mahkemesi mahiyetindedir. Divanın kararlarını ihtiva eden Başbakanlık Osmanlı Arşivi'ndeki Mühimme Defterleri bunu açıkça göstermektedir.⁵⁴

Bu dönemde yapılan ceza yargılamalarında "beraat-ı zimmet asıldır"; "şek ile yakın zail olmaz"; şeklinde ifade edilen temel kuralların yanında en çarpıcı olanı da ceza yargılamalarının çabuk ve ucuz olmasıdır.⁵⁵ Bu hem günümüz yargılamalarında sıkça eleştiri konusu yapılarak "geciken adalet, adalet değildir." şeklinde formüle edilen yargılamadaki gecikmenin doğurduğu hak ihlaline neden olan sakıncaları hem de ceza yargılamasında gecikme meydana geldikçe bazı delillerin karartılması şeklinde ortaya çıkan sakıncayı gidermektedir. Suç işleyen memurun hemen yargılanması ve hakkında hüküm tesis edilmesi Osmanlı adalet sisteminin ve bu sistemin oluşturduğu güvenin güzel bir yansımasıdır. Bunun arkasında hem yargılama mekanizmasının yargılama yaparken hukuku ve hakkı üstün tutarak adaleti tesis etme düşüncesi, hem de davalı ve davacının da haklarına razı olarak yargılama sırasında gerçeği aleyhlerine bile söylemeyebilme ahlak ve eğitimi almış olmalarının yattığı düşünülmektedir.

⁵³ AYDIN Mehmet Akif, a.g.m.

⁵⁴ AKGÜNDÜZ Ahmet, Osmanlı Devletinde Adli Teşkilat ve Yargılama Usulleri, Yeni Türkiye Sayı: 10, 1996, s.974

⁵⁵ AKGÜNDÜZ Ahmet, a.g. m., s.984

Tanzimat öncesi memurlar, yargılamalarında özel bir statüye tabi tutulmadıklarından genelde "bu devredeki hukuksal gelişimleri kanıtlayacak belgeler çok azdır." veya "bu dönem hakkındaki bilgiler yeterli değildir." şeklinde değerlendirmelere sıkça rastlanmaktadır.

2- Tanzimat Sonrası Düzenlemeler

Osmanlı Devletindeki bozulma ve gerileme, ekonomik olarak fakirleşme, çağın gelişmelerinin dışında kalması ve benzeri nedenlerle 19. yüzyıl başından itibaren III. Selimle birlikte devlet sisteminde ve yapılanmasında zincirleme değişiklikler olmuş, yeni kurumsal yapılar oluşturulmuş ve fermanlar yayınlanmıştır.

İdari yapıda olduğu gibi, kamu hukuku ve memur yargılamasına ilişkin düzenlemelerde de Fransa uygulaması esas alınmıştır.

Osmanlı Devletinde memurların yargılanmaları için düzenli hükümler getirmek zorunluluğu özellikle devletin her kesimini sarsan rüşvet salgınını önlemek ihtiyacından doğmuştur. III. Selim ve özellikle II. Mahmut, devletin işleyiş sistematığında değişiklikler yapmak istemişler ve devlet yönetiminin batılı örnekler gibi bir bürokratik kadro ile yürütülmesi gereğine inanmışlardı. Padişah İkinci Mahmut bu amaçla Tanzimatın ilanının hemen öncesinde memurların görevleri ile ilgili suçlarından dolayı yargılanmaları için 1838 yılında bir "Ceza Kanunnamesi" hazırlamıştı.⁵⁶ İlimiye sınıfının ve özellikle kadıların (hakimlerin) yargılanması için de aynı tarihte "Tarik-i İlimiye'ye Dair Ceza Kanunnamesi" hazırlanıp yayınlanmıştı.

Bu kanunnamelerde ulema (kadılar da dahil) ve memurlar için ayrı ayrı ceza hükümleri vardı. Bu kanunname ile memurların padişah emirleri ile öldürülmeleri yani «siyaseten katli»leri kaldırılmış; devrin koşullarına göre memurlara son derece önemli bir güvenceler sağlanmıştır. İkinci Mahmut devrinde Divan-ı Hümayun'un yasama yetkisini ve kazai görevini ifa etmek üzere kurulan Meclis-i Valayı Ahkam-ı Adliye, memurların yargılanmaları ile görevlendirilmiştir.⁵⁷

Memurlara ilişkin olarak 1838 tarihinde yürürlüğe konulmuş olan Ceza Kanunnamesi'nin büyük bir kısmı memurların görevlerine ve rüşvete ayrılmıştır. Büyük ve küçük her memurun vazifesini yerine getirmekte sorumlu olduğu belirtildikten sonra rüşvetin kesinlikle yasaklandığı, alan ve veren büyük ve küçük her memurun cezalandırılacağı ifade edilmiştir. Ayrıca kanunnameye göre devlet hizmetinde bulunan büyük ve küçük her memur

⁵⁶ MUMCU Uğur, a.g.m., s.141-142

⁵⁷ MUMCU Uğur, a.g. m., s.142

görevlerini layığıyla yapmak zorundadır. Görevinde ihmali bulunan her memur eğer devleti zarara uğratmış ise görevinden azl edilip, devlete verdiği zarar kendisinden tahsil edilecektir.⁵⁸

Kadılık kurumuna yeni bir düzen getiren 1838 tarihli "*Tarik-i İlimiyye'ye Dair Ceza Kanunnamesi*" aynı yıl bastırılarak birer nüshası bütün vilayet ve sancak merkezlerine gönderilmiştir. Kanunnameye 12 Aralık 1838 (25 Ramazan 1254) tarihinde yürürlüğe giren bir "*Ek*" de yapılmıştır. Bu kanunnamede kadı ve naiplerin rüşvet ve usulsüz ücret almaları üzerinde durulmuş bunun önü alınmaya çalışılmıştır. İlk hükümde, kadıların şeriatın öngördüğü ve kendi gereksinimleri dışında bir uygulamaya başvurmaları halinde görevden alınacakları belirtiliyordu. Rüşvet konusuna ağırlık verilmekte ve bu birkaç maddede ele alınmaktadır. Atanmalarda veya görev sırasında, rüşvet alanın da verenin de cezalandırılacağı açıklanıyordu. Kadıların görev sürelerinin uzatılması için Şeyhülislamın onayı; eğitim-öğretim ve yargı işlerinde görevli kişilerin bilgili ve yetenekli olması şartı vurgulanıyordu. Kadılar, sınavla derecelendirilecek ve atamaları ona göre yapılacaktı. Ancak, sınav usulü yapılan ekle değiştirilmiştir. Ayrıca, küçük kazalar birleştirilerek atanacak naip sayısının azaltıldığı anlaşılmaktadır.⁵⁹

II. Mahmut döneminde başlayan yenilikler ve devlet yapısındaki değişimler Sultan Abdülmecit'in tahta geçmesiyle de devam etmiştir. 1839 yılında ilan edilen Tanzimat Fermanı (Gülhane Hattı Humayunu) ile herkesin can, mal ve namusunun emniyetinin güven altında olduğu, müsaderenin kaldırıldığı, hiç kimsenin yargılanmadan idam edilemeyeceği, vergide adaletin sağlanacağı, rüşvetin ortadan kaldırılacağı yönünde konulan genel hükümlerle daha çok üst düzey memurların (devlet adamlarının) güvenliklerine yönelik düzenlemeler yapılmıştır.⁶⁰

"Tanzimatın ilanından önce memurların yargılaması görevi verilen Meclis-i Vala-yı Ahkam-ı Adliye'nin çalışma esas ve usullerini gösterir ayrı bir düzenleme olmamasına rağmen, Tanzimat Döneminde diğer alanlarda olduğu gibi memur yargılaması hakkında da bazı kurallar konulduğu gözlenmektedir.

1861 yılında Meclis-i Vala-yı Ahkam-ı Adliye ile Meclis-i Ali-i Tanzimat birleşerek de ilk derece mahkemelerince verilen ölüm cezalarını üst merci olarak bu meclis incelemiştir. Yani, Meclis-i Vala-yı Ahkam-ı Adliye; hem danışma organı, hem de birey ve devlet arasındaki problemleri çözen ve memurları yargılayan bir organ olarak, merkezdeki memurlar ile taşradaki yüksek rütbeli memurların muhakemesini gerçekleştirmiştir.

⁵⁸ KELEŞ Erdoğan, Tanzimat Döneminde Rüşvetin Önlenmesi İçin Yapılan Düzenlemeler, 2005, Tarih Araştırmaları Dergisi, Cilt: 24 Sayı:38, s.261

⁵⁹ FEYZİOĞLU H. Sezer- KILIÇ Selda, Tanzimat Arifesinde Kadılık- Naiplik Kurumu AÜ DTG, Tarih Araştırmaları Dergisi, Cilt '4, Sayı:38,2005, s.44-45

⁶⁰ SAYDAM Abdullah, Tanzimatın Memurları, Türkler 13.Cilt Ankara 2002, s.668-669

1868 yılında Meclis-i Vala-yı Ahkam-ı Adliye, Meclis-i Vala ve Divan-ı Ahkam-ı Adliye olarak ikiye ayrılmıştır. Divan-ı Ahkam-ı Adliye; idareden tamamen ayrı olarak yüksek bir adli mahkeme olarak nizamiye mahkemelerine esas olmuş; Meclis-i Vala ise, Şura-i Devlet olarak hem en yüksek idari yargı müessesesi, hem de yasama faaliyeti açısından bütün kanunları ve nizamnameleri incelemeye ve bunların layihalarını (tasarılarını) hazırlamaya yetkili Danışma Meclisi olarak görev yapmıştır. Bu dönem içerisindeki memur yargılaması ile ilgili kanunlaşma çabalarını aşağıda belirtildiği şekilde inceleyebiliriz.⁶¹

a) 1855 (1271) tarihli Men-i İrtikap Kanunu

Bu Kanun, memurların yargılanmalarıyla ilgili hükümler getirmiştir. Özellikle Yasanın 28. maddesinde "Dersaadette bulunan memurin-i devlet-i aliyeye ve saireleriyle taşra valilerinden ve defterdar ve mal müdürleri ve kaymakamlar ve Meclis-i Kebire azasından bu töhmetlerle müttehem olanların muhakemesi mutlaka Dersaadette Meclis-i Valayı Ahkam-ı Adliye'de icra olunacaktır" hükmü yer almaktadır. Bu hüküm, daha önceleri var olan ve yukarıda belirtilen yargılama usulünün bir tür yazılı hukuka dönüşmesi olarak değerlendirilmiştir.

Bu Yasanın çıkarılış nedeni, o dönemde rüşvet, zimmet, yiyicilik, devlet ihalelerine fesat karıştırma gibi eylemlerin salgın ve yaygın bir durum sergilemeleri idi. Yasanın 27-31. maddelerine göre, Yasada yazılı suçlardan dolayı memurların yargılanabilmeleri için, yapılan soruşturmada eylemlerin kanıtlanması, kanıtlanan eylemlerin padişaha "arz" ve ondan "irade" elde edilmesi gerekiyordu. Dersaadette bulunan memurlarla suç ortakları, taşra valileri, defterdarlar, mal müdürleri, kaymakamlar, meclis-i kebire üyeleri, Yasada belirtilen suçları nedeniyle Meclis-i Vala-yı Ahkâm-ı Adliye'de; yukarıdakilerin dışında kalanlarla taşradaki memurlar, kaza müdürleri ise eyaletteki Meclis-i Kebire'de yargılanıyorlardı. Eyaletteki Meclis-i Kebirenin kararları kendiliğinden Meclis-i Vala-yı Ahkâm-ı Adliye'de ikinci kez inceleniyor, kararlar hukuka uygun bulunursa, padişaha "arz" ediliyor ve hüküm onun onamasıyla yerine getiriliyordu. Yeterli bulunmadığı takdirde Meclis-i Vala-yı Ahkâm-ı Adliye sanığı Dersaadete çağırarak yeni baştan yargılıyordu. Bu yargılama, o dönemde bile, bu makamın istinaf yetkisi bulunduğunu göstermektedir.

1271 yılında yayımlanan "Meclis-i Ali-i Tanzimatın Vezaif-i Mürettebesi Nizamnamesi"nin 16. maddesine göre, vekillerin eylemlerinden dolayı soruşturma ve yargılanmaları Meclis-i Tanzimat tarafından yapılıyor, düzenlenen belgeler Meclis-i Vükelada inceleniyor ve padişaha "arz" olunuyordu.⁶²

⁶¹ CEYLAN Atilla, a.g.t., s.47-48

⁶² SELÇUK Sami, a.g.e., s.68-69

b) 1275 tarihli Vülat-ı İzam ve Mutasarrıfın-i Kiram ile Kaymakamların Vezaifini Mübeyyin Talimat (1859)

Yukarıda sıralanan yasa ve tüzüklerde memurlarla ilgili yargılama mercileri açıklanmış olmakla birlikte, kovuşturmayı hangi makamların yürüteceği belli edilmemişti. 1859 tarihli yönetmelikle bu konular açıklığa kavuşturulmuştur. Yönetmelik ülkenin eyalet, liva, sancak, kaza, karyelere ayrıldığını belirtiyor, eyaletlere ve buldukları sancak içinde aynı yetkilere sahip bağımsız mutasarrıflara eyalet ile bağımsız sancağın sınırları içinde bulunan bütün memurlar hakkında, bu memurların görevlerinden kaynaklanan suçlarından dolayı, onların memurluğunu geri aldirtmak ve haklarında kovuşturma yaptırmak yetkisini veriyordu. Sancaklarda, sancak sınırları içindeki bütün memurları denetlemek, eylem ve işlemlerinden dolayı kovuşturma yapmak gerekiyorsa, durumu vali ya da mutasarrıfa bildirmek kaymakamların görevi idi. Kazalarda, memurlar hakkında kovuşturmayı gerektirecek bir durum varsa, bunu sancak kaymakamlığına bildirme görevi kaza müdürüne yüklenmişti.

Yukarıdaki düzenlemeler, şer'i yargıçları (naïpler) içine almıyordu. Onlar hakkında 17 Recep 1271 (1855) tarihli bir tüzük uygulanıyordu. 1286 (1870) tarihli "Şurayı Devlet Nizamname-i Dahilisi"nin yürürlüğe girdiği tarihe değin uygulanan bu tüzüğe göre, görevlerinde yetkilerini kötüye kullanan naïpler hakkında Ceza Yasası hükümleri uygulanıyor, yönetimin yalnızca durumu duyurma yetkisi olduğu, yargılama yetkisi bulunmadığı bildiriliyordu. 1870 Tüzüğüyle şer'i yargıçları yargılama yetkisi Danıştaya (Şurayı Devlet) verilmiştir.

Aşağıda incelenecek olan 1872 tarihli Tüzüğe değin ve bu Tüzükten sonra Fransız hukukunun etkilerine tanık olunmaktadır.

1839'dan sonra Fransa'dan esinlenilerek Büyük Reşit Paşa tarafından taşra yönetimi kaldırılmış, halk tarafından seçilen vilayet ve kaza daimi meclislerine yönetsel ve yargısal yetkiler tanınmıştır.

1861 tarihli Vilayet Nizamnamesi, ilkin Tuna Vilayeti için hazırlanmıştı. Ancak zamanla uygulama sınırları genişletilerek öbür vilayetleri de içine aldı. Buna göre, vilayet, liva ve kazalarda şer'i mahkemelerin yanı sıra "meclis-i deavi", "meclis-i temyiz", "meclis-i cinayet", "divan-ı temyiz" adında yargı mercileri kuruldu. Yönetsel meclislerin yargı yetkileri kaldırıldı ve bunların yalnızca memurlarla ilgili olan yargılama yetkileri korundu.

Vilayet Nizamnamesine göre, memur mahkeme önüne çıkarılmazdı. Soruşturma Danıştayın "bidayet" ya da "istinaf" dairelerinde; temyiz incelemesi ise "temyiz" dairesinde yapılırdı.⁶³

c) 1872 (1288) Tarihli Memurin Muhakemat Nizamnamesi

"Bu döneme kadar Osmanlı devletinde memurların özel muhakeme usulleri ile yargılanmalarına rağmen toplu bir düzenleme yapılmamıştır. Bu nizamname, memur yargılamasına ilişkin kuralların toplu olarak gösterildiği ilk düzenlemedir.

Nizamnamenin kabul edildiği dönemde ülkede 1851 tarihli bir ceza kanunu olmasına rağmen savcılık teşkilatı bulunmadığından bu nizamnamede idarenin soruşturma yapması kabul olunmuş, savcılık teşkilatı ise bu tarihten sekiz yıl sonra 1879 yılında kurulabilmiştir.

Tüzükle getirilen düzenlemelerle yargılama yetkisi soruşturma aşamasından başlamak üzere idari kurullara verilerek memura tam güvence sağlamıştır. Nizamnamenin memurların görevleri ile ilgili olan olmayan büyük çoğunlukta eylemlerine ilişkin düzenleme yapması nedeniyle bu suçlar, adli yargı mercilerinin görev alanı dışında bırakılmıştır.

Ancak Osmanlı Devletinde, Batı örneğine uyularak, yargıçlar ve savcılar hakkında özel yargılama yöntemi benimsenmiştir ve incelenen Memurin Muhakemat Nizamnamesi yargıçlar ve savcılar için uygulanmamıştır. 5 Recep 1294 (1879) tarihinde yayımlanan Usul-ü Muhakemat-ı Cezaiye Kanun-u Muvakkati ile getirilen kimi hükümlerle yargıç ve savcılarının yargılanma yöntemleri belirlenmiştir. Buna göre mahkeme başkan ve üyeleri, savcı ve sorgu yargıçlarının suçlanmalarda kendilerinden üst yüksek mahkemede yargılanmaları kabul edilmiştir.

Nizamname hükümlerine göre memurların görevleriyle ilgili işledikleri suçlar nedeniyle bakanlık veya dairenin izni ile başlatılan soruşturma sonucunda kamu görevlisinin konumuna göre liva mutasarrıfı, vali ya da Bab-ı Ali, davanın açılıp açılmaması hakkında karar veriyordu. Kararın davanın açılması yönünde olması memurun derecesine göre Şura-yı Devlet, vilayet, liva ya da kaza daire kurulları yargılamayı yürüterek hüküm ihdas ediyordu. Bu karara karşı nizamnamede belirtilen üst yönetim kuruluna itirazda bulunma hakkı getirilmiştir. Kaza yönetim kurulu kararları il yönetim kurulunda, liva yönetim kurulu kararları vilayet yönetim kurulunda, vilayet ve İstanbul idare kurulu kararları ise devlet şurasında (Şura-yı Devlet) oluşturulan üst kurulda itirazen incelenmekteydi.

⁶³ SELÇUK Sami, a.g.e., s.69-71

Bir yıla kadar olan cezalar valilerce yerine getirilmesine rağmen, nizamnamede (tüzükte) kabul edilen başka bir düzenleme ile üç yıldan ağır hapis cezasını gerektiren suçlarda Danıştay'ın (Şura-yı Devlet) onay şartı getirilmiştir.

Nizamname memurun görevleriyle ilgili suçlara ilişkin düzenleme getirdiğinden memurların görevleri ile ilgili olmayan kişisel suçları hakkındaki soruşturmalar genel kurallara göre yürütülürdü. Bu tür soruşturmalar hakkında çıkarılan 4 Ağustos 1895 (1311) tarihli "irade" ile suçüstü durumu ayrı olmak üzere memur aleyhindeki şikayetlerde hakim öncelikle müştekiyi (yakınan) ve tanıkları dinliyor, oluşan duruma göre gerekli olduğu takdirde memurun sorgusunu yapıyordu.⁶⁴

Görüldüğü üzere Osmanlı Devletinde memur yargılamasıyla ilgili olarak yeterince ileri sayılabilecek düzenlemeler yapılmıştır. Özetle;

1- Sanıklara, 1966 Newyork Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesinde bir insan hakkı olarak benimsenen istinaf yoluna başvuru hakkı, Osmanlı Devletinde hak arama özgürlüğünün bir parçası olarak tanınmıştı.

2- Soruşturma yapan, dava açan, yargılayan makamlar birbirlerinden ayrılmışlardır.

3- Sanık memur, dava açılması durumunda kararı temyiz edebilmektedir. Bir başka deyişle sanık, temyiz denetim yolunun açık tutulması güvencesinden yoksun kılınmamıştır.

4- İddia ve savunma makamları ayrılmıştır.

5- Tutuklama önlemlerinin sınırları özenle çizilmiştir. Bu konuda yetkilerin iyi paylaştırıldığı söylenebilir.

6- Yargıçlar ve savcılar hakkında özel hükümler getirilmiştir.

Buna karşılık, memurların yönetsel kurullarca yargılanması, yargılama aşamalarının çokluğuyla ortaya çıkan yavaşlık, genel kurallardan memurları kurtarma çabaları dikkat çekicidir. Böyle bir sistem içinde memurların çok güç yargılanıp cezalandırılacakları açıktır.

İşte bu koşullar içinde 1872 tarihli Nizamnamenin yerini 17 Şubat 1913 (4 Şubat 1329) tarihli ve 133 sayılı Memurun Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat almış; bu kanun, 1872 tarihli tüzük esas alınarak hazırlanmıştır.⁶⁵

Burada İttihat Terakki Cemiyetinin yönlendirmesini yaptığı 31 Mart 1909 olayları sonucu Sultan II. Abdülhamit'in tahttan indirilmesinin ardından gelişen bir dizi olaylardan (1912 yılında İttihat ve Terakki Cemiyetinin iktidarı altında seçimlerin gerçekleşmesi sonucunda

⁶⁴ CEYLAN Atilla a.g.t., s.49-50

⁶⁵ SELÇUK Sami, a.g.e., s.77

kurulan İttihat ve Terakki Cemiyeti yanlısı Mehmet Sait Paşa Hükümetinin Balkan Harbinin getirdiği yıkımla Halaskar Zabitan (*Kurtarıcı Subaylar*) Hareketi'nin baskısı sonucu istifası, akabinde Ahmet Muhtar Paşa başkanlığında kurulan partiler üstü hükümetin milletvekili seçimlerini geçersiz sayarak seçimleri yenilemesi, daha sonra İttihak ve Terakki yanlısı vekillerin devre dışı kalması) sonra 23 Ocak 1913 tarihinde Enver Paşa önderliğinde bir grup İttihat ve Terakki yanlısının yaptığı Bab-ı Ali baskınına müteakiben kurulan hükümet zamanında ve Meclislerin tatilde olduğu bir dönemde gerekçesiz olarak bu muvakkat kanunun çıkarıldığı belirtilmelidir.

B. MEMURİN MUHALEMATI HAKKINDA KANUNU MUVAKKAT İLE GETİRİLEN SİSTEM

Türkiye'de uygulanan kamu idari yapısının oluşturulmasında örnek alınan Fransa'da, 1789 İhtilalinden sonra kabul edilen 1799 tarihli yasa memur statüsü için yeni bir ilke getirmiştir. Memurlar için bir güvence olan ve yasanın ikinci maddesinde yer alan bu hükme göre, hiçbir devlet memuru, üst makamı tarafından yasalara uygun şekilde kovuşturulmadıkça yargılanamayacaktır. 1799 Anayasasında da bu ilke kabul edilmiş ve şu şekilde ifade olunmuştur: «...Bakanlardan başka hükümet ajanları, görevlerine ilişkin eylemlerinden dolayı ancak Danıştay kararına uygun olarak izlenir, bu durumda kovuşturma genel mahkemelerce yapılır.» 1799 Anayasasının yukarıda belirtilen 75. maddesiyle kabul ettiği «idari teminat» ilkesi 19.9.1870 tarihli bir kararname ile ortadan kaldırılmış ve memurların kovuşturulmalarını izne bağlayan sistem terk edilmiştir. Böylece, memurlar **şahsi kusurlarından ötürü**, hiçbir idari makamdan izin alınmaksızın genel mahkemelerde kovuşturulabilir duruma gelmiştir.⁶⁶

Fransa 1799 yılında getirdiği idari teminat (izin) sistemini 1870 yılında kaldırırken "Ülkemizde 1. Meşrutiyet döneminde yasal bir yönetim kurmak ve yönetimde memurların yasa dışı tutumlarını halkın temsilcileri aracılığıyla denetleme amacı doğrultusunda devlet, devletin herkese eşit ve yasalara göre davrandığını kanıtlamak ve böylece kendi saygınlığını korumak kaygısıyla, memurlar hakkındaki yakınmaları önce kendi içinde inceleme yoluna gitmiştir. O yüzden 1876 tarihli Kanuni Esasi'nin 31. maddesiyle Padişahın memurlarını yargılama konusunda memurlar için doğrudan, devlet saygınlığı açısından dolaylı bir koruma yöntemi benimsemiştir. Meşrutiyetin hukuk anlayışına göre, memurlar Padişahın doğrudan ya da dolaylı vekilidirler. O nedenle de görevleriyle ilgili suçlamalarda bu nitelikleri gözetilerek korunmaktadırlar. Bu anlayış bakanlar (vükela) hakkındaki yakınmalarda da geçerlidir. Yüce

⁶⁶ MUMCU Uğur, a. g. m., s.135

Divanda bakanların yargılanabilmeleri için "Heyet-i Mebusan"ın üçte iki çoğunlukla karar vermesi yetmemekte, Padişahın kararına (irade-i seniye) da gerek duyulmaktadır.

Bu görüş, II. Meşrutiyet döneminde de benimsenmiştir. Bu kez, memurların özel bir yargılamaya tabi kılınmalarının nedeni, artık padişahın değil, "milletin" vekili olmalarıdır: "... memur demek, umur-u devlet-i menafi-i umumiye-ye muvafık bir surette ifa için vekalet-i milleti haiz olmak demektir." O nedenle de, Muvakkat Kanun bu kuramsal hukuk anlayışını yansıtmakta ve memurlar için ayrı bir yargılama modeli getirmiş bulunmaktadır.⁶⁷

1913 tarihli Muvakkat Kanun, 1999 yılı Aralık ayına kadar (04.12.1999) 86 yılı aşkın süre uygulanmıştır. Bu uygulama sırasında Devlet yapısı İmparatorluktan Cumhuriyete dönüşmüş, Kanun-u Esasi dâhil, beş ayrı Anayasaya uygulanmıştır. Bu 86 yıl boyunca, yasa sürekli eleştirilmiş ve bu eleştirilerin 1961 Anayasasından sonra dozu artmış ve yoğunlaşmıştır. Gerçekten de, daha 1950'lerin başında bu kanunun kaldırılması istenmiş ve hatta kaldırılması düşünülmüştür. Fakat 1961 Anayasasından sonra, Anayasa Mahkemesi de kurulunca, görüşlerin hukuksal güç elde etmesi yolu açılmış ve MMHK'nın Anayasaya aykırılığının öne sürülmesi süreci başlamıştır. Kanuna asıl itirazlar, memurları ayrıcalıklı duruma getirerek Anayasanın eşitlik ilkesinin ihlal edildiği noktasında öteden beri süregeldiği için, çok sayıda iptal başvurusu yasanın bütünü bakımından yapılmış ama bunların hepsi de (1-2 maddenin kısmi iptali hariç) reddedilmiştir. Zaten 1982 Anayasası, 1961 Anayasasından farklı olarak, memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında ceza kovuşturması yapılmasını, istisnalar dışında, kanunun gösterdiği yetkili idari merciin iznine bağlayarak (md.129/son) bir anlamda kanuna 'anayasal meşruiyet' sağlanmıştır. Böylece, eşitlik ilkesine aykırılık iddiaları kökten çözülmüştür. MMHK, Anayasa Mahkemesince, Anayasa Mahkemeli dönemdeki 40 yıla yakın ömrü boyunca, genel yapısı itibarıyla hep Anayasaya uygun bulunmuştur. Fakat bu kanunun yürürlükten kaldırılmasına ilişkin asıl zorlama, sınırlarımız dışından, uzaklardan gelmiş ve belki de çok acele bir şekilde, yeni bir kanun kabul edilerek, 04.12.1999'da 4483 Sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun ile yürürlükten kaldırılmıştır.⁶⁸ Yani AİHM ve Avrupa Konseyinden gelen yoğun eleştiriler üzerine 1999 yılında kapsamı daraltılarak ve sistemi değiştirilerek 4483 sayılı Kanun ile farklı bir içerik kazanmış; ama idari güvence sistemi devam ettirilmiştir.

1913 yılında getirilen sistemin "en büyük özelliği, memur yargılamasında önceleri salt idari olan prosedürü yeni sistemde idari ve adli aşamalara ayırması olmuştur. Memur, bir suçlamayla karşılaştığında/suç işlediğinde, ilk tahkikat (tahkikatı evveliye) idari mercilerce

⁶⁷ SELÇUK Sami, a.g.e., s.78-769

⁶⁸ AKYıldız Ali; Memur Yargılamasında İdari Süreç, Makale, GÜHFD Cilt:5 Sayı:12, s.22-23

yapılıp, son soruşturma açılması kararı yine idare tarafından -idari kurullarca- verildikten sonra, memurun adli makamlarca yargılanması esası benimsenmiştir. Bu tarihe kadar, yani kanunun yürürlüğü girdiği 1913 yılı 17 Şubatı'na kadar olan idarenin yargı yetkisi -çağdaş gelişmelere de paralel olarak, ancak onları biraz da geriden takip ederek- sona ermiş ve adliye mahkemelerine devredilmiştir. Böylece, Tanzimat sonrası kendini hissettiren yargı birliği eğilimine doğru ilk somut adım atılmış oluyordu. Gerçi, idari rejimimizin temelini teşkil eden Fransa'da, idare mahkemelerinin, memurların yargılanmaları konusunda izin verme yetkisi daha 19.09.1870 tarihli kararname ile kaldırılmış ve ceza yargısı alanında yargı birliği sağlanmıştı. Zaten yargılamayı da Adliye Mahkemeleri yapıyordu. Bizde, 1913 değişikliği, sistemi, Fransa'nın 1870 öncesi durumuna yaklaştırmıştır. Özetle 4 Şubat 1913 tarihinde yürürlüğe giren "Memurun Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat" ile yargılama birliği yönünde bir adım atılmış ve bu kanunla "İdari Yargılama" sisteminden "soruşturma" sistemine geçilmiştir.

MMHK, bir ceza usul yasası olarak, genel ceza yargılama yasasının istisnasını oluşturmaktadır. Bu durumda, orada sayılan suçlar ve orada belirtilen kişiler bakımından, yine o yasada belirtilen kurallarla sınırlı olarak uygulanacak, bunlar dışındaki hususlarda ise, uygulama tarihinde geçerli olan ceza yargılamasıyla ilgili genel usul kuralları uygulanmaya devam edilecektir.

Kanunun birinci maddesi, memurların bu yasada izah edilen suçlardan yargılanmalarının, bu yasanın kurallarına tabi olacağını belirtmektedir. Yani yasanın kişi bakımından kapsamını memurlar oluşturmaktadır.

MMHK'a tabi olanlar yalnızca memurlar olarak belirtilmiştir. Ancak MMHK gibi özel bazı yasalarda, memurlar için ayrı soruşturma usulü getirilmiş ve bu memurlar MMHK'nın dışında tutulmuştur ve bu istisnalara 4483 sayılı Kanun döneminde de devam etmiştir.

Kanunun birinci maddesi, kanunun suç bakımından kapsamını "görev dolayısıyla veya görev sırasında" işlenen suçlar olarak belirlemiştir. Görev dolayısıyla işlenen suç, görevle bağlantılı suçlardır. Yani memurun görevini kötüye kullanarak veya yapmayarak (ihmal) işlediği her çeşit suç, bu kapsamdadır.

MMHK'a kişi bakımından olduğu gibi, suç bakımından da zaman içerisinde çeşitli yasalarla istisnalar getirilmiştir. Diğer bir ifadeyle, normal şartlarda MMHK'a tabi olması gereken bazı suçlar, yasal düzenlemelerle bu yasanın kapsamından çıkartılmışlardır. En önemli istisna, 1609 Sayılı "Bazı Cürümlerden Dolayı Memurlar ve Şerikleri Hakkında Takip ve Muhakeme Usulüne Dair Kanun" idi. Kanunun birinci maddesinde sayılan suçlar (irtikap, rüşvet, ihtilas, zimmet, kaçakçılık, müzayedede ve ihalelere fesat karıştırma, devlet hariciyesine ait sınırlı iş) MMHK'a tabi olmayacak, bu kanunla getirilen usule göre soruşturulacaktır. Kanunun kişi

bakımından kapsamı, Müsteşar ve Valiler hariç, MMHK'a tabi olan memurlardı. Yani, Müsteşar ve Valiler, bu suçlardan dahi itham edilseler, MMHK'a göre kovuşturulacaklardı. Bu yasayla, bahse konu suçlar bakımından soruşturma usulü basitleştirilmiş ve suçtan haberdar olan savcıya, idareden (Vali veya Bakandan) soruşturma izni talep etme yetkisi tanınmıştır. Şu kadar ki, bakanın bu konudaki kararı kesindir ve aleyhine gidilecek bir yasal yol bulunmamaktadır. Böylece, çok önemli bu memur suçlarında, prosedürü hızlandırılmı derken, tam aksi bir sonuca yol açılmış ve adeta memurlara "dokunulmazlık" sağlandığı iddia edilerek, öğretilmiş yasa eleştirilmiştir. Sonuçta, bu yasa, 3628 Sayılı "Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu" ile yürürlükten kaldırılmış, esasen bir anlamda yeniden düzenlenmiştir.

3628 Sayılı Kanun, 1609 Sayılı yasadaki sayılan suçları 17'nci maddesinde tekrarladıktan sonra, 1609 gibi, bazı kişileri kapsamı dışında tutarak MMHK kapsamında bırakmıştır. Bunlar, 1609'da olduğu gibi Müsteşar ve Valiler ile, fazladan olarak bir de kaymakamlardır. Yeni sistemde, Cumhuriyet Savcıları soruşturmanın mutlak yetkilisidirler. Hatta denebilir ki, bu suçlardan dolayı memurların soruşturması genel hükümlere tabi kılınmıştır. Şu kadar ki, savcı hakkında soruşturma yaptığı memurun dairesine durumu "bildirmek" le yükümlü kılınmıştır. Diğer bir ifadeyle, 1609 sayılı yasadaki "izin" sistemi, 3628 Sayılı yasayla "bildirim" sistemine dönüştürülmüştür.

Kanunun getirdiği sistemde, soruşturma yetkilisi ile soruşturma sonucunda yargılamaya gerek olup olmadığına karar verecek merci farklı öngörülmüştür. Soruşturmayı yapan ya da yaptıran ile yargılama konusunda karar verecek kurul, kesin surette ayrılmıştır. Ayrıca, soruşturmayı açan yetkili, bir kişidir. Ama soruşturma sonucunda karar verecek olanların, kurul halinde çalışacağı ve karar vereceği şartı getirilmiştir. Bu kurullarda lüzumu muhakeme (veya meni muhakeme) kararı verildikten sonra konunun adli yargıya intikali ile cumhuriyet savcılarınca kovuşturma yapılması esası benimsenmiştir.⁶⁹

1913 tarihli MMHK'ya öteden beri doktrinler boyutta getirilen eleştirilerin yanında kanunun uygulamasında yaşanan sıkıntılar ve 1990 lı yıllarda (özellikle 1998) AİHM'in bu kanun nedeniyle kamu görevlilerinin etkin olarak yargılanmadığı ve yargılamanın adil olmadığı yolunda bir çok ihlal kararı vermesi ve Avrupa Konseyinden gelen yoğun eleştiriler sebebiyle uygulamada karşılaşılan sıkıntılar da göz önüne alınarak tahkik sisteminden izin sistemine geçen ve muvakkat kanunun kapsamını daraltan 4483 Sayılı Kanun 1999 yılında kabul edilmiş ve 86 yıl uygulamadan kalan MMHK'nın yürürlüğü sonlandırılmıştır. Ama memurlar için idari güvence sistemi yeni Kanunla da devam ettirilmiştir.

⁶⁹ AKYıldız Ali, a.g.m., s.8, 9, 16-18

C. 4483 SAYILI MEMURLAR VE DİĞER KAMU GÖREVLİLERİNİN YARGILANMASI HAKKINDA KANUN

1913 tarihli Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat'a doktrinde getirilen eleştiriler, uygulamada karşılaşılan sıkıntılar ve AİHM kararları ile Avrupa Konseyinden gelen öneriler üzerine hazırlanan 4483 sayılı Kanunun, Genel Gerekçesinde "MMHK getirdiği sistemdeki soruşturmaların çokluğu ve bu aşamalarda görev alanların yetersizliği sebebiyle soruşturmaların uzamasına ve sürüncemede kalmasına neden olmakta, bazen de bu süreçte zamanasının dolması nedeniyle suçun cezasız kalmasına yol açmaktadır. Aynı Kanun, konu ve kapsam yönünden de sakıncalar taşımaktadır. Bu sakıncalar görev sırasında işlenen ancak görevle ilgisi bulunmayan suçların da bu Kanun kapsamında bulunması nedeniyle, belirtilen suçlar hakkında adli mercilerce doğrudan soruşturma yapılmasına olanak verilmemesi, ayrıca Kanunun TBMM'nin 08.08.1941 tarih ve 1255 sayılı yorum kararı uyarınca TCK'nun memur saydığı kişilere de uygulanması, başka bir deyişle memuriyet statüsünde bulunmayan kişilere de teşmil edilmesi nedeniyle çok geniş bir personel grubunu sistemin içine dahil etmesi olarak özetlenebilir. Belirtilen sakıncaları gidermek için bu Tasarı ile, ceza kovuşturması açılmadan önce idare tarafından yapılacak ön incelemeye karar verilmesi esas getirilmiş, böylece soruşturmanın kurullar elinde sürüncemede kalması önlenmiş, ayrıca Tasarı kapsamındaki "memurlar ve diğer kamu görevlileri" kavramı açıklığa kavuşturulmak suretiyle, sistemin uygulama alanının daraltılması öngörülmüştür. Kamu yönetimini zaafa uğratmadan, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri iddia olunan suçlarda, yargılama aşamasına geçilmeden yapılacak soruşturmanın basit, etkili ve süratli biçimde işlenmesini sağlamak ve suçların cezasız kalmasını engellemek amacıyla bu tasarı hazırlanmıştır." denilmiştir.

Genel gerekçede yukarıda bahsedilenlerin yanında ayrıca "... Kamu görevlilerinin bu görevleri sebebiyle işledikleri suçlar nedeniyle doğrudan doğruya ceza kovuşturmasına tabi tutulmaları, kamu hizmetinin işleyişinde aksamalara ve kamu otoritesinin saygınlığının zedelenmesine yol açabilir." denilerek memurların doğrudan ceza kovuşturmasına uğramasının kamu otoritesinin saygınlığının zedelenmesine ve kamu hizmetlerinin aksamasına sebep olacağı vurgulanmıştır.

Diğer bir ifadeyle genel gerekçede 86 yıl uygulamada kalan Muvakkat Kanun ile suç işleyen memurların yargılanmasının yapılamadığı belirtilirken, kamu yönetimini zaafa uğratacağı gerekçesiyle de yargılama aşamasına geçilmeden yine bir soruşturma izni alınmasının öngörüldüğü, soruşturma iznine esas ön incelemenin basit, etkili ve süratli bir biçimde

işlemesini sağlamak ve suçların cezasız kalmasını engellemek amacıyla yeni kanunun hazırlandığı ifade edilmiştir.

1- 4483 Sayılı Kanunun TBMM'de Görüşülmesi Sırasında Yapılan Açıklamalar

Aşağıda, Kanunun TBMM'deki görüşmeleri sırasında dile getirilen görüşlerden bir kısmı yer almaktadır.

Hükümet kanadından Anavatan Partisi Grubu adına Denizli Milletvekili Beyhan ASLAN 19.11.1999 tarihli 21. Birleşimde "1913'lerde, padişahın kulları olan memurların, yargıya karşı yönetim zirhıyla donatılması normaldi. 1913 tarihli Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu yürürlükten kaldırarak, demokrasi, insan hakları ve yargı reformu alanında adımlardan, ama, küçük adımlardan birini daha atmış olacağız. Bugün görüşmekte olduğumuz, yaşlı yasanın yerine ikame edeceğimiz, etmeye gayret ettiğimiz yeni yasa tasarısı bir reform mudur; kesinlikle hayır; bir iyileştirmedir, reforma doğru atılmış bir adımdır.

Adil yargılama hakkı açısından bu tasarıyla, devlet ile birey arasındaki yargılama yöntem farkı, biraz azaltılmıştır. Mağdurlar açısından, memurların yargılanmasının insan hakları sorunu olduğunu düşünürsek, bu alanda da küçük bir adım atmış oluyoruz.

Teoride ve pratikte "izin sistemi, yargılamanın bir bölümünü yürütme organına bırakarak, yargı alanının ihlal edilmesi" şeklinde değerlendirilir. Yürütme, yargının elini kolunu bağlamamalı. Yasama, yürütme ve yargı birbirlerinden ayrı ve bağımsızdırlar. Kuvvetler ayrılığı ilkesi, bir devletin omurgasıdır, yoksa devlet kendini koruyamaz. Bu noktada ne yapmak gerekir?. Bir adım daha atarak olması lazım geleni, ideali yakalamalıyız; bu şartları oluşturmalıyız.

Hukuk reformları yapıldıktan sonra, bana göre, Anayasamızın 129 uncu maddesi Anayasa metninden çıkmalı; çünkü, ideali budur. Memurlar da vatandaşlar gibi yargılanmalı; ama, şu anda, bu yasaya ihtiyaç var.

Çağımız dünyasında, memurlar için, genel yargılamanın dışında, ayrı bir yargılama uygulaması yoktur. Sadece İsviçre'yi bir yana bırakırsak, dünyada hiçbir ülkede memurlar için özel bir yargılama yasası yok. İsviçre'de bile izin alınmadan bir yargılama yapılırsa, batıl sayılmıyor. İzin sistemi de çok katı kurallara bağlı değil ve o da İsviçre, kendi siyasi yapısından mütevellit bu izin sistemini muhafaza ediyor.

Yargı, her türlü etkiden arınmış, bağımsız ve yansız olmalıdır. Yönetimler, yargının yerini almamalıdır. 2000'li yıllara girerken çağın ruhunu yakalamak zorundayız. Bu çağın ruhu demokrasidir; bireyin hak ve hürriyetleridir; teşebbüs hürriyetidir, inanç ve ibadet özgürlüğüdür. Bu tasarı eski yasaya göre daha etkili ve hızlıdır. Kapsamı dardır; ama, her şeye rağmen, bu çağın ruhu değildir. Çağdaş dünyanın hukuk sistemlerinin çoğunluğu, izin sisteminin, yargı, idari

güvence sisteminin sakıncalarını yaşamış, deneyimler sonucudur ki, çözümü yargısal güvencede bulmuşlardır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; devleti kollama kaygısına, devleti yıpratmayalım büyüüne teslim olmak; demokrasinin, kişi hak ve hürriyetlerinin önüne engel olmaktır. Yönetimler, her dönemde, devletin gücünün tümünü ya da bir bölümünü hep ellerinde tutmak istemişlerdir. Demokratik cumhuriyetlerde, biz, avuçlarımızdaki gerçekleri halka açalım, halkla paylaşalım; kapalılık yoğunlaştığı ölçüde devlette kirlenmenin ivmesi her zaman ve her yerde artacaktır.

Türkiye, demokratik cumhuriyetin, hukuk devletinin, kişi hak ve hürriyetlerinin, inanç ve ibadet hürriyetinin çitasını yükseltmek zorundadır; çitanın yüksekliğini, yaşadığı çağa göre ayarlamak zorundadır.

Devlet memurunun itibarını korumak, onu, koruyucu, kollayıcı zırhlarla donatmakla olmaz. Devlet memurunun itibarı, bireye ve içinde yaşadığı topluma verdiği hizmetle orantılıdır. Onun, devleti korumanın yanında, bireye ve topluma hizmeti ölçüsünde itibarı artacaktır.

Unutmayalım ki, saygı ve itibarın kaynağı korku ve sindirmeyse, bu otorite meşru değildir; saygı ve itibarın kaynağı sevgiye dayalı ise, bu otorite, o zaman meşrudur.

Ben, olanla olması lazım geleni ayırıyorum; ama, ben, iddia ediyorum ki, hukuk reformunun akabinde, mutlaka, Anayasanın 129 uncu maddesi değişmeli ve yargılama noktasında çağın ulaştığı seviyeye ulaşmak zorundayız.

Bu yasa tasarısı, demokrasi ve insan hakları alanında atılmış bir müspet adım; ama, bu konuda ideal değil." şeklinde görüşlerini dile getirmiştir.

Hükümet kanadından MHP grubu adına Kilis Milletvekili Mehmet ACAR 19.11.1999 tarihli 21. Birleşimde yaptığı konuşmasında; "Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkatı kabul etmiş olan Osmanlı Devleti, memurların yargılanmalarına ilişkin esasları kanunla belirlemiştir. Osmanlı Devletinde, dünyadaki gelişmelere uygun olarak, son dönemlerinde, idarenin önemli unsuru olan memur ve kamu görevlilerinin yargılanması esaslarının belirlenmiş olması, hukuk devleti olma yönünde önemli bir adımdır.

O günün şartlarında ve idari anlayış içerisinde böyle bir kanunun varlığı, kamu hizmetinin gereği gibi bağımsız olarak yapılabilmesi için bir zorunluluktur.

Sayın milletvekilleri, 20 nci yüzyılda devlet ve birey anlayışı çok büyük gelişmeler kaydetmiştir. Daha önce var olan devletçi yönetim ve idare anlayışı fikrinden vazgeçilmiştir. Kabul edilen ve uygulama imkanı bulan sosyal hukuk devleti anlayışı, bireylerin mutluluğunu hedef amaç edinmektedir. Çağdaş dünya devletleri, bireyin mutluluğunu esas alan ana fikirle devlet yapısını yeniden şekillendirmişlerdir.

Kamu görevlisinin işlemiş olduğu suçlar sebebiyle yargılamanın gecikmesi veya soruşturmanın gereği gibi yapılamaması, toplumda büyük rahatsızlıklar yaratmaktadır. Suç işlemiş olan memur veya kamu görevlilerinin gereği gibi ve kısa sürede yargı önüne çıkarılmaması, kamunun da zarara uğramasına sebep olmaktadır. Birkaç memur veya kamu görevlisinin işlemiş olduğu suç sebebiyle milyonlarca memur ve kamu görevlisi zan altında kalmakta, haksız isnat ve iftiralara muhatap olmaktadır.

Toplumda rahatsızlık yaratan, suç işlemiş kamu görevlilerinin hiçbir surette cezalandırılmayacağı anlayışını değiştiren ve idari hizmetlerin aksamasına sebep olan soruşturma usulüyle ilgili bir düzenleme bu tasarıyla getirilmiştir. Soruşturmanın aylarca ve hatta yıllarca sürmesine sebep olan, bu sebeple de zamanasını sebebiyle tamamlanamayan bir aksaklık ortadan kaldırılmak istenmiştir.

Sayın milletvekilleri, devletin yapısı, toplumsal yapı ve idari yapımız göz önüne alındığında, çok hassas bir konuyla ilgili düzenleme yaptığımızı görmekteyiz. Bir taraftan, devletin işleyişini zaafa uğratmayacak ve hizmeti aksatmayacak bir idari yapıyı korumak zorundayız; diğer taraftan ise, çeşitli usulsüzlük ve suça iştirak etmiş olan memur ve kamu görevlileri hakkında hızlı ve adil bir yargılamanın yapılmasını temin etmek zorundayız.

İdare içerisinde kamu hizmetinin yürütülmesi sırasında öyle bazı hizmetler vardır ki, soruşturulması ve kovuşturulması özel esaslara bağlanmıştır. Görev ve sıfatları göz önüne alındığında, böyle bir kovuşturma şeklinin haklılığı da ortaya çıkmaktadır. Bu sebeple, görevleri ve sıfatları sebebiyle özel kovuşturma ve soruşturma usullerine tabi olanlara ilişkin, yine suçun niteliği yönünden, kanunlarda gösterilen soruşturma ve kovuşturma usullerine ilişkin hükümler de bu kanunla saklı tutulmuştur.

Dünyadaki gelişmelere ve ülkemizin geldiği aşamaya uygun olarak idari yapılanmamızda bu kanun önemli bir yarar sağlayacaktır." şeklinde beyanda bulunmuştur.

Muhalefet kanadından DYP grubu adına Amasya Milletvekili Ahmet İYİMAYA 19.11.1999 tarihinde 21. Birleşimde yaptığı konuşmasında; "Şu anda, Yüce Parlamento, gerçekten, sistem mühendisliği, anayasal düzen ve demokrasi açısından çok önemli, mekanik bir yasa görüşüyor. Ashnda, bu yasanın maddeleri ve sistematığı değerlendirilerek bir sonuca varmak yerine, Türkiye'nin de facto, fiilen içerisinde bulunduğu rejimi, bu yasa kriteri içerisinde tanımlamak mecburiyetinde olduğumu ifade etmek zorundayım.

Değerli arkadaşlar, Anayasamızın 2 nci maddesinde, devletimizin ve sistemin temel özelliği, demokratik devlet olarak belirleniyor. Şu yasa, 1913 değil, 1872 yılından bu yana, evrimi ve fiilen gerçekler gözetildiğinde, Türkiye'de, demokratik değil, bürokratik bir devlet vardır. Bürokratik devletin, görünürde üç temel özelliği vardır ki, onu biz, tamamen Türkiye'de müşahede ediyoruz.

Bir, bürokratik devlette parlamentolar vardır, seçimle gelen milletvekilleri vardır; ama, yönetim, bürokrasi tarafından yerine getirilir; egemen irade, anayasal olarak milletin; ama, fiilen bürokratik mekanizmanındır.

Yine, bürokratik devletin en temel özelliklerinden bir tanesi, adı demokrasi olmasına rağmen, plütokratik iktidar; yani sermaye iktidarı ile bürokrasi iktidarındır; bir nevi izdivaç halindedirler ve karşınıza çeşitli sendromlarla suni gündemler getirirler, demokrasiye ulaşamazsınız. Devletin yeniden yapılandırılması önünüze gelir. Bakınız, Türk Parlamentosu olarak araştıralım. On yıl, onbeş yıl, beş yıl doruktaki bürokratların emeklilik sonrası çalıştıkları yerler ile o yerlerin onların bürokrat oldukları dönemdeki münasebetlerini inceleyiniz, plütokrasi ile bürokrasinin izdivacını rahat rahat görebilirsiniz.

Bürokratik devlet, öyle, memurların görevi ihmal, görevi kötüye kullanma gibi bayağı, adı hukuka aykırılıkları veya kötüye kullanmaları değil; bürokratik devletin temel karakteri, bir suç batağı haline gelmesidir. Suç tarlasıdır bürokratik devlet. Örnek veriyorum. Lockheed yolsuzluğunun dosyaları, 12 Eylül'den önce sonuçlandırılmadı. Ki, araştırma komisyonlarından on veya oniki gün sonra 12 Eylül geldi. Bakınız, gidiniz, bu yolsuzluğu İtalya sorguladı, bakanlar düştü. Bu yolsuzluğu Japonya sorguladı, bakanlar intihar etti. Suç odağı, suç batağı. İşte, şu anda, Bursa olayını yaşıyoruz. Sosyal hafızayı kaybetmemek lazım, arşiv değerinde ve meseleyi gelince görüşmek lazım. İçişleri Bakanımız "siz, bu olayda öyle şeylerle karşılaşacaksınız ki, önünüzü ilikleyerek durduklarınız, sanık sandalyesine oturacaklar" diyor. Cumhurbaşkanımız "Türkiye'de işkence yoktur diyemem" diyor. Bunlar bürokratik devletin sendromları ve tezahürleri.

Memurin Muhakemat Kanunu, bürokratik devleti teyit eden, bürokratik devleti kurumsallaştıran mekanizmalardan sadece birisi. Eğer reform yapmak istiyorsak, bu reformun temel karakteri, sistemik bir sıçrama yapmasıdır. Şu anda, idari teminat sistemi, yönetsel güvence sistemi vardır. Reform yargısal teminat sistemine geçmekle mümkün olabilir. Şu anda, 1982 Anayasası, 129 uncu maddesinin son fıkrasıyla, otorizasyon -yönetsel güvence sisteminin versiyonu olan bir prensibi- getiriyor. Evrime bakalım: Çoğu anayasalardan, bu otorizasyon ve idari yönetsel sistem çıkmış. 1965'te, İtalya Anayasa Mahkemesi iptal etmiş yasayı. Belçika Anayasasından 1831'de çıkmış. Enteresandır, 1994 yılında, Belçika Anayasasında "otorizasyon sistemi yönünde yasa hükmü konulamaz" diye yasaklama getirilmiş; aynen, bizde "angarya yasaktır" denildiği gibi.

Bakınız, Anayasanın 129 uncu maddesi, kovuşturmayı izne bağlamaktadır; hazırlık tahkikatını, soruşturmayı, önsoruşturmayı değil; hukukçular ifade ediyor. Orada ne yapılabilir; savcı el koyar, delilleri toplar, dava açma kanaatine varırsa -deliller sıcak, kaybolmaz- ancak o zaman izin ister; çünkü, idare bir kayırma içerisine girmez o zaman; çünkü, deliller de kaybolmaz; böyle bir sistem olabilirdi.

Şu anda, doğrudan önsoruşturmayla, idarenin soruşturmasıyla, incelemesiyle izin istihsal ediliyor. Tabii, buradaki bürokratik tıkanmaları önlemesi bakımından önemli bir adım; fakat, yine, bu reform çalışmasının, değerli arkadaşlar, en büyük unsurlarından birisi, reform, total bir gayrettir; cüzi değil, noktasal değil. Taramak lazımdır mevzuatı. Üniversitelerde, yargıda, diğer bürokratik kesimlerdeki buna benzer hükümlerin ortadan kaldırılması lazım; bu yetmez; yargı bağımsızlığını inşa etmek lazım. Yargısal güvence sisteminde suçsuz olan memurun herhangi bir tehlikesi yok. Yargısal güvence sisteminin temel fonksiyonu, hukuku, bürokrasinin iliklerine kadar içine sindirmek. Yargısal güvence sisteminde memurun işlediği suç da ağır cezalı, memura karşı iftira vesaire yoluyla işlenen suç da ağır cezalı olacaktır. Sonra, yargısal güvence sisteminde mücerret bir beyan, yer, zaman, olay gösterilmeden dermeyan edilen şikayetler, başvurular bir işlem görmüyor; fakat, Türkiye gerçeğine bakalım: Suça ulaşmak zor. Mevcut sistemde belli bir tıkanma var; zamanaşımı vesaire ve gerekçe, kamu otoritesinin saygınlığı... Suçluyu adliyeye teslim ettiğiniz zaman mı saygınlık olur, yoksa, suçlu orada kaldığı zaman mı...? Ancak, yargı bağımsızlığı konusunda Türkiye'nin yaşadığı gerçekler karşısında, fiili gerçek karşısında yargı reformunu yapmadan böyle bir reformu, gerek noktasal reformu gerek total bir reformu yapmak mümkün değildir.

Her reform, bir geçiş dönemi sendromu, bir geçiş dönemi problemi yaratır; mağdurlar olacaktır. Türk Parlamentosunun şu anda yapmak durumunda, gerçekleştirmek durumunda olduğu temel misyon, temel görev, oturup kurucu iktidar işlevini, fonksiyonunu ciddi şekilde değerlendirmek; bütün grupların, partilerin bu konuda derinleşme sağlayarak bir konsensüs meydana getirmek ve Türkiye'yi demokrasiye taşımaktır. Aksi takdirde -bakınız, bir hukukçu olarak ifade ediyorum- DGM için, nasıl Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bir entegrasyon şartı koydu, yarın "Anayasanın 129 uncu maddesini kaldırın" şartı gelebilir. Türkiye buna müstahak olmamalıdır." diyerek görüşlerini açıklamıştır.

Muhalefet kanadından FP'nden şahsı adına Adıyaman Milletvekili Dengir Mir FIRAT 18.11.1999 tarihinde 22. Birleşimde yaptığı konuşmasında; "Şimdi, 80 küsur yıl önce, Osmanlı İmparatorluğunun mevcut olduğu dönemde çıkarılmış olan bir yasayı görüşüyoruz. O dönemdeki Meclisi Mebusan ve Meclisi Ayanda yapılan konuşmaları zabıtlardan incelediğimizde, çok enteresan bir cümleyle karşılaşıyoruz; o devrin milletvekillerinden birisi, vatan çocuklarının adalet karşısında ayrıcalıklı nitelik taşımadıklarını göstermek için girişilen bu çabanın ileride tamamlanacağını beyan ediyor; yani, devlet memurlarına meydana getirilmiş olan bir ayrıcalığın, Osmanlı İmparatorluğu Meclisi Ayanında, bir süre sonra kaldırılarak, vatan evlatları arasında bir eşitlik sağlanacağını söylüyorlar. 86 yıl sonra, ben de aynı şeyi Türkiye Büyük Millet Meclisinde söylemek durumundayım. En kısa sürede, demokrasinin, hürriyetlerin abideleştiği ve açık bü

yargının karşısında herkesin hesap verebilme durumuna geleceğini umut ediyorum ve bunu, bir kez daha, zabıtlarda tescil ediyorum.

Bir yerde, insanlar arasında; yani, Anayasamızın 10 uncu maddesinin kesin maddelerinden olan "yasa önünde eşitlik" ilkesi olsun, yargı birliği konusundaki düşünce tarzımız olsun ve buna benzer diğer mümasil maddeleri de incelediğimiz zaman, aslında, memurlar hakkındaki bu yasa tasarısının kesinlikle kaldırılması gerekirdi; ancak, maalesef, yeniden getiriyoruz.

Benim üzüldüğüm bir nokta var: Çeşitli nedenlerle, bazı yasaları, makyajla, belli çevrelere demokratikleştirdiğimiz veya demokratikleşme yaptığımız gibi bir havanın içerisinde sunma mecburiyetinde olabiliriz; ancak, vatandaşlarımıza karşı, bir yerde dürüst olmamız lazım; en azından, Yüce Parlamenta karşı dürüst olmamız lazım.

Korunması gereken kim? Korunması gereken idare mi, korunması gereken vatandaş mı?!. Bir kere, bu tercihi ortaya koymamız lazım. Eğer, birilerini, belli fikirleri burada alkışlıyorsak, davranışlarımızın da bu yönde olması gerekir kanısındayım.

Belki doğrudur, Türk adli sistemine bir güvensizlik olabilir; son zamanlarda, bazı talihsiz beyan ve hareketler, toplumun kafasında bu suali oluşturmaya yetmiştir; ancak, ben inanıyorum ki, Türk adli sistemi içerisinde, birkaç istisnanın dışında, güvenilebilecek bir yapı ve karakter vardır. Eğer ıslahat gerekiyorsa, öncelikle Türkiye'de bir adli ıslahatın öncelikle gündeme getirilmesi gerekir. Bu ıslahat içerisinde, adli ıslahatın yanında, idari ıslahatın da yapılması ve otorite, saygınlık adına, devletin otoritesi ve saygınlığı adına, o otoriteyi, kötü kullanan ve kullanma eğiliminde olan kişileri, bir zırh içerisine almanın faydalı olmayacağı kanısındayım." diyerek meclisi selamlamıştır.

Adalet Bakanı Hikmet Sami TÜRK 18.11.1999 günü 22. Birleşimde yaptığı konuşmasında; "Görüşmekte olduğumuz kanun tasarısı, 86 yıllık bir kanunu muvakkatin yerini almak üzere hazırlanmıştır. Muvakkat Kanun, memurların asılsız isnatlar karşısında korunmasını ve böylece, kamu hizmetlerinin kesintiye uğramadan yürümesini sağlamayı amaçlamaktadır. Kanunla düzenlenen konu, memurların, görevleri dolayısıyla ve görevleri sırasında işlemiş oldukları suçlardan dolayı yargılanmadan önce, idari bünyede bir soruşturma yapılması ve onun sonucunda yargılanmaya gerek görülürse, memurun yargılanmasını sağlamaktır. Ancak, zaman içerisinde, bu Kanunu Muvakkatin aldığı eleştirilerden de anlaşılacağı gibi, koruma amacı, görevleri sebebiyle veya görevleri sırasında bir suç işlemiş olan memurların yargı önüne çıkarılması amacının önüne geçmiştir ve kanunun getirdiği karmaşık sistem içerisinde, bazı suçların kovuşturulmasına olanak bulunamamıştır.

İşte, bu sistem içerisinde yargılamalar gecikmekte ve bazen, suç işlemiş olan memurların yargı önüne çıkarma olanağı bulunamamaktadır. Hazırlanan tasarı, her şeyden önce, sisteme

kazandırmayı amaçlamaktadır. Tasarı üzerinde yapılan konuşmalardan da anlaşılacağı gibi, bir suç işlediği iddia edilen memur hakkında, Anayasanın 129 uncu maddesi çerçevesinde, yetkili amirden, hazırlık soruşturması yapabilmek için izin istenmektedir. Yetkili amir, bir ön inceleme yaptıracaktır. Ön incelemenin süresi otuz gün olarak belirlenmiştir; zorunlu durumlarda, bir kez, onbeş gün uzatma olabilecektir. Ön inceleme, bugün olduğu gibi, bizzat amir tarafından yapılabileceği gibi, onun görevlendireceği elemanlar tarafından da yapılabilecektir. Ön inceleme sonunda düzenlenecek olan rapora göre işlem yapılacaktır. Ondan sonra da, izin verildiği takdirde, cumhuriyet savcısı, hazırlık soruşturmasına başlayacaktır; izin verilmediği takdirde, buna karşı itiraz olanağı vardır; gerek cumhuriyet savcısı gerek şikayetçi, itirazda bulunabilecektir. Bu durumda da, itirazın, öncelikle ele alınması öngörülmüştür.

Tasarının, kapsam itibarıyla en önemli özelliği de, bundan böyle, sadece, görevleriyle ilgili suçlardan dolayı bu sistemin işlemesidir. Bu, kapsam bakımından önemli bir daralmadır. Öte yandan, ağır cezayı gerektiren suçüstü halinde de, yine, genel hükümler uygulanacaktır.

Ancak, bugün yürürlükte olan çeşitli kanunlarımızda, çeşitli görevlerde bulunanlar için benzeri düzenlemeler vardır. Örneğin, yüksek yargı organlarının başkan ve üyeleri, Sayıştay Başkanı ve üyeleri, Türk Silahlı Kuvvetleri mensupları, yükseköğretim elemanları, kendi kanunlarındaki hükümler çerçevesinde, yine, benzeri düzenlemelerden yararlanmaktadır.

Bütün bunlarda amaç, kamu hizmetinin kesintisiz olarak, aksamadan yürümesini sağlamaktır; ancak, bunların, günümüzün anlayışına göre gerekliliği ve sınırları tartışılabilir.

Bu sistem iki amacı gerçekleştirmeyi hedeflemektedir, bir senteze ulaşmayı amaçlamaktadır. Memurların sadece görevleri dolayısıyla işlemiş oldukları suçlardan dolayı yargı önüne çıkarılmadan önce, konuyu bilen, idarenin gereklerini bilen, memurun psikolojisini bilen bir denetim elemanı veya elemanları yahut da o memurun çalıştığı dairede, ondan daha üst sıfatlarla çalışanlar tarafından bir inceleme yapılmasını sağlamaktır, birinci amaç bu. İkinci amaç; gerçekten suç işlediği anlaşılan memurun en kısa zamanda yargı önüne çıkarılmasını ve suç işlemişse mahkum edilmesini, işlemediği anlaşılacak olursa aklanmasını sağlamaktır. Tasarı, bu iki amacı makul bir denge içerisinde sağlamaya çalışmaktadır. Yürürlükteki kanun, bazen, insan hakları ihlallerinin soruşturulmasını geciktirmektedir, bazen, bu niteliğiyle, yürürlükteki kanun, önümüze, bir insan hakları engeli olarak çıkmaktadır. İşte, şimdi, görüşülmekte olan tasarı, bu engelleri kaldırmaktadır; ama, burada, ülke gerçeklerini de gözden kaybetmemektedir.

Sınırlı bazı incelemelerle, başka ülkelerde, benzeri düzenlemeler olmadığını söylemenin anlamı yoktur. Ayrıca, her ülkenin kendi koşulları önemlidir, her ülke çağdaş anlayışa uygun; ama, kendi koşullarını da gözden kaybetmeyen düzenlemeler yapmak zorundadır. Bu tasarı, evrensel değerlerle ülke gerçeklerini bağdaştıran bir tasarıdır.

Şüphesiz, Anayasanın 129 uncu maddesi, anayasa koyucusu sıfatıyla bu Meclis tarafından değiştirilebilir; ama, bu değişikliklerin, şüphesiz, sadece o maddeyle sınırlı kalmaması gerekir. En başta, hepimizin dokunulmazlığıyla ilgili 83 üncü maddenin veya hakim ve savcılarla ilgili 144'üncü maddenin gözden geçirilmesi gerekir. Daha önemlisi, yürürlükteki kanunlarda benzer düzenlemelerin de ele alınması gerekir. Getirilen tasarı, bu yolda önemli bir başlangıçtır, önemli bir adımdır.

Sadece kamu hizmetlerinin aksamadan yürütülmesini sağlamak için yapılan işin gereği dolayısıyla getirilmiş olan düzenlemelerin sınırlarını yeniden belirlemek durumundayız. İşte bu tasarı, bu yönde atılmış önemli bir ilk adım olacaktır. Bu tasarı kabul edildiği takdirde, hem demokratikleşme hem insan hakları alanında önemli bir adım atılmış olacaktır ve benzeri düzenlemelerin de bundan sonra ele alınması bakımından, bir ilk adım niteliği taşıyacaktır." şeklinde açıklamalarda bulunmuştur.

FP Aksaray Milletvekili Ramazan Toprak 18.11.1999 tarihinde 22. Birleşimde yaptığı konuşmasında; "2 nci maddenin başlığı "kapsam" şeklindedir, tasarının kapsamıdır. Bu tasarıda, memur kavramının anlamı açıklığa kavuşturulmak istenmiş ise de, aksi bir uygulama getirildiğine ilişkin somut bir tespiti ifade etmek istiyorum. Şimdi, Anayasanın 129 uncu maddesi bu tasarıya dayanak olarak gösterilmekte. Bu maddenin bir cümlesinde "...ceza kovuşturması açılması, kanunla belirlenen istisnalar dışında..." ifadesi kullanılmaktadır. Peki, bu istisnalar nelerdir?.. Şimdi, Memurin Muhakematı Kanununa getirilen istisnaları saymaya çalışıyorum : 1. Anayasa Mahkemesi Başkanı ve üyeleri, 2. Yargıtay Başkanı ve üyeleri ve Başsavcısı, Başsavcı Vekili, 3. Sayıştay Başkanı ve üyeleri, 4. Danıştay Başkanı ve üyeleri, 5. Askeri Yargıtay Başkanı ve üyeleri, daire başkanları ve Başsavcısı, 6. Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı ve üyeleri ve Genel Sekreteri. Devam ediyorum: Hakimler ve Savcılar Kanunu, Avukatlık Kanunu, Noterlik Kanunu... Bu saydığım hususlar temel değil, istisnalar; prensip değil, istisnaları sayıyorum. Yine, 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu -yine istisnaları saymaya devam ediyorum. Yine, bu maddenin üçüncü paragrafında, ağır cezayı gerektiren suçüstü hali, bu hükmün dışındadır.

Şimdi, ortaya koymaya çalıştığım husus, bu yasanın kapsamını daraltıyoruz, istisnaları sayıyoruz. Peki, geriye ne kalıyor?.. Gerçekten, memur dediğimiz kamu görevlileri korunmak istenmiyor, "asıl korunmak istenen husus kamu hizmetidir, devletin itibarıdır" deniliyor. Bu, gerçekte böyle mi; hayır. Şu istisnaları çıkardığımız zaman, geriye, kritik görev ifa eden gerçek kamu hizmeti yürüten kamu görevlilerinin, bu kanunun kapsamı dışına çıkarıldığını görüyoruz. Peki, bu kanunun kapsamında kimlerin kaldığına baktığımız zaman, gerçekten, basit nitelikte suçları işleyen "kamu hizmetlisi" sıfatını taşıyan kamu görevlilerinin kaldığını görüyoruz.

bunlar kamu hizmeti -kamu görevi değil- yürütmeleri nedeniyle aktif kamu görevi ifa etmeyen, sadece kamu görevinin yürütülmesinde pasif görev ifa eden memurlardır.

Bunun dışında kalan ve aktif görev ifa eden kamu görevlilerinin aynı prosedüre tabi olduklarını söylemek mümkün değil. Az önce saydım, bunlar, tamamen, çok çok özel idari teminatlara sahipler. Aslında, modern ülkelerde, çağcıl demokrasi anlayışının hakim olduğu ülkelerde, idari güvence sistemi değil, yargısal güvence sistemi geçerlidir. Bugün itibarıyla, idari güvence sistemine sahip hiçbir çağdaş ülke yok; yalnızca biz varız. Neden çağdışı olduğumuz galiba biraz anlaşılıyor.

Aslolan, yargısal güvencedir. Neden, kendimizi, hukukçu sıfatını taşıyan kişilerin yapacağı soruşturmalara değil de, hukuktan hiç anlamayan ve anlamamasının tabii bir sonucu olarak birtakım hukuki facialara da neden olan birtakım kamu görevlilerinin yaptığı soruşturmalara bırakabiliyoruz?

6 ncı madde, ön inceleme yapan görevlilerin yetkilerinin neler olduğunu ifade etmektedir. Ön incelemeyi yapan görevliler, ilgili kamu kurum veya kuruluşunda çalışan hukukçu sıfatını taşımayan kişilerdir. Peki, bu hukukçu sıfatını taşımayan kişilerin, yaptığı ön incelemenin sağlığı ne kadar olur? Bu, uygulamada bugüne kadar görüldüğü üzere, çoğu kez, delillerin karartılması sürecinin ilk başlangıcı niteliğinde olmuştur, bundan sonra da böyle olacaktır.

Ben, gerçekten bu konuda çok ciddi çalışmaları olan emeği geçen bir akademisyen, bir büyük hukukçu, bir yüksek yargı organı başkanının çok ciddi çalışmasından bazı kısa pasajlar okumak arzusundayım; bilimsel yaklaşımdır, her türlü siyasi mülahazaların ötesindedir. Getirilmek istenen bu yasanın gerçek amacıyla, uygulamadaki sonuçlarının ne kadar çatıştığını göstermesi açısından, bu bilimsel incelemeyi ve sonuçlarını huzurlarınızda arz ediyorum:

"Yönetimin saygınlığını korumak için, açık yargılama öncesi, yönetimin, gizlice bir soruşturma yapmasını sağlamak ya da ona izin verme yetkisi tanımak. Aslında bu kozmetik-resmi gerekçe kazınınca altından buyurgan-jakoben devletin dayandığı asıl felsefe, daha doğrusu sahici yüzü ve kaygısı ortaya çıkmaktadır: 'Hikmeti hükümet.' O, kendinden menkul 'hikmeti hükümet' kurgusundan hiçbir zaman vazgeçmemiştir; vesayetçidir. Oysa hukuk devleti, 'hikmeti hükümet' anlayışını reddeder; çünkü saydamdır. 6 Ocak 1989'da, Fransız Yargıtayında yeni yargı yılı dolayısıyla Başkan F. Mitterand şöyle diyordu: 'Hukuk-adalet-yargı hiçbir biçimde hikmeti hükümet denilen nesne adına kurban edilmemelidir. Uzun yıllardan beri taşıdığım siyasal sorumluluğum döneminde hikmeti hükümet diye bir nesneye hiç rastlamadım. Ne zaman ondan söz edilmişse, bilmelisiniz ki, bu, bir başka şeyi gizlemek için uydurulmuş bir bahanedir.' 'Hikmeti hükümet' sofizmi, bize de memurun yargılanması yasasını ve Anayasanın 129/son madde ve felsefesini yaratmıştır. Amaç, hukuk devletinin son hedeflerinden biri olan devlette saydamlığı önlemektir."

Gerçekten, hikmeti hükümet felsefesiyle yola çıkan her yönetim, her şeyi kendi kozası içinde çözme kaygısıyla infiratçılığa yönelmiş, devletin saygınlığını koruyacağını dediği halde, tam tersi yaşanmış; devletin/ yönetimin saygınlığını örselemiştir. Bundan, memur da yıpranarak çıkmıştır; çünkü, uygulamada, bu yapay gerekçe gerçekleşmemiş, memur korunmuştur.

Hukuk devletinde, sokaktaki insandan cumhurbaşkanına dek herkes, hukukun ne üstündedir, ne dışındadır, yalnızca içindedir; hiç kimseye suç işleme lüksü, ayrıcalığı tanınmaz. Devlet, her suçla savaşmak, onu bağımsız ve yansız yargının önüne getirmek zorundadır. Yönetim soruşturma ya da izin bahanesiyle bir ayrıcalıklar küresi yaratarak suçluyu yargının önüne getirmeyen bir devlet/yönetim, yalnızca görevini savsamakla kalmaz, o suça kendisi de katılmış, suçu özendirmiş olur. Hem, yönetim, yargı erkinden niye ürüyor ki? Cumhuriyet savcısı daha bağımsız, daha yansız, daha bilgili olduğu için mi? Adaletin bu vazgeçilmez erdemleri, memur yargılamasında niye kusura dönüşüyorlar? Bu erdemlerle yüklü bir yargı ve onun önüne çıkmak, yönetimi sarsmak şöyle dursun, önemini, değerini artırmaz mı?"

Elbette, bu, fevkalade güzel, bilimsel yaklaşım dikkate alınmış olsaydı, bir istisnai düzenleme olan yargılamanın, bugün için hiçbir anlamının kalmadığı ortaya çıkacaktı; çünkü, bu tasarıyla, mevcut sistem, Memurin Muhakematı Yasası korunmakta. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi mevcut sistemi eleştirdiği için bu düzenlemeye gidildiği ifade ediliyor. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bu düzenlemenin ayrıntılarıyla ilgilenmiyor, mevcut Yasanın uygulanması şekliyle ilgileniyor. Şu anda yürürlükte olan Memurin Muhakematı Yasasında ön görülen süreçler, yönetimi koruma adına yapılmıştı; ancak, yönetim hiç korunmadı, tamamen memurlar korundu; sonuçta, memur korundu, yönetim örselendi, zedelendi. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarında, eleştirilerin temel noktası, mevcut sistemin bu tarz, süreye yönelik suiistimalindedir. Kaldı ki, bu sistemin, dünyada, çağdaş ülkelerde daha doğrusu, Batılı ülkelerde, bizden başka uygulama alanı olan bir başka ülke yok, sadece bizde var; bu da yönetimi korumak adına yapıyor; ancak, bugüne kadar yönetim değil, tamamen memurlar korunmuştur.

Biraz önce, hangi kamu görevlileriyle ilgili olarak hangi savcılıkların ve mahkemelerin yetkili olduğu ifade edildi. Bu kamu görevlilerine veya memurlarına isnat edilen suçlarla ilgili olarak hazırlık soruşturmasını yapacak savcılarını belirledik. Bu, güzel bir şey; yani, memur hakkında, kamu görevlisi hakkında, gerektiğinde, bütün hayatını ilgilendiren bir hususta hazırlık soruşturmasını yapmak üzere bir cumhuriyet başsavcısını yetkilendirdik. Bu, büyük bir haktır; bu, büyük bir imtiyazdır. Peki, bu hakkı, neden, kamu görevlisi veya memuru, ön inceleme aşamasında, bir yargı mensubunun, bir savcının eline teslim edemiyoruz; hiçbir hukuki bilgisi, yeterliliği olmayan, daha doğrusu, çoğunlukla, kahir ekseriyetle, hukuki bakımdan bilgisi, becerisi, yeteneği,

birikimi olmayan bir kamu görevlisine ön inceleme yapma yetkisini tanıyoruz? Neden, yargısal bir teminatın ayağı olan savcıya bu yetkiyi tanımıyoruz?

Ceza yargılamasında çok önemli bir husus vardır; olay gerçekleştiğinde, sıcağı sıcağına delilleri ele geçirmek asıldır, delillerin karartılmasını, yok edilmesini, ortadan kaldırılmasını engellemek asıldır. Hukuktan hiç anlamayan, hangi delilin suç teşkil edeceğini, hangi delilin suç teşkil etmeyeceğini, olayı nasıl niteleyeceğini, ne yönde bir soruşturma usulü takip edebileceğini bilemeyen bir kamu görevlisine, ön inceleme yapma yetkisini tanıyoruz; ancak, bu kadar önemli bir aşamada, bir cumhuriyet savcısına aynı hoşgörüyü gösteremiyoruz. Bu, bir hukuk devletinde yargı mensubuna duyulan güvensizliğin net bir biçimde ifadesidir.

Bu tasarıyla getirilen süreç, son itiraz süreciyle birlikte, neredeyse bir yıla varıyor. Bu bir yıllık süreç içerisinde, siz, bir ceza yargılamasına konu olacak eylemin delillerini toparlayın toparlayabilerseniz. Bir yıl sonra, cumhuriyet başsavcısı konuya el atacaktır; bundan ne kadar sağlıklı bir karar çıkar; elbette, çıkmayacağı, yakın dönemde olan pek çok örnekte ortaya konulmuştur." diye açıklamalarda bulunmuştur.

Doğru Yol Partisi grubu adına, Ankara Milletvekili Sayın Saffet Arıkan BEDÜK 18.11.199 gün TBMM Kürsüsünden 4483 sayılı Kanunun 2. Maddesi ile ilgili yaptığı konuşmasında; "1913 yılında çıkarılmış olan bu kanun, gerçekten, güzel bir kanundu; ama, şimdi de yeni bir kanun getirmek suretiyle, özellikle kamu hizmetlerini daha süratli, daha verimli ve günün şartlarına uygun olarak Türk insanına sunma gayreti içerisinde olunacaktır.

Geçmişten gelen kanuna baktığımızda, orada daha bir bütüncüllük var. Getirilen kanunda ise, bir kısım kamu görevlilerinin geçmişle ilgili yasaları muhafaza ediliyor; ama, bir bölümüyle ilgili olarak da yeni bir düzenleme getiriliyor. İşte, bu kapsam maddesinde ifade edilen şekliyle özellikle belirtmek istiyorum: "Görevleri ve sıfatları sebebiyle özel soruşturma ve kovuşturma usullerine tabi olanlara ilişkin kanun hükümleri ile suçun niteliği yönünden kanunlarda gösterilen soruşturma ve kovuşturma usullerine ilişkin hükümler saklıdır." Şimdi, bir kısmını koruma anlayışı içerisinde gidersek orada bir yanlışlık yaparız. Niye koruma diye düşündüm. Bakıyoruz, 144 üncü maddede, hakim ve savcılarla ilgili özellikle teminatı ortaya koyan maddede "görevi dolayısıyla veya görevi esnasında suç işlediği takdirde" diyor. Getirilen kanun tasarısında ise "görevleri sebebiyle" diyor ve "esnasında"yı çıkarıyor. Dolayısıyla, burada, anayasanın eşitlik ilkesine aykırı bir düzenleme vardır diye düşünüyorum.

Şimdi, bu asılsız iddia ve iftiraya karşı, eğer, siz, çalışan kesimi korumazsanız, o zaman - bakanlarımız ve sizler de dahil olmak üzere- devletin; yani, hükümet konağına gittiğinizde, bir işler sormaya kalktığınızda, bazı hizmetlerle ilgili bilgi sormaya kalktığınızda, o memurları, o kamu görevlilerini mahkeme koridorlarında da görebileceğinizi dikkate almak mecburiyetindedir.

çünkü, olay bu; gerçeği de bu; yani, devletin çarkı da bu. Değerli arkadaşlar, o sebeple, bu konuları dile getirirken üzerinde hassasiyetle durulması gerekir ve memurun, özellikle itiraz hakkını, tazminat hakkını, dava açma hakkını da getirmek lazım." diye görüşlerini açıklamıştır.

FP adına İstanbul Milletvekili Ayşe Nazlı ILICAK 18.11.1999 günü yaptığı konuşmasında; "Görüşmekte olduğumuz kanun tasarısı, 1913 yılında muvakkat olarak getirilmesine rağmen bir türlü yürürlükten kaldırılamayan Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu ikame etmeyi amaçlamaktadır. Memurların kovuşturulması ve yargılanması önündeki engelleri kısmen azaltmaktadır. Bu açıdan, kanun tasarısını, demokratikleşme çabalarının cüzi bir parçası olarak görebiliriz.

Burada, çok ince bir denge var: Bir yandan, devleti koruma adına, icra yetkisine sahip kişilere ayrıcalık veriyoruz, onları bir ayrıcalık zırhına büründürüyoruz; öte yandan, suç işleyen memurların, bu imtiyazdan yararlanarak hiçbir şekilde takibe uğramaması gibi bir tehlikeye kapıyı açmış bulunuyoruz. Esas itibarıyla, böyle bir imtiyaz, Anayasada öngörülen eşitliğe aykırıdır, kutsal devlet düşüncesinin bir yan ürünüdür; aynı zamanda, yargıya duyulan güvensizliğin bir tezahürüdür. Yargı yetkisinin bir bölümü, bu şekilde, yürütme erkine, idareye devredilmektedir. Bunun yanı sıra, böyle bir imtiyaz, temiz toplumun ve şeffaf yönetimin gerçekleşmesini de sekteye uğratmaktadır zaman zaman.

Görüşmekte olduğumuz kanun tasarısı, işte, memurun bu dokunulmazlık zırhını inceltiyor. Hem kovuşturmaya izin veren merciin, belirli bir süre içerisinde, 30 gün ve uzatmalarla birlikte 45 gün içerisinde karar vermesi şartını getiriyor; böylece, zamanaşımı, yani, müruru zamanı kısmen ortadan kaldırabiliyor.

Dokunulmazlık zırhı, evet, sınırlanmaktadır. Şimdi, acaba, bunun sınırlanması iyi mi, kötü mü; hukukun üstünlüğü açısından meseleye baktığımız zaman bu iyidir; ama, eğer, yargıya güvenmiyorsak, kuşkuluyusak, siyasetin adaleti etkilediğini düşünüyorsak, bu zırhın kaldırılmasından veya daraltılmasından dolayı endişe duyarız. Endişemiz, Türkiye'nin özel şartlarından kaynaklanıyor. Özel şartları içerisinde memurların haksız kovuşturmaya uğratılması, bir cadı avının nesnesi haline getirilmesi ihtimalinden kaynaklanıyor. Bazı belediye başkanlarına karşı yönelik keyfi uygulamalar da, bu endişelerimizi haklı çıkarabiliyor.

Kanun tasarısına göre, büyükşehir belediye başkanları ve il belediye başkanları konusunda izin verecek yetkili merci İçişleri Bakanıdır. Fakat, bu tasarıda belediye başkanlarına kendi emirlerinde çalışan memurlar için bile izin verme yetkisini, kovuşturma izni verme yetkisini bile tanımıyoruz. Oysa, dünya, seçilmişler ile atanmışları farklı olarak mütalaa ediyor ve seçilmişleri daha büyük bir himayeye mazhar görüyor; çünkü, seçilmişler, iktidarın husumetine maruz kalabilirler; siyasi bir husumetin veya iktidarın öfkesinin odağı haline gelebilirler." demiştir.

Adalet Bakanı Hikmet Sami TÜRK 02.12.1999 günü 28. Birleşimde 4483 Sayılı

Kanunun kabulünden sonra TBMM Kürsüsünde yaptığı konuşmada; "5 Anayasa döneminde; yani, Kanun-i Esasi, 1921, 1924, 1961 ve 1982 Anayasaları döneminde yürürlükte kalmış 86 yıllık bir yasa, Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat oylarınızla yürürlükten kaldırılmış bulunuyor. Artık, bu yasa, yerini yeni bir düzenlemeye bırakıyor. Bu düzenleme, Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanundur. Bu kanun, Anayasanın 129 uncu maddesinin son fıkrası çerçevesinde hazırlanmıştır. Bu kanunla, Türkiye, insan hakları alanında, insan haklarının korunması açısından çok önemli bir adım atmıştır. Bu, aynı zamanda, demokratikleşme yolunda çok önemli bir adımdır. Bu nitelikleriyle, bu yasa, gerçek bir reform niteliğindedir. Yürürlükten kaldırılan yasayla karşılaştırıldığında, yeni yasayla, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin sadece görevleriyle ilgili olarak işlemiş oldukları suçlardan dolayı, hazırlık soruşturması öncesinde bir izin sisteminden yararlanmaları öngörülmüştür. Görevleri sırasında işlemiş olabilecekleri, ama görevleriyle ilgili olmayan suçlar, artık, genel hükümlere tabi olacaktır. Öte yandan, yürürlükteki kanundan farklı olarak, yeni kanunda, bütün bu işlemler, hazırlık soruşturması öncesinde yapılacak olan işlemler belirli bir takvime bağlanmıştır.

Meclisimizde yapılan tartışmalarda, kanun tasarısı hakkında öne sürülen görüşler başlıca iki uçta toplanabilir. Bunlardan birincisi, yürürlükteki kanunun kaldırılması, değiştirilmesi doğru değildir; bu, memurlarımızın bundan böyle görev yapmasını zorlaştıracaktır. İkinci görüş ise, böyle bir kanun artık çağdışıdır, böyle bir kanuna hiç gerek yoktur; Memurin Muhakematı Hakkında Kanun, yerine yeni bir düzenleme getirilmeksizin yürürlükten kaldırılmalıdır. Bu görüşler, bazen, aynı partiye mensup değişik milletvekilleri tarafından da savunulmuştur.

Her şeyden önce şunu söylemek isterim ki: bu kanunun kabulünden dolayı memurlarımızın tedirgin olabileceklerini öne süren görüşler yersizdir; çünkü, bilindiği gibi, bugün de, bazı suçlar zaten Memurin Muhakematı Hakkında Kanunun kapsamı dışındaydı. Örneğin, 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununun 17 nci maddesinde sayılan suçlar, Memurin Muhakematı Hakkında Kanunun kapsamı dışındaydı. Buna rağmen, yine, kamu hizmetleri yürümektedir, bundan dolayı memurlarımız tedirgin olmamaktadır.

Öte yandan, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 154 üncü maddesine göre de, adli görevlerin icrası sırasında işlenen suçlar, örneğin işkence, yine Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanun kapsamı dışındadır. Bu, en azından, 154 üncü maddede sayılan belirli görevliler dışındaki kamu görevlileri için geçerli olan bir durumdur. Buna rağmen, kamu hizmetlerinde bir aksama olmamaktadır.

Zaten, kabul edilen kanunun amacı da, bir yandan kamu hizmetlerinin aksanadan

memurların görevlerini yapmasını engellemeksizin, aksatmaksızın incelenmesini ve gerektiğinde soruşturulmasını ve yargı önüne çıkarılmasını sağlamaktır. Kanun, bu iki amacı bağdaştırmaktadır. Böylelikle, Türkiye'de, 86 yıldan beri önemli bir işlev yerine getirmiş olan bir düzenlemenin yerini, yeni bir düzenleme almaktadır." şeklinde beyanlarda bulunmuştur.⁷⁰

2- 4483 Sayılı Kanunla Getirilen Sistemin İlkeleri ve Yenilikleri

TBMM'de yapılan görüşmelerden sonra 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun, 02.12.1999 günü kabul edilerek, 04.12.1999 gün ve 23896 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Ancak uygulamada karşılaşılan bazı sorunlar nedeniyle 27.06.2001 tarihinde 4696; 09.06.2004 tarihinde ise 5186 sayılı Kanunlarla tadilata uğramış; her iki kanun da tekrar görüşülmek üzere Sayın Cumhurbaşkanı tarafından iade edilince; 17.07.2004 ve 5232 sayılı Yasa ile değişiklikler yapılarak kabul edilmiştir. Öte yandan 02.01.2003 tarihli ve 4778 sayılı Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yasanın 33. maddesi ile de kapsam maddesi değiştirilmiştir.

4483 sayılı Kanunun benimsediği temel ilkeler aşağıda sıralanmıştır:

- Kamu görevlilerinin yargılanması, kamu hizmetinin işleyişi zaafa uğratılmadan gerçekleştirilmelidir.
- İdari izinle ilgili kararın verilebilmesi, yargılama aşamasından önce, tamamen idari nitelikli bir incelemeye dayanmalıdır. Yani İdare, yargısal faaliyetin tamamen dışında kalmalıdır.
- İdari izne esas olacak idari ön inceleme basit, etkili ve süratli biçimde yapılmalı böylece suçların (zamanaşımı gibi sebeplerle) cezasız kalması önlenmelidir.
- İdari izne esas olacak idari ön inceleme, sadece makul şüphe ve şüphelilerin tespitine yönelik olmalı, hazırlık soruşturması niteliğine bürünmemelidir.
- Tarihsel gelişmeye uygun olarak, genel hükümlerden ayrı özel inceleme/soruşturma usulüne tabi kamu görevlilerinin ve suçların kapsamı daraltılmalıdır.
- İdari bir işlem olan soruşturma izni verme/vermeme kararı, anayasal ilkelere uygun olarak yargı denetimine tabi olmalıdır.

⁷⁰ TBMM Tutanak Dergisi, Cilt 17-18, www.tbmm.gov.tr/tutanakları

4483 sayılı Kanun ile getirilen düzenlemeler aşağıda özetlenmiştir:⁷¹

• Kanun, kişi bakımından kapsamın belirlenmesinde idare hukuku ilkelerini benimsemiş, memur ve diğer kamu görevlisi kavramları idare hukukuna göre ele alınarak önceki dönemde oluşan memur tanımı kargaşasına son vermiştir.

• İlk soruşturmanın idare tarafından yapılması terk edilerek, idarenin sadece "ön inceleme" ile yetkili olması öngörülmüştür. Böylece "makul ve yeterli şüphenin" varlığının tespiti savcılıklara bırakılmıştır.

• Kanunun kapsamı suç bakımından da bir daraltılmış, sadece görev sebebiyle işlenen suçlar kapsama dâhil edilerek, görev sırasında işlenmekle beraber, görevle alakası olmayan suçlar, kapsam dışı bırakılmıştır.

• Yetkili merci, suçun öğrenilmesinden (m.5) itibaren ön inceleme dâhil en geç otuz gün içinde idari izinle ilgili kararını vermek zorundadır. Bu süre zorunlu hallerde on beş günü geçmemek üzere bir defa uzatılabilir. Böylece incelemenin sürüncemede kalması önlenmek istenmiştir.

• Soruşturma açılmasına karar verme yetkisi, kurullara değil, amirlere verilmiştir. Soruşturma izni verecek yetkili amirler, Kanunda tek tek sayılmıştır.

• Soruşturma izni verme/vermeme kararının itiraz yoluyla Bölge İdare Mahkemesi/Danıştay'da denetlenmesine imkân tanınmıştır.

3- 4483 Sayılı Kanunun Kapsamı

4483 sayılı Kanunun 2. maddesinde "*Kanunun, Devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürüttükleri kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri ifa eden memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlar hakkında uygulanacağı; görevleri ve sıfatları sebebiyle özel soruşturma ve kovuşturma usullerine tabi olanlara ilişkin kanun hükümleri ile suçun niteliği yönünden kanunlarda gösterilen soruşturma ve kovuşturma usullerine ilişkin hükümlerin saklı olduğu,*" böylece kanunun kapsamı dışında kaldığı vurgulanmış, ağır cezayı gerektiren suçüstü halinin genel hükümlere tabi olduğu, disiplin hükümlerinin saklı olduğu, adli görev ve adliyeye ilişkin görev suçlarında bu kanun hükümlerinin uygulanmayacağı belirtilmiştir.

⁷¹ ÇAĞLAYAN Ramazan, a.g.m., s.127-128

a) Genel Hüküm Nedeniyle Kapsama Girenler:

4483 Sayılı Kanununun 2. maddesine göre; Devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürüttükleri kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri ifa eden memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlar, Kanunun kapsamına girmektedir.

657 sayılı DMK'nın 24. maddesinde yer alan "Devlet memurlarının görevleri ile ilgili suçlarından dolayı soruşturma ve kovuşturma yapılması ve haklarında dava açılması özel hükümlere tabidir." hükmünün kapsamı ile 4483 Sayılı Kanunun kapsamı birebir örtüşmemektedir. 4483 Sayılı Kanununun 16. maddesinin 1. fıkrası bu sorunu tamamen gidererek, "Kanunlarda Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat'ın uygulanacağı belirtilen hallerde bu kanun (4483 sayılı) hükümlerinin uygulanacağını" hükme bağlamıştır. Bu durumda, DMK'ya bağlı personelden kimlerin 4483 sayılı Kanun kapsamında girdiğini saptamak için, öncelikle o personelin mensubu bulunduğu kurumun teşkilat kanununa bakmak yerinde olacaktır. Eğer teşkilat kanununda MMHK'nın uygulanacağına ilişkin bir hüküm bulunuyorsa sorun yoktur, ilgili memur 4483 Sayılı Kanuna tabidir. Teşkilat kanununda herhangi bir hüküm yoksa ne yapılacağı hususunda 4483 Sayılı Kanununun 16. maddesinin 2. fıkrası yanıt vermektedir. Söz konusu fıkrada: "Kanunlarda Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkatın uygulanmayacağı belirtilen hallerde genel hükümler uygulanır." denilerek bu konudaki kural belirlenmiştir.⁷²

b) Özel Hüküm Nedeniyle Kapsama Alınanlar:

Çıkarılan bazı özel kanunlarda kanun kapsamında yer alan memurlar veya diğer kamu görevlilerinin 4483 sayılı Kanun (daha önce MMHK) kapsamında olduğu belirtilmiştir. Bunlar:

- 5393 sayılı Belediye Kanununda yer alan büyükşehir belediye başkanları, il, ilçe ve belde belediye başkanları ile tüm belediye memurları, belediye meclis üyeleri ve belediye encümen üyeleri,

- 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanuna göre oluşturulan il genel meclis üyeleri,

- 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanuna göre mahalli idare birliklerinin seçilmiş başkan ve encümen üyeleri,

- 2560 sayılı İSKİ Kuruluş ve Görevleri Kanuna (3009 sayılı Kanunla eklenen 3. madde uyarınca) göre Büyükşehir Belediyelerinin su ve kanalizasyon idarelerinin genel müdürleri ve yönetim kurulu üyeleri,

⁷² ZENGİN Raşit, a.g.t., s.59

- 4541 sayılı Şehir ve Kasabalarda İhtiyar Heyetleri Teşkiline Dair Kanun, 442 Sayılı Köy Kanunu ve 4081 Sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanuna göre köy muhtarı ve ihtiyar heyeti üyeleri, mahalle muhtarları ve köy bekçileri

- 5580 sayılı Özel Eğitim Kurumları Kanuna tabi özel öğretim ve eğitim kurumlarında görev yapan yönetici ve öğretmenler,

- 5258 sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanuna göre çalışan aile hekimleri ve aile sağlık elemanları,

- 399 sayılı KHK 'ye göre KİT Genel Müdürleri ve Yönetim Kurulu üyeleri (diğer personel genel hükümlere tabidir),

- 2559 sayılı Polis Görev ve Yetkileri Kanunu'nun Ek 9/a maddesine göre idari kolluk niteliğindeki hizmetlerinin ifası sırasında cezai sorumlulukları boyutuyla emniyet görevlileri,

- 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanuna tabi personelin bu kanuna tabi görevleri yaparken işlemiş oldukları suçlar,

- 2803 sayılı Jandarma Teşkilatı Görev ve Yetkileri Hakkında Kanununun 15. maddesine göre jandarma personelinin mülki hizmetten doğan ve bu hizmeti yaparken işlemiş oldukları suçları,

- 320 sayılı Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında KHK'ye göre milli piyango personeli,

- 772 sayılı yasaya göre çarşı ve mahalle bekçileri,

- 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında kanuna göre, idari görevlerini yaparken işledikleri suçlardan dolayı müftüler,

- 5502 Sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanununun 28. maddesi 6. fıkrasına göre kurum yönetim kurulu üyeleri ve personeli,

- 4046 sayılı yasaya göre Özelleştirme İdaresi personeli,

- 1164 sayılı Arsa Ofisi Kanuna göre Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü personeli,

4483 Sayılı Kanunun kapsamı içindedir.⁷³

⁷³ CEYLAN Atilla, a.g.t, s. 57. ZENGİN Raşit, a.g.t., s. 60. AKKAN Murat Memur Yargılaması ve 4483 Sayılı Kanunun Memur Yargılaması Sistemleri İçindeki Yeri konulu yüksek lisans tezi, 2009, s.8-21. SALİHOĞLU Enver- DEMİRKOL Selami, 4483 sayılı Kanun ile Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Öncesi Aşamaya İlişkin Usul ve İşlemler, Ankara 2009 3. Baskı, s. 9-20, PINAR İbrahim, Memur Suçlarında İdari ve Adli Soruşturma Usulleri, Ankara 2003 4. Baskı, s.138-175

Özetle, bir kişinin işlediği suçlar nedeniyle 4483 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilebilmesi için;

a) Kişinin devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin asli ve sürekli görevlerini ifa eden memurlar ve diğer kamu görevlilerinden olması,

b) Suç konusu eylemin görev sebebiyle yapılmış olması,

c) Eylem veya kişi olarak 4483 sayılı Kanundan istisna getiren bir Kanun hükmünün bulunmaması, gerekmektedir.

c) Kanunun Kapsamı Dışında Kalan Suçlar

4483 Sayılı Kanunun 2'nci maddesinde, açıkça "görevleri sebebiyle işlenen" suçlardan söz edilmektedir. Bu ifade, MMHK'nın 1'nci maddesindeki hükmün "Memuriyet Görevinden Doğan Suç" kısmına karşılık gelmektedir. Bu durumda, görev sırasında işlense dahi, görevle ilgisi bulunmayan darp, hakaret, sarkıntılık gibi suçlar, yasa kapsamında olmayıp, genel hükümlere göre soruşturulacaktır.

Yasanın kapsamı "görev sebebiyle işlenen suçlar" olmakla birlikte, bazı suç çeşitleri normalde bu yasa kapsamında değerlendirilebilecek iken, bazı özel usullere bağlandıkları için kapsam dışında kalmaktadırlar. Çünkü "suçun niteliği yönünden kanunlarda gösterilen soruşturma ve kovuşturma usullerine ilişkin hükümler saklıdır" (md. 2/II). Böylelikle, MMHK'nın bu bakımdan getirilen hükümlerinin geçerliliği korunmuş, diğer bir ifadeyle, memur yargılama rejimine suç bakımından getirilen "istisnalar" sistemine dokunulmamıştır.⁷⁴

Bu istisnaları ise kısaca şu şekilde ifade edebiliriz ki bunlar 4483 sayılı Kanunun uygulamasında kanunun kapsamını daraltıcı düzenlemelerdir ve bu istisnalar varsa genel hükümler geçerli olmaktadır.

- 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu kapsamındaki (müsteşar, vali, kaymakamlar hariç) mal beyanında bulunmama, yalan mal beyanında bulunma suçları ile irtikap, rüşvet, ihtilas ve zimmete para geçirme, görev esnasında ve görevinden dolayı kaçakçılık, resmi ihale ve alımlara fesat karıştırma, devlet sırlarını açıklama veya açıklanmasına sebebiyet verme ile bu suçlara iştirak etme suçları,

- 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkındaki Kanun kapsamına giren suçlar,

- 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu kapsamında işlenen suçları, (müsteşarlar, valiler ve kaymakamlar hariç)

⁷⁴ AKYıldız Ali, Memur Yargılamasında İdari Süreç, Makale, GÜHFD Cilt:5 Sayı:12, s.27-28

- 5271 sayılı CMK'nın 161. maddesinde, adliye ile ilgili görev ve işlerde ihmal veya savsama gösteren memur ve kamu görevlileri ile kolluk amir ve memurları hakkında cumhuriyet savcılığınca doğrudan soruşturma açılacağı açıklanmış ve vali ve kaymakamlar ile üst dereceli kolluk amirleri istisna tutulmuştur. Vali ve kaymakamlar hakkında suçları adli görevden doğsa dahi 4483 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı ve en üst dereceli kolluk amirleri (Emniyet Genel Müdürü, Jandarma Genel Komutanı, Gümrük Muhafaza Genel Müdürü ve Sahil Güvenlik Genel Komutanı) hakkında ise hakimlerin görevlerinden dolayı tabii oldukları hükümlerin uygulanacağı belirtilmiştir.

- Mülga 765 sayılı TCK'nın 243 ve 245. maddelerinde yer alıp 5237 sayılı yeni TCK'nın 94 ve 95. maddelerinde; mülga 1412 sayılı CMUK'un 154. maddesinin dördüncü fıkrasında yer alıp yeni 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 144. maddesinde düzenlenen işkence ve kötü muamele suçları 4483 sayılı Kanunun kapsamı dışındadır. Böylece işkence (TCK, m.94) ve neticesi sebebiyle ağırlaşmış işkence (TCK, m.95) suçlarını işlediği iddia edilen memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında, yetkili mercilerden soruşturma izni alınmaksızın genel hükümlere göre işlem yapılacaktır.

- 2004 sayılı İİK'nın 357. maddesine göre icra dairelerinin yazılı bildirim ve talimatlarını yerine getirme ve sonucunu icra dairelerine bildirme yükümlülüğünde bulunan memurlar 4483 sayılı Kanun hükümlerine tabii olsalar bile haklarında İcra İflas Kanunu hükümleri uyarınca cumhuriyet savcılar tarafından doğrudan soruşturma yapılır.

- 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nun 3. maddesinde tanımlaması yapılan suç teşkil eden filleri işleyenler hakkındaki soruşturma ve kovuşturmalarının aynı kanunun 30. maddesi uyarınca 3005 sayılı Meşhut Suçların Muhakeme Usulü Hakkındaki Kanun hükümlerine göre yapılması nedeniyle, kaçakçılık suçları hakkında da 4483 sayılı Kanunun uygulama alanı bulunmamaktadır.

- 298 Sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkındaki Kanun kapsamında işlenen suçlar, 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetinin Korunması Hakkındaki Kanunun 4. Maddesi kapsamındaki suçlar, 4982 Sayılı Bilgi Edinme Kanunu kapsamındaki suçlar, 7126 Sayılı Sivil Savunma Kanunu kapsamındaki suçlar, 3816 Sayılı Ödeme Gücü Olmayan Vatandaşların Tedavi Giderlerinin Yeşilkart Verilerek Devlet Tarafından Karşılanması Hakkında Kanun kapsamındaki (10 madde) suçlar, 2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanununun Ek:7 maddesinin ikinci ve yedinci fıkrasında yer alan suçlar, 2803 sayılı Jandarma Teşkilatı Görev ve Yetkileri Kanununun Ek:5 maddesi kapsamındaki suçlar, 2937 Sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilat Kanununun 5397 sayılı Kanunla değişik Maddesi kapsamındaki suçlar, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu kapsamındaki suçlar.

Sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar, 4483 sayılı Kanunun kapsamı dışındadır.

- Ayrıca ağır cezayı gerektiren suçüstü halı 4483 Sayılı Kanunun kapsamı dışındadır.

- Disiplin suçları, idari mahiyette cezalar gerektirdiğinden genel anlamda ceza soruşturma ve kovuşturmasını düzenleyen 4483 sayılı Kanun kapsamı dışında tutulmuşlardır.⁷⁵

Görüleceği üzere memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işlediği suçların kapsamı özellikle son zamanlarda çıkarılan kanunlarla gittikçe daraltılmış ve görevi kötüye kullanma, evrakta sahtekarlık gibi birkaç suç konusu ile sınırlandırılmıştır. Ayrıca yapılan çeşitli düzenlemelerle ilgili kanunun kapsamı içinde işlenen suçların genel hükümlere tabi olduğu vurgulamak suretiyle uygulama alanı daha da daraltılmıştır.

d) Kanun Kapsamı Dışında Tutulan Kişiler

4483 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinin 2'nci fıkrasında, görevleri ve sıfatları sebebiyle özel soruşturma ve kovuşturma usullerine tabi olanlara ilişkin kanun hükümlerinin saklı tutulduğu belirtilerek 4483 sayılı Kanunun sınırları da çizilmiştir. Aşağıda Kanunun, haklarında uygulanmasına istisna getirilen kişiler sıralanmıştır:

- **TBMM Üyeleri, Başbakan ve Bakanlar:** Durumlarına Anayasa'da yer verilmiştir.

- **Anayasa Mahkemesi Başkan ve Üyeleri:** 30.03.2011 tarihli 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Kanununun 16. maddesinde "Başkan ve üyelerin görevlerinden doğan veya görevleri sırasında işledikleri iddia edilen suçları, kişisel suçları ve disiplin eylemleri için soruşturma açılması Genel Kurulun kararına bağlıdır. Ancak, ağır ceza mahkemesinin görevine giren suçüstü hallerinde, soruşturma genel hükümlere göre yürütülür." denilmiş; 17. maddesi 2. fıkrasında "Ağır ceza mahkemesinin görevine giren kişisel suçlarla ilgili suçüstü hallerinde soruşturma genel hükümlere göre yürütülür. İddianame hazırlanması halinde kovuşturma Yargıtay Ceza Genel Kurulunca yapılır." 4. fıkrasında da "*Soruşturma Kurulu kamu davası açılmasını gerekli görürse düzenleyeceği iddianameyi ve dosyayı görevleriyle ilgili suçlarda Yüce Divan sıfatıyla yargılama yapmak üzere Anayasa Mahkemesine, kişisel suçlarda ise Yargıtay Ceza Genel Kuruluna tevdi olunmak üzere Başkanlığa gönderir.*" düzenlemeleri yapılmıştır.

Burada Anayasa Mahkemesi başkan ve üyeleri için getirilen istisnai yargılamanın yanında 4483 sayılı Kanundan ayrı olarak görevleri sırasındaki işledikleri iddia edilen suçlar

⁷⁵ CEYLAN Atilla, a.g.t, s. 95-97; ZENGİN Raşit, a.g.t, s.67-72, AKKAN Murat a.g.t, s.25-34, SALİHOĞLU Enver- DEMİRKOL Selami, a.g.e., s.24-36, PINAR İbrahim, a.g.e., s.225-240

yanından kişisel suçlar da madde hükmüne dâhil edilerek, suç yönünden kapsam oldukça genişletilmiştir.

- **Yargıtay Başkan ve Üyeleri:** Bu kapsamda bulunan Yargıtay Başkanı, Başkan Vekili, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Başsavcı Vekili ve Yargıtay Üyelerinin Anayasanın 148/3, 2797 sayılı Yargıtay Kanununun 46. maddeleri uyarınca **görevleriyle ilgili veya şahsi suçlarından** dolayı ancak Yargıtay 1. Başkanlık Kurulunun kararıyla soruşturma yapılabilir. Yapılan bu soruşturma sonucunda görev suçları nedeniyle Anayasa Mahkemesinde şahsi suçları nedeniyle Yargıtay Ceza Genel Kurulunda yargılama yapılabilir. Ancak ağır cezayı gerektiren suçüstü hallerindeki soruşturma genel hükümlere göre yapılır.

Burada da özel bir yargılama usulü getirilen Yargıtay başkan ve üyeleri bakımından görevleri sebebiyle işledikleri iddia edilen suçların yanına şahsi suçları da ilave edilerek istisna kapsamı genişletilmiştir. Diğer bir ifadeyle 657 Sayılı DMK'nın 24. maddesindeki hüküm benimsenmiştir.

- **Danıştay Başkan ve Üyeleri:** 2575 sayılı Danıştay Kanunu'nun 76. maddesi uyarınca bu kapsamda bulunan Danıştay Başkanı, Başsavcı, Başsavcı Vekilleri, Daire Başkanları ve Danıştay üyelerinin gerek **görevlerinden doğan, gerekse görevleri sırasında işledikleri** suçlardan dolayı Danıştay İdari İşler Kurulunun vereceği kararla soruşturma yapılabilir. Soruşturma sonucunda yargılamaya ilişkin bir karar verilip bu kararın kesinleşmesi sonrasında yine Yargıtay üyelerinde olduğu gibi yargılama Anayasa Mahkemesinde yüce divan sıfatıyla yapılır.

Danıştay üyelerinin **şahsi suçları** ise Danıştay Kanunu'nun 82. maddesindeki atıf üzere Yargıtay üyelerinin şahsi suçlarını düzenleyen hükümlere tabidir.

- **Askeri Yargıtay Başkan ve Üyeleri:** Askeri Yargıtay hakkındaki 1600 sayılı yasanın 37. maddesine göre Askeri Yargıtay Başkanı, Başsavcısı, ikinci başkan, daire başkanları ve üyelerinin **görevleriyle ilgili suçlarının soruşturulması** için Askeri Yargıtay Genel Kurulunun kararı gereklidir. Bu karar üzerine ancak yargılama yüce divan sıfatıyla Anayasanın 148/3 maddesi de dikkate alınarak Anayasa Mahkemesinde yapılır.

Bu kapsamdakilerin şahsi suçları ise anılan yasanın 38. maddesine göre ilgili Askeri Yargıtay dairesinde yürütülür.

- **Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkan ve Üyeleri:** 1602 sayılı Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kanunu'nun 32. maddesine göre başkan ve üyelerin **görevleriyle ilgili** suçlarda AYİM genel kurulunun vereceği karar üzerine soruşturma yapılabilir, yargılama ise, yüce divan sıfatıyla Anayasa mahkemesinde yapılır.

Bu kapsamdakilerin **şahsi suçları**, 1602 sayılı Kanununun 33. maddesine göre genel kurul kararı üzerine yapılacak kovuşturma üzerine Yargıtay üyelerinin şahsi suçlarına ilişkin usule tabi bulunmaktadır.

- **Sayıştay Başkan ve Üyeleri:** 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 66'ncı maddesine göre; Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyelerden birinin **görevleri sebebiyle** işlediği iddia edilen bir suçtan dolayı Sayıştay Genel Kurulunca seçilecek üç daire başkanı ve iki üyeden kurulu bir heyet tarafından ön inceleme yapılarak hazırlanacak rapor ile sair evrak soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine esas alınmak üzere Daireler Kuruluna verilir. Bu Kurulun soruşturma izni verilmemesine ilişkin kararı kendiliğinden ve soruşturma izni verilmesine ilişkin katılanların üçte iki çoğunluğu ile verilen karar, itiraz üzerine Genel Kurulca incelenir. İtiraz süresi kararın tebliği tarihinden itibaren onbeş gündür. Genel Kurulun soruşturma izni verilmemesine ilişkin kararı kesindir. Soruşturma izni verilmesine ilişkin karar katılanların üçte iki çoğunluğu ile alınır.

- **Hakimler ve Savcılar:** Anayasanın 140/3. maddesine göre hakim ve savcılarının görevleriyle ilgili veya görevleri sırasında işledikleri suçlardan dolayı soruşturma yapılması ve yargılanmalarına karar verilmesi kanunla düzenlenir.

Hakim ve savcılarının görev suçları 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununda düzenlenmiştir.

2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu'nun 3. maddesine göre; Yargıtay ve Danıştay Tetkik Hakimleri, Cumhuriyet Savcıları, Mahkeme Başkan ve Üyeleri, Hakimler, Başsavcılar, Başsavcı Vekilleri, Cumhuriyet Savcıları ve Adalet Bakanlığının idari kadrolarında çalışan Hakim, Cumhuriyet Savcıları ve Adalet Müfettişleri bu kanun kapsamında değerlendirilmektedir.

2802 Sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu'nun 82. maddesine göre Hakim ve Savcılarının **görevinden doğan veya görev sırasında işledikleri suçları** ile sıfat ve görevleri gereğine uymayan tutum ve davranışları bu kanun kapsamında ve ancak Adalet Bakanının izni ile soruşturulabilir ve kovuşturulabilir. Ancak aynı kanununun 94. madde hükmü nedeniyle Ağır Ceza Mahkemesinin görev alanına giren suç üstü hallerinde bu kişiler hakkındaki soruşturma da genel hükümlere göre yapılır.

Burada da istisnanın kapsamı görev sırasında işlenen suç ilave edilerek genişletilmiştir.

- **Yüksek Öğretim Görevlileri:** 2547 sayılı Yüksek Öğrenim Kanunu'nun 53. maddesine göre yüksek öğrenim kurulu başkan ve üyeleri, yüksek öğrenim denetleme kurulu başkan ve üyeleri, üniversite rektörleri, rektör yardımcıları ile üst kuruluş genel sekreterleri, üniversite fakülte, enstitü, yüksek okul, yönetim kurulu üyeleri, fakülte dekanları, dekan yardımcıkları,

enstitü ve yüksek okul müdürleri ve yardımcıları, üniversite genel sekreteri, öğretim elemanları, fakülte, enstitü ve yüksek okul sekreterleri, yüksek öğrenim kuruluşlarında çalışan memurlar bu kanun kapsamındadır. Bunların görevleri sebebiyle ve görevleri sırasında işledikleri suçlardan dolayı soruşturmalar anılan kanun hükümlerine göre yürütülür. Ancak, bu kanun kapsamına giren görevlilerden öğretim üyesi kadrosunda olmayıp 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabii çalışanlar hakkında yer itibariyle yetkili vali veya kaymakam karar vereceğinden bunlar hakkında 4483 sayılı Kanunun hükümleri geçerli olacaktır.

2547 sayılı Yüksek Öğrenim Kanunu'nun 53. maddesinde belirtilen özel soruşturma usulünün istisnası aynı yasanın 53/7. maddesinde belirtilmiştir. Buna göre; ideolojik amaçlarda Anayasada yer alan temel hak ve hürriyetleri, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü veya dil, ırk, sınıf, din ve mezhep ayrılığına dayanılarak nitelikleri Anayasada belirtilen Cumhuriyeti ortadan kaldırmak maksadıyla işlenen suçlarla bunlara irtibatlı suçlar öğrenme ve öğretme hürriyetini doğrudan veya dolaylı olarak kısıtlayan, kurumların sükun, huzur ve çalışma düzenini bozan, boykot, işgal, engelleme, bunları teşvik ve tahrik, anarşik ve ideolojik olaylara ilişkin suçlar ile ağır cezayı gerektiren suçüstü hallerinde Kanunun 53. maddesinde yazılı usuller uygulanmaz; bu hallerde kovuşturmayı cumhuriyet savcısı doğrudan yapar.

Burada da özel bir yargılama usulü getirilen YÖK üyelerine görev sebebiyle işledikleri suçlara ilave olarak görev sırasında işledikleri suçlar da özel sruştırma alanına sokularak istisna kapsamı genişletilmiştir.

- **Türk Silahlı Kuvvetleri Mensupları:** 353 sayılı Askeri Mahkemelerin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Kanun, 211 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu, 1111 sayılı Askerlik Kanunu ve 1076 sayılı Yedek Subaylar ve Askeri Memurlar Kanunu hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; askerlik hizmet ve görevini yerine getiren muvazzaf subay, astsubay, askeri memur askeri öğrenci, erbaş ve erler, sivil memur, askeri işyerlerinde iş kanununa göre çalışan işçiler, yedek subay ve er öğretmenlerin tümü asker kişi olarak kabul edilebilir. Anayasanın 145 ve 353 Sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Hakkındaki Kanunun 8. maddesine göre; genel anlamda asker kişi sayılan bu görevlilerin askeri suçları, asker kişileri aleyhine işledikleri suçları, askeri mahalde işledikleri suçlarla birlikte askeri hizmet ve görevleriyle ilgili işledikleri suçlar askeri mahkemelerin görev alanına girmektedir.

353 sayılı Kanununun 9. maddesinde belirtilen suç türleri dikkate alındığında askeri suçlar tanımı ve usulleri tamamen askeri ceza kanununda yer alan suçlarla, askeri ceza kanunundaki atıflar nedeniyle kısmen ya da tamamen TCK'da düzenlenen suçlardan oluşmaktadır.

Ancak bazı askeri kişilerin görev suçları askeri yargının görev alanına girmeyebilir. Yüksek mahkemeler arasında sayılan Askeri Yargıtay ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi başkan, başsavcı ve üyelerinin görev suçlarında yüce divan sıfatıyla Anayasa Mahkemesinde yargılanmaları, genel kolluk niteliğindeki jandarma personelinin 2803 sayılı Jandarma Teşkilat Görev ve Yetkileri Kanununun 7/a maddesinde belirtilen mülki görevlere ilişkin işledikleri suç yönünden 4483 sayılı Kanuna, aynı kanunun 7/b maddesinde belirtilen adli görevler açısından genel ceza yargılama usulüne tabii olmaları, 2692 sayılı Kanunla kurulan sahil güvenlik komutanlığı personelinin idari görevlerini icra ederken 4483 sayılı kanununa, adli görevlerini yerine getirirken genel hükümlere tabii olmaları örnek olarak gösterilebilir.

- **BDDK Kurulu Mensupları:** 5411 sayılı Bankalar Kanununun 104/1. maddesine göre BDDK kurul başkan ve üyeleri ile kurum personelinin görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmalar, kurul başkan ve üyeleri için ilişkili bakanın, kurum personeli için ise başkanın izin vermesi kaydıyla genel hükümlere göre yapılır. Kurul üyeleri ile kurum personelinin iştirak halinde işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmalarda kurum personeli hakkında soruşturma izni verme yetkisi ilişkili bakana aittir.

Görevleriyle bağlantılı suç işleyen kurul başkanı ve üyeleriyle kurum personeli özel kanundaki bu düzenleme nedeniyle 4483 sayılı Kanun hükümlerine tabi değildir.

- **Merkez Bankası Başkan ve Üyeleri, Bankaların Yönetim Kurulu Başkanı ve Üyeleri:** 1211 Sayılı Merkez Bankası Kanununun 68/1 maddesinde belirtilen suçlarla birlikte kanunda belirtilen görevlerin yerine getirilmesi sırasındaki fiilleri dolayısıyla banka personeli hakkında kovuşturma yapılması banka meclisinin, atama ve seçim suretiyle görev yapan diğer mensuplar hakkında kovuşturma yapılması ise Başbakanın Cumhuriyet Başsavcılığına yazılı başvuruda bulunmasına bağlıdır. Kuruluş kanununda özel bir görev suçu tanımlaması yapılarak, bu tip suçlarda kovuşturma yapılabilmesi için aykırılığı tespit eden Bankanın Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna başvurusu neticesinde kurulun, cumhuriyet başsavcılığına yazılı başvurusu üzerine gerekli soruşturmanın başlatılması mümkündür. Banka çalışanlarının görevlerini yerine getirirken işledikleri suçların tabii olacakları usulün özel olarak düzenlenmesi nedeniyle 4483 sayılı Kanun uygulanmayacaktır.

Merkez Bankası dışındaki bankaları ele aldığımızda farklı bir düzenleme karşımıza çıkmaktadır. Nitekim 4483 sayılı Kanunun 17. maddesi ile 399 sayılı Kanunun hükmünde kararnamenin 11 maddesi (d) bendi değiştirilmiştir. Buna göre, teşebbüs genel müdürü ve yönetim kurulu üyelerinin görevlerini yerine getirirken işledikleri suçlardan dolayı yargılanmalarının Bakanın iznine tabi olduğu belirtilerek, bunlar hakkında 4483 sayılı Kanun uygulanacağı belirtilmiştir.

25.11.2000 tarih 24741 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 4603 sayılı Türkiye Cumhuriyet Ziraat Bankası, Türkiye Cumhuriyet Halk Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi Hakkındaki Kanunun 1/2 madde ve bendine göre; 233 sayılı KHK ve 399 sayılı KHK'nin bu bankalar için uygulanmayacağı, bunlar anonim şirket statüsünde olduğundan kanunda düzenlenen konular dışında 4389 sayılı Bankalar Kanunu (daha sonra 5411 sayılı Kanun çıkmıştır) ile genel hükümlere tabi buldukları belirtilmiştir. Yine bu konudaki 4743 sayılı Mali Sektöre Olan Borçların Yeniden Yapılandırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanunu'nun geçici 1. maddesinde de T.C. Ziraat Bankası A.Ş. Türkiye Halk Bankası A.Ş.ve Türkiye Emlak Bankası A.Ş. yönetim, denetim ve tavsiye kurulu üyelerinin ceza ve idare hukuku bakımından memur sayılmayacaklarına ilişkin açık düzenleme yapılmıştır. Bu nedenle önceleri 4483 sayılı kanun kapsamında bulunan bankaların yönetim ve denetim kurulu üyeleri hakkında bu düzenlemeler sonrasında cumhuriyet başsavcılıklarınca genel hükümlere göre soruşturma yürütüleceğinden bu görevliler hakkında 4483 sayılı Kanun uygulanmaz.

e) Genel Hükümlere Tabi Memur ve Diğer Kamu Görevlileri

- **KİT Personeli:** Anayasanın 128/1 maddesi, 4483 sayılı Kanunun kapsam maddesi ile birlikte ele alındığında Anayasada kamu görevlisi olarak belirtilen KİT çalışanlarının 4483 sayılı Kanun kapsamında olmadığı anlaşılmaktadır. Ancak bu kuralın istisnası 4483 sayılı Kanunun 17. maddesi ile değiştirilen 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 11/d bendidir. Buna göre, teşebbüs genel müdürleri ve yönetim kurulu üyelerinin görevlerinin icrası sırasında işledikleri suçlarda 4483 sayılı kanun hükümleri uygulanır.

KİT personelinin görevleriyle ilgili suçlar hakkında 4483 sayılı Kanun hükümlerinin geçerli olmaması ve genel hükümlerin uygulanması hususu göz önüne alındığında idari güvence sisteminin dayandığı tezlerden birinin en azından uygulamada geçersiz kaldığı görülmektedir. Yargısal güvence sistemi benimsenip de yönetsel güvence sisteminden, yani memurların yargılanması için özel düzenleme yapılmasından vazgeçilmesi halinde memurların asılsız isnat ve suçlamalarla karşılaşacağı, sürekli olarak adliyede soruşturma ve kovuşturmayaya tabi olacakları ve bu nedenle görevlerini etkin ve verimli bir şekilde yerine getiremeyecekleri şeklindeki iddialar doğru olsaydı KİT personelinin sürekli soruşturmalara muhatap olması kaçınılmazdı.

- **Diğer Personel:** 4904 sayılı Kanunla kurulan Türkiye İş Kurumu, 4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkındaki Kanuna göre görevlendirilenler, Rekabet Kurumu personeli, müftüler dışındaki din görevlileri, Vakıflar Bankası personeli, Anadolu Ajansı personeli, İller Bankası personeli, Sermaye piyasası kurulu personeli, TSEK personeli, TRT personeli,

özelleştirme kapsamına alınan kuruluşlar personeli, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği personeli, Kredi ve Yurtlar Kurumu personeli, Noterler, Hakemler, 1136 sayılı Avukatlık Kanununa tabi avukatlar, Gemi kaptanları,... kendi kanunlarında 4483 Sayılı Kanun'a tabi olacaklarına dair hüküm bulunmadığından görevleri nedeniyle işledikleri iddia edilen suçlardan dolayı genel hükümlere göre soruşturulacaklardır.⁷⁶

4483 sayılı Kanunun amacıyla ilgili şu değerlendirmeyi yapmak mümkündür: Ceza hukuku açısından suç işleyen memurlar için yönetsel güvence sistemi içinde ayrı bir yargılama usulü getirilmesi, hukuk karşısında kişilerin eşitliği, ilkesine, anayasa da belirtilen erkler ayrılığı ilkesine ve yargı birliği ilkesine aykırıdır. Avrupa Birliği ve AİHS'i imzalayan hiçbir ülkede böyle bir düzenleme yoktur.

Memur yargılaması için özel düzenleme getirilmesi AİHM'in Calvelli ve Ciglio-İtalya davasında "özel veya kamu alanında çalışan görevlilerin sorumluluğunu saptamaya dönük etkili ve bağımsız bir yargısal sistemi kurma yükümlülüğü getirilmesini" öngören kararına da aykırı düşmektedir.

Aynı şekilde 4483 Sayılı Kanunun kapsam maddesiyle ilgili olarak ta şunları ifade edebiliriz: Kamu hizmeti sunumunun etkinliği, devlet otoritesinin sarsılmaması ve asılsız iftira ve şikayetlerden memurları korumak amacıyla suç işleyen memurlara yargılanmaları için özel düzenleme getirilmesinin, bir kısım insana farklı bir yargılama prosedürü ön gördüğü için halkta ve toplumda adalet duygusunun azalmasına, dolayısıyla devlete olan güven ve itibarın azalmasına sebep olacağı açıktır. Ayrıca en önemlisi topluma ve halka üstten ve toptancı bir yaklaşımla asılsız ihbar ve şikayetlerde bulunacağı şeklinde şartlandırılmış ön kabullerden vazgeçilmelidir. KİT'lerde çalışan personel genel hükümlere tabi olduğu halde asılsız ihbar ve şikayetler yok denecek kadar azdır. Hukuk topluma ve halka saygı duyularak, topluma ve halka değer verilerek, millete hizmet amacıyla, milletin huzur ve mutluluğu için toplum ihtiyaçları göz önünde bulundurularak yapılmalıdır ve herhangi bir sınıfın ayrıcalıklı uygulamaya tabi olduğu düzenlemelerden kaçınılmalıdır. Seçimle gelmiş ve Anayasa ile görev, yetki ve sorumlulukları belirlenmiş Cumhurbaşkanı, Bakanlar ve Milletvekili (kürsü dokunulmazlığı) hariç herhangi bir ayırım yapmadan tüm memurlar (hangi erke mensup olursa olsun) yargı karşısında eşit olmalıdır.

4483 sayılı Kanun'un getirdiği düzenlemenin yargılama birliği ilkesine aykırı olduğu düşünülmekte olup, bu uygulama hiçbir Avrupa Konseyi ülkesinde örneği bulunmamaktadır.

⁷⁶ CEYLAN Atilla, a.g.t, s.68-84, ZENGİN Raşit, a.g.t., s.62-66 AKKAN Murat a.g.t., 24, SALİHOĞLU Enver, a.g.t., s.12-13, DEMİRKOL Selami, a.g.e., s.21-23, PINAR İbrahim, a.g.e., s.176-225

Burada dikkat edilmesi gereken önemli bir husus da 4483 sayılı Kanunun kapsamı MMHK'ya nazaran memurlar açısından oldukça daraltılmasına rağmen özel kanunlarda getirilen düzenlemelerle görev sırasında işlenen ve görevle alakası olmayan suçların özel yargılama usulüne tabi olarak kalmasıdır. Özellikle bu durum üst düzey bürokrasi ve yüksek yargı için çok bariz olarak görünmekte ve mevcudiyetini korumaktadır. Bu durum da yargılama birliği ilkesine ve Anayasa'da düzenlenen kanunlar karşısında eşitlik ilkesine aykırılık arz etmektedir. AİHS imzalamış hiç bir ülkede bu kadar geniş bir koruma kalkanı yoktur ve bu durum açıkça AİHS'in 6. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkına da uygun değildir.

Açıklanan derekçelerle, hiçbir şey yapılamıyorsa görevle ilgisi bulunmayan suçlardan dolayı erk ayırımı ve makam ayırımı yapılmadan herkesin genel hükümlere göre yargılanabilmesinin önü açılmalıdır.

4- 4483 Sayılı Kanun Çerçevesinde Getirilen Ön İnceleme Sistemi

1982 Anayasanın 129'ncü maddesi "Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında işledikleri iddia edilen suçlardan ötürü ceza kovuşturması açılması, kanunla belirlenen istisnalar dışında, kanunun gösterdiği idari merciin iznine bağlıdır" demektedir. "Kovuşturma" terimi, ceza usul hukukunda yargılama aşamasını anlatmak için kullanılmakta, savcılık aşamasındaki işlemlere ise "soruşturma" denilmektedir. Yani, Anayasaya göre, memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkındaki iddialarda, ancak yargılama aşaması adli makamlar önünde geçmek zorundadır. Ancak, bu da yasayla yetkili kılınan idari merciin iznine bağlı olacaktır. O halde, idari merci "izin" vermeden önce bir inceleme yapacak ve bu inceleme, ceza davası açılması ya da açılmaması konusunda olacağı için, idari merciin kararı öncesi gerçekleşen işlemler idarin idari niteliği öne çıkmaktadır. Özetle; Anayasa, 4483 Sayılı Kanunun getirdiği sisteme Anayasal bir dayanak hazırlamış; kanunla belirlenen istisnalara izin vermiştir.

4483 sayılı Kanun ile getirilen sistemde, idarenin izin verme faaliyeti hazırlık soruşturması anlamına gelmemektedir. Yapılan işlem bir idari soruşturmadan ibarettir.

Bu sistemde, idare bünyesinde yapılan iş, yargısal nitelikli sonuçlara yol açsa da; tamamen bir idari işlem niteliğindedir. Hal böyle olunca, ön inceleme aşamasında, ön incelemeyle görevli olanların yetkilerini kullanırken CMUK'a göre de işlem yapabileceklerini - ki bu hüküm yasaya TBMM Genel Kurulunda eklenmiştir - belirten yasanın 6'ncı maddesi bir dizi sorunlara yol açmıştır. Ön incelemenin bütün amacı, isnadın ciddi olup olmadığı noktasında yetkili idari mercide bir kanaat oluşturmaktan ibarettir. Bu nedenle, ön incelemeyle görevli olanları CMUK'daki (CMK) hazırlık soruşturmasının gerektirdiği sıkı şekil kurallarıyla bağlamakta zorlanılmaya yol açar nitelikte düzenlemelere muhatap etmek, işin gereğiyle bağdaşmamaktadır. Zaten süre kısıtı sebebiyle, bu gerçekçi de değildir.

Yasanın getirdiği sisteme göre, ön inceleme, soruşturma izni konusunda karar vermeye yetkili mercii, bu kararını verebilmek için kanaat sahibi olabilmesini sağlamaya yönelik idari bir faaliyettir. Ön inceleme faaliyetinin başlayabilmesi için, yetkili mercii, öncelikle suç isnadından haberdar olmalı, diğer bir deyişle suçu öğrenmeli; sonra, ön incelemeyi başlatmalı, yasada yazılan sürede ve şekilde ön inceleme yapılmalı ve yetkili mercie sunulmalıdır. Kısaca, ön inceleme faaliyetini, ön incelemenin başlatılması ve ön incelemenin yapılması aşamalarına ayırabiliriz.

a) Ön İncelemenin başlatılması

Ön incelemenin başlatılabilmesi için, öncelikle suçun öğrenilmesi gerekecektir. Yasaya göre, suçun Cumhuriyet Başsavcıları tarafından veya diğer makam ve kamu görevlileri tarafından bildirilmesi (md.4) ya da doğrudan yetkili mercii tarafından öğrenilmesi üzerine bir ön inceleme başlatılacaktır (md.5). Yetkili mercii, yasada "soruşturma izni vermeye yetkili mercileri" düzenleyen 3. maddede sayılanlardır. Diğer bir ifadeyle, ön incelemeyi yaptıran mercii ile soruşturma izni konusunda karar verecek olan mercii aynıdır. 4483 sayılı Kanunun, MMHK'dan ayrıldığı önemli noktadan biri budur. Zira, MMHK sisteminde soruşturma emri veren ile yargılama konusunda karar verenler birbirinden kesin surette ayrılmıştı.

Yetkili Mercii: Hem inceleme yapacak veya yaptıracak, hem de bunun sonucunda soruşturma izni konusunda karar verecek olan yetkili merciler, şöyle düzenlenmiştir (3.md.):

- İlçede görevli kamu görevlileri hakkında kaymakam,
- Merkez ilçe ve ilde görevli kamu görevlileri hakkında vali,
- Bölge şeklinde teşkilatlanan kurum ve kuruluşlarda görevli kamu görevlileri için görev yaptıkları ilin valisi,
- Başbakanlık ve bakanlıkların merkez teşkilatlarında görevli olup ortak kararname ile atanan kamu görevlileri hakkında ilgili bakan, başbakanlık merkez teşkilatının aynı konumdaki personeli hakkında Başbakan,
- Başbakanlık ve bakanlıkların merkez ve bağlı veya ilgili kuruluşlarında görev yapan diğer kamu görevlileri hakkında o kuruluşun en üst amiri,
- TBMM'de görevli olan kamu görevlileri hakkında TBMM Genel Sekreteri, TBMM Genel Sekreteri ve yardımcıları hakkında TBMM Başkanı,
- Cumhurbaşkanlığında görevli kamu görevlileri hakkında Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri hakkında Cumhurbaşkanı,

- *Büyükşehir İl ve İlçe belediye başkanları, büyükşehir belediye meclis üyeleri ve il genel meclis üyeleri hakkında İçişleri Bakanı,*

- *İlçelerde bulunan belde belediye başkanları, belediye meclis üyeleri hakkında kaymakam, merkez ilçe belde belediye başkanları ve belde belediye meclis üyeleri hakkında buldukları ilin valisi,*

- *Köy ve mahalle muhtarları ile bu kanun kapsamına giren diğer kamu görevlileri hakkında ilçelerde kaymakam, illerde vali,*

soruşturma iznini vermeye yetkili merci olarak belirlenmiştir.

Görüldüğü üzere, çoğunlukla çalışılan yer, ama bazen de atama şekli esas alınarak izin vermeye yetkili merciler belirlenmiştir.

Yetkili merciin belirlenmesinde, Kanununun 3. maddesiyle bazı genel ilkeler de ortaya konulmuştur. Buna göre:

- Yetkili merci veya yokluğu halinde vekili, yetkisini bizzat kullanır. Bu kuralın idare hukuku bakımından pratik sonucu, bu konuda yetki devrinin yasaklanmış olmasıdır. MMHK'da da zaten durum böyleydi.

- İştirak halindeki suçlarda, yetkili merci, memurlar arasındaki ast-üst ilişkisine göre belirlenir. İzin, üst konumundaki memurun yetkili merciinden istenir. Bu kural, MMHK'ın "*madun-mafevke tabidir*" diyen 15'nci maddesinden esinlenilerek sevk edilmiş olmalıdır.

- Bir diğer önemli ilke, yetkili merciin belirlenmesinde, memurun suç tarihindeki görevinin esas alınacağıdır.⁷⁷

- Ast memur üst memurun aynı fiile iştiraki halinde izin üst memurun bağlı olduğu merciden istenir.

Konumuzla ilgili olarak güvenlik güçlerinin Fırat Dink'in yaşamının korunmasındaki kusurlarıyla ilgili yürütülen soruşturmanın yetersizliği iddiası hakkında AHİM kararında ise Mahkeme, daha önce vermiş olduğu kararlarda yer alan "*Bir cinayetin önlenmesindeki eksiklik nedeniyle, kamu görevlilerinin sorumlulukları konusunda yürütülen bir soruşturmanın etkili kabul edilebilmesi için, genel olarak, soruşturmadan sorumlu olan kimselerin ve incelemeleri gerçekleştiren kişilerin, olaylara karışan kişilerden bağımsız olmaları gerekir.*" "*Bu yükümlülük, sadece hiçbir kurumsal ya da hiyerarşik bağın yokluğunu değil; aynı zamanda somut pratik bir bağımsızlığı gerektirir.*" ilkesel kararlarına atıf yaptıktan sonra; "*İstanbul Savcılığının ihbarı*

⁷⁷ AKYıldız Ali, a.g.m., s.39-46

üzerine ve İçişleri Bakanlığının emriyle Trabzon'da başlatılan ceza soruşturmalarının sonunda, **Vali, iki astsubay dışında ilgili jandarma mensuplarının Ceza Mahkemesi önüne çıkarılmasına izin vermemiştir.** Bu ret kararı üzerine başvuru sahiplerinin vermiş oldukları dilekçe üzerine yapılan inceleme sonucunda dosya idari yargı tarafından reddedilmiştir. Bu şekilde ceza soruşturması dosyası, iki astsubayın bilgileri iletilmesinin ardından, uygun önlemleri almaya yetkili olan Trabzon Jandarma subaylarının niçin pasif kaldığı konusunda hiçbir sonuca ulaşmamıştır. Ayrıca, Trabzon Jandarma Komutanlığına mensup bu iki astsubayın ifadelerinden, amirlerinin emriyle, olayı soruşturan müfettişlere yalan beyanda bulunmak durumunda kaldıkları sonucu da çıkmaktadır. Mahkeme, burada, kanıtların toplanması konusunda önlem alma yükümlülüğünün açık ihlali ve ilgili kişilerin sorumluluğuna gidilmesine engel olacak biçimde soruşturmaya zarar vermeye yönelik bir eylem bulunduğu görüşündedir." "Mahkeme, İçişleri Bakanlığı müfettişlerinin, Emniyetteki sorumluların durumun gerektirdiği acil önlemleri almadıklarına yönelik tespitine rağmen, İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin (İstanbul Valiliği İl İdare Kurulunun kararına ilişkin) iptal kararından dolayı bu açıdan hiçbir ceza kovuşturmasına girişilememiştir. **Emniyet Müdürü de İl İdare Kurulu tarafından soruşturma dışında bırakılmıştır.** Sonuç olarak, niçin İstanbul polisinin, cinayetle önce sahip olduğu bilgilere rağmen, başvuran Fırat Dink üzerindeki tehdide karşı harekete geçmediği hususu aydınlatılamamıştır. Mahkeme bugüne dek, Trabzon'daki iki astsubaya karşı açılan davalar dışında, suçun önlenmesinde resmi makamların sorumluluğunu gündeme getiren tüm yargılamaların sadece takipsizlikle sonuçlandığını tespit edebilmektedir. Mahkeme, üstlerine yönelik ceza soruşturması bittiği için, iki astsubay hakkında devam eden yargılamanın sonucunun önceki tespitlerini etkileyecek düzeyde olmadığı kanaatinde." "Mahkeme ayrıca, Trabzon Jandarma subaylarına ve İstanbul polis memurlarına yönelik suçlamaların, sadece, **hepsi yürütme erkine mensup olan ve olaylara karışanlardan tamamen bağımsız olmayan diğer memurlarca (Vali, İl İdare Kurulu)** esastan incelendiğini de tespit etmiştir." yolundaki tespitlerini ortaya koymuş ve netice olarak ta "Bu durum tek başına söz konusu soruşturmanın zayıflığını göstermektedir ve Mahkeme, Fırat Dink'in yaşamını korumada ihmallerinden dolayı Trabzon Emniyeti ve Jandarma sorumlularına ve İstanbul Emniyeti sorumlularına karşı başlatılan soruşturmanın takipsizlik kararı ile sonlanmasının; ihmalleri görülen kişileri belirleme ve bu ihmalleri yaptırım altına alma amacıyla **etkili bir soruşturma yürütme yükümlülüğü yükleyen Sözleşmenin 2. maddesi (yaşam hakkının korunması) gereklerinin ihlali niteliğinde olduğu sonucuna varmıştır.**" diyerek kararını belirtmiştir.

Ayrıca AİHM'in kamu görevlileri hakkında etkili soruşturma yapılması ve soruşturmacıların bağımsızlığı konusunda bazı kararlarında yukarıda yer verilmeyen ilkelerini sıralamıştır: AİHS'nin 2. maddesindeki yaşam hakkının korunması yükümlülüğü, 1. maddesindeki Sözleşmeciler devletlerin "herkese bu Sözleşme'nin birinci bölümünde açıklanan hak ve özgürlükleri korumak ve

özgürlükleri tanınması" genel ödevi ile birlikte okunduğunda, silah kullanma sonucunda kişiler öldürüldüğünde, etkin resmi bir soruşturma biçiminin var olması gerektiği sonucunu ortaya çıkarmaktadır. (Mc Cann ve diğerleri-Birleşik Krallık, Başvuru no. 18984/91, 27 Eylül 1995, 161. paragraf) Bu gereklilik, devlet güçlerinin öldürücü güç kullanmakta haklı olup olmadıklarının bağımsız ve açık bir biçimde incelenerek görevlilerin sorumlu olup olmadıklarını saptama ihtiyacından kaynaklanmaktadır. (Kaya-Türkiye, Başvuru no. 22729/93, 19 Şubat 1998, 86-87. paragraf).

AİHM ulusal makamlarca etkili ve yeterli soruşturma yapılmamışsa, öldürme eyleminin güvenlik güçlerince yapıldığı kanıtlanamasa bile, yeterli bir soruşturma yapılmadığı için 2. maddenin ihlali sonucunu çıkarabilmektedir. Kaya-Türkiye kararı (Başvuru no. 22729/93, 19 Şubat 1998) AİHM'in yetersiz soruşturma gerekçesi ile bir taraf devletin yaşam hakkını ihlal ettiğine ilişkin ilk karardır. Mahkeme'ye göre, 2. madde çerçevesinde yaşam hakkının korunması, ölüme neden olan kuvvet kullanılmasının haklı olup olmadığının tespiti bakımından, kuvvet kullanan görevlinin etkin bir soruşturma yoluyla hesap vermeye davet edilmesini gerektirir; soruşturma sorumluların tespiti ve cezalandırılmasına elverişli olacak şekilde yapılmalı, soruşturma yeterli ve kesin bilgiler içermelidir.

AİHM Kararında vurgulandığı ve 4483 Sayılı Kanunun Meclis görüşmelerinde de dile getirildiği gibi, 4483 sayılı Kanun kapsamındaki ön incelemeler idari nitelikte ve hepsi de yürütme erkine mensup olan ve olaylara karışanlardan tamamen bağımsız olmayan diğer memurlarca yapılmaktadır. İzin vermeye yetkili merci (karar merci) yine idarenin bir elemanıdır. Burada dikkati çeken aradaki astlık üstlük ilişkisi arttıkça, bir başka deyişle hiyerarşik kademe arttıkça kararlar daha kolay ve etki altında kalmadan verilebilirken; hiyerarşik olarak kademenin azaldığı ve doğrudan birlikte çalışılan memurlar (Vali- Emniyet Müdürü, Vali- Jandarma Komutanı, Bakan- Müsteşar, Bakan-Genel Müdür) hakkında bağımsız ve tarafsız karar verebilmenin zorlaştığı, hatta imkânsızlaştığıdır. Çünkü çoğu zaman karar verici yetkili mercii de bir şekilde olayın içindedir veya hakkında karar vereceği kişi ile tarafsızlığını ortadan kaldıracak şekilde bir çalışma ortamına girmiştir.

Bu husus ayrı bir erk olarak düzenlenen ve kendilerine yürütmenin denetimi verilen yargı erkine mensup görevlilerin kendileri hakkında yürütecekleri kovuşturmalar için de geçerlidir ve Türkiye'de bu konuda kanaat oluşturma noktasında yeterli örnek karar da mevcuttur.

Suçun Öğrenilmesi: Bir kamu görevlisinin görev sebebiyle suç işlemesi durumu, soruşturma izni vermeye yetkili mercie çoğunlukla üç şekilde iletilebilir. Bunlar, olayın Cumhuriyet Başsavcısı tarafından öğrenilmesi ve yetkili mercie iletilmesi, olayın diğer makam ve

memurlarla kamu görevlileri tarafından öğrenilmesi ve yetkili mercie iletilmesi, olayın doğrudan yetkili merci tarafından öğrenilmesi halleridir.

Yetkili Mercî Tarafından Olayın Bizzat Öğrenilmesi: Yetkili merci üçüncü kişilerce yapılacak ihbar ve şikâyetler ya da idarece gerçekleştirilen denetim, inceleme ya da kontrol faaliyetleri ile suçu öğrenebilir.

İhbar, Anayasa da yer alan kamu hukuku ile ilgili dilekçe hakkının bir çeşididir. Anayasanın 74'üncü maddesine göre vatandaşlar kendileriyle ve kamu ile ilgili dilek ve şikâyetleri hakkında, yetkili makamlara yazı ile başvurma hakkına sahiptirler. İhbar, işlenen suç ile ilgili olmayan, suçtan zarar görmeyen bir kimsenin bir suçun işlendiğini yetkili mercie bildirmesidir. Kural olarak özel kişilerin ihbar mükellefiyeti yoktur. Ancak 5237 sayılı TCK'nın 276'ncı maddesi gereğince, bir memurun görevini yaptığı sırada, resen soruşturma yapılmasını gerektirecek bir suç bulunduğunu anladığı anda ilgili makamlara bildirmesi kanuni görevi olarak kabul edilmiştir.

Şikâyet ise, suçtan zarar gören kimsenin bizzat yetkili makamlara başvurarak soruşturma açılmasını istemesidir. Bir kimsenin şikâyetçi olarak kabul edilmesi için işlenen suçun takibinin şikâyete bağlı olması gerekmez. TCK'da yazılı, kamu adına takibi gereken memur suçlarından zarar gören kimse de yetkili mercie yaptığı başvuruda suçu işleyen kimse veya kimselerin cezalandırılmasını istemişse yine şikâyetçi durumunda kabul edilir.

İhbar ve şikâyetin nerelere yapılabileceği CMK 158'inci maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre ihbar ve şikâyet, Cumhuriyet savcılığına, kolluk makam ve memurlarına, vali ve kaymakamlara, yurtdışında işlenip Türkiye'de takibi gereken yani, TCK'nın 3 ve 7'nci maddelerinde belirtilen suçlar hakkında Türkiye'nin elçilik veya konsolosluklarına yapılabilir. *İhbar ve şikâyetler yazılı olabileceği gibi sözlü de yapılabilir. Sözlü yapılan ihbar ya da şikâyetlerde buna ilişkin beyanlar tutanağa geçirilerek ilgisine imzalatılır.*

Görev sebebiyle işlenen suç hakkında kendisine ihbar veya şikâyette bulunulan idari mercii bu konuda izin vermeye yetkili konumunda ise müracaatı 4483 sayılı Kanunu hükümleri gereğince kendisi değerlendirir.

4483 sayılı Kanunu 4/son madde ve fıkrasına göre ise ihbar ve şikâyette bulunanların kimlik bilgileri yetkili mercilerce gizli tutulmak zorundadır.

Cumhuriyet Başsavcısı Tarafından Olayın Öğrenilmesi ve Yetkili Mercie İletilmesi: 4483 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin 1'inci fıkrasına göre, "Cumhuriyet başsavcılığı, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin bu Kanun kapsamına giren suçlarına ilişkin herhangi bir ihbar veya şikâyet aldıklarında veya böyle bir durumu öğrendiklerinde ivedilikle toplanması

gerekli ve kaybolma ihtimali bulunan delilleri tespitten başka hiçbir işlem yapmayarak ve hakkında ihbar veya şikayette bulunulan memur veya diğer kamu görevlisinin ifadesine başvurmaksızın evrakın bir örneğini ilgili makama göndererek soruşturma izni isterler." Üçüncü şahıslar tarafından yapılacak ihbar ve şikâyetlerin işleme konulabilmesi için, soyut ve genel nitelikte olmaması gerekir; somut kişi ya da olay belirtilmeden soyut bir suçlamada bulunulmuşsa, dilekçe işleme konulmayacak ve durum ihbar ya da şikâyetin yapıldığı yere göre savcı ya da yetkili merci tarafından ihbarda bulunana veya şikâyetçiye bildirilecektir (md.4/son).

Bu Kanun kapsamına giren suçlar 2'nci maddede açıklanan suçlardır. Bu suçların memur ve diğer kamu görevlilerinin idari görevleri nedeniyle işlenmiş olması ve özel kanunlardaki hükümler uyarınca cumhuriyet savcılarının doğrudan soruşturma yapabileceği suçlardan olmaması gerekir.

Cumhuriyet savcısı, önüne gelen eylemin, 4483 sayılı Kanun'a göre soruşturma izni alındıktan sonra soruşturulacak bir suç olduğunu tespit ederse, ivedilikle toplanması gerekli ve kaybolma ihtimali bulunan delilleri tespit edecek akabinde ise dosyayı izin vermeye yetkili mercie gönderecektir.

Diğer Makam ve Kamu Görevlilerinin Suçu Yetkili Mercie Bildirmesi: 4483 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin 2'nci fıkrasına göre, Cumhuriyet Başsavcılığı dışında diğer makam ve memurlarla kamu görevlileri de bu Kanun kapsamına giren bir suç işlendiğini öğrendiklerinde durumu izin vermeye yetkili mercie bildirmekle yükümlü kılınmışlardır.

4483 sayılı Kanun'un bu maddesine paralel düzenlemeler 5237 sayılı TCK'nın 279 ve 280'inci maddelerinde bulunmaktadır. 5237 sayılı TCK'nın 279. maddesinin 1'inci fıkrasında kamu görevlilerinin, 2'nci fıkrasında adli kolluk görevi yapanların suçu bildirmemesi, 280'inci maddesinde sağlık mesleği mensuplarının suçu bildirmemesi fiilleri suç olarak düzenlenmiştir. Yine TCK'nın 278. maddesi herkese, işlenmekte olan veya belirli şartlarda işlenmiş suçu yetkili mercilere ihbar etme yükümlülüğü getirdiğinden, bir kamu görevlisinin suç işlemekte olduğunu gören herkesin yetkili mercie bildirme yetkisi (görevi) vardır denilebilir.

Ancak 4483 sayılı Kanunu 4/2 maddesindeki bu düzenlemenin bu kanundan sonra yürürlüğe giren 5271 sayılı CMK'nın 158/4 madde ve fıkrası ile zımnen yürürlükten kaldırıldığını düşünenler de vardır. Zira 5271 sayılı CMK'nın 158. maddesinde ihbar ve şikâyetin yapılacağı makamlar belirtilmiştir. Buna göre ihbar ve şikâyetler Cumhuriyet Başsavcılıklarına, kolluk makamlarına, vali veya kaymakamlıklara, mahkemelere, Türkiye'nin yurtdışındaki elçilik ve konsolosluklarına yapılabilir.

4483 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesindeki düzenlemenin, 5271 sayılı CMK'nın 158'inci maddesi ve özellikle 2'nci ve 4'üncü fıkraları karşısındaki durumunun değerlendirilmesi gerekmektedir. CMK'nın 158'inci maddesinde "Suça ilişkin ihbar veya şikayet, Cumhuriyet Başsavcılığına veya kolluk makamlarına yapılabilir. Valilik veya kaymakamlığa ya da mahkemeye yapılan ihbar veya şikayet, ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir. Yurt dışında işlenip ülkede takibi gereken suçlar hakkında Türkiye'nin elçilik ve konsolosluklarına da ihbar veya şikâyetle bulunulabilir. Bir kamu görevinin yürütülmesiyle bağlantılı olarak işlendiği iddia edilen bir suç nedeniyle, ilgili kurum ve kuruluş idaresine yapılan ihbar veya şikayet, gecikmeksizin ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir. İhbar veya şikayet yazılı veya tutanağa geçirilmek üzere sözlü olarak yapılabilir. Yürütülen soruşturma sonucunda kovuşturma evresine geçildikten sonra suçun şikayete bağlı olduğunun anlaşılması halinde; mağdur açıkça şikayetten vazgeçmediği takdirde, yargılamaya devam olunur" hükmü yer almaktadır.

Görüldüğü üzere 4483 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesi; Cumhuriyet Başsavcılarının, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin bu Kanun kapsamına giren suçlarına ilişkin herhangi bir ihbar veya şikayet aldıklarında konuyu yetkili idari mercie göndermesi gerektiğini düzenlemekte iken; 5271 sayılı CMK'nın 158/4 maddesinde bir kamu görevinin yürütülmesi ile ilgili olarak, ilgili kurum ve kuruluşa yapılan ihbar ve şikayetin gecikmeksizin ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesi istenmektedir.⁷⁸

Söz konusu düzenlemeler birlikte değerlendirildiğinde; 4483 sayılı Kanun, Ceza Muhakemesi Usulüne istisna getiren özel bir kanun durumunda olduğundan 4483 sayılı Kanun'da yazılı olan ihbar ve şikayetlerin ön inceleme izni vermeye yetkili mercie verilmesi gerektiği ve CMK'da bulunan hükmün genel nitelik arz ettiği göz önünde bulundurularak Cumhuriyet Başsavcısınca memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında kendilerine gelen ihbar ve şikayetlerin yetkili mercie iletilmesinin daha uygun olacağı düşünülmektedir.

İhbar ve Şikâyetin İçeriği: 4483 sayılı Kanununun 4. maddesinin üçüncü fıkrasında " Bu Kanuna göre memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında yapılacak ihbar ve şikayetlerin soyut ve genel nitelikte olmaması, ihbar veya şikayetlerde kişi veya olay belirtilmesi, iddiaların ciddi bulgu ve belgelere dayanması, ihbar veya şikayet dilekçesinde dilekçe sahibinin doğru ad, soyad ve imzası ile iş veya ikametgah adresinin bulunması zorunludur." hükmü mevcuttur.

4483 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin 3'üncü fıkrasında, kamu hizmeti sunan memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yersiz ve haksız isnatlar altında kalmalarını önlemek ve bu isnatlar nedeniyle yapılacak olan incelemelerden dolayı kamu hizmetlerinin aksamasına

⁷⁸ CEYLAN Atilla, a.g.t, s. 97-99, ZENGİN Raşit, a.g.t, s.85-87, AKKAN Murat a.g.t., s.39-48, SALİHOĞULLARI Murat a.g.t., s.37-49, PINAR İbrahim, a.g.e., s.264-271

engel olmak amacıyla ihbar ve şikayetlerin kabulü için belirli kriterler getirilmiştir. İhbar ve şikayet hakkında işleme konulma kararı verilebilmesi için; ihbar ve şikayetin genel ve soyut nitelikte olmaması, kişi ve olay belirtmesi, ciddi bulgu ve belgelere dayanması ve dilekçenin şekil şartlarına uygun olması zorunludur.

İhbar ve şikayetlerin soyut ve genel nitelikte olmaması, işlendiği ileri sürülen suça konu işlem ve eylem ile bu işlem ve eylemde bulunan memur ve diğer kamu görevlisinin somut olarak ortaya konulmasını gerektirmektedir. Ayrıca, ihbar ve şikayetlerde kişi ve/veya olay belirtilmesi de zorunludur. Kişi belirtilmesinin mümkün olmadığı durumlarda sadece olay belirtilmesinin de ihbar veya şikayetin işlem görmesi için yeterli sayılması sağlanmıştır. Bu nedenle fıkırada "kişi ve/veya" ibaresi kullanılmıştır.

Kişi ve olay belirtmeden soyut ve genel nitelikte yapılan ihbar ve şikayetlerin değerlendirilmemesi yerinde bir çözüm yolu olarak kabul edilse de, bu şartın çok katı bir şekilde uygulanması göreve ilişkin suç işleyenlerin yargıdan kaçınabilmesi sonucunu da doğuracaktır. Zira belli bir kurum çalışanının suç işledikleri yolunda bazı belirtiler öğrenilince, fıkranın aradığı niteliklerin ortaya çıkmasını beklemek zaman kaybı ve suçun işlenmesine imkan sağlamak olur. Bu bakımdan suça konu işlem ve eylemin ortaya konulması kanuni bir zorunluluk olmakla birlikte, suç işlediği iddia edilen memur ve diğer kamu görevlisinin her zaman ismen belirtilmesine gerek bulunmamaktadır.

Bireylerin kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikayetleri hakkında yetkili makamlara yazıyla başvurma haklarının kullanılmasını düzenleyen 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun'un 4'üncü ve 5'inci maddelerinde, yetkili makamlara verilecek dilekçelerde dilekçe sahibinin adı, soyadı, imzası ve adresinin yazılı bulunması zorunluluğu getirilmiştir. Demokratik ve şeffaf yönetimin gereği olan eşitlik, tarafsızlık ve açıklık ilkelerine uygun olarak kişilerin bilgi edinme hakkını kullanmalarına ilişkin esas ve usulleri düzenleyen 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nun 6'ncı maddesinde de paralel bir düzenleme yer almıştır. Her iki kanun da, dilekçelerin usulüne uygun düzenlenmemesi halinde işleme konulmama yaptırımını öngörmüştür.

4483 sayılı Kanun'un 4. maddesinin 3'üncü fıkrasında da benzer şekilde, ihbar veya şikâyet dilekçesinde dilekçe sahibinin doğru ad, soyad ve imzası ile iş veya ikametgah adresinin bulunması zorunluluğu getirilmiştir.

Bireylerin, kullandıkları kamusal yetki nedeniyle memurlar ve diğer kamu görevlileri aleyhine kendi kimliklerini kullanmak suretiyle ihbar ve şikayette bulunmalarının her zaman kolay olmaması nedeniyle yapılan ihbar ve şikayetlerin azımsanamayacak kısmının gerçek kişilerin kimlik bilgileriyle yapıldığı bir gerçektir. Bu bakımdan, dilekçenin

bakılmaksızın şekil şartının uygulanmasının, görev suçlarının ortaya çıkarılması işini zorlaştıracağını tahmin etmek güç değildir. Belirtilen sakıncayı gidermek amacıyla kanun, iddiaların sıhhatinin şüpheye mahal verilmeyecek şekilde ortaya konulması halinde dilekçenin şekil şartının aranmayacağını düzenlemiştir.

Yukarıda belirtilen şartları taşımayan ihbar ve şikâyetlerin, Cumhuriyet Başsavcıları ve yetkili merciler tarafından işleme konulmayacağı da yine 4483 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin son fıkrasının amir hükmüdür.

Cumhuriyet Başsavcıları ve yetkili mercilerin yukarıda belirtilen şartları taşımayan ihbar ve şikâyetlere ilişkin dilekçelerdeki iddiaları ciddi bulmaları halinde dilekçeyi esas almaksızın dilekçe içeriği konunun idari incelemeye tabi tutulmasını istemeleri ve bu inceleme sonunda saptanan bulgulara göre 4483 sayılı Kanun'daki süreci başlatmaları her zaman mümkündür.

İşleme Konulmayacak İhbar ve Şikâyetler: Memur ve diğer kamu görevlileri hakkında yapılan ihbar ve şikâyetin soyut ve genel nitelikte olması, kişi ve konu içermemesi, iddiaların ciddi bulgu ve belgelere dayanmaması ve dilekçenin şekil şartlarına uymaması halinde soruşturma izni vermeye yetkili merciye işleme konulmama kararı verilir. İşleme konulmama kararı, yetkili merciye dilekçede belirtilen şartların olmaması durumunda kanunda verilmiş bir yetkinin sonucudur.

Bununla birlikte, 4483 sayılı Kanun ihbar ve şikâyetlerde aranılan şartların bulunmaması halinde Cumhuriyet Başsavcılığına da işleme konulmama kararı verme yetkisini tanımıştır. Cumhuriyet Başsavcılığı, memur ve diğer kamu görevlisinin görevi sebebiyle suç işlediğini ihbar ve şikâyet yoluyla öğrenmesi halinde, yapılan ihbar ve şikâyetin şekil ve içeriğini değerlendirmek durumundadır. Ciddi bulgu ve belgelere dayanmayan, başka bir ifadeyle soruşturma izni verilse dahi kamu davası açılması için yeterli şüphe (=kanıt) taşımayan dilekçeler hakkında 5271 sayılı CMK'nın 172'nci maddesi gereğince kovuşturmayaya yer olmadığına dair karar verilebilecektir.⁷⁹

Ön İncelemenin Başlatılması: İzin vermeye yetkili mercii, 4483 sayılı Kanun kapsamına giren bir suç işlendiğini bizzat veya 4. maddede belirtildiği şekilde öğrendiğinde soruşturma izni konusunda karar verebilecek bilgilere ulaşabilmek amacıyla bir kanaate sahip olabilmek için bir ön inceleme başlatır. Hangi şekilde olursa olsun görev sebebiyle bir suç işlendiğini öğrenen yetkili merci, ön incelemeyi başlatmakla yükümlüdür. Birinci fıkranın sonu "başlatır" kelimesi ile bağlanmıştır. Bu kelime ön incelemenin başlatılmasının zorunlu olduğunu

⁷⁹ CEYLAN Atilla, a.g.t, s.99, ZENGİN Raşit, a.g.t., s.87-89, AKKAN Murat a.g.t, s. 48-55, SALİHOĞULLU Enver, DEMİRKOL Selami, a.g.e., s.38-39, PINAR İbrahim, a.g.e., s.271-272, AKYıldız Ali, a.g.m., s.48-49

göstermektedir. Ancak 5. maddeye 5232 sayılı Kanunla, 1. fıkradan sonra gelmek üzere eklenen fıkrayla bir istisna getirilmiştir. Bu fıkra hükmüne göre Cumhuriyet başsavcılıkları ile izin vermeye yetkili merciler ihbar ve şikâyetler konusunda daha önce sonuçlandırılmış bir ön inceleme olması halinde müracaatı işleme koymayacaklar; ancak ihbar veya şikâyet eden kişilerin konuyla ilgili olarak daha önceki ön incelemenin neticesini etkileyecek yeni belge sunması halinde müracaatı işleme alabileceklerdir.

Ön inceleme, 4483 sayılı Kanun kapsamına giren memur ve diğer kamu görevlileri hakkında yapılan ihbar ve şikâyete konu olan eylem ve işlemlerin tespiti amacıyla yapılan inceleme çalışmalarıdır. CMK'daki soruşturma safhasına göre çok daha öznel, çok daha dar kapsamlı olması kaçınılmazdır. Kanunun süreye ilişkin düzenlemeleri de kanun koyucunun bu yöndeki amacını ortaya koymaktadır.

Ceza kanunumuza göre suç sayılan fiiller aynı zamanda disiplin cezasını gerektirebileceğinden ilgili memurlar hakkında ön inceleme başlatılırken aynı anda disiplin soruşturması yapılması hususunda bir engel yoktur.⁸⁰

Ön İnceleme İzni Verilmesinde Süre: Kanunun öngördüğü ilkelerden birisi işlemlere hız kazandırıp işin sürüncemede kalmasını önlemek olduğundan, ön inceleme süresi de, oldukça kısa tutulmuştur. Daha doğrusu, yasada ön inceleme için ayrı bir süre belirlenmemiştir. Süre tektir ve o da suçun öğrenilmesinden itibaren soruşturma izni konusunda karar vermek için yetkili mercie tanınan 30 günlük süredir. Ön inceleme çalışmasının da içine sığdırılacağı bu süre, zorunlu hallerde ve bir defayı aşmamak üzere en çok 15 gün uzatılabilir. Süre bu kadar kısa olunca, sürenin başlangıcı da oldukça önem kazanmaktadır.

Olayın yetkili merci tarafından öğrenilmesi, yetkili mercinin soruşturmaya başlayıp bitirmesi için öngörülen sürenin başlaması açısından önemlidir. Kanunda yetkili mercilerin hangi durumda suçu öğrenmiş sayılacakları hususunda bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak 4483 sayılı Kanun tasarısı TBMM'de görüşülürken öğrenme tarihi ile ilgili olarak sorulan soruya Adalet Bakanı tarafından verilen cevapta "*Eğer bizzat öğrenmişse, onun öğrenmesine sebep olan olay, Cumhuriyet savcısının başvurusu ile öğrenmişse evrakın kendisine gönderildiği tarih, diğer makam ve merci veya şikâyetçinin ilettiği olaylar üzerine de bu iletme tarihi, öğrenme tarihi olarak kabul edilmek zorundadır*" şeklinde cevaplanmıştır.

⁸⁰ CEYLAN Atilla, a.g.t, s.100-102, ZENGİN Raşit, a.g.t, s.89-95 AKKAN Murat a.g.t, 70-77, SAĞHOĞLU Enver- DEMİRKOL Selami, a.g.e., s.49-58, PINAR İbrahim, a.g.e., s.280, AKYıldız Ali, a.g.m., s.50

Danıştay 1'inci Dairesi 17.04.2000 tarihli ve 2000/29 Esas, 2000/59 Karar sayılı istişari kararında ise, "yetkili merciin ön inceleme emri verdiği" tarihin öğrenme tarihi kabul edilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

5271 sayılı CMK'nın 158/4 maddesinden sonra süre için Cumhuriyet savcısının yetkili merciden soruşturma izni istediğine dair yazının tebliğ edildiği tarih esas alınabilir.

Tebliğat Kanununda da sürenin başlangıcına ilişkin net hükümler bulunmaktadır. Sürenin başlangıcında Tebliğat Kanunu hükümlerinin alınması en isabetli yol olacaktır.

Ancak 4483 sayılı Kanunun 7. maddesinde yer alan "Yetkili merci, soruşturma izni konusundaki kararını suçun 5 inci maddenin birinci fıkrasına göre öğrenilmesinden itibaren ön inceleme dahil en geç otuz gün içinde verir. Bu süre, zorunlu hallerde onbeş günü geçmemek üzere bir defa uzatılabilir. Yetkili merci, herhalde yukarıdaki fıkrada belirtilen süreler içinde memur veya diğer kamu görevlisi hakkında soruşturma izni verilmesi veya verilmemesi konusunda karar vermek zorundadır." hükmünden doğan azami 45 günlük sürede yetkili merciin karar vermesi çoğu kere mümkün olamamaktadır.

Zira özellikle yine Kanunun 5. Maddesi ikinci fıkrasında yer alan "Ön inceleme, izin vermeye yetkili merci tarafından bizzat yapılabileceği gibi, görevlendireceği bir veya birkaç denetim elemanı veya hakkında inceleme yapılanın üstü konumundaki memur ve kamu görevlilerinden biri veya birkaçı eliyle de yaptırılabilir." hükmüne dayanarak yetkili merciler çoğu kere konunun müfettiş tecrübe, bilgi ve becerisi gerektirdiği gerekçesiyle ilgili Bakanlıklardan müfettiş talebinde bulunmaktadırlar. Bu da yazışma trafiği vb nedenlerle inceleme ancak yetkili merciin olayı öğrendiği tarihten 45 gün geçtikten sonra yeni başlayabilmektedir. Yani Kanunun koymuş olduğu 45 günlük süre pratikte pek işlememektedir. Uygulama göstermiştir ki, azami 45 günlük süre, özellikle nitelikli ve birden fazla kurumu ilgilendiren işler bakımından yetersiz kalmaktadır.

Diğer bir sorun ise, soruşturmanın başka bir işlemin sonucunun beklenmesini gerektiren hallerde durumun ne olacağı belli değildir. Zira bu süre içerisinde bağlı olan ilgili işlem sonuçlanmayabilir. Ve eğer bu işlem süresi beklenirse süre aşımının mutlak olması durumunu kanun düzenlememiştir. 4483 sayılı kanunun 7. maddesinde soruşturma verme süresi açık olarak belirtilmesine rağmen bu süreye uymama hali için bir düzenleme yapılmamıştır. Bu nedenle süre aşımı durumunda soruşturma izni için olumlu ya da olumsuz bir netice oluşturmasına dair herhangi bir anlam taşımamaktadır. Ancak ilgili mercilerin görevlerinin yerine getirilmesinde kanunla belirlenen bir usule uymama anlamında görevin kötüye kullanımı ya da ihmali olarak cezai sorumluluk doğurabilecek bir etkisi bulunabilir.

b) Ön İnceleme Emri ve Görevlendirme

İzin vermeye yetkili merciin, ön inceleme yapmadan/yaptırmadan önce aynı konuda daha önceden yapılmış bir ön inceleme bulunup bulunmadığını araştırdıktan sonra *"daha önce sonuçlandırılmış bir ön inceleme olması halinde müracaatı işleme koymayacakları; ancak ihbar veya şikâyet eden kişilerin konu ile ilgili olarak daha önceki ön incelemenin neticesini etkileyecek yeni belge sunması halinde müracaatı işleme koyabilecekleri"* benimsenmiştir. Bu hüküm 4483 sayılı Kanun'un memurları ve diğer kamu görevlilerini gereksiz suçlamalardan koruma fonksiyonunun bir gereğidir. Daha önceden aynı konuda aynı kamu görevlisi hakkında ön inceleme yapıp, soruşturma izni verilmemesine karar verilmiş ve bu karar kesinleşmiş ise, yeni delil ortaya çıkmadığı sürece, tekrar o olaydan dolayı, o memur ve diğer kamu görevlisi hakkında ön inceleme yapılmayacaktır.

Kanun, ön incelemenin bizzat yetkili merci tarafından yapılabileceğini de ifade ederken genel kural olarak yetkili merciin görevlendireceği bir veya birkaç denetim elemanı veya hakkında inceleme yapılanın üstü konumundaki memur ve kamu görevlilerinden biri veya birkaçı eliyle de ön incelemenin yaptırılabilmesi esasını benimsemiştir. Yani olağan ve doğal olan ön incelemenin yetkili merci haricinde birisi tarafından yapılmasıdır. Bunlar da ya bir denetim elemanı veya hakkında ön inceleme yapılanın üstü pozisyonunda diğer memur ve kamu görevlilerinden biri olarak belirlenmiştir.

En uygun olanı, ön incelemenin denetim elemanlarına yaptırılmasıdır. Ancak, yetkili mercilerin çoğunun emrinde (Kaymakam, hatta çoğu zaman Vali, Müsteşar) denetim elemanı bulunmamaktadır. Bu takdirde, başka kuruluşlardan yardım istenebilirse de, böyle bir isteğin yapılabileceğine ilişkin açık bir düzenleme bulunmaması yanında bu isteğin yerine getirilmesi ilgili kuruluşların tamamen takdirine bırakılmış olması da soruna net bir çözüm getirmemektedir. Ayrıca, bu tür dolaylı görevlendirmeler, süre problemini daha da ağırlaştırmaktadır. Ön incelemenin denetim elemanlarına yaptırılması, hakkında ön inceleme yapılacak ile ast-üst ilişkisi gibi bir ölçüte gerek göstermemesi bakımından da yararlıdır. Özellikle seçilmişler bakımından bu problemin aşılmasında uygun bir çözüm olarak düşünülebilir.

Ancak Kanunun lafzında, emrinde denetim elemanı olmayan yetkili mercilerin başka kurumlardan veya bağlı buldukları Bakanlıklardan denetim elemanı görevlendirmesi isteyebileceklerine dair bir sarihlik yoktur. 4483 sayılı Kanunun beşinci maddesinin üçüncü fıkrası *"Ön inceleme, izin vermeye yetkili merciin, görevlendireceği bir veya birkaç denetim elemanı veya hakkında inceleme yapılanın üstü konumundaki memur ve kamu görevlilerinden biri veya birkaçı eliyle de yaptırılabilir."* şeklindedir. Uygulamada MMHK zamanında oluşan beşimüllere

göre başka kurumlardan veya bağlı olunan Bakanlıklardan denetim elemanı görevlendirmesi talep edilmekte ve ön inceleme yaptırılmaktadır.

Denetim elemanı olmayanlara ön inceleme yaptırılması halinde, ön inceleme ile görevlendirilenin veya görevlendirilenlerin, hakkında ön inceleme yaptıkları kamu görevlisinin üstü konumundakiler arasından seçilmesi gerekmektedir.

Ön inceleme yapacakların, izin vermeye yetkili merciin bulunduğu kamu kurum ve kuruluşunun içerisinde belirlenmesi esastır. İşin özelliğine göre bu merci, ön incelemenin başka bir kamu kurum veya kuruluşunun elemanlarıyla yaptırılmasını da ilgili kuruluştan isteyebilir. Bu isteğin yerine getirilmesi, ilgili kuruluşun takdirine bağlıdır. Ancak yargı mensupları ile yargı kuruluşlarında çalışanlar ve askerler başka mercilerin incelemelerinde görevlendirilemez. Ön inceleme ile görevlendirilen kişiler birden fazla ise içlerinden biri başkan olarak belirlenir.⁸¹

Ön inceleme ister denetim elemanlarına yaptırılsın isterse hakkında ön inceleme yapılanın üstü konumundaki memur veya diğer kamu görevlilerine yaptırılsın AİHM'in Dink Kararında vurguladığı **"hepsi yürütme erkine mensup olan ve olaylara karışanlardan tamamen bağımsız olmayan diğer memurlarca"** inceleme yapıldığı kanaatine etki etmemektedir.

c) Ön İncelemenin Yürütülmesi

4483 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin ilk fıkrasına göre; *"Ön inceleme ile görevlendirilen kişi veya kişiler, bakanlık müfettişleri ile kendilerini görevlendiren merciin bütün yetkilerini haiz olup, bu Kanunda hüküm bulunmayan hususlarda Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa göre işlem yapabilirler; hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisinin ifadesini de almak suretiyle yetkileri dahilinde bulunan gerekli bilgi ve belgeleri toplayıp, görüşlerini içeren bir rapor düzenleyerek durumu izin vermeye yetkili mercie sunarlar. Yetkili merci bu rapor üzerine soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine karar verir. Bu kararlarda gerekçe gösterilmesi zorunludur."*

Ön incelemenin yapılması, usulüne uygun olarak verilecek bir ön inceleme emri ile mümkündür. Kanun buna "ön inceleme" demekte ise de, burada eski uygulamada görülen "soruşturma emri" benzeri bir görevlendirme söz konusudur. Kamu görevlisi hakkında esas soruşturma cumhuriyet başsavcılığı tarafından yapılacağından, kanun bu maddede "soruşturma" deyimini yerine "ön inceleme" deyimine yer vermiştir. Ancak ön inceleme yetkisinin,

⁸¹ CEYLAN Atilla, a.g.t, s.105-107 ZENGİN Raşit, a.g.t, s.89-97, AKKAN Murat a.g.t, s.77-89, SALIHOĞLU Enver- DEMİRKOL Selami, a.g.e, s.59-67, PINAR İbrahim, a.g.e, s.280-281, AKYıldız Ali, a.g.m, s.50-52

soruşturma yetkisine benzer olduğu, Kanunun 6. maddesinin ifadesinden de anlaşılmaktadır. Buna göre, ön inceleme ile görevlendirilenler 4483 sayılı Kanununda hüküm bulunmayan durumlarda ise 5271 sayılı CMK'ya göre işlem yapacaklar, kamu görevlisinin ifadesini alacaklar, inceleme konuları ile ilgili bilgi ve belgeleri toplayacaklar, delilleri toplama anlamında tanık dinleyebilecekler, keşif ve bilirkişi incelemesi yapabilecekler, diğer kurum ve kuruluşlardan belge isteyebileceklerdir. Bütün bunlar yapılan işin bir incelemeden ziyade "soruşturma" olduğuna işaret etmektedir.

4483 sayılı Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 5271 sayılı CMK hükümlerine göre işlem yapılabileceğine ilişkin düzenleme her ne kadar, yürütülen çalışmanın soruşturma niteliğine bürünmesine işaret etmekte ise Kanunun diğer maddelerinin düzenleniş biçimi ve 4483 sayılı Kanunun temel amacı ile çelişmekte ve teorik altyapıdan yoksun kalmaktadır. Her şeyden önce soruşturma izninin bir başka soruşturma ile verilmesi gibi teorik yönden çelişki ortaya çıkarken, bir an için idarenin yaptığı iş soruşturma kabul edilse bunun müeyyidesinin ne olacağı sorusu akla gelmektedir. Çünkü soruşturma, nihayetinde kusuru olanlar için müeyyide öngören bir kavramdır. Öte yandan, CMK hükümleri kolluk gücüyle desteklenen uygulamaları içerirken idarenin kolluk birimlerine talimat verme gücü bulunmamaktadır. Bu bakımdan 5271 sayılı CMK'ya yapılan atf ile ancak şekli bir yetkilendirme söz konusu olmuştur.

Yetkili merci yukarıda belirtildiği üzere ön inceleme ile beraber disiplin soruşturması sürecini de başlatabilecektir. Bunun için ön inceleme ve disiplin soruşturması yapılması şeklinde emir verebilecektir. Yetkili makamlarca yukarıdaki şekilde yapılan görevlendirmede kendisine ön inceleme yapma yetkisi verilen kişiye soruşturmacı veya muhakkik adı verilir. Kanunda ön inceleme emrinin kapsamı konusunda bir şekil şartı getirilmemiştir. Ancak ön inceleme emrinde, en azından şu bilgilerin yer alması gerekir: Görevlendirilen muhakkikin görev unvanı, adı ve soyadı; soruşturulması istenen olay ve yeri, hakkında soruşturma yapılacak memur ve diğer kamu görevlilerinin görevleri, görev yerleri, ad ve soyadları.

İnceleme yapılmasıyla ilgili iki önemli sorun bulunmaktadır. Bunlardan birincisi CMUK'na (yeni CMK) yapılan yollamanın anlamı ve sınırlarının belirlenmesi hususudur. Bilindiği üzere, MMHK zamanında, soruşturmacının (muhakkik) yaptığı iş, hazırlık soruşturması niteliğinde olduğu için, işlemlerini CMUK'taki hükümler çerçevesinde yürütmek, özellikle, sanığın savunmasının alınmasında avukat bulundurmamak istemesi halinde, buna uygun şartları sağlamak, gerekiyorsa bilirkişi incelemesi yaptırmak ve dosyayı her yönüyle ve Ceza Usul Hukuku kurallarına uygun şekilde tekemmül ettirmek zorundaydı. Halbuki, şimdi ön inceleme görevlisinin yapacağı iş, dosyayı, bir hazırlık tahkikatı gibi oluşturmak değil, olsa olsa yetkili mercide suç isnadının ciddi olup olmadığı konusunda iyi kötü bir kanaat oluşturmaktır.

ibarettir. Artık, ön inceleme görevlisi, eskiden olduğu gibi adli görev yapan bir hakikat arayıcısı (muhakkik) değil, makul ölçüler içerisinde belli bir kanaatin oluşumuna çalışan idari bir görevlidir. 4483 sayılı Kanun'un benimsediği izin sisteminde yukarıda belirtildiği üzere ceza soruşturmasının idare tarafından yapılmayacağı, soruşturmanın genel hükümlerde olduğu gibi cumhuriyet savcısı tarafından yapılacağı, bu sistemde idarenin yalnızca soruşturma yapılması için bir koşul olarak soruşturmaya izin vereceği, izin verildikten sonra cumhuriyet savcısının soruşturmayı bizzat yapacağı ve buradaki tüm yetkileri kullanarak olayı aydınlığa kavuşturacağı esası benimsenmiştir. Buradaki ön inceleme görevlisinden beklenenin şüphelinin üzerine atılı suç nedeniyle kamu davası açılması için gerekli olan yeterli delileri toplamak değil bu isnadın soruşturulmaya değer olup olmadığı konusunu belirlemek olduğu görülmektedir.

4483 sayılı Kanun'un 4/1 maddesinde ihbar veya şikayetin Cumhuriyet Başsavcılığına yapılması durumunda cumhuriyet savcısı tarafından ivedilikle toplanması gerekli ve kaybolma ihtimali bulunan delilleri tespit edebileceği belirtilmektedir. Şayet soruşturma izninden önce toplanması zorunlu olan bir delil olup, örneğin arama, iletişimin tespiti gibi koruma tedbirleriyle bu delilin elde edilebilmesi olanağı varsa bu deliller cumhuriyet savcısı tarafından toplanacaktır. Bu hükümde, soruşturma aşaması başlamadan evvel ön inceleme görevlisinin cumhuriyet savcısının sahip olduğu yetkileri kullanamayacağına ilişkin bir dayanak teşkil eder. Bunlardan başka şuna dikkat edilmelidir ki, 4483 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesinin ilk cümlesinde ön inceleme görevlisine verilen yetki, cumhuriyet savcısının yetkisi değildir. Kanun koyucu dileseydi savcı yetkilerini haiz olduğunu açıkça ifade ederdi.

Bir diğer husus, ön inceleme görevlilerinin yetkilerinin sınırı sorunudur. Yasaya göre; ön inceleme görevlileri, bakanlık müfettişlerinin ve kendilerini görevlendiren yetkili mercii bütün yetkilerine sahip olacaklarını belirtmektedir. Uygulamada, özellikle bu görevlilerin "görevden uzaklaştırma" yetkisine de sahip olup olmadıkları konusu tartışılmaktadır. Bir görüşe göre; yasanın açık hükmü karşısında, artık bu konuyu tartışmak (bile) anlamlı değildir. Madem ki, Bakanlık Müfettişlerinin yetkilerine sahip kılınmışlardır, o halde 657 Sayılı DMK'nun 138'nci maddesi gereği, görevden uzaklaştırma yetkisine de sahiptirler. Hele hele, görevlendiren yetkili mercii, bu maddede sayılan yetkililerden biri ise, yani vali, kaymakam ya da atamaya yetkili amir konumundaki makam sahibiyse, ön inceleme görevlisi bu yetkiye haydi haydi sahiptir.

Buna karşılık diğer görüşe göre, yetkili merci, eğer gerek görürse görevden uzaklaştırma önlemine DMK 137-140 maddeleri çerçevesinde başvurur veya bunu sağlar. Ön inceleme görevlisine tanınan yetkiler, suç işleme iddiasına ilişkin belgeleri toplamak, bu konuyu araştırmakla sınırlıdır. Yoksa Bakanlık Müfettişi ve hele hele de yetkili mercii yerine bütünüyle geçmiş, ikame edilmiş değildir. Söz gelimi, yetkili mercii yetkisinde olsa dahi, nasıl ki ön

inceleme görevlisinin ilgili kamu görevlisinin atamasını başka yere yapması düşünülemezse, görevden uzaklaştırılmasına da karar veremez. Verilen yetki, istisnai bir yetkidir ve genel bir hukuk kuralı olarak, bu yetkiyi veren kural da dar yorumlanmalıdır. Yürütülen faaliyet, ne bir disiplin soruşturması, ne de bir yargı kovuşturmasıdır. Sadece "ön inceleme" gerekçesiyle görevden uzaklaştırma önlemine başvurulamaz. Ancak, ön inceleme görevlisinin kendisi zaten Bakanlık ya da genel müdürlük müfettişiye, olayın disiplin yönü de varsa, görevden uzaklaştırma önlemine elbette ki başvurabilecektir.⁸²

Görüleceği üzere 4483 sayılı kanunla getirilen izin sisteminde yukarıda da değinildiği üzere idari izinle ilgili kararın verilebilmesi, yargılama aşamasından önce, tamamen idari nitelikli bir soruşturmaya dönüştürülmüştür. Yani İdare, yargısal faaliyetin tamamen dışına çıkartılmıştır.

d) Ön İnceleme Raporu

Ön inceleme görevlisi, ön inceleme emrini alınca yukarıda belirtilen 4483 sayılı Kanunda belirtilen yetkileri kullanarak hakkında ön inceleme yapılan memur ve diğer kamu görevlisi hakkında bir ön inceleme raporu hazırlar. Ön inceleme ile görevlendirilen kişi veya kişilerin, ön inceleme ile ilgili olarak tüm çalışmalarını, değerlendirmelerini ve görüşünü bir raporda toplaması gerekir. Bu rapora ön inceleme raporu denir. Ön inceleme raporunun neleri kapsayacağı konusunda kanunda herhangi biri düzenlemeye yer verilmemiştir.

Her ne kadar bu konuda bir açıklık yoksa da ön inceleme raporunu MMHK'nın yürürlükte olduğu dönemde düzenlenen fezlekeler gibi değerlendirerek, raporun içeriği konusunda Danıştay kararlarıyla getirilen ilkeler uygulanabilir. Bu açıklama ışığında düzenlenecek ön inceleme raporunda yer alacak konular şöyle sıralanabilir. **Ön İnceleme Raporu;** öncelikle görev emrini, hakkında inceleme yapılanın kimliğini ve ön incelemenin konusunu içermelidir. İddianın leh ve aleyhindeki kanıtlar sayılmalı, bu kanıtlara göre konu tartışılmalı ve sonuçta, iddia veya iddiaların doğru olup olmadığı hususunda bir kanaate ulaşılmalıdır. Eğer ön inceleme kurul halinde yürütülüyorsa ve farklı görüşler varsa, bunlar da raporda gerekçeleriyle birlikte yer almalıdır. Yine doğaldır ki, bütün belgeler rapora eklenmeli, gerekçeler bu belgelere dayandırılmalıdır. Bunların dışında ön inceleme raporunda, ön inceleme görevlisinin soruşturma izni verilip verilmemesi konusundaki kanaatini belirtmesi gerekir.

⁸² CEYLAN Atilla, a.g.t, s.107-112 ZENGİN Raşit, a.g.t., s.89-97, AKKAN Murat a.g.t., s.80-89, Enver- DEMİRKOL Selami, a.g.e., s.67-69, PINAR İbrahim, a.g.e., s.281-289, AKYıldız Ali, a.g.m, s.54

5- Ön İnceleme Sonrasında Verilecek Kararlar

4483 sayılı Kanuna göre, ön inceleme başlatmaya yetkili merci aynı zamanda soruşturma izni vermeye yetkili merci de olduğundan suçu öğrendiği tarihten itibaren azami 45 gün içinde ön inceleme sonunda düzenlenen rapor üzerine memur veya diğer kamu görevlisi hakkında soruşturma izninin verilmesine veya verilmemesine karar verecektir. Kanun, yetkili merciin bu kararında gerekçe gösterilmesini zorunlu kılmıştır. Verilecek kararın kapsamı da, şikayet, ihbar veya iddia konusu olaylar ile bunlara bağlı olarak ileride soruşturma sırasında ortaya çıkabilecek konulardır.

Yetkili merciler, dosyadaki delilleri dikkate alarak değerlendirme yaparlar. Ön inceleme görevlisinin görüşüyle bağlı olmayan yetkili merci, hakkında ön inceleme yapılan kamu görevlisinin 4483 sayılı Kanun kapsamında bir suç şüphesinin olup olmadığını, incelemenin yasal gereklere uygun yapıp yapılmadığını, isnat edilen suçun af kapsamı içinde bulunup bulunmadığını inceleyerek kararını verir.

Ön inceleme raporuna dayanmaksızın, yetkili merci tarafından soyut bir karar verilemez. Yetkili mercie bu anlamda bir takdir yetkisi tanınmamıştır. Ancak, toplanan kanıtların kanaatin oluşumu bakımından elbette ki yetkili merci tarafından bir takdiri yapılacak, karar da ona göre olacaktır.

Ön inceleme emri verilirken olduğu gibi, yetkili merciin bu aşamada verdiği kararın da açık olması gerekir. Bu bağlamda hakkında karar verilecek kişinin açık kimliği, görevi, eylemin izahı, tarihi, suçun işlendiği yer ve zaman, eylemin öğrenilme tarihi ve karar açık bir şekilde belirtilmelidir.

Yetkili makam bu inceleme sonucunda, soruşturma izni verme, soruşturma izni vermeme veya diğer kararlar şeklinde olan kararını verecektir.

a) Soruşturma İzni Verilmemesi Kararı

Soruşturma izni konusunda karar vermeye yetkili merci, ön inceleme görevlisinin verdiği raporu inceleyerek, bu rapordaki görüşle bağlı olmadan, üzerine suç isnat edilen kamu görevlisinin bu suçu işlemediğini, üzerine atılı suçun unsurlarının oluşmadığını, memurun eyleminin TCK veya ceza hükmü içeren diğer kanunlar gereğince cezai takibat gerektiren bir suç olmadığını, bu eylemin disiplin cezasını gerektiren bir eylem olduğunu veya idari para cezasını gerektiren bir kabahat olduğunu, eylemin tazminatı gerektiren hukuki ihtilaf niteliğinde olduğunu, suç isnat edilen şahsın iddia edilen suçu işlediğine dair herhangi veya yeterli delil olmadığını görürse soruşturma izni verilmemesine karar verir. Ayrıntılı ve gerekçeli yazılı karar cumhuriyet başsavcılığına ve şikayetçi tarafa tebliğ edilir.

b) Soruşturma İzni Verilmesi Kararı

Yapılan ön inceleme sonunda düzenlenen ön inceleme raporunda, hakkında ön inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisinin 4483 sayılı Kanun'a tabi olduğu, iddia olunan suçun görev sebebiyle işlenen suç niteliğinde bulunduğu ve memur veya diğer kamu görevlisinin üzerine atılı suçu işlediğine dair yeterli delilin elde edildiği anlaşılırsa yetkili mercinin soruşturma izni kararı vermesi gerekir. Hakkında ön inceleme yapılan memurun üzerine atılı suçu işlediğine dair yeterli delil elde edilmişse, bu eylem suç oluşturuyorsa ve olayda ölüm, af, zamanaşımı gibi bir neden yoksa yetkili mercii soruşturma izni vererek dosyayı yetkili cumhuriyet başsavcılığına gönderir.

Soruşturma izni verilmesi hakkında kararda da, ihbar veya şikayetçinin adı, soyadı, adresi, şikayetin yapıldığı tarih, hakkında suç isnat edilen memur veya diğer kamu görevlisinin adı, soyadı, adresi, görevi, şikayetçi ve suç isnat edilen kamu görevlisinin ifadelerinin özeti, isnat edilen eylem, yüklenen suçun işlendiği iddia olunan yer, tarih, mümkünse zamanı, toplanan deliller ile tanık beyanlarının özeti, gerçekleştiği iddia olunan olayların mevcut delillerle ilişkilendirilerek açıklanması ve sanığın eyleminin hangi suçu oluşturduğu, verilen karar, bu sonuca varılmasını haklı kılan gerekçe, karara karşı ne kadar sürede, kimlerin hangi usulle, hangi yargı merciiine başvuracakları hususlarına açıkça ve ayrıntılı olarak yer verilir.

4483 sayılı Kanun hükümlerine göre verilerek ilgililerine tebliğe çıkarılan bu soruşturma izni, ancak itiraz mercileri olan Danıştay ya da Bölge İdare Mahkemelerinin kararıyla kaldırılabilirliğinden, yetkili mercilerin verilen izin kararını geri alma yetkisi yoktur.

Soruşturma İzni Kararının Kapsamı: 4483 sayılı Kanun'un 8'inci maddesine göre, "Soruşturma izni, şikayet, ihbar veya iddia konusu olaylar ile bunlara bağlı olarak ileride soruşturma sırasında ortaya çıkabilecek konuları kapsar. Soruşturma sırasında izin verilen olay ve konudan tamamen ayrı veya farklı bir suç olarak nitelendirilebilecek bir fiil ortaya çıktığında, yeniden izin alınması zorunludur. Suçun hukuki niteliğinin değişmesi, yeniden izin alınmasını gerektirmez."

Soruşturma izni verilirken, soruşturma konusunun, ön inceleme yapanlarca belirlenen boyutları açıklanarak izin verilmiş olacaktır. İzin genel bir çerçeve çizdiğinden ve ileride yapılacak savcılık soruşturmasında ortaya çıkabilecek yeni durumlar, soruşturma izni kapsamı içinde kalıyorsa, verilen izin soruşturmaya ve kovuşturmaya esas alınabilecektir. Ancak izin verildikten sonra sürdürülen hazırlık soruşturmasında savcılık, yeni deliller ve yeni olaylar belirlemiş başka konudaki suçları tespit etmiş ise yeniden o konularla sınırlı olarak izin alınması gerektiğini bu madde düzenlemektedir.

4483 sayılı Kanun'un 8/1 maddesinde, iddia konusu olaylar ve bunlara bağlı olarak ileride soruşturma sırasında ortaya çıkabilecek konular ile konusu aynı olan bir suçun önceden işlendiği anlaşıldığında yeniden izin alınmasına gerek olmadığı belirtilmektedir. 4483 sayılı Kanun'un 8/2 maddesine göre, soruşturma sırasında izin verilen olay ve konudan tamamen bağımsız bir suç olarak nitelendirilebilecek bir fiil ortaya çıktığında yeniden izin alınması gerekmektedir.

4483 sayılı Kanun'un 8/3 maddesine göre de, suçun hukuki niteliğinin değişmesi durumunda yeniden izin alınmasına gerek olmadığı açıklanmaktadır. Buna göre fiil aynı kalmak şartıyla, fiilin nitelemesinin değişmesi, yani aynı fiilin başka bir ceza normunu gündeme getirmesi, yeni bir soruşturma izni gerektirmez.

Soruşturma İzni Kararının Hukuki Niteliği: 4483 sayılı Kanunda yer verilen "ön inceleme" ve bu incelemenin sonunda verilen "soruşturma izni verme veya vermeme" kararları "iddianame" ya da "takipsizlik kararı" hükmünde değildir. 4483 sayılı Kanunun 9. maddesi Cumhurbaşkanının verdiği soruşturma izni hariç (Anayasanın 105/2 maddesi gereği olarak) diğer mercilerin soruşturma izni verme-vermeme kararlarını itiraz üzerine yargı denetimine tabi tutmuştur. Kanunun 9. maddesinde itiraz üzerine inceleme yapmakla idari yargı mercileri görevli kılınmıştır. Bu nedenle idari yargı mercilerinin bu tür uyuşmazlıkları da çözmeye yetkili olduğu kabul edilebilir.

c) Tevdii Kararı

Yapılan ön inceleme neticesinde isnat edilen eylemin 4483 Sayılı Kanun kapsamında bulunmadığının anlaşılması halinde dosya, tevdii (gönderme) kararıyla birlikte genel hükümler uyarınca işlem yapılmak üzere cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.

Bu karara gerek cumhuriyet savcısının gerekse ilgili şahısların itiraz hakkı yoktur. Ancak, daha sonra cumhuriyet savcısı bu karara karşı kişi veya eylemin 4483 Sayılı Kanuna göre soruşturma izni verilmesi gereken eylem olduğu kanaatine varırsa ve bu evrakı geri soruşturma izni vermeye yetkili mercie geri gönderirse, artık soruşturma izni vermeye yetkili mercinin tekrar geri gönderme yetkisi olmayıp bir karar vermek zorundadır.⁸³

6- Kararlara İtiraz

Soruşturma izniyle ilgili karar da, idari bir karar olması sebebiyle, tek yanlılık ve icrailik özelliklerine sahip olduğu gibi, hukuka uygunluk karinesinden de yararlanır. Sözgelimi, bu kararlar, yasada gösterilen süre içerisinde itiraz edilmediği takdirde, hukuksal kesinlik kazanır.

⁸³ CEYLAN Atilla, a.g.t, s.113-117 ZENGİN Raşit, a.g.t, s.98-103, AKKAN Murat a.g.t, s.94-99, SAĞHOÇLU Enver- DEMİRKOL Selami, a.g.e., s.83-92, PINAR İbrahim, a.g.e., s.290-297, AKYıldız Ali, a.g.m., s.55-57

İtiraz edilmesi, bir çeşit iptal davası açılması anlamına gelir ki, yargısal denetim sonucunda, ya hukuksal kesinlik kazanır, ya da bozulur. Bu nedenle, soruşturma iznine ilişkin kararlar da klasik idari kararların karakteristik özelliklerine sahiptir, şu kadar ki, bu kararlar idari açıdan verildikleri an kesindir, ancak hukuksal kesinlik (itiraz edilmeksizin ya da yargı yerlerince onanarak) kazanmadıkça, icra edilemezler.

Soruşturma izninin verilmesine veya verilmemesine ilişkin karara karşı kullanılacak itiraz yoluna ilişkin hükümler, Kanunun 9. maddesinde düzenlenmiştir. Bu maddenin birinci fıkrasında, soruşturma izninin verilmesi kararının kimlere bildirileceği; ikinci fıkrasında soruşturma izni kararına kimlerin itiraz edeceği ve itiraz süresi; üçüncü fıkrasında itirazın hangi idari yargı kuruluşunca bakılacağı; dördüncü fıkrasında ise itirazların karara bağlanma süreleri ve niteliği düzenlenmiştir.

Buna göre, yetkili mercii "soruşturma izni verilmesine" veya "soruşturma izni verilmemesine" dair kararlarını cumhuriyet başsavcılığına, hakkında ön inceleme yapılan kamu görevlisine ve varsa şikayetçiye bildirir. Dilekçesi işleme konulmadığında, ihbarcıya da durum bildirilirken -ki yasanın bu hükmü anayasal bir zorunluluktur- soruşturma izni konusundaki kararın ihbarcıya bildirilmesi öngörülmemiştir. Bu düzenlemenin isabeti tartışılabilir. Çünkü, kamu adına yapılacak ihbarların zaten bir şikayetçisi çoğunlukla olmayacaktır ve çoğunlukla bu tür memur suçlarının mağduru da kamu olacaktır. Halbuki, ihbarda bulunanın, inceleme sonucunu bilmekte kişisel yararı vardır. Gerek DMK 25. madde ve gerekse 4483 Sayılı Kanunun 15'nci maddesi, ihbarcı aleyhinde dava açılabilmesine ilişkin şartları düzenlemektedir. Bu sebeple ihbarcının, yaptığı ihbarın neticesini ve hangi gerekçelerle ne sonuçlara ulaşıldığını bilmesi onun açısından önem taşımaktadır. Kamu adına duyarlılık gösteren vatandaşların gözetilmesindeki kamu yararı, her halde şikâyetçinin gözetilmesinden daha az değildir.

Bu durum ceza hukukunu ve adli yargıyı ilgilendiren bir alanda idare mahkemelerine AİHM Fırat Dink Kararında vurgulandığı gibi "yeterince soruşturma yapılmadığı için verilen izin kararının iptali" yetkisi vermekte, sonuçta da "memur veya kamu görevlisinin" yargılanmasında engel veya koruma kalkını sonucunu doğurmaktadır. 4483 sayılı Kanunun getirdiği sisteme göre, soruşturma izni konusunda karar vermeye yetkili mercii, bu kararı verebilmek için isnadın ciddi olup olmadığı noktasında yetkili idari mercide bir kanaat sahibi olabilmesini sağlamaya yönelik tamamen idari bir işlem ve faaliyet niteliğinde olan ön inceleme, sonuç olarak kişilerin yargılanmasının önüne geçilebilmektedir.

Nitekim, idari izin sistemi öngörülen İsviçre'de soruşturmanın yapılmasına izin verilmesi yönündeki idari mercii kararı kesin olup buna itiraz hakkı tanınmamıştır. Çünkü suçlu memurda

olsa sonuçta yargı yerinde suç ceza hukuku açısından tüm boyutlarıyla incelenecek ve irdelenecektir.

Kanunda bildirim nasıl yapılacağı yer almamış olmakla birlikte, ikinci fıkrada "kararın tebliği"nden söz edilmiş olmasından bildirim 7201 sayılı Tebligat Kanunu'na göre yapılacağını anlamak mümkündür. Tebligat yapılırken tebligat yazısında ilgiliye; nereye, ne kadar sürede, ne şekilde itiraz edilebileceğinin belirtilmesi gerekir.

Aynı maddenin 2'nci fıkrasında soruşturma izni verilmesine ilişkin kararlara, hakkında inceleme yapılan memur ve diğer kamu görevlisinin, soruşturma izni verilmemesine ilişkin kararlarına ise, Cumhuriyet Başsavcılığı veya varsa şikayetçinin itiraz edebilecekleri düzenlenmiştir. Cumhuriyet başsavcısının, yaptığı ön soruşturma sonunda topladığı delilleri ciddi bulup yetkili merciden soruşturma izni talep eden makam olarak itiraz hakkına sahip bulunması hukuki bir gereklilik olarak düşünülebilir. İtiraz mercii, ya Bölge İdare Mahkemesi ya da Danıştay İkinci Dairesidir. Cumhurbaşkanınca verilen izne karşı itiraz mümkün değildir.

İtiraz süresi, izin vermeye yetkili mercinin kararını tebliğinden itibaren on gündür. 10 günlük süre tebliğ tarihinin ertesi günü başlayacak ve 10. gün mesai bitiminde sona erecektir.

Yetkili mercinin verdiği soruşturma izni konusundaki kararın ilgililere tebliği ile birlikte 4483 sayılı Kanun'a göre idari süreç tamamlanmış olacak, ancak itiraz söz konusu olursa verilecek yargı kararı sonucuna göre karar kesinlik kazanacaktır.

Kanun, kamu görevlilerinin sıfatlarını dikkate alarak itirazları inceleyecek yargı mercilerini belirlemiştir. Buna göre: kimi üst düzey kamu görevlilerinin itirazları Danıştay İkinci Dairesinde; diğer kamu görevlilerinin itirazları ise, izin vermeye yetkili mercinin yargı çevresinde bulunduğu Bölge İdare Mahkemesinde karara bağlanacaktır. (m:9/3) Cumhurbaşkanınca verilen izne karşı itiraz mümkün değildir.

Bakan ya da Başbakan, TBMM Başkanı, TBMM veya Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterlerince verilen (3/e-f-g-h) soruşturma izni konusundaki kararlara karşı itiraz edilirse, dosya Danıştay İkinci Dairesinde incelenir. Mahalli idarelerden belde belediye başkan ve meclis üyeleri ile köy muhtarları haricinde kalanların tamamına ilişkin kararlara, Danıştay'da itiraz edilebilecektir.

Başka bir anlatımla, Bakanlar Kurulu Kararı ile veya Başbakanlık ve bakanlıkların bağlı kuruluşlarının merkez teşkilatında görevli olup, ortak kararla atanan kamu görevlileri, TBMM'de görevli kamu görevlileri, TBMM Genel sekreteri ve yardımcıları, Cumhurbaşkanlığında görevli kamu görevlileri, Büyükşehir, il, ilçe ve alt kademe belediye başkanları, büyükşehir, il, ilçe ve alt kademe belediye meclis üyeleri ile il genel meclisi üyelerinin itirazlarına Danıştay İkinci Dairesi

tarafından; bunların dışındaki kamu görevlilerinin itirazlarına ise yetkili mercinin yargı çevresinde bulunduğu bölge idare mahkemesi tarafından bakılacaktır.

İtirazlar öncelikle incelenir ve itiraz üzerine verilen kararlar kesindir; Bölge İdare Mahkemesi veya Danıştay 2. Dairesinin kararını üç ay içerisinde vermesi gerekir. Bu karar, onama ya da bozma şeklinde olacaktır. Bozma kararı sonunda dosya tekrar idari mercie gönderilmez, doğrudan bu karar gereğince işlem yapılır; çünkü itiraz üzerine verilen kararlar kesindir. Yani, itiraz üzerine verilen bozma kararı, aslında sadece bir bozma kararı olmayıp, icra edilecek nihai bir karar kimliğini de taşımaktadır. Ancak, dosya karar verilmesine yeterli değilse, yani eksik inceleme varsa, ön inceleme raporu bir karar verilebilmesi için yeterli değilse, dosyanın yerine (yetkili mercie) geri çevrilmesine de karar verilmektedir.

MMHK sisteminin (itiraz açısından) bu sistemden ayrıldığı noktalar şunlardır: Sanığın ve şikâyetçinin itiraz hakkı vardır ve 5 gündür. Savcının itiraz hakkı ise MMHK sisteminde bulunmamaktadır; buna karşılık "yargılamaya izin verilmemesine" ilişkin (men-i muhakeme) bütün kararlar re'sen Bölge İdare Mahkemesine veya Danıştay 2. Dairesine gönderilmektedir. Yeni sistemde, savcının itiraz etmemesi halinde soruşturma izni verilmemesine ilişkin kararlar da bir üst inceleme olmaksızın kesinleşebilecektir.⁸⁴

7- Dosyanın Savcılığa İletilmesi ve Hazırlık Soruşturması

Soruşturma izni verilse de, verilmese de, ön inceleme dosyasının bir örneği, ekleriyle birlikte savcılığa gönderilmelidir. Çünkü, soruşturma izni verilmemişse, savcı bu karara itiraz edip etmeyeceğine bu dosyayı inceleyerek karar verecektir. Soruşturma izni verilmişse de, hazırlık soruşturmasını yapan savcıya suç isnadına ilişkin eldeki bütün verilerin iletilmesi gerekir. Ancak, soruşturma izni verilmesi halinde, dosya, hakkında ön inceleme yapılan kamu görevlisinin itiraz süresinde itiraz etmemesi ya da itiraz etmişse, itirazının reddedilmesi suretiyle, soruşturma izni verilmesine ilişkin kararın hukuksal kesinlik kazanmasından sonra savcılığa gönderilmelidir. Aynı şekilde, soruşturma izni verilmemesine karar verilip de, savcılığın itirazı halinde itiraz kabul edildiği takdirde, soruşturma izni verilmiş ve bu karar hukuksal kesinlik kazanmış olur. Bütün bu hallerde dosya, hukuksal kesinliğin kazanılmasıyla birlikte "derhal" yetkili ve görevli Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmelidir. (m:11)

Ön inceleme dosyası, kesinleşmiş soruşturma izni kararı ekinde Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildikten sonra, savcılık derhal hazırlık soruşturmasını başlatacaktır. Bunun

⁸⁴ CEYLAN Atilla, a.g.t, s.117-122, ZENGİN Raşit, a.g.t, s. 103-104, SALİHOĞLU Enver- DEMİRKÖK Selami, a.g.e., s.93-101, PINAR İbrahim, a.g.e., s.298-311, AKYıldız Ali, a.g.m., s.56-58

sonucunda, yeterli kanıtlar elde edilemediği için yahut başka bir gerekçeyle (zamanaşımı, takibi şikayete bağlı suç vs.) takipsizlik kararı verilmediği takdirde, dava açılacaktır.

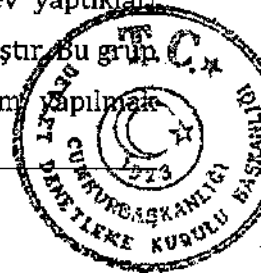
Hazırlık soruşturması, CMUK (CMK) hükümleri çerçevesinde, Cumhuriyet Başsavcılıklarınca yürütülür. Ancak, 4483 Sayılı Kanun, genel hükümlerden bazı kamu görevlileri bakımından ayrılarak, soruşturmayı yapacak Başsavcılıkları ayrıca belirtmiştir. Bu "ayrıca belirtilenler" dışında, hazırlık soruşturmasını genel hükümlere göre yetkili ve görevli olan Cumhuriyet Başsavcılıkları yürütecektir (md.12/c). Ancak yasa, burada "itirazlar" konusundaki gibi "yetkili mercii" esas almamış, hakkında hazırlık soruşturması yapılacak "kamu görevlisini" esas alarak bir ayırma gitmiştir.

Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, TBMM Genel Sekreteri, Müsteşarlar ve Bakanlar Kurulu Kararıyla atanan memur ve diğer kamu görevlileri ve Büyükşehir Belediye Başkanları hakkında Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı (veya Başsavcı Vekili) hazırlık soruşturmasını yürütmekte görevlidir. Bu sırada, hakim kararını gerektiren bir işlem yapılması (tutuklama gibi) gerekirse, Başsavcılık, Yargıtay'ın ilgili Ceza Dairesine başvurur.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlık soruşturması yapılanlar, haklarında dava açıldığı takdirde, ilgili Yargıtay Ceza Dairesinde yargılanacaklardır.(m:13/1)

Ortak kararlar veya Başbakan onayıyla atananlar, il ve ilçe belediye başkanları, ilçe idare şube başkanları hakkında yapılacak hazırlık soruşturmaları İl Cumhuriyet Başsavcısı veya Başsavcı Vekili tarafından yürütülür. Görüldüğü üzere, Müsteşarlar ve Bakanlar Kurulu kararıyla atananlar hariç yetkili mercii Bakan olan bütün kamu görevlileri buraya dahil edilmiş gözükmektedir. Ancak, belediye meclisleri ve il genel meclisinin bu durumdaki üyeleri, genel hükümlere göre yetkili ve görevli savcılıklarca soruşturacaktır. Ortak kararlar atanan ve yetkili mercii Vali olan il idare şube başkanları da, ilin ortak kararlar atanan bir memuru olan kaymakam da bu gruba dâhildir. Ortak kararlar atanmamasına rağmen, ilçe idare şube başkanları da buraya dâhil edilmiş, bu yüzden de ayrıca zikredilmek durumunda kalmışlardır; ayrıca, il ve ilçe belediye başkanları da bu gruba alınmışlardır.

Burada da bakıldığında, aynı gruba dahil edilen kamu görevlilerine ortak paydalar bulmakta güçlük çekilmektedir. Soruşturma izni konusundaki kararlara itirazları Danıştay 2. Dairesinde karara bağlananların bir kısmı ile, Bölge İdare Mahkemesinde karara bağlananların bir kısmı bu gruba dahil edilmiş; Danıştay 2. Dairesinde itiraza tabi görevlilerden geriye kalanların bir kısmının soruşturması Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısına bırakılırken, diğerlerinin soruşturması genel hükümlere bırakılmıştır. Görülen odur ki, memurların görev yaptıkları yerdeki idari ve toplumsal statüleri esas alınarak, bir düzenleme yapılmaya çalışılmıştır. Bu grup görevliler hakkında soruşturma yapılırken, hakim kararını gerektiren bir işlem yapılmak

istendiğinde, ildeki Asliye Ceza Mahkemesine başvurulacaktır. Sözgelimi, bir ilçe belediye başkanı ya da ilçe idare şube başkanıyla ilgili hakim kararını gerektiren işlemlerde de, savcılık, il Asliye Ceza Mahkemesine başvuracaktır.

İl Cumhuriyet Başsavcılıklarınca hazırlık soruşturması yürüten kamu görevlileri, dava açıldığı takdirde İl Ağır Ceza Mahkemesinde yargılanacaklardır.

Yukarıdaki iki gruba dahil olmayan bütün kamu görevlileri genel hükümlere göre yetkili ve görevli Cumhuriyet Başsavcılıklarınca soruşturulacak, bunlarla ilgili hakim kararını gerektiren bir işlem yapılacağı zaman da, savcılık, bu kez genel hükümlere göre yetkili ve görevli Sulh Ceza hakimine başvuracaktır.

Bunlar, genel hükümlere göre (yetkili ve görevli mahkemelerde) yargılanacaklardır. Sözgelimi, bir ilçedeki sıradan bir memur da, suçu gerektiriyorsa, ildeki Ağır Ceza Mahkemesinde yargılanabilir; diğer hallerde kendi ilçesindeki sulh veya asliye ceza mahkemesinde yargılanır.⁸⁵

⁸⁵ CEYLAN Atilla, a.g.t, s.123-125, ZENGİN Raşit, a.g.t.s. 105-109, SALİHOĞLU Enver- DEMİRKÖK Selami, a.g.e., s.102-103, PINAR İbrahim, a.g.e., s.341-345, AKYıldız Ali, a.g.m., s.59-61.

İKİNCİ BÖLÜM

HRANT DİNK CİNAYETİYLE İLGİLİ YÜRÜTÜLEN SORUŞTURMA VE
KOVUŞTURMALAR

Hrant Dink'in öldürülmesi ile ilgili olarak idari birimlerce 28 adet rapor yazılmış, yargı organlarında da 50 civarında görevsizlik, yetkisizlik, kovuşturmayaya yer olmadığına dair kararlar verilmiş, ayrıca iki ana iddianame ile dava açılmış, iki mahkemede sanıklarla ilgili mahkûmiyet kararları verildiği tespit edilmiştir.

Gerek konuyla ilgili olarak hazırlanan raporlarda gerekse basın ve yayın organlarında pek çok iddianın ortaya atıldığı, bunların hemen hemen tamamının adli ve idari inceleme ve soruşturmaların konusu olduğu ve/veya halen sürdürülen soruşturma ve kovuşturmalarda ele alınmakta olduğu görülmüştür.

Yürütülen adli ve idari soruşturmalar sonucunda özetle;

- Emniyet Genel Müdürlüğü, İstihbarat Daire Başkanlığı ile Trabzon ve İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü Personeli ile ilgili cezai herhangi bir yaptırım uygulanmadığı,

- Trabzon Jandarma personeli ile ilgili soruşturmanın kısmen yargıya taşındığı ve bazı personelin görevi ihmal suçundan mahkûm edildikleri,

- MİT personeli ile ilgili herhangi bir işlem yapılmadığı,

- Cinayet sanığı ve cinayeti azmettirenlerle ilgili mahkûmiyet kararlarının verildiği,

- Kamu görevlilerinin cinayete karışıp karışıp karışmadığı ve cinayetin arkasında başka azmettiricilerin olup olmadığı ile ilgili soruşturmanın devam ettiği,

Görülmüştür. Söz konusu soruşturma ve kararlara aşağıda ayrıntılı olarak yer verilmiştir.

I- HRANT DİNK OLAYININ GELİŞİM SÜRECİ VE DİNK AİLESİNİN TALEPLERİ

Hrant Dink 15 Eylül 1954 Malatya doğumlu olup, beş yaşında ailesiyle birlikte geldiği İstanbul'da anne ve babasının ayrılması üzerine iki erkek kardeşi ile birlikte Gedikpaşa'daki Ermeni Protestan Kilisesi'nin çocuk yuvasında yatılı olarak yaşamaya başlamıştır. Ortaokulu Bezciyan, liseyi ise Üsküdar'daki Surp Haç Tıbrevank yatılı okulunda okumuş Şişli Lisesi'nden mezun olmuştur.

Silopi doğumlu Rakel Yağbasan ile yaptığı evlilikten üç çocuğu olmuştur. İstanbul Fen Fakültesinde Zooloji ve ardından da Felsefe eğitimi almıştır. Daha sonra ismini mahkeme kararı ile "Fırat" olarak değiştirmiştir.

Kardeşleriyle birlikte bir kitapçı işleten Dink, 90'lı yıllarda Ermenice günlük Marjinal gazetesinde "Çutak" (Erm: Keman) rumuzuyla Ermeni tarihine ilişkin yazılar yazmaya başlamıştır.

5 Nisan 1996 tarihinde ilk sayısı yayınlanan haftalık Agos gazetesi, İstanbul'da Türkçe-Ermenice yayımlanan ilk gazetedir. Gazete'nin ana hedefleri; Türkiye Ermeni toplumunun anadilini bilmeyen kesimi ile dayanışmak, Türkiye Ermenilerinin devlet nezdindeki sorunlarını kendi sesinden dile getirerek geniş kamuoyunun desteğini almak ve Ermeni kültür ve tarihini ana kaynağından Türk toplumu ile paylaşmak olarak belirlenmiştir.

Agos'un yayın hayatı içinde giderek kamuoyunun dikkatini çeken Fırat Dink, Yeni Yüzyıl ve Birgün gazetelerinde de köşe yazarı olarak görev almıştır. Türkiye ile Ermenistan arasında komşuluk ilişkilerinin tesisi, sınırın açılması, Türkiye'nin demokratikleşme sürecinin desteklenmesi ve 1915 olaylarının ölenler üzerinde acıtıcı rakamsal bir anlayış yerine kalanlar üzerinden, karşılıklı iki halkın onurunu gözeten empatik bir üslupla konuşulur kılınması, konuya ilişkin resmi tez dışında alternatif yayınların da yaygınlaşması konularını gündeme getirmiştir.

Atatürk'ün manevi kızı Sabiha Gökçe'nin Ermeni kökenli olduğuna ve Ermenistan'da akrabalarının bulunduğuna yönelik 6 Şubat 2004'te kendi imzasıyla AGOS'ta "Sabiha-Hatunun sırrı" başlığıyla yayınlanan haberde; Antep asıllı Ermenistan vatandaşı Hripsime Sebilciyan Gazalyan'ın Gökçe'nin yeğeni olduğunu ve Atatürk'ün manevi kızı Sabiha Gökçe'nin aslında yetimhaneden alınmış bir Ermeni yetim olduğunu iddia etmiştir.

Bu haberin 21 Şubat 2004'te AGOS'tan alıntılanarak Hürriyet'in manşetinden "Sabiha Gökçen mi Hatun Sebilciyan mı" başlığıyla verilmesinin ardından 22 Şubat 2004'te Genelkurmay Başkanlığı Genel Sekreterliği bir açıklama yayımlamıştır.

Bu bildirin ertesinde İstanbul Valiliği'ne çağrılarak Vali Yardımcısı Erol Güngör'ün makamında, iki MİT görevlisi tarafından uyarılmıştır.

Şapparıgce köşesinde Ermeni Kimliği üzerine yazdığı 8 bölümlük yazı dizisinin esasen; Diaspora Ermenilere yönelik eleştirel yaklaşım içeren 13 Şubat 2004 tarihli bölümünde yer alan "*Türk'ten boşalacak o zehirli kanın yerini dolduracak temiz kan, Ermeni'nin Ermenistan ile kuracağı asil damarında mevcuttur*" cümlesi, yeni bir davanın konusu olmuştur. Fırat Dink hakkında "Türklüğü neşren tahkir ve tezyif etmek" suçundan açılan dava sonunda, mahkeme tarafından tayin edilen bilirkişinin yazıda herhangi bir suç unsuru olmadığı yönündeki görüşüne karşın, Şişli 2. Asliye Ceza Mahkemesinin 7 Ekim 2005 tarihli kararı ile Fırat Dink 6 ay hapis cezasına mahkum edilmiştir. Yargıtay 9. Ceza Dairesi kararı onamış ve böylece Fırat Dink hakkındaki hapis cezası kesinleşmiştir. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı bu karara itiraz etmiş, ancak itirazı Yargıtay Ceza Genel Kurulu tarafından reddedilmiştir. Fırat Dink'in karara ilişkin açıklamaları üzerine de "yargıyı etkilemeye çalışmaktan" hakkında yeni bir dava daha açılmıştır.

Son olarak Agos Gazetesinin 21 Temmuz 2006 tarihli nüshasında yayınlanan "30'le Karşı 1" başlıklı haber nedeniyle de Fırat Dink, Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Arat Dink ve İnteraz Sahibi

Sarkis Seropyan hakkında dava açılmıştır. Söz konusu haberde Dink'in Reuters ajansına verdiği demeçteki "Elbette bu bir soykırımdır diyorum. Çünkü sonuç kendisini zaten tanımlıyor ve adını koyuyor. Dört bindir yıldır bu topraklarda yaşayan bir halkın bu olanlarla birlikte artık ortadan yok olduğunu görüyorsunuz" alıntısının TCK 301 uyarınca Türklüğü aşağıladığı iddia edilmiştir.

Hrant Dink 19 Ocak 2007'de gazetesinin önünde düzenlenen bir suikast sonucu hayatını kaybetmiştir.

Cinayeti işleyen Ogün Samast ile diğer şüpheliler yakalanarak tutuklanmış, yargılamaları devam etmektedir.

Ayrıca, yapılan soruşturmalarda, cinayeti işleyen şüphelilerin cinayet hazırlıklarının Emniyet ve Jandarma istihbarat birimlerince 1 yıl önceden bilindiği, ancak gerekli tedbirlerin alınmadığı, bir çok kamu görevlisinin görevini ihmal ettiğine ilişkin delil ve ifadelere ulaşılmıştır. Ancak kamu görevlileriyle ilgili bazı ciddi ihlaller tespit edilmesine rağmen, kamuoyunu tatmin edici bir cezalandırma gerçekleştirilememiştir. Nitekim Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, bu nedenle ülkemizi tazminat ödemeye mahkûm etmiştir.

Bu gelişmeler yaşanırken, Hrant Dink'in ailesince ve kamuoyunca Devlet Denetleme Kurulunun da konuya ilişkin gelişmeleri araştırması talep edilmiştir.

Bu çerçevede olayın araştırılması görevi verilen Kurulumuzca, 19.01.2007 tarihinde öldürülen Hrant Dink'in eşi Rakel Dink'ten;

- Bugüne kadar yapılan işlemlerde eksik ve yetersiz görülerek şikâyetçi oldukları konular ile yapacağımız çalışmalarda incelenmesini ve araştırılmasını talep ettikleri konuların bildirilmesi,

- Konuyla ilgili Kurulumuza intikal ettirmek istenilen bilgi ve belgelerin birer örneklerinin gönderilmesi

talep edilmiştir.

Rakel Dink'in 24.02.2011 tarihli cevabi yazısı aşağıda verilmiştir.

"Öncelikle Cumhurbaşkanı'nın cinayetten dört sene sonra da olsa bu kararı ülkemiz için önemli sayıyorum. Beslememeye çalıştığım öfkeye, kızgınlığa rağmen ülkede adalet adına bir umut arayarak, dördüncü seneyi devirdik.

Tabi cinayet sürecinin başlangıcı yedi sene önceye gider. Umarım bu süreç, Genelkurmay Başkanlığı'nın eşimi hedef gösteren bildirisinden başlayarak, hiçbir parçası diğerinden ayrılmadan, bu kez tam olarak incelenir. Ekte avukatlarımızın tespit ettikleri eksiklikleri ve üzerine gidilmesi

gereken noktaları göreceksiniz. Zaten dosyaları okuduğunuzda bunların birçoğunu siz de göreceksiniz.

Bugün, dört yıldır mahkemelere ailecek katılıyoruz, göz göre göre işlenen cinayete tanık olduğumuz gibi adaletin nasıl savsaklandığını gün boyu tekrar tekrar hor görüldüğümüzü, aşağılandığımızı, hakaretlerle tehditlerle alaylarla dolu geçtiğine tanık oldum. Hatta bütün dünya tanık oldu. Fakat Türkiye Cumhuriyeti adaletinin pişkin pişkin seyretmekteki hali ise yine gözler önündedir. Öldürülmüş olduğu tatmin etmemiş olacak ki hala mezarımızın üstünde tepiniyorlar. Tetiği çekenleri, planlayanları haklı çıkarabilmenin çabası içindeler. Tahrik olmuşlarmış! Zaten bizim varlığımız ezelden beri tahrik ediyor. Fakat Türkiye devletinin adalet sistemini, bu zihin ve anlayışla zemin oluşturmuşluğunu ifşa etmediği sürece, öteki dediği insanın duygu ve hassasiyetlerini insan onuruna yakışır şekilde en az kendininki kadar önem vermediği sürece açıklamalar veya sözler havada kalır.

Bu dava kamuoyunun kutuplaşmadan birleşeceği bir davadır. Herkesin ayrı ayrı şahıs ve kurum olarak kendisi ile hesaplaşacağı, vidan muhasebesi yapacağı tek davadır. Türkiye'nin hem geçmişini, hem geleceğini sorgulayabileceği, sorgulayıp geleceğini adaletle pekiştirebileceği, bina edebileceği en önemli fırsat da bu davadır.

Yine umarım, hazırlayacağınız rapor, içeriği ve sonuçları açısından bundan önceki raporlara benzemez. Sizin de bileceğiniz gibi bundan önce birçok kurum incelemeler yaptı. Ancak bence bu raporları hazırlayanlar yalnızca mecbur oldukları en az işi yapmakla yetindiler. Yapabileceklerinin en iyisini yapmaya çalışmadılar. Sormaları gereken soruları sormadılar.

Başbakanlık Teftiş Kurulunun yaptığı soruşturmanın eksikliklerinin yanında, mevcut tespitlerinin bile sadece bir rapor kapsamında kalması, adalet yolunda bir karşılığı olmaması bizi üzmüştür. Şimdi siz de bir rapor hazırlayacaksınız. Bizim görevimiz umudu beslemektir. Dileğim ve beklentim siz ve kurumunuzun kendi raporunuzun arkasında durmanız..."

Ayrıca, Sayın Rakel Dink'in vekilleri Avukat Fethiye Çetin ve Avukat İsmail Cem Halavurt tarafından, Ailenin Kurulumuzdan taleplerini içeren aynı tarihli ayrı bir yazı daha gönderilmiş olup söz konusu yazıya da aşağıda yer verilmiştir.

"Bilindiği üzere, Hrant (Fırat) Dink'in 19.01.2007 tarihinde öldürülmesinin üstünden dört yıl geçti. Cinayetin tetikçisi ve yakın çevresi kısa süre içinde yakalandı ve Hrant Dink suikastini gerçekleştiren örgütün sadece Pelitli ayağına mensup bu kişiler, İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 2007/428 E Sayılı dosyasıyla yargı önüne çıkarıldı.

Bu dava sanıklarının, cinayeti işleyen büyük ve profesyonel örgütlemenin sadece bir bölümünü oluşturduğu yönündeki iddiamızın soyut bir varsayımdan ibaret olmadığı, gerçeği işaret ettiği, yargılama süreciyle, dava dışı gelişmelerle, bu dava dışında yürütülen inceleme ve soruşturmalarda, her geçen gün biraz daha ve yeniden doğrulandı.

Bu süreçte, tetikçi sanıkların yaşadıkları ve cinayete hazırlandıkları yer olan Trabzon'da; Trabzon İl Jandarma Görevlileri ile Trabzon İl Emniyet Müdürlüğü görevlilerinin, Hrant Dink'in yaşadığı il olan İstanbul'da, İstanbul Emniyet Müdürlüğü görevlilerinin, İstanbul Valisi ve Vali Yardımcısı ile MİT Bölge görevlilerinin, Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı'nın, MİT Müsteşarlığının, Genelkurmay Başkanlığı'nın, sürecin önemli parçalarını oluşturdukları, Hrant Dink'in öldürüleceği bilgisine ayrıntılarıyla sahip oldukları ancak hiçbir önlem almadıkları ortaya çıktı.

Bu bilgiler üzerine, onlarca inceleme ve soruşturma süreci başlatıldı. Ancak bu inceleme ve soruşturmalarda ortaya çıkan somut tespitlere rağmen Hrant Dink'e neden koruma sağlanmadığı ve koruma sağlamayanların neden yargılanmadığı, soruları bugüne kadar hep cevapsız kaldı.

Bu soruların cevaplarının araştırılması amacıyla Trabzon Emniyet, Trabzon Jandarma ve İstanbul Emniyet görevlileri hakkında İstanbul Başsavcılığı nezdinde yaptığımız suç duyuruları ile ilgili olarak görevsizlik kararları verildi ve görevli olduğu iddia edilen yerlere gönderilen soruşturmalar takipsizlikle sonuçlandı.

AİHM, 14.09.2010 tarihli kararıyla yürütülen bu soruşturmanın etkili bir soruşturma yolu olmadığına, İstanbul 10. İdare Mahkemesi 27.10.2010 tarihli ve 2008/421 E, 2010/1539 K Sayılı kararıyla Hrant Dink'in yaşama hakkının korunmasında idarenin ağır hizmet kusuru bulunduğu karar verdi.

Bugün gelinen aşamada, ortada kamu görevlilerinin sorumluluğuna dair hepsi de resmi kurumlar tarafından hazırlanmış bu kadar çok müfettişlik raporu, mahkeme kararı, inceleme raporu olmasına rağmen tek bir sorumlunun dahi yargı önüne çıkarılmamış olmasını izah etmek artık mümkün değildir.

Trabzon İl Jandarma görevlileri hakkında açılan davanın ise etkili bir soruşturma olmadığı AİHM kararıyla tespit edilmiştir.

Bu inceleme ve soruşturmalar sonucunda Devlet kurumlarının tümünü kapsayacak şekilde, yasadışı faaliyetlere karışıldığı ya da hoşgörü gösterildiği şeklinde bir görüntü oluşmasına rağmen bu görüntünün ortadan kaldırılması yolunda somut adımların henüz atılmadığı da malumunuzdur.

Bu bakımdan, Kurulunuzun Sayın Cumhurbaşkanımızın talimatları doğrultusunda başlattığı çalışmadan duyduğumuz memnuniyeti bildiriyor ve taleplerimiz ile yazımızın ekinde cinayet öncesi ve sonrasındaki idari tasarruf ve işlemlere ilişkin belge ve dosya örneklerini sunuyoruz.

TALEPLERİMİZ:

1. *Hrant Dink'in öldürüleceği bilgisine sahip oldukları halde önleyici- koruyucu önlem almayan bütün sorumluların tespit edilerek cinayetin işleneceğini bildikleri halde neden hareketsiz kaldıklarının araştırılmasını,*

2. *Cinayet planının ayrıntılarından haberdar olmalarına rağmen, önlenmesi ve cinayet işlenmeden şüphelilerin yakalanması konusunda yasaların yüklediği görevi neden yerine getirmediklerinin tespiti ile sorumlular hakkında caydırıcı cezai yaptırımlar uygulanmasını,*

3. *Bu sorumluların yargılanan örgütle ilişkileri ve örgüte yardımlarının doğrudan savcılarca araştırılmasını,*

4. *Cinayetin ardından, delilleri yok eden, gizleyen, değiştiren, katil zanlısına kahraman muamelesi yapan tüm sorumlular hakkında etkili soruşturmalar yürütülmesini, yine bu sorumluların halen yargılanmakta olan sanıklarla ilişkileri ve örgüte yardımları hususunun aydınlığa kavuşturulmasını,*

5. *4483 Sayılı Yasa uyarınca ya da Trabzon Savcılığınca yürütülen ancak cezasızlıkla sonuçlanan tüm soruşturmaların yeniden yargılama konusu yapılmasını, ancak, yürütülecek soruşturmaların, etkili bir soruşturma yolu olmadığı AİHM kararıyla saptanmış olan 4483 Sayılı Yasa kapsamında değil doğrudan Hrant Dink cinayetini soruşturan savcılarca yürütülmesini,*

Zira AİHM, söz konusu kararı ile kamu görevlilerinin yargılanması konusunda 4483 Sayılı Yasayla getirilen 'yargılama engelinin' ortadan kaldırmıştır. Ayrıca, kamu görevlilerinin Hrant Dink cinayetini önlemedeki eylemsizlikleri ve cinayetin ardından delil gizleme, delilleri değiştirme dahil eylemliliklerinin Hrant Dink cinayetini soruşturmada görevli savcılarınca yürütülmesinin yasal araçları olarak TCK 314, 39, 220, 204, 83 ile CMK 8/2 vd. kullanılmalıdır.

6. *Etkin ve derinlemesine soruşturmalar yoluyla cinayetin ardındaki saikin saptanmasını, cinayetin ırkçı bir saikle işlenip işlenmediğini bulmak ve etnik kökene dayalı önyargıların olayda rol oynayıp oynamadığını tespit etmek için cinayeti; öncesindeki süreci ve sonrasını da kapsayacak şekilde tek merkezden bu bakış açısıyla ele alacak şekilde soruşturacak savcılarının görevlendirilmesini,*

7. Görevlendirilecek savcıların süreçte yer alan kişi kurum ve olayların çokluğu ve kapsamı göz önünde tutularak mesaisinin ve enerjisinin çoğunu Hrant Dink soruşturmasına ayırmasının sağlanmasını,

8. Etkili bir soruşturma yolu olmadığı AIHM kararlarıyla saptanmış olan 4483 Sayılı Yasada değişiklik yapılarak, inceleme ve karar merciinin bağımsızlığı ve tarafsızlığı sorununun giderileceği, kararların denetiminin tam yetkili bir yargı mekanizması tarafından yürütüleceği, mağdur ya da şikayetçinin sürece dahil edileceği düzenlemelerin yapılmasını,

9. Hrant Dink cinayetinde maddi gerçeğin ortaya çıkarılabilmesi bakımından Devletin kurumlarında ve istihbarat örgütlerinde bulunan ancak yargılama makamlarıyla paylaşılmayan bütün bilgilerin araştırılmasını ve incelenmesini

"Saygılarımızla arz ve talep ederiz."

Avukatların yazısı ekinde; İstanbul Emniyet görevlileri ve Trabzon Emniyet görevlileri hakkında 2 adet klasör; Trabzon Jandarma Görevlileri ve Samsun Emniyet ve Jandarma görevlileri hakkında 2 adet dosya; Başbakanlık Teftiş Kurulu Raporu; İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi'ne ve İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'na verilen dört adet dilekçe ile Hrant Dink cinayeti 4. Yıl Raporu Kurulumuza gönderilmiştir.

II- CİNAYET ANA DAVASI

İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesinde 2007/428 dosya numarası ile devam etmekte olan Hrant Dink cinayeti dava sürecine ilişkin bilgiler özetle aşağıya çıkarılmıştır.

1- Savcılık Soruşturması

AGOS Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in 19.01.2007 tarihinden öldürülmesi üzerine İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı (CMK. 250. Madde ile yetkili birimi) tarafından soruşturma başlatılmış ve soruşturma 2007/115 dosya numarası ile Cumhuriyet Savcıları Selim Berna Altay ve Fikret Seçen tarafından yürütülmüştür.

Ogün Samast, cinayet faili olarak 20.01.2007 tarihinde Samsun'da yakalanmış, yapılan sorgusunun ardından ve elde edilen delillerden olaya karışan diğer bazı şüpheliler de gözaltına alınmış, bunlardan Erhan Tuncel, Yasin Hayal, Ogün Samast, Zeynel Abidin Yavuz, Ersin Yolcu, Ahmet İskender, Tuncay Uzundal, Salih Hacısalihioğlu, Veysel Toprak, Osman Alpay, İrfan Özkan ve Mustafa Öztürk, farklı tarihlerde tutuklanmışlar, Şenol Akduman, Numan Şişman, Alper Esirgemez, Erbil Susaman, Yaşar Cihan ve Halis Egemen ise tutuksuz olarak soruşturulmuştur.

Delillerin toplanmasını müteakip 20.04.2007 tarihinde 2007/617 esas ve 2007/368 numarayla;

• İsimleri belirtilen şüpheliler tarafından oluşturulan bir topluluğun ortak karar ve faaliyet planları çerçevesinde zamana yayılan ve tamamı ideolojik maksat taşıyan bir kısım eylemleri gerçekleştirdikleri ve 19.01.2007 tarihinde Hrant Dink'in ölümüne neden oldukları,

• Şüpheliler Erhan Tuncel ve Yasin Hayal'in örgütün yöneticisi konumunda oldukları ve bu örgütün faaliyeti çerçevesinde Trabzon Mc Donalds'ı bombalama eylemini birlikte gerçekleştirip Hrant Dink suikastını azmettirdikleri, ayrıca Yasin Hayal'in mağdur Orhan Pamuk'u tehdit ettikleri,

• Şüpheli Ogün Samast'ın bu örgütün üyesi olduğu ve örgüt yöneticisinin talimat ve azmettirmeleri ile Hrant Dink'i öldürdüğü,

• Şüpheliler Zeynel Abidin Yavuz, Ersin Yolcu, Ahmet İskender, Mustafa Öztürk ve Tuncay Uzundal'ın örgütün üyesi oldukları ve örgüt yöneticilerinin talimatları doğrultusunda Hrant Dink suikastının gerçekleştirilmesine yardımda buldukları,

• Şüpheli Salih Hacısalihoglu'nun örgüte üye olmamakla beraber Hrant Dink suikastında kullanılan mermileri temin etmek suretiyle örgüte bilerek ve isteyerek yardım ettiği, bu nedenle örgüt üyesi gibi cezalandırılması,

• Şüpheliler Alper Esirgemez, İrfan Özkan, Osman Alpay, Erbil Susaman, Numan Şişman, Şenol Akduman ve Veysel Toprak'ın örgüte üye olmamakla beraber Mc Donalds'ın bombalanması eylemi sonrasında Yasin Hayal'i evlerinde sakladıkları, faili tedavi ettikleri, olay sonrası İstanbul'a kaçması için maddi yardımda buldukları ve gerçekleşen suçu bildirmedikleri, bu suretle örgüte bilerek ve isteyerek yardım ettikleri, bu nedenle örgüt üyesi gibi cezalandırılmaları,

• Şüpheliler Yaşar Cihan ve Halis Egemen'in örgüt üyesi olmamakla beraber gerek Mc Donalds eylemi ve gerekse Hrant Dink suikastı öncesi ve sonrası ile ilgili maddi ve manevi destek vaadinde bulunmak suretiyle örgüte bilerek ve isteyerek yardım ettikleri, bu nedenle örgüt üyesi gibi cezalandırılmaları

kanısıyla iddianame (EK:1) düzenlenmiştir.

İddianame ile İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesinde;

• Yasin Hayal (Terör Örgütü Yöneticisi Sıfatıyla, 3713 s.K.1 ve 7/1; TCK 314/1, 38/1-2, 106/2-d; 3713 s.K.5., 6136 s.K.13/3),

• Ogün Samast (Örgüt Üyesi, Cinayet Zanlısı, 3713 s.K.1 ve 7/1; TCK 314/2, 82-1-a-son, 31/1; 6136 s.K.13/1),

• Erhan Tuncel (Terör Örgütü Yöneticisi Sıfatıyla, 3713 s.K.1 ve 7/1; TCK 314/1, 38/1-2),

• Mustafa Öztürk (Örgüt Üyesi, 3713 s.K.1, 5 ve 7/1; TCK 314/2, 82/1-a-son,39)

- Tuncay Uzundal (Örgüt Üyesi, 3713 s.K.1, 5 ve 7/1; TCK 314/2, 82/1-a-son,39;),
- Ahmet İskender (Örgüt Üyesi, 3713 s.K.1, 5 ve 7/1; TCK 314/2, 82/1-a-son, 39; 6136 s.K. 13/3),
- Ersin Yolcu (Örgüt Üyesi, 3713 s.K.1, 5 ve 7/1; TCK 314/2, 82/1-a-son,39;),
- Zeynel Abidin Yavuz (Örgüt Üyesi, 3713 s.K.1, 5 ve 7/1; TCK 314/2, 82/1-a-son,39;),
- Salih Hacısalihoglu (Örgüte Yardım Etmek, 3713 s.K.1, 5 ve 7/1; TCK 169, 296/1),
- İrfan Özkan (Örgüte Yardım Etmek, 3713 s.K.1, 5 ve 7/1; TCK 169, 296/1),
- Halis Egemen (Örgüte Yardım Etmek, 3713 s.K.1, 7/1 ve TCK 314/3, 220/7, 314/2, 3713 s.K.5),
- Yaşar Cihan (Örgüte Yardım Etmek, 3713 s.K.1, 7/1 ve TCK 314/3, 220/7, 314/2, 3713 s.K.5),
- Şenol Akduman (Örgüte Yardım Etmek, 3713 s.K.1, 5 ve 7/1; TCK 169, 296/1),
- Numan Şişman (Örgüte Yardım Etmek, 3713 s.K.1, 5 ve 7/1; TCK 169, 296/1),
- Erbil Susaman (Örgüte Yardım Etmek, 3713 s.K.1, 5 ve 7/1; TCK 169, 296/1),
- Veysel Toprak (Örgüte Yardım Etmek, 3713 s.K.1, 5 ve 7/1; TCK 169, 296/1),
- Osman Alpay (Örgüte Yardım Etmek, 3713 s.K.1, 5 ve 7/1; TCK 169, 296/1),
- Alper Esirgemez (Örgüte Yardım Etmek, 3713 s.K.1, 5 ve 7/1; TCK 169, 296/1)

maddeleri gereğince cezalandırılmaları, tüm şüpheliler hakkında 5237 sayılı TCK'nın 53, 58 ve 63. maddelerinin uygulanması istemi ile dava açılmıştır.

İddianamede, Rahil Dink, Hasrof Dink, Delal Dink, Arat Dink, Sera Dink' in müşteki olarak yer aldığı, mağdurların ise Hakan Karacı, N. Sezai Yomralıoğlu, Hasan Koç, Derya Değirmenci, Gülümser Kurt, Gürcan Toprak, Merve Serdar, Özlem Araz, Ferit Orhan Pamuk' tan oluştuğu görülmüştür.

Cumhuriyet Savcılığında konuyla ilgili soruşturma ve araştırmaya, (takibi ve incelemesi yapılan tüm delillerin toparlanarak ortaya çıkabilecek yeni vakıalar ve suç delilleri ile başka bir kısım şüpheliler hakkında bu dosya ile birleştirme talepli başka kamu davaları açılabilme ihtimali bulunduğundan) 2007/972 soruşturma sayılı dosya üzerinden devam edilmektedir.

Ancak bu tür inceleme ve delil tespitinin daha da uzun bir zaman dilimine yayılabilme ihtimali göz önüne alınarak şüphelilerin elde mevcut deliller ışığında bağımsız mahkeme önüne çıkarılmaları süresinin gereksiz yere uzatılmaması amacıyla iddianame düzenlenerek kamu davası açıldığı anlaşılmaktadır.

Ayrıca, soruşturmanın devamı sırasında ortaya çıkarılan bir kısım memur suçlarına ilişkin evrakın soruşturmadan tefrik edilerek yetkili ve görevli Cumhuriyet Başsavcılıklarına görevsizlik

kararları ile birlikte gönderildiği, soruşturma kapsamında eylemler ve örgüt ile ilişkileri tespit edilemeyen şüpheliler hakkında ek takipsizlik kararları verildiği görülmüştür. Kamu görevlileriyle ilgili görevsizlik ve takipsizlik kararlarına ilişkin bilgilere aşağıda ayrı bir bölümde yer verilmiştir.

Soruşturma kapsamında bulunan bir kısım şüpheliler hakkında Cumhuriyet Başsavcılığınca verilen 20.4.2007 gün ve 2007/115 sayılı ek kovuşturmaya yer olmadığına ilişkin karara (EK:2) müşteki vekillerince itiraz edilmiş ve yapılan bu itiraz üzerine Ankara 11 nolu Ağır Ceza Mahkemesinin 14.06.2007 gün ve 2007/697 D.İş sayılı kararı ile ek kovuşturmaya yer olmadığına ilişkin kararın şüpheli Coşkun İğci yönünden kaldırılmasına karar verilmiştir (EK: 3).

Bu karar üzerine adı geçenle ilgili soruşturmaya devam edilmiş ve neticede Coşkun İğci hakkında İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı (CMK 250. madde ile yetkili) tarafından 2007/115 soruşturma numaralı dosya üzerinden İstanbul (14) Nolu Ağır Ceza Mahkemesine hitaben **04.7.2007 tarihli Ek İddianame (EK:4)** düzenlenmiş ve olayla irtibatı olduğu düşünülen Şüpheli Coşkun İğci'nin terör örgütüne üye olmak suçundan 3713 s.K. 1 le 7/ 1 maddeleri delaletiyle 5237 sayılı TCK 314/2, 3713 s.K. 5, Kasten öldürmeye yardım suçundan 5237 sayılı TCK 82/1-a-son, 39. maddeleri gereğince cezalandırılması talep edilmiştir

Aynı şekilde 972 numaralı dosya numarasıyla meçhul şüpheliler üzerinden sürdürülen soruşturma sonucunda, şüpheli Osman Hayal'in mesnet suç nedeniyle yakalandığı, şüpheli Osman Hayal hakkında kamu davasının açılması gerektiği sonucuna varıldığı, bu yüzden şüpheli Osman Hayal'in Silahlı Terör Örgütüne Üye Olma suçu açısından evrakının 2007/972 sayılı soruşturmadan 21.10.2008 tarihinde tefrik edilerek 2008/2516 soruşturma numarasına kayıt edildiği, aynı tarihte 2008/1299 esas ve 2008/838 numaralı iddianame ile İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesine (CMK. 250. maddesi ile görevli) hitaben silahlı terör örgütüne üye olmak suçundan 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 7/1 maddeleri delaletiyle 5237 sayılı Yasanın TCK. 314/2, 3713 S.K 5, Maktul Hrant Dink'e yönelik eyleminden dolayı, 5237 sayılı TCK'nın 82/1-a-son ve 39 maddesi uyarınca cezalandırılması ve şüpheli hakkında TCK'nın 53, 58 ve 63. maddelerinin uygulanması istemiyle dava açıldığı görülmüştür.

2- İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesindeki (2007/428 dosya numarası) Devam Eden Yargılamaya İlişkin Gelişmeler

Tamamlanan Savcılık Soruşturmasının ardından hazırlanan 20.04.2007 tarihli iddianame, 14. Ağır Ceza Mahkemesi Başkanlığınca değerlendirilmiş ve *tutuklama müzekkereleri ile sevk maddeleri arasında tutarlılık olmadığı, şüpheliler hakkında terör örgütü/terör örgütü üyeliği gibi hususlarda bir takım hata ve eksikliklerin bulunduğu* hususları gerekçe gösterilerek 30.04.2007 günü "İddianamenin İadesine" karar verilmiştir.

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının bu karara itiraz etmesi üzerine 01.05.2007 tarihinde 9. Ağır Ceza Mahkemesi Başkanlığınca iddianamenin iadesi kararı kesin olarak kaldırılmış, aynı gün iddianame 14. Ağır Ceza Mahkemesince kabul edilerek 2007/428 dosya numarasıyla kayda alınmıştır.

İlk duruşması 02.07.2007 tarihinde yapılan yargılama halen devam etmektedir. Duruşmalarda yaşanan gelişmeler aşağıda özetlenmiştir:

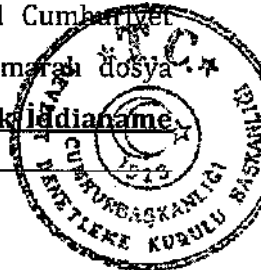
1.Celse (02.07.2007)

Davanın ilk duruşmasına tutuklu sanıklar Erhan Tuncel, Yasin Hayal, Ogün Samast, Zeynel Abidin Yavuz, Ersin Yolcu, Ahmet İskender, Tuncay Uzundal, Salih Hacısalihoğlu, Veysel Toprak, Osman Alpay, İrfan Özkan ve Mustafa Öztürk ile tutuksuz yargılanmasına devam olunacak sanıklar Numan Şişman, Erbil Susaman, Yaşar Cihan, Halis Egemen, Şenol Akduman, Alper Esirgemez katılmışlar, sanık Ogün Samast'ın duruşma günü göz önüne alınarak 18 yaşını doldurmamış olduğundan CMK. nın 185. maddesi gereğince duruşmanın ve yargılamanın kapalı yapılmasına karar verilmiştir.

1. celsede sanıkların savunmalarını yaptıkları, Arat Dink, Sera Dink ve müdafileri AV. Arzu Becerik'in mahkemeye müracaat ederek maktul Hrant Dink'in çocuklarının duruşmada sanıklarla karşılaşmak istememeleri nedeniyle duruşma haricinde beyanlarının alınmasını talep ettiği, bu çerçevede ara celse açıldığı ve Arat Dink ve Serra Dink'in ifadelerinin alındığı, daha önce İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığında alınan beyanlarını aynen tekrar ettikleri, ilave olarak yazılı 2 sayfadan ibaret dilekçe sundukları, şikâyet ve delillerini bu dilekçede belirttikleri, sanıklardan şikâyetçi olup cezalandırılmalarını istedikleri görülmüştür.

1. celse sonunda, Sanıklar Salih Hacısalihoğlu, Veysel Toprak, Osman Alpay Ve İrfan Özkan'ın suçun vasıf ve mahiyeti, delil durumu, tutukta kaldıkları süre göz önüne alınarak ileride suçun vasıf ve mahiyetinin değişme ihtimali de gözetilerek tahliyelerine; Sanıklar Erhan Tuncel, Yasin Hayal, Ogün Samast, Zeynel Abidin Yavuz, Ersin Yolcu, Ahmet İskender, Tuncay Uzundal ve Mustafa Öztürk'ün üzerine atılı suçun yasal yaptırımını olan sevk maddelerinin alt ve üst sınırlarına, suç ve tutuklama tarihine nazaran kaçma şüphesi devam ettiğinden atılı suçun CMK. 100/3 maddesinde yazılı suçlardan olması, kuvvetli suç şüphesini gösteren olgu kriterinin mevcut dosyada devam etmesi, delilleri karartma ihtimalinin bulunması bu nedenle koruma tedbirlerinin de uygulanması yeterli olmayacağından tutuklama sebepleri kalkmadığından tutukluluk hallerinin devamına karar verilmiştir.

Bu arada dosyada tanık olarak bulunan Coşkun İğci hakkında İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı (CMK 250. madde ile yetkili) tarafından 2007/115 soruşturma numarası dosya üzerinden İstanbul 14 Nolu Ağır Ceza Mahkemesine hitaben **04.7.2007 tarihli Ek İddianame**

düzenlenmiş ve olayla irtibatı olduğu düşünülen Şüpheli Coşkun İğci'nin terör örgütüne üye olmak suçundan 3713 s.K. 1 le 7/1 maddeleri delaletiyle 5237 sayılı TCK 314/2, 3713 s.K. 5, kasten öldürmeye yardım suçundan 5237 sayılı TCK 82/1-a-son, 39. maddeleri gereğince cezalandırılması talep edilmiştir.

2. Celse (01.10.2007)

Bu celsede Sanık Ogün Samast'a ilgili hastane kanalıyla ivedilikle yaş tespiti yapılması işleminin hızlandırılması istenilmiş; Ogün Samast, Zeynel Abidin Yavuz ve Tuncay Uzundal ile ilgili olarak her iki taraf avukatları huzurunda doğrudan sorguları yapılmış ve tutuklu sanıklar hakkında çeşitli bilgi ve belgeler istenilerek tutukluluk hallerinin devamına karar verilmiştir.

3. Celse (11.02.2008)

Tutuksuz sanıklar Salih Hacısalihoğlu, Osman Alkpay Şenol Akduman, Yaşar Cihan, Halis Egemen ve Alper Esirgemez'in de katılımlarıyla gerçekleştirilen 11.02.2008 tarihli 3. Celsede müdahil avukatları tarafından sanıklara çeşitli sorular yöneltilmiş; Tanıklar Hüseyin Tan, Coşkun İğci ve Engin Yılmaz'ın talimatla alınan ifadeleri mahkemede okunmuş; OGÜN Samast'ın olay günü itibariyle radyolojik olarak (kemik yaşı) 19 yaş içerisinde olduğu, bitirmediği, fakat doğum yılının 1990 olması ve radyolojik yaşın gerçek yaşa göre daha büyük çıkabileceği, bu konudaki son değerlendirmenin mahkeme heyeti tarafından yapılacağı şeklinde ifadelere yer verilmiş fakat kesin bir karar verilmemiş, bu sebeple de yargılamanın CMK'nın 185. maddesine göre kapalı yapılmasına devam edilmesi kararlaştırılmış; yine tutuklu sanıkların tutukluluğunun devamına karar verilmiştir.

Mahkemece bu celsede ayrıca; Samsun 4. Asliye Ceza Mahkemesinin dava dosyasındaki sevk maddesinin (5237sayılı TCK. nun 257/2. madde) davanın mahiyeti itibariyle Asliye Ceza Mahkemesinin görev ve yetki alanına girmesi ve Trabzon Sulh Ceza Mahkemesinin 2007/579 Esas sayılı dava dosyasındaki sanıkların suçlarının nevi olarak görevi kötüye kullanmak suçu olması, söz konusu suçların özel yetkili Ağır Ceza Mahkemesinin görev alanına girmemesi dolayısıyla Samsun 4. Asliye Ceza Mahkemesinin 2007/521 Esas sayılı dava dosyası ile Trabzon Sulh Ceza Mahkemesinin 2007/579 esas sayılı dava dosyasının birleştirilmesine YER OLMADIĞINA ve bu husustaki müdahil vekillerinin taleplerinin REDDİNE karar verilmiş, "Coşkun İğci hakkında ek iddianame ile kamu davası açılmış olduğu ancak sanığın duruşmaya gelmemiş olduğu anlaşılmakla birlikte ek iddianame okundu dosyasına konuldu." ifadesiyle Coşkun İğci hakkındaki ek iddianame dava dosyasına eklenmiştir.

4. Celse (25.02.2008)

Mahkemenin 25.02.2008 tarihli 4. Celsesine TBMM İnsan Hakları Komisyonu Başkanı Prof. Dr. Zafer Üskül ile birlikte yine milletvekillerden Şahin Mengü, Ayşenur Bahçekapılı, Mehmet Domaç da iştirak etmiş, dava devam ederken hakkında Ek İddianame (04.07.2007) düzenlenerek dosyaya eklenen şüpheli sanık Coşkun İğci'nin çağrılmasına rağmen gelmediği anlaşılmakla, zorla getirilmesi için yazı yazılmasına, Sanık Yasin Hayal'in ve müdafii Av. Fuat Turgut'un duruşmada disiplinsiz davranışlarda bulduklarından ve duruşmanın düzenini bozduklarından dolayı CMK 252/f maddesi gereğince duruşmadan çıkarılmasına, Ogün Samast, Erhan Tuncel, Yasin Hayal, Zeynel Abidin Yavuz, Ersin Yolcu, Ahmet İskender, Tuncay Uzundal ve Mustafa Öztürk'ün ise tutukluluk hallerinin devamına karar verilmiştir.

5. Celse (28.04.2008)

28.04.2008 günü açılan 5. celsede Avrupa Parlamentosu Türkiye Masası görevlisi olan Sema Koçar ve Ali Yurdağül ile ek iddianame ile dava dosyasına eklenen Coşkun İğci duruşmada hazır bulunmuş, Sanık Coşkun İğci'nin müdafii huzurunda sorgu ve savunmasının alınmasına ve adı geçen Trabzon'da oturduğundan dolayı gelecek celse duruşmada hazır bulunacağını kendisine ihtar yapıldığı ve kendisinin de bunu kabul ettiğinden dolayı sanığın zorla getirilmesine yer olmadığına; Ogün Samast, Erhan Tuncel, Yasin Hayal, Zeynel Abidin Yavuz, Ersin Yolcu, Ahmet İskender, Tuncay Uzundal ve Mustafa Öztürk'ün ise tutukluluk hallerinin devamına karar verilmiştir.

6. Celse (07.07.2008)

07.07.2008 tarihinde yapılan mahkemenin 6. Celsesinde Ogün Samast duruşma günü itibariyle 18 yaşını doldurduğundan gizlilik kararının kaldırılarak yargılamanın açık yapılmasına, Yaşar Cihan, Halis Egemen, Salih Hacısalihoğlu, Yasin Hayal, Ahmet İskender, Mustafa Öztürk, Ogün Samast, Ahmet Samast, Havva Samast, Tuncay Uzundal, Zeynel Abidin Yavuz, Ersin Yolcu ve Erhan Tuncel ile ilgili olarak Türkiye'de faaliyette bulunan bankalardaki hesap hareketlerinin incelenmesine, Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlilerinin tanık sıfatıyla mahkemeye çağrılmasına karar verildiği, Coşkun İğci'nin sorgusunun yapılarak savunmasının alındığı, tutuklu/tutuksuz sanıkların durumunda bir değişiklik olmadığı görülmüştür.

7. Celse (13.10.2008)

13.10.2008 tarihli celse sonunda mahkeme heyeti tarafından sanık Coşkun İğci'nin vareste talebi kabul edilmiş ve duruşmadan vareste tutulmasına; Maktül Hrant (Fırat) Dink'e ilişkin iletişimin tespit edilmesi, dinlenmesi, sinyal bilgilerinin tespit edilmesi ve kayda alınmasına yönelik kurumlarına intikal eden herhangi bir kararın olup olmadığının sorulması için

Telekomünikasyon İletişim Başkanlığına yazı yazılmasına, Ogün Samast, Yasin Hayal, Erhan Tuncel, Zeynel Abidin Yavuz, Ersin Yolcu, Ahmet İskender, Tuncay Uzundal ve Mustafa Öztürk'ün üzerine atılı suçun yasal yaptırımını olan sevk maddelerinin alt ve üst sınırlarına, suç ve tutuklama tarihine nazaran kaçma şüphesi devam ettiğinden atılı suçun CMK. 100/3 maddesinde yazılı suçlardan olması, kuvvetli suç şüphesini gösteren olgu kriterinin mevcut dosyada devam etmesi, delilleri karartma ihtimalinin bulunması bu nedenle koruma tedbirlerinin de uygulanması yeterli olmayacağından tutuklama sebepleri kalkmadığından tutukluluk hallerinin devamına karar verilmiştir.

Faili meçhul şüpheliler yönünden soruşturmaya devam eden İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının, şüpheli Osman Hayal hakkında düzenlediği, **21.10.2008 tarihli** ve 2008/1299 esas ve 2008/838 numaralı, silahlı terör örgütüne üye olmak suçundan 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 7/1 maddeleri delaletiyle 5237 sayılı Yasanın TCK. 314/2, 3713 S.K 5, Maktul Hrant Dink' e yönelik eyleminden dolayı, 5237 Sayılı TCK'nın 82/1-a-son ve 39 maddesi uyarınca cezalandırılmasının ve şüpheli hakkında TCK'nın 53, 58 ve 63. maddelerinin uygulanmasının talep edildiği **Ek İddianame (EK:5)** 30.10.2008 tarihinde mahkemece kabul edilerek mahkemenin 2008/299 sayılı esasına kaydedilmiş, bu tarihte de tensibi yapılarak, bu dava dosyasının mahkemenin 2007/428 Esas sayılı dava dosyası ile fiili ve hukuki irtibat halinde olması ve tüm delillerin ana dava dosyasında bulunması nedeniyle mahkemenin 2007/428 Esas sayılı dosyası ile **BİRLEŞTİRİLMESİNE** karar verilmiştir.

8. Celse (26.01.2009)

26.01.2009 tarihli 8. Celsede, birleştirilen dosya ile sanık durumuna gelen Osman Hayal'in müdafii huzurunda savunması alınmış, tutuklu sanıklardan Zeynel Abidin Yavuz, Tuncay Uzundal ve Mustafa Öztürk'ün tutuklu kaldıkları süre, suç vasfının değişme ihtimalide göz önüne alınarak **TAHLİYELERİNE**, Sanıklar Ogün Samast, Erhan Tuncel, Yasin Hayal, Ersin Yolcu ve Ahmet İskender in ise tutukluluk hallerinin devamına ve duruşma düzenini bozmaları sebebiyle Sanıklar Erhan Tuncel ve Yasin Hayal bir sonraki duruşmaya getirilmeme cezası verilmesine karar verilmiştir.

9. Celse (21.04.2009)

Mahkemenin 21.04.2009 tarihli 9. Celsesinde, Malatya E Tipi cezaevinde bir başka suçtan tutuklu bulunan Veysel Şahin'in tanık olarak dinlenilmesine, Sanıklar Yasin Hayal ve Erhan Tuncel'in bu celse duruşmada hazır olmadıklarından dolayı mahkemece de hazır edilmediğinden ötürü savunma hakkının kısıtlanmaması açısından bu celsedeki tüm zabıtların birer suretinin sanıkların tutuklu buldukları cezaevine gönderilerek Yasin Hayal ve Erhan Tuncel'e Tebliğine

Sanıklar Ogün Samast, Erhan Tuncel, Yasin Hayal, Ersin Yocu ve Ahmet İskender in tutukluluk hallerinin devamına karar verilmiştir.

10. Celse (07.07.2009)

07.07.2009 tarihli celse ile Tanık Veysel Şahin'in dinlendiği, Tanık Ergün Çağatay'ın Başbakanlık Teftiş Kurulunda vermiş olduğu ifadenin mahkeme dosyasına eklenmesine ve şahsın Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesince bilgisine başvurulmasına, Sanık Erhan Tuncel in mahkemeye vermiş olduğu 06.07.2009 tarihli dilekçesinde tanık koruma programından yararlanmak istediğini belirttiği, ancak sanığın mahkemede tanık olarak değil sanık olarak tutuklu yargılandığı göz önüne alınarak bu nedenle bu husustaki talebinin reddine ve karardan bir suretinin sanığa tebliğine, Tutuklu sanıklar Ogün Samast, Yasin Hayal, Erhan Tuncel, Ersin Yolcu ve Ahmet İskender'in tutukluluk hallerinin devamına karar verilmiştir.

11. Celse (12.10.2009)

Mahkemenin 11. celsesinde, gizli tanık mahkemede hazır edilmiş ancak müdahil müdafileri bu tanığın dinlenilmesi sırasında diğer tüm sanıklarında hazır olmasını istediklerinden ve serbest sanıklar duruşmada olmadıklarından dolayı gelecek celse dinlenmesini talep ettikleri hususu göz önüne alınarak dosyada yargılanan tüm serbest sanıkların (Zeynel Abidin Yavuz, Tuncay Uzundal, Salih Hacı Salihoglu, Veysel Toprak, Osman Altay, Osman Hayal, Coşkun İyici, Halis Egemen, Yaşar Cihan, Erbil Susaman, Alper Esirgemez, Numan Şişman, Şenol Akduman, Mustafa Öztürk, İrfan Özkan'ın özellikle sanık Osman Hayal'in mutlaka duruşmada hazır edilmesinin istenilmesi) ayrı ayrı duruşmada hazır edilmeleri için yazı yazılmasına ve gelecek celse gizli tanığın dinlenilmesine ve bunun içinde ayrıca gizli tanığın hazır edilmesi için C. Başsavcılığına yazı yazılmasına, Sevgi Erenerol'un Genel Kurmay Başkanlığında vermiş olduğu seminere ait CD.nin çözümünün yapıldığı görülmekle birlikte 2006 yılı Kasım ayında Hava Kuvvetleri Komutanlığında yapılan seminerin CD.sinin çözümünün yapılması için İstanbul Emniyet Müdürlüğüne yeniden müzekkere yazılmasına, Duruşma sonunda mahkememiz kalemine gelmiş olan müzekkere duruşma salonuna iletilerek, alınan Ümraniye E Tipi Kapalı Cezaevinde hükümlü Erhan Özen adlı şahsın göndermiş olduğu dilekçede "**Hrant Dink cinayeti kapsamında tanık olarak bildiğim ve olaya ışık tutacak konuları sizlere anlatmak istiyorum**" dediği anlaşılmış olmakla birlikte bu nedenle bu tanığın gelecek celse duruşmada hazır bulundurulması için C. Başsavcılığına müzekkere yazılmasına, Müdahil avukatları tarafından mahkememize verilen 12.10.2009 tarihli 4 sayfalık dilekçede sonuç olarak Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı görevlileri hakkında suç duyurusunda bulunma talepleri ile ilgili olarak geçen celsede talepte buldukları ve reddedildiğinden dolayı yeniden karar verilmesine yer

olmadığına, Tutuklu sanıklar Erhan Tuncel, Ogün Samast, Yasin Hayal, Ersin Yolcu ve Ahmet İskender'in tutukluluk hallerinin devamına karar verilmiştir.

12. Celse (08.02.2010)

08.02.2010 tarihli duruşmaya bir önceki celsede çağrılan Tutuksuz sanıklardan Yaşar Cihan, Osman Hayal, Osman Alpay, Apler Esirgemez, Veysel Toprak, Mustafa Öztürk, Halis Egemen Ve Erbil Susaman'da katılmışlardır. Ergenekon İddianamesi olarak adlandırılan dava dosyasında sanık olarak yer alan DURMUŞ ALİ ÖZOĞLU tarafından yürütüldüğü ortaya çıkan psikolojik savaş ile ilgili tüm bilgi ve belgelerin İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesinin 2009/85 sayılı dava dosyasının 86, 87, 88, 202 ve 203 nolu klasörlerinde bulunduğu belirtildiğinden bu klasörlerdeki tüm belgelerin onaylı fotokopilerinin çektilererek mahkemeye gönderilmesi için İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi Başkanlığına yazı yazılmasına, bu celse dinlenilemeyen gizli tanık gelecek celse dinleneceğinden diğer tutuksuz sanıklar Zeynel Abidin Yavuz, Tuncay Uzundal, Salih Hacı Salihoglu, Veysel Toprak, Osman Altay, Osman Hayal, Coşkun İyici, Halis Egemen, Yaşar Cihan, Erbil Susaman, Alper Esirgemez, Numan Şişman, Şenol Akduman, Mustafa Öztürk ve İrfan Özkan'ın özellikle Osman Hayal'ın mutlaka duruşmada hazır edilmesinin istenilmesi için C.Başsavcılığına yazı yazılmasına, Dava konusu olaya ilişkin bire bir muhatap olan istihbarat görevlilerinin huzurda tanık olarak dinlendikleri, dolayısıyla dinlenilmesi istenen kamu görevlisi olan şahısları dinlenen bu görevlilerin tutmuş oldukları raporların bildirildiği makamda buldukları anlaşıldığından huzurda dinlenmelerinin önceden dinlenen tanık beyanlarına ilave bir katkı sağlamayacağı göz önüne alınarak müdahil vekilleri ve sanık ERHAN Tuncel'in söz konusu taleplerinde adı geçen kamu görevlileri Selim Kutkan, Ahmet İlhan Güler, Ramazan Akyürek, Ali Fuat Yılmaz, Reşat Altay, Hüseyin Yavuzdemir ve Sabri Uzun'un tanık olarak dinlenilmeleriyle ilgili taleplerinin reddine, Tutuklu sanıklar Erhan Tuncel, Ogün Samast, Yasin Hayal, Ersin Yolcu ve Ahmet İskender'in tutukluluk hallerinin devamına karar verilmiştir.

13. Celse (11.05.2010)

Olay yerinde Ogün Samast'tan başka Yasin Hayal, Osman Hayal ve kıvrıkcık saçlı bir kişi olmak üzere 3 kişinin daha olduğunu iddia eden **Gizli Tanık 1** mahkemede dinlenmiştir. Gizli Tanık 1 önceki ifadelerini kabul etmiş ve sanıkları (Osman Hayal ile Yasin Hayal'i) teşhis etmiştir.

Celse de ayrıca Cezaevinden cinayetle ilgili bildikleri olduğunu söyleyen bir başka suçtan tutuklu Erhan Özen de dinlenmiştir. Erhan Özen özetle "1997-2005 yılları arasında İstanbul, Van, Hakkari bölgelerinde Jiteme çalıştığını, merkez komutanlığından kendisine aylık düzenli ödeme yapıldığını, JITEMle ilişkisinin Balıkesir Edremit'te askerlik yaparken oradaki bir komutanın vasıtasıyla başladığını, Trabzon-Samsun arasında 2001 yılından itibaren hareketlenmelerine misyonerliğe karşı aktif hale geçirildiğini, Trabzon'un milliyetçi duygularının kullanılmasına

bilgiler geldiğini, Hrant Dink dışında Cadde bostanda oturan iki Ermeniye karşı da eylem planı olduğunu, JİTEMde benim bağlı olduğu kişinin şu an Ergenekon davasında sanık olduğunu, ancak can güvenliğim olmadığından isim veremeyeceğini, JİTEMin Hrant Dinke yönelik bir suikast planı olduğunu” anlatmış, daha sonra yorgun olduğunu beyan ederek daha fazla bilgi vermemiştir.

Tutuklu sanıklardan Ersin Yolcu ve Ahmet İskender’in tahliyelerine ve tutuksuz yargılanmalarına karar verilmiştir.

14. Celse (19.07.2010)

Mahkemenin 14. celsesinde, daha önce dinlenilmesi yönünde karar bulunan tanıklardan Cavit Kılıç dinlenilmiş, diğer çağrılmış olan tanıklardan Ergün Çağatay’ın ifadesine başvurulamamıştır. Cavit Kılıç ifadesinde özetle; “ Cinayet işlenmeden az önce Agos gazetesine giderek mezarlık temizliği için ilan verdiğini, Ogün Samast beyaz, kafasında bir şapka ve üzerinde mont ile gelip 5 numaralı masaya oturduğunu, yaklaşık 2,5-3 saat Internet Cafe’de sohbet yaptığını, sohbetin konusunu bilmediğini ancak hızlı yazı yazdığını, 5-6 kişi ile MSN de konuştuğunu gördüğünü, bir ara yazışmasında İstanbul’u fazla bilmediğini söylediğini gördüğünü, olayda silah sesini duyduğunu, pencereden baktığında Ogün Samast’ın sokak içine doğru koştuğunu gördüğünü, aşağı indiğini ancak sanığın diğer sokağa girdiği için yetişemediğini, cinayet mahalline doğru gidip geri döndüğü, kimin öldürüldüğü ile ilgilenmediğini, kafeye geri döndüğünü, biraz sonra şişli karakol polislerinin kafeye geldiğini, onlara eşkali verdiğini, daha sonra televizyonda görüntüleri görünce sanığın kafeye daha önce gelen kişi olduğunu hatırladığını ve akşam kafeye gelen terörle mücadele polislerine sanığın eşkalini tekrar verdiğini, hatta eşkali veren ilk kişi olduğunu, detaylı bilgi verdiğini” anlatmıştır.

Tutuklu sanıklar Erhan Tuncel, Ogün Samast ve Yasin Hayal’in tutukluluk hallerinin devamına karar verilmiştir.

15. Celse (25.10.2010)

Mahkemenin 25.10.2010 tarihli 15. Celsesinde MİT Müsteşarlığının; “Haklarında dava açılan sanıklar veya başka şahıslar tarafından Hrant Dink’e yönelik olarak suikast veya benzeri saldırı olayları düzenleneceği konusunda önceden teşkilata intikal etmiş bir bilgi bulunmadığı, Müsteşarlığa bu konuda Trabzon, İstanbul ve diğer illerin emniyet müdürlükleri ya da jandarma il komutanlıkları, emniyet genel müdürlüğü, jandarma genel komutanlığı, güvenlik ve istihbarat birimlerinden önceden her hangi bilgi intikal etmediği, gerek dava sanıklarının bağlı olduğu gerekse sair illegal ya da özellikle Trabzon ilindeki legal hatta siyasi kuruluşlardan bu cinayete ilişkin faaliyet konusunda Müsteşarlığa intikal etmiş bir bilgi bulunmadığını” belirttiği yazısı okunmuştur.

Duruşmada Avukat Fethiye Çetin'in AİHM kararı çerçevesinde hukuki değerlendirmelerde bulunduğu ve Erhan Tuncel'in savunma yaptığı görülmüştür.

Ogün Samast suç tarihi itibarıyla 18 yaşından küçük olması nedeniyle bu sanık hakkındaki kamu davasının tefriki ile 6008 Sayılı Kanunla değişik CMK 250/4. maddesi uyarınca mahkemenin görevsizliğine, dosyanın görevli ve yetkili İstanbul Çocuk Ağır Ceza Mahkemesine gönderilmesine karar verilmesi Savcılık makamınca talep olunmuş, bunun üzerine mahkeme heyeti verdiği ara kararında;

"22.07.2010 tarihli ve 6008 Sayılı Yasanın 8. Maddesiyle 5271 Sayılı CMK. 250. Maddesine 4. Fıkrası eklenmiş olmakla birlikte çocuklar bu madde hükümleri uyarınca kurulan mahkemelerde yargılanamazlar ve bu mahkemelere özgü soruşturma ve kovuşturma hükümleri çocuklar bakımından uygulanamaz hükmü göz önüne alındığında dosyamız sanığı OGÜN Samast'ın 1990 doğumlu olup, suç tarihi ise 19.01.2007 ve öncesidir, suç tarihinde sanık 17 yaşındadır, dolayısıyla eklenen yasa maddesi gereğince sanık OGÜN Samast'ın mahkememizde yargılanamayacağı açıktır, bu nedenle 6008 Sayılı Yasanın 8. Maddesiyle eklenen 5271 Sayılı CMK.250 maddenin 4. Fıkrası gereğince sanık OGÜN Samast ile ilgili kamu davasının TEFRİKİNE ve MAHKEMEMİZİN GÖREVSİZLİĞİNE, OGÜN Samast üzerine yüklenen eylemlerle ilgili iddianamede belirtilen sevk maddeleri terör örgütüne üye olmak suçundan 3713 Sayılı Yasanın 1 ve 7/1 maddeleri delaletiyle 5237 Sayılı TCK. 314/2, TCK. 31/3 maddesi, Maktül FIRAT Dink'e yönelik eyleminden 5237 Sayılı TCK. 82/1-a-son, TCK. 31/3, ruhsatsız silah taşımak suçundan 6136 Sayılı Yasanın 13/1, TCK. 31/3 maddeleri gereğince yargılamasının yapılması için dosyanın görevli ve yetkili İSTANBUL (Sultanahmet) NÖBETÇİ ÇOCUK AĞIR CEZA MAHKEMESİNE GÖNDERİLMESİNE,

Sanık OGÜN Samast'ın üzerine atılı olan suçların niteliği, aleyhine mevcut delil durumu, kuvvetli suç şüphesini gösteren olguların bulunması ve yüklenen suçların CMK. 100/3 maddesinde sayılan suçlardan olması sebebiyle tutuklama sebebinin bulunduğu ve devam ettiği anlaşıldığından TUTUKLULUK HALİNİN DEVAMINA ve sanığın bulunduğu hal üzerine görevli ve yetkili mahkemesine sevkine, yapılan yargılama giderinin görevli ve yetkili mahkeme tarafından değerlendirilmesine..."

hükmetmiş, bu celse sonunda sadece Yasin Hayal ve Erhan Tuncel'in tutuklu olarak yargılanmalarına devam olunmuştur. Ayrıca tanık Erhan Özen'in de talimatla alınan ifadesi ve ifadesinde belirtmiş olduğu yeni hususlar dosyaya eklenerek Cumhuriyet Savcılarına gereği üzere gönderilmiştir.

16. Celse (07.02.2009)

07.02.2011 tarihli celse ile Mahkeme Heyeti delillerin önemli ölçüde toplanmış olması, sanık savunmalarının yapılmış bulunması, 5271 Sayılı CMK'nın 102/2. maddesi yürürlüğe girmiş

bulunmasına göre kovuşturmanın genişletilmesi talebi olmadığı takdirde esas hakkındaki mütalaasını hazırlaması için dosyanın iddia makamına tevdiine karar vermiştir.

17. Celse (28.03.2011)

17. celsede, daha önceki duruşmalarda TÜBİTAK'tan olay mahallindeki kamera kayıtlarına (3 adet harddisk Akbank) ilişkin istenilen detaylı inceleme tamamlanarak silinmiş bir videoya rastlanmadığı yönündeki rapor gönderilmiştir. Tanık ve sanıkların dinlenilmesi sonrasında Yasin Hayal ve Erhan Tuncel'in tutukluluk hallerinin devamına karar verilmiştir.

18. Celse (30.05.2011)

Mütalaa için savcının hazırlık yaptığı dönemde müdahil avukatlar tarafından yeni deliller (cinayet anındaki görüntülerde Osman Hayal'in bulunduğu iddiası) olduğu iddiasıyla kamuoyu bilgilendirilmiş, bu iddialar mahkemenin 30.05.2011 tarihli 18. Celsesinde de avukatlar tarafından dile getirilmiştir. Mahkeme heyeti anılan kişi veya kişilerin kimlik tespitlerinin yapılabilmesi için uzman bilirkişi görevlendirilmesine karar vermiş, ayrıca TİB Başkanlığından 19.01.2007 günü olay yeri bölgesinde yapılan tüm telefon görüşmelerinin bildirilmesi istenmiştir.

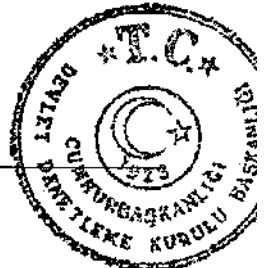
Bu sebeple de sonuç çıkması beklenen davanın bir süre daha uzadığı anlaşılmıştır.

19. Celse (29.07.2011)

29.07.2011 tarihinde devam eden davanın 19. celsesinde Yasin Hayal'in avukatı müvekkillerinin ruhsal durumunun hastaneye sevk edilerek tespit edilmesini istemiş, mahkeme heyeti bu talebi olumlu bularak Tekirdağ Cumhuriyet Başsavcılığınca adli tıp uzmanına muayene ettirilerek, gözlem altına alınmasını gerektirir akıl hastası olup olmadığı yönünde CMK'nın 74. maddesinin 1. fıkrası uyarınca rapor alınıp gönderilmesinin istenmesine karar vermiştir. Ayrıca 18. Celse sonrasında TİB den istenilen baz bilgilerinin gönderilmesi hususunda, TİB şüpheli ya da sanık olmayan kişilerin kayıtlarının alınmasının özel hayatın ihlali anlamına geleceğini gerekçe göstererek talebi geri çevirmiştir. TİB aynı zamanda bir üst mahkeme olan 9'uncu Ağır Ceza Mahkemesi'ne giderek mahkemenin bu talebini geri çekmesini de istemiş ise de İstanbul 9'uncu Ağır Ceza Mahkemesi oybirliğiyle aldığı kararda "özel hayatın gizliliğinin ihlal edileceği" gerekçesini kabul etmeyerek TİB'in isteğini yerinde bulmamış, bu karar üzerine TİB'den bir kez daha kayıtların gönderilmesi istenmiştir.

20. Celse (19.09.2011)

Mahkemenin 20. Celsesinde müdahil avukatların itirazlarına rağmen, mahkeme heyeti Savcı Hikmet Usta'nın hazırlamış olduğu mütalaasını okumasını istemiştir.

Savcı Son Mütalaasının (EK:6) birinci bölümünde Hrant Dink cinayetini gerçekleştiren grubun örgütsel yapısını, örgütün ideolojisini, kişi ve şahıslar ile örgütteki hiyerarşi ve işbölümünü tarif etmiş, finans kaynakları üzerinde durmuş, örgütün eylemlerini özet olarak anlatmış, ikinci bölümünde Ergenekon Terör Örgütü, Balyoz Eylem Planı, Kafes Eylem Planı, Zirve Yayınevi Cinayeti soruşturmaları kapsamında Hrant Dink cinayeti ile ilişkili hususlara dikkati çekmiş, üçüncü ve son bölümde ise sanıklar hakkında istenilen cezai yaptırımlara değinmiştir.

Son Mütalaada, sanık ifadelerinden ve diğer delillerden yararlanılarak cinayet eylemi sürecinde yaşananlar aşağıdaki şekilde özetlenmiştir.

"Yasin Hayal Mc Donalds bombalamasından dolayı tutuklanmış ve 13.09.2005 tarihinde cezaevinden tahliye olmuş ve Erhan ile görüşmeye devam etmiştir.

Yasin Hayal ve Erhan Tuncel'in Hrant Dink cinayetini gerçekleştirmek için karar almaları üzerine, Yasin Hayal'in 2006 yılı başlarında Zeynel Abidin Yavuz ile görüşmüş ve ona "Bir Ermeni başı var vurur musun" şeklinde teklifte bulunmuştur. Zeynel Abidin Yavuz kendisine yapılan bu teklifi önce kabul etmiş, ancak Yasin para ve silah bulamadığı için eylem sürekli ertelenmiştir.

Yasin, 2006 yılı Mayıs ayı içerisinde Zeynel'i yanına çağırarak Hrant Dink'i vurma eylemini icraya koyacaklarını söylemiş, bu sırada yanlarına gelen Erhan Tuncel'den Hrant Dink'in resimlerini ve Agos Gazetesinin adresini internet'ten indirmesini istemiştir.

Erhan Tuncel okul ve daha sonraki dönemde ev arkadaşı olan Tuncay Uzundal ile birlikte Akın Internet Kafeye giderek Hrant Dink'in internetten indirdikleri fotoğraflarını CD'ye kaydetmişler, bilahare Erhan, bu çıktıları bir gazete kâğıdına sararak Yonca Markete bırakmıştır. Zeynel, gazete kâğıdına sarılı paketi Yonca marketten alarak Yasin Hayal'e götürmüş, Yasin Hayal paketi açarak, içinden çıkardığı Hrant Dink'e ait resimleri Zeynel'e göstererek "Senin vuracağın adam bu, Ermenilerin başıdır. Türk'lere kötü sözler söyledi" diyerek öldüreceği kişinin bir Türk düşmanı olduğu yönünde telkinlerde bulunmuştur.

Zeynel Abidin Yavuz'un eylemi icra edecek kişi olarak planlandığı dönemde konu Mustafa Öztürk'e de aktarılmış ve ondan maddi ve manevi destek sözü alınmıştır.

Ancak, Zeynel Abidin Yavuz, abisi olan Kurtuluş Yavuz'un talep ve tavsiyesi üzerine, Haziran ayında Trabzon'dan ayrılarak çalışmak için İzmit iline gitmiş ve o safhada eylem gerçekleştirilememiştir.

Yasin Hayal, Zeynel Abidin Yavuz'un İzmit iline gitmesi üzerine bu eylemi gerçekleştirebilecek başka bir şahıs aramaya başlamış, aynı zamanda eylemde kullanacağı silahı da temin etmek üzere araya girmiştir.

Yasin Hayal 2006 Ağustos ayı başlarında Pelitli spor'da futbol oynarken tanıştığı ve genellikle aynı siyasi görüşleri paylaşan takım arkadaşı Ogün Samast'a gerçekleştirmeyi planladığı eylem ile ilgili düşüncelerini açıklayarak, Hrant Dink isimli Ermeni bir gazeteci olduğunu, bu şahsın Türkler'e hakaret ettiğini söylemiş, bu şahsı öldürüp öldüremeyeceğini sormuş, Ogün Samast, Yasin Hayal'in Hrant Dink'in öldürülmesi yönündeki teklifini kabul etmiştir.

Erhan Tuncel, Yasin Hayal'in Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'e yönelik eylem planladığı yönünde Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğüne 17.02.2006 ve 07.04.2006 tarihlerinde bilgi vermiş, ancak, Yasin Hayal'in bu eylemi bizzat yapmayacağını, önce Zeynel Abidin Yavuz ve daha sonra Ogün Samast'a yaptırmayı planladığını bildiği halde ilgili kuruma bu hususta yanlış yönlendirici bilgi verdiği tespit edilmiştir. Erhan Tuncel eylemi önce Yasin Hayal'in yapacağını aksettirerek daha sonra Zeynel Abidin Yavuz fikrinden vazgeçilmesi sonrasında onun adını vererek ve Ogün Samast'da karar kılınması üzerine hiç bilgi vermeyerek kurumu bilinçli olarak yanlış yönlendirmiştir. İstihbarat birimlerince, kendilerine verilen ihbarlarda adları geçen Osman Hayal ve Zeynel Abidin Yavuz'un isimleri araştırılmaya başlanmış ancak bu kişilerin eylem yapma durumlarının olmamaları ve belirtilen şehirlerin dışında olmaları nedeniyle cinayete elverişli pozisyonda bilgilerin doğru olmadığı kanaati oluşmuştur. Bu aynı zamanda polislin bertaraf edilmesi manasını taşımaktadır.

Ogün Samast, eylem teklifini kabul ettikten sonra, Yasin Hayal ile birlikte Erhan Tuncel'in evine gitmeye başlamış, Yasin ve Erhan, Ogün Samast'a Hrant Dink'in Türk düşmanı olduğu, bu şahsı öldürmesi halinde kahraman olacağını, olay yerinde kamera bulunabileceğini, bu nedenle yüzünü gizlemesi gerektiği yönünde telkin ve yönlendirmelerde bulunmuşlar, eylem ile ilgili dikkat edilmesi gereken hususları ve stratejyi anlatmışlardır.

Tuncay Uzundal ifadesinde, olay tarihinden yaklaşık iki ay evvel evde olduğu bir sırada Yasin, Erhan ve Ogün'ün Hrant Dink' in resimlerini sehpanın üzerine koyarak eylem planı yaptıklarını, Erhan ile Yasin'in, Hrant Dink'in öldürülmesi konusunda Ogün Samast'ı azmettirdiklerini beyan etmiştir.

Yasin Hayal 01.06.2006 tarihinde bir deniz kazasında ölen Ömer Pulatoğlu isimli kişiden 2005 yılı sonunda ya da 2006 yılı başlarında bir silah aldığı halde, bu silahı eylemde kullanmak istemediği gerekçesiyle eniştesi Coşkun İğci'den kendisine silah almasını istemiş ve ona 300 TL para vermiştir, Ancak Coşkun İğci'nin bir süre silah alamaması üzerine parasını ondan geri almış ve daha önce temin ettiği silahı cinayete kullanmaya karar vermiş ve bu silahı Sanık Ahmet İskender'in işyerinde saklamıştır.

Erhan Tuncel ve Tuncay Uzundal'ın ifadelerinde yer alan bilgilere göre, Yasin Hayal eylemde kullanılmak üzere mermi temini için, Erhan Tuncel'in evine gitmiş, Tuncay Uzundal'ın kendisine

mermi lazım olduğunu, Erhan'a ulaşması gerektiğini söylemiş ve bilahare Tuncay'ın 0505 546 10 16 nolu telefonundan Erhan'ın 0555 674 66 23 nolu cep telefonuna "Yasin abi burada, 7.65 mm mermi lazım" şeklinde mesaj çekmişlerdir.

Mesajın kendisine gönderildiği sırada Salih Hacısalihoğlunun yanında bulunan Erhan, bu mesaja kızdığını hissettirecek şekilde Tuncay'ın telefonuna "Tuncayyy" şeklinde mesaj göndermiş, daha sonra yine Erhan'ın yönlendirmesiyle Yasin, London Otelin sahibi olan Salih Hacısalihoğlu'ndan bir kutu mermi almıştır.

Yasin Hayal, 14.01.2007 tarihinde Gözde İnternet Salonuna çağırdığı Ersin Yolcu'dan, Ogün'ü bulmasını istemiş, ancak Ersin Yolcu, Ogün'ü bulamayıp tekrar Yasin'in yanına dönmüş, daha sonra Yasin sokakta birlikte yürüdükleri sırada Ersin'e Hrant Dink'i vurduracağını açıklamıştır.

15.01.2007 günü saat 10:30'da Yasin, Ersin'in çalıştığı kırtasiye dükkanına gelmiş ve Ersin'den Ogün'ü bulup yanına getirmesini istemiştir. Ersin de, işyerinden çıkarak Ogün Samast'ı evinden alıp birlikte işyerinde bekleyen Yasin'in yanına gelmişler, Yasin, Ogün'ün Hrant Dink'e ait fotoğrafları ile adreslerini kayıp ettiğini öğrenince, cebinden çıkardığı Agos gazetesinin adresini Ogün'e vermiştir.

Ogün, Yasin ve Ersin 16.01.2007 günü internet kafeye giderek Hrant Dink'in fotoğraflarını çıkarmışlar, daha sonra hep birlikte Ahmet İskender'in kırtasiye dükkânına giderek Yasin ile Ogün, Ahmet İskender'in dükkânında muhafaza edilmekte olan eylemde kullanılacak silahı denemeye gideceklerini söyleyerek diğerlerinin yanından ayrılmışlar ve Yasin Ogün'e Aydın Kent Sitesi yakınlarında boş bir arazide silah atışı yaptırmıştır.

17.01.2007 günü saat:10.30 sıralarında Yasin, Ersin'in çalıştığı işyerine gelip birlikte Ogün'ü beklemişler, yaklaşık 1 saat sonra buluşma yerine gelen Ogün ile birlikte Ahmet İskender'e ait işyerine gitmişler, burada Yasin Hayal kendisine ait olup Ahmet İskender'de muhafaza edilen 80 TL ile Ahmet İskender'in verdiği 100 TL olmak üzere toplam 180 TL'yi, ayrıca işyerinde sakladığı silah ile bir kutu mermiyi Ogün'e vermiştir.

Ogün ile Ersin, Ahmet'in işyerinin karşısında bulunan berber dükkanına girmişler, Ogün tıraş olduktan sonra saat: 14.00 sıralarında Ersin ile birlikte otobüs terminaline giderek Metro Turizmden otobüs bileti almış ve 15:30 otobüsü ile Trabzon'dan hareket ederek 18.01.2007 günü saat:08: 00 sıralarında Esenler Otogarında inmiştir.

Ogün Samast, Yasin Hayal'in yola çıkmadan önce numarasını kendisine verdiği Ahmet İskender'e ait 0535 396 82 21 nolu cep telefonunu 0212 640 42 48 nolu ankesörlü telefonda arayarak, Ersin Yolcu ile görüşüp ona İstanbul'a geldiğini, gazetenin bulunduğu yere gittiğinde tekrar arayacağını söylemiştir.

Bayrampaşa'da oturan dayısı Turan Samast'ın yanına giderek dayısı ile görüştüğünden sonra daha önce internetten tanıştığı Orhan Özbaş'ı telefon ile arayarak, Bayrampaşa'da bulunan Ada Parkın önünde buluşmuşlar, Orhan Özbaş'ın arabasıyla, yanlarında onun arkadaşları olan Mesut Kadri, Kaan Gerçek, Turan Meral olduğunu halde, birlikte gezmişlerdir.

Daha sonra Ogün Samast tekrar dayısının evine gitmiş ve hatta evde Ogün'ün üzerinde bulunan silahı gören dayısı, Ogün'e neden silah taşıdığını sorarak kızmıştır.

Aynı gün akşamı (18.01.2007) Trabzon'da bulunan Ersin Yolçu ile Yasin Hayal Mihmandar Kafe'de buluşmuşlar, Ersin, Yasin Hayal'e Ogün ile telefonda görüştüğünü söyleyip, "Ogün Samast mekânda pusuda" diyerek görüşmeyi aktarmıştır.

Ogün Samast ertesi gün yani 19.01.2007 günü saat: 07-08:00 sıralarında evden çıkarak dolmuş ile Kaleiçi'ne, oradan da otobüsle Şişli'ye, daha sonra yürüyerek Yasin'in kendisine verdiği Halaskar gazi Cad. No: 192 adresindeki Agos Gazetesinin bulunduğu binanın önüne gelmiş, saat: 13:00 sıralarında Agos Gazetesinin bürosuna girerek, orada bulunan çalışanlara Ankara Üniversitesinde okuduğunu, Hrant Dink ile görüşmek istediğini söylemiştir. Ancak, gazete personelinin Hrant Dink'in binada olmadığını, randevu alarak görüşebileceğini söyleyip, bir kâğıda yazdıkları gazetenin telefon numarasını kendisine vermeleri üzerine, gazete binasından ayrılmıştır.

Ogün Samast, yakın bir yerde bulunan 0212 219 84 90 nolu ankesörlü telefon ile Ahmet İskender'e ait 0535 396 82 21 nolu cep telefonunu arayarak Yasin Hayal ile görüşmüş ve ona Hrant Dink'in yerinde olmadığını, ne yapması gerektiğini sormuştur. Yasin de, Ogün'e Hrant Dink gelinceye kadar beklemesini söylemiş, bunun üzerine Ogün Samast gazete binasının yakınlarında dolaşmaya başlamış ve bir ara yine gazete binasının yakınında olan internet kafeye giderek arkadaşları ile mesajlaşmış ve canlı sohbet yaptığı arkadaşı Muharrem Sayit Kahveci'ye, biraz sonra bir Ermeni 'yi öldüreceğini söylemiş, ancak arkadaşı buna inanmamıştır.

İnternet kafeden ayrıldıktan sonra Agos Gazetesinin hemen köşesinde bulunan Akbank'ın önünde Hrant Dink'in binaya girmesini beklemeye başlamıştır.

Saat 14.50 sıralarında Hrant Dink'in gazete binasından çıkarak kendisine doğru geldiğini görmüş, ancak, ani gelişen bu olay nedeniyle silahını belinden çıkartıp eylemi gerçekleştirememiştir.

Akbank'a para çekmek amacıyla giren Hrant Dink saat: 14.57 sıralarında bankadan çıkıp, gazete binasına doğru yöneldiği sırada, arkasından hızla gelen Ogün Samast belinden çıkardığı silahı ile başına doğru yakın mesafeden 3 el ateş etmiş mermilerden iki tanesi Hrant Dink'in başına isabet ederek ölümüne neden olmuştur.

Sanık Ogün Samast, Akbank ile gazetenin bulunduğu binanın kesiştiği Şafak Sokak'tan koşarak olay yerinden uzaklaşmış ve ilk önce halk otobüsüne, daha sonra dolmuşla binerek

Bayrampaşa'ya gitmiştir. Bayrampaşa'ya vardığında 0212 640 81 80 nolu ankesörlü telefondan Ahmet İskender' e ait cep telefonunu arayıp, Yasin ile görüşerek, Hrant Dink'i vurduğunu ve Trabzon'a geleceğini söylemiş, bunun üzerine, Yasin "Gerçekten yurdun mu, 2-3 gün dayınlarda kal daha sonra Trabzon'a gelirsin" diyerek, Ogün'ün yakalanmaması için hemen Trabzon' a gelmemesini söylemiştir.

Aynı gün, Ersin Yolçu ile Zeynel Abidin Yavuz, Mihmandar Kafede oturdukları sırada televizyondan Hrant Dink'in öldürüldüğünü öğrenmişler, bu sırada Erhan Tuncel kafeye gelerek Ersin Yolçu'ya, Yasin Hayal'in nerede olduğunu sormuş, Ersin de Yasin'i görmediğini söyleyince, Erhan, Ersin' i kafenin dışına çağırarak, "Eleman vuruldu" demiştir.

Erhan daha sonra Ogün'ün nerede olduğunu sormuş, ancak Ersin Yolçu, Erhan'ın olaydan haberdar olmadığını düşünerek Ogün'ün İstanbul'a gittiğini Erhan'a söylememiş ve Ogün'ün evinde olabileceğini söylemiştir.

Ogün Samast 20.01.2007 günü saat: 10.30 da Metro Turizm'den kendi ismini vererek aldığı biletle Trabzon'a gitmek üzere yola çıkmış, İstanbul Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü'nün yaptığı çalışmalar sonucunda Ogün'ün adı geçen turizm şirketine ait otobüsle yola çıktığı tespit edilmiş, durum Samsun Emniyet Müdürlüğüne bildirilmiş ve saat: 22:30 sıralarında Samsun Terminalinde durdurulan otobüste Ogün Samast tespit edilerek gözaltına alınmıştır.

Soruşturmanın ilerleyen safhalarında bir kısım sanık anlatımları ve bir kısım iletişim tespit tutanaklarından sanık Mustafa Öztürk'ün, planlanan suikast ile Mc Donalds bombalama eylemi öncesinde ve sonrasında maddi ve manevi yardımda bulunma konusunda diğer sanıklarla görüşmeler yaparak taahhütte bulunduğu, eylemin planlamasının değişik safhalarından haberi bulunduğu ve bu suretle suikast eyleminin icrasına fen iştirakinin bulunduğu, sanıklar Yaşar Cihan ve Halis Egemen'in eylemler sonrasında maddi ve manevi yardımda bulunma konusunda diğer sanıklarla görüşmeler yaparak taahhütte buldukları örgüt faaliyetlerine maddi destek verdikleri kanaatine ulaşılmıştır.

Ayrıca Sanıklardan Osman Hayal'in bu cinayetin işlenmesinde yardımcı olduğu hatta olay yerinde bulunduğu iddia edilmiş ise de; İncelenen HTS kayıtları ve iletişim tespit tutanaklarına göre Erhan Tuncel ile hiç görüşmesinin bulunmadığı, Ogün Samast'ın İstanbul'a geldiğinde Sanık Osman ile irtibat kurmadığı gibi öncesinde de herhangi bir irtibatının bulunmadığı, hâlbuki Saniğin Ogün Samast İstanbul'a geldiğinde İstanbul'da bulunduğu, 19.01.2007 tarihinde otobüsle İstanbul'dan ayrıldığı, Osman Hayal'i teşhis ettiği belirlenen gizli tanığın beyanlarının çelişkili olduğu, gizli tanığın Erhan Tuncel'in dahi olay yerinde bulunduğunu söyleyerek çelişkiye düştüğü ve beyanlarına itibar edilemediği anlaşılmıştır."

Son Mütalaada ayrıca özetle;

"Balyoz Güvenlik Harekât Planında; "Harekât Ortamının Şekillendirilmesi Safhası" başlığı altında, İstanbul ve civarı başta olmak üzere hassasiyet arz eden şehirlerde iltisaklı kişilerin sevk ve idare ettiği halka yönelik eylemler yapılacağı bu çerçevede EYLEM PLANLARI isimli klasörde, SAKAL EYLEM PLANI ve ÇARŞAF EYLEM PLANI isimli dosyaların olduğu ve bu dosyalar içerisinde söz konusu eylem planları ve eylemlerin kimler tarafından nasıl gerçekleştirileceğinin ayrıntılı olarak belirtildiği, **"OPERASYON TİMLERİ"** isimli bir belge bulunduğu, belge içerisinde; **Döküm, Sakal, Tırpan, Orak, Yumruk, Kürek, Testere, Urgan** adı altında operasyon isimlerinin bulunduğu, bu isimlerin karşısında yanında adı geçen operasyonda görev alacak kişilerin isimlerinin yazıldığı, hemen yanında "hedef" başlığı altında hedef olarak belirtilen kişilerin isimlerinin yazıldığı ve bu kişilerle ilgili kısa bilgi verildiği, belgenin sonunda ise şüpheli Hanifi YILDIRIM'ın adı, rütbesi ve unvanının yazılı olduğu, **Orak** kod adlı operasyon hedefi olarak **"Etyen MAHCUPYAN, Hrant Dink, Sevan NİŞANYAN** isimli şahıslar belirtilmiş olup hedef tanımı olarak Darbe Karşıtı Ermeni Basını yazıldığı, **Sakal** kod adlı operasyon hedefi olarak **"BARTHOLOMEOS, MAROVİC, MUTAFYAN"** belirtilmiş hedef tanımı olarak Gayrimüslim Cemaat Önderi ve İş Adamlarının yazıldığı belirlenmiştir. Yine aynı dijitalerde **MEDYA ÇALIŞMALARI** isimli klasör içinde **"FAYDALANILACAK MEDYA MENSUPLARI"** ve **"GÖZALTINA ALINACAK MEDYA MENSUPLARI"** adı altında iki adet liste bulunduğu, **"GÖZALTINA ALINACAK MEDYA MENSUPLARI"** başlığı altında, 35 medya mensubunun isim ve soy isimlerinin bulunduğu, **listenin 20. Strasında "Hrant Dink"** isminin yazılı bulunduğu görülmüştür.

Kafes Operasyonu Eylem Planı: Ergenekon Soruşturması kapsamında tutuklu sanıklardan Levent BEKTAŞ'tan elde edilen 3 no'lu CD içerisinde gizlenmiş olarak **"KAFES OPERASYONU EYLEM PLANI"** isimli belge elde edilmiştir. Bu eylem planında; **Rahip Santaro, Malatya Zirve Yayınevi ve Hrant DINK** cinayetleri operasyon olarak nitelendirilmiş ve bunların sonrasında Türkiye' de yaşayan gayrimüslimlerin irticai grupların hedefinde olduğu yönünde kamuoyu oluşturduğu belirtilmiştir... Bu planda belirlenen asıl amacın; ülkemizde yaşayan gayrimüslimlerin can ve mal güvenliklerinin sorgulanarak, AKP Hükümeti üzerinde iç ve dış toplumun baskısının artması, kamuoyunun meşgul edilmesi ve Ergenekon davası başta olmak üzere gündemin değiştirilmesi olduğu anlaşılmaktadır. Özel Operasyon Gücü komutanlığı isimli yapılanmanın gayrimüslimler üzerinde korkutucu propaganda icra edeceği, ancak bunların AKP ve ona destek veren gruplarca yapılmış gibi gösterileceği belirtilmektedir. Gayrimüslimlere yönelik yapılacak çalışmaların da operasyon olarak isimlendirildiği ve bunun da farklı aşamalardan oluştuğu görülmektedir.

Hazırlık safhasında, Gayrimüslimlere ait isim, adres; gazete, dergi ve bunların abone listeleri; eğitim kurumları ile öğrenci, veli ve çalışanların listesi; vakıf ve ibadethanelerin cemaat listeleri; eylem yapılması düşünülen mezarlıklar, gayrimüslimlerin hangi özel günlerde mezarlarında toplandıkları gibi konularda detaylı bilgi toplama çalışmalarının planlandığı görülmüştür.

konu CD içerisinden çıkan adresler klasörü incelendiğinde planının bu aşamasını tamamladığı değerlendirilmektedir. **Korku Oluşturma Safhasında;** tespit edilen AGOS gazetesi abone listelerinin internet ortamında dağıtımının sağlanacağı, abonelere tehdit telefonlarının açılacağı, Adalar bölgesinde duvarlara tehdit sloganlarının yazılacağı, abone listelerinin çoğaltılıp adalarda insanların rahatlıkla görebileceği yerlere bırakılacağı şeklinde planların yapıldığı ve bu aşamada gerekli olan materyallerin de eylem planının eklerinde yer aldığı görülmektedir. **Kamuoyu Oluşturma safhasında;** bir yandan ulusal basın, köşe yazarları, tartışma programları ve web sitelerinde konu gündeme getirilerek AKP'nin azınlıklar konusunda vurdumduymaz davrandığı işlenirken diğer yandan azınlıklar lehine faaliyet yürüten web sitelerinin içerik yönünden destekleneceği ve bu yönde yeni sitelerin kurulacağı, buna karşı olarak da AKP Ve ona yakın gruplara ait izlenimi verilen dini içerikli sitelerde azınlıklar lehine yayın yapan bahse konu sitelerin isimlerinin verileceği, Agos Gazetesi başta olmak üzere azınlıklara ait medya kuruluşlarının hedef gösterileceği belirtilmektedir. **Eylem Safhasında;** Adaların çeşitli yerlerinde ve Adalara vapur seferi düzenlenen iskelelerde bomba patlatılması, planda yer alan azınlıklara yönelik suikastlar, Agos Gazetesi ve benzeri yerlerde ses bombası patlatılması, şüpheli paketlerle güvenlik güçlerinin meşgul edilmesi, gayrimüslim mezarlıklarına yönelik saldırılar, ev, işyeri ve araçlarının kundaklanması, İstanbul ve İzmir'de benzer eylemlerin yapılmasının planlandığı görülmektedir. Özel Operasyon Gücü komutanlığı isimli yapılanmanın yapmayı planladığı bu eylemlerin ise belirlenen İrticai örgütler adına üstlenileceği belirtilmiştir.

Özetle; eylem planı ve eklerinden açıkça anlaşılacağı üzere; **Azınlıklar açısından bakılacak olursa;** Tespit edilen bu adreslerin telefon ve mektup yoluyla tehdit edilmesi, adalar bölgesinde duvarlara tehdit içerikli mesajlar yazılması, halkın yoğun bulunduğu yerler ile azınlıklar için önemli sayılabilecek yerlerde bomba patlatılması, azınlıkların haklarını savunan kişilere yönelik suikast ve kaçırma eylemlerinin yapılacağı ve planlanan bu eylemlerin hayata geçmesi aşamalarında azınlık vatandaşlarımızın can ve mal güvenliklerinin kasten zarara uğrayacağı birlikte değerlendirildiğinde, adalardan başlayarak tüm Türkiye'de gayrimüslim halka yönelik ayırım yapıldığı, inançlarını özgürce yaşayamadıkları, baskı altında oldukları, radikal dini kesimlerce tehdit edildikleri ve güven içerisinde olmadıklarının hissettirilmek istendiği, **Türk halkı açısından bakılacak olursa;** Tespit edilen bu bilgilerin internet ortamında ve basın yayın yoluyla yayılması sağlanarak kamuoyunun dikkati bu konuya çekilip, Türk halkı içerisinde yabancı düşmanlığı fikri oluşturulmak istendiği, **Sonuç olarak;** azınlıklar ile Türk vatandaşlar arasında suni bir gerginlik ve bu gerginlikle birlikte güvensizlik ortamının oluşacağı, bu ortamın uluslararası camiada da gündeme geleceği, tüm bu olanlardan sorumlu olarak da AKP Hükümetinin gösterileceği, netice itibariyle de iç ve dış kamuoyu baskısıyla hükümetin yıpratılmasının amaçlandığı değerlendirilmektedir.

Kafes operasyonu eylem planı içerisinde geçen hususların gerçekleşip gerçekleşmediği yapılan çalışmalarda; Çeşitli azınlık liderlerine, azınlıklara ait ibadet, eğitim ve toplanma yerlerine, AGOS Gazetesi abonelerine ait olduğu anlaşılan bilgilerin toplanmış olduğu, 03.05.2007 tarihinde Beyoğlu ilçesi Kasımpaşa Posta hanesinden bulunan bazı Ermeni Okullarına "Temel MALATYALI" ismi ile "SON UYARI VE İKAZ" başlıklı "İlgili bütün kuruluşlara gönderilmiştir. "Bu Muhtıra ve harekât Türk Milletinin geleceği ve birlikte yaşamasının devamı için başlatılmıştır Saygılarımızla" ibareleri ile son bulan bilgisayar çıktısı tehdit mektubu gönderildiği, Temel MALATYALI ismi ile gönderilen tehdit mektubunda özetle:" Ülkemizde içinde bulunduğu huzurun bozulmasına yönelik çalışmalarda son noktaya gelindiği. Bölgesel ırkçılık ve radikal dincilikle ülkenin huzurunu bozmak isteyenlere gerekli cevap verileceğini. Bu gruplara karşı anti gruplar olarak cevap verme ve tavır koyma düşüncelerinin askaya alarak ertelediklerini. Hrant Dink cinayetinden sonra milletin mensup olduğu ülkeyi unutarak "Hepimiz Ermeniyiz. Hepimiz Hrant Dink' iz." İrkçılık ve isyan girişimlerine hareket ettiklerini, ülkemizi dış devletlere şikâyet etmekte ve zor durumda bırakıldığı Ayrıllıkçı düşünce yandaşlarına ve suskunluğunu sürdüren gizli hain ve ihanet içinde bulunanlara karşı tavırlarını acımasızca sürdüreceğini". Belirterek yazının sonunda "SON BİR MUHTIRADIR, YENİSİ TEKRARLANMAYACAKTIR." Şeklinde beyanların geçtiği görülmüştür. Mektubun birçok Ermeni okul ve yurduna gönderildiği tespit edilmiştir. -

25.05.2007 tarihinde Özel Tarkmancaş Ermeni İlköğretim Okulu telefon ile aranarak okulda 10 dakika içerisinde bomba patlayacağı söylenmiş, bunun üzerine okul görevlileri tarafından durum polise haber verilmiş, uzman ekipler ve görevliler tarafından okulda yapılan aramada herhangi bir yanıcı, patlayıcı vb. maddeye rastlanılmamıştır.

Eylem planı eklerinde listelenen mühimmat ve malzemenin nicelik ve nitelik olarak benzerleri Ergenekon soruşturmaları kapsamında Poyrazköyde yapılan aramalar neticesinde elde edilmiştir. Ayrıca Tarık AYABAKAN isimli şahsa ait olduğu belirtilen flash bellek içerisinde "Nisan Bülteni" isimli word belgesinde "Doğu Perinçek Başkanımızın Emirleri" başlığı altında "Poyrazköy' de kalan malzemeler korunaklı bölgelere dağıtılsın", şeklinde ibarelerin bulunduğu, hala ele geçirilemeyen mühimmatın bulunduğu ve bu mühimmatların korunaklı bölgelere dağıtılması yönünde talimat verildiği,

Ayrıca 10 Ocak 2007 günü Hrant Dink tarafından kaleme alınan "Ruh halimin güvercin tedirginliği" isimli yazısında "Bilgisayarımın güncesi ve hafzası bu kesimdeki yurttaşlar tarafından gönderilen öfke ve tehdit dolu satırlarla yüklü. Bu mektuplardan birinin Bursa'dan postalandığını yakın tehlike arz etmesi açısından da hali kaygı verici bulduğumu ve tehdit mektubunu Şişli Savcılığı'na teslim etmeme rağmen bugüne değin herhangi bir sonuç almadığımı yeri gelmişken not düşeyim" şeklinde ibarelerin bulunduğu görülmüş olup, tehdit mektuplarının gönderilmesi

eylemlerinin Kafes Operasyonu Eylem Planı kapsamında da yukarıda izah edildiği gibi yapıldığı, Kafes eylemleri kapsamında incelenen belgelerde de Agos gazetesi ve Hrant Dink ile ilgili adres ve kişisel bilgilerinin bulunduğu bilinmektedir. Tehdit mektubu ile ilgili Zaman gazetesinde çıkan bir haberin Ergenekon sanıklarından Muammer KARABULUT'un dijitallerinde olduğu da görülmüştür.

...Ergenekon soruşturmaları kapsamında elde edilen bilgi ve belgelerde, Hrant Dink'İN anlatımlarını teyit eder mahiyette bir takım veriler bulunmuştur. Güvenlik Şube Müdürlüğü ve Ergenekon soruşturmaları kapsamında elde edilen veriler incelendiğinde; 26.04.2004 tarihinde dönemin İstanbul Ülkü Ocakları başkanı Levent TEMİZ'İN başkanlığında AGOS gazetesi önünde bir grubun; işbirlikçi HRANT Türk milleti senden hesap soracak, burası Türkiye Ya sev, Ya terket şeklinde sloganlar atarak Agos Gazetesi önüne geldikleri, şehitler için saygı duruşu ve İstiklal Marşını okuduktan sonra devamında Burası Türkiye Ya sev, Ya terk et şeklinde slogan attıkları, AGOS Gazetesinin kapısının önüne Levent TEMİZ isimli şahıs tarafından "...Yüce Türk Milleti Tarih boyunca ayak bastığı her karış toprağa adalet götürmüş ve himayesine aldığı farklı dinlere farklı kökenlere karşı tanrının bir emaneti gözüyle bakmıştır. Ve bu mantıkla yüzlerce yıl hükmettiği coğrafyada huzur ve güven ortamı oluşturmuştur. Fakat ne yazık ki bu durum emperyalist güçler tarafından sömürge alanı olarak belirlenmiş farklı dinlere ve kültürlere mensup milletleri aleyhimize kışkırtmasıyla olumsuz bir boyut kazanmasına sebep olmuştur. Bu olumsuzluklar iç huzurumuzu bozarak barışı ve güven ortamını sabote etmiş ve istenmeyen olaylar olmuştur. Unutulmaz acılara sebep olan bu olaylar koca bir imparatorluğunu tasfiyesiyle son bulmuştur..... Türk Milletinin engin hoşgörüsü birileri tarafından istismar edilmekte ve sabrımızın sınırları zorlanmaktadır. Tarih boyunca efendileri tarafından yönlendirilen bu kukla zihniyetler biran önce akıllarını başlarına toplamalıdır. Bilinmelidir ki Türk Milleti huzurunu ve güvenini tehdit edecek hiçbir olumsuzluğa geçit vermeyecektir. ..Yeryüzünde hiçbir milletin eli ve alını Türk Milletinin eli ve alını kadar temiz olmamıştır. Bu ülkede yaşayan herkes kardeşimizdir ve bize yüce Tanrının bir emanetidir. Bu durumun bugün iyi algılanması gerekmektedir. İşte Agos Gazetesinin yayın politikası ve bazı yazarları toplumsal barışımızı bozacak arayışlar içerisine girmiş görünmektedirler. Türk Milletinin onurunu zedeleyecek yaklaşımları şiddetle kınıyor ve bu aymazlığa son verilmesini istiyoruz ve kalbinde Türklük sevgisi olan herkese diyoruz ki **Hrant Dink bugünden sonra Türk Milletinin hedefidir. Onu buradan hedef olarak ilan ediyoruz. Tanrı Türkü korusun ve yüceltsin**", Şeklinde basın açıklaması metninin okunduğu, **05.09.2004 günü** dönemin ülkü ocakları başkanı Levent TEMİZ başkanlığında Fatih ilçesinde bulunan Ortodoks Patrikhanesi önünde protesto eylemi yapıldığı, aynı grup tarafından 06.09.2005 günü 6-7 Eylül olayları ile ilgili eylem yapıldığı tespit edilmiştir.

03.06.2005 günü saat 14.40 da Fener Rum Patrikhanesi girişinde Hukukçular Birliği Derneği, Milliyetçi Ülkücü Avukatlar Grubu ve Milli Güç Platformu tarafından "ekümenizizm ile ilgili"

basın açıklaması yapıldığı, Kemal KERİNÇSİZ tarafından kilisenin giriş kapısına siyah çelenk bırakmak istendiği, izin verilmeyince Patrikhane duvarına siyah çelenk bıraktığı Fatih Adliyesine giderek Patrikhane hakkında suç duyurusunda bulunulduğu, **24.09.2005 günü** Bilgi Üniversitesinde yapılan "Ermeni Soykırımı" Panelini protesto etmek amacıyla; Milli Güç Platformu ve Hukukçular Birliği tarafından Bilgi Üniversitesi önünde basın açıklaması yapıldığı, bu eyleme Kemal KERİNÇSİZ ve Sevgi ERENEROL isimli şahısların katıldığı, **28.10.2005 günü** Fener Rum Patrikhanesi önünde Milli Güç Platformu, Hukukçular Birliği, Milliyetçi İş Adamları Derneği, Türk Ortodoks Kilisesi, Noel Baba Vakfınca; "Patrikhane Yunanistan'a" konulu protesto eylemi yapıldığı, Fener Rum Patrikhanesi önündeki topluluğa hitaben Kemal KERİNÇSİZ tarafından kısa bir konuşma yapıldığı akabinde Patrikhane kapısına "Patrikhane Yunanistan'a, Hukukçular Birliği ve Milli Güç Platformu" yazılı siyah çelenk bırakıldığı, bu eyleme Kemal KERİNÇSİZ, Veli KÜÇÜK, Muzaffer TEKİN, Sevgi ERENEROL, Zeki Yurdakul ÇAĞGMAN isimli şahısların birlikte katıldığı, **10.11.2005 günü** Fener Rum Patrikhanesi önünde Hukukçular Birliği, Milli Güç Platformu, MHP İstanbul İl Başkanlığı, işçi Partisi, Bağımsız Türkiye Partisi, Noel Baba Vakfı, Bağımsız Türk Ortodoks Vakfı, Muharip Gaziler Derneği, Yeniden Kuvayi-i Milliye Derneği ve Şehit Aileleri Derneği tarafından "Fener Rum Patrikhanesinin Lozan'a ve Atatürk'e, Türk Milletine meydan okuduğu ve Rum Metropolitanlarının Ekümenik iddiası ile Balat'taki Patrikhane de toplanmasınının 10 Kasım Atatürk'ün ölüm yıl dönümüne rastlanmış olmasını protesto etmek" amacıyla basın açıklaması tertip edildiği, Kemal KERİNÇSİZ tarafından basın açıklaması metninin okuduğu, bu eyleme Veli KÜÇÜK, Muzaffer TEKİN, Muammer KARABULUT isimli şahısların katıldığı, **06.01.2006 günü** Fatih adliyesi önünde Hukukçular Birliği ve Milli Güç Platformu tarafından "Fener Rum Patrikhanesinin Haliç'e haç atma törenini" protesto etmek amacıyla basın açıklaması yapıldığı, Av. Kaptan YILMAZ tarafından basın açıklaması okunduğu bu eyleme Kemal KERİNÇSİZ'İN DE katıldığı, **07.05.2006 günü** Beyoğlu İlçesi Galatasaray Meydanında Hukukçular Birliği ve Milli, Güç Platformu, Vatansever Güç Birliği, Türkiye'm Topluluğu, Aydınlar Ocağı, Türk Dünyası İnsan Hakları Derneği, Anadolu Dostluk ve Türkmen Derneği, Şehit aileleri Derneği tarafından; Yunanistan'ın Selanik'te açmayı planladığı "Pontus Soykırımı Anıtını" protesto etmek için basın açıklaması düzenlendiği, eyleme Oktay YILDIRIM, Muzaffer TEKİN, M. Zekeriya Öztürk, Emin GÜRSES, Kemal KERİNÇSİZ, Asım DEMİR isimli şahısların katıldığı, **17.05.2006 günü** Beyoğlu ilçesi Fransız konsoloslugu önünde Büyük Hukukçular Birliği tarafından "sözde Ermeni soykırımı yasa tasarısını protesto etmek" için basın açıklaması yapıldığı, bu eyleme Oktay YILDIRIM ve Kemal KERİNÇSİZ'İN birlikte katıldıkları, **20.06.2006 günü** Atatürk havalimanı Genel binası önünde; Milli Güç Platformu ve Büyük Hukukçular Birliği organizesinde "Ermenistan Katolikosu Z.Karakin'nin ülkemizi ziyaretini" protesto eylemi düzenlendiği, konuk Misafirin aracı geçerken grup tarafından yumurta atıldığı, polisin ikazına rağmen eyleme devam edildiği, Merdan AYDIN, Ferdi ÇELİK, Muammer KOCADAĞI, Fatih

SEKMAN isimli şahısların gözaltına alındığı, Kemal KERİNÇSİZ ve Sevgi ERENEROL isimli şahısların katıldığı, **22.06.2006 günü** Heybeliada da açılacak olan Ruhban Okulunu protesto eylemine şüpheli Kemal KERİNÇSİZ'in katıldığı, **04.07.2006 günü** Hrant DINK ile ilgili yapılan duruşma sonrasında mahkeme bitiminde Şişli adliye binası önünde Kemal KERİNÇSİZ tarafından basın açıklaması yapıldığı, **21.09.2006 günü** Beyoğlu Adliyesinde Büyük Hukukçular Birliği'nin organize ettiği "Küresel BOP Çerçevesinde askeri işgal ve parçalanma tehlikesi ile karşı karşıyadır" konulu protesto eylemi düzenlendiği, "Misyoner çocukları O.PAMUK, H.Dink, H.CEMAL, İ.BERKAN, H.Şahin, M.BELGE,""BABA ve PİÇ""Hukukçular Birliği" ibareli pankartı taşıdıkları, bu eyleme Kemal KERİNÇSİZ, Fuat TURGUT ve Oktay YILDIRIM isimli şahısların katıldıkları, **12.12.2006 günü** Hrant Dink ile ilgili 2. Asliye Ceza Mahkemesinde görülen duruşma sonrasında Kemal KERİNÇSİZ'İN organizesinde Büyük Hukukçular Birliği tarafından basın açıklaması yapıldığı görülmüştür.

Ogün Samast İle İrtibatlı Jandarma Personelleri; 14.01.2007 tarihinde Trabzon Jandarma Komutanlığında görevli Resul KÜTÜKOĞLU 'nu akşam saatlerinde (saat: 19.59 Pelitli Beldesinde bulunduğu görülmüştür. Aynı zamanda Resul KÜTÜKOĞLU ile Ogün Samast'ın 1 adet görüşme kaydının bulunduğu tespit edilmiştir. Ogün Samast ile bu kapsamda irtibatlı olan kişiler incelendiğinde Trabzon Jandarma Komutanlığında görevli Ünsal GÜREL (505-6628205) ve Ahmet Faruk AYDOĞDU (537-3328906) nun da irtibatlı olduğu görülmüştür. Ayrıca Ahmet Faruk Aydoğdu'nun telefon numarasının Ogün Samast'ın telefonunda Komutan olarak kayıtlı olduğu belirlenmiştir. Ogün Samast ile irtibatlı olduğu tespit edilen Resul KÜTÜKOĞLU, Ahmet Faruk AYDOĞDU ve Ünsal GÜREL isimli şahısların tamamının Samast ile 15.11.2006 günü görüşme yaptıkları görülmüştür. Samast ile irtibatlı tespit edilen üç jandarma personelinin irtibatları incelendiğinde Satılmış (Volkan) Şahin ile yoğun irtibatları (Resul KÜTÜKOĞLU' nun 200, Ünsal GÜREL' in 421, Ahmet Faruk AYDOĞDU' nun 470 adet) olduğu görülmüştür. Satılmış Şahin in diğer jandarma personeli ile bu derece yoğun irtibatının bulunmadığı görülmüştür. Satılmış Şahin'in ayrıca cinayetin sanıkları olarak yargılanmakta olan Erhan Tuncel ile 45, Tuncay Uzundal ile de 48 adet irtibatı bulunmaktadır. Belirtilen kişilerin HTS kayıtları incelendiğinde diğer jandarma personeline nazaran birbirleri ile irtibatlarının normal irtibatın ötesinde olduğu görülmüştür. Satılmış Şahin in HTS kayıtları incelendiğinde DNK suikastından 1 gün önce (18 Ocak 2007 tarihinde) İstanbul'da olduğu görülmüştür. İstanbul'da bulunduğu süre içerisinde baz bilgileri şema halinde de sunulmuştur. Cinayet sanıklarından Erhan Tuncel ve Tuncay Uzundal ile irtibatı bulunan Satılmış Şahin'İN cinayeti işleyen Ogün Samast ile irtibatlı bulunan diğer üç jandarma personeli ile yoğun irtibatı dikkat çekici bulunmuştur.

GÖLCÜK DONANMA KOMUTANLIĞINDA YAPILAN ARAMA; Kamuoyunda Fuhuş-Casusluk soruşturması olarak bilinen 2010/1003 sayılı soruşturma kapsamında, 06.10.2010 günü Gölcük Donanma Komutanlığı-İstihbarat Şube Müdürlüğü'nde soruşturmayı yürüten Cumhuriyet Savcılığı

tarafından yapılan aramada İstihbarat Kısım Amirliği'nin döşemeleri altında, tüm kısım amirliğinin zemini kaplayacak şekilde ve kapsamlı bir inşaat işçiliği sonucu özel olarak yapılmış gizli bir bölmeden elde edilen deliller arasında birçok soruşturma ve kovuşturma aşamasında bulunan davalar ile ilgili bilgi ve belgeler bulunmuştur.

Söz konusu veriler arasında yer alan 11 nolu DVD içerisinde (1) M_KOC_OZEL\ÇÇG.-BEGELER isimli sıralı klasörlerde yer alan "ÖZEL ASAF KURSU" isimli word belgesinin "BİLGİ NOTU" başlıklı ve "8-12 OCAK 2007 TARİHLERİ ARASINDA J. OKULLAR K.LİGİNDE DÜZENLENEN " ÖZEL ASAF KURSU" İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER" konulu 6(altı) sayfadan ibaret olduğu, belgede "AÇIKLAMALAR" başlığı altında "J.GN. K.LİĞİ İSTİHBARAT BAŞKANI TUGGENERAL MEHMET ÇORTEN, ASAF ŞUBE MUDURU J.KUR. BNB. SALİH GÖLDAL VE İSTH. DAİRE BŞK. İZZET CURAL TARAFINDAN ANLATILAN KONULAR" şeklinde düzenlenen kursta anlatılan hususların maddeler halinde belirtildiği, Belgede belirtilen 13. Maddede "...ÜLKEMİZİ TEHDİT EDEN BİR DİĞER TEHLİKENİN İSE MİSYONERLİK OLDUGUNU, MİSYONERLİK FAALİYETLERİNİN HIZLA YAYILDIGINI ASIL DİNİ BUDİZM OLAN VE MİLLİ DEĞERLERE VERDİKLERİ ÖNEM İLE BİLİNEREN GÜNEY KORENİN ŞU AN % 60'NİN HIRİSTİYANLAŞTIRILDIĞINI BÖLGEMİZDEKİ MİSYONER ŞAHİSLARI VE FAALİYETLERİNİ ÇOK İYİ TAKİP ETMEMİZİN GEREKTİĞİ HUSUSLARININ BELİRTİLDİĞİNİ ARZ EDERİM.. ." şeklinde misyonerlik konusu ile ilgili direktiflerin yer aldığı, Ayrıca belgede Jandarma Komutanlıklarının yaptığı bir takım çalışmalar ve bazı konular ile ilgili istihbari nitelikte bilgiler, kursa katılan personel hakkında fişleme niteliğinde bilgiler ve kursta üzerinde durulan hususlara ilişkin bilgilerin yer aldığı görülmüş bu bilgiler arasında; ". . . T...8-12 OCAK 2007 TARİHLERİ ARASINDA GENEL KOMUTANLIK İST OK.DA ÖZEL ASAF İSTH. KURSU DÜZENLENDİ. KURSA 40 İLİN ASAFÇISI KATILDI. GERİ KALANLAR İÇİNDE AYRICA KURS DÜZENLENECEK. BU KURSA 15'E YAKIN SUBAYDA KATILACAK. KURS GENELKURMAY BAŞKANLIĞININ İSTEĞİ ÜZERİNE DÜZENLENDİ. DÜZENLENME SEBEBİ İSE EN SON İSTENEN ÇİZELGELERİN VE DOSYALARIN YETERLİ GÖRÜLMEDİĞİ.. BU KONU İLE İLGİLİ OLARAK DAHA ÖNCEDE BÖLGE KOMUTANLARI VE İL JANDARMA KOMUTANLIKLARIDA TOPLANMIŞ, KONU İZAH EDİLMİŞ VE İSTENİLEN SONUÇ ALINAMAMIŞ. KURSUN İLK 2 GÜNÜNDE İSTH. OK. ÖĞRETMENLERİ SONRAKİ 3 GÜNÜNDE İSTH. BAŞK. LIĞI DERS VERDİ, KURSUN İLK GÜNÜ TUGGNR. MEHMET ÇÖRTEN GELDİ. ASAFIN ŞU AN İSTH. İÇİNDE EN ZAYIF HALKA OLDUGU, "BOLGE VE ALAY KOMUTANLARINA O KADAR ANLATMAMIZA RAĞMEN DİRDİMİZİ ANLATAMADIK. GÖNDERDİĞİNİZ DOSYALAR ÇOK YETERSİZ. ÇOĞU ŞEYİ AFAKİ YAZMIŞSINIZ. BELGE VE DÖKUMANA DAYALI DOSYALAR YAPIP GÖNDERİN." DEDİ. . ." şeklinde Jandarma Komutanlıklarınca gönderilen dosyaların, belge ve doküman yönünden yetersiz olduğu, kursun düzenlenme sebebinin de bu nedenle olduğunun belirtildiği,

Belirtilen bu hususlar ile ilgili belgenin devamında Zirve Cinayetinin gerçekleştiği Malatya il C. A. ilgili olarak "... MALATYA BU KONU İLE İLGİLİ İNANDIRICI OLSUN DİYE TERÖR ÖRGÜTLERİ İLE

BAĞLANTILI SAHTE BİR MEKTUP YAZDIRIYORLAR VE BİR DOĞU İLİNDEN DİLEMEK İSTEDİĞİ ŞAHSIN ADRESİNE POSTALİYORLAR. BUNU HAKİME DELİL OLARAK SUNUYORLAR. .“ şeklinde ibarelerin yer aldığı belgede bu kısmın sarı ile renklendirildiği, **“AŞIRI SAĞ FAALİYETLER İLE İLGİLİ HER TÜRLÜ BELGE VE DOSYALARINIZI KİLİT ALTINDA TUTUN, ODALARINIZI KENDİNİZ AÇIN KENDİNİZ KAPATIN, BİLGİLERİNİZİ AĞA BAĞLI OLMAYAN AYRI BİR BİLGİSAYARDA MUHAFAZA EDİN. YETERLİ BİLGİSAYAR YOKSA 60-80 GB LİK HARD DİSKLER VAR ONLARDAN TEMİN EDİN. ONUN İÇİNDE ÇALIŞIN. GÖREVE ÇIKARKEN YANINIZA İÇERİSİNDE ÖNEMLİ BİLGİLERİN YER ALDIĞI AJANDA, KROKİ, CD VB. DÖKÜMANLAR ALMAYIN, İSTİHBARİ OLARAK YAZDIĞINIZ TÜM BİLGİLERİ SONRADAN İNKÂR EDECEK ŞEKİLDE MUHAFAZA EDECEKSİNİZ, KESİNLİKLE ALTINA İSİM VE İMZA ATMAYIN”... “VATAN İÇİN AKILLI RİSK ÜSTLENECEKSİNİZ, HİZMET RÜTBE İLE ORANTILI DEĞİLDİR, BÖLGENİZDE TEROR ÖRGÜTÜ YOK İSE DİĞER GRUPLARI BU KATEGORİYE SOKARAK TEKNİK DİNLEME KARARI ALABİLİRSİNİZ.... “BİRİLERİNE KAFAYI TAKTIĞINIZ ZAMAN MUTLAKA YAPACAĞINIZ BİR ŞEYLER VARDIR, ÖRNEĞİN İLTİSAKLI BİR YURDUN HER ŞEYİ PROSEDÜRE UYGUN İSE ELİNİZİN ALTINDA TRAFİK TİMLERİ VAR SİZDE HER GÜN CEZA YAZDIRIN.’** Denildiği,

Yine belgenin devamında **“Kurstaki personel hakkındaki kişisel fikirler”** başlıklı kısımda; Erzurum’dan katılan bir kişi ile ilgili **“ZARARSIZ BİRİNE BENZİYOR SÖYLEMLERİ OLUMLU ANCAK ÇOK DİSİPLİNLİ, BU YÜZDEN SİSTEM İNSANI OLABİLİR VE KULLANILABİLİR.** şeklinde ibarelerin bulunduğu, **“HÜSEYİN YILMAZ-TRABZON: KENDİ BEYANLARINDAN İÇKİ KULLANMADIĞINI FIRSAT BULDUĞUNDA NAMAZ KILDIĞINI SÖYLEDİ. SİSTEMİ ELEŞTİRİYOR YUKARININ BİZİ KULLANDIĞINI, YAPTIKLARIMIZIN YASAL OLMADIĞINI KENDİSİNİN YASA DIŞI HİÇBİR ŞEY YAPMAYACAĞINI BELİRTTİ. KENDİ İSTİHBARAT ŞB. MÜDÜRLERİNİN FUHUŞ ORTAMLARININ OLDUĞUNU BELİRTTİ.** şeklinde ibarelerin yer aldığı, Kursta katıldığı belirtilen Hüseyin YILMAZ in HTS kayıtları incelendiğinde belirtilen 08-12 Ocak 2007 tarihlerinde Ankara da olduğu ve takip eden günlerde ise Ankara’dan ayrıldıkları görülmüştür.

Trabzon Jandarma istihbarat Müdürü Metin Yıldız beyanlarında Coşkun İçci tarafından Dink’in öldürüleceği bilgisinin ASAF birimleri yerine KOM unsurları tarafından takibinin yapılmasını istediğini belirtmiştir. Yukarıda Hüseyin YILMAZ için ifade edilen yasal olmayan işleri yapmaması hususu, Ali OZ’ün yapılan toplantıda mahiyetindeki personele **“Bu konuyu daha sonra görüşürüz, bu konuyu sonra özel olarak konuşuruz, bu konuyu burada görüşmeyelim sonra özel olarak görüşürüz”** şeklindeki beyanları ve Metin Yıldız tarafından verilen **“konunun özellikle KOM birimince takip edilmesi”** talimatı birlikte değerlendirildiğinde; Yasin Hayal in ASAF biriminde kaydı olmasına ve azınlıklar ile ilgili konuların yine ASAF birimleri tarafından yürütülmesine rağmen, özellikle bu konunun KOM birimince yürütülmesi talimatının düşündürücü olduğu değerlendirilmektedir.

SONUÇ VE TALEP: Soruşturma dosyası kapsamında mevcut bugüne kadar elde edilen bilgi, belge, ifade beyanları, iletişim tespit tutanakları, telefon irtibat şemaları, HTS kayıtlarının incelenmesi ve Ergenekon Terör Örgütü soruşturmasında bugüne kadar elde edilen belgelerin incelenmesi neticesinde yukarıda izah olunan hususlar da göz önüne alındığında, Dink cinayeti eyleminin, Mc Donalds isimli işyerinin bombalanmasının ve diğer eylemlerin salt milliyetçilik duyguları kabaran gençler tarafından işlenmesinin ötesinde iştirak halinde ve süreklilik içerisinde çalışan gizlilik kuralları ve örgütsel hiyerarşiye azami özen gösteren Erhan Tuncel ve Yasin Hayal yönetiminde **Ergenekon Terör Örgütünün Trabzon da faaliyet gösteren bir Hücre yapılanması tarafından işlenmiş olduğu**

şeklinde tespit ve değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Tutuklu sanıklar Erhan Tuncel ve Yasin Hayal'in tutukluluk hallerinin devamına karar verilmiştir.

Davanın 21-24. celselerinde daha çok TİB kayıtları üzerinde tartışmalar olmuş, bunun dışında önemli bir konu gündeme gelmemiştir.

Dava 17.01.2012 tarihindeki 25. celse de sonuçlanmış ve hüküm açıklanmıştır.

Buna göre özetle;

-**Yasin Hayal'in**, Sanık Ogün Samast'ın Maktül Hrant Dink'i tasarlayarak öldürmesi yönünde azmettirdiği gerekçesiyle **ağırlaştırılmış müebbet hapis** cezasıyla, Ferit Orhan Pamuk ' u tehdit etme suçundan **3 ay hapis** cezasıyla, **Ruhsatsız silah bulundurma**' suçundan **1 yıl hapis ve 600 TL adli para** cezasıyla,

- **Ahmet İskender'in**, sanık Ogün Samast'a, Maktül Hrant Dink'i tasarlayarak öldürmesi için yardım ettiği gerekçesiyle neticeden **12 yıl altı ay hapis** cezasıyla, **ruhsatsız silah bulundurma**' suçundan **1 yıl hapis ve 500 TL adli para** cezasıyla,

-**Ersin Yolcu'nun**, sanık Ogün Samast'a, Maktül Hrant Dink'i tasarlayarak öldürmesi için yardım ettiği gerekçesiyle neticeden **12 yıl altı ay hapis** cezasıyla,

-**Salih Hacısalihoğlunun**, 'Ruhsatsız silah mermisi bulundurma' suçundan **3 ay hapis ve 500 TL adli para** cezasıyla,

-**Erhan Tuncel'in**, "patlayıcı madde imal etme" suçundan **5 yıl hapis ve 10.000 TL adli para** cezasıyla, patlayıcı madde kullanmak suçundan 2 yıl hapis cezasıyla, motorlu araca patlayıcı kullanmak suretiyle zarar vermek suçundan 1 yıl 6 ay hapis ve 220 TL adli para cezasıyla, patlayıcı madde kullanarak kişileri (6 kişi) yaralamak suçundan her biri için ayrı ayrı 4 ay olmak üzere toplam 2 yıl hapis cezasıyla (toplam 10 yıl 6 ay)

cezalandırılmalarına, diğer suçlardan beraatlarına,

-Diğer sanıkların haklarındaki suçlamalarla ilgili yeterli delil bulunmadığından (13 kişi-) (Zeynel Abidin Yavuz, Mustafa Öztürk, Tuncay Uzundal, Alper Esirgemez, İrfan Özkan, Osman Alpay, Erbil Susaman, Numan Şişman, Şenol Akduman, Veysel Toprak, Salih Hacısalihoğlu, Yaşar Cihan ve Halis Egemen'in) tüm suçlardan beraatlarına,

-Tutuklu sanık Erhan Tuncel'in tutuklulukta geçen süre dikkate alınarak tahliyesine, karar verilmiştir.

Sanıklardan Çoşkun İçci hakkında ise hüküm verilmesinin unutulduğu görülmüştür.

3- İstanbul 2. Çocuk Ağır Ceza Mahkemesinde (2010/146 esas sayılı dosya) Devam Eden Yargılamaya İlişkin Gelişmeler

İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi'nin (CMK. 250. maddesi ile görevli) 2010/240 esas, 2010/258 karar sayılı ve 29.11.2010 tarihli görevsizlik kararı ile dosyanın **İSTANBUL 2. ÇOCUK AĞIR CEZA MAHKEMESİ'NE** gönderilmesi üzerine **dava mahkemenin 2010/146 esasına kaydedilmiş, 21.01.2011 tarihinde tensibi yapılarak** Ogün Samast'ın tutukluluk halinin devamına karar verilmiş ve duruşma 28.02.2011 tarihine bırakılmıştır.

1.Celse (28.02.2011)

İlk duruşmada, davet edilen bir kısım tanıkların hazır buldukları tespit edildikten sonra, Müdahil vekilleri, Ogün Samast'ın dava dosyası ile yaşı büyük sanıklar hakkındaki İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 2007/428 esas sayılı dava dosyası arasında fiili ve hukuki irtibat bulunduğu, her iki dava dosyasının birleştirilmesini ve Ogün Samast ile ilgili dava dosyasının yaşı büyük sanıklar ile ilgili dava dosyası üzerinden yürütülmesini istemişler, Cumhuriyet Savcısı tarafından verilen mütalaada, incelenen dosya içeriğine göre Ogün Samast'a isnat olunan suçların niteliği, iddianamede olayın anlatılış biçimi, her iki mahkemenin dava dosyaları arasında sanık ve suç yönünden şahsi ve hukuki ve fiili irtibat bulunduğu, davaların birlikte yürütülmesinde her ne kadar yarar görülmekte ise de, 25.07.2010 tarihinde resmi gazete yayımlanarak yürürlüğe giren 6008 Sayılı Kanunun 8. Maddesi ile 5271 Sayılı CMK'nun 250. Maddesine eklenen 4. Fıkra gereğince çocuklar bu madde hükümlerince kurulan Mahkemelerde yargılanamazlar ve bu mahkemelere özgü soruşturma ve kovuşturma hükümleri çocuklar bakımından uygulanamaz, amir hükmü karşısında birleştirme talebinin reddine karar verilmesi talep edilmiştir.

Mahkeme mütalaaya uygun olarak görevsizlik ve birleştirme kararı verilmesine ilişkin talepleri reddetmiş ve şüpheli Ogün Samast ile hazır bulunan tanıkların ifadeleri alınmıştır.

2. Celse (04.04.2011)

04.04.2001 tarihinde yapılan ikinci duruşmanın ardından duruşmaya devam olunmuş ve olay yerindeki cinayet anına şahit olmuş tanıkların ifadelerine başvurulmuştur. SSÇ Ogün Samast'ın üzerine atılı suçların vasıf ve mahiyeti, dosya içeriğine, kanıt durumuna, savunma ve beyanlarına, tanık anlatımlarına, otopsi tutanağına, gerek hazırlık ve gerekse kovuşturma aşamasında toplanan kanıtlara, atılı suçlar yönünden kuvvetli suç şüphesinin varlığına, yüklenen suçların müeyyide yönünden yasal üst sınırlarına, kaçma olasılığının varlığına, CMK 100 ve 108. Maddelerinde anılan suçlar olmasına, adli kontrol hükümlerinin yetersiz kalma olasılığına göre yüklenen suçlardan tahliye isteminin reddi ile tutukluluk halinin devamına karar verilmiştir.

3.Celse (02.05.2011)

02.05.20011 tarihli üçüncü duruşmada;

-Cumhuriyet savcısı, Beşiktaş'taki 14. Ağır Ceza Mahkemesindeki dosyada halen yargılamaları devam eden yaşı 18'den büyük sanıklar Erhan Tuncel, Yasin Hayal ve arkadaşları hakkında "terör örgütünün yöneticiliğini yapma, üye olma, yardım etme, tasarlayarak adam öldürmeye azmettirme, patlayıcı madde imal etme, patlayıcı madde atma, kasten yaralama, mala zarar verme, tehdit, suçluyu gizleme ve ruhsatsız silah bulundurma" suçlarından verilecek kararın Samast hakkındaki "terör örgütüne üye olma" suçuyla bağlantılı olduğunu belirterek, Ogün Samast'la ilgili bu yönden karar verilebilmesi için öncelikle terör örgütünün varlığı ve yapısının tespit edilmesi gerektiğini belirterek, Terör örgütü üyeliği suçundan Samast hakkında ana davadaki verilecek karara göre hukuki değerlendirme yapılabileceğinden sanığın "tasarlayarak adam öldürme" ve "6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun'a muhalefet" suçlarına ilişkin kamu davasının sürüncemede kalmaması için terör örgütü üyeliği suçuna ilişkin dosyanın ayrılması konusunda mütalaada bulunduğu,

-Mahkeme de mütalaaya uygun olarak, Samast hakkında "terör örgütüne üye olma" suçundan açılan dava dosyasının, bu suçtan kanıtların yeterince toplanmadığı ve İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesinde görülen davanın sonucunun beklenmesi gerektiğini dikkate alarak, "tasarlayarak adam öldürme" ve "6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun'a muhalefet" dosyasından tefrik edilerek ayrı olarak esasa bağlanmasına karar verdiği görülmüştür.

4.Celse (25.07.2011)

Mahkeme tarafından görülen 25.07.2011 tarihli duruşmada da, OGÜN Samast'a Hrant Dink'i "tasarlayarak adam öldürmek" suçundan 5237 sayılı TCK'nın 82/1. maddesi uyarınca ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasıyla cezalandırılmasına hükmetmiştir.

Mahkeme Samast'ın suçu işlediği tarihte 18 yaşından küçük olmasını dikkate alarak ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını 21 yıl 6 ay hapis cezasına, "ruhsatsız silah bulundurmak" suçundan da önce 2 yıl hapis cezası ve 900 TL adli para cezası, yine suçu işlediği tarihte 18 yaşından küçük olmasını dikkate alarak cezaı 1 yıl 4 ay hapis cezası ve 600 TL adli para cezasına indirmiştir. Mahkeme, Samast'a "tasarlayarak adam öldürmek" ve "ruhsatsız silah bulundurmak" suçlarından toplam 22 yıl 10 ay hapis cezasına çarptırılmış, Hrant Dink'i tasarlayarak öldürmek" suçundan tutukluluk halinin devamına karar verilen Samast'ın, "ruhsatsız silah taşımak" suçundan olan tutukluluğu ise kaldırılmıştır.

III- KAMU GÖREVLİLERİNE YÖNELİK ADLİ SORUŞTURMALAR

Hrant Dink'in öldürülmesiyle ilgili olarak kamu görevlileri hakkında gerek doğrudan gerekse hazırlanan raporlar çerçevesinde yargı organlarınca soruşturma ve kovuşturmalar yapılmış, bir çok karar alınmıştır.

Söz konusu adli işlemlere ilişkin bilgilere özetle aşağıda yer verilmiştir.

A. İSTANBUL CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI

1- İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı(CMK. 250 madde ile yetkili)'nın 2007/115 sayılı soruşturma dosyası; (Cinayet Ana Davası soruşturması)

AGOS Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in 19.01.1007 tarihinde öldürülmesi üzerine İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı (CMK. 250. Madde ile yetkili birimi) tarafından soruşturma başlatılmış ve soruşturma 2007/115 dosya numarası ile kayda alınmıştır.

Cinayet faili olarak Ogün Samast tespit edilerek 20.01.2007 tarihinde Samsun'da yakalanmış, yapılan sorgusunun ardından ve elde edilen delillerden olaya karışan diğer bazı şüpheliler de gözaltına alınmış, bunlardan Erhan Tuncel, Yasin Hayal, Ogün Samast, Zeynel Abidin Yavuz, Ersin Yolcu, Ahmet İskender, Tuncay Uzundal, Salih Hacısalıhoğlu, Veysel Toprak, Osman Alpay, İrfan Özkan ve Mustafa Öztürk, farklı tarihlerde tutuklanmışlar, Şenol Akduman, Numan Şişman, Alper Esirgemez, Erbil Susaman, Yaşar Cihan ve Halis Egemen ise tutuksuz olarak soruşturulmuştur.

Delillerin toplanmasına müteakip 20.04.2007 tarihinde 2007/617 esas ve 2007/368 numarayla; iddianame düzenlenerek İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesine(CMK. 250 madde ile yetkili) dava açılmış, mahkemenin 2007/428 sayılı esasına kaydedilmiştir. 2007/115 sayılı soruşturma dosyası ile ilgili detaylı bilgiler cinayet ana davası ile ilgili bölümde yer almaktadır.

2- İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı(CMK. 250 madde ile yetkili) 2007/972 sayılı soruşturma

Cumhuriyet Savcılığında Hrant Dink cinayeti ile ilgili 2007/115 sayılı soruşturma dosyasında, takibi ve incelemesi yapılan tüm delillerin toplanarak ortaya çıkabilecek yeni vakıalar ve suç delilleri ile başka bir kısım şüpheliler hakkında bu dosya ile birleştirme talepli başka kamu davaları açılabilme ihtimali bulunduğundan meçhul sanıklarla ilgili suç işlemek amacıyla kurulan örgüte üye olmak suçlarından 16.04.2007 tarihinde 2007/180 sayılı ayırma kararı ile bu dosyadan tefrik edilerek, 2007/972 soruşturma sayılı dosya üzerinden devam edilmesine karar verilmiştir. Dosya halen derdesttir.

3-İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı(CMK. 250 madde ile yetkili) 2008/2516 sayılı soruşturma

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının(CMK. 250 madde ile yetkili)2007/972 numaralı soruşturma dosyasında meçhul şüpheliler üzerinden sürdürülen soruşturma sonucunda, şüpheli Osman Hayal'in müsnet suç nedeniyle yakalandığı, eldeki deliler ışığında şüpheli Osman Hayal hakkında kamu davasının açılması gerektiği sonucuna varılarak Silahlı Terör Örgütüne Üye Olma suçu açısından evrakının 2007/972 sayılı soruşturmadan 21.10.2008 tarih ve 2008/464 numaralı karar ile tefrik edilerek 2008/2516 soruşturma numarasına kayıt edildiği, aynı tarihte 2008/1299 esas ve 2008/838 numaralı iddianame ile İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesine (CMK. 250. Maddesi ile görevli) hitaben silahlı terör örgütüne üye olmak suçundan 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 7/1. maddesi delaletiyle 5237 sayılı Yasanın TCK. 314/2, 3713 S.K 5, Maktul Hrant Dink'e yönelik eyleminden dolayı, 5237 sayılı TCK'nın 82/1-a-son ve 39 maddesi uyarınca cezalandırılması ve şüpheli hakkında TCK'nın 53, 58 ve 63. maddelerinin uygulanması istemiyle dava açıldığı görülmüştür.

4-İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı (CMK. 250 madde ile yetkili) 2008/1149 sayılı soruşturma

Müştekiler Rahil Dink, Delal Dink, Sera Dink ve Arat Dink vekilleri tarafından Trabzon İl Jandarma Komutanlığında görevli olan şüpheliler Hüseyin YILMAZ, Metin Yıldız, Ali Oğuz ÇAĞLAR, Ali ÖZ, Hüsamettin POLAT, Gazi GÜNAY, Gökhan ASLAN, Hacı Ömer ÜNALIR, Uğur ERDOĞAN, Önder ARAS'ın bu cinayetin işleneceğine ilişkin bilgileri önceden edindikleri halde gerekli tedbirleri almayarak olayın gerçekleşmesine neden oldukları ve bu suretle TCK 83. maddesinde ifadesini bulan kasten öldürmenin ihmali davranışla işlenmesi suçunu işledikleri, eylem ve faaliyetlerinin aynı zamanda TCK 314/3 delaletiyle 344/2 maddesinde tanımlanan terör örgütüne üye olmak suçunu oluşturduğu, bu nedenlerle şüpheliler hakkındaki soruşturmanın CMK 250. Madde ile Görevli Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülmesi istemini içeren 14.04.2007 tarihli ancak 14.04.2008 havaleni dilekçeyi

(EK:7) İstanbul CMK 250. Madde ile Görevli Cumhuriyet Başsavcılığına vermeleri üzerine dilekçenin 2007/972 sayılı soruşturma dosyasına havale edildiği, İstanbul CMK 250. Madde ile Görevli Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından Trabzon İl Jandarma Komutanlığı görevlileri hakkında, "silahlı terör örgütüne üye olmak" suçundan 28.04.2008 tarihinde 2008/220 sayılı ayırma kararı ile evrakın tefrik edilerek 2008/1149 soruşturma sırasına kaydının yapıldığı, aynı tarihte "Bu soruşturma kapsamında bulunan şüphelilerin hareket tarzlarına ilişkin iddialara bakıldığında devamlılık, birden fazla suç için bir araya gelmek, birden çok ve belirsiz sayıda suçların işlenmesi yönünde ortak bir niyet ve karar ile birleşme, planlı bir ortaklık ve eylemli paylaşma iradesinin varlığı, suç işlemek maksadıyla yani bu saik altında bilerek ve isteyerek birleşme şeklinde belirlenen unsurlarının hiçbirisinin bulunmadığı açık bir şekilde görülmektedir.

Bu nedenle soruşturma kapsamında yer alan şüpheliler hakkında terör örgütüne ya da suç örgütüne üye olmak ya da bu örgütlere yardım etmek suçları kapsamında delil değerlendirilmesi yapılması ve yeterli delil bulunduğunu ileri sürmek suretiyle kamu davası açılabilmesi hukuken mümkün değildir." şeklindeki gerekçe ile şüpheliler hakkında terör örgütüne üye olmak suçundan kamu adına 28.04.2008 tarihinde ek kovuşturmayaya yer olmadığına dair karar verildiği (EK:8), bu karara müşteki vekilleri tarafından yapılan itirazın da Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi Başkanlığının (CMK. 250. madde ile yetkili) 25.06.2008 tarihli ve 2008/608 değişik iş sayılı kararı ile reddedildiği, bu kişiler açısından kararın kesinleştiği,

İhmali davranışla kasten adam öldürme suçu yönünden ise; müşteki vekillerinin Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığına sundukları dilekçelerde de öldürme eyleminin gerçekleşmesine görevde ihmal göstererek katkıda bulunmak suretiyle kasten öldürme suçuna iştirak ve kasten öldürmenin ihmali davranışla işlenmesi iddialarının bireysel olarak işlendikleri takdirde münhasıran kendi görev alanlarında bulunmadığından bu yöndeki delil ve vasıflandırma takdiri konusunda hukuki yorumda bulunamayacaklarından aynı şüpheliler hakkında aynı suç iddiaları ile yetkili ve görevli Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülmekte olan soruşturma ile birleştirilmek üzere 28.04.2008 tarih ve 2008/1149 soruşturma, 2008/201 sayı ile görevsizlik kararı (EK: 9) verilerek, evrakın Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği anlaşılmıştır.

5-İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı (CMK. 250 madde ile yetkili) 2007/881 sayılı soruşturma

19.01.2007 tarihinde İstanbul'da yayınlanan Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink' in öldürülmesi olayı ile ilgili olarak İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı (CMK. 250 madde ile yetkili) 2007/115 Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen soruşturma kapsamında; yeniden ele alınan 24.10.2004 tarihli Trabzon Mc Donald's bombalaması eylemleri sırasında Trabzon'da bir kısım kamu görevlilerinin ihmali ve suiistimallerinin bulunabileceği ve bir kısım suç delillerinin değiştirilmesi ve gizlenmesi ve suçluların kayırılması yönünde delil ve emareler bulunduğu,

İstanbul CMK. 250. Madde ile yetkili Cumhuriyet Başsavcılığının 2007/115 soruşturma sayısına kayden soruşturulan eylemlere doğrudan doğruya iştiraklerinin bulunduğu dair evrak kapsamında bir delil elde edilememesi nedeniyle CMK 250/1 maddesi ile belirlenen görev alanı dışında kalan bu fiiller ile ilgili soruşturma görevinin Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığına ait olduğu düşünülerek 06.04.2007 tarih ve 2007/159 sayılı ayırma kararı ile Şüpheli Muhittin Zenit'in Görevi İhmal suçu, Şüpheli Trabzon Emniyet Müdürlüğü Görevlileri 'nin Görevi Kötüye Kullanma, Suç Delillerini Yok Etme, Gizleme veya Değiştirme suçu, Şüpheli Trabzon Jandarma Komutanlığı görevlilerinin görevi ihmal suçları nedeniyle bu dosyadan tefrik edilerek 2007/881 soruşturma sırasına kaydedildiği, 20.04.2007 tarihinde ise elde edilen bulgulara ilişkin belge suretleri de eklenerek 2007/163 sayılı GÖREVSİZLİK kararı verildiği (EK:10), bu karar ekinde gönderilen bulgu ve belgeler dışında Hrant Dink suikastının işlendiği tarihten sonra İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından başlatılan idari soruşturma sonucunda elde edilmiş olan bulgu, belge ve delillerin de bu soruşturma kapsamında değerlendirilmesi gerekeceğinden sübut bulunduğu takdir edilen suçlar bulunması durumunda idari ya da adli nitelikli suç olup olmadığı ve takip edilecek soruşturma usulünün takdirinin de Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığına ait olduğunun belirtilerek soruşturma evrakının Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderildiği belirlenmiştir.

6-İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı (CMK. 250 madde ile yetkili) 2007/685 sayılı soruşturma

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca (CMK. 250 madde ile yetkili) yürütülen 2007/115 soruşturma sayılı HRANT Dink suikastı ile alakalı olarak gizli soruşturmada yer alan bilgilerden bir kısmının 29.03.2007 tarihli Yeni Şafak gazetesinde şüpheli Hasan Ali Bayramoğlu'nun 1. sayfada başlayan "Ensesinden vurulacağını biliyorlardı" başlıklı yazının 3. sayfasındaki içeriği bir bütün olarak göz önüne alındığında, belirtilen gizli soruşturma ile alakalı olarak dosya içerisinde mevcut gizli bilgilerin deşifre edilmesi şeklinde bulunduğu,

Şüpheli savunmalarında bu bilgilerin gizliliği ihlal etmek amacıyla değil, sadece soruşturmayı yapan savcıların dikkatini bu hususa çekmek için yazdığını ve İstanbul Emniyet Müdürlüğünde görevli üst düzey bir yöneticiden bu bilgileri yayınlanmamak kaydıyla aldığını beyan etmesi üzerine, Şüpheli Hasan Ali Bayramoğlu hakkında evrak tefrik edilerek Eyüp Cumhuriyet Başsavcılığına 2007/918 Soruşturma 2007/145 Sayılı Görevsizlik Kararı ile gönderildiği,

Dosyada mevcut 20-24-25-03.2007 tarihli Yeni Şafak, Radikal, Hürriyet, Bir Gün, Güncel, Cumhuriyet ve Posta gazetelerinde bahse konu cinayet ile ilgili yer alan yazılardaki bilgiler ile aynı mahiyette olduğu, soruşturma nedeniyle istihbari dinlemenin bulunduğu CD'nin çözümü için İstanbul Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü tarafından yapıldığı

gazetesinde yayınlanan "ensesinden vurulacağını biliyorlardı" başlıklı yazı içeriğindeki bilgilerin, belirtilen CD içeriğinde yer alan bilgilerden oluştuğu ve dosya hakkında gizlilik kararı bulunduğu,

CD'lerin Cumhuriyet Başsavcılığına 23 Mart 2007 tarihinde teslim edildiği, haberlerin ise 20 Mart 2007 tarihinden itibaren yayınlanmaya başladığı göz önüne alınarak, CD'lerin şüpheliler Selim KUTKAN ve Hakan Aydın TÜRKELİ'nin sorumluluğunda iken, içindeki istihbari bilgilerin basına sızdırıldığı belirlenerek,

TCK, 285/1-3 maddesinde belirtilen gizliliğin ihlali suçu ile TCK. 258/1 maddesinde görevi nedeni ile kendisine verilen veya aynı nedenle bilgi edindiği ve gizli kalması gereken belgeleri, kararları ve emirleri açıklayan, yayınlayan veya ne surette olursa olsun başkalarının bilgi almasını kolaylaştıran kamu görevlisi diye tarif edilen göreve ilişkili sırrın açıklanması suçu CMK. 250 Maddesinde görevleri tek tek sayılan CMK 25. Madde ile yetkili Cumhuriyet Başsavcılığının görevi kapsamında belirtilen suçlar arasında sayılmadığından, 11.04.2007 tarihinde 2007/147 sayılı görevsizlik kararı ile dosyanın gereğinin takdir ve ifası suç yeri itibariyle yetkili ve görevli Fatih Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği anlaşılmıştır.

7-İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı (CMK. 250 madde ile yetkili) 2008/225 sayılı soruşturma

Müşteki vekilleri tarafından İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına 17.01.2008 havale tarihli dilekçeleri (EK:11) ile 19.01.2007 tarihinde HRANT Dink'in öldürülmesi eylemi ile ilgili olarak, İstanbul Emniyet Müdürlüğü emrinde görev yapan şüphelilerin ihmali davranışla adam öldürme suçunu işlediklerinden bahisle şikâyetle bulunmaları üzerine, münnet suçlarla ilgili soruşturma görevinin CMK. 250/1 maddesi gereğince CMK. 250. Madde ile yetkili Cumhuriyet Savcılığının görevini girmemesi ve aynı olaya ilişkin aynı suçlarla ilgili olarak daha öncede görevsizlik kararı verilmiş olması göz önüne alınarak söz konusu suç nedeniyle İstanbul Emniyet Müdürlüğü Görevlileri hakkında 25.01.2008 tarihinde 2008/34 sayılı GÖREVSİZLİK kararı (EK:12) ile soruşturma evrakının yetkili ve görevli İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği görülmüştür.

8- İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'nca yürütülen 2007/46684 sayılı soruşturma

Tekirdağ F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunan 29 hükümlü tarafından imzalanarak Tekirdağ Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilen 12 adet dilekçede, Hrant Dink'in öldürülmesi olayında görevlerini ihmal ettiklerini ileri sürdükleri bazı kamu görevlileri ile ilgili olarak İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen 2007/46684 sayılı soruşturmada, dönemin İstanbul Valisi Muammer Güler yönünden evrakın tefrik edilerek 4483 sayılı Kanun gereğince değerlendirme yapılmak üzere 18/10/2007 tarihli ve 2007/46684 soruşturma, 2007/1195 esas, 2007/332-59 sayılı görevsizlik kararı ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet

Başsavcılığına gönderilmesine müteakip, anılan Başsavcılığın 14/11/2007 tarihli ve 2007/143 Hz, 2007/57 sayılı kararı (EK:13) ile; "İhbarda bulunan ve arkadaşları tarafından verilen benzer mahiyetteki dilekçelerde özetle: Gazeteci yazar Hrant Dink'in öldürülmesi olayında İstanbul Valisi Muammer Güler'in doğrudan ya da dolaylı olarak sorumluluğunun bulunduğu iddia edilmiştir.

Yapılan inceleme ve değerlendirmede: Gazeteci yazar Hrant Dink'in öldürülmesinde Vali Muammer Güler'in ihmalinin bulunduğuna dair somut bilgi ve belge bulunamadığı, ihbarın bu yönüyle soyut kaldığı anlaşıldığından, ihbarın 5232 Sayılı Yasa ile değişik 4483 Sayılı Kanununun 4. maddesi gereğince İŞLEME KONULMAMASINA, kararın ihbarda bulunana tebliğine" dair karar verilmiştir.

9- İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı (CMK. 250 madde ile yetkili) 2007/883 sayılı soruşturma

Rahil Dink ve arkadaşları ile avukatlarının Samsun Emniyet Müdürlüğü ve İl Jandarma Komutanlığı görevlileri hakkında İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı(CMK. 250 madde ile yetkili) 2007/115 sayılı soruşturma dosyasına şikâyet dilekçesi vermeleri üzerine, savcılık tarafından bu şüphelilerle ilgili suçluyu kayırma suçunun bu dosya ile fiili ve hukuki irtibatı bulunmadığından 06.04.2007 tarih ve 2007/160 sayılı kararla bu dosyadan tefrik edilerek 2007/883 soruşturma sırasına kaydedildiği,

Yapılan inceleme sonunda Ogün Samast'ın Samsun Otogar'ında yakalanması sonrasında götürüldüğü Samsun Emniyet Müdürlüğü binasında fotoğraf ve kamera görüntülerinin kayda alındığı, bu kayıt işlemleri sırasında Samsun Emniyet Müdürlüğü ve Samsun İl Jandarma Komutanlığı nezdinde görev yapan bir kısım görevlilerin hal ve hareket tarzları itibarıyla suçu ve suçluyu övücü ve hareketlerini haklı görücü tarzda davranışlar sergiledikleri iddiasıyla Samsun Cumhuriyet Başsavcılığınca da bu konuda soruşturma açılarak 2007/2129 sırasına kayden derdest olduğu bildirilmesi üzerine fiilin, CMK. 250/1 maddesi ile belirlenen görev alanına girmemesi nedeniyle 20.04.2007 tarih ve 2007/165 sayılı **GÖREVSİZLİK kararı** ile soruşturma evrakının yetkili ve görevli Samsun Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği öğrenilmiştir.

10-İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı (CMK. 250 madde ile yetkili) 2007/885 sayılı soruşturma

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı (CMK. 250 madde ile yetkili) 2007/115 sayılı soruşturma dosyasının görüldüğü sırada şüpheli Coşkun İçci'nin Ruhsatsız Ateşli Silahlar Satın Alma veya Taşıma veya Bulundurma suçu açısından bu dosya ile fiili ve hukuki irtibatı bulunmadığından 06.04.2007 tarih ve 2007/161 sayılı kararla tefrik edilerek soruşturmanın 2007/885 sırasına kaydının yapıldığı tespit edilmiştir.

11-İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı (CMK. 250 madde ile yetkili) 2008/223 sayılı soruşturma

Rahil, Delal, Arat, Sera ve Hasrof Dink vekilleri tarafından imzalanmış olan 17.01.2008 havale tarihli dilekçeleri ile HRANT Dink'in öldürülmesi eylemi ile ilgili olarak, Trabzon Jandarma Komutanlığı emrinde görev yapan şüpheliler Ali ÖZ, Metin Yıldız, Cevat ESER, Veysel Şahin, Okan Şimşek'in suç delillerini gizleme, suç delillerini değiştirme, görevi kötüye kullanma ve görevi ihmal suçlarını işlediklerinden bahisle şikâyette bulunmaları üzerine (EK:14), münnet suçlarla ilgili soruşturma görevinin CMK. 250/1 maddesi gereğince İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının görevini girmemesi ve aynı olaya ilişkin aynı suçlarla ilgili olarak daha öncede görevsizlik kararı verilmiş olması gözönüne alınarak bu şikâyet hakkında 2.01.2008 tarih ve 2008/33 sayılı karar ile **görevsizlik kararı (EK:15)** verilerek soruşturma evrakının yetkili ve görevli Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği görülmüştür.

12-İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı (CMK. 250 madde ile yetkili) 2010/1076 sayılı soruşturma

Hrant Dink'in Öldürülmesi olayı ile ilgili olarak 14 nolu Ağır Ceza Mahkemesinin 2007/428 esas sayısına kayden sürdürülen kovuşturma sırasında müdahil vekilleri tarafından Milli İstihbarat Teşkilatı, İstanbul Emniyet Müdürlüğü, Trabzon Emniyet Müdürlüğü, Trabzon Jandarma Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı görevlilerinin de görevlerini yerine getirmeyerek eylemin gerçekleştirilmesine göz yumdukları ve yardımcı olduklarına ilişkin **08.02.2010** havale tarihli dilekçenin (EK:16) mahkemeye sunulması ve gereğinin takdir ve ifası için mahkeme tarafından Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesi üzerine soruşturmanın 2010/1076 sırasına kaydının yapıldığı,

Müdahil vekilleri dilekçelerinde, öldürme eyleminin Kafes Operasyonu Eylem Planı olarak bilinen ve Cumhuriyet Başsavcılığınca soruşturularak bir kısım şüpheliler hakkında kamu davası açılan olaylara benzerlik gösterdiği ve paralel şekilde yürütülmüş olduğunu iddia ettikleri, bu yöndeki soruşturmanın 2007/972 sayılı soruşturma dosyasında devam ettiği,

Ancak, Müdahil vekillerinin aynı dilekçe içerisinde, Milli İstihbarat Teşkilatı, İstanbul Emniyet Müdürlüğü, Trabzon Emniyet Müdürlüğü, Trabzon Jandarma Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı görevlilerinin de görevlerini yerine getirmeyerek eylemin gerçekleştirilmesine göz yumdukları ve yardımcı olduklarına ilişkin iddialarda bulunmaları nedeniyle, bu yöndeki iddiaların araştırılması ve mukteza tayini **CMK 250. maddesi ile görev alanı dışında bulunduğundan** evrak gereğinin takdiri için 12.05.2010 tarih ve 2010/239 sayılı Görevsizlik kararıyla (EK:17) birlikte İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği belirlenmiştir.

**13- İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı Memur Suçları Soruşturma Bürosu
2010/22725 sayılı soruşturma dosyası**

İstanbul CMK.250. maddesi ile yetkili/görevli Cumhuriyet Başsavcılığının 2010/1076 soruşturma ve 2010/239 karar sayılı görevsizlik kararı dosyanın gelmesi üzerine kaydının yapıldığı, Milli İstihbarat Teşkilatı Görevlileri ve Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı Görevlilerinin görevi kötüye kullanma suçuna ilişkin eylemlerinin 2010/809 ayırma kararı ile soruşturma defterinin 2010/23254 numarasına kayıt edildiği, Trabzon Emniyet Müdürlüğü ve Trabzon Jandarma Komutanlığı görevlileri hakkındaki evrakın ise 2010/808 sayılı karar ile tefrik edilerek soruşturma defterinin 2010/23234 numarasına kayıt edildiği, ana dosyanın 28.05.2010 tarihli ve 2010/22725 soruşturma sayılı yetkisizlik kararıyla da Fatih Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği, anılan Başsavcılığın 2010/8058 soruşturma sırasına kaydının yapıldığı saptanmıştır

**14- İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı Memur Suçları Soruşturma Bürosu
2010/23234 sayılı soruşturma dosyası**

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca(CMK 250 Madde İle Yetkili) 2010/239 sayılı Görevsizlik Kararında; 19 Ocak 2007 tarihinde Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in öldürülmesi olayı ile ilgili olarak Trabzon Jandarma Komutanlığı ve Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlilerinin, görev gereklerini getirmeyerek eylemin gerçekleştirilmesine göz yumdukları ve yardımcı olduklarına ilişkin iddialar bulunduğu belirtilerek dosyanın gelmesi üzerine 2010/22725 sayılı soruşturma dosyasına kaydının yapıldığı, yapılan inceleme sonunda, Şüpheli Trabzon Jandarma Komutanlığı ve Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlilerinin eylemleri ile ilgili evrakın bu dosyadan tefrik edilerek 28.05.2010 tarih ve 2010/679 büro ve 2010/808 sayılı ayırma kararı ile soruşturma defterinin 2010/23234 numarasına kayıt edildiği, aynı tarihte, suçun işlendiği yerin Cumhuriyet Başsavcılığının yetki sınırları dışında olması nedeniyle 2010/685 büro ve 2010/6368-219 sayılı YETKİSİZLİK kararı ile evrakın gereğinin taktir ve ifası için Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği görülmüştür.

**15- İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı Memur Suçları Soruşturma Bürosu
2010/23254 sayılı soruşturma dosyası**

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca(CMK 250 Madde İle Yetkili) 2010/239 sayılı Görevsizlik Kararında; 19 Ocak 2007 tarihinde Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in öldürülmesi olayı ile ilgili olarak Milli İstihbarat Teşkilatı Görevlileri ve Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı Görevlileri, görev gereklerini getirmeyerek eylemin gerçekleştirilmesine göz yumdukları ve yardımcı olduklarına ilişkin iddialar bulunduğu belirtilerek dosyanın gelmesi üzerine 2010/22725 sayılı soruşturma dosyasına kaydının yapıldığı, yapılan inceleme sonunda, Şüpheli Milli İstihbarat Teşkilatı Görevlileri, Emniyet Genel Müdürlüğü

İstihbarat Daire Başkanlığı Görevlilerinin eylemleri ile ilgili evrakın bu dosyadan tefrik edilerek 28.05.2010 tarih ve 2010/679 büro ve 2010/809 sayılı ayırma kararı ile soruşturma defterinin 2010/23254 numarasına kayıt edildiği, aynı tarihte, suçun işlendiği yerin Cumhuriyet Başsavcılığının yetki sınırları dışında olması nedeniyle 2010/686 Büro ve 2010/6376-220 sayılı YETKİSİZLİK kararı ile evrakın gereğinin takdir ve ifası için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği görülmüştür.

16- İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı Memur Suçları Soruşturma Bürosu 2008/6222 sayılı soruşturma dosyası

Şikâyetçi vekilleri tarafından, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'na (CMK 250 Maddeyle Yetkili Birimine) verilen, 17.01.2008 tarihli şikâyet dilekçesinde, Hrant Dink'in 19.01.2007 tarihinde öldürülmesi eyleminde, İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah ve müdürlüğün diğer görevlilerinin ihmallerinin bulunduğu, ölüm olayının, bu ihmalli davranışlar sonucu meydana geldiği, şüphelilerin cezalandırılmalarının istenildiği, evrakın CMK 250 Maddeyle Yetkili İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca, görevsizlik kararı verilerek gönderildiği,

Ancak, evrak kapsamından, benzer suçlamaları ihtiva eden dilekçeler üzerine, suç isnat edilen görevlilerin Fatih Cumhuriyet Başsavcılığı hudutları dâhilinde görev ifa etmeleri nedeniyle Fatih Cumhuriyet Başsavcılığınca, 4483 sayılı yasa gereğince soruşturma yapıldığından bu soruşturma evrakının konu ve tarafları ile Fatih Cumhuriyet Başsavcılığınca sürdürülen soruşturmaların, taraf ve konuları arasında fiili ve hukuki irtibat bulunduğu, diğer şikâyetlerle birlikte değerlendirilmek üzere, 04.02.2008 tarih, 2008/153 büro ve 2008/1568 sayılı yetkisizlik kararı ile evrakın suç yeri olan Fatih Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği anlaşılmıştır.

17-İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı(CMK. 250 madde ile yetkili) 2011/192 sayılı soruşturma

Müdahiller vekili Avukat Fethiye Çetin'in, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince verilen 04.09.2010 tarihli kararı da eklemek suretiyle, İstanbul ve Trabzon illerindeki bir kısım kamu görevlilerinden Muammer Güler (İstanbul Valisi),Ergun Güngör (İstanbul Vali Yardımcısı), Celalettin Cerrah (İstanbul Emniyet Müdürü), Ahmet İlhan Güler (İstanbul İstihbarat Şube Müdürü), Bülent KÖKSAL (İstanbul İstihbarat Şube Müdür Yardımcısı), İbrahim Pala (İstanbul İstihbarat Şubesi Büro Amiri), İbrahim Şevki ELDİVAN (İstanbul İstihbarat Şubesi Kısım Amiri), Volkan ALTUNBULAK (İstanbul İstihbarat Şubesi Masa Amiri), Bahadır TEKİN (İstanbul Polis Memuru), Özcan Özkan (İstanbul Polis Memuru), Ramazan Akyürek (Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanı), Reşat Altay (Trabzon Emniyet Müdürü), Engin Dinç (Trabzon İstihbarat Şube Müdürü-olaydan önce-), Faruk Sarı (Trabzon İstihbarat Şube Müdürü), Ercan Demir (Trabzon İstihbarat Şube Emniyet Amiri), Özkan Mumcu (Trabzon İstihbarat Şube Komisyer Yardımcısı), Muhittin Zenit (Trabzon İstihbarat Şube Polis Memuru), Mehmet Ayhan (Trabzon

İstihbarat Şube Polis Memuru), Hüseyin Yılmaz (Trabzon Jandarma Astsubay Başçavuş), Metin Yıldız (Bursa İl Jandarma Alay Komutanlığında görevli Jandarma Yüzbaşı), Ali Oğuz Çağlar (Trabzon Jandarma Asayiş Şube Müdürü Binbaşı), Ali Öz (Trabzon İl Jandarma Alay Komutanı), Hüsamettin Polat (Trabzon Jandarma Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürü Yüzbaşı), Gazi Günay (Trabzon Jandarma Başçavuş), Gökhan Aslan (Trabzon Jandarma Başçavuş), Hacı Ömer Ünalır (Trabzon Jandarma uzman Çavuş), Uğur Erdoğan (Trabzon Uzman Kıdemli Başçavuş), Önder Aras (Trabzon Uzman Çavuş) hakkında 17.01.2011 tarihli dilekçe (EK:18) ile şikâyetçi olması üzerine, bu iddiaların incelenmesi için evrak 2011/192 sayılı soruşturma numarasına kaydedildiği daha sonra aralarında fiili ve hukuki irtibat bulunan 2007/972 sayılı soruşturma dosyası ile birleştirildiği öğrenilmiştir.

18-İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı (CMK. 250 madde ile yetkili) 2007/918 sayılı soruşturma

2007/685 sayılı soruşturma evrakı üzerinden Şüpheliler HASAN ALI BAYRAMOĞLU, Selim KUTKAN ve Hakan Aydın TÜRKELİ hakkında Gizliliğin ihlali, Adli Yargılamayı Etkilemeye konusunda soruşturma başlatılmış ise de; suç yerleri farklı olduğundan, aralarında hukuki ve fiili irtibat mevcut olmayan her iki evrakın tefrikine, 10.04.2007 tarih ve 2007/168 sayılı kararla şüpheli HASAN ALI BAYRAMOĞLU hakkındaki gizliliğin ihlali, Adli Yargılamayı Etkilemeye Teşebbüs suçu açısından evrakın bu dosyadan tefrik edilerek soruşturmanın 2007/918 numarasına kayıt edildiği, buradan da, 2007/918 Soruşturma 2007/145 Sayılı Görevsizlik Kararı ile Eyüp Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği anlaşılmıştır.

19-İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı Memur Suçları Soruşturma Bürosu 2008/46646 sayılı soruşturma dosyası

Hrant Dink'in öldürülmesi üzerine Tekirdağ F Tipi cezaevinde yatmakta olan tutuklu hükümlülerden bir kısmının verdiği 29 imzalı 12 adet dilekçede, Veli KÜÇÜK ve Kemal KERİNÇSİZ hakkında suç örgütüne önderlik ettikleri, kişileri kışkırtarak linç girişimlerine yönlendirdikleri iddia edilen ve memur olmayan kişiler hakkında gereğinin takdir ve ifasının CMK'nın 250 maddesi ile yetkili ve görevli bulunan İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekilliğinin görevine girdiğinden bu kişiler hakkında 18.10.2007 tarih ve 2007/331 sayılı GÖREVSİZLİK kararı verilerek soruşturma evrakının CMK. 250. madde ile yetkili İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği anlaşılmıştır.

20-İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı Memur Suçları Soruşturma Bürosu 2008/4632 sayılı soruşturma dosyası

Hrant Dink'in öldürülmesi olayı ile ilgili olarak, bir kısım vatandaş ve Tekirdağ F tipi cezaevinde bulunan bir kısım hükümlü-tutuklu tarafından verilen dilekçelerde İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah ve diğer emniyet görevlileri hakkında suç duyurusunda bulunmaları

üzerine başlatılan soruşturmada, ölenin yakınları ve bir kısım vatandaşlar tarafından İstanbul Emniyet Müdürlüğüne yöneltilen suçlamalar hakkında, İstanbul Emniyet Müdürlüğü merkezinin bulunduğu Fatih Cumhuriyet Başsavcılığınca 4483 sayılı yasa gereğince soruşturma yapıldığı tespit edilerek, aynı mahiyette olan diğer şikâyetlerle birlikte değerlendirilmek üzere Celalettin Cerrah hakkında görevi ihmal ve görevi kötüye kullanma suçlarından 18.10.2007 tarih, 2007/113 büro ve 2007/8685 sayılı YETKİSİZLİK kararı ile soruşturma evrakının Fatih Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği belirlenmiştir.

21- İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı (250. madde) 2007/118, 2007/437 ve 2007/555 soruşturma nolu dosyaları, 2007/115 soruşturma dosyası (Cinayet Ana Davası) ile birleştirildiği, ayrıca aşağıda gösterilen soruşturma dosyalarının da davayla ilgili bazı bilgilerin basında yer alması gibi tali konularla ilgili oldukları görülmüştür.

- İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı (250. MADDE) 2007/890,
- İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı (250. MADDE) 2010/139,
- İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı (250. MADDE) 2008/201,
- İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı (250. MADDE) 2007/880,
- İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı (250. MADDE) 2007/803,
- İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı (250. MADDE) 2007/584,
- İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı (250. MADDE) 2009/969,
- İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı (250. MADDE) 2007/1436,
- İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı (250. MADDE) 2008/1756,
- İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı (250. MADDE) 2009/303,
- İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı (250. MADDE) 2007/830 (İsmail Türüt).

B. FATİH CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI

22- Fatih Cumhuriyet Başsavcılığı Memur Suçları Soruşturma Bürosu 2007/8808 sayılı soruşturma dosyası (2007/24892 sayılı ve 2008/3344 sayılı soruşturma dosyaları bu dosya ile birleşmiştir.)

Agos Gazetesi genel yayın yönetmeni olan müteveffa Hrant Dink'in 19.01.2007 tarihinde öldürülmesinden önce Trabzon İl Emniyet Müdürlüğüne elde edilen istihbaratı bilgilerin 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı yazı ile İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğüne ayrıntılı olarak bildirildiği, Trabzon Emniyet Müdürlüğünden gelen bu yazının ciddi olarak ele alınmadığı yine bu kişiye yönelik tehditlerin yeteri kadar değerlendirilmediği, koruma tedbirlerinin alınmadığı iddiaları ile ilgili olarak yapılan şikâyetlerden dolayı İçişleri Bakanlığınca bağlı Mülkiye Başmüfettişleri tarafından yapılan soruşturma sonucunda düzenlenen soruşturma

raporu İstanbul Valiliği tarafından değerlendirilmiş, İstanbul Valiliği 28.08.2007 tarih ve 2007/47 sayılı 4483 Sayılı Yasaya göre dönemin İstihbarat Şube Müdürü olan Ahmet İlhan Güler hakkında soruşturma izni verilmesine, Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah hakkında ise soruşturma izni verilmemesine dair karar vermiş ve bu karar 4483 Sayılı Yasanın 9. maddesi uyarınca Şişli Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiş, gönderilen karar ve eki soruşturma evraki Şişli Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 20.03.2007 tarihinde 2007/14372 soruşturma numarası üzerinde yetkisizlik kararı ile Fatih Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiş ve Fatih Cumhuriyet Başsavcılığının 2007/8808 sayılı soruşturmaya kaydedilmiştir.

Valiliğin bu kararına müştekiler ve Ahmet İlhan Güler tarafından Bölge İdare Mahkemesi nezdinde itiraz edilmiştir.

Savcılıkça 4483 Sayılı Yasa uyarınca yapılan ön inceleme sonucunda Valilikçe verilen söz konusu karara itiraz edilmesi üzerine, soruşturmaya başlanmadığı ve itirazların sonuçlanmasının beklendiği görülmüştür.

Bölge İdare Mahkemesi İstanbul Valiliğinin vermiş olduğu kararı bir kısım eksikliklerden dolayı bozmuş ve eksikliklerin giderilmesi için dosyayı İstanbul Valiliğine iade etmiştir.

Bu arada bazı kişilerin, müteveffanın ölümüne görevinin gereklerini yapmamak suretiyle sebebiyet verenlerin soruşturulması için İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına dilekçeler gönderdiği, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı ihbar edenlerin İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah ve bu müdürlüğün diğer görevlileri hakkındaki iddialarının soruşturulması için yetkisizlik kararı ile dilekçeleri Fatih Cumhuriyet Başsavcılığına gönderdiği, yetkisizlik ile gelen bu dosyanın soruşturma defterinin 2007/24892 numarasına kayıt edildiği ve 30.11.2007 tarih, 2007/659 birleştirme numaralı karar ile soruşturma izni beklenen bu sebeple derdest olan 2007/8808 numaralı soruşturma ile birleştirildiği, ihbar edenlerin dilekçelerinin C.Başsavcılığınca 4483 Sayılı Yasa kapsamında yapılan soruşturmada değerlendirilmek üzere İstanbul Valiliğine gönderildiği görülmüştür.

Ayrıca Müteveffanın eşi, kardeşi ve çocukları vekilleri vasıtasıyla İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına (CMK. nun 250. maddesi ile yetkili) verdikleri 17.01.2008 tarihli dilekçe ile maktulün öldürülmesinde İl Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah ve emniyet müdürlüğü görevlilerinin "kasten öldürmenin ihmali davranışla işlenmesi, örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleme" suçlarından dolayı şikâyetçi olmuşlar, şikâyet 2008/225 sayılı soruşturma dosyasına kaydedilmiş, İstanbul Emniyet Müdürlüğü Görevlileri hakkında 25.01.2008 tarihinde verilen 2008/34 sayılı GÖREVSİZLİK kararı ile soruşturma evraki yetkili ve görevli İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiş, evrak İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı Memur Suçları Soruşturma Bürosu 2008/6222 sayılı soruşturma dosyasına kaydedilmiş, 04.02.2008 tarih, 2008/153 büro ve 2008/1568 sayılı yetkisizlik kararı ile de Fatih Cumhuriyet

Başsavcılığına gönderilmiş ve Fatih Cumhuriyet Başsavcılığının da 2008/3344 nolu soruşturmasına kayıt edilmiştir.

Fatih Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından şikâyetlerin ve şüphelilerin somutlaştırılması açısından bir kısım müştekilerin vekilleri huzurunda ifadeleri alınmış, ifadesi alınan müştekiler ve vekillerinin Celalettin Cerrah ve emniyet görevlilerinin kasten öldürmenin ihmali davranışla işlenmesi, silahlı örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleme ve örgüte bilerek ve isteyerek yardım etmek suçlarını işlediklerini iddia ederek soruşturmanın CMK.'nun 250. maddesi ile görevli İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yapılmasını talep etmişler, CMK.'nun 250. maddesi kapsamında kalan suçlara dair iddialardan dolayı 07.04.2008 tarihli yazı ile ilgili Cumhuriyet Başsavcılığında görüş sorulmuş, 09.04.2008 tarihli cevabi yazı ile şüpheliler hakkında terör örgütüne ya da suç örgütüne üye olmak ya da bu örgüte yardım etmek suçlarının oluşmadığını dolayısıyla bu suçlardan dolayı soruşturma yapılmayacağını gerekçeleri ile birlikte bildirilmiştir.

Yapılan soruşturma sonunda; Müşteki ve vekillerinin diğer iddiası olan kasten öldürmenin ihmali davranışla işlenmesi suçu açısından konu irdelenerek,

Bir kamu görevi ile görevlendirilen kişi bu kamu görevinin yürütülmesi sırasında görevinin gerekli kıldığı yükümlülüklere uygun hareket etmek zorunda olup kamu görevlisinin yürüttüğü kamusal faaliyetle ilgili olarak kendi görev alanına giren yetkilerini kanun, idari düzenlemeler ve talimatların öngördüğü usul ve esaslardan başka biçimde yapması halinde **görevi kötüye kullanma suçunun** oluşacağı, belirli bir kamu hizmeti görmekte veya yürütmekte olan kamu görevlisinin emir veya talep olmaksızın görevinin gereği olarak yerine getirmek zorunda olduğu bir hususu yapmaması veya kanun ya da nizamem yükümlü olduğu şekilde yapmayıp hareketsiz kalması yine belirli bir sürede yerine getirmesi gereken bir hizmet yahut hareketi yerine getirmemesi ise **ihmali davranışla görevi kötüye kullanma suçunu** oluşturmaktadır. **İhmali hareketle kasten öldürme suçundan** sorumlu olabilmek için ise **müdahale etme yükümlülüğü bulunan kişi veya kişilerin müdahale etmemeleri durumunda mağdurun öleceğini öngörmeleri ve bu öngörüye rağmen bu neticevi göze alarak ya da kabullenerek hareketsiz kalıp mağdurun ölmesine göz yummaları gerekmekte olup mağdurun ölümü ile hareketsiz kalma veya müdahale etmeme arasında illiyet bağının kesintisiz olarak varlığının bulunması gerekmekte** olup olayımızda bu hususların hiçbirisi tespit edilemediğinden şüphelilerin eyleminin görevinin gerekli kıldığı yükümlülüklere uygun hareket etmeme kapsamında kaldığı ve suçun idari ve önleyici kolluk görevlerinin yerine getirilmemesi sırasında işlenmesi durumunda fail hakkında 4483 Sayılı Yasa uyarınca soruşturma izni gerekeceği sonucuna ulaşılmış, bu sebeple Cumhuriyet Başsavcılığının 2008/3344 nolu soruşturması 14.05.2008 tarih ve 2008/269 birleştirme numarası ile 2007/8808

nolu soruşturma ile bileştirilmiş, müşterilerin ifadeleri ve müşteri vekillerinin dilekçesi İstanbul Valiliğine gönderilerek şüpheliler hakkında 4483 Sayılı Kanun kapsamında devam eden soruşturmada değerlendirilmesi talep edilmiştir.

İstanbul Valiliği 4483 Sayılı Yasa kapsamında yapmış olduğu soruşturmayı İstanbul Bölge İdare Mahkemesince daha önce belirtilen eksiklikleri de tamamlayarak 20.03.2008 tarih ve 2008/14 numaralı kararı vermiş, bu kararda şüpheliler İstanbul İl Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah ve İstihbarat Şube Müdür Yardımcısı Bülent Koksal hakkında soruşturma izni verilmemesine, İstanbul İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler, İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğünde görevli büro amiri İbrahim Pala, kısım amiri İbrahim Şevki Eldivan, masa amiri Volkan Altunbulak, polis memurları Bahadır Tekin ve Özcan Özkan haklarında ise soruşturma izni verilmesine dair karar vermiştir. Bu karara müşteriler vekili ve şüpheliler vekilleri tarafından Bölge İdare Mahkemesi nezdinde itiraz edilmiş, itirazı inceleyen İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 27.06.2008 tarih, 2008/184 Esas, 2008/374 Karar numarası ile haklarında soruşturma izni verilen şüpheliler hakkındaki kararın bozulmasına ve bu şüpheliler hakkında soruşturma izni verilmemesine, haklarında soruşturma izni verilmeyen şüphelilere ilişkin kararın onanmasına karar vermiştir.

Şüphelilerin eylemi, yukarıda kısaca özetlenen sebeplerden dolayı görevin gereklerini yerine getirmemek kapsamındaki görevi kötüye kullanma suçunu oluşturduğu, bu suçunda şüphelilerin kamu görevlisi olması sebebi ile 4483 Sayılı Kanun hükümlerine tabi olması nedeni ile haklarında anılan yasa çerçevesinde yapılan ön inceleme sonucunda; İstanbul Valiliğince 20.03.2008 tarihinde, 2008/14 karar numarası ile verilen karar ve bu karara yapılan itiraz sonucunda itirazı inceleyen İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 27.06.2008 tarih, 2008/184 Esas, 2008/374 karar numarası ile tüm şüpheliler hakkında soruşturma izni verilmemesine dair karar verdiği ve bu karar da kesin olduğundan ve 4483 Sayılı Kanun gereğince soruşturma şartları oluşmadığından şüpheliler hakkında İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca 22.10.2008 tarih ve 2007/167 sayılı kararla CMK. 172. maddesi gereğince **kovuşturma yapılmasına yer olmadığına** dair karar **(EK:19)** verildiği, bu karara karşı Beyoğlu Ağır Ceza Mahkemesine itirazda bulunulduğu, mahkeme tarafından bu itirazların reddedildiği görülmüştür.

23- Fatih Cumhuriyet Başsavcılığı 2007/24892 sayılı soruşturma

Bir kısım kişilerin, Hrant Dink'in ölümüne görevinin gereklerini yapmamak suretiyle sebebiyet verenlerin soruşturulması için İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına dilekçeler gönderdiği, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı ihbar edenlerin İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah ve bu müdürlüğün diğer görevlileri hakkındaki iddiaların soruşturulması için yetkisizlik kararı ile dilekçeleri Fatih Cumhuriyet Başsavcılığına gönderdiği, yetkisizlik ile gelen bu dosyanın soruşturma defterinin 2007/24892 numarasına kayıt edildiği ve 30.11.2007 tarih

birleştirme numaralı karar ile soruşturma izni beklenen bu sebeple derdest olan 2007/8808 numaralı soruşturma ile birleştirildiği belirlenmiştir.

24- Fatih Cumhuriyet Başsavcılığı 2008/3344 sayılı soruşturma

Hrant Dink'in eşi, kardeşi ve çocuklarının vekilleri vasıtasıyla İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına (CMK'nun 250. maddesi ile yetkili) 17.01.2008 tarihli dilekçe ile maktulün öldürülmesinde İl Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah ve emniyet müdürlüğü görevlilerinin "kasten öldürmenin ihmali davranışla işlenmesi, örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleme" suçlarından dolayı şikâyetçi olduğu, bu dilekçe üzerine evrakın savcılığın 2008/225 sayılı soruşturma dosyasına kaydedildiği, İstanbul Emniyet Müdürlüğü Görevlileri hakkında 25.01.2008 tarihinde 2008/34 sayılı GÖREVSİZLİK kararı ile soruşturma evrakının yetkili ve görevli İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği, evrakın İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı Memur Suçları Soruşturma Bürosu 2008/6222 sayılı soruşturma dosyasına kaydının yapıldığı, 04.02.2008 tarih, 2008/153 büro ve 2008/1568 sayılı yetkisizlik kararı ile de Fatih Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği ve Fatih Cumhuriyet Başsavcılığının da 2008/3344 numaralı soruşturmasına kayıt edildiği, daha sonra konusu ve tarafları aynı olan ve o dönemde devam eden Fatih Cumhuriyet Başsavcılığının 14.05.2008 tarih, 2008/269 birleştirme numarası ile 2007/8808 numaralı soruşturma ile birleştirildiği görülmüştür.

25- Fatih Cumhuriyet Başsavcılığı 2008/10614 sayılı soruşturma

İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü'nün Emniyet Genel Müdürlüğü'ne hitaben yazdığı 26.04.2007 tarih, 083157 sayılı yazıdan, Hrant Dink cinayeti ile ilgili İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının 2007/115 soruşturma sayılı dosyası üzerinden yürütülen gizli soruşturmada yer alan ve istihbari dinleme ile elde edilen bazı bilgilerin basına sızdırılması sebebiyle, 5397 sayılı Kanununun 1. maddesine aykırı hareket ettikleri iddiası ile Terörle Mücadele Şube Müdürü 3.Sınıf Emniyet Müdürü Selim KUTKAN ve bu şubeden sorumlu 2.Sınıf Emniyet Müdürü Hakan Aydın TÜRKELİ haklarında açılan adli soruşturma neticesinde, CMK 250. madde ile yetkili İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının 2007/685 sayılı soruşturma dosyasından 11.04.2007 tarihinde 2007/147 sayılı görevsizlik kararı ile dosyanın Fatih Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği, Fatih Cumhuriyet Başsavcılığının 26.04.2007 tarih 2007/10614 soruşturma ve 2007/4774 sayılı kararı ile adı geçenler hakkında 5271 sayılı CMK 172. maddesi gereğince kovuşturma yapılmasına yer olmadığına karar verildiği anlaşılmıştır.

26- Fatih Cumhuriyet Başsavcılığı 2010/8058 sayılı soruşturma

Hrant Dink'in Öldürülmesi olayı ile ilgili olarak 14. Ağır Ceza Mahkemesinin 2007/428 esas sayısına kayden sürdürülen kovuşturma sırasında müdahil vekilleri tarafından 08.02.2010 havale tarihli dilekçenin mahkemeye sunulması ve gereğinin takdir ve ifası için mahkeme

tarafından Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesi üzerine soruşturmanın 2010/1076 sırasına kaydının yapıldığı,

Müdahil vekillerinin dilekçe içerisinde, Milli İstihbarat Teşkilatı, İstanbul Emniyet Müdürlüğü, Trabzon Emniyet Müdürlüğü, Trabzon Jandarma Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı görevlilerinin de görevlerini yerine getirmeyerek eylemin gerçekleştirilmesine göz yumdukları ve yardımcı olduklarına ilişkin iddialarda bulunmaları nedeniyle, bu yöndeki iddiaların araştırılması ve mukteza tayini CMK 250. maddesi ile görev alanı dışında bulunduğundan evrak gereğinin takdiri için 12.05.2010 tarih ve 2010/239 sayılı kararlar İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı Memur Suçları Soruşturma Bürosu 2010/22725 sayılı soruşturma sırasına kaydedildiği ve 28.05.2010 tarihli yetkisizlik kararıyla Fatih Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilerek anılan Başsavcılığın 2010/8058 soruşturma sırasına kaydının yapıldığı saptanmıştır.

Bu dosya üzerinden devam eden soruşturmada;

4483 sayılı Kanun hükümleri uyarınca İstanbul Valiliğinden soruşturma izni istendiği, İstanbul Valiliğinin 12.03.2010 tarihli ve 2010/7 sayılı kararı ile "Şüphelilerden Celalettin Cerrah, Şammaz DEMİRTAŞ, Ahmet İlhan Güler, Bülent KÖKSAL haklarında "soruşturma izni verilmemesine", diğer şüpheliler İbrahim PALA, İbrahim Şevki Eldivam ve Volkan ALTUNBULAK hakkında ise "soruşturma izni verilmesine" dair karar verildiği,

Bu karara karşı müşteki Rahil Dink vekili ile Fatih Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından itiraz yoluna gidildiği, itirazın incelendiği İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin 30.12.2010 tarihli ve 2010/806 esas, 2010/915 sayılı kararı ile,

"İstanbul Valiliği'nin 20.03.2008 gün ve 2008/14 sayılı kararı ile Celalettin Cerrah, Ahmet İlhan Güler, Bülent KÖKSAL, İbrahim PALA, İbrahim Şevki ELDİVAN, Volkan ALTUNBULAK, Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan hakkında kısmen soruşturma izni verilmesi, kısmen soruşturma izni verilmemesine ilişkin kararın İstanbul Bölge İdare Mahkemesi'nin 27.06.2008 gün ve E:2008/184, K:2008/374 sayılı kararı ile soruşturma izni verilmeyen Celalettin Cerrah ve Bülent KÖKSAL yönünden onandığı, soruşturma izni verilen Ahmet İlhan Güler, İbrahim PALA, İbrahim Şevki ELDİVAN, Volkan ALTUNBULAK, Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan yönünden ise bozularak soruşturma izni verilmediği görülmektedir.

İçişleri Bakanlığının konunun yeniden araştırılması yönündeki 27.10.2010 günlü Olur'u ile İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulu müfettişlerinin görevlendirildiği, 11.03.2010 gün ve 80/19, 103-12 sayılı ön inceleme raporunun gereği için İstanbul Valiliği'ne gönderilmesi üzerine itiraza konu 12.03.2010 gün ve 2010/7 sayılı kararının verildiği görülmekte ise de, aynı konuda daha önce verilen 2008/14 sayılı kararın Mahkeme tarafından itirazın incelenerek 27.06.2008 gün ve E:2008/184, K:2008/374 sayılı kararın verildiği, 4483 sayılı Yasanın 9/3 maddesi uyarınca bu kararın kesin

hüküm ifade ettiği, bununla birlikte, kesinleşen bu kararın konusunu oluşturan suçlar yönünden yeni delil elde edildiği yönünde bir bulgunun varlığı da ortaya konulmadığı dikkate alındığında, kesinleşen kararın konusunu oluşturan suçlar yönünden yeniden ön inceleme yapıp karar verilmesinin 4483 sayılı Yasa'nın 5/2 maddesine aykırılık teşkil ettiği açıktır.

Bu durumda Celalettin Cerrah, Ahmet İlhan Güler, Bülent KÖKSAL, İbrahim PALA, Volkan ALTUNBULAK, Bahadır TEKİN, ve Özcan Özkan hakkında ön inceleme yapılması ve soruşturma izni verilmemesi / verilmesi kararı oluşturulması 4483 sayılı Yasanın 5/2. maddesine aykırı olduğundan İstanbul Valiliği'nin 12/03/2010 gün ve 2010/7 sayılı kararının bu kişiler yönünden kaldırılmasına, Rahil Dink vekili Av. Hakan BAKIRCIOĞLU ve Fatih Cumhuriyet Başsavcılığının itirazının reddine,

2008/14 sayılı kararda adı geçmeyen Şammaz DEMİRTAŞ yönünden ise hakkında hazırlık soruşturması yapılmasına yeterli bilgi ve belgenin dosya muhteviyatı itibarıyla mevcut olmadığı anlaşıldığından itirazın reddine, soruşturma izni verilmemesine ilişkin kararın yöntem ve yasaya uygun bulunması nedeniyle onanmasına, dosyanın İstanbul Valiliği'ne gönderilmesine, kararın Valilik tarafından ilgililere tebliğine"

karar verildiği anlaşılmıştır.

Bu karar üzerine Fatih Cumhuriyet Başsavcılığı, 28.03.20011 tarih, 2010/1852 büro ve 2011/1852 sayılı kararla, Celalettin Cerrah, Ahmet İlhan Güler, Bülent KÖKSAL, İbrahim PALA, Şammaz DEMİRTAŞ, İbrahim Şevki ELDİVAN, Volkan ALTUNBULAK, Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan'ın eylemlerinin görevin gereklerini yerine getirmemek, kapsamındaki görevi kötüye kullanmak suçunu oluşturduğu, bu suçun da şüphelilerin kamu görevlisi olduğundan 4483 sayılı Kanun hükümlerine tabi olması nedeniyle haklarında yapılan ön inceleme sonucunda İstanbul Valiliği'nin verdiği 2010/7 sayılı karara yapılan itiraz sonucunda İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin söz konusu 30.12.2010 tarih ve 2010/806 esas ve 2010/915 sayılı kararla hakkında soruşturma izin verilmeyen şüpheliler hakkındaki valilik kararının onanmasına, soruşturma izin verilmeyenler hakkında yapılan itirazın ise reddine karar verdiği belirtilerek şüpheliler hakkında verilen soruşturma izni verilmemesi sonucunu doğuran kararın kesin olduğundan tüm şüpheliler hakkında **kovuşturmaya yer olmadığına** dair karar vermiştir.

C. ŞİŞLİ CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI

27-Şişli Cumhuriyet Başsavcılığı 2007/14372 sayılı soruşturma dosyası

Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni olan müteveffa Hrant Dink'in 19.01.2007 tarihinde öldürülmesinden önce Trabzon İl Emniyet Müdürlüğünce elde edilen istihbari bilgilerin 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı yazı ile İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Sube Müdürlüğüne ayrıntılı olarak bildirildiği, Trabzon Emniyet Müdürlüğünden gelen bu yazının ciddi olarak ele alınmadığı yine bu kişiye yönelik tehditlerin yeteri kadar değerlendirilmediği, komisyon

tedbirlerinin alınmadığı iddiaları ile ilgili olarak yapılan şikâyetlerden dolayı İçişleri Bakanlığına bağlı Mülkiye Başmüfettişleri tarafından yapılan soruşturma sonucunda düzenlenen soruşturma raporu İstanbul Valiliği tarafından değerlendirilmiş, İstanbul Valiliği 28.08.2007 tarih ve 2007/47 sayılı 4483 Sayılı Yasaya göre dönemin İstihbarat Şube Müdürü olan Ahmet İlhan Güler hakkında soruşturma izni verilmesine, Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah hakkında ise soruşturma izni verilmemesine dair karar vermiş ve bu karar 4483 Sayılı Yasanın 9. maddesi uyarınca Şişli Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiş, gönderilen karar ve eki soruşturma evrakı Şişli Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 20.03.2007 tarihinde 2007/14372 soruşturma numarası üzerinde yetkisizlik kararı ile Fatih Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir.

28-Şişli Cumhuriyet Başsavcılığı 2007/3158 sayılı soruşturma dosyası

Fırat (Hrant) Dink'in Şişli ilçesi Halaskargazi Caddesi üzerinde silahla vurulması ve olay yerinde öldüğünün haber alınması üzerine, Şişli Cumhuriyet Savcılığı tarafından olay yerinde gerekli inceleme ve tespitler yapıp, maktul Hrant Dink'in cesedi üzerinde ölü muayene işlemi yapılmasını müteakip, kesin ölüm sebebinin belirlenmesi ve diğer tespitlerin yapılması için klasik otopsi yapılmak üzere ceset Adli Tıp Kurumu Morg İhtisas Dairesi Başkanlığına nakledildiği ve olay ile ilgili delillerin toplanması ve failin tespit edilmesi amacıyla soruşturmaya başlanıldığı,

Yapılan soruşturma sırasında elde edilen bilgiler ile olayın oluş şekli, zamanı ve niteliği dikkate alındığında; söz konusu eylemin, cebir ve şiddet kullanılarak, baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemleriyle 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanununun 1. maddesinde belirtilen amaçlara yönelik olarak gerçekleştirildiği, dolayısıyla bu maddede belirtilen amaçlarla suç işlemek üzere kurulan mevcut bir terör örgütü veya yeni oluşum içerisinde bulunan bir terör örgütünün olay ile bağlantısının bulunduğu, olayın münferit ve anlık gelişen bir olay olmadığı, bu hususların değerlendirilmesi suretiyle CMK. nın 250/1-c maddesi kapsamında düzenlenen suçlar ve 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında düzenlenen suçlar açısından soruşturma yapılmasının ve belirtilen suçlar ile ilgili soruşturma yapma görev ve yetkisinin CMK.nun 251. maddesine göre görevlendirilen ve İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı nezdinde görev yapan Cumhuriyet Savcıları tarafından bizzat yapılmasının gerektiği belirlenerek soruşturma evrakının 22/01/2007 tarih ve 2007/43 sayılı fezleke ile İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına (CMK. 250 madde ile yetkili) gönderildiği anlaşılmıştır.

D. TRABZON CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI**29- Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığı 2007/3806 sayılı soruşturma**

İçişleri Bakanlığının 22 Şubat 2007 tarihli kararıyla, cinayette Trabzon Jandarma Komutanlığının sorumluluğunun bulunup bulunmadığını araştırmak için İçişleri Bakanlığı ve Jandarma Müfettişleri ortak bir soruşturma başlatmışlar, ön inceleme sonucunda hazırlanan rapor ve eklerine göre Trabzon Valiliğince; 04.04.2007 tarih ve 23 sayıyla;

1- J. Albay Ali ÖZ, J. Yzb. Metin Yıldız, J. Yzb. Mehmet ALTINEL, J. Ütgm. Murat AKÇE, J. Kd. Bçvş. Nazmi TAMER, J. Bçvş. Cevat ESER haklarında iddia ile ilgili olarak soruşturma yapılmasını gerektirecek nitelikte delil elde edilemediği anlaşıldığından "SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMEMESİNE"

2- İstihbarat Şube Müdürlüğünde görevli Uzm. J. V. Kad. Çvş. Veysel Şahin ile J. Kad. Bçvş. Okan Şimşek haklarında ön inceleme görevlileri arasında soruşturma izni verilmesi kanaati hususunda görüş farklılığı bulunması nedeniyle daha detaylı bir araştırmanın temini ve delillerin adli makamlarca takdiri için "SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMESİNE"

4483 Sayılı Yasanın 6. maddesi uyarınca karar verilmiştir (EK:20)

Bu karara yapılan itiraz, Trabzon Bölge İdare Mahkemesinin 06.06.2007 tarihli ve 2007/67 esas, 2007/67 sayılı kararı ile reddedilmiştir.

Bu gelişmeler sonucunda Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 30.10.2007 tarihli ve 2007/3806-2815-1016 sayılı iddianame (EK:21) ile jandarma görevlileri olan Veysel Şahin ve Okan Şimşek haklarında "görevi kötüye kullanma" suçundan kamu davası açılmış, bu dava Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesinin 2008/615 esasına kaydedilmiştir.

Diğer şüpheliler Ali ÖZ, Metin Yıldız, Mehmet ALTINEL, Murat AKÇE, Nazmi TAMER ve Cevat ESER haklarında; Hrant Dink'in İstanbul'da Yasin Hayal isimli şahsın azmettirmesi sonucu Oğün Samast isimli şahıs tarafından tabanca ile vurularak öldürülmesi olayı öncesinde bu cinayetin önlenmesinde, jandarma görevlisi olan şüphelilerin istihbarat faaliyetlerinde ihmalleri olduğu iddiasıyla, görevi ihmal suçundan yürütülen soruşturma sonucunda, Trabzon Valiliğinin 04.04.2007 tarihli ve 23 sayılı kararı ile soruşturma izni verilmemesi ve bu karara yapılan itirazın da, Trabzon Bölge İdare Mahkemesinin 06.06.2007 tarihli ve 2007/67 esas, 2007/67 sayılı kararı ile reddedilerek kesinleşmiş olması sebebiyle, Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığının 30.10.2007 tarihli ve 2007/3806 soruşturma sayılı kararı ile 4483 sayılı yasanın 2, 3, 9. maddelerince ek kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmiştir.

30- Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığı 2008/1132 sayılı soruşturma

Müştekiler Rahil Dink, Delal Dink, Sera Dink ve Arat Dink vekilleri tarafından İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına verilen 14.04.2007 tarihli dilekçe ile Trabzon İl Jandarma Komutanlığında görevli olan şüpheliler hakkında şikâyetçi olmaları üzerine İstanbul

Başsavcılığı tarafından 2007/972 sayılı soruşturma dosyasından tefrik edilerek 2007/1149 soruşturma sırasına kaydedildiği, yapılan incelemede, Hrant Dink'in öldürülmesi eyleminin gerçekleşmesine görevde ihmali göstererek katkıda bulunmak suretiyle kasten öldürme suçuna iştirak ve kasten öldürmenin ihmali davranışla işlenmesi iddialarının bireysel olarak işlendikleri takdirde münhasıran kendi görev alanlarında bulunmadığından bu yöndeki delil ve vasıflandırma takdiri konusunda hukuki yorumda bulunamayacaklarından aynı şüpheliler hakkında aynı suç iddiaları ile yetkili ve görevli Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülmekte olan soruşturma ile birleştirilmek üzere 28.04.2008 tarihli ve 2008/1149 soruşturma, 2008/201 sayı ile görevsizlik kararı verilerek, evrakın Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilerek anılan savcılığın 2008/1132 soruşturma sırasına kaydının yapıldığı, soruşturma evrakında, "görevi kötüye kullanmak ve görevi ihmali" suçlarında şüpheliler Hüseyin Yılmaz, Metin Yıldız, Ali Oğuz Çağlar, Ali Öz, Hüsamettin Polat, Gazi Günay, Gökhan Aslan, Hacı Ömer Ünalır, Uğur Erdoğan, Önder Aras, Veysel Şahin ve Okan Şimşek haklarında 4483 sayılı Kanun kapsamında soruşturma izni verilmesi ya da verilmemesi hususunda gereğinin takdiri için evrakın 17.04.2008 tarihinde Trabzon Valiliğine gönderildiği görülmüştür.

Trabzon Valiliğince yapılan ön incelemeler sonrasında 16.07.2008 tarih ve 45 sayılı;

1-a) Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in İstanbul İlinde 19.01.2007 tarihinde tabanca ile vurularak öldürülmesi olayından 6 ay önce Hrant Dink'in öldürüleceğinin planlandığına dair elde edilen bilgiler kendilerine ulaştığı halde, Dink'in uyarılması ve korunması yönünde ikamet yeri güvenlik birimlerini uyarmamak, Jandarma Bölge ve Genel Komutanlığına bilgi vermemek suretiyle görevlerini kötüye kullandıkları anlaşıldığından İl Jandarma Komutanı J. Albay Ali öz ile İstihbarat Şube Müdürü J. Yzb. Metin Yıldız haklarında SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMESİNE,

b) Hrant Dink'in ölümünden 6 ay önce öldürüleceğinin planlandığına ilişkin bilgiyi aldıkları halde gereğini yapmadıklarından bahisle haklarında daha önce verilen 04.04.2007 tarihli ve 43 sayılı soruşturma izni üzerine Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesinde dava açıldığından bu konuda J. Bçvş. Okan Şimşek ile Uz. Çvş. Veysel Şahin haklarında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,

c) Haklarında ön inceleme yapılanlardan Asayiş Şube Müdürü J. Bnb. Ali Oğuz ÇAĞLAR, KOM Şube Müdürü J. Yzb. Hüsamettin POLAT, istihbarat Şube Müdürlüğünde görevli J. Başçavuş Hüseyin YILMAZ, J. Başçavuş Gazi GÜNAY, J. Başçavuş Gökhan ASLAN ve Uzman Çavuşlar Hacı Ömer ÜNALIR, Uğur ERDOĞAN ve Önder ARAZ'a İl Jandarma Komutanı J. Albay Ali ÖZ tarafından Hrant Dink'in öldürüleceğinin planlandığı konusunda elde edilen istihbarat ile ilgili olarak kendilerine bir görev verilmediği gibi yetki ve konumları itibarıyla da re'sen yapabilecekteleridir.

görevleri olmadığı cihetle herhangi bir sorumlulukları bulunmadığı anlaşıldığından haklarında SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMEMESİNE,

2-a) Hrant Dink'in öldürülmesinden sonra, gerek görev zafiyetini gizlemek, gerekse Hrant Dink'in ölümünden 6 ay önce öldürüleceğinin planlandığına ilişkin bilgiyi Jandarma istihbarat görevlilerine veren C.İ.'ye bildiklerini kimseye söylememesi konusunda uyarılması talimatını vermek ve bu talimatın icrası için C.İ. ile yapılan görüşmeyi, bilgi almak için yapıldığı görüntüsü vermek üzere gerçeğe aykırı Haber Kayıt Bildirim Formu düzenledikleri anlaşıldığından İl Jandarma Komutanı J. Albay Ali ÖZ ile İstihbarat Şube Müdürü J. Yzb. Metin Yıldız haklarında SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMESİNE,

b) Gerçeğe aykırı ve ne amaçla düzenlendiğini bildiği Haber Kayıt ve Bildirim Formunu kaleme aldığı ve Jandarma Bölge ve Genel Komutanlığına gönderdiği anlaşıldığından J.Bvş. Gazi GÜNAY hakkında SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMESİNE,

c) Hrant Dink'in ölümünden 6 ay önce öldürüleceğinin planlandığına ilişkin bilgiyi Jandarma istihbarat görevlilerine veren C.İ.'ye bildiklerini kimseye söylememesi konusunda baskı yaptıkları ve bu eylemin icrası için C.İ. ile yapılan görüşmeyi bilgi almak için yapıldığı görüntüsü vermek üzere gerçeğe aykırı 20.01.2007 tarihinde Görev Sonuç Raporu düzenledikleri anlaşıldığından J. Bçvş. Okan Şimşek, J. Uz. Çvş. Veysel Şahin, J. Uz. Çvş. Önder ARAZ haklarında SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMESİNE,

4483 Sayılı Yasanın 6. maddesi uyarınca karar verilmiştir (EK:22).

Bu karar üzerine Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığının 25.12.2008 tarihli ve 2008/1132 soruşturma, 2008/4010 esas 2008/1504 sayılı iddianamesi (EK:23) ile şüpheliler Ali Öz, Metin Yıldız, Önder Araz, Veysel Şahin, Okan Şimşek, Hüseyin Yılmaz, Hacı Ömer Ünahr ve Gazi Günay haklarında "görevi ihmal" suçundan kamu davası açılmış, davanın Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesinin 2009/146 Esas sırasına kaydedildiği, anılan Mahkemenin 18.02.2009 gün ve 2009/146 Esas, 2009/141 sayılı kararı ile yine aynı Mahkemenin 2008/615 esasında kayden devam edan dava ile aralarında şahsi ve fiili bağlantı bulunduğu bahisle her iki davanın CMK'nın 10. maddesi gereğince "Birleştirilmesine" karar verildiği anlaşılmıştır.

31- Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığı 2008/4079 sayılı soruşturma

Dink ailesi ve avukatlarının şikâyetleri üzerine Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığınca Trabzon İl Jandarma Komutanlığı görevlileri hakkında "İhmali davranışla kasten adam öldürme" suçundan 2008/4079 nolu dosya ile soruşturma açılmış, 21.05.2008 tarihinde aralarında fiili ve hukuki irtibat bulunduğu gerekçesi ile 2008/228 sayılı karar ile 2008/1132 sayılı soruşturma dosyası ile birleştirilmiştir.

32- Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığı 2008/2754 sayılı soruşturma

Müşteki vekillerinin Görevi kötüye kullanmak ve görevi ihmal suçlarından Trabzon İl Jandarmada görevli 12 personel hakkında Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesinin 2007/578 esas numaralı dava dosyasına verdikleri dilekçe üzerine, mahkemenin dilekçeyi Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığına gönderdiği, dilekçenin burada soruşturmanın 2008/2754 sırasına kaydının yapıldığı, 16.04.2008 tarihinde aynı olayla ilgili daha önce 2008/1132 sayılı dosya ile soruşturmanın başlatılmış olduğu, her iki dosya arasında fiili ve hukuki irtibat bulunduğu düşüncesiyle bu dosyanın kapatılarak soruşturmanın 2008/1132 sayılı soruşturma üzerinden yürütülmesine karar verilmiştir.

33- Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığı 2008/5689 sayılı soruşturma

Müşteki Rahil Dink ve vekillerinin Fırat (Hrant) Dink'in öldürülmesi olayına ilişkin İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesinin 2007/428 esas sırasına kayıtlı sürdürülen Kovuşturma sırasında Müdahil vekilleri tarafından Mahkemeye sunularak gereğinin takdir ve ifası için İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilen dilekçelerinde; Müdahil Vekillerinin Trabzon Emniyet Müdürlüğü ve Trabzon Jandarma Komutanlığı görevlileri ile başkaca bazı yer görevlileri hakkında, görevlerini yerine getirmeyerek eylemin gerçekleşmesine göz yumdukları ve yardımcı olduklarına ilişkin iddialar ileri sürmeleri üzerine İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı (CMK 250. Maddesiyle Yetkili Bölümü) tarafından, bu iddialar yönünden CMK 250. madde ile görev alanları dışında kalmış olması nedeniyle 2010/239 sayılı Görevsizlik Kararı verilerek evrakın İstanbul Cumhuriyet Savcılığına gönderildiği, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı Memur Suçları Soruşturma Bürosunun 2010/22725 soruşturma sırasına kaydedildiği, evrakın Trabzon Emniyet Müdürlüğü ve Trabzon Jandarma Komutanlığı görevlileri açısından 28.05.2010 tarihinde bu dosyadan tefrik edilerek, soruşturma defterinin 2010/23234 numarasına kayıt edildiği, sonra da, suçun işlendiği yerin Cumhuriyet Başsavcılığının yetki sınırları dışında olması nedeniyle Trabzon Emniyet Müdürlüğü ve Trabzon Jandarma Komutanlığı görevlileri hakkındaki şikâyeti kapsayan evrakın 2010/685 büro ve 2010/6368-219 sayılı YETKİSİZLİK kararı ile gereğinin takdir ve ifası için Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği ve anılan Başsavcılığının 2010/5689 soruşturma sırasına kaydedildiği, yapılan soruşturma sonucunda;

Aynı konu ile ilgili bu ve benzeri başkaca iddia ve delilleri de içeren soruşturmalar Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığınca bu tarihten daha önce gerçekleştirilerek,

1) Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlileri hakkında 2007/1235 soruşturma numaralı evrakta 10.01.2008 tarih ve 2008/129 sayılı kararlar Kovuşturmaya Yer Olmadığına dair karar (EK:24) verilmiş, bu karara yapılan itiraz, Rize Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 14.02.2008 tarih ve 2008/82 Değişik iş sayılı kararı ile itirazın Reddine karar verilerek kesinleştiği,

2) Trabzon Jandarma Komutanlığı görevlileri ile ilgili; 2007/3806 numaralı Soruşturma evrakı sonucu 30.10.2007 tarihli 2007/2815 Esas, 2007/1016 sayılı iddianame ile Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesine kamu davası açıldığı, 2008/1132 sayılı Soruşturma evrakı sonucu 25.12.2008 tarih 2008/4010 Esas, 2008/1504 sayılı iddianame ile yine Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesine kamu davası açıldığı ve bu davaların birleştirildiği,

3) Rize Ağır Ceza Mahkemesinin 24.09.2009 tarihli 2009/155 Esas, 2009/182 Karar numarası ile Son Soruşturmanın Açılmasına dair verdiği karara (EK:25) istinaden dönemin İl Jandarma Komutanı Albay Ali ÖZ hakkında görevi ihmal suçundan Trabzon 1. Ağır Ceza Mahkemesine kamu davası açıldığı,

belirtilmek suretiyle, müdahil vekillerinin Trabzon İl Jandarma Komutanlığı ve Trabzon İl Emniyet Müdürlüğü görevlilerine yönelik bu evrak içerisindeki dilekçe ve eklerinde daha önceden belirtilmeyen, sonradan ortaya konulan, yeni iddia, isnat ve delil de mevcut olmayıp, ileri sürülen hususlar yukarıda belirtilen soruşturma evrakları içerisinde incelenip değerlendirildiği, şüpheliler hakkında yeni delil, yeni iddia bulunmamakla aynı konuda mükerrer soruşturma yapılamayacağı için 29.06.2010 tarih ve 2010/3453 sayılı karar ile Kamu Adına Kovuşturmaya Yer Olmadığına dair karar (EK:26) verilmiştir.

Bu karara itiraz sonucu Rize Ağır Ceza Mahkemesi, Dink ailesinin sunduğu itiraz dilekçesi ve eklerinde ismi geçen tanık Emin ARSLAN'ın ifadesinin ayrıntılı bir şekilde tespiti ve ARSLAN'ın İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının 2007/972 sayılı soruşturma dosyasına verdiği ifadenin onaylı örneğinin getirilmesini ve ifadesinde isimleri geçen Levent YARIMEL ve Eski Trabzon İl Emniyet Müdürü Reşat ALTAY'ın ayrıntılı beyanlarının alınmasını, ayrıca TBMM İnsan Hakları Komisyonunca Hrant Dink cinayetine yönelik alınan ifadeler ve raporun tespit edilip ilgili kişilerin gerekirse yeniden dinlenilmeleri ve sonucuna göre karar verilmesi gerekirken daha önce yapılan bazı işlemlerden bahsedilerek kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmesinin uygun olmadığını, soruşturmanın genişletilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini belirterek, 11.01.2011 tarihli ve 2010/762 D.İş. sayılı kararı ile " İtirazın kabulüne, soruşturmanın gerekçeler bölümünde belirtilen hususların araştırılmak üzere genişletilmesine, işin niteliği gereği, eksik ve araştırılması gereken hususların soruşturmayı yürüten Cumhuriyet Savcısınca yerine getirilmesine, evrakın ikmalinden sonra karar verilmek üzere Başkanlığımıza gönderilmesine" şeklinde karar verdiği (EK:27) bunun üzerine Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığı belirtilen eksiklikleri yerine getirerek soruşturma dosyası ve eklerini itirazı inceleyen Rize Ağır Ceza Mahkemesine göndermiştir,

Sonuçta itirazı inceleyen Rize Ağır Ceza Mahkemesi 10.06.2011 tarih ve değişik iş no: 2010/762 sayılı kararında, sonradan ortaya konulan delillerin soruşturma kapsamında daha önce yapılan değerlendirmeye yeni bir olgu kazandırmadığı gibi yeni şüpheliler hakkında da kamu

davası açılması için yeterli delil bulunmadığı gerekçeleriyle Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığının 29.06.2010 tarih ve 2010/3453 sayılı Kovuşturmaya yer olmadığı kararına yapılan itirazın reddine karar vermiştir (EK:28).

34- Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığı 2007/1235 sayılı soruşturma

Mc DONALDS bombalaması ile ilgili soruşturmayı yapan Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlilerinin bombayı yapanın Erhan Tuncel olduğunu bildikleri halde Erhan Tuncel hakkında işlem yapmayarak suçluyu kayırdıkları ve suç delillerini gizledikleri, Hrant Dink cinayeti ile bağlantılı olarak Trabzon'da görevli polis memurları hakkında görevi ihmal ve görevi yerine getirmeme iddiası ile ilgili olarak 2007/1235 sayılı soruşturmanın yürütüldüğü, Dosya incelendiğinde;

1- Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün 09.02.2007 tarihli ve 6632 sayılı yazıları ve ekindeki Hrant Dink'in öldürülmesi eyleminden sonra bu olay ile ilgili olarak gazetelerde çıkan yazı örnekleri Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilerek, Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in 19.01.2007 tarihinde İstanbul'da öldürülmesi olayından sonra çeşitli gazetelerde olayın faileri ve olayla ilgili olarak çok sayıda haber, yorum ve benzeri yayın yapılmış olduğu, bu yayınlarda 2004 yılında meydana gelen Mc Donalds isimli iş yerine patlayıcı madde atılması olayının soruşturması sırasında Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlilerinin görevi ihmal, görevi kötüye kullanma, suçluyu kayırma ve suç delillerini gizleme suçlarını işledikleri hususlarında çeşitli iddiaların bulunduğu, bu hususlarda gerekli araştırmanın yapılmasının istenildiği;

2- İçişleri Bakanlığı Mülkiye Başmüfettişliği'nin 26.01.2007 tarihli ve 286 sayılı görev emri üzerine Mülkiye Başmüfettişleri Şükrü Yıldız ve Mehmet Ali ÖZKILINÇ tarafından düzenlenen 27.02.2007 tarihli Tevdi Raporu ile 24.10.2004 tarihinde Trabzon'da meydana gelen Mc Donalds isimli iş yerine patlayıcı madde atılması eylemini Yasin Hayal ile Erhan Tuncel'in birlikte gerçekleştirdikleri, bombanın Erhan Tuncel tarafından hazırlandığı, Yasin Hayal'in eylem sırasında giydiği (kanlı) pantolonun Erhan Tuncel tarafından emniyet görevlilerine verildiği halde delil olarak kullanılmadığı, Erhan Tuncel'in emniyet adına Yardımcı İstihbarat Elemanı olmaya razı edilerek soruşturma dışına çıkartıldığı iddialarının "polisin adli görevi sırasında işlenen suçlardan" olduğunda gereğinin takdiri için evrakın Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği,

3- İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının (CMK. 250. Madde ile Görevli) 2007/881 soruşturma, 2007/163 nolu görevsizlik kararı ve ekindeki 20.04.2007 tarihli yazıları ile Trabzon Emniyet Müdürlüğünde görevli bazı polis memurları ile Trabzon İl Merkez Jandarma Komutanlığındaki bazı görevliler hakkında Mc DONALDS bombalaması ile ilgili "görevi kötüye

kullanma, görevi ihmal, suçluyu kayırma, suç delillerini yok etme, gizleme veya değiştirme" suçlarından soruşturma yapılması için suç duyurusunda bulunulduğu,

4- Müşteki ve vekilleri verdikleri dilekçeler ve ifadeleri ile 250. Madde İle Görevli İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'nın görevsizlik kararı ve ekindeki 20.04.2007 tarihli yazılarında belirtilen hususlarda suç duyurusunda buldukları ve ayrıca Trabzon Emniyet Müdürlüğündeki ve İl Merkez Jandarma Komutanlığındaki görevliler hakkındaki bu soruşturma evrakına görevsizlik kararı verilerek, dosyanın Hrant Dink'in öldürülmesi ile ilgili soruşturmayı yürüten 250. Madde İle Görevli İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmesinin talep edildiği,

Bunun üzerine Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yapılan soruşturma sonucunda; İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının 20.04.2007 tarihli yazısında **(EK:29)** belirttiği iddialarla ilgili olarak;

"a) Trabzon Emniyet Müdürlüğüne usulüne uygun Yasin Hayal ve Erhan Tuncel isimli şahısların dinlenen cep telefonlarına ait kayıtlarının İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına fihristli ve detaylı bir şekilde gönderilmediği ve Mustafa Öztürk isimli şahsın telefonunun dinlendiğinin bildirilmediği ve görüşme kayıtlarının gönderilmesinin istendiği halde gönderilmediği hususları bildirilmiş ise de,

Trabzon Emniyet Müdürlüğü'nün 05/12/2007 tarihli B.05.1 .EGM.4.61.00.06.13-200-0012 (5553-2007)-260827 nolu yazılarından ve ekindeki İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca yapılan yazışmalara göre, teknik yapı itibarıyla program ses kayıtlarının ayrı kayıt edildiği, bu nedenle fihristin bulunmadığı, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca istenen adı geçen şahıslara ait kayıtların binlerce olduğu, bu binlerce kaydın deşifresi fihristinin hazırlanmasının uzun zaman alacağı, ancak bu kayıtların İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca gönderilmesinin ivedi olarak istendiği, bu sebeplerle ilk gönderilen kayıtların detaylı olmadığı, olayla ilgili olan görüşme kayıtlarının daha sonra fihristinin hazırlanarak başka bir kopyası kalmayacak şekilde DVD şeklinde hazırlanarak İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği, iddia edilen aksaklıkların kasıtlı olmadığı ve teknik alt yapıdan kaynaklandığı, ayrıca İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca görüşme kayıtları istenen (8) kişi arasında Mustafa Öztürk'ün isminin bulunmadığı ve Mustafa Öztürk'e ait cep telefonunun başka bir birim tarafından takip edilmesi nedeni ile Trabzon Emniyet Müdürlüğüne bu şahıs hakkında alınan cep telefonunun dinlemesi tedbirinin uygulanmadığı ve şahsın telefonunun Trabzon Emniyet Müdürlüğünde dinlemeye alınmadığı, bu sebeplerle Mustafa Öztürk'e ait kayıtlarının Trabzon Emniyet Müdürlüğünde bulunmadığından İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilemediği,

b) Yasin Hayal ve babası Bahittin Hayal'in vermiş oldukları dilekçe ve ifadelerinde, olay tarihlerinde Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünde şube müdürü olarak görev yapan Yahya Öztürk'ü yalnız olarak yaptıkları ziyaretleri sırasında, Yahya Öztürk'ün kendilerine hitaben "bu bayrak düştü, ya Yasin kaldıracak ya Erhan kaldırır, bu görev sizin, suçluların"

gezerken masum insanları bombaladınız, toplumumuzu görüyorsun, Müslümanız deyip şeriata söverler, Yasin bundan sonra daha iyi yaşayacak, kısa süre sonra Yasin inşallah çıkar, az bir ceza alır, biz de raporlarımızı ona göre düzenleriz, kendisi de kurtulur, dediğini, ayrıca Yahya Öztürk'ün cebinden çıkardığı Muhsin YAZICIOĞLU'na ait fotoğrafı ve Kuran'ı Kerim'i göstererek "biz bununla hareket ediyoruz, bu bayrak düştüğü yerden kalkar, Yasin gibiler bu bayrağı yerden kaldıracak, bizim gibi insanlar bu koltuklarda oturursa bu ülkenin geleceğinden şüphe olmaz, vere düşen bayrak kalkar" dediği belirtilmiş ise de,

Yahya Öztürk 04.12.2007 tarihinde alınan ifadesinde, Yasin Hayal ve Bahittin Hayal ile hiç görüşmediğini, söylediği iddia edilen sözleri söylemediğini beyan ettiği, iddiaların soyutta kaldığı,

c) Tuncay Uzundal'm ve Erhan Tuncel'in beyanlarında, Yasin Hayal'in isteği üzerine, Tuncay Uzundal'm Erhan Tuncel'in cep telefonuna "7.65 mermi lazım, Salih abide 7.65 mermi vardır, ondan iste" şeklinde mesaj çektiği, Erhan'ın da kızarak bu mesaja karşılık Tuncay Uzundal'a "Tuncayyyyyy" diye mesaj gönderdiği belirtildiği halde Trabzon Emniyet Müdürlüğüne düzenlenen SMS kayıtlarına ilişkin tespit tutanağında bu mesajların "Yasin abi burada erken gel" ve Tuncayyyyyy" şeklinde olduğu, mesaj içeriklerinin birbirini tutmadığı, bu şekilde suç delillerinin değiştirilerek yok edildiği iddia edilmiş ise de,

Trabzon Emniyet Müdürlüğü ile yazışma yapılmış ve Tuncay Uzundal'm ifadesinin alındığı, Trabzon Emniyet Müdürlüğü'nün 03.01.2008 tarihli B.05. LEGM.4.61.00.06.13-200-0012 (27-2008)-001784 sayılı yazısına göre. SMS datalarının ilgili sistem üzerinden yazılı metinler halinde Trabzon Emniyet Müdürlüğüne intikal ettiği, kullanılan sisteme müdahalenin mümkün olmadığı, bu mesajların değiştirilmesinin mümkün olmadığı, ayrıca bu SMS kayıtları hiç bir yedeği kalmayacak şekilde DVD ortamında ilgili mahkemeye gönderildiği anlaşılmış, ayrıca Tuncay Uzundal 02.10.2007 tarihinde tanık sıfatıyla alınan ifadesinde "7.65 mm mermi lazım" şeklinde mesaj çekmediğini beyan ettiği, Tuncay Uzundal'm bu beyanının bu hususu doğruladığı,

d) 2004 yılında Mc Donalds isimli işyerine patlayıcı madde atılması eyleminden sonra Muhittin Zenit'in Erhan Tuncel ile irtibata geçtiği, Mc Donalds'a patlayıcı madde atılması eylemine Erhan Tuncel'in karıştığı, ancak Trabzon Emniyet Müdürlüğüne Erhan Tuncel'in istihbarat elemanı yapılması karşılığında patlayıcı madde atılması eyleminden sorumlu tutulmadığı, ayrıca Mc Donalds isimli işyerine Yasin Hayal tarafından patlayıcı madde atılması eylemi gerçekleştirildikten sonra Emniyet Müdürlüğüne Yasin Hayal'in yakalanması çalışmalarını aşamasında, bir poşet içinde Yasin Hayal'in patlayıcı madde atılması eylemi sırasında giydiği iddia edilen kanlı pantolonu verdiği halde bu kanlı pantolonun delil olarak muhafaza edilmeyerek kayıp edildiği iddia edilmiş ise de;

Mc Donalds isimli işyerine patlayıcı madde atılması eylemini Yasin Hayal isimli şahsın gerçekleştirdiğinin eylemden sonra kesin olarak tespit edildiği, Yasin Hayal tespit edildikten sonra Yasin Hayal'in yakalanması çalışmalarına başlandığı, Erhan Tuncel'in Yasin Hayal isimli şahsın

görüştüğü kişilerden olduğunun tespit edilmesi üzerine Erhan Tuncel ile irtibata geçildiği, Erhan Tuncel ile irtibata geçilmesinin tek amacının Yasin Hayal'e ulaşmak olduğu, bu eyleme Erhan Tuncel'in de karıştığına dair herhangi bir delil ve emarenin bulunmadığı, Yasin Hayal'e ulaşılması amacıyla Erhan Tuncel'e ulaşıldığı, bir müddet gözlem altında tutulan ve hakkında gerekli araştırmalar yapılan Erhan Tuncel'in Yasin Hayal'in yaptıklarını ve yapacaklarının tespit edilebilmesi amacıyla istihbarat Şube Başkanlığının izni ile en alt derecede istihbarat elemanı yapıldığı,

Yasin Hayal'in içinde kendisine ait kanlı pantolon olduğu iddia edilen siyah poşeti Erbil Susaman'ın evinde unuttuğu ve Erbil Susaman'ın da çöpe attığı, çöpten Erhan Tuncel'in alarak polis memurları Muhitim Zenit ve Tefik CANTÜRK'ün aracına koyduğu, bu poşetin içinde ne olduğu ve içinde kanlı pantolon olduğuna dair herhangi bir kişinin görgüsünün bulunmadığı, ayrıca eylem sonrası Yasin Hayal'in kaçarken atmış olduğu kıyafetlerinin eylemden hemen sonra görevli polis memurlarınca bulunarak gerekli işlemlerin yapıldığı, eylemin Yasin Hayal tarafından gerçekleştirildiği hususunda herhangi bir şüphenin bulunmadığı, eylemden sonra Yasin Hayal'in yakalanmasına çalışıldığı, şayet kayıp edildiği iddia edilen pantolon var ise de, soruşturmaya fazla bir etkisinin bulunmayacağı, Yasin Hayal'e ait kanlı pantolonun bulunduğu iddia edilen siyah poşetin kayıp olmasında ilgili görevlilerin özel kasıt altında davrandıkları hususunda herhangi bir delil elde edilemediği,

e) Hrant Dink'in öldürülmesi eyleminden sonra Erhan Tuncel'in Trabzon Emniyet Müdürlüğünde tutulduğu, cep telefonunun kendisinden alınarak incelemeye alındığı, kendisine polis memuru olarak görev yapan Bayram SAZLI'ya ait telefonun verildiği, Erhan Tuncel'in yakalanması ile ilgili olarak Trabzon Emniyet Müdürlüğüne 21.01.2007 tarihinde mesaj gönderildiği ve Erhan'ın bu tarihte Trabzon Emniyet Müdürlüğünde bulunduğu halde Erhan Tuncel'in yakalama işleminin 22.01.2007 tarihinde gerçekleştirildiği iddia edilmiş ise de,

Trabzon Emniyet Müdürlüğünün 03.01.2008 tarihli B.05.LEGM.4.61.00.06.13-200-0012 (27-2008)-00 1784 sayılı yazısına göre, Hrant Dink'in öldürülmesi eyleminden sonra Ogün Samast ile aynı bölgede ikamet eden Erhan Tuncel ile irtibata geçildiği ve Trabzon Emniyet Müdürlüğüne davet edildiği. 20.01.2007 tarihinde Erhan Tuncel'in Emniyet Müdürlüğüne geldiği, kendisinden bilgi ve görgüsünün sorulduğu, bu sırada şarjının bitmesi üzerine kendisine polis memuru Bayram SAZLI'nın telefonunu verildiği, daha sonra olayla ilgili bilgisinin olmadığı ve Ogün SAMAT'ı tanımadığını beyan ederek Trabzon Emniyet Müdürlüğünden ayrıldığı, Erhan Tuncel'in yakalanması ile ilgili talimatın 21.01.2007 tarihinde saat:24.00'de Trabzon Emniyet Müdürlüğüne geldiği, bu yakalama talimatı üzerine geciktirilmeksizin 22.01.2007 tarihinde saat 00.10 sıralarında Erhan Tuncel'in evinde arama yapılarak şahsın yakalandığı ve Erhan Tuncel'in İstanbul Emniyet Müdürlüğüne teslim edildiği,

Erhan Tuncel'in 21.01.2007 tarihinde değil 20.01.2007 tarihinde Trabzon Emniyet Müdürlüğünde bulunduğu, ayrıca yakalama emrinin gelmesi ile şahsın yakalama işleminin hemen gerçekleştirildiği,

f) Muhittin Zenit'in Bayburt iline tayin olduktan sonra da Erhan Tuncel ile görüşmeye devam ettiği, Erhan Tuncel'den almış olduğu bilgileri gerekli yerlere ulaştırmadığı ve rapor etmediği, bu bilgileri rapor etmemesinin sebebini sadece Erhan Tuncel'in o tarihlerde sürekli değişik bilgiler verdiğini ve güvenilmez olduğunu belirttiği, bu şekilde görevini ihmal ettiği iddia edilmiş ise de,

Polis memuru Muhittin Zenit, Tefik CANTÜRK, Erhan Tuncel'in ifadeleri alınmış, bu ifadelere göre, Muhittin Zenit'in Bayburt iline tayini çıktıktan sonra Erhan Tuncel ile görüşerek kendisi ile artık irtibata geçmemesini söylediği, Muhittin Zenit Bayburt iline gittikten sonra Erhan Tuncel ile iş konusunda hiç görüşmediği, sadece Erhan Tuncel'in kendisine bayramlarda mesaj gönderdiği ve bir defasında da kız arkadaşının araştırılması için kendisinden ricada bulunduğu, ancak Erhan Tuncel'e bu konuda yardımcı olmayarak Trabzon Emniyet Müdürlüğündeki görevliler ile görüşmesini söylediği, Hrant Dink'in öldürülmesi eyleminde sonra Trabzon Emniyet Müdürlüğünde görev yaparken müdürlüğünü yapan halen Afyon ilinde görev yapmakta olan Engin DİNÇ'in Muhittin Zenit'i arayarak Hrant Dink'in öldürüldüğünü söylediği, Hrant Dink'in öldürüleceği ile ilgili raporu kendisinin düzenlemiş olması nedeni ile kendisine tekrar ulaşıldığı ve Erhan Tuncel ile konuşmasının ve Erhan Tuncel'den bilgi almasının istendiği, müdürlerinin talimatı ile Erhan Tuncel ile görüştüğü, Muhittin Zenit'in Erhan Tuncel'den aldığı sağlıklı bütün bilgileri rapor edip üstlerine bildirdiği, herhangi bir bilgiyi saklamadığı,

g) Hrant Dink'in öldürülmesinden bir süre sonra İrfan Özkan'ın Kardelen Kafenin sahibi Salih BAL ve bir uzman çavuş tarafından telefonla aranarak Kardelen Kafeye çağrıldığı, kafeye gittiğinde jandarma görevlilerinin mahallenin çocuklarının ifadelerini alarak bu ifadeleri imzalattıkları, bir uzman çavuşun İrfan Özkan'a hitaben "gözaltına alınan şahıslardan olduğunu, bu nedenle polislerden şikâyetçi olması gerektiğini ifadesini alacaklarını beyan ettiği, İrfan Özkan'ın da "devleti devlete mi şikâyet edeceğim, benim alındığımı size kim söyledi" diyerek ifade vermeden oradan ayrıldığı, oysa o zamana kadar polisler tarafından hiç alınmadığı iddia edilmiş ise de,

İl Merkez Jandarma Komutanlığı ile yazışma yapılmış. İl Merkez Jandarma Komutanlığının 27.12.2006 tarih ASYŞ:7513-1903-07/12236 sayılı yazılarına göre, Hrant Dink'in öldürülmesinden sonra olayın zanlısı olan Ogün Samast'ın ikamet ettiği Pelitli Beldesine görevli olup olmadıkları anlaşılamayan sivil giyimli değişik kişilerin bilgi almak amacıyla geldikleri, bu şahıslardan bir kısmının kendisini görevli olarak tanıtarak mahalledeki kişilerden bilgi aldıkları, mahalle halkından bazılarını sivil araca bindirerek sorguladıkları, bu sebeplerle Pelitli Beldesi halkının rahatsız olarak jandarmaya müracaatta buldukları, Pelitli Beldesi halkının bu şikâyeti üzerine jandarmaya görevlilerinin Pelitli Beldesine giderek halkın rahatlatılması amacıyla olayla ilgili

yaptıkları, bu konu ile ilgili olarak ifade aldıkları ve tutanak düzenledikleri, halkı bilgilendirmek amacıyla anonsların yapıldığı, polis memurları hakkında halkın şikâyetini içeren herhangi bir işlemin yapılmadığı,

h) Trabzon Jandarma İstihbarat Şube görevlilerinin, Yasin Hayal'in halasının eşi olan güvenlik görevlisi olarak görev yapmakta olan Coşkun İğci ile irtibata geçtikleri, bu görevlilerin isteği üzerine Yasin Hayal ile görüşerek Yasin Hayal'den bilgi almaya çalıştığı, Yasin Hayal ile Coşkun İğci'nin yaptığı görüşmelerde Yasin Hayal'in Hrant Dink'i öldürmek isteği bilgisine ulaşıldığı, Yasin Hayal'in Coşkun İğci'ye "300-YTL param var, eylem için silah alacağım" demesi üzerine görevlilerin isteği üzerine Coşkun İğci'nin silahı bulmasına yardım edeceğinin söyleyerek parayı Yasin'den aldığı, bu şekilde Yasin Hayal'i oyaladıkları, daha sonra parayı Yasin'e geri iade ettiği, görevlilerin Yasin Hayal'i gözetim altında tuttuklarını ve bu eylemi yapmayacağını söyledikleri, Yasin Hayal bu eylemi gerçekleştirdikten sonra bu görevlilerin Coşkun İğci ile yaptıkları görüşmede bir görevlinin diğer görevlilere "bu arkadaş sizi kahraman yapacak bilgiler vermiş, ama siz kendinizi rezil ettiniz", Coşkun İğci'ye ise "bu olaylar aramızda kalacak, bu olayları anlatırsan senin için iyi olmaz, geleceğin ve hayatın için iyi olmaz, can güvenliğinin tehlikeye düşer" gibi sözler söylediği, Jandarma İstihbarat görevlilerinin Coşkun İğci'yi tehdit ettikleri iddia edilmiş ise de,

Belirtilen konu ile ilgili olarak Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığının 2007/3806 sayılı dosyası üzerinden soruşturmanın icra edilerek 30.10.2007 tarihinde şüpheliler Veysel Şahin, Okan Şimşek hakkında Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesine 2007/2815 Esas sayılı iddianamesi ile kamu davasının açıldığı, şüpheliler Ali ÖZ, Metin Yıldız, Mehmet ALTINEL, Murat AKÇE, Nazım TAMER ve Cevat ESER hakkında 30.10.2007 tarihinde kovuşturmaya yer olmadığına dair ek karar verildiği,

i) Engin DİNÇ'in imzasının bulunduğu gizli bir istihbarat raporunun yetkisiz kişilerin eline geçmesine ve medyaya sunulmasına sebep olduğu iddiası ile ilgili olarak, şüphelilerin bu fiili işledikleri hususunda yeterli şüphe oluşturacak somut delil elde edilemediği,

j) Ahmet İskender'in Mc Donalds isimli işyerine patlayıcı madde atılması eyleminden üç gün önce 155 polisi arayarak Mc Donalds isimli işyerine patlayıcı madde atılacak şeklinde ihbarda bulunmasına rağmen Trabzon Emniyet müdürlüğü 155 kayıtlarında böyle bir ihbarın bulunmadığı, kayıtlarda sadece eylem gerçekleştirildikten bir sonra yapılan "Mc Donalds'a bomba atılacak" ihbarının bulunduğu, bu ihbar bilgilerinin birbirini tutmadığı iddia edilmiş ise de,

Trabzon Emniyet Müdürlüğü ile yapılan yazışmada ve 03.10.2004-25.10.2004 tarihlerini kapsayan "155 ihbar kayıt defterinin" onaylı fotokopisine göre, Mc Donalds isimli işyerine patlayıcı madde atılması eyleminden önce herhangi bir ihbarın bulunmadığı, Mc Donalds isimli işyerine patlayıcı madde atılması eyleminden sonra 24.10.2004 tarihli "Meydan-Mc Donalds'da bir patlama oldu, bir şahıs Liman sokak'a doğru kaçıyor" ihbarının, 25.10.2004 tarihli "otogar girişi beşer önünde bir şahıs var, dünkü bombalama olayı ile ilgili kaçan şahsa benziyor" ihbarının ve

tarihinde "biraz sonra Mc Donalds'a bomba atılacak" ihbarının kayıtlı olduğu, Mc Donalds isimli işyerine patlayıcı madde atılması eyleminden önce herhangi bir kaydın bulunmadığı,

k) 2002 ve 2003 yılları içinde Trabzon'da faaliyet gösteren Santa Maria Kilisesinin rahibinin Yasin Hayal tarafından dövülmesine rağmen bu olayla ilgili olarak Yasin Hayal hakkında işlem yapılmadığı ve Yasin Hayal'in yakalanmadığı iddia edilmiş ise de,

Trabzon Emniyet Müdürlüğü ile yazışma yapılmış, Trabzon Emniyet Müdürlüğünün 07/12/2007 tarihli B.05.1.EGM.4.61.00.14.10.3.407/07 sayılı yazısına ve ekindeki tutanaklar ile ifadelere göre, 2002 yılı içinde Trabzon Santa Maria Kilisesinde papazın bulunmaması nedeniyle Samsun ilindeki Pierre BRUNESSEN isimli papazın zaman zaman Trabzon'a ayin için geldiği, bu dönemde üç genç çocuğun papazı darp ettikleri, ancak papaz Pierre BRUNESSEN'de hafif yaralar bulunması nedeni ile bir sağlık kuruluşu, kolluk kuvvetleri ve adli makamlara müracaat etmediği, papazın dövülmesi eylemini Yasin Hayal'in değil üç genç çocuğun gerçekleştirdiği ve papazın bu konuda müracaatının olmaması nedeniyle bu olay hakkında işlem yapılmadığı,

Soruşturmaya konu suç duyurusundaki iddiaların, Erhan Tuncel'in şifai beyanlarını içerdiği iddia edilen tespit tutanaklarına dayandığı, oysaki 25.01.2007 ve 10.02.2007 tarihli emniyet amirleri polis memurları tarafından imzalanmış tespit tutanaklarında ve İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca 09.04.2007 tarihinde düzenlenen tespit tutanağında Erhan Tuncel'in imzasının bulunmadığı, rızası dışında düzenlendikleri;

Erhan Tuncel'in yazılı bir şekilde beyanda bulunmadığı ve susma hakkım kullandığı, 05.10.2007 tarihinde tanık sıfatıyla alınan ifadesinde; "Söylediğim iddia edilen sözlerin aslı astarı yoktur, bu görüşme-tespit tutanağında belirtilen hususlar bana ait olsa idi, o tutanağın altına imza atardım" dediği, bu görüşme-tespit tutanaklarının içeriğini kabul etmediğini ve böyle beyanlarda bulunmadığını beyan ettiği,

Dolayısıyla bu tutanakların hukuki bir delil niteliğinde olmadığı, yasal delil olarak değerlendirilemeyeceği, yasaklanmış usullerle elde edilmiş delillerden sayılacağı, soruşturmaya esas alınmayacağı, içeriğindeki iddialara itibar edilemeyeceği"

belirtilerek;

Suç duyurusunda yer alan hususlar ile ilgili Trabzon Emniyet Müdürlüğünde ve İl Merkez Jandarma Komutanlığında görevli şüpheliler hakkında kamu davasının açılması için yeterli şüphe oluşturacak delil elde edilemediğinden, 10.01.2008 tarih ve 2008/129 sayılı karar ile "görevi kötüye kullanma, görevi ihmal, suçluyu kayırma, suç delillerini yok etme, gizleme veya değiştirme" suçlarından şüpheliler Muhittin Zenit, Yahya Öztürk, Engin DİNÇ, Ercan DEMİR, Tevfik CANTÜRK, Bayram SAZLI, Hüseyin YILMAZ, Trabzon Emniyet Müdürlüğünde görevli bazı polis memurları ve İl Merkez Jandarma Komutanlığındaki bazı görevliler haklarında, kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildiği (EK:30) bu karara müştekiler vekilleri Avukatı Bayram

Belen ve Avukat Hakan BAKIRCIOĞLU tarafından yapılan itirazın da Rize Ağır Ceza Mahkemesinin 14.02.2008 tarihli ve 2008/82 değişik iş sayılı kararı ile reddine karar verildiği,

Anılan kararın kanun yararına bozma yönünden değerlendirilmek üzere, Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından Adalet Bakanlığına gönderildiği, Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün 09.06.2009 tarihli ve B.03.0.CİG.0.00.00.04-105-61-1381 2009/5942/30463 sayılı yazısı (EK:31) ile karar aleyhine kanun yararına bozma yoluna gidilmediği ve dosyanın Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığına iade edildiği anlaşılmıştır.

35- Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığı 2007/4126 sayılı soruşturma

Hrant Dink'in öldürülmesi olayı ile ilgili İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının (250, Madde ile Görevli) 2007/115 soruşturma sayılı dosyası üzerinden yürütülen soruşturma aşamasında; Muhittin Zenit, Trabzon İl Merkez Jandarma Komutanlığı Görevlileri ve Trabzon Emniyet Müdürlüğü Görevlileri yönünden görevi kötüye kullanmak, görevi ihmal, suç delillerini yok edilmesi veya değiştirilmesi ve suçluyu kayırma ile ilgili evrakın İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının 2007/115 soruşturma sayılı evrakdan 06.04.2007 tarihinde 2007/159 sayılı kararı ile tefrik edilerek (ayrılarak) İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının 2007/881 soruşturma sırasına kaydedildiği ve 20.04.2007 tarih 2007/163 sayılı görevsizlik kararı ile Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığının 2007/4126 soruşturma sırasına kaydedildiği, daha sonra bu dosyanın halen aynı konuda daha önceden açılan 2007/1235 soruşturma sayılı dosyanın taraflarının ve olaylarının aynı olduğu, her iki soruşturma dosyası arasında hukuki ve fiili irtibat bulunduğu anlaşıldığından 09.05.2007 tarih ve 2007/88 sayılı kararlar birleştirildiği ve soruşturmanın 2007/1235 soruşturma sayılı evrak üzerinden yürütüldüğü belirlenmiştir.

36- Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığı 2007/4216 sayılı soruşturma

Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığının 2007/1235 sayılı soruşturma dosyasında, Mc DONALDS isimli işyerinin Yasin Hayal tarafından 24.10.2004 tarihinde bombalanması ve daha sonra Yasin Hayal isimli şahsın da karıştığı İstanbul'da Hrant Dink'in Ogün Samast tarafından öldürülmesi olayında, olay öncesi Trabzon Emniyet Müdürlüğünde görev yapmakta olan polis memurları ile Trabzon Jandarma Komutanlığında görevli jandarma personeli hakkında suçların önlenmesi sırasında memuriyet görevlerini gereği gibi yapmadıkları ve suç işlenmesinden sonra' adli görevi kötüye kullanmak, suç delillerini gizleme, yok etme ve suçluyu kayırma suçlarından dolayı soruşturma yapıldığından, Trabzon Emniyet Müdürlüğünde görevli polis memurları hakkında suçların önlenmesi sırasında görevlerini gereği gibi yapmadıkları şeklindeki iddiaların idari görev sırasında gerçekleştiğinden ve soruşturmasının 4483 sayılı Kanun gereği Valiliğin soruşturma iznine bağlı olup farklı usullere tabi olduğundan, Trabzon Emniyet Müdürlüğü polis görevlileri hakkında işlenecek suçun önlenmesinde memuriyet görevlerini gereği gibi yapmadıkları

gerektiği gibi yapmadıklarına ilişkin soruşturmanın bu dosyadan ayrılarak 09.05.2007 tarih ve 2007/94 sayılı kararla Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığının 2007/4216 numarasına kaydı ile soruşturmanın bu numaradan yürütülmesine karar verildiği,

Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığının 09.05.2007 tarih ve 2007/4216 ve 17.05.2007 tarih ve 2007/4216 soruşturma sayılı yazıları ile Trabzon Valiliğinden ön inceleme yapılmasının talep edildiği, Trabzon Valiliğince 4483 sayılı yasa kapsamı uyarınca yapılan ön inceleme sonucu **07.08.2007 tarih ve 53 sayılı karar (EK:32)** ile soruşturma izni verilmemesine karar verildiği, bu karara karşı yapılan itiraz üzerine Trabzon Bölge İdare Mahkemesince 03.10,2007 tarihli ve K.2007/146 ve 152 sayılı kararları ile itirazın reddine karar **(EK:33)** verildiği soruşturma izni verilmemesi kararının kesinleşmesi nedeniyle şüpheliler hakkında atılı suçtan 01.11.2007 tarih ve 2007/4060 sayılı karar ile kamu adına kovuşturma yapılmasına yer olmadığına dair karar verildiği anlaşılmıştır.

37- Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığı 2007/4216 sayılı soruşturma

Hrant Dink cinayeti ile ortaya çıkan gelişmeler karşısında Mc DONALDS dosyası ile ilgili basında çıkan haberler ihbar kabul edilerek Mc Donalds isimli iş yerine patlayıcı madde atılması, patlayıcı madde imal edilmesi, mala zarar verme ve müessir fiil suçları ile ilgili olarak Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 2007/811 sayılı soruşturma başlatılmış, yürütülen soruşturma aşamasında İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının Hrant Dink'in öldürülmesi olayı ile ilgili olarak yürüttüğü 2007/115 sayılı soruşturma dosyasında şüpheli Erhan Tuncel hakkında 2004 yılı içerisinde Trabzon da Mc Donalds isimli iş yerine patlayıcı atılması, patlayıcı madde imal edilmesi, mala zarar verme suçları nedeni ile soruşturma yapıldığı bildirildiğinden, aynı olaya ilişkin mevcut soruşturma olduğu gerekçesiyle 05.02.2007 tarih ve 2007/3 sayılı görevsizlik kararı ile gereğinin takdir ve ifası için evrakın İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği belirlenmiştir.

38- Trabzon 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 2010/149 esas sayılı dosyası

Rahil Dink, Delal Dink, Arat Dink, Sera Dink ve Hosrof Dink vekili Avukat Fethiye Çetin ve Avukat Arzu Becerik'in 17.01.2008 tarihli dilekçe **(EK:34)** ile şikâyeti, Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesinin 20.03.2008 tarih ve 2007/579 sayılı yazısı ile ihbarı ve muhtelif tarihli gazetelerde çıkan haberler üzerine, İl Jandarma Komutanı Jandarma Albay Ali Öz hakkında;

"1- İstanbul'da yayımlanan Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink isimli şahsa yönelik olarak, Trabzon merkez Pelitli beldesinde bulunan Yasin Hayal ve arkadaşları tarafından bir plân çerçevesinde suikast eylemi hazırlandığı hususunda, Trabzon İl Jandarma Komutanlığında görevli Jandarma Başçavuş Okan Şimşek ve Uzman Jandarma Çavuş Veysel Şahin tarafından 2006 yılının Temmuz ayında bilgi verildiği hâlde, sözü edilen istihbarat bilgisini ilgili mercülere bildirmedeği ve muhtemel eylemin önlenmesine dair gerekli güvenlik tedbirlerini aldırmağ

2- Hrant Dink'e yönelik olarak, Trabzon merkez Pelitli beldesinde bulunan Yasin Hayal ve arkadaşları tarafından bir plân çerçevesinde suikast eylemi hazırlandığı hususunda, Trabzon İl Jandarma Komutanlığında görevli Okan Şimşek ve Veysel Şahin tarafından, 2006 yılının Temmuz ayında kendisine bilgi verildiği hâlde, Yasin Hayal ve arkadaşları hakkında suç örgütü kurmak eyleminden dolayı yasal işlem başlatıp, Cumhuriyet Başsavcılığına bildirimmediği.

3- Fırat (Hrant) Dink'in, 19.01.2007 tarihinde İstanbul'da Ogün Samast tarafından öldürüldüğü şeklinde basında çıkan haberler üzerine, 2006 yılının Temmuz ayında edindikleri bilgileri, sanki olaydan sonra yapılan tahkikat sırasında öğrenilmiş gibi, 20.01.2007 tarihli "görev sonuç raporu" ve aynı tarihli "haber kayıt ve bildirim formu isimli belgeleri, içeriğinde bahsedilen faaliyetler icra edilmeden gerçeğe aykırı olarak kolluk görevlilerine düzenlettirdiği, bunlardan haber kayıt ve bildirim formunu bizzat imzaladığı"

iddiaları ile ilgili olarak; birinci maddede ileri sürülen ve önleyici kolluk görevi kapsamında kalan eyleminden dolayı adı geçen en üst dereceli kolluk amiri hakkında, Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığınca başlatılan 2008/1132 sayılı soruşturma sırasında 4483 sayılı Kanun uyarınca soruşturma izni verilmesi için 17.04.2008 tarihinde Trabzon Valiliğinden talepte bulunulması üzerine, İçişleri Bakanlığı Mülkiye Müfettişliğince düzenlenen 10.07.2008 tarihli ön inceleme raporuna istinaden Trabzon Vali Vekili Orhan EYÖVGE tarafından, 16.07.2008 tarih ve 45 sayılı kararla soruşturma izni verilerek evrakın Cumhuriyet Başsavcılığına iade edildiği, anılan en üst dereceli kolluk amiri ve birlikte diğer kolluk görevlileri haklarında görevi ihmal suçundan Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığının 25.12.2008 tarih ve 2008/1132-4010-1504 sayılı iddianamesi ile aynı yer Sulh Ceza Mahkemesinde kamu davası açıldığından birinci maddedeki bu iddia yönünden işlem yapılmasının gerekli olmadığı,

İkinci ve üçüncü maddelerde belirtilen hususların açığa kavuşması bakımından adı geçen hakkında Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığınca soruşturma yapılmak üzere 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 161/5. maddesi delâletiyle 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 82. maddesi uyarınca soruşturmaya başlandığı, soruşturma sonucunda Cumhuriyet Savcılığı tarafından Yasin Hayal ve arkadaşlarının suç örgütü kurmaları eylemi geriye doğru ileri sürülmüş, soyut iddialarla sınırlı kalmış ve somut delillere dayanmamış olması nedeniyle, hakkında soruşturma başlatarak konuyu Cumhuriyet Başsavcılığına bildirmemek eylemi ile ilgili olarak "kovuşturma yapılmasına gerek olmadığı",

20.01.2007 tarihli "görev sonuç raporu ile 20.01 2007 tarihli haber kayıt ve bildirim formunun" içeriğinde bahsedilen faaliyetler icra edilmeden gerçeğe aykırı olarak kolluk görevlilerine düzenlettirildiği ve bizzat Albay Ali Öz tarafından imzalandığı, eylem ile ilgili olarak şüpheli Ali ÖZ hakkında Cumhuriyet Başsavcılığınca 2008/ 1132 soruşturma nolu evrak üzerinden tahkikat icra edilerek 2008/4010 Esas, 2008/1504 sayılı ve 25.12.2008 tarihli

iddianame ile kamu davası açıldığı, aynı eylem nedeniyle mükerrer soruşturma yapılamayacağı gerekçesiyle "kovuşturma yapılmasına gerek olmadığı" kanaatiyle 01.04.2009 tarih, Bm. 2008/1121 sayı ve 2009/11 sayılı fezleke düzenlenerek Adalet Bakanlığına gönderildiği,

Adalet Bakanlığı Bakanlık Makamının 09.06.2009 tarihli Olurlarıyla söz konusu iddialar ile ilgili Cumhuriyet Savcısının görüşüne aykırı olarak kovuşturma izni verildiği ve evrak iddianame düzenlenmek üzere 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu'nun 89. maddesi uyarınca Rize Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği,

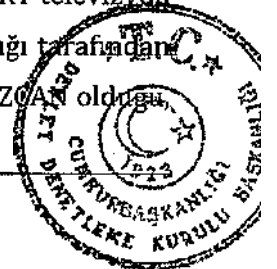
Rize Cumhuriyet Başsavcılığı bu iddialara ilişkin olarak şüpheli Bursa Jandarma Bölge Komutanlığında görevli Jandarma Kıdemli Albay Ali ÖZ hakkında üzerine atılı Görevi ihmal suçundan eylemine uyan 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 161/5 maddesi delaletiyle, 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 89. maddesi uyarınca, 5237 sayılı TCK'nun 257/2, 53. maddeleri gereğince yargılanması için hakkındaki Kovuşturmanın Trabzon Ağır Ceza Mahkemesinde yapılmasına karar verilmesi sonucunda Rize Ağır Ceza Mahkemesine hitaben 29.06.2009 tarih, 2009/3642 soruşturma, 2009/1387 esas ve 2009/79 sayılı iddianame düzenlediği (EK:35), Rize Ağır Ceza Mahkemesinin de 24.09.2009 tarih ve 2009/155-182 sayılı kararı ile son soruşturmanın Trabzon Ağır Ceza Mahkemesinde açılmasına karar verdiği ve bu karara karşı Ali ÖZ 'ün yaptığı itirazın Artvin Ağır Ceza Mahkemesince reddedilerek Trabzon 1. Ağır Ceza Mahkemesinde 2010/149 esasına kayden dava açıldığı

görülmüştür.

E. SAMSUN CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI

39- Samsun Cumhuriyet Başsavcılığı 2007/2129 soruşturma sayılı dosya

Oğün Samast'ın yakalandıktan sonra Samsun Emniyet TEM Şube Müdürlüğünde gözaltında olduğu süre dâhilinde çekilen fotoğraflarının görsel ve yazılı basında yayınlanması üzerine olaya ilişkin gerekli inceleme ve soruşturma yapılması için Samsun Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 31.01.2007 günü tutanak tanzim edilerek 2007/2129 soruşturma sırasına kayıt işlemi yapıldığı, Cumhuriyet Başsavcılığınca 01.02.2007 tarihinde katil zanlısı Oğün Samast'ın fotoğraf görüntülerinin Samsun Emniyet Müdürlüğü TEM şubesinin çay ocağında çekildiğinin belirlenmesi üzerine yapılan araştırmada görsel ve yazılı basında yayınlanan fotoğraflarda şüphelinin yanında kamera görüntüsü ve fotoğraf çektiren, kamera görüntüsü ve fotoğrafların çekilmesini ayarlayan, kendisine Türk bayrağı vererek kamera görüntüsü ve fotoğrafların çekildiği sırada şüpheliye açmasını sağlayan görevlinin istihbarat şube müdürlüğünce çekilen video kaydında güvenlik şube müdürü Yakup KURTARAN, TGRT televizyon kanalında yayınlanan görüntülerdeki personelin ise Samsun İl Jandarma Komutanlığı tarafından olayla ilgili görevlendirilen, Yüksel AVAN, Soner TURAN, Ahmet YILMAZ ve Atalay ÖZCAN olduğu

TGRT televizyon kanalında ses kaydı yayınlanan personelin ise Birol USTAOĞLU olduğunun belirlendiği,

Ayrıca, OKTAY AVCI isimli bir şahsın Samsun Emniyet Müdürlüğü yetkilileri hakkında fotoğraf çektirmeden dolayı Mersin Cumhuriyet Başsavcılığına verdiği şikâyet dilekçesi üzerine yetkisizlik kararı verilerek Samsun Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilen evrakın 2007/2649 soruşturma sırasına kayıt edildikten sonra bu dosya ile birleştirildiği,

Bunun yanında, Müstekiler Sera Dink, Rahil Dink, Delal Dink, Arat Dink ve Hasrof Dink vekilleri Avukatlar Bayram BELEN, Fikret İLKİZ, Emine İnci İŞBULUR, Fethiye ÇETİN ve Arzu BECERİK tarafından Samsun Emniyet Müdürlüğü ve İl Jandarma Komutanlığı görevlileri hakkında şikâyet dilekçesi vermeleri üzerine İstanbul'dan görevsizlik kararı ile gelen dosyanın Samsun Cumhuriyet Başsavcılığının 2007/7352 soruşturma sırasına kaydının yapıldığı fiili ve hukuki irtibat bulunması nedeniyle bu dosya ile birleştirildiği

Görülmüştür.

Yapılan inceleme sonunda Samsun Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesinde Şube Müdür vekili olarak görev yapan **Metin BALTA'nın** olay sırasında şubede bulunduğu, katil zanlısının 18 yaşından küçük olduğunun tespit edildiği, Güvenlik gerekçesi ile götürüldüğü Samsun Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesinde bulunduğu 21.01.2007 günü 00.30 ile 03.10 saatleri arasında Nöbetçi Cumhuriyet Savcısının yazılı gözaltı emrine rağmen nezarete alınma işlemi yapılmadığı, 18 yaşından küçük olan şüphelinin sadece Cumhuriyet Savcısı tarafından ifadesinin alınabileceği, Cumhuriyet Savcısının yazılı emri olmadıkça kimlik tespiti amacı ile olsa dahi görüntüsünün ve ses kaydının alınamayacağını bilmesi gerektiği halde Oğün Samast'ın suçu nasıl işlediği hususunda sorgulanmasına engel olmadığı, her iki eli ile göğüs hizasında Türk bayrağını tutarak arka fonda Tema vakfına ait Türk bayrağı üzerinde Atatürk ün "Vatan Toprağı Kutsaldır Kaderine Terk Edilemez" veciz sözünün katil zanlısının başının üst kısmında olacak ve yanında kamu görevlileri yer alacak şekilde fotoğrafının çekilmesine engel olmadığı, hatta TEM şubesinde görevli polis memurlarına TEM şubesinin kayıtlarına alınmak üzere fotoğraf ve görüntüsünün alınması talimatını verdiği, gerekirse bu hususta Olay Yeri İnceleme Şube Müdürlüğü görevlilerinin çağrılmasını istediği, TEM şubesi demirbaşına kayıtlı fotoğraf makinesi ile çekilen katil zanlısı Oğün Samast a ait belirtilen mahiyetteki fotoğrafların 22.01.2007 tarihinde Vatan gazetesi, 22.01.2007 tarihinde Hürriyet.com, 23.01.2007 tarihinde Star gazetesi ve diğer birçok görsel ve yazılı basında yer almasını önleyici tedbir almadığı ve verdiği emir suretiyle sebebiyet verdiği, kamu görevlileri ile katil zanlısı arasında sıcak diyalogların gelişmesine, eyleminden dolayı sempati duyma görüntülerinin oluşmasına, kamu görevi ile bağdaşmayacak şekilde söz ve davranışların gelişmesine TEM şubesi çay otağında

kargaşa çıkmasına engel olmadığı ve suçunu tevilli olarak ikrar etmesi nedeniyle ihmal suretiyle görevini kötüye kullandığı,

Samsun Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şube Müdürlüğünde komiser olarak görev yapan **İbrahim FIRAT**'ın ise, Ogün Samast'ın Terörle mücadele şubesinin çay ocağında bulunduğu sırada Sağ-Sol bölücü büro amirliğinde adli yazışmaları hazırladığı, birçok kez zanlının bulunduğu yere geldiği, TEM şubede görevli polis memuru Osman KARA ya TEM şubeye ait Fuji Sper CCD-S.7000 dijital kamera - Finepix makine ile çekilen zanlıya ait fotoğrafların TEM şube sorgu odasında bulunan bilgisayara kayıt etmesini istediği, daha sonra bilgisayar ve fotoğraf makinesindeki kayıtları sildiği, Cumhuriyet Başsavcılığınca ve disiplin soruşturması yapan Başmüfettişlikçe talep edilmesine rağmen bu kayıtların teslim edilmediği, daha sonra belirtilen bilgisayar ve fotoğraf makinesindeki kayıtların kurtarma programı ile geri alındığında fotoğraf makinesinden toplam 13 adet fotoğrafın silinmiş olduğunun tespit edildiği, bilgisayar HDD ise 21 adet fotoğrafın silinmiş olduğunun tespit edildiği, şüphelinin Cumhuriyet savcılığında verdiği ifade ile suçunu tevilli olarak ikrar ettiği böylece soruşturmanın gizliliğini ihlal ederek zanlıya ait fotoğrafları görsel ve yazılı basında yer almasına sebebiyet verdiği

belirtilerek;

- Samsun Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi Müdür Vekili Metin Balta hakkında, ihmal suretiyle görevi kötüye kullanma suçundan 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 257/2,

- Aynı şubede görevli komiser İbrahim Fırat hakkında, soruşturmanın gizliliğini ihlal ederek, zanlıya ait fotoğrafların görsel ve yazılı basında yer almasına sebebiyet vermek suçundan 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 285/1-4. maddesi gereğince yargılanmaları istemiyle,

Samsun 2. Sulh Ceza Mahkemesine 02.06.2007 tarih ve 2007/3423 esas ve 2007/1381 sayılı iddianame ile dava açıldığı, anılan Mahkeme 2007/477 sayılı evrakla 21.06.2007 tarihinde iddianamenin, şüphelilerden İbrahim FIRAT'a yüklenen suçun Sulh Ceza Mahkemesinin görev alanına girmediğinden iadesine karar vermiştir.

Cumhuriyet Başsavcılığı, iade edilen iddianameye ilişkin soruşturma dosyasını yeniden 2007/10584 sırasına kaydını yapmıştır.

Samsun Cumhuriyet Başsavcılığının aynı soruşturma numarası üzerinden diğer şüpheliler Birol USTAOĞLU, Turgay KÖSE, Ahmet ÇETİNER, Davut YÜCE, Fikri YALMAN, Soner GÜREL, Atilla GÜÇLÜOĞLU, Murat BAYRAK, Yüksel AVAN, Atalay ÖZCAN, Ahmet YILMAZ, Soner TURAN, Cengiz AYDIN, İsmail TÜRK, Yakup KURTARAN, Savaş ÖNER, Harun ÜNSAL, Metin TUNAY, Yusuf KÜÇÜK, Osman KARA ve Ersin KARAPAZARLIOĞLU haklarında "suçluyu kayırma, ses ve görüntülerin kayda alınması, görevi kötüye kullanma, gizliliğin ihlali, suçu ve suçluyu övmek" suçlarından yürüttüğü soruşturma sonucunda ise, eylemlerinin suç teşkil etmediği, ancak disiplin

soruşturması yapılabilecek mahiyette olduğundan bahisle 08.06.2007 tarih ve 2007/2129 soruşturma sayı ile ek kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildiği anlaşılmıştır.

40- Samsun Cumhuriyet Başsavcılığı 2007/2649 soruşturma sayılı dosya

Oktay AVCI isimli bir şahsın Mersin Cumhuriyet Başsavcılığına verdiği şikâyet dilekçesinde, Samsun Emniyet Müdürlüğü yetkilileri hakkında bir cinayet zanlısının Türk bayrağı ile bütünleştiren fotoğrafını çekmek suretiyle Türk bayrağına hakaret suçunun işlendiğinden bahisle şikâyetçi olduğu belirtmesi üzerine evrakın Mersin Cumhuriyet Başsavcılığının 2007/3028 sayılı soruşturma sırasına kaydının yapıldığı, 30.01.2007 tarihinde de 113 numaralı kararlar, suç yeri itibarıyla yetkisizlik kararı verilerek dosyanın Samsun Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği, burada 2007/2649 soruşturma sırasına kayıt edildiği, aynı olayla ilgili soruşturması devam eden 2007/2129 sayılı dosya ile hukuki ve fiili irtibatı göz önünde bulundurularak 13.02.2007 tarihli 2007/88 karar ile birleştirildiği anlaşılmıştır.

41- Samsun Cumhuriyet Başsavcılığı 2007/7352 soruşturma sayılı dosya

19.01.2007 tarihinde İstanbul'da yayınlanan AGOS Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in öldürülmesi soruşturmasının İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının 2007/115 soruşturma numarası ile yürütüldüğü, Rahil Dink ve arkadaşları ile avukatlarının Samsun Emniyet Müdürlüğü ve İl Jandarma Komutanlığı görevlileri hakkında şikâyet dilekçesi vermeleri üzerine, bu husus soruşturma dosyasında tefrik kararı verilmek suretiyle Samsun Emniyet Müdürlüğü ve İl Jandarma Komutanlığı görevlilerinin görevi kötüye kullanmak, suçu ve suçluyu övmek suçlarından 2007/883 soruşturma numarası ile işleminin yapıldığı, 20.04.2007 tarih ve 2007/165 sayılı görevsizlik kararı ile Samsun Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği ve 2007/7352 soruşturma sırasına kaydının yapıldığı, aralarında hukuki ve fiili irtibat bulunması nedeniyle 02.05.2007 tarih ve 2007/239 sayılı kararlar 2007/2129 sayılı soruşturma dosyası ile birleştirildiği öğrenilmiştir.

42- Samsun Cumhuriyet Başsavcılığı 2007/10584 sayılı soruşturma dosyası

Samsun Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 2007/2129 sayılı soruşturma dosyası üzerinden Metin BALTA ve İbrahim FIRAT hakkında Samsun 2. Sulh Ceza Mahkemesine açılan davanın 2007/477 sayılı evrakla 20.06.2007 tarihinde değerlendirilerek iadesine karar verilmesi üzerine, Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yeniden 2007/10584 sırasına kaydının yapıldığı, Sulh Ceza Mahkemesine hitaben yazılan iddianamenin aynısı Samsun 4. Asliye Ceza Mahkemesine hitaben yazılarak, 22.06.2007 tarih, 2007/10584 soruşturma, 2007/3838 esas ve 2007/1678 iddianame numarası ile dava açıldığı,

Anılan Mahkemenin 2007/521 esasına kayden yapılan yargılama sonucunda 22.10.2008 tarihli ve 2008/587 sayılı karar ile sanıkların beraatine karar verildiği, beraat kararının

katılanlar vekili Avukat Bahri Bayram Belen ve Cumhuriyet Savcısı Fikret GÜNAY tarafından temyiz edildiği tespit edilmiştir.

Diğer şüpheliler hakkında da, 22.06.2007 tarihli ve 2007/10584 soruşturma sayı ile ek kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildiği, bu karara müşteki vekilinin yaptığı itirazın Çarşamba Ağır Ceza Mahkemesinin 15.11.2007 tarihli ve 2007/574 değişik iş sayılı kararı ile reddedildiği anlaşılmıştır.

43- Samsun Cumhuriyet Başsavcılığı 2007/9251 sayılı soruşturma dosyası

Samsun Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 2007/2129 sayılı soruşturma dosyasında, Metin BALTA ile İbrahim FIRAT hakkında kamu davası açılması, diğer şüpheliler hakkında ise kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmesi gerektiği belirtilerek, dosyanın biran önce sonuçlandırılması, soruşturma dosyasının sürüncemede kalmaması amacıyla Hrant Dink'i öldüren Ogün Samast'ın Samsun Emniyet Müdürlüğü TEM şubede çekilen fotoğraf ve görüntülerini basına veren, Samsun Emniyet Müdürlüğü 155 polis imdat telefonunu arayarak katil zanlısına ait 3 adet CD'yi Samsun ilinde değişik yerlere bıraktığından bahisle ihbarda bulunan, yukarıda belirtilen fotoğraf ve kamera görüntülerinin görsel ve yazılı basında yer alması suretiyle soruşturmanın gizliliğini ihlal eden meçhul şüpheli veya şüphelilerin açık kimliklerinin tespitinin mümkün olmadığından, buna ilişkin soruşturma evrakının 31.05.2007 tarih ve 2007/199 sayılı ayırma kararı ile bu dosyadan tefrik edilerek soruşturmanın 2007/9251 numarasına kayıt edilmesine karar verildiği ve 02.06.2007 tarihinde zaman aşımı süresi olan 21.05.2015 tarihine kadar faillerin tespit edilmesi amacıyla evrakın daimi aramaya alındığı öğrenilmiştir.

F. ANKARA CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI

44- Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı Memur Suçları Soruşturma Bürosu 2010/71914 sayılı soruşturma dosyası

Rahil Dink, Delal Dink, Arat Dink, Sera Dink ve Hasrof Dink vekilleri tarafından imzalanmış olan, İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesine hitaben yazılmış 08.02.2010 tarihli dilekçede, Hrant Dink'e yapılan saldırı ile ilgili tüm gelişmelere başından beri vakıf oldukları, buna rağmen görevlerinin gereğini yerine getirmedikleri, kendisine koruma sağlanması için gerekli süreci başlatmakla yükümlü bulunmalarına rağmen bu yükümlülüğü yerine getirmedikleri, bu şekilde görevi kötüye kullandıklarından bahisle bir kısım kamu görevlileri ile birlikte Milli İstihbarat Teşkilatı görevlileri ve Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı görevlileri hakkında da suç duyurusunda bulunulduğu, bu görevliler yönünden soruşturma dosyasının İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının yetkisizlik kararı ile Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği, anılan Başsavcılığın 2010/71914 numara üzerinden kayda alınan soruşturma evrakında, 21.06.2010 tarihli iki ayrı yazı ile MİT görevlileri için Başbakanlık Makamından, Emniyet Genel

Müdürlüğü İstihbarat Dairesi Başkanlığı görevlileri için İçişleri Bakanlığından soruşturma izni talep edildiği,

Başbakanlığa gönderilen soruşturma izni talebi ile ilgili olarak, Başbakanlık Makamı'nın 21.01.2011 tarihli onayı ile 24.02.2004 tarihinde İstanbul Valiliğinde Hrant Dink ile yapılan görüşmeye, Müsteşarlığın talimat ve izni ile iştirak eden, MİT görevlileri hakkında 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanununun 26. maddesi uyarınca izin verildiği,

Savcılıkça yapılan inceleme sonunda; "şüphelilerin Hrant Dink'in de katıldığı İstanbul Valiliğinde dönemin Vali Yardımcısı Ergün GÜNGÖR başkanlığında yapılan toplantıda Sabiha GÖKÇEN hakkında yapılan haberin konuşulduğu ve Hrant Dink'in elinde bulunan ve Sabiha Gökçen ve yakınlarına ait olduğu iddia edilen belge fotoğrafları Vali Yardımcısı vasıtasıyla aldıkları ve MİT Müsteşarlığına teslim ettikleri, Hrant Dink'e hitaben "Sabiha Gökçen ile ilgili haberlerin toplum içinde infial uyandırabileceği ve duyum ve söylentilere dayanan bu haberleri yayınlamanın özellikle toplumda bulunan bazı kişi ve çevrelerce çarpıtılarak kullanılabilmesi hususların ifade edildiği,

Bu bilgiler ışığında Hrant Dink'in 2004 Yılı'nın Şubat ayında yapılan görüşmeden sonra bazı kişilerce hedef alındığı, hayatının tehdit altında olduğu, ilgililerin bu durumu bildiği, buna bağlı olarak Hrant Dink'i uyardıkları ancak bu uyarıyı üst makamlara bildirip gerekli tedbirin alınması için herhangi bir girişimde bulunmadıkları tespit olunarak, şüphelilerin üzerine atılı görevi ihmal veya görevi kötüye kullanma suçunun 765 Sayılı TCK'nun 230/1 ve 240. Maddelerini ihlal eder mahiyette olduğu, bu suçların ceza zaman aşımı süresinin aynı yasanın 102/4 maddesi gereğince 5 yıllık zaman aşımı süresinin dolduğu, şüphelilere soruşturma izni verilmesini gerektiren eylem olan toplantının yapıldığı 24.02.2004 tarihinden itibaren bu sürenin dolduğu,

Şüpheliler hakkında soruşturma izninin ise 21.01.2011 tarihinde verildiği, izin tarihi itibarıyla şüphelilerin üzerine atılı suçun zaman aşımına uğramış olduğu belirtilerek 29.09.2011 tarih ve 2011/29126 sayılı kararla zaman aşımı nedeniyle şüpheliler hakkında kamu adına **KOVUŞTURMAYA YER OLMADIĞINA** dair karar verildiği (EK:36) anlaşılmıştır.

Müşteki ve şüphelilere karar için tebligat çıkarılmış, Dink ailesi de MİT görevlileri hakkında verilen takipsizlik kararına Sincan Ağır Ceza Mahkemesine itirazda bulunmuştur. İtiraz dilekçesinde;

"Şüphelilerin, cinayetin hazırlık sürecinin başlangıcından itibaren Dink'in yaşamının ciddi ve yakın tehdit altında olduğunu bilen, onun yaşamını korumakla görevli MİT İstanbul Bölge Müdürlüğü üst düzey yöneticileri olduğu,

Agos gazetesinde 6 Şubat 2004'te ve daha sonra Hürriyet gazetesinde "Atatürk'ün manevi kızı Sabiha Gökçen'in yetimhaneden alınmış bir Ermeni kızı olduğuna" ilişkin haberlerin yayımlandığı, "Genelkurmay Başkanlığının ise bu yayınlar aleyhine, çok sert bir açıklama yaptığı,

Açıklamanın hemen ardından Hrant Dink İstanbul Valiliğine çağrıldı. Azınlıklarla ilgili iş ve işlemlerin yürütülmesinden sorumlu Vali Yardımcısı Ergun Güngör'ün odasında gerçekleşen ve iki istihbarat görevlisinin katıldığı görüşmeyi Hrant Dink, 'haddini bildirme' operasyonunun başlangıcı olarak nitelemiş ve 'artık hedefteydim' diye yazmıştı. Bu görüşmeye katılan iki kişiden Özel Yılmaz'ın, Ergenekon davasında sanık olmasıyla, görüşmeye katılanların üst düzey istihbarat görevlileri oldukları ortaya çıktı. Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı da İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesine gönderdiği 19 Temmuz 2010 tarihli yazıyla bu görüşmeyi ve görüşmeye katılanların MİT mensubu olduklarını, cinayetten tam üç buçuk yıl sonra kabul etti.

Şüphelilerin eylemleri açıktır. Yasadan kaynaklanan görevlerini yerine getirerek önlem almış olsalardı Hrant Dink'in öldürülmesine engel olacaktı. Olmadılar. O halde eylemleri ihmal yoluyla insan öldürmedir. Kasten insan öldürme eylemini ihmali davranışla işlemişlerdir.

Olayda bütün unsurları gerçekleştiğinden şüphelilerin TCK 83. madde gereğince cezalandırılmalarını talep ediyoruz. Ayrıca, İstanbul Valiliğindeki görüşmeye hangi makamın hangi yasal yetkiye dayanarak karar verdiğinin araştırılmasını ve soruşturmanın bu yönde derinleştirilmesini de talep ediyoruz. Gazetecileri yazdıkları yazılar ve ele aldıkları konular hakkında 'uyarmak' ya da 'tehdit etmek' MİT'in yetki ve görevleri arasında değildir. Yasaya ve hukuka aykırı bu eylemin Müsteşarlık bilgisi dâhilinde yapıldığı kabul edildiğinden şüphelilere emir veren amirlerinin de olaydaki rolleri ve sorumluluklarının araştırılmasını talep ediyoruz.

Şüphelilere isnat edilen suç (ani) anlık bir suç değil temadi eden bir suçtur. Savcılık, suç tarihi olarak, şüphelilerin Hrant Dink ile İstanbul Valiliğinde görüştüğü tarihi, yani 24 Şubat 2004'ü esas almış, şüphelilerin hukuka aykırı hareketlerinin meydana getirdiği sonucun bu tarihte son bulduğunu varsaymıştır. Oysa şüphelilerin suç oluşturan (ihmali) hareketleri, Hrant Dink'in öldürüldüğü 19 Ocak 2007'ye kadar devam etmiştir. Yani temadi bu tarihe kadar devam etmiştir.

Savcılık, şüphelilere isnat edilen suç, ani bir suç olarak niteleyip suç tarihini de 24 Şubat 2004 olarak belirleyince, bu tarihte yürürlükte olan 765 Sayılı TCK hükümlerini uygulamıştır. Oysa şüphelilere isnat edilen suç, her halükarda mütemadi bir suçtur ve bu nedenle, ister failin lehine, isterse aleyhine olsun temadinin bittiği an yürürlükte bulunan kanun uygulanacaktır. Temadinin bittiği tarihte 5237 Sayılı TCK yürürlükte ve uygulanacak olan bu yasa hükümleridir"

denilmiştir.

Ayrıca Savcılığın, zaman aşımının başlangıcını tespit ederken de hataya düştüğü ve şüphelilere isnat edilen suçun zaman aşımına uğramadığı, savcının, olayda zaman aşımını kesen ve durduran sebepleri tartışmadığı ifade edilmiştir.

Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı görevlileri hakkında Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından İçişleri Bakanlığına yazılan müzekkereye cevap olarak; İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığının Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına hitaben gönderdiği

MUMCU; Polis Memurları Muhittin Zenit, Tefik CANTÜRK, Onur KARAKAYA, Mehmet AYHAN ve Mehmet UÇAR hakkında yedi iddia ile ilgili olarak da 4483 sayılı Kanun hükümlerine göre ön inceleme yapılmasını veya herhangi bir soruşturma icra edilmesini gerektirir nitelikte olmadığından, anılan Kanunun 4. maddesi hükmü uyarınca mezkûr iddiaların işleme konulmamasını dair 30.04.2010 tarih ve (34-2) 82 sayılı "OLUR"un verildiği,

Bu nedenle İçişleri Bakanlığınca, haklarında işleme konulmama kararı verilen ilgililer hakkında Cumhuriyet Başsavcılığınca da tekrar işlem yapılmasına gerek görülmediği anlaşılmıştır.

IV- KAMU GÖREVLİLERİYLE İLGİLİ İDARİ SORUŞTIRMALAR

AGOS Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in 19.01.2007 tarihinde İstanbul İlinde öldürülmesini müteakip ilk olarak "Hrant Dink'in öldürüleceği Trabzon Emniyet Müdürlüğünce İstanbul Emniyetine bildirildiği halde gerekli ve yeterli işlemlerin yapılmaması ve koruma tedbirlerinin alınmaması" hususunda araştırma yapılması için İçişleri Bakanlık Makamınının 26.01.2007 tarih ve (61-1)286 sayılı onayı ile Mülkiye Başmüfettişleri Şükrü Yıldız ve Mehmet Ali Özkılınc'ın görevlendirildiği, bu görevlendirmeden sonra gerek adı geçen Mülkiye Müfettişlerince gerekse ilgili diğer kamu kurumlarınca görevlendirilen müfettişlerce araştırma, inceleme, tevdi, değerlendirme, disiplin soruşturması ve ön inceleme raporları tanzim edilmiş olduğu anlaşılmıştır.

Kurulumuzca Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığı, İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı ile İstanbul ve Trabzon Valiliklerinden, Hrant Dink'in öldürülmesi olayı ile ilgili olarak düzenlenen tüm raporların ekleri ile birlikte birer örneği talep edilmiştir.

Bu çerçevede;

• İçişleri Bakanlığı Mülkiye Başmüfettişleri Şükrü Yıldız ve Mehmet Ali Özkılınc tarafından düzenlenen;

- 05.02.2007 tarih ve 138/12, 93/11 sayılı Araştırma Raporu,
- 09.02.2007 tarih ve 138/13, 93/12 sayılı Araştırma Raporu,
- 15.02.2007 tarih ve 138/14, 93/13 sayılı Tevdi Raporu,
- 22.02.2007 tarih ve 138/19, 93/18 sayılı Tevdi Raporu,
- 26.02.2007 tarih ve 138/17, 93/16 sayılı Ön İnceleme Raporu,
- 05.03.2007 tarih ve 138/20, 93/19 sayılı Değerlendirme Raporu,
- 05.03.2007 tarih ve 138/21, 93/20 sayılı Değerlendirme Raporu,
- 12.03.2007 tarih ve 138/18, 93/17 sayılı Disiplin Raporu,
- 12.03.2007 tarih ve 138/23, 93/22 sayılı Değerlendirme Raporu,

- 14.03.2007 tarih ve 138/24, 93/24 sayılı Araştırma Raporu,
- İçişleri Bakanlığı Mülkiye Başmüfettişleri Şükrü Yıldız, Mehmet Ali Özkılınç ile Polis Başmüfettişi Osman ÖZBEK tarafından düzenlenen; 15.02.2007 tarih ve 138/16, 93/15, 74/3 sayılı Araştırma Raporu,
- İçişleri Bakanlığı Mülkiye Başmüfettişleri Şükrü Yıldız, Mehmet Ali Özkılınç ile Polis Başmüfettişi Osman ÖZBEK ve Jandarma Müfettişi J.Kd. Alb İsa Öztürk tarafından düzenlenen; 15.02.2007 tarih ve 138/15, 93/14, 74/4 sayılı Araştırma Raporu,
- İçişleri Bakanlığı Mülkiye Başmüfettişleri Şükrü Yıldız, Mehmet Ali Özkılınç ile Jandarma Müfettişleri J.Kd. Albay İsa Öztürk ve Jandarma Müfettişi J. Albay Süleyman DOĞAN tarafından düzenlenen; 02.04.2007 tarih ve 138/27, 93/27, 15/15, 15/15 sayılı Ön İnceleme Raporu,
- İçişleri Bakanlığı Mülkiye Başmüfettişi Rıdvan AYDIN ve Polis Başmüfettişi K.Yücel TUTKUN tarafından düzenlenen; 19.02.2007 tarih ve 151/19, 37/12 sayılı Disiplin Raporu,
- Polis Başmüfettişi K. Yücel TUTKUN tarafından düzenlenen 22.02.2007 tarih ve 15 sayılı Değerlendirme Raporu,
- İçişleri Bakanlığı Mülkiye Başmüfettişi Rıdvan AYDIN ve Jandarma Müfettiş J. Kd. Albay İbrahim İŞGÜDER tarafından düzenlenen; 9.02.2007 tarih ve 151/20, İ.İ-5 sayılı Tevdi Raporu
- İçişleri Bakanlığı Mülkiye Başmüfettişi Şükrü Yıldız tarafından düzenlenen;
 - 05.08.2007 tarih ve 138/57 sayılı Ön İnceleme Raporu,
 - 21.08.2007 tarih ve 138/58 sayılı Ek Ön İnceleme Raporu,
 - 11.03.2008 tarih ve 138/15 sayılı Ön İnceleme Raporu,
- İçişleri Bakanlığı Mülkiye Başmüfettişleri Mithat DUMANLI ve Abdullah ERİN ile Mülkiye Müfettişi Mehmet TANIŞIR tarafından düzenlenen; 08.11.2007 tarih ve 52/64, 38/103, 21/87 sayılı Araştırma Raporu,
- İçişleri Bakanlığı Mülkiye Başmüfettişi Akif İKBAL tarafından düzenlenen; 19.05.2008 tarih ve 35/25 sayılı Araştırma Raporu,
- İçişleri Bakanlığı Mülkiye Başmüfettişleri Namık Kemal İLHAN ve Şafak BAŞA tarafından düzenlenen; 10.07.2008 tarih ve 127/44, 1/11 sayılı Ön İnceleme Raporu,
- Başbakanlık Başmüfettişleri Mehmet AKIN, Ayşegül GENÇ ve Başbakanlık Müfettişi Yasemin Tuğçe İNAN tarafından düzenlenen; 10.10.2008 tarih ve 13/08-05, 30/08-077, 48/08-15 sayılı İnceleme Raporu,
- Başbakanlık müfettişleri tarafından hazırlanan inceleme raporunda yapılan tespit, değerlendirme ve öneriler üzerine İçişleri Bakanlık Makamınca görevlendirilen Mülkiye Başmüfettişleri Mustafa ÜÇKUYU ve Mehmet CANOĞLU tarafından düzenlenen;
 - 09.11.2009 tarih ve 80/76, 103/44 sayılı Araştırma Raporu,
 - 09.11.2009 tarih ve 80/77, 103/45 sayılı Araştırma Raporu,

- 19.02.2010 tarih ve 80/17, 103/9 sayılı İnceleme (Tevdi) Raporu,
- 11.03.2010 tarih ve 80/19, 103/12 sayılı Ön İnceleme Raporu

• Hrant Dink'in 19.01.2007 tarihinde İstanbul'da öldürülmesi olayı ile ilgili yapılan çalışmaların tüm boyutlarını kapsayacak şekilde araştırılması sonucu Mülkiye Müfettişleri Cüneyt Orhan Toprak ve A.Kadir KAYA tarafından düzenlenen 21.02.2008 tarih ve 2/11, 108/14 sayılı Araştırma Raporu

olmak üzere toplam **28 ADET rapor** Devlet Denetleme Kuruluna ulaşmıştır (EK:37).

Ayrıca, Mülkiye Başmüfettişleri Mustafa ÜÇKUYU ve Mehmet CANOĞLU tarafından düzenlenen raporların Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığına ulaşmasını müteakip anılan raporlar hakkında Başbakanlık Başmüfettişleri Mehmet AKIN ve Ayşegül GENÇ ile Başbakanlık Müfettişi Yasemin Tuğçe İNAN tarafından hazırlanan 18.01.2010 tarih ve 13/10-07 sayılı, bahse konu raporlar hakkındaki kanaatlerini içeren yazı da Kurulumuza gönderilmiştir.

Yukarıda zikredilen raporlar ile bu raporlar üzerine ilgili kamu personelleri hakkında yapılan idari işlemler aşağıda açıklanmıştır.

A. TRABZON VALİLİĞİ

1- İçişleri Bakanlığı Mülkiye Müfettişlerince Düzenlenen 14.03.2007 tarih ve 138/24, 93/24 sayılı Araştırma Raporu

İçişleri Bakanlık Makamının 26.01.2007 tarih ve 76(61-1)285 sayılı onayı kapsamında Hrant Dink'in öldürülmesi ile irtibatlı olabilecek Trabzon'da meydana gelen olaylar zincirinin araştırılması için görevlendirilen Mülkiye Başmüfettişleri Şükrü Yıldız ve Mehmet Ali Özkılınç tarafından 14.03.2007 tarih ve 138/24, 93/24 sayılı Araştırma Raporu düzenlenmiştir.

Bu çalışma kapsamında Hrant Dink cinayetinden önce Trabzon'da meydana gelen; Mc Donaldda patlayıcı madde atılması, Doç. Dr. Hicabi CINDIK'ın öldürülmesi, Prof.Dr. Sadettin Güler ve oğlunun öldürülmesi, TAYAD olayları, Başbakan'a hakaret ve saldırı, Doğulu işçilerin gittiği çay ocağına molotof kokteyl atılması, MHP ve ülkü ocaklarının bulunduğu binaya patlayıcı madde atılması, kurşunlama olayları, Fatih TEKKE - Gökdeniz KARADENİZ'in kurşunlanması, Santa Maria Kilisesi Rahibi Andrea Silvio Santoro'nun öldürülmesi, AKP binasına bayramlaşma töreninde silah atılması, silah ruhsatları - kuru sıkı tabancalar, örgütlü suçlar, suça karışan çocuklar, çocuk örgütleri, tehdit başvuruları, internet kafeler ve fuhuş olayları ile Hrant Dink cinayeti ele alınmıştır.

Raporda;

"Papaz Santoro'nun katili Oğuzhan AKDİN ve Hrant Dink'in katili Ogün Samast'ın her ikisi de 18 yaşından küçüktür. Ortak özelliklerini şöyle sayabiliriz.

Her ikisinin de aile hayatları düzensiz ve sorunludur,

Her ikisi de yeterli eğitim alamamıştır. Ogün Samast'ın ilköğretimden sonra Liseye kayıt yaptırmadığı, Oğuzhan AKDİN'in ise Lise 1. sınıfta 1. dönemde 42 gün devamsızlığı bulunduğu görülmektedir.

Her ikisi de boş zamanlarını internet kafelerde geçirmektedir, internet kafelerden elde ettikleri bilgiler cinayet işlemlerinde etkili olmuştur.

Her ikisi de soğukkanlı bir yapıya sahiptir, tereddüt etmeden tetik çekmişlerdir.

Her iki şüphelinin de kullandığı cinayet silahı başkaları tarafından temin edilmiş silahtır.

Her ikisi de cinayet işlemeden önce cinayeti işleyeceğini başkaları ile paylaşmışlardır.

Her iki şüphelinin de psikolojik durumlarında bozukluk olduğu kendilerini tanıyan başka şahıslarca ileri sürülmektedir.

Çocukların suçtan korunmasındaki önemli faktörlerden biri de ailedir. Ailenin çeşitli nedenlerle sorunlu olması çocukları suça iten etmenler arasındadır. Devletin kurum ve kuruluşları, basın yayın organları ve sivil toplum örgütlerinin ailenin bütünlüğünü sürdürücü, çocukların huzurlu bir aile ortamında yaşamasını sağlayıcı tedbirleri almaları gerekmektedir.

Karadeniz insanının özellikleri göz önüne alınarak güvenlik anlayışının yeniden ele alınması gerekir. Suça ve suçluya karşı halk ile daha güçlü bir işbirliği yapılabilmesi için Toplum Destekli Güvenlik çalışmalarına önem ve hız verilmelidir.

...

Trabzon'da internet kafeler üzerindeki denetimler arttırılmalıdır. İnternetin şiddet, istismar ve pornografik sunumlarından çocukların korunması gerekir. Gerekirse internet hizmetleri hakkında yasal düzenleme yapılması üzerinde durulmalıdır.

İstihbarat kuruluşları arasında bilgi paylaşımı olmadığı, istihbarat kuruluşlarının birbirlerinden bilgi saklama temayülünde oldukları görülmektedir. İşbirliği ve koordinasyon eksikliği giderilmelidir.

Trabzon Emniyet Müdürlüğünün Norm Kadroya göre 3418 personel ile çalışması gerekirken 1787 personel ile çalıştığı en fazla eksikliğin 3. Sınıf Emniyet Müdürü, Başkomiser Komiser Komiser Yardımcısı ve Polis Memurunda yoğunlaştığı görülmüştür. Personel eksikliğinin giderilmesi için

Trabzon'da; gençlerin boş zamanlarını değerlendirme ve oyun oynamalarını sağlayacak düzenleme ve yatırımlar yapılmalıdır. Sportif etkinliklerin en geniş oranda çocuklar arasında yaygınlaştırılması sağlanmalıdır. Spor gençlere bir hayat tarzı olarak benimsetilmeli, gençlerin spor yapma imkânları arttırılmalı tesis ve malzeme imkânları sağlanmalıdır.

Gençler arasında amatör sporun geliştirilmesine amatörlük ruhunun yaygınlaşmasına fırsat sağlayacak spor organizasyonlarının düzenlenmesi sağlanmalıdır.

Gençlerin kültür ve faaliyetlerine aktif olarak katılmalarını sağlayacak hizmet programları geliştirilmelidir.

Okullarda diğer öğrencilere karşı zorba olarak bilinen öğrencilerin tespit edilmesi, ilk ve orta öğretimde görev yapan idareci ve öğretmenlere mutlaka çocuk, ergen, birey ve toplum psikolojisi konularında hizmetçi- eğitim verilmesi sağlanmalıdır.

Suç işlemeye meyilli, uyumsuz, davranış bozukluğu olan çocukların okullarında sınıf Rehber Öğretmenlerinin gözetiminde, Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerinden yararlanmaları sağlanmalı, rehberlik ve araştırma merkezleri eğitimin her kademesindeki rehberlik ve psikolojik danışmanlık servisleri etkin görev ve sorumluluk üstlenerek gençlerin psiko-sosyal gereksinmelerini karşılamaları sağlanmalıdır."

görüşlerine yer verilmiştir.

Emniyet Genel Müdürlüğü 22.06.2007 tarih ve 110481 sayılı yazısıyla, Raporda belirtilen konuların Trabzon Valiliğince değerlendirilmesini istemiştir.

Ayrıca, personel eksikliğinin giderilmesi görüşü ile ilgili olarak gerekli değerlendirmenin yapılması hususu Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 28.05.2007 tarih ve 943 sayılı yazısıyla EGM Atama Şube Müdürlüğüne intikal ettirilmiş, Trabzon'da, 2007 yılında 234 Polis Memuru artırımı yapıldığı anlaşılmıştır.

2- İçişleri Bakanlığı Mülkiye Müfettişlerince Düzenlenen 05.03.2007 tarih ve 138/20, 93/19 sayılı Değerlendirme Raporu

Öte yandan, İçişleri Bakanlık Makamının 26.01.2007 tarih ve 76(61-1)285 sayılı onayı kapsamında "19.01.2007 tarihinde Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in ölümü ile irtibatlı olaylar zinciri çerçevesinde, Trabzon Valisi Hüseyin Yavuzdemir'in gerek idari gerekse güvenlik tedbirleri bakımından genel tutum ve davranışlarının değerlendirilmesi" ile ilgili olarak Mülkiye Başmüfettişleri Şükrü Yıldız ve Mehmet Ali Özkılınç tarafından **05.03.2007 tarih ve 138/20, 93/19 sayılı Değerlendirme Raporu** düzenlenmiştir.

Raporda, Trabzon Valisi Hüseyin Yavuzdemir'in tutum ve davranışlarına ilişkin olarak;

"...19.01.2007 tarihinde Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in ölümü ile irtibatlı olaylar zinciri çerçevesinde, gerek idari gerekse güvenlik tedbirleri bakımından olaylara olumsuz tesirinin bulunmadığı,

Silah taşıma ruhsatlarının verilmesi sırasında,; emniyet birimlerince can güvenliklerinin harici ve ciddi tehlikelere maruz kaldığı belirtilmeyen birçok kişiye taşıma silah ruhsatı vermek suretiyle takdir yetkisini kamu yararı ve hizmet gereklerine uygun kullanmadığı,

Teftiş raporunda bu konudaki takdir yetkisini yönetmelikte belirlenmiş amaç doğrultusunda kullanması konusunda ikaz edildiği halde buna uymadığı,

Güvenlik birimlerinin sevk ve idaresine yönelik herhangi bir genelge veya talimat yayınlamadığı, güvenlik birimleri arasında bilgi akışı ve paylaşımının sağlanmadığı,

Kaymakamların ilçeleri ile ilgili idari tasarruf tekliflerine itibar etmediği, bu konuda İl Müdürlerinin görüş ve düşüncelerine göre hareket ettiği, bunun da zaman zaman sıkıntılara sebep olduğu,

Basın ve yayın organları ile gereksiz polemige girerek yıprandığı,

Trabzon Valiliğinden alınması, buna ait takdirin Bakanlık Makamında olduğu"

değerlendirmelerine yer verilmiştir.

Bakanlık Makamının 26.01.2007 tarihli onayı ile Trabzon Valisi Hüseyin Yavuzdemir; gerek idari gerekse güvenlik tedbirleri bakımından, aynı tarihte (26.01.2007) geçici olarak Bakanlık emrinde görevlendirilmiş, müteakiben 07.03.2007 tarih ve 26455 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2007/11773 sayılı Kararname ile Merkez Valiliğine atanmıştır.

B. TRABZON İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ

İçişleri Bakanlık Makamının 26.01.2007 tarih ve 76 (61-1) 285 sayılı onayları çerçevesinde, "Hrant Dink'in öldürüleceği Trabzon Emniyet Müdürlüğüne İstanbul Emniyetine bildirildiği halde gerekli ve yeterli işlemlerin yapılmaması ve koruma tedbirlerinin alınmaması" hususunda araştırma yapmak üzere Mülkiye Teftiş Kurulu Başkanlığının 26.01.2007 tarih ve (61-1) 286 sayılı görev emirleri ile Mülkiye Başmüfettişleri Şükrü Yıldız ve Mehmet Ali Özkılınç görevlendirilmiştir. Anılan Müfettişlerce ilk olarak 05.02.2007 tarih, 138/12, 93/11 sayılı Araştırma Raporu düzenlenmiştir.

1- İçişleri Bakanlığı Mülkiye Müfettişlerince Düzenlenen 05.02.2007 tarih ve 138/12, 93/11 sayılı Araştırma Raporu

05.02.2007 tarih ve 138/12, 93/11 sayılı Araştırma Raporu, Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı görevlileri ile İstanbul ve Trabzon İl Emniyet Müdürlüğü görevlilerinin Hrant Dink cinayeti ile ilgili olarak sorumluluklarının tespitine yönelik olarak düzenlenmiştir.

Raporda;

Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünce, gereği için İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğüne bilgi için İstihbarat Daire Başkanlığına bilgisayar ortamında SVG programı ile gönderilen 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı yazıda;

"İlimizde Atatürk alanı karşısında faaliyet gösteren Mc Donald's isimli işyerine 24.10.2004 günü saat 13.30 sıralarında el yapımı, parça tesirli bomba atmaktan ve 6 şahsın yaralanmasına sebep olmaktan tutuklanarak cezaevine konulan ve 13.09.2005 tarihinde cezaevinden tahliye olan Yasin Hayal isimli şahısla ilgili olarak devam eden çalışmalarda;

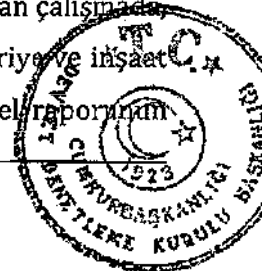
YİE'den alınan bilgilerden 'bahse konu şahsın çevresinde bulunan arkadaşlarına Ermenilere karşı büyük bir kin beslediği ve önümüzdeki günlerde İstanbul İlinde ses getirecek bir eylem yapmayı planladığını, hedef olarak da Türkleri ve Türkiye Cumhuriyetini karalayıcı faaliyetlerde bulunduğu gerekçesi ile AGOS gazetesi genel yayın yönetmeni Hrant Dink isimli şahsi seçtiğini, maddi imkan sağladığı takdirde bahse konu eylemi gerçekleştirmek için İstanbul iline gideceğini ve Sarıgazi ilçesinde bir fırında çalıştığı bilinen abisi Osman Hayal'in yanında kalacağını söylediği' öğrenilmiştir.

Ayrıca bahse konu şahsın Mc Donald's isimli işyerlerine yapmış olduğu eylem öncesinde de yine benzer söylemlerde bulunduğu göz önüne alınarak şahsın söz konusu eylemi yapabilecek bir yapıya sahip olduğu değerlendirilmekte olup 0538 7193181 numaralı telefonu kullanan şahsa yönelik çalışmalarımız devam etmektedir."

denildiği belirtildikten sonra, anılan yazının; 18.02.2006 tarihinde bilgisayar ortamında SVG programı ile İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğüne geldiği, kayda alındığı, şube müdürü ve müdür yardımcısının havalesi ile ilgili birime intikal ettiği bilgisine yer verilmiştir.

Raporda ayrıca:

- İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğü ilgili birimince konuyla ilgili çalışma yapıldığı,
- Çalışma sonucunda; bahse konu yazıda verilen telefonla irtibatlı olan 538-2044104 numaralı telefonun Osman Hayal adına Ümraniye Sarıgazi Beldesi eski Ankara caddesi No:14 Tilroğlu Ekmek fabrikası adresine kayıtlı olduğunun anlaşıldığı, adres üzerinde yapılan çalışmada, söz konusu adreste Osman Hayal'in tespit edilemediği, adreste, bir fırın değil nalburiye ve inşaat malzemesi satılan bir işyerinin faaliyet gösterdiğinin anlaşıldığı ancak, bu personel raporunun

bilgisayara girilmediği, yazının geldiği tarihlerde Osman Hayal'in İstanbul'da değil Trabzon'da bulunduğu ve bu bilginin de hem Trabzon Emniyet Müdürlüğüne hem de İstihbarat Daire Başkanlığına bildirilmediğinin anlaşıldığı,

- Bu bilgileri birlikte değerlendiren İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün, bu yazıdaki bilgilerin ham olduğu, Trabzon İstihbarat Şubesi tarafından hiç tetkik edilmeden İstanbul'a gönderildiği kanaatine vardığından başkaca bir işlem yapmadığı,

- İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün Osman Hayal'in İstanbul'da bulunmadığına ait tespitinin, İstihbarat Daire Başkanlığı Merkez ve Taşra birimleri Arşiv Talimatı gereğince, hem Trabzon Emniyet Müdürlüğü hem de İstihbarat Daire Başkanlığı ile paylaşılması gerekirken bunun yerine getirilmediği ve bu durumun İstihbarat çalışmaları açısından çok önemli bir eksiklik olduğu

şeklinde tespitlere yer verilmiştir.

Konuyu inceleyen ve Raporu hazırlayan Mülkiye Başmüfettişleri, İstanbul Emniyet Müdürlüğü tarafından başkaca işlem yapılması gerekli miydi sorusunu yöneltmişler, bunun cevabının 'evet' olduğunu değerlendirmişler ve başkaca neler yapılabileceğine raporlarında yer vermişlerdir. Ayrıca, İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğü personelinin yaptığı; söz konusu adreste Osman Hayal'in tespit edilemediği, adreste, bir fırın değil bir nalburiye ve inşaat malzemesi satılan bir işyerinin faaliyet gösterdiği tespitinin de eksik olduğunu belirlemişler ve bizzat Mülkiye Başmüfettişlerince Osman Hayal'in İstanbul'da verilen adresi üzerinde yapılan çalışmada; İstanbul emniyetinden farklı olarak Tüylüoğlu ekmek fırınında (Eski Ankara caddesi No:108/A Sarıgazi-Ümraniye adresinde) Osman Hayal'in 2004 yılının 9. ayından 2005 yılının 11. ayına kadar çalıştığını belirlemişlerdir.

Mülkiye Başmüfettişleri, Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğü tarafından yapılan bu konudaki olumsuz sonuçlanmış çalışmalardan haberdar olmadığını ve İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün Osman Hayal'in İstanbul'da bulunmadığına ait tespitini hem Trabzon Emniyet Müdürlüğü hem de İstihbarat Daire Başkanlığı ile paylaşmaması nedeniyle İstanbul'daki istihbarat faaliyetlerinin sürdüğünü düşündüklerini değerlendirmişler, buna göre Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlileri açısından yaptıkları değerlendirmede üzerlerine atılacak herhangi bir kusur bulunmadığı, aksine Trabzon'un verdiği istihbaratın oldukça somut ve kesin bir kanaat içerdiği, nokta istihbarat olarak tanımlanabileceği ve başarılı bir çalışma olduğu sonucuna varmışlardır.

Raporun sonuç bölümünde ise;

"Trabzon Emniyet Müdürlüğünden Hrant Dink'in öldürüleceğine dair gelen yazının İstanbul Emniyet Müdürlüğünce çok ciddi ele alınması gerekirken, yapılan işlemlerin yeterli olmadığı ve"

koruma tedbirlerinin alınmadığı, AGOS Gazetesi Genel yayın Yönetmeni Hrant Dink'in 19.01.2007 tarihinde öldürüldüğü anlaşıldığından,

İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah ve İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler haklarında Ön İnceleme ve disiplin soruşturması yapılması gerektiği.

İstihbarat Daire Başkanlığı ve Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlilerinin üzerine atılacak herhangi bir kusur bulunmadığı"

kanaatine yer verilmiştir.

Bu Rapor üzerine Bakanlık Makamınca İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah ve İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler haklarında ön inceleme ve disiplin soruşturması yapılmasına karar verilmiş (Bu hususta yapılan işlemler Raporun İstanbul Emniyet Müdürlüğü personelleri hakkında yapılan işlemlerin özetlendiği bölümünde belirtilmiştir.), Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlileri ile ilgili Ön İnceleme ve/veya Disiplin Soruşturması yapılması yönünde herhangi bir karar verilmemiş ve işlem tesis edilmemiştir.

2- Müşteki Vekillerinin İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına Suç Duyurusu

05.02.2007 tarih, 138/12, 93/11 sayılı Araştırma Raporunun hazırlanmasından yaklaşık 40 gün sonra Rahil Dink, Sera Dink, Delal Dink, Arat Dink ve Hasrof Dink vekilleri vasıtasıyla İstanbul C. Başsavcılığına verdikleri dilekçede özetle; Hrant Dink'in öldürüleceği konusunda Trabzon Emniyet Müdürlüğünce ihbarda adı geçen şüpheliler ile ilgili neler yapıldığının ve ne gibi önlemler alındığının araştırılması hususunu dile getirerek şikâyetle bulunmuşlardır.

İstanbul C. Başsavcılığının 20.04.2007 tarih ve 2007/163 Karar No'lu görevsizlik kararıyla dilekçe Trabzon C. Başsavcılığına intikal ettirilmiştir.

Dilekçede Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlileri hakkında iddia edilen hususların 4483 sayılı Kanun kapsamına girmesi nedeniyle Trabzon C. Başsavcılığının 09.05.2007 tarih ve 2007/4216 ve 17.05.2007 tarih ve 2007/4216 soruşturma sayılı yazıları ile Trabzon Valiliğinden ön inceleme yapılması talep edilmiştir.

Trabzon Valiliği İçişleri Bakanlığına hitaplı 24.05.2007 tarih ve İl İd. Krl. Md. 1011 sayılı yazısı ile Trabzon C. Başsavcılığının bahse konu yazısını ek yaparak müşteki Rahil Dink ve diğer yakınları ile müşteki vekillerinin; (Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in 19.01.2007 tarihinde İstanbul'da öldürülmesi olayında, Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlilerinin suçların önlenmesi hakkında memuriyet görevlerini gereği gibi yapmadıkları) İddiası ile ilgili olarak 4483 sayılı Kanun gereğince Ön İnceleme yapmak üzere Mülkiye Müfettişi talebinde bulunmuş ve İçişleri Bakanlık Makamınının 27.06.2007 tarih ve 2674 sayılı kararıyla

Mülkiye Teftiş Kurulu Başkanlığının 02.07.2007 tarih ve 2682 sayılı yazıları ile Mülkiye Başmüfettişi Şükrü Yıldız görevlendirilmiştir.

3- İçişleri Bakanlığı Mülkiye Müfettişlerince Düzenlenen 05.08.2007 tarih, 138/57 sayılı Ön İnceleme Raporu

Mülkiye Başmüfettişi Şükrü Yıldız tarafından;

- Trabzon Eski Emniyet Müdürü Ramazan Akyürek,
- Trabzon Eski Emniyet Müdürü Reşat ALTAY,
- Trabzon Eski Emniyet İstihbarat Şube Müdürü Engin DİNÇ,
- Trabzon Emniyet İstihbarat Şube Müdürü Faruk SARI,
- Emniyet Amiri Ercan DEMİR,
- Komiser Yardımcısı Özkan MUMCU,
- Polis Memuru Muhittin Zenit,
- Polis Memuru Mehmet AYHAN

hakkında 4483 sayılı Kanun'a göre ön inceleme yapılmıştır. Ön İnceleme sonucunda hazırlanan 05.08.2007 tarih ve 138/57 sayılı Raporda:

• Trabzon Emniyet Müdürlüğüne; Yasin Hayal gurubunun faaliyetlerini izlemek üzere Erhan Tuncel'in yardımcı istihbarat elemanı olarak temin edildiği; Yasin Hayal'in Mc Donalds'ı bombalaması nedeniyle bulunduğu cezaevinden 13.09.2005 tarihinde çıktıktan sonra, 08.11.2005 tarihinden Hrant Dink'in öldürüldüğü 19.01.2007 tarihine kadar aralıksız olarak teknik takip altında tutulduğu; Yardımcı istihbarat elemanı Erhan Tuncel'in verdiği Yasin Hayal'in Hrant Dink'e yönelik eylem yapacağı bilgisinin rapor haline getirildiği ve 17.02.2006 tarihinde İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğüne yazıldığı; Hrant Dink'e yönelik eylemin ülkemize ve millete zarar vereceği belirtilerek yardımcı istihbarat elemanı vasıtası ile Yasin Hayal'in eylemden vazgeçirilmeye çalışıldığı, Erhan Tuncel'in kesinlikle olaya hiçbir şekilde müdahil olmaması gerektiğinin tembih edildiği; Erhan Tuncel'in henüz yardımcı istihbarat elemanı statüsünden çıkarılmadan, 13.07.2006 tarihinden Hrant Dink'in öldürüldüğü 19.01.2007 tarihine kadar aralıksız olarak teknik takip altında tutulduğu,

• Hrant Dink'in öldürüleceği konusunda 17 ihbar yapıldığı iddiasının doğru olmadığı, kendisinden yardımcı istihbarat elemanı olarak istifade edilen Erhan Tuncel ile toplam (11) buluşma yapıldığı ve (10) haber raporu tanzim edildiği, bunlardan yalnızca ikisinde Hrant Dink'in konu edildiği, birincisinde Yasin Hayal'in Hrant Dink'e yönelik eylem yapacağını, ikincisinde ise eylem yapma fikrinden vazgeçirilmesinin konuşulduğu,

• Erhan Tuncel'de ifadesinde hiç kimseye Emniyet İstihbarata 17 kez Hrant Dink'in öldürüleceğini söylemediğini ifade ettiği,

• Zeynel Abidin Yavuz'un 2006 yılı Mayıs ayında Hrant Dink'i vurma eylemini icra edecek kişi olarak planlandığı, Yasin Hayal'in Hrant Dink'e eylem yapmak üzere Zeynel Abidin Yavuz'u göndereceğini Erhan Tuncel'in polis memuru Muhittin Zenit'e ve İstihbarat Şube Müdürü Engin DİNÇ'e bildirdiği, yapılan araştırmalarda Zeynel'in Kocaeli iline çalışmaya gittiğinin öğrenildiği, bu yüzden bu bilgiye itibar edilmediği, Zeynel Abidin Yavuz'un Trabzon'dan ayrılarak Kocaeli İline çalışmaya gittiğinin sigorta kayıtları ve baz istasyonu sorgulamaları ile doğrulandığı,

• Erhan Tuncel'in şifahi beyanlarına ilişkin İstanbul C. Başsavcılığının 09.04.2007 tarihli tespit tutanağında belirtilen Erhan Tuncel'in; 2006 yılı Mayıs ayı içerisinde Yasin'in talebi üzerine internetten Hrant Dink'e ait fotoğrafları istihbarat görevlileri Özgür ve Memduh'a bizzat teslim ettiği iddiasının sübuta ermediği, Erhan Tuncel'in müfettişliklerine verdiği ifadesinde resimleri hatırlamadığını ifade ettiği,

• Yasin Hayal ve Erhan Tuncel'in teknik takip altında tutulduğu halde Yasin Hayal-Ogün Samast ile Erhan Tuncel-Ogün Samast irtibatına ulaşılamadığı, Mahkemedeki dosyasında bulunan telefon irtibatlarını gösteren şemaya göre Yasin Hayal ve Erhan Tuncel'in Ogün Samast ile yaptıkları herhangi bir telefon görüşmesinin bulunmadığı,

• Erhan Tuncel'in Trabzon İstihbaratına eylemi önce Yasin Hayal'in yapacağını aksettirerek daha sonra Zeynel Abidin Yavuz fikrinden vazgeçilmesi sonrasında onun adını vererek ve Ogün Samast'da karar kılınması üzerine hiç bilgi vermeyerek Emniyeti bilinçli olarak yanlış yönlendirdiğinin tespit edildiği, bunun temel sebebinin, Erhan Tuncel'in, Hrant Dink suikastını Yasin Hayal ile birlikte planlaması olduğu,

• Erhan Tuncel hakkında, terör örgütünün yöneticisi olmak, tasarlayarak adam öldürmek, patlayıcı madde imal etmek, atmak, mala zarar vermek ve müessir fiil suçlarından dava açıldığı

tespitlerine yer verildikten sonra Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlilerinin suçların önlenmesi hakkındaki memuriyet görevlerini gereği gibi yerine getirdikleri, üzerlerine atılacak herhangi bir kusur bulunmadığı sonucuna ulaşılmış ve Trabzon Eski Emniyet Müdürü Ramazan Akyürek, Trabzon Eski Emniyet Müdürü Reşat ALTAY, Trabzon Eski Emniyet İstihbarat Şube Müdürü Engin DİNÇ, Trabzon Emniyet İstihbarat Şube Müdürü Faruk SARI, Emniyet Amiri Ercan DEMİR, Komiser Yardımcısı Özkan MUMCU ile Polis Memurları Muhittin Zenit, Mehmet AYHAN haklarında "Soruşturma İzni Verilmemesi" gerektiği belirtilmiştir.

Anılan Raporun Trabzon Valiliğine tevdi edilmesi üzerine; Trabzon Valiliğince adı geçenler hakkında 07.08.2007 tarih ve 2007/53 sayılı "Soruşturma İzni Verilmemesi" kararı verildiği ve Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığının 21.08.2007 tarih ve Sor:2007/4216 sayılı yazısı ile bahse konu karara karşı itiraz etmediği Trabzon Valiliğinin 28.08.2007 tarih ve 14270 sayılı yazısından anlaşılmıştır.

Şikâyetçi vekilinin, Trabzon Valiliğince gerekçe gösterilmeden karar verildiği, kararda delillerin tartışılmadığı, kendileri tarafından gösterilen delillere itibar edilmediği ve bunun da soruşturmanın yüzeysel ve eksik yapıldığının göstergesi olduğunu belirterek bahse konu karara **iki ayrı dilekçe** ile itiraz etmesi üzerine Trabzon Bölge İdare Mahkemesinin 03.10.2007 tarih ve K.2007/146 ve 152 sayılı İtirazın Reddine karar verildiği, Valilikçe verilen 53 sayılı kararın kesinleştiği Trabzon Valiliğinin 17.10.2007 tarih ve 1749 sayılı yazısı ve eklerinden anlaşılmıştır.

4- İçişleri Bakanlığı Mülkiye Müfettişlerince Düzenlenen 08.11.2007 tarih, 52/64, 38/103, 21/87 sayılı Araştırma Raporu

Trabzon Valiliğince verilen karara yapılan itiraz ile ilgili Bölge İdare Mahkemesince henüz karar verilmemişken, 29.09.2007 tarihli gazetelerde, *Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in öldürülmesi olayının şüphelileri arasında yer alan Erhan Tuncel ile Polis Memuru Muhittin Zenit arasındaki telefon görüşmesi tutanaklarına istinaden olayın polis tarafından bilindiği halde gerekli önleme tedbirlerinin alınmadığı ve buna rağmen Mülkiye Müfettişlerince yapılan ön inceleme sonucunda düzenlenen raporda, emniyet görevlileri hakkında soruşturma izni verilmemesi teklifinde bulunduğu* şeklinde haberler yayınlanmış ve müteakiben İçişleri Bakanlık Makamının 29.09.2007 tarih ve EGM. Müf. 368 sayılı onayı kapsamında iddiaları araştırmak üzere Mülkiye Başmüfettişleri Mithat DUMANLI ve Abdullah ERİN ile Mülkiye Müfettişi Mehmet TANIŞIR görevlendirilmiştir.

Adı geçen Müfettişler tarafından düzenlenen 08.11.2007 tarih ve 52/64, 38/103, 21/87 sayılı Araştırma Raporunda;

"Muhittin Zenit'in, Trabzon ilindeki Mc Donalds isimli işyerinin bombalanması olayı sonrası bu olayın faili Yasin Hayal ve çevresi ile irtibat kurarak istihbari bilgi almak amacıyla Erhan Tuncel ile ilişki kurduğu, ilgili mevzuat çerçevesinde adı geçen YİE elemanı olarak istihdam edildiği ve kendisinden Hrant Dink'e yönelik eylemlerle ilgili aldığı bilgileri raporlaştırarak üstlerine bildirdiği, cinayet işlendiğinde olayı işlemesi muhtemel kişi ve kişilerle ilgili yegâne somut bilginin, İstanbul Emniyet Müdürlüğü ile İstihbarat Daire Başkanlığına da iletilmiş olan söz konusu bilgiler olduğu, Muhittin Zenit'in atama nedeniyle Trabzon'dan ayrılmasından sonra verdiği bilgilerdeki tutarsızlık ve görüşmelere zamanında gelmemesi nedeniyle Erhan Tuncel'in Emniyet'le ilişkisinin kesildiği, Bayburt iline atanması sonrası Muhittin Zenit'in Erhan Tuncel ile ilişkisinin söz konusu telefon görüşmesi tarihine kadar bayram mesajlaşmaları ile sınırlı olduğu, telefon görüşmesinin de cinayetin faillerinin tespitine yönelik çalışmalar bağlamında, amirlerinin isteği üzerine gerçekleştiği, görüşmenin içeriğinin amirlerinin olayın işleniş biçimi konusunda kendisine verdiği bilgiler ile görev ilişkisi sırasında aldığı bilgiler çerçevesinde ve konuşmanın insicamına göre daha fazla bilgi almak amacıyla yönelik olarak oluşturduğu,

...4483 sayılı yasaya göre görevlendirilen Mülkiye Başmüfettişi Şükrü Yıldız tarafından düzenlenen ön inceleme raporundaki "Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlilerinin suçların önlenmesi hakkındaki memuriyet görevlerini gereği gibi yerine getirdikleri ve üzerlerine atılacak herhangi bir kusur bulunmadığı, Polis Memurları Muhittin Zenit ve diğer emniyet görevlileri hakkında 'Soruşturma İzni Verilmemesi' gerektiği" önerisinin, yürütülen incelemede elde edilen diğer bilgi ve belgeler yanında kendisine Bakanlık Makamı onayı ekinde gelen belgeler arasında bulunan Muhittin Zenit'in Erhan Tuncel ile yaptığı telefon görüşmesinin de değerlendirilmesi suretiyle yapıldığı,

Trabzon Valiliğince öneri doğrultusunda verilen karara Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığınca itiraz edilmediği, şikâyetçi taraf avukatlarınca, 4483 sayılı kanuna göre kendilerine tanınan itiraz hakkının kullanılarak, kararda gerekçe gösterilmediği, müvekkillerinin sunduğu belgelerin ve İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının görevsizlik kararı ekinde yer alan delillerin kararda tartışılmadığı, bu delillere neden itibar edilmediğinin açıklanmadığı, Müfettişlik makamının tez ve antitezlerden bir senteze ulaşarak karar vermesi gerekirken emniyet görevlilerinin savunmalarını kararına gerekçe olarak sunduğu, soruşturmanın eksik yürütüldüğü, ifadeler arasında çelişkiler olduğu ve Muhittin Zenit ile Erhan Tuncel arasında gerçekleşen telefon görüşmesinin yeni bir hukuki durum ortaya çıkardığı şeklindeki, 28-29.09.2007 tarihlerinde basın yayın organlarında yayınlanan haber ve yorumlarda da ileri sürülmüş olan araştırma konusunu oluşturan iddiaların da ayrıntılı olarak yer aldığı iki ayrı dilekçe ile itiraz edildiği, ancak yapılan itirazların her ikisinin de Trabzon Bölge İdare Mahkemesince verilen iki ayrı kararla ayrı ayrı reddedildiği,

Ayrıca, 14. Ağır Ceza Mahkemesinin, görmekte olduğu davanın 01.10.2007 tarihinde yapılan 2. Celsesinde, müdahil avukatlarının söz konusu telefon görüşme tutanaklarını sunarak bunun Muhittin Zenit'in hukuki durumunu değiştirdiği ve Muhittin Zenit hakkında CMK 158/2, 250, 251 ve TCK 314. maddelerine göre suç duyurusunda bulunulması gerektiği yönündeki talebini, konu hakkında daha önce yargılama yapıldığı gerekçesiyle yerinde görmeyerek reddettiği,

Esasen, cinayet işlendiğinde olayın aydınlatılması çalışmalarında yararlanılabilecek kayıtlara geçmiş tek somut bilginin Muhittin Zenit'in çalışmalarıyla elde edilerek raporlaştırılmış bilgiler olduğu, nitekim kendisinden Erhan Tuncel ile irtibata geçerek bilgi edinmeye çalışmasının istendiği, hatta Trabzon'a giderek yürütülen çalışmalara katılmasının istendiği, bu durum ile şikâyetçi vekilleri avukatların çeşitli mercilere verdikleri dilekçelerdeki iddialarla basında çıkan bu dilekçelerdeki iddialar paralelindeki haber ve yorumların garip bir çelişki oluşturduğu,

Gerek İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca, gerekse Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığınca verilen görevsizlik kararları ve bu kararlar üzerine Mülkiye Başmüfettişi tarafından yapılan ön inceleme sonunda düzenlenen raporda getirilen teklifin ve teklif doğrultusunda Trabzon Valiliğince

verilen karara yapılan itirazlar nedeniyle Trabzon Bölge İdare Mahkemesince verilen bozma taleplerinin reddine dair kararlar ile İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesinin 01.10.2007 tarihinde yapılan duruşmada verdiği suç duyurusunda bulunulması talebinin reddine dair ara kararı olmak üzere hukuki nitelikteki tüm kararların söz konusu telefon görüşmesine ilişkin tutanağı ve içerdiği bilgileri ihtiva eden dosya kapsamına göre, bu bilgi ve belgenin de değerlendirilmesi suretiyle verilmiş olması karşısında, görüşme kaydının, iddiaların aksine, şüphelilerin hukuki durumunda değişikliği neden olan ve yeni bir durum ortaya çıkararak, sonradan elde edilmiş bir delil niteliğinde olmadığı,

İçişleri Bakanlığı müfettişlerinin, ortaya çıkan pek çok ihmale karşın, polislerin görevlerini yerine getirdikleri ve cinayette kusurları olmadığı yönünde rapor hazırladıkları ve Trabzon Valiliğince soruşturma izni verilmemesi kararı verilerek Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlilerinin yargılanmalarının önüne geçildiği yönündeki iddiaların da, Mülkiye Başmüfettişinin ön inceleme raporu üzerine Trabzon Valiliğince verilen karara yapılan itirazların, Trabzon Bölge İdare Mahkemesince verilmiş olan, 4483 sayılı Kanunun "İtiraz" başlığını taşıyan 9 uncu maddesinin son fıkrasındaki itirazlar üzerine yetkili idari yargı mercii tarafından verilen kararın kesin olduğuna dair hüküm uyarınca, temyizi ve itirazı kabil olmayan kesin kararlar niteliğindeki kararlarla reddedilmiş olması karşısında, konuyla ilgili yeniden işlem yapılmasının gerektirecek hukuki temeli olan nitelikte iddialar olmadığı,

...Anlaşılmış, ... Araştırma konusunu oluşturan iddialarla ilgili olarak yapılacak herhangi bir işlem bulunmadığı"

görüşü belirtilmiştir.

Kurulumuzun 17.06.2011 tarih ve DDK-52-372 sayılı yazısıyla anılan raporla ilgili ne işlem yapıldığı, tesis edilen işleme karşı yargı yoluna gidilip gidilmediği ve gidildi ise yargı yerlerince ne yönde karar verildiği Mülkiye Teftiş Kurulu Başkanlığından sorulmuştur. Mülkiye Teftiş Kurulu Başkanlığından gelen 19.08.2011 tarih ve (34-2) 4094 sayılı cevabi yazı ve eklerinin incelenmesi neticesinde, bahse konu Rapor ve eklerinin İçişleri Bakanlığının 20.11.2007 tarih ve 4747 sayılı yazısıyla Emniyet Genel Müdürlüğüne havale edildiği, Emniyet Genel Müdürlüğünce (Mülkiye Teftiş Kurulu Başkanlığına yazdığı 12.07.2011 tarih ve 144294 sayılı yazı içeriğine göre) herhangi bir işlem tesis edilmediği anlaşılmıştır.

5- Başbakanlık Müfettişlerince Düzenlenen 10.10.2008 tarih ve 13/08-05, 30/08-077, 48/08-15 sayılı İnceleme Raporu

İçişleri Bakanlığı tarafından görevlendirilen müfettişlerce inceleme veya araştırma görevlerinin devam ettiği süreçte Başbakanlık Makamının 19.07.2007 tarih ve TEFTİŞ MÜDÜRLÜĞÜ sayılı Olurları doğrultusunda Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığının 24.07.2007 tarih, B.02.0.TKB.014/0904 sayılı yazısı ile Başbakanlık Başmüfettişleri Mehmet AKIN ve Ayşegül GENÇ

ile Başbakanlık Müfettişi Yasemin Tuğçe İNAN, "Hrant Dink cinayetinin işlendiği 19.01.2007 tarihinden itibaren konuyla ilgili olarak İçişleri Bakanlığınca yapılan inceleme, araştırma ve soruşturma çalışmalarının sonuçlarının takip edilmesi, değerlendirilmesi ve incelenmemiş veya soruşturma konusu yapılmamış bir husus bulunup bulunmadığının tespiti, mevcut bilgi ve belgeler ile devam eden çalışmaların sonuçlarının değerlendirilmesi ve konunun öncesi ve sonrasıyla birlikte ayrıntılarıyla tetkiki" konusunu incelemek üzere görevlendirilmiştir. Adı geçenler tarafından 10.10.2008 tarih ve 13/08-05, 30/08-077, 48/08-15 sayılı İnceleme Raporu düzenlenmiştir.

Bahse konu Raporda Trabzon Emniyet Müdürlüğü ile ilgili değişik başlıklar altında tespitlere yer verilmiştir.

Raporun "Erhan Tuncel'in Yardımcı İstihbarat Elemanı Süreci" ara başlığı altında Erhan Tuncel'in YİE yapılıma ve YİE statüsüne son verilme nedenleri incelenmiş ve bu konu ile ilgili olarak Raporda;

"Erhan Tuncel'in Yardımcı İstihbarat Elemanı olarak çalıştığı dönem olan 02.12.2004 - 23.11.2006 tarihleri arasında öncelikle istihbarat görevlisi Muhittin Zenit'e bağlı olarak çalıştığı, Muhittin Zenit'in 2006 yılı Haziran ayında bir başka İl'e tayininin çıkmasının ardından, Erhan Tuncel'in 2006 yılı Ağustos ayına kadar Komiser Özkan MUMCU'ya bağlı olarak çalıştığı, Özkan MUMCU'nun askere gitmesiyle de 2006 Ağustos ayından itibaren belli bir süre polis memuru Mehmet AYHAN'a bağlı olarak çalıştığı ve bu süreçte soğutma aşamasına alındığı,

Erhan Tuncel'in verdiği bilgiler doğrultusunda toplam 10 adet haber bilgi raporu düzenlendiği, bu raporlardan ilk 6 tanesinin Yasin Hayal'in cezaevinde bulunduğu dönemde verildiği,

Yasin Hayal'in cezaevinden çıkışının ardından Erhan Tuncel tarafından verilen 13.10.2005 tarihli ve 07 no.lu raporda; Yasin Hayal'in cezaevinden çıktığı, ancak cezaevinde bulunduğu süre içerisinde İBDA/C ve Hizbullahçı birçok şahısla birlikte olduğu ve Mehmet Ali ERBİL'i yaralayan şahısla aynı koğuşta yattığını söylediği, birçok irtibat edindiği, Ermenilere karşı büyük kin beslediği, Yasin Hayal'in "eylem yaparsam İstanbul'da yaparım" dediğine dair bilgiler yer aldığı,

15.02.2006 tarihinde Yasin Hayal'in Hrant Dink'e yönelik eylem gerçekleştireceği ve öldürmeyi düşündüğüne yönelik 09 no.lu raporlamanın yapıldığı, 9 no.lu bilgi raporunun akabinde, Trabzon İl Emniyet Müdürlüğü tarafından gereği için İstanbul Emniyet Müdürlüğüne, bilgi için İstihbarat Daire Başkanlığına gönderilen 17.02.2006 tarih, 027248 sayılı yazı ile "...Yasin Hayal isimli şahısla ilgili olarak devam eden çalışmalarda; YİE'den alınan bilgilerden "Bahse konu şahsın çevresinde bulunan arkadaşlarına Ermenilere karşı büyük bir kin beslediğini ve önümüzdeki günlerde İstanbul ilinde ses getirecek bir eylem yapmayı planladığını, hedef olarak da Türkleri ve Türkiye Cumhuriyetini karalayıcı faaliyetlerde bulunduğu gerekçesiyle AGOS Gazetesi Genel Yayın

Yönetmeni Hrant Dink isimli şahsı seçtiğini, maddi imkan sağladığı takdirde bahse konu eylemi gerçekleştirmek için İstanbul iline gideceğini ve Sarıgazi ilçesinde bir fırında çalıştığı bilinen abisi Osman Hayal'in yanında kalacağını söylediğinin öğrenildiği, ...0538 7193181 numaralı telefonu kullanan şahsa yönelik çalışmaların devam ettiğinin bildirildiği,

07.04.2006 tarihli, 10 no.lu bilgi raporunda ise, Yasin Hayal'in Hrant Dink'e yönelik eylem gerçekleştirme düşüncesinden söz edildiği, Erhan Tuncel'in emniyetin talimatı gereği Yasin ile devamlı görüştüğü, bu süreçte böyle bir eylemi yaptığı takdirde hem kendisinin hem de ülkemizin zarar göreceği konusunda kendisini işlediğine dair bilgilerin yer aldığı,

Mezkûr 10 adet raporlama kapsamında Ogün Samast ile ilgili herhangi bir bilgi bulunmadığı,

Sürecin devamında Erhan Tuncel'in YİE'lik statüsüne son verilmesi ile ilgili olarak Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlilerince 16.11.2006 tarihli bir rapor düzenlendiği, bu rapor üzerine Trabzon Emniyet Müdürlüğü'nün 17.11.2006 tarihli İstihbarat Daire Başkanlığına muhatap yazısı ile kendisinden verim alınmadığı gerekçesiyle adı geçenin kayıtlardan çıkarılmasının talep edildiği ve İstihbarat Daire Başkanlığının 23.11.2006 tarihli Onayı ile ilişkisinin kesildiği,

Bahse konu 16.11.2006 tarihli raporu düzenleyen Emniyet görevlilerinden Trabzon İl Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şubesinde görevli Polis memurları Onur KARAKAYA ve Mehmet AYHAN'ın Müfettişliklerince alınan 21.05.2008 tarihli ifadelerinde, Erhan Tuncel'e güvensizlik olduğu, kendisinden kayda değer bilgi alınmadığı, sıkça para istediği, buluşmalara gelmediği vb. gerekçeleriyle Erhan Tuncel'in yardımcı istihbarat elemanlığından çıkarılması yönünde 16.11.2006 tarihli raporu hazırladıkları yönünde açıklamalarda buldukları,

Müfettişliklerince, Erhan Tuncel ile Tekirdağ F Tipi Cezaevinde yapılan görüşmede; Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlileri hakkında detaylı bilgilere sahip olduğunun anlaşıldığı, sonrasında Trabzon Emniyeti (eski) İstihbarat Şube Müdürü Engin DİNÇ'in müfettişliklerince alınan ifadesinde de belirtilen, Erhan Tuncel'in Trabzon Emniyeti İstihbarat Şube Müdürlüğü odasına çağırarak kendisiyle yüz yüze görüşmesi, Erhan Tuncel'in Trabzon İstihbarat Şubesinde çalışan pek çok görevliyi sadece kod isimleriyle bilmesi gerekirken gerçek isimleriyle tanınması gibi hususlar göz önüne alınarak, bu durumun **YİE çalıştırılmasıyla ilgili mevzuat hükümlerinden gizlilik ilkesine ve mevcut uygulamalara ters düştüğü, Erhan Tuncel'in YİE olarak görev yaptığı döneme ilişkin sürecin takibinde ve yönetiminde disiplinsizlik gösterildiği ve yetersiz kalındığının değerlendirildiği.**

Erhan Tuncel'in YİE olarak çalıştığı süreç içerisinde, Trabzon Emniyeti ile İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlilerinin görev yerlerinin ve dolayısıyla Erhan Tuncel'den sorumlu şahısların

zaman aralıklarıyla değişmesinin, Erhan Tuncel'in kontrolünü zorlaştıran nedenlerden biri olarak görüldüğü,

Ancak Devlette süreklilik esası gereği, sistemin şahıslardan bağımsız, düzgün bir şekilde işleyebilmesinin sağlanması ve YİE'lerden sorumlu olarak görevlendirilen yetkililerin sorumluluklarının hassasiyeti noktasında daha da bilinçli davranmalarının gerektiği,

Erhan Tuncel'in 23.11.2006 tarihinde, "yalan söylediği ve sık sık para talebinde bulunduğu" gerekçeleriyle YİE statüsüne son verilmesine rağmen, Erhan Tuncel ile yapılan görüşmeler neticesinde Trabzon Emniyeti İstihbarat Şubesi görevlilerince düzenlenen 11 adet Durum Raporunun hiçbirinde Erhan Tuncel'in güvenilmez olduğu, yalan söylediği veya sık sık para talebinde bulunduğuna ilişkin bir kayda rastlanılmadığı, tam aksine, herhangi bir talebinin olmadığına ilişkin kayıtların sıklıkla yer aldığı, bu hususlardan hareketle Erhan Tuncel'in, 23.11.2006 tarihinde kayıtlardan düşümü yapılırken "yalan söylediği ve sık sık para talebinde bulunduğu" gerekçelerinin yukarıda bahsi geçen belge mahiyetleri önünde gerçeğe uygun düşmediği, kayıtlara intikal etmeyen bir başka sebepten dolayı YİE'lik statüsüne son verilmiş olabileceği hususunun kuvvetle muhtemel olduğu"

şeklinde tespit ve değerlendirmelere yer verilmiştir.

Ayrıca, Başbakanlık Müfettişlerinin Raporunda "Kamu Kurumları ve Görevlilerine Düşen Sorumlulukların Tespitine Yönelik İnceleme ve Değerlendirmeler" başlığı altında Trabzon İl Emniyet Müdürlüğü ile ilgili hususlar incelenmiştir. Trabzon Emniyeti İstihbarat Şube Müdürlüğü'nce elde edilen Hrant Dink'e yönelik eylem planı hakkındaki istihbari bilgi üzerine yapılan işlemlerle ilgili inceleme sonucunda;

"Trabzon İl Emniyet Müdürlüğü tarafından, Yasin Hayal isimli şahsın AGOS gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink isimli şahsa yönelik eylem gerçekleştirileceğine dair istihbarat, gereği için İstanbul Emniyet Müdürlüğüne, bilgi için İstihbarat Daire Başkanlığına 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı yazı ile bildirildiği,

Bu yazının İstanbul Emniyet Müdürlüğüne intikalinin akabinde İstanbul Emniyeti ile herhangi ilave bir yazışma yapılmadığı ancak İstanbul Emniyetinde görevli Volkan Altunbulak ile Trabzon Emniyetinde görevli Özkan MUMCU arasında bir telefon görüşmesinin yapıldığı,

Trabzon İl Emniyet Müdürlüğü'nün bu olayla ilgili olarak planlı bir istihbarat operasyonu yürütmediği, cihat bölgeleriyle iltisaklı ve Mc Donalds bombalamasını gerçekleştiren Yasin Hayal ve çevresindeki oluşum hakkında gerek teknik takip ve gerekse yardımcı istihbarat elemanı kullanmak suretiyle istihbarat toplamakla yetindiği,

Trabzon Emniyet Müdürlüğünün başarılı bir istihbarat çalışmasıyla YİE Erhan Tuncel'den Hrant Dink'e karşı ses getirecek bir eylem planlandığı bilgisine ulaşmakla beraber, sürecin devamında teknik takiple birlikte bu bilgiyi olgunlaştırarak Yasin Hayal ve çevresindeki şahıslara yönelik herhangi bir operasyon yapılmadığı ve özellikle Erhan Tuncel'in Yardımcı İstihbarat Elemanlığının sona erdirilmesinin ardından, konunun takip edilmesinin zorlaşacağı ve tehdidin de varit olduğu göz önüne alınarak Hrant Dink'in korunmaya alınmasını gerektirecek ciddi bulgulara ulaştığı konusunda İstanbul Emniyeti ve İstihbarat Daire Başkanlığına herhangi ilave bir bilgi iletmediği,

Trabzon İl Emniyet Müdürü, İstihbarat Şube Müdürü ve Erhan Tuncel'den sorumlu görevlilerinin görev yerlerinin de değişmesiyle birlikte elde edilen bilgilerin operasyona dönüştürülmesinde **zafiyete düşüldüğü ve yetersiz kaldığı**,

Trabzon Emniyet Müdürlüğü Görevlilerinin elde edilen istihbari bilgileri olgunlaştırmak suretiyle bunu bir planlı operasyona dönüştürmek ve bu konu hakkında hem İstanbul Emniyeti ve hem de İstihbarat Daire Başkanlığını bilgilendirmek gibi bir görev ve sorumluluğu bulunmasına rağmen bunu yerine getirmediikleri, hatta 17.02.2006 tarihli İstanbul İstihbarat Şubesine muhatap yazıda aynen; "0538 7193181 numaralı telefonu kullanan şahsa yönelik çalışmalarımız devam etmektedir" denildiği halde, çalışmanın devamında bu konuda herhangi bir bilgi iletilmediği,

Diğer yandan, "Yasin Hayal'in Hrant Dink'e ses getirecek bir eylem planladığı" yönündeki çok önemli istihbari bilginin, Yasin Hayal ve yakın irtibatları Jandarma Bölgesi olan Pelitli'de ikamet ettiği halde, Trabzon Valiliği ve Trabzon İl Jandarma Komutanlığı ile paylaşılmadığı, bu kapsamda 15.07.1961 tarihli ve 10855 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Emniyet ve Asayiş İşlerinde İl, İlçe ve Bucaklardaki Jandarma ve Emniyet Ödevlerinin Yapılması ve Yetkilerinin Kullanılması Suretini ve Aralarındaki Münasebetleri Gösterir Yönetmelik" ve İçişleri Bakanlığınca hazırlanan 2005/115 sayılı Genelgede yer alan; "Öte yandan suçla mücadele bir bütün olup; istihbari, önleyici ve caydırıcı kolluk hizmetlerinden başlamakta ve suçun işlenmesinden sonra şüphelinin yakalanması, delillerin elde edilmesi, elde edilen delillerin ve yakalanan şüphelinin yargı mercilerinin önüne çıkarılması, hatta "cezamın özel önleyici fonksiyonu" bakımından yargılama ve ceza infaz aşamalarını kapsayan bir süreçtir. Bu bütünlük içerisinde; istihbari, önleyici ve caydırıcı tedbirlerin alınmasıyla ve uygulanmasıyla görevli ve sorumlu olan mülki idare amirleri ile Emniyet ve Jandarma Teşkilatındaki sıralı amirlerin, bu görevlerini en iyi şekilde icra edebilmeleri bakımından, işlenen suçlarla ilgili olarak da hızlı ve sağlıklı bilgi akışına ihtiyaç duyacakları tabiidir. Bu bakımdan, meydana gelen bütün olaylar hakkında, sıralı amirlere ve mülki makamlara bilgi ve haber verilmesi *gereği*

bulunmaktadır." Hükümleri gereğinin Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlilerince yerine getirilmediği.

Trabzon İl Emniyet Müdürlüğüne intikal eden bilgilerin Trabzon İl Jandarma Alay Komutanlığı, Trabzon İl Jandarma Alay Komutanlığına intikal eden bilgilerin ise Trabzon İl Emniyet Müdürlüğü ile karşılıklı olarak paylaşılmadığı, elde edilen bilgilerin Trabzon Valiliği'ne de intikal ettirilmediği"

tespit ve değerlendirmelerine yer verilmiştir.

Öte yandan, anılan inceleme kapsamında, Yasin Hayal tarafından 24.10.2004 tarihinde gerçekleştirilen Mc Donalds'ın bombalaması olayının hemen akabinde adı geçenin kullandığı 537 506 55 41 nolu cep telefonunun Trabzon Emniyet Müdürlüğüne teknik takibe alınıp alınmadığı hususu da incelenmiş ve bu konuda Raporda;

"Komiser Volkan ALTUNBULAK tarafından 2004 yılında yapılan tespitlere göre; Yasin Hayal tarafından kullanılan 537 506 55 41 numaralı cep telefonu hattı ile irtibatı bulunan pek çok yurtdışı telefon numarası tespit edildiği ve bu numaraların Hollanda, Almanya, İsviçre, Rusya, Kıbrıs ve hatta Amerika'ya kadar uzandığının görüldüğü,

... Özellikle bombalamanın hemen akabinde görüşme yapılan şahısların olay ile ilişkili ve özellikle Yasin Hayal ve Erhan Tuncel ile bağlantılı olabilme ihtimali göz önüne alındığında, bu telefon numaralarını kullanan şahısların kimliğinin bulunmasının çok büyük önem arz ettiğinin düşünüldüğü,

Müfettişliklerince 537 506 55 41 numaralı cep telefonu hattıyla ilgili olarak yapılan araştırma sonucu elde edilen istihbari bilgilere göre; bu telefon hattının Esat YORULMAZ isimli Burdur Yeşilova nüfusuna kayıtlı Abdülkadir oğlu, 16.06.1979 Denizli doğumlu şahsa kayıtlı olduğu, bu hattın 11.08.2004 tarihinde açıldığı ve 16.03.2006 tarihinde kapandığı, GSM'nin kayıtlı olduğu adresin ikamet adresi olmadığı, ancak bu GSM numarası haricinde yine şahsın adına Denizli'de farklı adreslere kayıtlı birçok GSM telefonunun olduğu ve şahsın 25.08.2007 tarihinde hayatını kaybettiği bilgisinin edinildiği,

Esat YORULMAZ ile Yasin Hayal ve çevresindeki şahıslar arasında herhangi bir bağlantının kurulamadığı,

Müfettişliklerince Trabzon İl Emniyet Müdürlüğüne muhatap 22.04.2008 tarih, 13-08/35 sayılı yazısına cevaben gönderilen Trabzon İl Emniyet Müdürlüğü'nün 22.04.2008 tarih, 110 sayılı yazısında, Esat YORULMAZ adına kayıtlı 0537 506 55 41 nolu telefon ile ilgili olarak teknik takip ve herhangi diğer bir çalışma yapılmadığının bildirildiği,

İstanbul Emniyetince tespit edilen ve o tarihte irdelenen Esat YORULMAZ adına kayıtlı ve fakat Yasin Hayal tarafından kullanıldığı İstanbul Emniyet Müdürlüğünce tespit edilen Sinan RAŞITOĞLU ve Osman Hayal ile çok yoğun irtibatı bulunan telefon numarasıyla ilgili bu önemli irtibat bilgilerinin, Mc Donalds bombalanması sırasında veya sonrasında Trabzon Emniyetince bilinmemesi ve/veya irdelenmemiş olmasının eksiklik olduğu”

şeklinde tespit değerlendirmelere yer verilmiştir.

Raporun değişik yerlerinde yapılan ve yukarıda genel olarak yer verilen tespit ve değerlendirmeler çerçevesinde, Raporun Sonuç bölümünde kamu görevlilerinin cezai, disiplin ve idari sorumlulukları değerlendirilmiş ve bu kapsamda **“Trabzon İl Emniyet Müdürlüğü yönünden”** başlığı altında:

“Trabzon İl Emniyet Müdürlüğünün sorumluluğu konusunda İçişleri Bakanlığınca düzenlenen raporlarda Trabzon Emniyet görevlileri hakkında “Soruşturma İzni Verilmemesi” yönünde kanaat belirtildiği, Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığının ve Trabzon Bölge İdare Mahkemesinin kararlarıyla “Soruşturma İzni Verilmemesi Kararı” kesinleşmiş olmakla birlikte,

Trabzon Emniyet Müdürlüğünce Erhan Tuncel’in YİE yapılması ve YİE’lik statüsüne son verilmesiyle ilgili iş ve işlemler ile Erhan Tuncel’in verdiği bilgiler doğrultusunda düzenlenen ve İstanbul İstihbarat Şubesi ve İstihbarat Daire Başkanlığına gönderilen 17.02.2006 tarihli yazıyla ilgili olarak yapılan değerlendirmelerde;

Hrant Dink cinayetinin azmettiricilerinden biri olarak yargılanan Erhan Tuncel’den, Mc Donalds’ın bombalanması eylemini gerçekleştiren Yasin Hayal ile ilişkisi nedeniyle, bu şahıs ve çevresi hakkında bilgi alabilmek amacıyla Trabzon Emniyet Müdürlüğünce 02.12.2004 – 23.11.2006 tarihleri arasında yardımcı istihbarat elemanı (YİE) olarak yararlanıldığı ve bu hizmetlerinin karşılığında kendisine toplam 1.035 YTL ödeme yapıldığı,

Trabzon Emniyet Müdürlüğünce Erhan Tuncel’den alınan bilgiler üzerine düzenlenen 10 adet Haber Bilgi Raporu ve 11 adet Durum Raporu bulunduğu, Erhan Tuncel’in 23.11.2006 tarihinde, “yalan söylediği ve sık sık para talebinde bulunduğu” gerekçeleriyle YİE statüsüne son verildiği,

Erhan Tuncel ile yapılan görüşmeler neticesinde düzenlenen 11 adet Durum Raporunun hiçbirinde Erhan Tuncel’in güvenilmez olduğu, yalan söylediği veya sık sık para talebinde bulunduğuna ilişkin bir kayda rastlanılmadığı, tam aksine, herhangi bir talebinin olmadığına ilişkin kayıtların sıklıkla yer aldığı,

Bu hususlardan hareketle, Erhan Tuncel’in 23.11.2006 tarihinde kayıtlardan düşülmesi için gerekli işlemlerin yapılması için “yalan söylediği ve sık sık para talebinde bulunduğu” gerekçelerinin yukarıda

belge mahiyetlerine uygun düşmediği, kayıtlara intikal etmeyen bir başka sebepten dolayı YİE'lik statüsüne son verilmiş olabileceği hususunun kuvvetle muhtemel olduğu,

YİE'lik sisteminin usul ve esaslarının "Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı Hizmetlerinde Çalıştırılacak Yardımcı İstihbarat Elemanlarının Temin, Çalıştırılması ve İlişğinin Kesilmesine Ait Yönerge"de düzenlendiği,

Alınan ifadelerden ve edinilen kanaatlerden, Erhan Tuncel'in YİE olduğu dönemde Yönerge gereği kod isimleri ile bilmesi gereken Emniyet görevlilerini gerçek isimleriyle bilebilecek kadar samimi bir çalışma ortamının oluşturulduğu ve gizlilik ilkesinin ihlal edildiği,

Anlaşılmacla,

• Erhan Tuncel'in YİE olarak çalıştırıldığı dönemde, kendisiyle ilişkilerin belli bir disiplin çerçevesinde sürdürülmemesi sonucu, güvenilir istihbarat toplanması, doğru bir şekilde yönlendirilmesi ve takibinde zafiyet yaşandığının düşünüldüğü,

• Trabzon İl Emniyet Müdürlüğü'nün Hrant Dink cinayetinden yaklaşık bir yıl önce elde ettiği istihbari bilgileri olgunlaştırmak suretiyle çalışmalarını planlı operasyona dönüştürerek, konu hakkındaki gelişmelerden İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nü ve İstihbarat Daire Başkanlığı'nı bilgilendirmesi gerekirken, **bu görev ve sorumluluğu yerine getirmediği**, benzer şekilde Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğüne muhatap 17.02.2006 tarihli yazısında "şahsa yönelik çalışmaların devam ettiği" ve bu şube görevlileri arasında bahse konu yazı üzerine yapılan telefon görüşmesinde de "İstanbul'a gelişmelerden haber verileceği" ifade edilmesine rağmen **07.04.2006 tarihli raporla elde edilen ilave bilgiler ve gelişmeler hakkında ilgili kurumların bilgilendirilmediği**,

• Ayrıca, **konuyla ilgili bilgilerin**, 15.07.1961 tarihli ve 10855 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan "Emniyet ve Asayiş İşlerinde İl, İlçe ve Bucaklardaki Jandarma ve Emniyet Ödevlerinin Yapılması ve Yetkilerinin Kullanılması Suretini ve Aralarındaki Münasebetleri Gösterir Yönetmelik" ve İçişleri Bakanlığının 2005/115 sayılı Genelgesi **gereğince Trabzon Valiliği ve Trabzon İl Jandarma Komutanlığı ile paylaşılmayarak görevin ihmal edildiği**,

• Esat YORULMAZ adına kayıtlı ve fakat Yasin Hayal tarafından kullanıldığı İstanbul Emniyet Müdürlüğüne tespit edilen, Sinan RAŞİTOĞLU ve Osman Hayal ile çok yoğun irtibatı bulunan **0537 506 55 41** no'lu telefon numarasıyla ilgili irtibat bilgilerinin, Mc Donalds bombalanması sırasında veya sonrasında Trabzon Emniyetince bilinmemesi ve/veya irdelenmemesinin de bir eksiklik olduğu"

değerlendirmelerine yer verilmiş ve İçişleri Bakanlığı Müfettişlerince incelenmeyen bu konuların 4483 sayılı Yasa ve Disiplin Hukuku açısından yeniden ele alınmasının uygun olacağı kanaati belirtilmiştir.

Ayrıca söz konusu Raporda;

-Erhan Tuncel'in 11.04.2008 tarihli ifadesinde yer alan

"Hrant Dink'e ait fotoğrafları Emniyet görevlilerine teslim ettiği, Zeynel Abidin Yavuz'u deşifre ettiği ve Ogün Samast'ı tanımlayan bilgileri Emniyet görevlilerine bildirdiği"

Yönündeki ifadeleriyle,

-Engin YILMAZ'ın 13.03.2008 tarihli ifadesinde belirtilen;

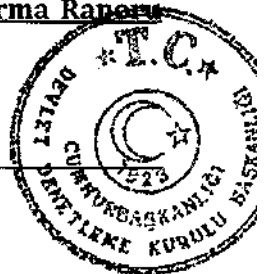
"Yasin Haya'l'in Mc Donalds eylemi sonrasında İstanbul'a kaçışında Erhan Tuncel'in rolüne ve yine Yasin Haya'l'in aranması sürecinde Emniyet görevlilerince Trabzon'daki bir inşaattan alındığına"

ilişkin iddialarının da yeni birer delil olarak ortaya konulduğu anlaşılmıştır.

Başbakanlık Müfettişlerince hazırlanan bahse konu Rapor, gereği yapılmak üzere İçişleri Bakanlığına intikal ettirilmiş olup İçişleri Bakanlığı Bakanlık Makamının 28.01.2009 gün ve 76 (34-2) 23 sayılı onayları doğrultusunda anılan Rapordaki hususların araştırılması için Mülkiye Başmüfettişleri Mustafa ÜÇKUYU ve Mehmet CANOĞLU görevlendirilmiştir.

6- İçişleri Bakanlığı Mülkiye Müfettişlerince Düzenlenen 09.11.2009 tarih ve 80/77, 103/45 sayılı Araştırma Raporu;

Başbakanlık Başmüfettişlerince hazırlanan Raporda Trabzon Emniyet Müdürlüğü Yönünden yapılan değerlendirmeler başlığı altında yer alan ve yukarıda belirtilen hususlarda, Ramazan Akyürek (Trabzon Eski Emniyet Müdürü), Reşat ALTAY (Trabzon Eski Emniyet Müdürü), Engin DİNÇ (Trabzon Eski Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürü), Faruk SARI (Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürü), Ercan DEMİR (Eski Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünde Emniyet Amiri), Hüseyin YILMAZ (Eski Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünde görevli Başkomiser), Özkan MUMCU (Eski Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünde Komiser), Muhittin Zenit (Eski Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünde görevli Polis Memuru), Tevfik CANTÜRK (Trabzon Eski Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünde görevli Polis Memuru), Onur KARAKAYA (Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünde görevli Polis Memuru), Mehmet AYHAN (Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünde görevli Polis Memuru), Mehmet UÇAR (Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünde görevli Polis Memuru) hakkında Mülkiye Başmüfettişleri Mustafa ÜÇKUYU ve Mehmet CANOĞLU tarafından **09.11.2009 tarih ve 80/77, 103/45 sayılı Araştırma Raporu** tanzim edilmiştir.

Başbakanlık Başmüfettişlerinin kendileri tarafından düzenlenen Rapora kadar incelenmediğini belirttikleri hususlarda, inceleme yapmak üzere görevlendirilen Mülkiye Başmüfettişlerinin yaptıkları araştırmalar sonucunda ulaştıkları tespit, değerlendirme ve öneriler aşağıda özetlenmiştir.

a) Mülkiye Başmüfettişleri Mustafa ÜÇKUYU ve Mehmet CANOĞLU tarafından düzenlenen 80/77, 103/45 sayılı Araştırma Raporunda yer verilen 1. araştırma konusu, "Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğüne, Yardımcı İstihbarat Elemanı (YİE) olarak istihdam edilen Erhan Tuncel'in, 23.11.2006 tarihinde kayıtlardan düşümü yapılırken 'yalan söylediği ve sık sık para talebinde bulunduğu' gerekçelerinin gösterildiği; ancak bu gerekçelerin, İstihbarat görevlilerinin Erhan Tuncel ile buluşmalarında düzenledikleri F4 ve F5 raporlarında kaleme aldıkları belge mahiyetlerine uygun düşmediği, kayıtlara intikal etmeyen bir başka sebepten dolayı YİE'lik statüsüne son verilmiş olabileceği hususunun kuvvetle muhtemel olduğu" iddiasıdır.

Bu hususla ilgili olarak;

• "24.10.2004 tarihinde Trabzon'da bulunan Mc Donalds isimli işyerine bombalı saldırıda bulunan Yasin Hayal'in örgütsel yönünün ortaya çıkarılabilmesi ve benzer düşünceye sahip şahıs ve/veya grupların, Trabzon ilindeki yapılanmalarının deşifre edilebilmesi amacıyla, Trabzon Emniyet Müdürlüğü'nün 17.11.2004 tarihli teklifi ve Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığının 02.12.2004 tarihli onayına istinaden Yardımcı İstihbarat Elemanı olarak istihdam edilen Erhan Tuncel'in (Mehmet KURT koduyla), Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünde görevli (K) Ahmet DEDE (Muhittin Zenit) ile irtibatlı olarak çalıştırılmaya başlandığı,

• 21.11.2004 ile 17.10.2006 tarihleri arasında Erhan Tuncel ile Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlilerinin kayıtlara geçen ve tarafımıza ibraz edilen 12 buluşması sonrasında tanzim edilen Buluşma Raporları (F3) ile Haber Raporlarının (F4) resmi yazılarla Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığına bildirildiği,

• (K) Memduh AYDIN (Mehmet AYHAN) ile (K) Kürşat GÜNEŞ (Onur KARAKAYA) tarafından hazırlanarak "İstihbarat Şube Müdürlüğüne" sunulan 16.11.2006 tarihli "Rapor" içeriğinde kayıtlı olan; "Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğüne Trabzon mülhakatında sürdürülen Radikal Dini Yapılanmalar ve legal faaliyetler ile ilgili olarak kendisinden Mutemet YİE olarak faydalanılmakta olan (K) Mehmet KURT'un, buluşmalara zaman zaman gelmediği, bilgi saklamaya çalıştığı, sıklıkla yalan söylediği, zaman zaman verdiği bilgilerin birbiri ile çeliştiği, güvensizlik oluşmasına neden olacak tavırlar sergilediği ve sıkça para talebinde bulunduğu ve para temini için senaryo haberler ürettiği, kendisinden vermiş bilgilerin alınmayacağına dair kanaate istinaden, söz konusu şahsın YİE statüsünden çıkarılması"

teklifinin, Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığınca 23.11.2006 tarihinde uygun görülerek Trabzon Emniyet Müdürlüğüne bildirildiği,

- Yardımcı İstihbarat Elemanı Erhan Tuncel'in Mutemet kayıtlarından düşümünün yapılmasına ilişkin olarak, Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı kayıtlarında, 2004 ve 2005 yılı YİE Verimlilik Cetvellerinde operasyona dönüşen bir haberinin bulunmadığına ilişkin kayıttan başka farklı bir belge ve bilginin bulunmadığı,

- Her ne kadar Erhan Tuncel Müfettişliklerine verdiği ifadesinde, Jandarma ile irtibatına ilişkin bilgilerin kendisiyle irtibatlı olan polisler tarafından üstlerine ve Şube Müdürü Faruk SARI'ya rapor edildiğini zannettiğini, bu gelişme sonucu kendisinin Yardımcı İstihbarat Elemanlığından ilişkisinin kesilmesi için gerekli işlemlerin başlatılmış olduğunu" beyan etmişse de bu gelişmelerin kendisi tarafından tahmini olarak söylendiğini eklediği,

- Ayrıca, Erhan Tuncel'in Başbakanlık Müfettişlerine verdiği 11-12.04.2008 tarihli ifadesinde de yukarıdaki beyanlarına ek olarak; 2006 Eylül veya Ekim aylarında, emniyetin yönlendirdiği insanlarla görüştüğü ve diyaloga geçtiği için çevresinin bozulduğu gerekçesiyle herkesle ilişkiyi kesip, öğrenci olarak hayatına devam etmeye karar verdiğini; kendisinin, emniyet görevlilerine emniyetle olan ilişkisini kesmelerini, bunu yapmadıkları takdirde, Ankara'ya gidip, kendisi ile irtibatlı polisleri şikâyet ederek ilişkisini kendisinin keseceğini söylediğini, konuya tam vakıf olmamakla birlikte emniyet görevlilerinin bu konuda iyi niyetli olduğunu beyan ettiği,

- Erhan Tuncel'in, Jandarma ile irtibatının, Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığınca Yardımcı İstihbarat Elemanlığından çıkarılmasına gerekçe oluşturabilecek boyutta olduğunun değerlendirilmesi durumunda, "Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı Hizmetlerinde Çalıştırılacak Yardımcı İstihbarat Elemanlarının Temini, Çalıştırılması ve İlişğinin Kesilmesine Ait Yönerge'nin 22. maddesinin 5. fıkrasının, " Kendi inisiyatifi ile diğer İstihbarat Üniteleri ile de irtibat kurması, birimimizle birlikte bu ünitelerden birisi ile daha çalışma isteği veya değişik şekil ve şart altında kurulmuş olan bu tür ilişkilerden birimizi haberdar etmemesi," hükmü işletilerek YİE'lik statüsüne son verilmesi mümkün iken, İstihbarat Daire Başkanlığınca bu yolun tercih edilmediği ve işletilmediği,

- Müfettişliklerine ibraz edilen ve "Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı Hizmetlerinde Çalıştırılacak Yardımcı İstihbarat Elemanlarının Temini, Çalıştırılması ve İlişğinin Kesilmesine Ait Yönerge'nin 9. maddesinin 7. ve 8. fıkralarına göre tanzim edilen Buluşma Raporları (F3) ile Haber Raporları (F4) formatlarında, kendisiyle buluşulan Yardımcı İstihbarat Elemanlarının güvenilirliği, görüşmelere sık sık gelip gelmediği, yalan beyanda bulunup bulunmadığı gibi değerlendirme seçeneklerinin yer almadığı; bu nedenle bahsi geçen belgelerden yola çıkılarak, Yardımcı İstihbarat Elemanın yalan söylemesi, buluşmalara gelmemesi, sık sık para talebinde bulunması gibi savların doğru olup olmadığının ispatlanması mümkün olmadığı gibi

İstihbarat Elemanı Erhan Tuncel'in ilişkisinin kesilme nedeni olarak başka bir gerekçenin öne sürülmesinin de mümkün olmadığı,

- Erhan Tuncel'in, Yardımcı İstihbarat Elemanlığından çıkarılmasını kendisinin talep ettiği; Yardımcı İstihbarat Elemanlığından çıkarılmasında Jandarma ile irtibatının gerekçe olarak kullanıldığı yolundaki iddiasının ise kendi ifadesinde de geçtiği şekliyle bir tahminden öteye geçmediği gibi bilgisine başvuru olanların ve hakkında araştırma yapılanların ifadeleriyle de doğrulanmadığı,

- Dolayısıyla; eldeki bilgi, belge, ifadeler ve mevzuatın ışığında, Yardımcı İstihbarat Elemanı olarak istihdam edilen Erhan Tuncel'in, Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığınca 23.11.2006 tarihinde Yardımcı İstihbarat Elemanlığından çıkarılırken öne sürülen, "buluşmalara zaman zaman gelmediği, bilgi saklamaya çalıştığı, sıklıkla yalan söylediği, zaman zaman verdiği bilgilerin birbiri ile çeliştiği, güvensizlik oluşmasına neden olacak tavırlar sergilediği ve sıkça para talebinde bulunduğu ve para temini için senaryo haberler ürettiği, kendisinden verim almamayacağı kanaati hâsıl olduğu" yolundaki gerekçenin doğru olduğuna itibar edilmesi gerektiği"

tespit ve değerlendirmelerine yer verilmiş ve ilgililer hakkında herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığı görüşü belirtilmiştir.

b) Bahse konu Raporda 2. araştırma konusu; "Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğüne, Yardımcı İstihbarat Elemanı (YİE) olarak istihdam edilen Erhan Tuncel'in, YİE olduğu dönemde 'Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı Hizmetlerinde Çalıştırılacak Yardımcı İstihbarat Elemanlarının Temin, Çalıştırılması ve İlişkisinin Kesilmesine Ait Yönerge' gereği kod isimleri ile bilmesi gereken Emniyet görevlilerini gerçek isimleriyle bilebilecek kadar samimi bir çalışma ortamının oluşturulduğu ve gizlilik ilkesinin ihlal edildiği, Erhan Tuncel'in YİE olarak çalıştırıldığı dönemde, kendisiyle ilişkilerin belli bir disiplin çerçevesinde sürdürülmemesi sonucu, güvenilir istihbarat toplanması, doğru bir şekilde yönlendirilmesi ve takibinde zafiyet yaşandığı" iddiasıdır.

Bu hususla ilgili olarak;

- "Yasin Hayal'in örgütsel yönünün ortaya çıkarılabilmesi ve benzer düşünceye sahip şahıs ve/veya grupların, Trabzon ilindeki yapılanmalarının deşifre edilebilmesi açısından, Trabzon Emniyet Müdürlüğüne 02.12.2004 - 23.11.2006 tarihleri arasında Mehmet KURT kod ismiyle yardımcı istihbarat elemanı (YİE) olarak istihdam edilen Erhan Tuncel'in vermiş olduğu bilgilerin doğruluk derecesinin teyidi ve Yasin Hayal isimli şahısla olan ilişkisinin deşifre edilebilmesi amacıyla (Yardımcı İstihbarat Elemanı olarak istihdam edildiği dönemi de içeren bir şekilde ve kendisine ait)

555 6746623 numaralı GSM numarası üzerinden), 5397 sayılı kanun ile değiştirilen 2559 sayılı PVSK (Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanunu) Ek 7. maddesi ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 135. maddesi ve Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Tespiti, Dinlenmesi, Sinyal Bilgilerinin Değerlendirilmesi ve Kayda alınmasına Dair Usul ve Esaslar ile TİB'nin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Yönetmelik hükmünce, 13.07.2006-22.02.2007 tarihleri arasında teknik takibe alındığı; Erhan Tuncel'in Hrant Dink cinayeti ile ilgisi nedeniyle 26.01.2007 tarihinde adli mercilerce tutuklanması üzerine 22.02.2007 tarihinde teknik takibine son verildiği,

- Bu teknik takibe ilişkin bütün ses ve dataların, Hrant Dink cinayeti soruşturması kapsamında, (CMK 250.madde ile yetkili) İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının istemine istinaden hiç bir örneği ve yedeği kalmayacak şekilde DVD ortamında İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına kurye ile gönderildiği; İstanbul C.Başsavcılığınca soruşturma kapsamında gerekli görülen ses ve SMS kayıtları adli emanete alınmak üzere ayrı bir CD'ye kaydedilerek, yukarıda bahsi geçen dataların yer aldığı DVD'nin de imha edilmek üzere Trabzon Emniyet Müdürlüğüne iade edildiği; söz konusu DVD'in PVSK'nun ek. 7. maddesi uyarınca 04.04.2007 tarihinde usulüne uygun olarak Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğüne imha edildiği,

- Erhan Tuncel'in, bilgi akışını sağlamak ve kontrol etmek üzere görevlendirildiği grubun ileri gelenlerinden Yasin Hayal'in (0 538 7193181), 08.11.2005-03.08.2006 ve 27.09.2006-22.02.2007 tarihleri arasında teknik takibe alındığı, 24.01.2007 tarihinde adı geçen şahsın adli mercilerce tutuklanması nedeniyle 22.02.2007 tarihinde teknik takibine son verildiği; Mustafa Öztürk'ün ise (0 5536 3031546) 30.01.2006-23.10.2006 tarihleri arasında teknik takibe alındığı, süre bitiminde teknik takip faaliyetine son verildiği; adı geçen Üçüncü şahıs ile ilgili uygulanan tedbir neticesinde elde edilen verilerin ilgili mevzuat çerçevesinde usulünce imha edildiği,

- Erhan Tuncel'in Müfettişliklerine verdiği 21.05.2009 tarihli ifadesinin ilgili kısmında özetle; Trabzon Emniyet İstihbaratı ile irtibatlı olduğu dönemde Muhittin Zenit haricinde hiçbir görevliyi gerçek ismi ile bilmediğini, ismini bildiği görevlilerin isimlerini, ilk olarak Hrant Dink cinayetinden hemen sonra iki gündüz bir gece Emniyette kaldığı dönemde ve daha sonra da mahkeme safahatında öğrendiğini beyan ettiği,

- Erhan Tuncel'in Başbakanlık Müfettişlerine verdiği 11-12.04.2008 tarihli ifadesinin ilgili kısmında da yukarıdaki beyanlarını doğrulayacak bir şekilde; kendisi ile ilk kez görüşen ve emniyet istihbarata çalışması teklifini getiren kişinin Muhittin Zenit olduğunu, Muhittin Zenit'in görüşmelere yalnız gelmediğini, farklı insanlarla birlikte geldiğini, bu şahısların kod isimlerini bildiğini, gerçek ismini ise daha sonradan öğrendiğini beyan ettiği,

- Erhan Tuncel'in yukarıda bahsi geçen beyanlarının bilgisine başvurulmuş diğer emniyet görevlileri ve haklarında araştırma yapılan emniyet mensuplarının ifadeleriyle de doğrulandığı,

• Erhan Tuncel'in müfettişliklerine verdiği ifadesinde de; Trabzon Emniyet Müdürlüğünce 02.12.2004 - 23.11.2006 tarihleri arasında Yardımcı İstihbarat Elemanı (YİE) olarak istihdam edildiği dönemde; dönemin İstihbarat Şube Müdürü Engin DİNÇ'i avukat ve Müdür olarak; Özkan MUMCU'yu Özgür (Komiser) kod adıyla; Mehmet AYHAN'ı Memduh kod adıyla; Ercan DEMİR'i çakır gözlü müdür yardımcısı ve Can Müdür olarak; Onur KARAKAYA'yı Kürşat kod adıyla; irtibatlı olduğu diğer bir kişiyi İskenderun'dan gelen Ahmet koduyla tanıdığı; kendisi ile irtibatlı olan başka bir emniyet görevlisinin ise ismini hiç bilmediği; Engin DİNÇ, Özkan MUMCU, Mehmet AYHAN ve Ercan DEMİR'in gerçek isimlerini mahkeme safahatında öğrendiğini beyan ettiği,

• Erhan Tuncel'in Muhittin Zenit'i ise başından beri gerçek ismiyle tanıdığı, bunun ise, Mc Donalds eyleminin çözümü aşamasında irtibata geçilen Erhan Tuncel'den YİE olarak faydalanılması yönünde çalışmaların yürütülmesi aşamasında gerçekleştiği için, Erhan Tuncel'in YİE'lik sürecinin evveline dayandığı,

• Erhan Tuncel'in Yardımcı İstihbarat Elemanı olarak istihdam edildiği dönem içerisinde yürütülen iş ve işlemlerin, Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı Hizmetlerinde Çalıştırılacak Yardımcı İstihbarat Elemanlarının Temini, Çalıştırılması ve İlişğinin Kesilmesine Ait Yönerge hükümlerine uygun olduğu,

• Trabzon Emniyet Müdürlüğünce 02.12.2004 - 23.11.2006 tarihleri arasında Mehmet KURT kod ismiyle Yardımcı İstihbarat Elemanı olarak istihdam edilen, Erhan Tuncel'in, kendisinden Yardımcı İstihbarat Elemanı olarak yararlandığı dönemde kod isimleri ile bilmesi gereken Emniyet görevlilerini kod isimleriyle bildiği, gerçek isimleriyle bilmediği; Erhan Tuncel ile istihbari faaliyetler kapsamında yapılan çalışmalarda emniyet görevlilerince gizlilik ilkesinin ihlal edilmediği, kendisiyle ilişkilerin belli bir disiplin çerçevesinde sürdürüldüğü; Erhan Tuncel'den istihbari olarak yararlandığı ve istihbari bilgi akışının sağlandığı; hem Erhan Tuncel'in hem de takip için görevlendirildiği grubun önde gelenlerinin teknik ve fiziki takibe alındığı, dolayısıyla takibinde de zafiyet yaşanmadığı"

tespit ve değerlendirmelerine yer verilmiş ve ilgililer hakkında herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığı görüşü belirtilmiştir.

c) Rapordaki 3. araştırma konusu "Trabzon İl Emniyet Müdürlüğünün Hrant Dink cinayetinden yaklaşık bir yıl önce elde ettiği istihbari bilgileri olgunlaştırmak suretiyle çalışmalarını planlı operasyona dönüştürerek, konu hakkındaki gelişmelerden İstanbul Emniyet Müdürlüğünü ve İstihbarat Daire Başkanlığını bilgilendirmesi gerekirken, bu görev ve sorumluluğu yerine getirmediği, benzer şekilde Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğünün İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğüne muhatap 17.02.2006 tarihli yazısında 'şahsa yönelik çalışmaların devam ettiği' ve bu şube görevlileri arasında bahse konu yazı üzerine yapılan görüşme telefon görüşmesinde de 'İstanbul'a gelişmelerden haber verileceği' ifade edilmesinin

07.04.2006 tarihli raporla elde edilen ilave bilgiler ve gelişmeler hakkında ilgili kurumların bilgilendirilmediği” iddiasıdır.

Bu hususla ilgili olarak;

- *“Yasin Hayal tarafından gerçekleştirilmesi düşünülen eyleme ilişkin en ciddi ve somut bilginin Erhan Tuncel ile Muhittin Zenit ve Mehmet AYHAN’ın gerçekleştirdiği 15.02.2006 tarihli buluşma sonrasında tanzim edilen ve Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığının İstihbarat Değerlendirme Projesi kayıtlarının Yasin Hayal ile ilgili sayfasına 17.02.2006 tarihinde Trabzon’dan girilen (F-3) haber Raporunun muhteviyatı ile Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğünce 17.02.2006 tarihinde gereği için İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğüne, bilgi için de İstihbarat Daire Başkanlığına gönderilen yazı içeriğinde “Yasin Hayal’in zaman zaman Ermenilere karşı büyük bir kin beslediği ve bundan sonra İstanbul ilinde ses getirecek bir eylem yapacağını söylediği, Türkiye Cumhuriyetini ve Türkleri karalayıcı faaliyetlerde bulunduğundan bahisle AGOS Gazetesi genel yayın yönetmeni Hrant Dink isimli şahsa yönelik eylem gerçekleştireceklerini söyledikleri, Erhan Tuncel’in, Yasin Hayal’in yapmayı düşündüğü şeyi kesin olarak yapacağı yönünde kanaatinin oluştuğu, hatta cezaevinden çıktıktan sonra bu şahsa (AGOS Gazetesi genel yayın yönetmeni Hrant Dink) yönelik eylem yapacağını da Erhan Tuncel ile ortak arkadaşlarından birkaçına söylediğini bildiği, bu yüzden yapmaması konusunda telkinlerde bulunduğu, Yasin Hayal’in ne pahasına olursa olsun bu şahsı (AGOS Gazetesi genel yayın yönetmeni Hrant Dink’i) öldüreceğini söylediği, ancak maddi sıkıntı içerisinde olduğundan, maddi olarak Yasin Hayal’e birisinin yardımcı olacağını söylediği, Yasin Hayal’in eylemi gerçekleştirmek üzere ileriki günlerde İstanbul iline gitmeyi planladığı, kendisine ait olan telefonun izlendiğini değerlendirerek, yanıltmak amacıyla başka birisine vereceği, İstanbul’a gittikten sonra Sarıgazi’de bir fırında çalıştığını bildiği abisi Osman Hayal’in yanında bir süre çalışacağı, eylem sonrası herhangi bir İslami Terör Örgütü adına eylemi üstleneceği; ayrıca bahse konu şahsın Mc Donald’s isimli iş yerine yapmış olduğu eylem öncesinde de yine benzer söylemlerde bulunduğu göz önüne alınarak şahsın söz konusu eylemi yapabilecek bir yapıya sahip olduğunun değerlendirilmekte olduğu, 0538 7193181 numaralı telefonu kullanan şahsa yönelik çalışmaların devam ettiği” yönünde istihbari bilgilere yer verildiği,*

- *Başbakanlık Müfettişlerinde, elde edilen bilginin ilgili kurumlarla paylaşılmadığı kanaatinin oluşmasına neden olan, Erhan Tuncel ile Muhittin Zenit ve Mehmet AYHAN’ın 07.04.2006 tarihindeki buluşmaları sonrasında tanzim edilen ve Trabzon Emniyet Müdürlüğü’nün 12.04.2006 tarih ve 067179 sayılı yazısıyla Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığına bildirilen 08.04.2006 tarih ve 10 No.lu Haber Raporunda (F4); Yasin Hayal ve grubu ile ilgili olarak; Erhan Tuncel’in, Yasin Hayal’i, İstanbul ilinde Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink isimli şahsa yönelik eylem gerçekleştirme fikrinden vaz geçirmeye çalıştığı, böyle bir eylemin hem kendisine*

de Türkiye'ye büyük zarar vereceğini telkin ettiği bilgilerinin yer aldığı ve raporda ayrıca değerlendirme yapılmadığı,

- Bu raporda yer alan bilgilerin, Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığının İstihbarat Değerlendirme Projesi kayıtlarının Yasin Hayal ile ilgili sayfasına, "YİE (K) Mehmet KURT ile 07.04.2006 tarihinde yapılan buluşmada İstanbul İlinde AGOS Gazetesi genel yayın yönetmeni Hrant Dink isimli şahsa yönelik eylem gerçekleştirmeyi düşündüğü şeklinde adı geçen şahıs." içeriği ile 12.04.2006 tarihinde Trabzon'dan girildiği,

- Süreç içerisinde, Erhan Tuncel ile Trabzon Emniyet İstihbarat görevlileri arasında 09.10.2005 tarihine kadar gerçekleştirilen 21.11.2004, 28.11.2004, 18.12.2004, 30.03.2005, 29.04.2005 ve 25.05.2005 tarihli buluşmalara ilişkin olarak tanzim edilen (F-4) raporları ile 07.04.2006 tarihinden sonra gerçekleştirilen 12.09.2006 ve 17.10.2006 tarihli buluşmalara ilişkin olarak tanzim edilen (F-4) raporlarının içeriklerinde, Yasin Hayal'in gerçekleştirmeyi planladığı eylemine ilişkin istihbari bilgilerin bulunmadığı; ancak bu buluşmalarda tanzim edilen raporların da ilgisine göre başta Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı olmak üzere ilgili birimlere gönderildiği; bu raporların genel perspektifinde, Yasin Hayal ve grubunun yönelebileceği eylem alanlarının tespit ve kontrol edilmeye çalışıldığına dair istihbari bilgilerin bulunduğu,

- Ayrıca Yasin Hayal ve grubunun yönelimlerinin tespiti, istihbari bilgileri doğrulayıcı bir gelişme olup olmadığının anlaşılması bakımından teknik ve **fiziki takiplerin de devam** ettirildiği, ancak bu istihbari faaliyetlerde, elde edilen bilgiyi doğrulayan veya grubun harekete geçtiğine dair herhangi bir emare tespit edilemediği,

- Konu ile ilgili mevzuat hükümleri ile uygulamaların birlikte değerlendirilmesinden; "Yasin Hayal tarafından Hrant Dink'e yönelik ses getirici eylem yapılacağı" bilgisinin istihbarat literatüründe **Ham İstihbari Bilgi niteliğinde** olduğu,

- Her ne kadar "Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı Merkez ve Taşra Üniteleri Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliği"nde Planlı İstihbarat Operasyonu terimi kullanılmış ve Planlı İstihbarat Operasyonlarının İstihbarat birimlerinden hangileri marifetince yürütüleceği belirlenmişse de, adı geçen yönetmeliğin 68. maddesinin; "İstihbarat operasyon planlarının hazırlanması, yürütülmesi ve sonuçlandırılmasıyla ilgili prensipler çalışma yönergesiyle belirlenir." hükmü gereğince, Planlı İstihbarat Operasyonlarının tanımı, teknik anlamı, kapsamı, kimler tarafından hangi esaslar dahilinde karar verileceği, yürütüleceği gibi konuların yer aldığı **bir çalışma yönergesinin çıkarılmadığı ve mevcut olmadığı.**

- Ancak, İstihbarat Daire Başkanlığının Planlı İstihbarat Operasyonları konusunda kuruluşundan beri süregelen bir uygulama biçiminin bulunduğu, uygulamada süreklilik arzeden bir usul haline gelen ve İstihbarat birimlerince yazılı olmayan yönerge kapsamında uygulanmakta ve mevcut durumda da planlı operasyonların tatbikinde uygulanmakta olan prosedürlere

geleneğin, İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığının 1989 yılı basımlı ve 19 Numaralı Yayını "**İstihbarat Operasyonları**" isimli kitabında açıkladığı,

• Bu Yayında; "**Temelde Ajana (Ajanlara) dayalı olarak başlatılıp geliştirilen, takip-tarassut, teknik tespit, müşahede, mülakat ve sorgulama gibi çeşitli yöntemlerle desteklenerek yürütülen, her türlü yer altı ve yıkıcı faaliyetlerin deşifre edilerek faillerinin yakalanmasını amaçlayan, vadeli ve sistemli bir çalışma sonucu belirlenen hedefler üzerinde gerçekleştirilen operasyonlar**" olarak tanımlan "**İstihbarat Operasyonları**"nın gerçekleştirilebilmesi için; Planlı İstihbarat Operasyonu yapmak isteyen il tarafından, operasyon gerekçelerinin belirtildiği, operasyona ilişkin teknik detayların da yer aldığı bir operasyon plan önerisi ile İstihbarat Daire Başkanlığına müracaat edileceği; **Operasyon onayının**; illerden teklif edilen operasyon planının merkeze ulaşmasından sonra İstihbarat Daire Başkanlığının gerekçeli olarak uygun görmesi sonucunda **Emniyet Genel Müdüründen alınacağı**", bilgilerine yer verildiği,

• Planlı İstihbarat Operasyonu düzenleme yetkisinin öncelikle ve genel olarak İl İstihbarat birimlerinin görevi ve yetkisi dâhilinde olduğu, İstihbarat Daire Başkanlığına verilen Planlı İstihbarat Operasyonu düzenleme yetkisinin, Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı Merkez ve Taşra Üniteleri Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliği 14. maddesinde belirtilen konularla sınırlı olduğu; adı geçen yönetmeliğin 70. maddesi gereği de, istisnai durumlarda Ülke genelinde illegal bir faaliyetin il'lerden önce tespit edilmesi ve bunun geniş bir bölgeyi etkileme ihtimalinin bulunması ile sınırlı olduğunun hükme bağlandığı,

• İstihbari çalışmalarla elde edilen bilgilerin nasıl operasyona dönüşeceği, bilhassa planlı operasyonlarda İstihbarat birimine düşen sorumluluk ve görevlerin neler olduğunun belirtildiği Emniyet Genel Müdürlüğü Operasyon Yönetmeliğinde; Planlı Operasyon'un, "**İlgili birimlerce elde edilen istihbarat bilgilerine dayanılarak planlanan ve silahlı çatışma riski yüksek olan hazırhklı operasyonlardır.**" biçiminde tanımlandığı,

• İstihbarat Biriminin operasyon öncesinde; operasyon planının hazırlık çalışması ve planlama sürecini belirleyeceği, bu sürecin kısa ya da uzun tutulmasının, çeşitli etmenlere bağlı olduğu; İstihbarat hazırlık çalışmalarının operasyonu icraya yönelik çalışmaları gerektirip gerektirmeyeceği konusunda İl Emniyet Müdürünü bilgilendireceğinin hüküm altına alındığı,

• Operasyona karar verilmesi durumunda, istihbarat biriminin elindeki bilgileri dosya halinde adli soruşturmacı birime devredeceği, ancak İstihbarat metot ve teknikleri kullanılarak toplanan ve henüz değerlendirilmemiş bilgilerin sadece istihbarat biriminde kalacağı ve diğer birimlere kesinlikle verilmeyeceğinin hüküm altına alındığı,

• Böylelikle, planlı bir operasyonda, operasyon öncesi çalışmalarda istihbari olarak elde edilen bilgilerin, İstihbarat teknik ve metotlarına göre doğrulanması gerektiği, bu bağlamda **İstihbarat teknik ve metotlarına göre doğrulanmayan istihbari bilgi hakkında**

diğer birimlerine bilgi verilmemesi gerektiği gibi, operasyon kararının alınması sırasında, İl Emniyet Müdürlerinin operasyona götüren nedenler konusunda istihbarat biriminin ayrıca değerlendirmesine başvurması gerektiği,

- Planlı Operasyonların, istihbarat birimleri tarafından operasyon öncesinde yapılan çalışmalar dışında kalan kısımlarının Adli görev kapsamında olduğu ve doğrudan Ceza Muhakemesi Kanunu çerçevesinde yetkili ve görevli Cumhuriyet Başsavcılarının ve mahkemelerin koordinesinde sürdürülmesi gerektiği, dolayısıyla da elde bulunan delillerin suç ve suçlu ile irtibatının sağlanmasının ve Cumhuriyet Başsavcılıkları ve Mahkemelerin operasyon ile ilgili mütalaalarının da önem kazandığı; İl Emniyet Müdürlüklerinin, istihbarat tekniklerine göre doğrulanmamış ham istihbari bilgiden yola çıkarak Planlı İstihbarat Operasyonuna veya Planlı Operasyona karar veremeyeceklerinin anlaşılması gerektiği,

- Bütün bu bilgiler ışığında, Trabzon Emniyet Müdürlüğünün, Yasin Hayal tarafından Hrant Dink'e yönelik ses getirici eylem yapılacağına ilişkin olarak 15.02.2006 tarihinde YİE Erhan Tuncel'den aldığı istihbari bilginin bir istihbarat başarısı olarak değerlendirilmesinin gerektiği; bu bilginin doğrulanması ve ek çalışmalar yapılabilmesi açısından alınan bilgilerle ilgili olarak 17.02.2006 tarihinde İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğüne yazı yazıldığı, aynı tarihte Trabzon Emniyet Müdürlüğü istihbarat personelinin İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü İstihbarat personeli ile konuyu telefonda görüştükleri, ancak İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünden gerek doğrulayıcı gerekse bilginin farklı olarak değerlendirilmesine olanak verebilecek herhangi bir geri dönüşün olmadığı;

- Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünce teknik ve fiziki takiplerle ve YİE ile irtibat sağlanmak suretiyle çalışmalara devam edildiği,

- Bu çalışmalar sırasında 07.04.2006 tarihinde elde edilen ve Yasin Hayal'in gerçekleştirmeyi düşündüğü eyleminden vazgeçirilmeye çalışıldığına, böyle bir eylemin hem kendisine hem de Türkiye'ye büyük zarar vereceğinin telkin edildiği bilgilerinin, Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığının İstihbarat Değerlendirme Projesi kayıtlarının Yasin Hayal ile ilgili sayfasına, "YİE (K) Mehmet KURT ile 07.04.2006 tarihinde yapılan buluşmada İstanbul İlinde AGOS Gazetesi genel yayın yönetmeni Hrant Dink isimli şahsa yönelik eylem gerçekleştirmeyi düşündüğü şeklinde adı geçen şahıs." içeriği ile 12.04.2006 tarihinde Trabzon'dan girildiği; bu bilgiye İstihbarat bünyesinde görevli olan ve yetkilendirilmiş her personelin kendi ismi ve şifresiyle ulaşabildiği, dolayısı ile bu bilginin İstanbul istihbaratı ile paylaşılmadığının doğru olmadığı,

- Bütün çalışmalara rağmen, elde edilen "**Yasin Hayal tarafından Hrant Dink'e yönelik ses getirici eylem yapılacağı**" bilgisinin istihbarat teknik ve metotları ile doğrulanamadığı ve ham istihbari bilgi niteliğinde kaldığı; ham istihbari bilgi niteliğinde kalan bilgi ile de Planlı İstihbarat Operasyonu çalışmasının yapılamadığı"

şeklinde tespit ve değerlendirmelere yer verilmiş ve ilgililer hakkında herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığı görüşü belirtilmiştir.

d) Raporda 4. araştırma konusu "Erhan Tuncel tarafından YİE sıfatıyla Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğüne iletilen ve Hrant Dink'e yönelik ses getirici eylem gerçekleştirilebileceği yönündeki bilgilerin, 15.07.1961 tarihli ve 10855 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 'Emniyet ve Asayiş İşlerinde İl, İlçe ve Bucaklardaki Jandarma ve Emniyet Ödevlerinin Yapılması ve Yetkilerinin Kullanılması Suretini ve Aralarındaki Münasebetleri Gösterir Yönetmelik' ve İçişleri Bakanlığının 2005/115 sayılı genelgesi gereğince Trabzon Valiliği ve Trabzon İl Jandarma Komutanlığı ile paylaşılmayarak görevin ihmal edildiği" iddiasıdır.

Bu hususla ilgili olarak;

• "Trabzon Emniyet Müdürlüğünce 02.12.2004 - 23.11.2006 tarihleri arasında Mehmet KURT kod ismiyle yardımcı istihbarat elemanı (YİE) olarak istihdam edilen Erhan Tuncel'in, emniyet görevlileri ile 15.02.2006 ve 07.04.2006 tarihli buluşmaları sonrasında tanzim edilen Haber Raporlarında özetle; Mc Donalds'a bomba atan Yasin Hayal'in zaman zaman Ermenilere karşı büyük bir kin beslediği, arkadaş gurubu için de ifade ettiği şekliyle, bundan sonra İstanbul ilinde, Türkiye Cumhuriyetini ve Türkleri karalayıcı faaliyetlerde bulunduğunu düşündüğü AGOS Gazetesi genel yayın yönetmeni Hrant Dink isimli şahsa yönelik ses getirecek bir eylem yapacağı, Yasin Hayal'in bahsi geçen eylemi gerçekleştirmek üzere ilerideki günlerde İstanbul iline gitmeyi planladığı, İstanbul'a gittikten sonra Sarıgazide bir fırında çalışan abisi Osman Hayal'in yanında bir süre çalışacağı, eylem sonrası herhangi bir İslami Terör Örgütü adına eylemi üstleneceği yönünde istihbari bilgiler elde edildiği, bu bilgilerin İstihbarat Literatüründe **teyidi gereken Ham İstihbari Bilgiler** olduğu,

• 15.02.2006 tarihinde elde edilen bilginin, teyidi ve gereken çalışmaların yapılması açısından 17.02.2006 tarihinde gönderilen bir yazı ile İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğüyle paylaşıldığı, bilgi için Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığına da gönderildiği, ayrıca 17.02.2006 tarihinde Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı İstihbarat Değerlendirme Projesine kaydedildiği,

• Trabzon Emniyet Müdürlüğünce bahsi geçen bu bilgilerin teyit edilebilmesi için çalışmalara devam edildiği, ancak hem İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünden herhangi bir bilgi akışı sağlanamadığı hem de Trabzon'da sürdürülen çalışmalarda bilgileri teyit eden faaliyetlerin tespit edilemediği; dolayısıyla elde edilen bilginin, istihbarat literatüründe Ham İstihbari Bilgi kategorisinde kaldığı,

• Bahsi geçen istihbari bilginin İl Valisi ve Jandarma Komutanı ile paylaşılmadığının, dönemin Trabzon Valisi Hüseyin Yavuzdemir ile dönemin Trabzon Emniyet Müdürü Ramazan Akyürek'in Müfettişliklerine sundukları ifadeleriyle de doğrulandığı,

• Dönemin Trabzon Emniyet Müdürü olan İstihbarat Daire Başkanı Ramazan Akyürek'in müfettişliklerine sunduğu yazılı ifadesinde, elde edilen istihbari bilginin Valilik ve Jandarma Komutanlığı ile paylaşılmamasına gerekçe olarak ise; "Haber kaynağından alınan bir ham istihbari bilginin, 2559 sayılı P.V.S.K.'nun ek 7.maddesinin 1.fıkrasında yer alan, 'bu amaçla bilgi toplar, değerlendirir' ifadesinin gereği istihbarat metotları ile değerlendirilmeye tabi tutulduğunu, bu değerlendirmede bilginin kıymetlendirmeye tabi tutularak başka bir kaynaktan TEYİT edilmesinin esas teşkil ettiğini; 'teyit edilmesi' ifadesi ile kastedilenin, haber kaynağından alınan ham istihbari bilginin muhataplarından gelecek başka bir bilgi ile doğrulanması hususu olduğunu; İstihbari bilginin değerlendirilmesi sonrasında Valilik ve Jandarma ile paylaşılmasında fayda mülahaza edilenlerin bahse konu makamlar ile paylaşıldığını, bu sürecin bilgi kirliliğinin ortaya çıkmaması ve üst makamların yanlış bilgi ile meşgul edilmesinin önlenmesi için büyük önem arz etmekte olduğunu" gösterdiği,

• **İstihbarat'ın teknik anlamı**, kapsamı, edinme yolları ve istihbarat faaliyetlerinden elde edilen bilgilerin değerlendirilmesi ve yetkili mercilere iletilmesi ile ilgili olarak, Ülkemizde ihtisas kurumu niteliğinde olan Milli İstihbarat Teşkilatının resmi web sitesinde bulunan kaynaktaki konuyla ilgili olarak özetle; "Lügat manası, "akıl, zekâ, anlayış, malûmat, haber, bilgi, vukuf, işitilen haberler, muteber olan havadis, duyulan şeyler, toplanan haberler, alınan haberler, bilgi toplama, haber alma" olarak tarif edilmekte olan; hedef ve hedef olması muhtemel kişi, grup, örgüt veya devletlerin imkân ve kabiliyetlerini ortaya çıkarmak, muhtemel hareket tarzlarını önceden tespit etmek için yürütülen "İstihbaratın", teknik anlamının, "haberlerin (ham bilgilerin) işlenmesi (tasnif, kıymetlendirme, yorum) sonucu üretilen bir ürün veya bilgi" olduğu; istihbarat tekniğinin, teşkilât ve faaliyet itibarıyla, mevcut olması lâzım gelen organları ve konuları içine aldığı, bu nedenle, istihbaratın (intelligence), plânlama, araştırma, deliller toplama, çeşitli akıl ve tecrübi ilmi metodlar ile onları değerlendirip bir sonuç istihsal edip, kullanma faaliyetlerini içine alan bir manaya sahip bulunduğu, Teknik anlamda, olmuş veya olacak bir olay hakkında toplanan ham bilginin, tasnif, kıymetlendirme, yorum ve yayım aşamalarından geçirilerek değerlendirildiği, yani işlendiği istihbarat faaliyetlerinde; ilk aşama olan tasnif aşamasında benzer bilgilerin bir araya getirildiği; ikinci aşama olan kıymetlendirme aşamasında, haberin istihbarat değerinin, haberin alındığı kaynağın güvenilirliğinin ve haberin doğruluk derecesinin tespit edildiği; yorum aşamasında, kesin bir yargıya varmak için, mevcut bilgilere dayanılarak olayların, gelişmelerin ve benzeri durumların anlamının ve öneminin

ortaya koyulduğu; son aşama olan yayım aşamasında ise, üretilen istihbaratın, ihtiyacı olan kurumlara, gerekli zamanda ve uygun formda ulaştırıldığı bilgilerine yer verildiği,

• 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun Ek 7. maddesinde hüküm altına alınan; Polisin ülke seviyesinde istihbarat faaliyetlerinde bulunacağına, bu amaçla bilgi toplayacağına, değerlendireceğine, yetkili mercilere veya kullanma alanına ulaştıracağına dair hükümlerin yukarıdaki açıklamalar kapsamında değerlendirilmesinin gerektiği,

• Nitekim genel anlamda Polisin, suçların önlenmesi, suçluların takibi, yakalanması ve adalete tesliminde kullanacağı enstrümanlardan birisi olan istihbarat faaliyetlerinde bulunurken, genel çerçeve çizen Jandarma Teşkilatı Görev ve Yetkileri Yönetmeliğinin 85/e. maddesinin yukarıda açıklanan bilgiler ile örtüşen hükmüne göre; **ihbarcının kimliği saptanamayan**, telefonla vb. tarzda yapılan ihbarların istihbarat tekniklerine göre değerlendirileceğini, bu değerlendirme sonucu, güvenilir bir haber olarak kabul edileceği anlaşıldığı takdirde gerekli işlemlere girileceğinin belirtildiği,

• Emniyet Genel Müdürlüğü Operasyon Yönetmeliğinin, **Hedef ile İlgili Bilgilerin Adli Soruşturmacı Birime Verilmesi** başlıklı 15. maddesinde; **Brifing** esnasında hedef ile ilgili olarak bu yönetmeliğin 10. maddesinde yer alan tüm bilgilerin bir dosya olarak adli soruşturmacı birime verileceği, ancak **İstihbarat metot ve teknikleri** kullanılarak toplanan ve henüz değerlendirilmemiş bilgilerin sadece istihbarat biriminde kalacağı ve diğer birimlere kesinlikle verilmeyeceğinin hükmüne bağlandığı,

• **Yasin Hayal** tarafından, İstanbul ilinde Agos gazetesi genel yayın yönetmeni **Hrant Dink'e** yönelik ses getirici bir eylem gerçekleştireceği yönünde **YİE Erhan Tuncel'den** 15.02.2006 tarihinde alınan ve **Ham İstihbari Bilgi** kapsamında kalan bilginin, Trabzon Valiliği ve Trabzon Jandarma Komutanlığı ile paylaşılmamasının;

○ **Asayiş saati uygulamasını düzenleyen "Jandarma Teşkilatı Görev ve Yetkileri Yönetmeliğinin" 146/1. maddesi ile Emniyet ve Asayiş İşlerinde İl, İlçe Ve Bucaklardaki Jandarma Ve Emniyet Ödevlerinin Yapılması ve Yetkilerinin Kullanılması Suretini ve Aralarındaki Münasebetleri Gösterir Yönetmeliğin 4/a-1. ve 4/a-2. maddelerinin;** emniyet ve asayiş saati toplantısında, Jandarma iç güvenlik birlik komutanları ve en büyük polis amirlerinin (24) saat içinde kendi görev ve sorumluluk bölgelerinde meydana gelen bütün olayları ve aldıkları haberleri, malumatları, bunlara karşı alınan veya alınması gerekli bulunan tedbirleri ve önerilerini hem İl Valisine hem de birbirlerine bildirecekleri hükümleri ile Emniyet ve asayiş toplantılarının düzenli olarak yapılması gerektiğine vurgu yapılan İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü'nün Emniyet ve Asayiş Toplantıları konulu 14.03.2005 tarih ve 51627 sayılı Bakan İmzalı genelgesi ve Adli kolluk görevlerinin hangi personel

tarafından ifa edileceği konulu 2005/115 sayılı İçişleri Bakanlığı genelgelerinde vurgu yapılan **bilgi paylaşımı kapsamında olmadığı,**

o 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanununun Ek 7. maddesinde hüküm altına alınan; Polisin ülke seviyesinde istihbarat faaliyetlerinde bulunacağına, bu amaçla bilgi toplayacağına, değerlendireceğine, yetkili mercilere veya kullanma alanına ulaştıracağına dair hüküm; Emniyet Genel Müdürlüğü Operasyon Yönetmeliği'nin, Hedef ile İlgili Bilgilerin Adli Soruşturmacı Birime Verilmesi başlıklı 15. maddesinde hüküm altına alınan; İstihbarat metot ve teknikleri kullanılarak toplanan ve henüz değerlendirilmemiş bilgilerin sadece istihbarat biriminde kalacağı ve diğer birimlere kesinlikle verilmeyeceğine dair hüküm ile istihbarat faaliyetlerinin anlamı açısından genel çerçeve çizen Jandarma Teşkilatı Görev ve Yetkileri Yönetmeliğinin 85/e. maddesinin; ihbarcının kimliği saptanamayan, telefonla vb. tarzda yapılan ihbarların istihbarat tekniklerine göre değerlendirileceği, bu değerlendirme sonucu, güvenilir bir haber olarak kabul edileceği anlaşıldığı taktirde gerekli işlemlere girileceği yönündeki hükmüne uygun bir işlem olduğu"

şeklinde tespit ve değerlendirmelere yer verilmiş ve Trabzon Eski Emniyet Müdürü Ramazan Akyürek ile ilgili olarak herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığı görüşü belirtilmiştir.

e) Raporun 5. araştırma konusu "**Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğüne, Yardımcı İstihbarat Elemanı (YİE) olarak istihdam edilen Erhan Tuncel'in, Başbakanlık Müfettişleri tarafından alınan 11.04.2008 tarihli ifadesinde 'Hrant Dink'e ait fotoğrafları Emniyet Görevlilerine teslim ettiği ve Ogün Samast'ı tanımlayan bilgileri Emniyet görevlilerine bildirdiği'**" iddiasıdır.

Bu hususla ilgili olarak;

• "(K) Mehmet KURT (Erhan Tuncel) ile Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlilerinin kayıtlara geçen ve müfettişliklerine ibraz edilen buluşmalarının 21.11.2004 ile 17.10.2006 tarihleri arasında 12 kez gerçekleştiği; bu buluşmalar sonrasında tanzim edilen Buluşma Raporları (F3) ile Haber Raporlarının (F4) tanzim edilerek resmi yazılarla Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığına bildirildiği; ancak bunların hiç birisinde Erhan Tuncel'in Hrant Dink'in resimlerini emniyet görevlilerine teslim ettiğine ve Ogün Samast'tan bahsettiğine ilişkin bilginin yer almadığı,

• Erhan Tuncel'in Hrant Dink'in resimlerini emniyet görevlilerine teslim ettiğini iddia ettiği 2006 yılının Mayıs, Haziran ve Temmuz aylarında, emniyet görevlileri ile Erhan Tuncel'in görüşme yaptıklarına dair herhangi bir belgenin bulunmadığı,

• Erhan Tuncel'in YİE'lik sürecinin sonlandırılması aşamasında, emniyet görevlileriyle en son buluşmanın 17.10.2006 tarihinde gerçekleştirildiği, bu buluşmada herhangi bir bilgi verildiğine ilişkin ibarenin ve raporun bulunmadığı; 16.11.2006 tarihinde ilişkisinin kesilmesi yönünde rapor tanzim edildiği; 23.11.2006 tarihinde ise YİE'lik statüsüne son verildiği"

tespitlerine yer verilmiş, ayrıca Erhan Tuncel'in, Hrant Dink cinayetinden önceki tarihlerde, Hrant Dink'e ait fotoğraflar ile Ogün Samast'ı tanımlayan bilgileri Trabzon Emniyet Müdürlüğü personeline teslim edip etmediğinin araştırılması kapsamında yaptıkları çalışmalarda elde ettikleri bilgilere göre;

• "Trabzon Emniyet Müdürlüğünde konuyla ilgili herhangi bir bilgi ve belgenin bulunmadığı; Erhan Tuncel ile emniyet mensuplarının gerçekleştirdiği buluşmalar sonrasında ayrıntılı olarak düzenlenen (F-4) Haber Raporlarının içerikleri ile müfettişliklerine sunulan Erhan Tuncel ve bilgi almak için istihdam edildiği grup (Yasin Hayal ve iltisaklı olduğu kişiler) hakkında Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlilerince sürdürülen takip ve tarassut çalışmalarına ilişkin belgelerin içeriklerine bakıldığında, Erhan Tuncel'in, Hrant Dink'e ait fotoğraflar ile Ogün Samast'ı tanımlayan bilgileri Trabzon Emniyet Müdürlüğü personeline teslim ettiğine, böyle bir bahsin geçtiğine dair herhangi bir ibarenin bulunmadığı,

• Bilgisine başvuru olanlar ile hakkında araştırma yapılanların ifadelerinde genel olarak; Erhan Tuncel'in, katıldığı görüşmelerin hiç birisinde, Hrant Dink'in fotoğrafları ve Ogün Samast ile ilgili bilgi vermediği gibi, cinayet sonrasında gerek Mehmet AYHAN'ın Erhan Tuncel ile yapmış olduğu görüşmede, gerekse Muhittin Zenit'in basına yansıyan görüşmesinde, yapılan tüm ısrarlara rağmen Ogün Samast ismini söylemediği,

• Her ne kadar, Erhan Tuncel, Başbakanlık Müfettişlerine verdiği 11-12.04.2008 tarihli ifadesinde "Hrant Dink'e ait fotoğrafları Emniyet Görevlilerine teslim ettiği ve Ogün Samast'ı tanımlayan bilgileri Emniyet görevlilerine bildirdiğini iddia etmekte ise de, Erhan Tuncel'in bu iddiasının yine kendi ifadesindeki bilgilerle uyuşmadığı; Çünkü, ifadesinde 'Hrant Dink'in fotoğraflarını K/Özgür ve K/Memduh'a verdiğini söylediği 2006 yılı Mayıs, Haziran ve Temmuz aylarında emniyet görevlileriyle herhangi bir buluşma kaydının bulunmadığı,

• 2006 yılı Eylül-Ekim aylarında, YİE'lik statüsüne son verilmeden önceki son görüşmesinde, K/Memduh, K/Ahmet ağabey (İskenderun 'dan gelen) ve K/Kürşat'ın olduğu bir ortamda, Yasin'in, **Pelitlispor'da sol kanatta oynayan hızlı koşan bir çocuk bulduğunu** söylediğini beyan etmekte ise de, yine kendi ifadesinin ilgili bölümünde; 2006 Eylül veya Ekim aylarında, emniyetin yönlendirdiği insanlarla görüştüğü ve diyaloga geçtiği için çevresinin bozulduğu gerekçesiyle herkesle ilişkiyi kesip, öğrenci olarak hayatına devam etmeye karar verdiğini; kendisinin, emniyet görevlilerine emniyetle olan ilişkisini kesmelerini, bunu yapmadıkları taktirde, Ankara'ya gidip, kendisi ile irtibatlı tüm biraz polisleri şikayet ederek ilişkisini kendisinin keseceğini söylediği; dolayısıyla aynı dönemde

da tehditvari bir üslupla ilişkisinin kesilmesini talep etmesi hem de istihbari bilgiler vermesinin çelişkili bir durum olduğu,

- 2006 yılı Kasım ayında Yasin'in, Oğün'ü Erhan Tuncel'in evine getirerek cinayeti işleyecek kişi olarak tanıştığını, bunu ihbar etmek için emniyeti çok aradığını, hatta 14.01.2007 (Mülkiye Müfettişlerinin Raporunda bu tarih sehven 14.01.2006 şeklinde yazılmış ama atıf yapılan Başbakanlık Raporundaki Erhan Tuncel'in ifadesinde bu tarih 14.01.2007 olarak belirtilmiştir.) tarihinde emniyete mesaj çektiğini beyan etmekte ise de; ifadesinin ilerleyen bölümlerinde, cinayetten önceki son iki ayda neler olduğunu hatırlamadığını beyan ettiği,

- Bunun yanı sıra gerek emniyetin 155 numaralı ihbar hattını kullanarak, gerek ise bildiği mekan olan Trabzon İstihbaratına bizzat giderek bu duyumunu rahatlıkla iletebilecek iken bu yola başvurmamasının kendi beyanlarını doğrulamadığı gibi; Hrant Dink cinayeti gerçekleşikten sonra hem ilk sorgularında, hem de basına yansıyan ve Erhan Tuncel ile emniyet görevlilerinin arasında geçen telefon konuşmalarında da cinayeti işleyen kişiyle ilgili bilgisinin olmadığını beyan ederek, bahsi geçen iddiasını çürüttüğü,

- Bütün bu bilgilere ek olarak, Erhan Tuncel'in iddiasının, Trabzon Emniyet Müdürlüğü ve İstihbarat Daire Başkanlığı kayıtlarıyla da doğrulanamadığı"

şeklinde tespit ve değerlendirmelere yer verilmiş ve ilgililer hakkında herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığı görüşü belirtilmiştir.

f) Rapordaki 6. araştırma konusu "Engin YILMAZ'ın Başbakanlık Müfettişleri tarafından alınan 13.03.2008 tarihli ifadesinde belirtilen; 'Yasin Hayal'in Mc Donalds eylemi sonrasında İstanbul'a kaçışında Erhan Tuncel'in rolüne ve yine Yasin Hayal'in aranması sürecinde Emniyet görevlilerince Trabzon'daki bir inşaattan alındığına" dair iddiadır.

Bu hususla ilgili olarak;

- "Trabzon Emniyet Müdürlüğünde, Yasin Hayal'in Mc Donalds eylemi sonrasında İstanbul'a kaçışında Erhan Tuncel'in katkısının bulunduğu; Yasin Hayal'in Mc Donalds eylemi sonrasında Trabzon'da aranması sürecinde Emniyet görevlilerince Trabzon'daki bir inşaattan alındığına dair herhangi bir bilgi, belge, ifade, yazışma ve kayıtların bulunmadığı,

- Pelitlispor kayıtları ile Emniyet kayıtlarının incelenmesinde, Engin YILMAZ'ın, ifadesinde geçen; "İnşaatta Pelitlispor'da oynayan Gökhan ve marangoz Mehmet ve mahallenin diğer gençleri vardı." iddiasında bahsi geçen "Gökhan" isimli ve marangoz Mehmet lakaplı herhangi bir şahıs bulunamadığı,

- Engin YILMAZ'ın ifadesinde yer alan; Yasin Hayal'in, Emniyet görevlileri tarafından değerlendirildikleri kişilerce Trabzon'daki bir inşaattan alındığı iddiası nedeniyle, Yasin Hayal'in

yakalanma süreci ile ilgili olarak yapılan çalışmalarda Engin YILMAZ'ın ifadesini doğrulayan herhangi bir bilgiye ulaşılamadığı,

- Konu hakkında bilgisine başvuru alanlar ifadelerinde genel olarak; Yasin Hayal'in Trabzon Emniyetinin bütüncül bir çalışmasıyla İstanbul'da yakalandığını, Engin YILMAZ'ın bu iddiasının Yasin Hayal tarafından bile ifade edilmediğini ve doğrulanmadığını beyan ettikleri,

- Konu hakkında detaylı bilgi veren ve Hrant Dink cinayetinin azmettiricilerinden birisi olduğu gerekçesiyle Tekirdağ 1 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda tutuklu bulunan Yasin Hayal'in ifadesinin ilgili kısmında ise; kendisinin Mc Donalds eylemini gerçekleştirdikten sonra Erhan Tuncel'in yönlendirmesi ile iki ayrı öğrenci evinde saklandığını, bunlardan birisinde kalırken, isminin İsmail olduğunu bildiği Hatay'lı bir öğrencinin (Erhan'ın yakın arkadaşı) ansızın panik bir şekilde eve girdiğini ve "bölgede Jandarmanın ev ev arama yaptığını, kendisini başka bir yere alacaklarını söylediğini, bunun üzerine kaldığı eve 50 - 60 metre uzaklıktaki boş bir inşaata götürdüğünü, Yasin Hayal'in orda kalmasını, kendisinin saatte bir gelerek Yasin Hayal ile ilgileceğini, Yasin Hayal'in oradan ayrılmamasını" söylediğini; İsmail'in gitmesinden sonra 4 -5 saat geçmesine rağmen Yasin Hayal'in saklandığı yer olan boş inşaata gelen gidenin olmadığını, bunun üzerine kendisinin de Erhan'ın başka bir arkadaş grubunun kaldığı başka bir eve gittiğini, o evde bir gece kaldıktan sonra önce Rize'ye oradan da İstanbul'a geldiğini, İstanbul'da Pelitli'den doğma büyüme tanıdığı abisi olan Hüseyin Özçiçek'in evinde kaldığını, daha sonra da Emniyetin yaptığı bir operasyon ile orada yakalandığını; Mc Donalds eylemi sonrasında Trabzon'da bir inşaatta saklanırken inşaattan Emniyet Görevlilerince alınmadığı gibi herhangi bir vatandaşın ticari otosu ile de alınmadığını, böyle bir olayın yaşanmadığını beyan ettiği"

şeklinde tespit ve değerlendirmelere yer verilmiş ve ilgililer hakkında herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığı görüşü belirtilmiştir.

g) Rapordaki 7. araştırma konusu "Esat YORULMAZ adına kayıtlı ve fakat Yasin Hayal tarafından kullanıldığı İstanbul Emniyet Müdürlüğüne tespit edilen, Sinan RAŞİTOĞLU ve Osman Hayal ile çok yoğun irtibatı bulunan 0 537 506 55 41 no'lu telefon numarasıyla ilgili irtibat bilgilerinin, Mc Donalds bombalanması sırasında veya sonrasında Trabzon Emniyetince bilinmemesi ve/veya irdelenmemesinin de bir eksiklik olduğu" iddiasıdır.

Bu hususla ilgili olarak;

- "Bahsi geçen bilgilerin, İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünde görevli Komiser ATUNBULAK tarafından ve Mc Donalds'a bombalı eylem yapılmasının arkasından Yasin Hayal'in yakalanması sürecinde, Trabzon Emniyet Müdürlüğü'nün İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğüne muhatap 28.10.2004 tarihli yazısında, Hüseyin ÖZÇİÇEK tarafından kullanıldığı belirtilen cep telefonu numarasıyla ilgili olarak yapılan çalışmalarda elde edildiği,

• Bu çalışmada özetle; Hüseyin ÖZÇİÇEK'e ait telefon numarası irtibatları arasında en çok iletişim kurulan şahıslardan yola çıkılarak, Osman Hayal tarafından kullanılan ve Taner İDİĞÜ adına kayıtlı 537 245 33 68 no.lu cep telefonu numarası ile bu telefon numarasından yine en çok iletişim kurulan şahıslardan yola çıkılarak Yasin Hayal tarafından kullanılan ve Esat YORULMAZ adına kayıtlı 537 506 55 41 numaralı cep telefonu hattının tespit edildiği,

• 2004 yılında yapılan tespitlere göre, Yasin Hayal tarafından kullanılan 537 506 55 41 numaralı cep telefonu hattı ile irtibatı bulunan pek çok yurtdışı telefon numarası tespit edildiği ve bu numaraların Hollanda, Almanya, İsviçre, Rusya, Kıbrıs ve hatta Amerika'ya kadar uzandığının görüldüğü,

• Yapılan araştırmalarda 2004 yılında sistem henüz yeni olmakla beraber, internet üzerinden görüşme yapılmasını sağlayan servisler aracılığıyla, Türkiye'deki bir cep telefonu numarasının internet aracılığıyla tek yönlü olarak aranmasının mümkün olduğu, bu şekilde internet üzerinden yapılan arama sırasında, ülkemizde kullanılan bir cep telefonunu arayan numaranın, aranan telefona yurtdışı telefon numarası olarak düştüğü, böylelikle internetin bulunduğu herhangi bir yerden örneğin Türkiye'deki bir internet kafeden yapılan arama sonucunda, aranan telefonda çıkan numaranın başındaki ilk 2-3 rakam olan ülke kodunun, kullanılan servis sağlayıcısının menşesine bağlı olarak değiştiği, dolayısıyla Yasin Hayal tarafından yurtdışı görüşme olarak gözükten aramaların yurtiçinde bulunan başka şahıslarla internet üzerinden yapılan görüşmeler olabileceğinin kuvvetle muhtemel olduğu,

• 537 506 55 41 numaralı cep telefonu hattının Esat YORULMAZ isimli Burdur Yeşilova nüfusuna kayıtlı Abdülkadir oğlu, 16.06.1979 Denizli doğumlu şahsa kayıtlı olduğu, bu hattın 11.08.2004 tarihinde açıldığı ve 16.03.2006 tarihinde kapandığı, GSM'nin kayıtlı olduğu adresin ikamet adresi olmadığı, ancak bu GSM numarası haricinde yine şahsın adına Denizli'de farklı adreslere kayıtlı birçok GSM telefonunun olduğu ve şahsın 25.08.2007 tarihinde hayatını kaybettiği bilgisinin edinildiği, Esat YORULMAZ ile Yasin Hayal ve çevresindeki şahıslar arasında herhangi bir bağlantı kurulmadığı, Esat YORULMAZ adına kayıtlı pek çok GSM numarasının bulunması konusunda ise, günümüzde oldukça yaygın olduğu Emniyet görevlilerince de teyit edilen, şahsın adına kayıtlı GSM bayilerince başka şahıslara tahsis edilebilen, bir nevi "açık hat" olma ihtimali olduğu,

• Elde edilen bilgilerin Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğüyle paylaşıldığına dair herhangi bir belge ve bilginin de bulunmadığı,

• 0 536 261 71 89 ve 0 537 506 55 41 numaralı GSM telefonları hakkında İstihbarat Dairesi Başkanlığı ve bağlı birimleri tarafından önleyici amaçlı dinleme gerçekleştirilmediği ve yapılmış herhangi bir çalışma bulunmadığı gibi Trabzon Emniyet Müdürlüğünde de konu ile ilgili herhangi bir belge ve bilginin bulunmadığı; Yasin Hayal tarafından kullanılan "0 537 506 55 41" numaralı cep

telefonu hattının, Burdur/Yeşilova nüfusuna kayıtlı Abdülkadir oğlu 1979 Denizli doğumlu Esat YORULMAZ isimli bir şahıs üzerine olduğunun bilinmediği; bu konuda iletişimin tespiti ve dinlenmesi de dahil olmak üzere herhangi bir çalışma yapılmadığı; dönem itibariyle, Trabzon Emniyet Müdürlüğüne Yasin Hayal'in Esat YORULMAZ adına kayıtlı 0537 506 55 41 numaralı telefonu kullandığı veya Esat YORULMAZ'ın istihbari çalışmalara konu edildiğine ilişkin herhangi bir bilgi intikal etmediği, 24.10.2004 tarihli Mc Donalds eylemine kadar bir istihbarat çalışmasına konu edilmeyen Yasin Hayal'in eylemden kısa bir süre sonra İstanbul'da yakalanarak adli makamlara sevk edildiği, Yasin Hayal ile ilgili ilk teknik takibin ise Trabzon Emniyet Müdürlüğünce 08.11.2005 tarihinden itibaren gerçekleştirildiği, bu takibin ise Trabzon Emniyet Müdürlüğünce tespit edilen başka bir GSM numarası üzerinden gerçekleştirildiği,

• Yasin Hayal'in Esat YORULMAZ adına kayıtlı 0537 506 55 41 numaralı telefonu kullandığının tespit edilememesinin sebebinin ise; isteyen her kişinin kendi adına kayıtlı olmayan, gerek yakınlarına ve gerekse de ikinci/üçüncü şahıslar adına kayıtlı SİM kartlarını kolaylıkla temin edip kullanabilmesi, satın alınan SİM kartlarının takip edilen hedef numaralarıyla irtibatlı olmaması halinde de teknik takip açısından tespit edilememesinden kaynaklanabileceği,

• Konu hakkında bilgisine başvuru alanların Müfettişliklerine verdiği yazılı ifadelerinin ilgili kısımlarında özetle; Mc Donalds eylemini gerçekleştiren Yasin Hayal'in yakalanması sürecinde arkadaş ve aile irtibatlarının da içinde olduğu birçok irtibatlarına bakıldığı, çalışmalar yapıldığı halde Esat YORULMAZ isimli şahıs adına kayıtlı olup Yasin Hayal tarafından kullanıldığı tespit edilen 0 537 506 55 41 numaralı GSM numarasının Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünce tespit edilemediğini beyan ettikleri,

• Hrant Dink cinayetinin azmettiricilerinden birisi olduğu gerekçesiyle Tekirdağ 1 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda tutuklu bulunan Yasin Hayal'e, "2004-2006 yıllarında 0537 5065541 cep telefon numarasını kullandığı ve bu cep telefonu ile birçok kez görüşme yaptığı, hatta bu cep telefonu ile yurtdışı birtakım numaraları aradığının iddia edilmekte olduğu, bu telefon numarasının kimin adına kayıtlı olduğunun; Esat YORULMAZ isminde herhangi bir kişiyi tanıyıp tanımadığı veya hatırlayıp hatırlamadığının" sorulması üzerine; ifadesinin ilgili kısmında; belirtilen telefon numarasını hatırlamadığı gibi kendi kullandığı 0538 ile başlayan telefon numarasını da hatırlayamadığını; aradan uzun zaman geçtiği için Esat YORULMAZ isminde herhangi birisini de tanıdığını hatırlamadığını beyan ettiği,

• İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünde görevli Komiser Volkan ALTUNBULAK tarafından yapılan çalışmalar neticesinde, Yasin Hayal, Osman Hayal, Taner İDİĞÜ, Esat YORULMAZ ve irtibatları konusundaki bulguların istihbari nitelikte çalışmalar olması nedeniyle, konunun mevcut mevzuat hükümleri ve yargı kararları ışığında değerlendirilmesinin gerektiği,

• Bu kapsamda; Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 13.06.2006 tarih, 2006/4.MD-122 Esas, 2006/162 Karar No.lu kararında geçen açıklamalarda sonuç olarak; telefonla haberleşmenin dinlenmesine ilişkin son düzenlemenin 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda yapıldığı; iletişimin tespiti ve dinlenmesinin adli boyutunu düzenleyen 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 135, 136 ve 138. maddeleri gereği, bir suç dolayısıyla yapılan soruşturma ve kovuşturmada, suç işlendiğine ilişkin kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve başka suretle delil elde edilmesi imkânının bulunmaması durumunda, katalog olarak düzenlenen suç konularında iletişimin tespiti ve dinlenmesi usulüyle delil elde edilmesine cevaz verdiği;

• Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 13.06.2006 tarih, 2006/4.MD-122 Esas, 2006/162 Karar No.lu ve 03.07.2007 tarih, 2007/5.MD-23 Esas, 2007/167 Karar No.lu kararlarında da açıkça vurgulandığı şekliyle, kanunun getirdiği şartlara uymadan elde edilen kanıtların yasa dışı olarak elde edilmiş kanıt niteliğinde olduğu ve davanın sonucuna etkisinin olmayacağı yorumunun getirildiği,

• İstihbarat faaliyetlerinde, önleme amaçlı olarak, iletişimin tespiti ve dinlenmesini olanaklı kılan ve Polisin ülke düzeyinde istihbarat faaliyetleri yürütmesine imkan sağlayan 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanununun Ek 7. maddesine 5397 sayılı Kanunun 1. maddesiyle eklenen maddeler gereği; 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanununun Ek 7. maddesi birinci fıkrasında belirtilen görevlerin yerine getirilmesine yönelik olarak, 4.12.2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun, casusluk suçları hariç, 250 nci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde yazılı suçların işlenmesinin önlenmesi amacıyla, belirli şartlarla telekomünikasyon yoluyla yapılan iletişimin tespit edilebileceğinin, dinlenebileceğinin, sinyal bilgilerinin değerlendirilebileceğinin ve kayda alınabileceğinin hüküm altına alındığı,

• Ancak, tedbirin uygulanması ile elde edilen kayıtların akıbetini belirleyen madde hükümlerine göre de; gecikmesinde sakınca bulunan hallerde verilen yazılı emrin, yirmi dört saat içinde yetkili ve görevli hâkimin onayına sunulacağını, sürenin dolması veya hâkim tarafından aksine karar verilmesi halinde tedbir derhal kaldırılarak dinlemenin içeriğine ilişkin kayıtların, denetimde ibraz edilmek üzere muhafaza edilecek bir tutanakla tespit olunarak en geç on gün içinde yok edileceğinin; uygulanan tedbirin sona ermesi halinde ise, dinlemenin içeriğine ilişkin kayıtların denetimde ibraz edilmek üzere muhafaza edilecek bir tutanakla tespit olunarak en geç on gün içinde yok edileceğinin; bu madde hükümlerine göre yürütülen faaliyetler çerçevesinde elde edilen kayıtların, birinci fıkrada belirtilen amaçlar dışında kullanılamayacağını, elde edilen bilgi ve kayıtların saklanması ve korunmasında gizlilik ilkesinin geçerli olduğunun hükme bağlandığı,

• Esat YORULMAZ adına kayıtlı ve fakat Yasın Hayal tarafından kullanıldığı İstanbul Emniyet Müdürlüğüne tespit edilen, Sinan RAŞİTOĞLU ve Osman Hayal ile çok yoğun irtibatı bulunan 0 537 506 55 41 no'lu telefon numarasıyla ilgili irtibat bilgilerinin; İstanbul

Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünde görevli Komiser ATUNBULAK tarafından ve Mc Donalds'a bombalı eylem yapılmasının arkasından Yasin Hayal'in yakalanması sürecinde, Trabzon Emniyet Müdürlüğünün İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğüne muhatap 28.10.2004 tarihli yazısında, Hüseyin ÖZÇİÇEK tarafından kullanıldığı belirtilen cep telefonu numarasıyla ilgili olarak 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanununun Ek 7. maddesi kapsamında istihbarat faaliyetleri neticesinde elde edildiği; bu nedenle, ilgili mevzuat hükümlerince yasal süresi bitiminde imha edilmiş olması ve daha sonra kullanılamamasının gerektiği,

- Yasin Hayal'in ifadesinde herhangi bir bilgi hatırlamadığını beyan ettiği gibi, Esat YORULMAZ adına kayıtlı ve fakat Yasin Hayal tarafından kullanıldığı İstanbul Emniyet Müdürlüğünce tespit edilen, Sinan RAŞİTOĞLU ve Osman Hayal ile çok yoğun irtibatı bulunan 0 537 506 55 41 no'lu telefon numarasının Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünce bilinmediğinin bilgisine başvuru alanların beyanlarıyla da teyit edildiği,

- Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğünün Esat YORULMAZ adına kayıtlı olup Yasin Hayal'in kullandığı 0 537 506 55 41 no'lu telefon numarasını bilmemesinin; kişilerin kendi isimlerine kayıtlı olmayan sim kartlarını kullanmaları, bu hattan takibe alınan hatlarla muhaberede bulunmamaları ve herhangi birisinin istihbari olarak bu bilgiyi kurumlara bildirmediğinden kaynaklanmış olabileceği,

- 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanununun Ek 7. maddesi kapsamında Komiser Volkan ALTUNBULAK tarafından yapılan çalışmalarda elde edilen bilgilerin, istihbarat faaliyetleri neticesinde elde edilen bilgilerden olduğu; 2004 yılında elde edilen bilgilerin 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanununun Ek 7/5. maddesinin, "Uygulanan tedbirin sona ermesi halinde, dinlemenin içeriğine ilişkin kayıtlar en geç on gün içinde yok edilir. Durum bir tutanakla tesbit olunur ve bu tutanak denetimde ibraz edilmek üzere muhafaza edilir." hükmü gereğince imha edilmiş olması gerektiği; **imha edilmediği için rapora konu olan bu bilgilerin ise yasa dışı olarak elde edilmiş kanıt niteliğinde olduğu** ve bu kayıtlar üzerinden herhangi bir hükme varmanın olanaklı olmadığı"

şeklinde tespit ve değerlendirmelere yer verilmiş ve ilgililer hakkında herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığı görüşü belirtilmiştir.

Mülkiye Başmüfettişleri Mustafa ÜÇKUYU ve Mehmet CANOĞLU'nun düzenlediği Raporlar üzerinde Başbakanlık Başmüfettişleri Mehmet AKIN, Ayşegül GENÇ ve Başbakanlık Müfettişi Yasemin Tuğçe İNAN tarafından değerlendirme yapılmış ve ulaşılan tespit ve kanaatlerini içeren 18.01.2010 tarih ve 13/10-07 sayılı yazı kaleme alınarak Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığına sunulmuştur. Mülkiye Başmüfettişlerinin Araştırma Raporları üzerine Başbakanlık Başmüfettişlerince yapılan farklı değerlendirmeler İçişleri Bakanlığına ulaştırılmıştır. Ayrıca bu farklı değerlendirmeler bazı basın yayın organlarında haber ve yorumlara neden olmuştur.

Müteakiben İçişleri Bakanı imzasıyla Başbakanlığa yazılan 17.03.2010 tarih ve B050TEF0000073.04/(34-2) 1142 sayılı yazı ile Başbakanlık Müfettişleri ve Mülkiye Müfettişlerinden müştereken bir çalışma grubu oluşturularak konuyla ilgili gerekli araştırma ve incelemenin yeniden yapılması talep edilmiştir.

Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanı Yunus ARICI imzasıyla kaleme alınan 30.04.2010 tarih ve 898 sayılı İçişleri Bakanlığına hitaplı cevabi yazıda, Başbakanlık Teftiş Kurulu tarafından yapılan inceleme neticesinde tespit edilen konulara ilişkin görev, yetki ve takdirin İçişleri Bakanlığında olduğu belirtilmiştir.

Bunun üzerine İçişleri Bakanlık Makamının 30.04.2010 tarih ve (34-2)81 ve 82 sayılı olurları ile iddiaların işleme konulmaması kararı verilmiş ve Hrant Dink'in eşi Rehal Dink'in Avukatı Fethiye ÇETİN'e ve Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına tebliğ edilmiştir. İçişleri Bakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığının Kurulumuza hitaplı 19.08.2011 tarih ve (34-2) 4094 sayılı yazıları ile bu kararlara karşı tarafların yargı yoluna gittiklerine ilişkin bir belgenin İçişleri Bakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığına intikal etmediği bildirilmiştir.

7- Trabzon Emniyet Müdürlüğü Görevlileriyle İlgili Diğer Raporlar

Yukarda yer verilen ön inceleme veya araştırmaların dışında Trabzon Emniyeti ve görevlileri hakkında Hrant Dink cinayeti ile bağlantılı olduğu düşünülen çeşitli iddialarla ilgili araştırma, inceleme, değerlendirme ve/veya disiplin soruşturmaları yapılmıştır. Bu kapsamda hazırlanan raporların konusuna, yapılan tespit ve değerlendirmeler ile getirilen önerilere aşağıda yer verilmiştir.

a) İçişleri Bakanlık Mülkiye, Jandarma ve Polis Müfettişlerince Düzenlenen 15.02.2007 tarih ve 138/15, 93/14, 74/4 sayılı Araştırma Raporu

İçişleri Bakanlık Makamının 26.01.2007 tarih ve 76 (61-1) 285 sayılı onayları çerçevesinde "Hrant Dink Cinayeti Şüphelileri Ogün Samast, Yasin Hayal, Erhan Tuncel, Ahmet İskender, Ersin Yolcu, Zeynel Abidin Yavuz, Tuncay Uzundal ve Salih Hacısalihoğlu'nun, Emniyet ve Jandarma İlişkisi" araştırılmış ve Mülkiye Başmüfettişleri Şükrü Yıldız ve Mehmet Ali Özkılıncı ile Jandarma Müfettişi J. Kd. Albay İsa Öztürk ve Polis Başmüfettişi Osman Özbek tarafından anılan konuyla ilgili 15.02.2007 tarih ve 138/15, 93/14, 74/4 sayılı Araştırma Raporu düzenlenmiştir.

Raporda, anılan müfettişlerin Hrant Dink cinayeti şüphelilerinin Emniyet ve Jandarma ile herhangi bir ilişkisinin olup olmadığı ile varsa mahiyetinin açıklanması talebini içeren yazılarına Trabzon Emniyet Müdürlüğü ve Trabzon Jandarma Komutanlığı tarafından aşağıda mahiyeti belirtilen cevap verilmiştir:

"1- Trabzon Emniyet Müdürlüğü'nün, Erhan Tuncel'den 17.11.2004-23.11.2006 tarihleri arasında yardımcı istihbarat elemanı olarak istifade ettiği, buna ait talebin 17.11.2004 tarihinde Emniyet Genel Müdürlüğüne gönderildiği ve onaylanması ile 02.12.2004 tarihinde kayda alındığı, Erhan Tuncel'in buluşmalara gelmemesi, yalan söylemesi, bilgi saklamaya çalışması ve güvensiz olması sebebiyle 17.11.2006 tarihinde Yardımcı İstihbarat Elemanlığı statüsüne son verildiği, 23.11.2006 tarihinde kayıtlardan düşüldüğü,

-Diğer şüphelilerin emniyet ile herhangi bir irtibatı bulunmadığı,

2- Tuncay Uzundal'ın Merkez Jandarma Karakol Komutanlığı Asayiş Tim Komutanı J. Astsb. Çvş. Satılmış Şahin'i görevi nedeniyle tanıdığı, birkaç telefon temasının bulunduğu,

Erhan Tuncel'in; Tuncay Uzundal'ın ev arkadaşı olması nedeniyle J. Astsb. Çvş. Satılmış Şahin tarafından tanındığı, birkaç telefon temasının bulunduğu,

Diğer şüphelilerin Jandarma ile herhangi bir irtibatı bulunmadığı"

Ayrıca, Erhan Tuncel'in Trabzon Emniyet İstihbarat Müdürlüğü YİE elemanlığından ilişiğinin kesilmesi hususunda Başbakanlık Müfettişleri tarafından hazırlanan raporda bazı yeni iddialar ortaya konmuş ve bu iddialar İçişleri Bakanlığı Müfettişlerince araştırılmış olup bu konuda yapılan işlemlere ilgili kısımda yer verilmiştir.

b) İçişleri Bakanlığı Mülkiye ve Polis Müfettişlerince Düzenlenen 15.02.2007 tarih ve 138/16, 93/15, 74/3 sayılı Araştırma Raporu

İçişleri Bakanlık Makamının 26.01.2007 tarih ve 76(61-1) 285 sayılı onayı ile görevlendirilen Mülkiye Başmüfettişleri Şükrü Yıldız ve Mehmet Ali Özkılınç ve Polis Başmüfettişi Osman Özbek tarafından "Hrant Dink Cinayeti Şüphelisi Yasin Hayal'in, 24.10.2004 tarihinde Trabzon Mc. Donalds'a bomba attıktan sonra saklandığı yerin Emniyete ihbar edildiği halde ihbarın iki gün sümen altında tutulduğu" iddiasının araştırılması neticesinde düzenlenen 15.02.2007 tarih ve 138/16, 93/15, 74/3 sayılı Araştırma Raporunda;

"İleri sürülen iddianın sübuta ermediği, araştırma konusunun Polisin suç işlendikten sonra yaptığı adli görev kapsamında olduğu, adli görev sırasında işlenen suçlardan ötürü yetkili Cumhuriyet Savcılıklarınca genel hükümlere göre soruşturma yapılacağı, Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığınca Mc. Donalds dosyasının tekrar açıldığı anlaşıldığından yapılacak herhangi bir işlemin olmadığı"

görüşü belirtilmiştir.

c) İçişleri Bakanlığı Mülkiye Müfettişlerince Düzenlenen 22.02.2007 tarih ve 138/19, 93/18 sayılı Tevdi Raporu

İçişleri Bakanlık Makamının 26.01.2007 tarih ve 76(61-1)285 sayılı onayı ile görevlendirilen Mülkiye Başmüfettişleri Şükrü Yıldız ve Mehmet Ali Özkılıç tarafından "24.10.2004 günü Trabzon Mc. Donalds'a bomba atılması eylemini Yasin Hayal ile Erhan Tuncel'in birlikte gerçekleştirdikleri, bombanın Erhan Tuncel tarafından hazırlandığı, Yasin Hayal'in eylem sırasında giydiği (kanlı) pantolonun Erhan Tuncel tarafından emniyet görevlilerine verildiği halde delil olarak kullanılmadığı, Erhan Tuncel'in emniyet adına Yardımcı İstihbarat Elemanı olmaya razı edilerek soruşturma dışına çıkarıldığı" iddiasının araştırılması sonucu, düzenlenen 22.02.2007 tarih ve 138/19, 93/18 sayılı tevdi raporunda; söz konusu iddiaların "polis adli görevi sırasında işlenen suçlardan" olduğundan gereğinin takdiri için evrakın Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesi gerektiği sonucuna varılmış ve anılan Rapor gereği için Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığına tevdi edilmiştir.

Ayrıca, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının (CMK. 250. Madde ile Görevli) 2007/881 soruşturma, 2007/163 nolu görevsizlik kararı ve ekindeki 20.04.2007 tarihli yazıları ile Trabzon Emniyet Müdürlüğünde görevli bazı polis memurları ile Trabzon İl Merkez Komutanlığındaki bazı görevliler hakkında "görevi kötüye kullanma, görevi ihmal, suçluyu kayırma, suç delillerini yok etme, gizleme veya değiştirme" suçlarından soruşturma yapılması için Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmuştur.

Müştekiler ve vekilleri de verdikleri dilekçeler ve ifadeleri ile; İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının söz konusu görevsizlik kararı ve ekindeki 20.04.2007 tarihli yazılarında belirtilen hususlarda suç duyurusunda bulunmuşlardır. Ayrıca Trabzon Emniyet Müdürlüğündeki ve İl Merkez Jandarma Komutanlığındaki görevliler hakkındaki bu soruşturma evrakına görevsizlik kararı verilerek, dosyanın Hrant Dink'in öldürülmesi ile ilgili soruşturmayı yürüten 250. Madde İle Görevli İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmesini talep etmişlerdir.

Bunun üzerine **Trabzon Cumhuriyet Bassavcılığı tarafından** yapılan soruşturma sonucunda "görevi kötüye kullanma, görevi ihmal, suçluyu kayırma, suç delillerini yok etme, gizleme veya değiştirme" suçlarından şüpheliler Muhittin Zenit, Yahya Öztürk, Engin DİNÇ, Ercan DEMİR, Tevfik CANTÜRK, Bayram SAZLI, Hüseyin YILMAZ, Trabzon Emniyet Müdürlüğünde görevli bazı polis memurları ve İl Merkez Jandarma Komutanlığındaki bazı görevliler haklarında, 10.01.2008 tarihli ve 2007/1235 soruşturma, 2008/129 sayılı karar ile Trabzon'da görevli bazı emniyet ve jandarma görevlileri hakkında kamu davası açılmasını gerektirir bir delil elde **edilemediğinden Kamu adına Kovuşturmaya Yer Olmadığı kararı** verilmiştir (EK:30)

Verilen bu karara Rahil Dink ve diğerleri adına vekilleri Avukat Bayram BELEN ve Avukat Hakan BAKIRCIOĞLU tarafından yapılan itiraz üzerine Rize Ağır Ceza Mahkemesinin 14.02.2008 tarih ve Değişik İş No Karar:2008/82 sayısı ile İtirazın Reddine karar verilerek Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığının itiraza konu kararı kesinleşmiştir.

Anılan karar kanun yararına bozma yönünden değerlendirilmek üzere, Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından Adalet Bakanlığına gönderilmiş ise de, Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün 09.06.2009 tarihli ve B.03.0.CİG.0.00.00.04-105-61-1381-2009/5942/30463 sayılı yazısı ile karar aleyhine kanun yararına bozma yoluna gidilmediği ve dosyanın Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığına iade edildiği anlaşılmıştır.

e) İçişleri Bakanlığı Mülkiye Müfettişlerince Düzenlenen 05.03.2007 tarih ve 138/21, 93/20 sayılı Değerlendirme Raporu

İçişleri Bakanlık Makamının 26.01.2007 tarih ve 76(61-1)285 sayılı onayı kapsamında "19.01.2007 tarihinde Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in ölümü ile irtibatlı olaylar zinciri çerçevesinde, Trabzon Emniyet Müdürü Reşat ALTAY'ın gerek idari gerekse güvenlik tedbirleri bakımından genel tutum ve davranışlarının değerlendirilmesi" ile ilgili olarak Mülkiye Başmüfettişleri Şükrü Yıldız ve Mehmet Ali Özkılınc tarafından düzenlenen 05.03.2007 tarih ve 138/21, 93/20 sayılı Değerlendirme Raporunda;

"Trabzon'da görev yaptığı 7 aylık süre ile yapılan çalışmalarda elde edilen verilerin sağlıklı ve objektif bir değerlendirme yapmak için yeterli olmadığı, ancak; 19.01.2007 tarihinde Hrant Dink'in öldürülmesi ile ilgili olaylar zinciri çerçevesinde, gerek idari gerekse güvenlik tedbirleri bakımından olayların önlenmesinde gayret gösterdiği, Vatandaş tarafından sevildiği, teşkilatını topladığı, toplum destekli polislik uygulamasına önem verdiği"

görüşü belirtilmekle birlikte tedbiren Bakanlık Makamının 26.01.2007 tarihli onayı ile Trabzon Emniyet Müdürü Reşat ALTAY, geçici olarak Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı emrinde Merkez Emniyet Müdürü olarak görevlendirilmiş, bilahare 13 Aralık 2007 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 2007/9589 İçişleri Bakanlığı Kararnamesi ile Burdur Emniyet Müdürlüğüne atanmıştır.

8- Müşteki Vekillerinin 10.02.2010 Tarihli Suç Duyurusu Üzerine Yürütülen Adli Soruşturmalar

İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesinde devam eden 2007/428 esasına kayıtlı kovuşturma esnasında Dink Ailesi tarafından mahkemeye sunulan 10.02.2010 tarihli dilekçede, Trabzon Emniyet Müdürlüğü ve Jandarma Komutanlığı personelleriyle ilgili iddiaların yenilendiği anılan Mahkemece gereğinin takdir ve ifası için dilekçe ve ekleri İstanbul C. Başsavcılığına

Madde İle Yetkili) intikal ettirildiği ve İstanbul C. Başsavcılığının da CMK 250. Madde kapsamı dışında kalan iddialar yönünden 2010/239 sayı ile görevsizlik kararı vererek dosyayı "Memur Suçlarını" soruşturan savcıya gönderdiği, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı Memur Suçlarını Araştırma Bürosunca 28.05.2010 tarih ve 2010/6368-219 Karar no ile yetkisizlik kararı vererek yetkili Trabzon C. Başsavcılığına Dink ailesi vekillerinin dilekçe ve eklerini gönderdiği anlaşılmıştır.

Anılan şikâyet dilekçesindeki iddiaların Trabzon C. Başsavcılığınca soruşturulması sonucunda, Dink ailesi ve vekilleri tarafından verilen son dilekçe ve eklerinde daha önce yapılan ve kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilen iddialardan başka yeni iddia ve delillerin mevcut olmadığı ve ileri sürülen iddiaların daha önce yürütülen soruşturma kapsamında incelenip değerlendirildiği belirtildikten sonra 29.06.2010 tarih ve 2010/3453 karar sayısıyla "kovuşturmaya yer olmadığına dair karar" verildiği incelenmiştir (EK:26).

Dink Ailesi tarafından bu karara karşı yapılan itirazın da Rize Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 11.01.2011 tarih ve 2010/762 değişik iş sayılı karar ile kabul edildiği, soruşturmanın genişletilmesine ve eksikliklerin (bazı görevlilerin ifadelerinin alınması) soruşturmayı yürüten C. Savcısı tarafından giderildikten sonra karar vermek üzere Rize Ağır Ceza Mahkemesine gönderilmesine karar verildiği, Rize Ağır Ceza Mahkemesinin itirazı kabul eden kararına Trabzon C. Başsavcılığının itirazının ise Rize Ağır Ceza Mahkemesince reddedildiği görülmüştür.

Müteakiben Rize Ağır Ceza Mahkemesinin bu kararının gereği Trabzon C. Başsavcılığının 26.04.2011 tarih ve 2020/5689 sayılı yazılarıyla yerine getirilerek (Reşat Altay, Sabri Uzun, Levent Yarmel, Emin Arslan'ın beyanları) soruşturma dosyası ve eklerinin incelenmek üzere itirazı inceleyen Rize Ağır Ceza Mahkemesine gönderildiği anlaşılmıştır.

Müşteki Vekilleri de 06.05.2011 tarihli ek dilekçeleri ile söz konusu görevlilerin ifadelerine dikkat çekerek Kovuşturmaya Yer Olmadığı Kararının kaldırılmasını yeniden talep etmişlerdir.

İtirazı inceleyen Rize Ağır Ceza Mahkemesi 10.06.2011 tarih ve değişik iş no: 2010/762 sayılı kararında, sonradan ortaya konulan delillerin soruşturma kapsamında daha önce yapılan değerlendirmeye yeni bir olgu kazandırmadığı gibi yeni şüpheliler hakkında da kamu davası açılması için yeterli delil bulunmadığı gerekçeleriyle Trabzon C. Başsavcılığının 29.06.2020 tarih ve 2010/3453 karar sayılı Kovuşturmaya yer olmadığı kararına yapılan itirazın reddine karar vermiş ve böylece Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlileri hakkından ileri sürülen iddialarla ilgili Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Karar kesinleşmiştir.

9- Trabzon Emniyet Personeli İle İlgili Diğer İşlemler

a) Bayburt Emniyet Müdürlüğü kadrosunda görevli 270033 sicil sayılı **Polis Memuru Oktay DAŞTAN**'ın, Trabzon Emniyet Müdürlüğü emrinde görevli iken 20-21.01.2007 tarihlerinde M.H.P Boztepe Teşkilat Başkanlığı yapan Gürhan KUŞÇU isimli şahısla yaptığı telefon konuşmalarında; Hrant Dink cinayetinin failinin kim veya kimler olduğuna dair bilgi alıp kendisine (Gürkan Kuşçu'ya) bilgi vereceğini beyan ettiği ve Trabzon Ülkü Ocakları Başkanı Tolga SİVRİKAYA'yı kastederek "reisin ismini lekelemeye çalışıyorlar, o da savunmasını ona göre hazırlasın, desin lekelemeye çalışıyorlar camiamızı ve ismimizi" diyerek vereceği ifade üzerinde dolaylı da olsa yönlendirme yaptığı iddiası ile ilgili olarak muhakkik tarafından yapılan disiplin soruşturması sonucunda;

Disiplin yönünden; Trabzon İl Polis Disiplin Kurulunca 12.09.2008 tarih ve 2008/53 sayılı "Hizmet içinde resmi sıfatının gerektirdiği saygınlığı ve güven duygusunu sarsacak eylem ve davranışlarda bulunmak" suçundan dolayı "16 ay uzun süreli durdurma" cezasıyla tecziyesine karar verilmiştir.

Adli yönden; İstanbul C.Başsavcılığının (CMK 250. Madde ile Yetkili) Sor.2007/972 sayısına kayden yapılan tahkikatın devam ettiği anılan Savcılığın Emniyet Genel Müdürlüğüne hitaplı 15.02.2011 tarihli yazısından anlaşılmıştır.

b) 10.02.2007 günü internet ortamında www.aksam.com.tr adresinde ve adı geçen gazetenin İstanbul baskısında; Süleyman ARIOĞLU ve Murta ALHAN imzasıyla yayımlanan "VUR EMRİ POLİS ŞEFİNDEN" başlıklı haberde, gazeteci Hrant Dink'in öldürülmesiyle ilgili, Trabzon TEM Şube Müdürü Yahya Öztürk'ün olayla ilgili olduğu şeklinde iddialara yer verilmiştir.

Bu iddia ile ilgili olarak herhangi bir idari araştırma veya 4483 sayılı Kanun kapsamında ön inceleme yapıldığına dair bir bilgiye rastlanmamıştır. Bununla birlikte Trabzon Valiliğinin 10.02.2007 tarih ve 2953 sayılı yazısında; Trabzon Emniyet Müdürlüğünde görevli 3.Sınıf Emniyet Müdürü Yahya Öztürk hakkındaki iddiaların yalan iftira ve karalama kampanyasının asılsız bir ürünü olduğu ve adı geçen Şube Müdürünün 10.02.2007 tarih ve 1639 sayılı dilekçesi ile Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunduğu belirtilmiştir.

Ayrıca, Yahya Öztürk tarafından; 10.02.2007 ve 12.02.2007 tarihlerinde İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına sunulmak üzere Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığına ve ayrıca 07.03.2007 tarihinde Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığına konuyla ilgili şikâyette bulunduğu; 12.02.2007 tarihinde gizlilik kararı olan bir dosya ile ilgili olarak kendisini hedef yapacak mesnetsiz bilgiler sızdırarak yargılamayı etkilemeye çalıştığı iddiasıyla Yasin Hayal'in avukatı Fatih ÇAKIR hakkında, Trabzon Baro Başkanlığına ve Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığına şikâyette bulunduğu; Zeytinburnu 1. Sulh Mahkemesine 27.02.2007 tarihinde Aksan Gazetesi

yetkilileri aleyhine Tekzip başvurusunda bulunulduğu ve talebin 28.02.2007 tarihinde kabul edildiği anlaşılmıştır.

c) İstihbarat Branşı Dışına Çıkarılma Durumu

Yasin Hayal'in Mc Donald's adlı firmanın Trabzon Şubesine yönelik bombalama eyleminden sonra, Erhan Tuncel vasıtasıyla takip edilme sürecinde, konuyla görevli olan Trabzon Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlileri ile ilgili yapılan araştırma, inceleme veya disiplin soruşturmaları sonucunda, Trabzon Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlileri ile ilgili "istihbarat" branşından çıkarılmasına yönelik bir öneri getirilmediği anlaşılmıştır.

Bununla birlikte Yasin Hayal'in Mc Donlad's eylemi ile Hrant Dink cinayeti arasındaki dönemde Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğünde görevli bir kısım personelin devam eden süreçte istihbarat hizmetinden çıkarıldığı görülmüştür.

Buna göre, cinayetten önce 19.09.2006 tarihinde Trabzon'dan Afyona atanan İstihbarat Şube Müdürü Engin Dinç 08.07.2009 tarihinden itibaren, Cinayet sırasında Trabzon'da İstihbarat Şube Müdürü olan Faruk Sarı 21.07.2011 tarihinden itibaren, Cinayet sırasında İstihbarat Şube Müdürlüğünde büro amiri Ercan Demir (18.04.2008 tarihinde Adana'ya atanmış) 15.07.2009 tarihinden itibaren istihbarat hizmetleri dışında başka görevlere atanmışlardır. Bu atamaların herhangi bir ceza içermeyen rutin atamalar olduğu değerlendirilmektedir.

Komiser Özkan MUMCU ile polis memurları Mehmet AYHAN ve Muhittin Zenit ise istihbarat branşında görev yapmaya devam etmektedirler.

Bu durumda, başka görevlere yapılan atamaların olaydan oldukça sonraki tarihlerde yapılması nedeniyle, Trabzon Emniyet İstihbarat Dairesi Görevlileri için cinayet olayındaki yetersizlik nedeniyle herhangi bir idari tedbir alınmadığı, personelde bir eksiklik ve yetersizlik görülmediği anlaşılmaktadır.

C. TRABZON İL JANDARMA KOMUTANLIĞI

a) İçişleri Bakanlığı Mülkiye ve Jandarma Müfettişlerince Düzenlenen 15.02.2007 tarih ve 138/14, 93/13 sayılı Tevdi Raporu

İçişleri Bakanlık Makamının 26.01.2007/76(61-1) 285 ve 306 sayılı onayı ile görevlendirilen Mülkiye Başmüfettişleri Şükrü Yıldız ve M. Ali Özkılınç ile J.Kd. Albay İsa Öztürk tarafından "Trabzon Jandarma Komutanlığının Hrant Dink cinayetinin önlenmesinde zafiyet ve ihmali olup olmadığı, Hrant Dink'in öldürüleceği bilgisine kolayca ulaşip ulaşamayacağı, Coşkun İğci'nin Jandarma İstihbarat görevlilerine Hrant Dink'in öldürüleceği bilgisini verdiği, Jandarma'nın

ise böyle bir bilgi almadığına ilişkin" beyan ve iddialar üzerine 15.02.2007 tarihli Tevdi Raporu düzenlenmiştir.

Trabzon İl Jandarma Komutanlığı hakkında yukarıda yazılı mevcut iddiaların temel dayanağını, Çoşkun İğci'nin İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığında verdiği 31.01.2007 tarihli ifadesi oluşturmaktadır.

Düzenlenen tevdi raporunda görevi ihmal ve zafiyet iddialarına ilişkin olarak Devlet Malzeme Ofisi Bölge Müdürlüğünde güvenlik görevlisi olarak çalışan ve aynı zamanda 14. Ağır Ceza Mahkemesinde devam etmekte olan ana davanın tutuklu sanıklarından olan Yasin Hayal'in eniştisi **Çoşkun İğci'nin** ifadesine başvurulmuştur.

Çoşkun İğci'nin savcılığa ve müfettişlere verdiği ifadelerde özetle;

"2006 yılının Temmuz ayında Yasin Hayal'in Hrant Dink'i öldüreceğini jandarma istihbarat görevlilerine anlattığı, onların Yasin ile tekrar görüşüp detaylı bilgiyi almasını istedikleri, bunun üzerine tekrar Yasin Hayal ile görüştüğünü, Yasin Hayal'in kendisine 300 YTL parasının olduğunu ve bu para ile eylem için silah alacağını söylediğini jandarma görevlilerine ilettiğini, Jandarma görevlilerinin "parayı Yasin Hayal'den al ve ona bir silah bulacağını söyle" demesi üzerine Yasin Hayal'den silah bulmak amacıyla 300 YTL'yi aldığı, 6 adet 50 YTL olan bu parayı ne yapayım diye Jandarma görevlerine sorduğu, onların "para sende kalsın biz sana nasıl hareket edeceğini söyleriz" dedikleri, 2006 yılı eylül ayı ortalarına kadar Yasin Hayal'i oyaladıkları, Yasin'in "ya silahı ya da parayı getir" demesi üzerine bu durumu Jandarma görevlilerine ilettiğini, onların da bu durum karşısında parayı Yasin'e geri vermesini söyledikleri, Değirmendere üniversite sapağı yol ayrımında Yasin ile buluştuğu ve aldığı parayı iade ettiğini, Jandarma görevlilerinin bu sırada bir araç içinden kendilerini izlediklerini, sonraki görüşmelerinde jandarma görevlilerinin "Yasin Hayal bu işi yapmaz gözetimimiz altında bu işi hallettik" dediklerini,

Hrant Dink'in öldürülmesinden sonra, 22.01.2007 Pazartesi günü jandarma görevlilerinin işyerine geldiklerini, onlarla ayaküstü konuştuğunu, içlerinden birinin elinde bulunan bir defterden kendisinin daha önce verdiği bilgileri okuduğu ve diğer jandarma görevlilerine "bu arkadaş sizi kahraman yapacak bilgiler vermiş ama siz kendinizi rezil ettiniz" dediği, kendisine " bu konuyu herhangi bir kimse ile paylaşıp paylaşmadığını sordukları", kendisinin "kimseye anlatmadığını" söylemesi üzerine "bu konuyu kimseye anlatma" dediklerini, ertesi gün işyerinden yeniden telefonla arandığını, karşılıklı aramalardan sonra akşamüzeri Trabzon otogarı civarında buluşmak üzere sözleştiklerini buluştuklarında kendisini bir minibüse bindirdiklerini, arabada "bu olayla ilgili kimseye bu görüşüp görüşmediğini" sorduklarını, "olayı kimseye anlatmadığını" söylemesi üzerine

olay aramızda kalacak. Bu olayları anlattırsan senin için iyi olmaz geleceğin ve hayatın için iyi olmaz can güvenliğinin tehlikeye düşer" şeklinde ifadelerle tehdit içeren sözler söylediklerini"

ifade ve iddia ettiği görülmüştür.

Çoşkun İğci'nin bu ifade ve iddiaları, Müfettişlerce Trabzon Jandarma Komutanlığından yazı ile sorulmuş ve konuyla ilgili personelin ifadesine başvurulmuştur.

Trabzon Jandarma Komutanlığınca verilen cevapta özetle; "Çoşkun İğci'nin Jandarmanın haber elemanı olmadığı, Engin ile Çoşkun İğci'yi, Şehir merkezindeki Fesleğen Kafe'nin işyeri sahibinin tanıştırdığı, Çoşkun İğci'nin bu tanışıklıktan istifade ederek nüfuz istismarı yapmak amacıyla kendisini Jandarma personelinin haber elemanı gibi göstermek istediği, Çoşkun İğci'nin DMO da güvenlik görevlisi olması ve bu personelin kontrol yetkisinin 5188 sayılı kanun gereği Jandarmada bulunması gibi nedenlerle oluşan ortamın katkısı olduğu bu sebeplerle telefonların karşılıklı olarak verildiği, tanışmadan sonra Engin ve Çoşkun İğci arasında 3-5 defa telefon görüşmesi olduğunu bu görüşmelerde, karşılıklı hal hatır sorulduğu, Çoşkun İğci tarafından Veysel Şahin'e (Dosya adı Engin) bir bilgi verilmediği, Çoşkun İğci ile Jandarma personeli arasında Hrant Dink'in ölümüne kadar herhangi bir görüşme olmadığı, DMO da 5, 6 ve 7 Aralık 2006 tarihlerinde yapılan ihalelerde alınan güvenlik tedbirleri çerçevesinde Jandarma personelinin DMO'ya gittiği diğer personel gibi Çoşkun İğci ile de tanıdık sohbeti şeklinde görüşme yapıldığı, Çoşkun İğci'nin jandarmaya haber niteliği olan ve değerlendirmeye alınabilecek bilgi vermediği bu sebeple şahısla ilgili herhangi bir belge düzenlenmediği, haber elemanı olarak bilgi verseydi bunların kayıt altına alınmış ve karşılığında kendisine istihbarat ödeneğinden para ödenmiş olması gerektiği, Oysa bu şahsa herhangi bir ödeme yapılmadığı, 19.01.2007 tarihinde Hrant Dink'in öldürülmesinden sonra şüphelinin resim ve kimlik bilgilerinin medyada yayımlanması ve zanlının babası Ahmet Samast'ın polise müracaat ederek TV de katil zanlısı olarak görüntüsü verilen kişinin kendi oğlu Ogün Samast olduğuna dair yaptığı ihbardan sonra Jandarma İstihbarat Şube Müdürlüğü personelinin Pelitli beldesinde ikamet eden Ogün Samast ile ilgili araştırma yapmak üzere görevlendirildiği, İstihbarat personelinin birçok şahıs ile birlikte Çoşkun İğci ile de görüştüğü ve görev sonuç raporu düzenlendiği, şeklinde açıklamalar yapılmıştır.

Uzm. Çvş. Veysel Şahin ifadesinde;

"Çoşkun İğci'nin 29 Ocak 2007 tarihinde Emniyet Müdürlüğü tarafından Hrant Dink'in öldürülmesi ile ilgili olarak gözaltına alındığı ve evinin arandığını duyduğu, kendisine bu konu Emniyet tarafından sorulduğunda kendisini Hrant Dink cinayetinin dışında tutmak için jandarmaya cinayetten sonra verdiği bilgileri cinayetten önce vermiş gibi gösterdiği ve bu yalanları uydurduğunu sandığını, Jandarma İstihbarat Şube Müdürü Metin Yıldız da ifadesinde, Çoşkun İğci'nin önceki"

bildiği ve kafasından geçirdiği konuları İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şubesinde tanıdığı rütbelilerle olay sonrası paylaşmasına rağmen kendini kurtarmak için olay öncesi paylaştığı şeklinde yalan söylediğini "

beyan etmişlerdir.

Bilgi ve belgeler ile alınan ifadelerin karşılaştırılıp birlikte değerlendirilmesi neticesinde Müfettişlerce;

- Coşkun İğci'nin Jandarmanın kayıtlı haber elemanı olmadığı, ancak jandarma tarafından doğrulanmasa da bazı konularda (tarihi eser kaçakçılığı ve hint keneviri ekimi gibi) bilgi verdiğini iddia ettiği,

- Coşkun İğci ile Jandarma görevlilerinin zaman zaman buluştukları ve haberleştiklerine ilişkin yer ve zaman bilgilerinin örtüştüğü, ancak görüşmenin içeriğine ilişkin farklı iddialarda buldukları,

- Jandarma görevlilerinin DMO'ya ziyaretleri sırasında sarf ettikleri 'akraba' söyleminin anlamının araştırılması gerektiği,

- Veysel Şahin'in, Coşkun İğci ile Meydan Park da yaptığı ilk yüz yüze görüşmede Coşkun İğci'nin kendilerine ailevi sorunlarından bahsettiğini belirttiği, ilk defa yüz yüze görüşen kişilerden birinin diğerlerine aileyi sorunlarından bahsetmesi hususunun tartışılması gerektiği,

- Jandarma görevlilerinden Engin kod isimli şahsın Jandarma da çalışıp çalışmadığının İğci tarafından teyit ettirilmesinin cinayetten önce mi yoksa sonra mı yapıldığı hususu hakkındaki çelişkinin incelenmesi gerektiği,

- Coşkun İğci ifadesinde; Engin'in (Veysel Şahin'in) kendisine, "Yasin Hayal bu işi yapmaz, gözetimimiz altında, biz bu işi hallettik" dediği, iddiasının araştırılması gerektiği,

- Cinayet sonrasında gerçekleştirilen görüşmeler ile ilgili Coşkun İğci ve Veysel Şahin'in ifadelerinde çelişkiler olduğu,

- 23.01.2007 günü Jandarma görevlileri ile Coşkun İğci arasında geçen görüşmede, şahsın Jandarma tarafından tehdit edildiği iddiasına karşılık, bu iddianın Veysel Şahin tarafından reddedilmesinde soru işaretleri bulunduğu

hususları tespit edilmiştir.

Yapılan tespitler göz önünde bulundurularak hazırlanan, 15.02.2007 tarihli Tevdi Raporunun Sonuç Bölümünde,

"Jandarmanın Hrant Dink'in öldürüleceği bilgisine kolayca ulaşip ulaşamayacağına, Coşkun İğci'nin Jandarma İstihbarat görevlilerine Hrant Dink'in öldürüleceği bilgisini verdiğine, Jandarmanın ise böyle bir bilgi almadığına ilişkin beyan ve iddialar bulunduğu,

Söz konusu beyan ve iddialarla ilgili olarak yasal sürecin işletilmesi bakımından Trabzon Jandarma Komutanlığı görevlileri hakkında ön inceleme yapılmasının önemli ve gerekli görüldüğü,

Ön incelemeyi başlatma yetkisinin Trabzon Valisine ait olması karşısında, konunun Trabzon Valiliğine Tevdi edilmesi gerektiği,“

Sonuç ve kanaatine varılmıştır.

b) İçişleri Bakanlığı Mülkiye, Jandarma ve Polis Müfettişlerince Düzenlenen 15.02.2007 tarih ve 138/15, 93/14, 74/4 sayılı Araştırma Raporu

İçişleri Bakanlık Makamının 26.01.2007 tarih ve 76 (61-1) 285 sayılı onayları çerçevesinde "Hrant Dink Cinayeti Şüphelileri Ogün Samast, Yasin Hayal, Erhan Tuncel, Ahmet İskender, Ersin Yolcu, Zeynel Abidin Yavuz, Tuncay Uzundal ve Salih Hacısalihoğlu'nun, Emniyet ve Jandarma İlişkisi" de araştırılmış ve Mülkiye Başmüfettişleri Şükrü Yıldız ve Mehmet Ali Özkılınç ile Jandarma Müfettişi J.Kd. Albay İsa Öztürk ve Polis Başmüfettişi Osman Özbek tarafından anılan konuyla ilgili 15.02.2007 tarih ve 138/15, 93/14, 74/4 sayılı Araştırma Raporu düzenlenmiştir.

Araştırma raporunda, dönemin İl Jandarma Alay Komutanlığı görevlilerinin şüpheli sanıklar ile ilişkileri, İl Jandarma Alay Komutanlığı tarafından müfettişliğe ulaştırılan resmi yazı dikkate alınarak ve Jandarmanın görev ve yetkileri kapsamında şüpheli sanıklarla bağlantılı olabileceği durumlara yer verilerek değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Bu çerçevede Raporda özetle;

• "Şüpheli Yasin Hayal'in 2001-2004 tarihleri arasında toplam yedi defa adının suça karıştığı, İl Merkez Jandarma Komutanlığı Merkez Jandarma Karakol Komutanlığı tarafından hakkında olaylarla ilgili olarak düzenlenen tahkikat evrakları nedeniyle Merkez J. Karakol Komutanı ve tahkikatta hazır bulunan personelce tanındığı, ayrıca tutuklu kaldığı süre içerisinde duruşmalara götürüp getiren Cezaevi Jandarma Karakolunda görevli personele görev nedeni ile tanındığı ve şahsın bu olaylar haricinde Jandarmada herhangi bir kaydı olmadığı, kayıtlı haber elemanı olarak çalıştırılmadığı, şahsın Trabzon İl Jandarma Komutanlığı ve Komutanlık personeli ile herhangi bir ilişki ve irtibatı bulunmadığı;

• Şüpheli Zeynel Abidin Yavuz'un, 2003-2006 yılları arasında toplam beş defa adının suça karıştığı, İl Merkez Jandarma Komutanlığı Merkez Jandarma Karakol Komutanlığı tarafından hakkında olaylarla ilgili olarak düzenlenen tahkikat evrakları nedeniyle Merkez J.Karakol Komutanı ve tahkikatta hazır bulunan personelce tanınmış olup bu olaylar haricinde bir kaydı bulunmadığı.

kayıtlı haber elemanı olarak çalıştırılmadığı, şahsın Trabzon İl Jandarma Komutanlığı ve Komutanlık personeli ile herhangi bir ilişki ve irtibatı bulunmadığı;

- Şüpheli Ahmet İskender'in, Jandarmada her hangi bir suç kaydının olmadığı, kayıtlı haber elemanı olarak çalıştırılmadığı, şahsın Trabzon İl Jandarma Komutanlığı ve Komutanlık personeli ile herhangi bir ilişki ve irtibatı bulunmadığı;

- Ersin Yolcu'nun; Jandarmada her hangi bir suç kaydının olmadığı, kayıtlı haber elemanı olarak çalıştırılmadığı, şahsın Trabzon İl Jandarma Komutanlığı ve Komutanlık personeli ile herhangi bir ilişki ve irtibatı bulunmadığı;

- Şüpheli Salih Hacısalihoğlu'nun; Jandarmada her hangi bir suç kaydının olmadığı, kayıtlı haber elemanı olarak çalıştırılmadığı, şahsın Trabzon İl Jandarma Komutanlığı ve Komutanlık personeli ile herhangi bir ilişki ve irtibatı bulunmadığı;

- Şüpheli Tuncay Uzundal'ın, Jandarmada her hangi bir suç kaydının olmadığı, kayıtlı haber elemanı olarak çalıştırılmadığı, fakat İl Merkez Jandarma Komutanlığı Merkez Jandarma Karakol Komutanlığında Asayiş Tim Komutanı olarak görevli J.Astsb. Çvş. Satılmış Şahin ile Kimlik kontrolü sırasında tanıştıkları, bu tanışma ve yaptığı görüşmelerin normal diğer vatandaşlarla olduğu gibi görev icabı bir görüşme olduğu, özel bir arkadaşlığının ve samimiyetinin olmadığı, bu kişilerden istihbarat toplamak gibi bir ilişkisinin olmadığı gibi yine aynı şekilde haber elemanı olduğu yönünde bir ilişkilerinin bulunmadığı, bu şahısların bir örgüt kurup kendisinin bu grup veya örgüt ile ilişki şeklinde tanımlanabilecek bir ilişkisi bulunmadığı... Bunun dışında Şahsın Trabzon Jandarma Komutanlığı ve Komutanlık personeli ile herhangi bir ilişki ve irtibatının olmadığı;

- Şüpheli Erhan Tuncel'in, Jandarmada her hangi bir suç kaydının olmadığı, kayıtlı haber elemanı olarak çalıştırılmadığı, Tuncay Uzundal'ın ev arkadaşı olması nedeniyle J. Astsb. Çvş. Satılmış Şahin tarafından tanındığı ve Tuncay Uzundal'ın yanında bulunması nedeni ile kontrol esnasında rastlanılan internet Cafe'de iki kez ayaküstü görüştüğü... bu tanışma ve yaptığı görüşmeler normal diğer vatandaşlarla olduğu gibi görevi icabı bir görüşme olduğu, özel bir arkadaşlığının ve samimiyetinin olmadığı, bu kişilerden istihbarat toplamak gibi bir ilişkisinin olmadığı, yine aynı şekilde haber elemanı ilişkisinin olmadığı, bu şahısların bir örgüt kurup kendisinin bu grup veya örgüt ile ilişki şeklinde tanımlanabilecek bir ilişkisi bulunmadığı... Bunun dışında Erhan Tuncel'in Trabzon İl Jandarma Komutanlığı ve Komutanlık personeli ile herhangi bir ilişki ve irtibatının olmadığı"

tespit ve değerlendirmelerine yer verilmiştir.

Bu tespit ve değerlendirmeler çerçevesinde Araştırma raporunun sonuç bölümünde;

"Tuncay Uzundal'ın Merkez Jandarma Karakol Komutanlığı Asayiş Tim Komutanı J. Astsb. Çvş. Satılmış Şahin'i görevi nedeniyle tanıdığı, birkaç telefon temasının bulunduğu, Erhan Tuncel'in; Tuncay Uzundal'ın ev arkadaşı olması nedeniyle J. Astsb. Çvş. Satılmış Şahin tarafından tanındığı"

birkaç telefon temasının bulunduğu, diğer şüphelilerin Jandarma ile herhangi bir irtibatı bulunmadığı”

kanaat ve sonucuna ulaşılmıştır.

c) İçişleri Bakanlığı Mülkiye ve Jandarma Müfettişlerince Düzenlenen 02.04.2007 tarih ve 138/27, 93/27, 15/15 sayılı Ön İnceleme Raporu

İçişleri Bakanlığı Mülkiye Müfettişlerince hazırlanan **15.02.2007 tarih ve 138/14, 93/13 sayılı** tevdi raporu üzerine Trabzon Valiliğinin, elde edilen bilgiler doğrultusunda gerekli görülen ön incelemenin müfettişlerce yapılması talebi üzerine, İçişleri Bakanlık Makamının 22.02.2007/76(61-3) 678 sayılı onayları doğrultusunda Mülkiye Başmüfettişleri Şükrü Yıldız ve M. Ali Özkılınç ile Jandarma Müfettişleri J. Kd. Alb. İsa Öztürk ve J. Alb. Süleyman DOĞAN tarafından “Trabzon Jandarma Komutanlığının Hrant Dink cinayetinin önlenmesinde zafiyet ve ihmali olup olmadığı, Hrant Dink’in öldürüleceği bilgisine kolayca ulaşım sağlayamayacağı, Coşkun İğci'nin Jandarma İstihbarat görevlilerine Hrant Dink'in öldürüleceği bilgisini verdiğine, Jandarmanın ise böyle bir bilgi almadığına” ilişkin iddialarla ilgili olarak;

- J.Albay Ali ÖZ Trabzon İl Jandarma Komutanı,
- J.Yzb. Metin Yıldız İstihbarat Şube Müdürü,
- J.Yzb. Mehmet ALTINEL Mrk. J.Bölük Komutanı,
- J.Üst. Murat AKÇE Mrk. J.Bölük Komutanı,
- J.Kd. Bşçvş. Nazmi TAMER Merkez Jandarma Karakol Komutanı,
- J.Bşçvş. Cevat ESER,
- Uzm. J.V. Kad. Çvş. Veysel Şahin,
- J.Kad. Bşçvş. Okan Şimşek

Haklarında 4483 sayılı Kanun kapsamında **ön inceleme** yapılmıştır.

Bu kapsamda hazırlanan 02.04.2007 tarih ve 138/27, 93/27, 15/15 sayılı Ön İnceleme Raporunda; 15.02.2007 tarihli Tevdi Raporunda yer verilen, İstihbarat Şube Müdürü J.Yzb. Metin Yıldız'ın 11.02.2007 tarihli ifadesine, Uzm. J.V. Kad. Çvş. Veysel Şahin'in 11.02.2007 tarihli ifadesine, J.Kad. Bşçvş. Okan Şimşek'in 06.03.2007 tarihli ifadesine ve Coşkun İğci'nin 08.02.2007 tarihli ifadesine de yer verilmiştir.

Hakkında ön inceleme yapılan kamu görevlilerine ifadeleri sırasında üç temel soru sorulmuş ve görevi ihmal/zafiyet iddiasının bu sorulara verilen cevaplar üzerinden araştırılmaya çalışıldığı görülmüştür. Bu sorular;

- “Hrant Dink'i öldüren silahın Pelitli beldesi ile Konaklar mahallesi arasında

dere ağzında Yasin Hayal ve Ogün Samast tarafından ateş edilerek denendiği.”

• “Hrant Dink cinayetinin şüphelisi olup tutuklu bulunanların cinayet hazırlıklarını Pelitli’de bulunan internet kafelerde yaptıkları.”

• “Yasin Hayal ve Ogün Samast’ın Hrant Dink’in öldürülmesinden önce Pelitli’deki bazı kişilere İstanbul’da ermeni bir gazeteciyi öldüreceklerini söyledikleri, resimlerini gösterdikleri ve bu kişilerin cinayet işleneceğini önceden bildikleri, Hrant Dink’in öldürüleceği bilgisine kolayca ulaşabileceğini, cinayetin önlenmesinde zafiyet ve ihmalin olduğu.”

Müfettişlerce, jandarma personeli, Coşkun İçci ve mahalle sakinlerinin ifadeleri ile elde edilen bilgi ve belgelerin değerlendirilmesi sonucunda,

• “Hrant Dink’in katil zanlısı olup tutuklu bulunanlardan, Ogün Samast, Yasin Hayal, Ahmet İskender, Ersin Yolcu, Zeynel Abidin Yavuz, Erhan Tuncel, Tuncay Uzundal’ın devamlı ikamet adreslerinin Trabzon Jandarma Komutanlığı sorumluluk bölgesinde (Pelitli Beldesi) bulunduğu,

• Jandarma Komutanlığından bu kişilere yönelik her türlü istihbarat faaliyeti sorulmuş ise de, olay öncesinde herhangi bir istihbari bilgi ve belgenin Jandarma Komutanlığına intikal etmediğinin ve istihbarat birimleri ile paylaşılan herhangi bir bilginin bulunmadığının bildirildiği,

• Ogün Samast, Yasin Hayal, Zeynel Abidin Yavuz ve İrfan Özkan’ın Jandarmada çeşitli tarihlerdeki yaralama, darp ve asılsız ihbar gibi suçlardan kayıtlarının olduğu,

• Ogün Samast, Yasin Hayal, Engin YILMAZ, Ersin Yolcu’nun ifadelerine göre; Hrant Dink’i öldüren silahın, Yasin Hayal ve Ogün Samast tarafından Pelitli beldesi ile Konaklar Mahallesi arasında bulunan dere ağzında denendiği, deneme alanının Jandarma sorumluluk bölgesinde Pelitli Belediyesi sınırları içinde ve meskûn mahal olduğu,

• Engin YILMAZ’ın 05.02.2007 günü İstanbul Cumhuriyet Savcılarına verdiği ifadesinde; atış talimlerini Pelitli Beldesinde yaşayan çevredeki şahıslardan duyduğu,

• Hrant Dink cinayeti şüphelilerinin bir araya geldikleri ve cinayeti tasarladıkları internet kafenin de Jandarma bölgesinde olduğu,

• Yasin Hayal ve Ogün Samast’ın belde içerisinde silahlı olarak dolaştıkları, bu durumun farklı şahıslar tarafından görüldüğü,

• 2006 yılında toplam 30 internet kafenin il Jandarma Komutanlığı ekiplerince denetlendiği,

• Hrant Dink’in vurulacağını Pelitli beldesinde herkesin bildiği konusunda iddiaların olduğu, cinayetten önce bilenler arasında Ogün Samast, Yasin Hayal ve Erhan TUNCER’den başka, Engin YILMAZ, Ersin Yolcu, Tuncay Uzundal, Ahmet İskender, Muhammet İskender, Zeynel Abidin Yavuz, Coşkun İçci, Murat ATALAR, İrfan Özkan, Ümit ÖKSÜZ, Enes GÜLDAL, Hüseyin TERZİ’nin bulunduğu, Ahmet İskender’in kartasiyesinin yanındaki fırıncıda çalışan uzun saçlı çocuk gibi başka bilenlerin de bulunduğu,

• *Yasin Hayal'in İl Jandarma görevlileri arasından tanıdığı görevlilerin olduğu ve Engin YILMAZ isimli şahsın iddiasına göre Yasin'in Jandarma araçları ile dolaştığı,*

• *Coşkun İğci, her ne kadar Yasin Hayal'in Hrant Dink'i öldüreceği bilgisini Engin, X1, X2 ve X3 kod isimli Jandarma görevlilerine verdiğini söylese de, İl Jandarma Komutanlığı ve görevlilerince bu iddianın reddedildiği,*

• *Yapılan incelemeler ve yüzleştirme neticesinde Engin'in; Uzm. J. Çvş.Veyssel Şahin ve XI'in; J.Çvş. Okan Şimşek olduğu anlaşılmış ise de Jandarma Komutanlığının yazısında belirtildiğinin aksine X2 nin J.Kad.Çvş. Gazi GÜNAY ve X3'ün Uzm. J. Kad. Çvş. Önder ARAZ olduğunun Coşkun İğci tarafından onaylanmadığı,*

• *Coşkun İğci ve Jandarma görevlilerinin ifadeleri karşılaştırıldığında çeşitli çelişkiler görülmekle birlikte, haberleşmeleri, yüz yüze görüşmeleri ve ilk tanıştıkları yer gibi hususlarda çelişkinin olmadığı,*

• *İl Jandarma Alay Komutanlığı tarafından "Beldemizin asayışı Jandarma sorumluluğunda olması nedeni ile yanında resmi kıyafetli olmayan kişiler haricinde hiç kimseye bilgi verilmemesi ve kesinlikle herhangi bir yere gidilmemesi önemle duyurulur." Şeklinde Jandarma tarafından yaptırılan anonsta ifade özgürlüğünün göz önünde bulundurulmadığı,*

• *İl Jandarma Komutanlığı tarafından yapılan savunmada çelişkili ve eksik yanların bulunduğu"*

hususları tespit edilmiştir.

Sonuç olarak; Müfettişlerce Trabzon Jandarma Komutanlığının Hrant Dink cinayetinin önlenmesinde zafiyet ve ihmali olup olmadığı, Hrant Dink'in öldürüleceği bilgisine kolayca ulaşım sağlayamayacağı, Coşkun İğci'nin Jandarma İstihbarat görevlilerine Hrant Dink'in öldürüleceği bilgisini verdiğine, Jandarmanın ise böyle bir bilgi almadığına ilişkin beyan ve iddiaları konusunda yürütülen ön inceleme neticesinde;

• *"Yasin Hayal ve Ogün Samast'ın Hrant Dink cinayetini önceden birçok kişiye söyledikleri, Ogün Samast'ın öldüreceği kişinin fotoğraflarını gösterdiği, Hrant Dink cinayetini, cinayetten önce bilenler arasında Ogün Samast, Yasin Hayal ve Erhan Tuncel'den başka Engin YILMAZ, Ersin Yolcu, Tuncay Uzundal, Ahmet İskender, Muhammet İskender, Coşkun İğci, Murat ATALAR, İrfan Özkan, Ümit ÖKSÜZ, Enes GÜLDAL, Hüseyin TERZİ'nin bulunduğu, Ahmet İskender'in kartasiyesinin yanındaki fırıncıda çalışan uzun saçlı çocuk gibi başka bilenlerin de bulunduğu,*

• *Ogün Samast ve Yasin Hayal'in Hrant Dink'i öldüren silahı Pelitli beldesi ile Konaklar Mahallesi arasında meskûn mahalde bulunan dere ağzında ateş ederek denedikleri, Yasin Hayal ve Ogün Samast'ın silah taşıdıkları,*

• *Yasin Hayal, Ogün Samast ve diğer cinayet şüphelilerinin Pelitli'de bulunan internet kafelerde buluştukları, toplandıkları, cinayete hazırlandıkları, Ogün Samast'ın internet kafelerden yaptığı görüşmelerde, görüştüğü kişilere web kameradan silah gösterdiği,*

• *Coşkun İğci'nin Jandarma İstihbarat görevlileri Uzm.J.V.K.ad.Çvş Veysel Şahin ve J.Kad.Bçvş.Okan Şimşek'e Hrant Dink'in öldürüleceği bilgisini verdiğine ilişkin beyanlarda bulunduğu, Jandarma İstihbarat görevlileri Veysel Şahin ve Okan Şimşek ile Coşkun İğci'nin karşılıklı beyanlarının ne dereceye kadar geçerli ve güvenilir olduğunun şüpheden ari bir şekilde söylemenin şimdilik mümkün olmadığı, Coşkun İğci'nin beyanlarının CMK'nın ilgili hükümlerine uygun alındığının göz ardı edilemeyeceği, beyan ve delillerin takdirinin buna yetkili olan adli makamlara bırakılması gerektiği"*

anlaşıldığından,

• "Hakkında ön inceleme yapılanlardan Trabzon İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürü J.Yüzbaşı Metin Yıldız, Uzm. J. V. Kad. Çvş Veysel ŞAHİN, J. Kad. Çvş.Okan ŞİMŞEK ile Merkez Karakol Komutanı J.Bçvş. Cevat ESER haklarında "soruşturma izni verilmesi" gerektiği,

• Hakkında ön inceleme yapılanlardan Merkez Jandarma Bölük Komutanı J.Yüzbaşı Mehmet ALTINEL'in 30.06.2006 tarihinde, Merkez Jandarma Karakol Komutanı J.Kd.Bçvş. Nazmi TAMER'in bu görevinden 01.07.2005 tarihinde ayrıldığı anlaşıldığından haklarında "Soruşturma izni verilmemesi" gerektiği,

• Trabzon İl Jandarma Komutanı J.Albay Ali ÖZ ile Merkez Jandarma Bölük Komutanı J.Ütm. Murat AKCE'nin Pelitli beldesinde gelişen bu olaylar ile doğrudan ilgilenme imkanları bulunmayabileceği, "genel sorumluluk" anlayışıyla üst düzey yönetim mevkiinde bulunan kişilere cezai sorumluluk yüklemenin mümkün olmadığı değerlendirildiğinden haklarında "soruşturma izni verilmemesi" gerektiği"

sonuç ve kanaatine varılmıştır.

Ancak söz konusu Rapora Jandarma Müfettişlerince;

"Coşkun İğci'nin soyut ifadesinin yeterli olmadığı, 5/1409 sayılı Emniyet ve Asayiş İşlerinde İl İlçe ve Bucaklardaki Jandarma ve Emniyet Ödevlerinin Yapılması ve Yetkilerinin Kullanılması Suretini ve Münasebetlerini Gösterir Yönetmeliğin 41/a-2 maddesi 'Emniyet ve asayişle ilgilendiren her türlü ihbar ya da bilgiyi jandarma komutanları ve emniyet müdürleri doğrudan doğruya birbirlerine bildirmekle mükellef oldukları gibi haber ve malumatın asayiş saatinde arzını beklemek her hangi bir mahsur doğuracaksa aynı zamanda ve derhal mülki amirine de bildirirler' ve 7 Kasım 2005 tarihli İçişleri Bakanlığı Genelges'nin 12.Maddesi 'jandarma ve polis sorumluluk alanında jandarma veya polis tarafından; siyasi emniyetle ilgili ya da emniyet ve asayişle ilgili diğer işbirliği ve

koordinasyon esaslarına bağlı kalınmak kaydı ile taraflar karşılıklı yardımlaşacaklar, istihbarat teatisinde bulunacak, gerekli yardım yapılacak, jandarma ve polis kuruluşları kendi bölgelerindeki suç ihbar ve diğer olaylardan ilgili olanları birbirlerine bildireceklerdir' hükümlerine göre Trabzon Emniyet Müdürlüğü'nün Jandarma'yı aldığı istihbarat ve yaşanan gelişmelerden bilgilendirmediği"

gerekçeleriyle karşı oy kullanıldığı görülmüştür.

Bahse konu Ön İnceleme Raporu, gereği için Trabzon Valiliğine tevdi edilmiştir. Trabzon Valiliği tarafından;

"-Trabzon İl Jandarma Komutanı J.Albay Ali ÖZ, İstihbarat Şube Müdürü J.Yzb. Metin Yıldız, Mrk.J.Bölük Komutanı J.Yzb. Mehmet ALTINEL, Mrk. J.Bölük Komutanı J.Üst. Murat AKÇE, Merkez Jandarma Karakol Komutanı J.Kd. Bşçvş. Nazmi TAMER ile J.Bşçvş. Cevat ESER haklarında "Soruşturma İzni Verilmemesine",

-Uzm. J.V. Kad. Çvş. Veysel Şahin ve J.Kad. Bşçvş. Okan Şimşek hakkında ise "Soruşturma İzni Verilmesine"

dair 04.04.2007 tarih ve 23 sayılı karar alınmıştır.

Mülkiye Başmüfettişleri, Trabzon İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürü J. Yüzbaşı Metin Yıldız ve Merkez Karakol Komutanı Jandarma Başçavuş Cevat ESER haklarında da soruşturma izni verilmesi teklifinde bulunmuşlarsa da Trabzon Valiliğince adı geçenler hakkında soruşturma izni verilmemiştir.

Bahse konu kararın, İl Jandarma Komutanı J.Albay Ali ÖZ, İstihbarat Şube Müdürü J.Yzb. Metin Yıldız, Mrk. J.Bölük Komutanı J.Yzb. Mehmet ALTINEL, Mrk. J.Bölük Komutanı J.Ütg. Murat AKÇE, Merkez Jandarma Karakol Komutanı J.Kd. Bşçvş. Nazmi TAMER ile J.Bşçvş. Cevat ESER hakkında **"soruşturma izni verilmemesine"** ilişkin kısmına müstekilerin itiraz etmesi üzerine Trabzon Bölge İdare Mahkemesince 06.06.2007 tarih ve 2007/67 sayılı Karar ile itiraz reddedilmiş böylece **"soruşturma izni verilmemesi"** kararı kesinleşmiştir.

Ayrıca, hakkında **"soruşturma izni verilen"** J.Kad. Bşçvş. Okan Şimşek ve Uzm. J.V.Kad. Çvş. Veysel Şahin'in 08.05.2007 günü karara itiraz ettikleri, ancak Trabzon Bölge İdare Mahkemesince 06.06.2007 tarih ve 2007/65-2007/66 karar no ile itirazlar reddedildiğinden adı geçen görevlilerle ilgili **"soruşturma izni verilmesi"** kararı da kesinleşmiştir.

Öte yandan, Dink ailesi vekillerinin Diğer Trabzon İl Jandarma Komutanlığı görevlilerinin **"görevi ihmal"** yönünden yaptıkları suç duyurusuna ilişkin olarak; Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığınca, konuyla ilgili olarak daha önce ön inceleme yapıldığı ve sonucunda soruşturma izni verilmemesi kararının Trabzon Bölge İdare Mahkemesi kararıyla kesinleştiği, aynı konularda

yeni delil olmaması gerekçesiyle 30.10.2007 tarih ve 2007/3806 sayılı “**ek kovuşturmayaya yer olmadığı kararı**” verilmiştir (EK:38).

Bu gelişmelerden sonra Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığının, Trabzon İl Jandarma Komutanlığı görevlilerinden Okan Şimşek ve Veysel Şahin hakkında, “**görevi kötüye kullanmak**” suçu nedeniyle düzenlediği 30.10.2007 tarih ve 2007/2815-1016 Esas/Karar sayılı iddianameyi Trabzon Sulh Ceza Mahkemesine sunduğu, Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesinde 2008/615 Dosya numarası ile davaya başlandığı ve eklemelerle birlikte davanın halen devam etmekte olduğu görülmüştür.

d) Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığına Trabzon Jandarma Görevlileriyle İlgili Olarak Yapılan Diğer Şikayetler ve Soruşturmalar

Müşteki vekilleri tarafından “**Trabzon İl Jandarma Komutanlığındaki Bazı Görevliler**” hakkında “**Görevi Kötüye Kullanma, Görevi İhmal, Suçluyu Kayırma, Suç Delillerini Yok Etme, Gizleme veya Değiştirme**” suçu şüphesiyle yapılan bir başka başvuruya ilişkin olarak, Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 2007/1235 no ile soruşturma yürütülmüş ve 2008/129 karar no ile “**Suç duyurusunda belirtilen hususlar ile ilgili Trabzon Emniyet Müdürlüğünde ve Merkez Jandarma Komutanlığında görevli şüpheliler hakkında kamu davasının açılması için yeterli şüphe oluşturacak delil elde edilemediğinden kamu adına kovuşturma yapılmasına yer olmadığına**” 10.01.2008 tarihinde karar verilmiştir (EK:30).

Müşteki vekillerince Rize Ağır Ceza Mahkemesi Başkanlığına karar dolayısıyla itiraz edilmiş ise de “**kovuşturamama kararında her hangi bir isabetsizlik bulunmadığı**” gerekçesiyle Rize Ağır Ceza Mahkemesince 14.02.2008 tarih ve 2008/82 değişik iş no ile **itirazın reddine** karar verilmiştir.

Böylelikle, İl Jandarma Komutanlığında görevli J.Kad.Bşçvş. Okan Şimşek ve Uzm.J.V.Kad.Çvş. Veysel Şahin hakkında Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesi tarafından kovuşturma başlatılmış, diğer görevliler hakkında ise kovuşturmayaya yer olmadığı kararları verildiği görülmüştür.

Diğer yandan, bahse konu davanın görülmesi sırasında, J.Kad.Bşçvş. Okan Şimşek ve Uzm.J.V.Kad.Çvş. Veysel Şahin’in mahkemeye verdikleri ifadelerinde; Hrant Dink’e suikast yapılacağına ilişkin elde ettikleri bilgileri üstlerine bildirmelerine rağmen üstlerinin bilgilerle ilgili gereğini yapmadıkları ve üstlerinin bu bilgileri ilgili makama iletmediklerini ve geçmişteki istihbari zafiyetlerini saklamak amacıyla İl Jandarma Komutanı ve görevli İstihbarat Şube Müdürünün emriyle gerçeğe aykırı belge düzenlediklerini itiraf etmişler ve Çoşkun işinin ifadesini doğrulamışlardır. Bu itiraflar üzerine yeni bir ön inceleme ve savcılık soruşturması süreci başlamıştır.

Dink ailesi vekilleri, CMK 250. Madde ile Yetkili İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına gönderdikleri 17.01.2008 tarihli bir dilekçe (EK:34) ile "Fırat (Hrant) Dink' in öldürülmesi eylemi ile ilgili olarak, Trabzon Jandarma Komutanlığı emrinde görev yapan şüphelilerin suç delillerini gizleme, suç delillerini değiştirme, görevi kötüye kullanma ve görevi ihmal suçlarını işlediklerinden" bahisle olay sonrası Jandarma Komutanlığı görevlilerince düzenlenen ve Ogün Samast hakkında bilgiler içeren Haber Kayıt Forumu ve Görev Sonuç Raporu ile ilgili olarak "suç delillerini gizleme, suç delillerini değiştirme, görevi suistimal ve görevi ihmal" suçlarından Trabzon İl Jandarma Komutanı Albay Ali ÖZ, Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürü J.Yüzbaşı Metin Yıldız, Jandarma Uzman Kademeli Çavuş Veysel Şahin, Jandarma Kademeli Başçavuş Okan Şimşek ile Merkez Karakol Komutanı Jandarma Başçavuş Cevat ESER hakkında suç duyurusunda bulunmuşlardır.

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, CMK 250/1 maddesi gereğince dilekçede yer alan suçlarla ilgili soruşturma görevinin kendilerinde olmadığını belirtmek suretiyle, 25.01.2008 tarihli **Görevsizlik Kararı** vererek evrakı Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığına göndermiştir.

Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığınca şikâyetler 2008/2754 soruşturma numarası ile incelenmiş;

"Her ne kadar Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesinin 20.03.2008 tarih ve 2007/579 esas nolu yazıları ve yine müştekiler Rahil Dink, Sera Dink, Arat Dink vekilleri Avukat Engin CİN MEN, Avukat Fikret İLKİZ ve Avukat Hakan BAKIRCI OĞLU'nun 04.04.2007 tarihli şikâyet dilekçeleri ile Trabzon İl Jandarma Komutanlığı görevlileri olan şüpheliler hakkında görevi kötüye kullanmak, görevi ihmal eylemleri nedeniyle 2008/2754 nolu soruşturma numarasıyla soruşturma başlatılmış ise de; aynı olay ile ilgili Cumhuriyet Başsavcılığımız tarafından daha önce 2008/1132 nolu soruşturma dosyası ile soruşturma başlatılmış olduğu, her iki dosya arasında hukuki ve fiili irtibat bulunduğu anlaşıldığından her iki evrakın birleştirilmesine, soruşturmaya eski kayıt olan 2008/1132 soruşturma numaralı evrak üzerinden devam olunmasına..."

şeklinde 16.04.2008 tarihinde alınan karar ile yeni ortaya çıkan iddiaların soruşturulduğu dosya, ellerinde devam eden soruşturma dosyası ile birleştirilmiştir.

Soruşturmalara paralel devam eden Dava sırasında, Dink ailesi adına müdahil avukatların, Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesinin 1. Celsesindeki beyanlarında ve vermiş oldukları yazılı dilekçede;

"Yeni TCK'da yeni düzenleme olarak Kasten Öldürmenin ihmali Davranışla işlenmesi şeklinde yeni bir suç türü ihlas edilmiştir, biz iddianamede nitelendirilen eylemi 5237 TCK'nın **93 maddesine** tekabül ettiği düşüncesindeyiz, bunu etraflıca dilekçemizde belirttik ve teklaf ederiz."

Dilekçemiz doğrultusunda mahkemenizce görevsizlik kararı verilerek dosyasının Ağır Ceza Mahkemesine TCK 83 md. gereğince gönderilmesi"

talep edilmiştir.

Diğer yandan, Dink ailesi ve avukatlarının şikâyetleri üzerine Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığınca Trabzon İl Jandarma Komutanlığı görevlileri hakkında "İhmali davranışla kasten adam öldürme" suçundan 2008/4079 nolu dosya ile soruşturma açılmış, bilahare bu dosya ile 2008/1132 sayılı soruşturma evrakları arasında hukuki ve fiili irtibat bulunduğu anlaşıl原因 olarak soruşturmaya 2008/1132 nolu evrak üzerinden devam olunmasına 21.05.2008 tarihinde karar verildiği görülmüştür.

Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığı, tutuksuz sanıklar tarafından gündeme getirilen yeni iddiaları ve müdahil avukatların dilekçelerinde belirtilen hususları dikkate alarak mevcut dosyadaki bilgi ve belgeleri tekrar incelemiş ve atılı suçun; "**idari mahiyette haber alma ve bunun gereğini yapma**" görevleri kapsamında değerlendirilmesi gerektiği hususunu öne sürerek, iddialarla ilgili 4483 sayılı Kanun'a göre soruşturma izni verilmesi ya da verilmemesi hususunda **17.04.2008 tarih ve 2008/1132** soruşturma numaralı yazı ile Trabzon Valiliğine gereğinin takdir ve ifası üzere gönderilmiştir. Savcılığın bu talebi üzerine Trabzon Valiliğince 24.04.2008 tarih ve 663 sayılı yazı ile İçişleri Bakanlığından müfettiş görevlendirilmesi talep edilmiştir.

e) İçişleri Bakanlığı Mülkiye Müfettişlerince Düzenlenen 10.07.2008 tarih, 127/44. 1/11 sayılı Ön İnceleme Raporu

Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığınca 17.04.2008 tarih ve 2008/1132 sayılı yazı ile Trabzon eski İl Jandarma Komutanı J.Kd. Alb. Ali ÖZ ve diğer görevliler hakkında;

-Agos Gazetesi yazarı Hrant Dink'e suikast düzenleneceğine ilişkin istihbari bilginin gereğini yapmadıkları ve

-Adı geçenin 19.01.2007 tarihinde öldürülmesini müteakip görev zafiyetini saklamak amacıyla söz konusu istihbarat yeni elde edilmiş gibi 20.01.2007 tarihli "Görev Sonuç Raporu" ve "Haber Kayıt ve Bildirim Formu" düzenlemek suretiyle görevlerini kötüye kullandıkları ve ihmal ettiklerinden,

bahisle Trabzon Valiliğinden soruşturma izni talep edilmiş; Trabzon Valiliğinin 24.04.2008 gün ve 663 sayılı müfettiş görevlendirilmesi istemli yazısı üzerine İçişleri Bakanlığı Bakanlık Makamının 26.05.2008 gün ve 76(61-3) 102 sayılı onayı ile Mülkiye Başmüfettişleri **Namık Kemal İlhan ve Şafak Başa** 4483 sayılı Kanun uyarınca ilgililer hakkında ön inceleme yapmakla görevlendirilmişlerdir.

Ön inceleme; Trabzon jandarma personelleri;

- Albay Ali Öz: İl Jandarma Komutanı,
 - Kd. Yzb. Metin Yıldız: İstihbarat Şube Müdürü,
 - Bnb. Ali Oğuz ÇAĞLAR: Asayiş Şube Md.,
 - Yzb. Hüsamettin POLAT: KOM Şube Müdürü,
 - J.Bçvş. Hüseyin YILMAZ: İstihbarat Şb.Müdürlüğünde görevli,
 - J.Bçvş. Gazi GÜNAY: İstihbarat Şb. Müdürlüğünde görevli,
 - J.Bçvş. Gökhan ASLAN: İstihbarat Şb. Müdürlüğünde görevli,
 - J.Uz. Çvş. Hacı Ömer ÜNALIR: İstihbarat Şb. Müdürlüğünde görevli,
 - J.Uz. Çvş. Uğur ERDOĞAN: İstihbarat Şb. Müdürlüğünde görevli,
 - J.Uz. Çvş. Önder ARAS: İstihbarat Şb. Müdürlüğünde görevli,
 - J.Bçvş. Okan Şimşek: İstihbarat Şb. Müdürlüğünde görevli,
 - J.Uz. Çvş. Veysel Şahin: İstihbarat Şb. Müdürlüğünde görevli,
- haklarında yürütülmüştür.

Ön incelemede, Trabzon eski İl Jandarma Komutanı ve diğer görevliler hakkında ileri sürülen;

• Hrant Dink'in İstanbul'da 19.01.2007 tarihinde Ogün Samast isimli şüpheli tarafından tabancayla vurularak öldürüldüğü, olaya Yasin Hayal isimli şahsın da azmettirici olarak katıldığı, her iki şüphelinin olay öncesi Trabzon Pelitli Beldesinde ikamet ettikleri ve olay hazırlıklarını yaptıkları, bu cümleden olarak Yasin Hayal'in Hrant Dink'i öldüreceğine dair sözler söylediği ve bu bilginin Coşkun İğci isimli şahıs tarafından Trabzon Jandarma Komutanlığı emrinde görevli istihbarat görevlileri Jandarma Başçavuş Okan Şimşek ve Uzman Çavuş Veysel Şahin'e öldürme olayından 5-6 ay kadar önce söylenmesine ve bu istihbarat bilgisinin Trabzon İl Jandarma Komutanlığı görevlileri 1- İl Jandarma Komutanı Albay Ali Öz, 2- İstihbarat Şube Müdürü Kd.Yzb.Metin Yıldız, 3- Asayiş Şube Md. Bnb.Ali Oğuz ÇAĞLAR, 4- KOM Şube Müdürü Yzb. Hüsamettin POLAT, 5- J.Bçvş.Hüseyin YILMAZ, 6- J.Bçvş.Gazi GÜNAY, 7- J.Bçvş. Gökhan ASLAN, 8- J.Uz.Çvş.Hacı Ömer ÜNALIR, 9- J.Uz.Çvş.Uğur ERDOĞAN 10- J.Uz.Çvş. Önder ARAS isimli şüphelilere yukarıda belirtilen görevlilerce iletilmesine rağmen; görevlilerin almış oldukları istihbaratın gereğini yapmakta ihmalkâr davranıp zafiyet gösterdikleri ve bu bilgiyi ilgili makamlara iletmedikleri;

• 19.01.2007 tarihinde Hrant Dink'in İstanbul'da adı geçenler tarafından öldürülmesi olayından sonra ise; geçmişteki istihbari zafiyetlerini saklamak amacıyla 20.01.2007 tarihli " Görev Sonuç Raporu" ve 20.01.2007 tarihli " Haber Kayıt ve Bildirim" isimli belgeleri gerçeğe aykırı olarak bu faaliyetler icra edilmeden düzenledikleri

iddiaları incelenmiştir.

1- Ön inceleme raporunda ilk iddiaya ilişkin olarak;

• “Her ne kadar İl Jandarma Komutanı Ali ÖZ ve İstihbarat Şube Müdürü Metin Yıldız; Yazılı ifadelerinde İstihbarat mevzuatı ve uygulamaları hakkında kapsamlı açıklamalarda bulunarak; “Coşkun İğci kayıtlı haber elmanı değildir. Başçavuş Okan Şimşek ve Uzman Çavuş Veysel Şahin tarafından getirilen bilgi ham ve teyide muhtaçtı, Başçavuş Okan Şimşek ve Uzman Çavuş Veysel Şahin Görev Sonuç Belgesi düzenlemeyerek konunun unutulmasına neden olmuşlardır, kendilerine konunun takip ve teyit edilmesi talimatı verildiği halde işi savsaklamışlardır, sorumluluk tamamen onlara aittir” şeklinde argümanlar ileri sürmekte iseler de; söz konusu argümanların hiç birisinin:

○ Coşkun İğci'nin kayıtlı haber elemanı olmamasının haberin niteliğine nasıl tesir edeceğinin anlaşılamadığı, Yasin Hayal gibi, fanatik sağ görüşlü, her an eyleme kalkışabileceği ABD'nin Irak'ı işgalini kendine mesele ederek Mc Donaldsı bombalamasından anlaşılabilir biri ile ilgili haberi veren kaynağın, Jandarmanın kayıtlı haber elemanı olup olmamasının, haberin değerinin önüne geçirilmesinin izahının mümkün olamayacağı, kaldı ki istihbarat birimlerinin “İSTİHBARAT ŞUBE MÜDÜRÜNÜN GÖREV YETKİ VE SORUMLULUKLARI” Talimatının (ç) maddesi gereğince (Ek:17/17); “Elde edilen her türlü haberleri istihbarata dönüştürerek, icrayı gerektiren acil haberleri ihtiyacı olan Jandarma Birliklerine, aynı zamanda Jandarma Bölge Komutanlığına ve Jandarma Genel Komutanlığına rapor eder” hükmüne uygun hareket edilmediği,

○ Bu bağlamda; Jandarma Başçavuş Okan Şimşek ve Uzman Çavuş Veysel Şahin tarafından getirilen haberin “her türlü haber” kapsamına gireceği, söz konusu haberin adı geçenlerce İstihbarat Şube Müdürüne iletilmediği, İstihbarat Şube Müdürü tarafından İl Jandarma Komutanlığının tüm komuta kademesinin huzurunda İl Jandarma Komutanına arz edildiği, ancak haberin gereği için ilgili birimlerin harekete geçirilmediği, Hrant Dink'in ikamet ettiği yer güvenlik biriminin bilgilendirilmediği, Jandarma Bölge ve Genel Komutanlığına bilgi verilmediği, sonuçta adı geçen Talimatın (ç) maddesinin gereğinin yerine getirilmediği,

○ İddia edildiği üzere Jandarma Başçavuş Okan Şimşek ve Uzman Çavuş Veysel Şahin tarafından elde edilen Yasin Hayal'in Hrant Dink'i öldürmeyi planladığı bilgisi ham ve teyide muhtaç bir bilgi ise, bu bilginin neden olgunlaştırılmadığının da belli olmadığı, hattı zatında haberin kaynağı Coşkun İğci'nin Yasin Hayal'in akrabası ve DMO'da güvenlik görevlisi olduğu, adı geçenin verdiği haberin uluslararası düzeyde ülkeyi sıkıntıya sokacak düzeyde önemli bir haber olduğu dikkate alındığında söz konusu bu bilginin derhal dikkate alınarak değerlendirilmesi gereken bir bilgi olduğu,

o Başçavuş Okan Şimşek ve Uzman Çavuş Veysel Şahin'in Görev Sonuç Raporu düzenlemelerinden de önemlisi, haberi en kısa sürede heyecanla İstihbarat Şube Müdürüne iletmeleri olduğu, Görev Sonuç Raporunun nihayetinde arşiv ve istatistik amacıyla düzenlenen ve dosyasından çıkarılarak imha edilebilecek el yazısı ile doldurulmuş bir belgeden ibaret ve görevlinin görevini yapıp yapmadığını takip amaçlı bir belge olduğu,

o Kaldı ki Başçavuş Okan Şimşek ve Uzman Çavuş Veysel Şahin' e konuyu takip ve teyid talimatı verilmiş ve bunu savsaklamışlarsa; haklarında Hrant Dink'in öldürülmesinden önce veya sonra bir soruşturma açılması gerektiği, ancak haklarında hiçbir işlem yapılmadığı,

Hususlarına cevap teşkil edemeyeceği, dolayısıyla adı geçenlerin yazılı ifadelerinde itibar edilecek kayda değer bir hususun bulunmadığı;

• Dolayısıyla, Gazeteci Hrant Dink'in Yasin Hayal tarafından öldürüleceğine dair Coşkun İğci tarafından Başçavuş Okan Şimşek ve Uzman Çavuş Veysel Şahin'e iletilen bilginin gereğinin yapılmamasının sorumlularının İl Jandarma Komutanı J.Alb.Ali ÖZ ve İstihbarat Şube Müdürü J.Yzb. Metin Yıldız olduğu”

görüş ve kanaatine varılmıştır.

Bu tespitten hareketle söz konusu iddia hakkında Müfettişler;

“Haklarında Ön İnceleme yapılanlardan Asayiş Şube Müdürü J.Bnb. Ali Oğuz ÇAĞLAR, KOM Şube Müdürü J. Yzb. Hüsamettin POLAT, İstihbarat Şube Müdürlüğünde görevli J.Başçavuş Hüseyin YILMAZ, J.Başçavuş Gazi GÜNAY, J.Başçavuş Gökhan ASLAN ve Jandarma Uzman Çavuşlar Hacı Ömer ÜNALIR, Uğur ERDOĞAN, Önder ARAZ'a, İl Jandarma Komutanı J.Alb. Ali ÖZ tarafından konu ile ilgili olarak kendilerine bir görev verilmediği gibi yetki ve konumları itibariyle de resen yapabilecekleri bir görevleri olmadığı cihetle herhangi bir sorumlulukları bulunmadığı anlaşılmakla, haklarında “**Soruşturma İzni Verilmemesi**” gerektiği;

İl Jandarma Komutanı J.Alb. Ali ÖZ ve İstihbarat Şube Müdürü J.Yzb. Metin Yıldız'ın ise; Hrant Dink'in Yasin Hayal'in azmettirmesi sonucu Ogün Samast tarafından öldürüldüğü 19.01.2007 tarihinden 6 ay önce; Yasin Hayal'in Hrant Dink'i öldürmeyi planladığı yolunda İstihbarat Şube Müdürlüğü KOM unsuru J.Başçavuş Okan Şimşek ve Uzman Çavuş Veysel Şahin tarafından elde edilen bilgi hakkında, ilgili birimleri harekete geçirmemek, Hrant Dink'in uyarılması ve korunması yönünde ikamet yeri güvenlik birimlerini uyarmamak ve Jandarma Bölge ve Genel Komutanlığına bilgi vermemek suretiyle görevlerini kötüye kullandıkları anlaşılmakla haklarında “**Soruşturma İzni Verilmesi**” gerektiği”

sonuç ve kanaatine varmışlardır.

2- Müfettişler, ön İncelemeye konu ikinci iddia olan, 19.01.2007 tarihinde Hrant Dink'in İstanbul'da adı geçenler tarafından öldürülmesi olayından sonra; geçmişteki istihbari zafiyetlerini saklamak amacıyla 20.01.2007 tarihli "**Görev Sonuç Raporu**" ve 20.01.2007 tarihli "**Haber Kayıt ve Bildirim**" isimli belgeleri gerçeğe aykırı olarak bu faaliyetler icra edilmeden düzenlendiği hususunda;

- "...olayın failinin Ogün Samast olduğu henüz 20 Ocak 2007 günü saat 15.00 sularında öğrenilmişken ve Ogün Samast henüz yakalanmamışken aynı gün öğrenilip saat 21.30'da Jandarma Bölge ve Genel Komutanlığına rapor edilmesinin; hatta Hrant Dink'in öldürülme nedeninin dahi tespit edilmiş olmasının; söz konusu bilgilere daha önce vakıf olduğunun açık bir delili olduğu;

- Haber Kayıt ve Bildirim Formunu çeken İl Jandarma Komutanlığı yetkililerinin bu sefer Coşkun İğci'nin konuşabileceği telaşına kapıldığı ve İl Jandarma Komutanı Alb. Ali ÖZ ve İstihbarat Şube Müdürü Yzb. Metin Yıldız'ın emri ile J.Çvş.Okan Şimşek ile Uzm.Çavuşlar Veysel Şahin ve Önder ARAZ'a tehdit ettirildikleri; Her ne kadar adı geçenlerin, ifadelerinde Coşkun İğci'den "olayı kimseye anlatmaması konusunda" ricavari istekte buldukları söylemekte iseler de; Coşkun İğci'nin kendisinin adı geçenlerce ' Bu olaylar kendi aramızda kalacak, mezara kadar gidecek, sır olacak, bunu herhangi birine anlattığın zaman senin için iyi olmaz, hayati önem taşıyor, anlattığın zaman başına işler gelebilir, polisin seni alma ihtimali yok ama alırsa hiç bir şey söylemeyeceksin; bize bu olayı bildirdiğini kesinlikle anlatmayacaksın,anlatırsan senin geleceğin için hayırlı olmaz, sağlığın sıhhatin için iyi olmaz, hayat meyat meselesi bunlar, bu olayı anlatmaman senin can güvenliğinin için iyi olur' gibi sözler sarf ettiklerini, kendisinin de ' Benim kimse ile husumetim yok neden can güvenliğim tehdit altında olsun" dediğinde; 'Sen ne demek istediğimizi anlıyorsun' sözleriyle tehdit edildiğini beyan ettiği; gerek müfettişlere gerekse C.Savcılarına defalarca gerçeğe aykırı ifade veren J. Çvş. Okan Şimşek ve Uzm. Çavuş Veysel Şahin'in ifadesinden ziyade; bu güne kadar verdiği tüm ifadeleri önemli ölçüde doğru çıkan Coşkun İğci'nin ifadesine itibar edilmesi gerektiğinin de izahtan vareste olduğu;

- Esas itibarıyla Haber Kayıt ve Bildirim Formunun düzenlenme nedenlerinden birinin de; ileride karşılaşılabilecek, Coşkun İğci ile olaydan sonra neden görüştünüz sorusuna cevap amacıyla olduğu; nitekim Çvş Okan Şimşek ve Uzm. Çvş Veysel Şahin'in daha önce Müfettişlere vermiş oldukları ifadelerinde, belirtilen tarihlerde Coşkun İğci ile Yasin Hayal'e ilişkin bilgi almak için görüştiklerini beyan ettikleri;

- Bilahare olayla ilgili Müfettiş görevlendirileceği haberinin alınması ile; yapılan hazırlık çerçevesinde 20 Ocak 2007 günü çekilen "**Haber Kayıt ve Bildirim Formunun**" dayanağının bulunmadığının anlaşılması üzerine; Yzb. Metin Yıldız'ın talimatı ile geçmiş tarihli 20 Ocak 2007 tarihli "**Görev Sonuç Raporunun**" düzenlendiği;

• *Böylece, Coşkun İğci tarafından, Hrant Dink'in öldürüldüğü 19 Ocak 2007 tarihinden 6 ay önce verilen bilginin gereğinin yapılmaması ve Coşkun İğci'nin bildiklerini kimseye söylememesi konusunda tehdit edilmesi keyfiyetinin kamufle edilmesi amacıyla gerçeğe aykırı belgelerin düzenlenmek suretiyle ilgililerince görevin kötüye kullanıldığı*

görüş ve kanaatine varmıştır.

Raporda sonuç olarak, yapılan incelemeler ve yukarıda yazılı her iki iddia konusu hakkındaki tespitlerden hareketle;

• **"İl Jandarma Komutanı J. Alb. Ali ÖZ hakkında;** Gerek görev zafiyetini gerekse, Coşkun İğci'yi bildiklerini kimseye söylememesi konusunda tehdit ettirmek ve bunu kamufle etmek üzere gerçeğe aykırı Haber Kayıt ve Bildirim Formu düzenlemek eylem ve işleminden dolayı **"Soruşturma İzni Verilmesi"**

• **İstihbarat Şube Müdürü J.Yzb. Metin Yıldız hakkında;** Gerek görev zafiyetini gerekse, Coşkun İğci'yi bildiklerini kimseye söylememesi konusunda tehdit ettirmek ve bunu gizlemek üzere gerçeğe aykırı Haber Kayıt ve Bildirim Formu ve Görev Sonuç Raporu düzenlemek eylem ve işleminden dolayı **"Soruşturma İzni Verilmesi"**

• **J.Çvş Gazi GÜNAY hakkında;** Gerçeğe aykırı ve ne amaçla düzenlendiğini bildiği Haber Kayıt ve Bildirim Formunu kaleme almak ve Jandarma Bölge ve Genel Komutanlığına göndermek işleminden dolayı **"Soruşturma İzni Verilmesi "**

• **J.Çvş. Okan Şimşek hakkında;** Coşkun İğci'yi bildiklerini kimseye söylememesi konusunda tehdit etmek ve bunu gizlemek üzere gerçeğe aykırı Görev Sonuç Raporu düzenlemek eylem ve işleminden dolayı **"Soruşturma İzni Verilmesi "**

• **J.Uzm Çvş. Veysel Şahin hakkında;** Coşkun İğci'yi bildiklerini kimseye söylememesi konusunda tehdit etmek ve bunu gizlemek üzere gerçeğe aykırı Görev Sonuç Raporu düzenlemek eylem ve işleminden dolayı **"Soruşturma İzni Verilmesi "**

• **J.Uzm. Çvş. Önder ARAZ hakkında;** Coşkun İğci'yi bildiklerini kimseye söylememesi konusunda tehdit etmek ve bunu gizlemek üzere gerçeğe aykırı Görev Sonuç Raporu düzenlemek eylem ve işleminden dolayı **"Soruşturma İzni Verilmesi"**

önerilmiştir.

10.07.2008 tarihinde Trabzon Valiliğine bir örneği gönderilen ikinci ön inceleme raporuna istinaden, Trabzon Valiliği 4483 Sayılı Yasa uyarınca hakkında ön inceleme yapılan Trabzon İl Jandarma Alay Komutanlığı görevlileriyle ilgili olarak;

• *"...Hrant Dink'in öldürülmesi olayından 6 ay önce, Hrant Dink'in öldürüleceğinin planlandığına dair elde edilen bilgiler kendilerine ulaştığı halde, Dink'in uyarılması ve korunması yönünde ikamet yeri güvenlik birimlerini uyarmamak, Jandarma Bölge ve Genel Komutanlığına bilgi*

vermemek suretiyle görevlerini kötüye kullandıkları,...Hrant Dink öldürülmesinden sonra, gerek görev zafiyetini kamufle etmek, gerekse Hrant Dink'in ölümünden 6 ay önce öldürüleceğinin planlandığına ilişkin bilgiyi Jandarma İstihbarat görevlilerine veren C.İ.'ye bildirdiklerini söylememesi konusunda uyarılması talimatını vermek ve bu talimatın icrası için C.İ. ile yapılan görüşmeyi, bilgi almak için yapıldığı görüntüsü vermek üzere gerçeğe aykırı Haber Kayıt Bildirim Formu düzenlettikleri anlaşıldığından **İl Jandarma Komutanı Alb.Ali ÖZ ve İst. Şb. Md. Yzb. Metin Yıldız hakkında Soruşturma İzni Verilmesine,**

- Gerçeğe aykırı ve ne amaçla düzenlendiğini bildiği Haber Kayıt ve Bildirim Formunu kaleme aldığı ve Jandarma Bölge ve Genel Komutanlığına gönderdiği anlaşıldığından **J.Bvş. Gazi GÜNAY hakkında Soruşturma İzni Verilmesine,**

- Hrant Dink'in ölümünden 6 ay önce öldürüleceğinin planlandığına ilişkin bilgiyi Jandarma istihbarat görevlilerine veren C.İ.'yi bildiklerini kimseye söylememesi konusunda baskı yaptıkları ve bu eylemin icrası için C.İ. ile yapılan görüşmeyi bilgi almak yapıldığı görüntüsü vermek üzere gerçeğe aykırı 20.01.2007 tarihinde Görev Sonuç Raporu düzenledikleri anlaşıldığından **J.Bçvş. Okan Şimşek, J.Uz.Çvş. Veysel Şahin, J. Uz. Çvş. Önder ARAZ haklarında Soruşturma İzni Verilmesine;"**

- ...Haklarında ön inceleme yapılanlardan Asayiş Şube Müdürü Binbaşı Ali Oğuz ÇAĞLAR, KOM Şube Müdürü Yzb. Hüsamettin POLAT, İstihbarat Şube Müdürlüğünde görevli Jandarma Başçavuş Hüseyin YILMAZ, Başçavuş Gazi Günay, Başçavuş Gökhan ASLAN ve Uzman Çavuşlar H.Ömer ÜNALIR, Uğur ERDOĞAN ve Önder ARAZ'a İl Jandarma Komutanı Albay Ali ÖZ tarafından Hrant Dink'in öldürüleceğinin planlandığı konusunda elde edilen istihbarat ile ilgili olarak kendilerine bir görev verilmediği gibi yetki ve konuları itibarıyla da resen yapabilecekleri bir görevleri olmadığı cihetle herhangi bir sorumlulukları bulunmadığı anlaşıldığından haklarında **Soruşturma İzni Verilmemesine"**

16.07.2008 tarihinde 45 sayı ile oy birliğiyle karar vermiştir (EK:22).

Trabzon Valiliğinin 45 nolu kararına müşteki vekilleri tarafından Jandarma Başçavuş Hüseyin YILMAZ ve Uzman Çavuş H.Ömer ÜNALIR'ın cinayetten önce cinayete ilişkin bilgi sahibi oldukları gerekçesiyle itiraz edilmiş, Trabzon Bölge İdare Mahkemesi;

"...adı geçen istihbarat görevlilerinin, Hrant Dink'in öldürülmesinden 5-6 ay önce öğrendikleri, istihbarat bilgisiyle ilgili olarak herhangi bir görev ve talimat almamış olsalar dahi; istihbarat bilgisinin önemi itibarıyla, söz konusu bilginin gerekli makamlara ulaştırılması ve bu konuda önlem alınmasına yönelik hizmet gerekleri doğrultusunda görevin yerine getirilmediği sonuç ve kanaati ile haklarında soruşturma izni verilmesi gerekirken aksi yönde verilen kararda esaslı isabet bulunmamaktadır..."

gerekçesi ile itirazı 07.10.2008 tarihinde 2008/129 K. numarası ile kabul etmiş, Trabzon Valiliği de kararın bu yönü ile kısmen kaldırılmasına karar vermiştir.

Bu kapsamda Valiliğin söz konusu kararına Ali ÖZ, Metin Yıldız, Okan Şimşek, Veysel Şahin, Gazi GÜNAY ve Önder ARAZ tarafından itiraz edilmiş ise de bu itirazlar Trabzon Bölge İdare Mahkemesi tarafından 07.10.2008 tarihinde oybirliği ile reddedilmiştir.

ñ Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nde Açılan Dava

Bölge İdare Mahkemesinin *şüpheli itirazlarının reddine* kararı sonrasında, Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığı 25.12.2008 tarihinde 2008/1132 Soruşturma, 2008/4010 Esas ve 2008/1504 İddianame numarası ile Ali Öz, Metin Yıldız, Hüseyin Yılmaz, H.Ömer Ulanır, Gazi Günay, Okan Şimşek, Veysel Şahin ve Önder Araz hakkında "görevi ihmal" suçlaması ile iddianame düzenlemiştir (EK:23).

İddianamede özetle;

• "Yasin Hayal ve Ogün Samast'ın arkadaş olup Hrant Dink'in öldürülmesi olayı öncesi Trabzon Pelitli beldesinde ikamet ettikleri, Yasin Hayal isimli şüphelinin, gazeteci Hrant Dink'in yayınlamış olduğu yazılardan dolayı öldürülmesi gerektiğini ve bu şahsı öldüreceğini arkadaşları arasındayken söylediği, buna yönelik araştırmalarda bulunduğu,

• Olay tarihinden 3-4 ay kadar önce Yasin Hayal'in akrabası olan Coşkun İğci isimli şahsın Yasin Hayal tarafından Hrant Dink'in öldürüleceğine ilişkin bilgileri Trabzon İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şubesi görevlileri olan şüpheliler Okan Şimşek be Veysel Şahin'e söylediği,

• İstihbarat görevlilerinin kendilerine iletilen bu istihbarat bilgisini sıralı komutanlarına bildirmelerine rağmen, bu görevlilerin kendilerine iletilen bu istihbarat bilgisini ilgili makamlara iletmedikleri;

• 19.01.2007 tarihinde Hrant Dink'in İstanbul'da adı geçenler tarafından öldürülmesi olayından sonra ise; geçmişteki istihbari zaafiyetlerini saklamak amacıyla 20.01.2007 tarihli 'görev sonuç raporu' ve 20.01.2007 tarihli 'haber kayıt ve bildirim formu' isimli belgeleri gerçeğe aykırı olarak, belgeler içerisinde bahsedilen faaliyetler icra edilmeden düzenlemiş oldukları"

tespitlerine yer verilmiştir.

Dava Trabzon 2.Sulh Ceza Mahkemesi'nin 2008/835 Esasına kaydedilmiş ise de Mahkeme, 30.12.2008 tarihinde iddianamenin kabulüne ve devamında;

"...sanıklara atılı eylem, görevleri gereği istihbarat aldıkları, bu istihbarat nedeniyle bu istihbaratın diğer birimlerle paylaşılmadığı, diğer birimlere iletilmesi ve öldürme olayının meydana gelmemesi için gerekli işlemlere tevessül edilmesi gerekirken istihbaratın gereğinin yapılmadığı, daha sonra öldürme olayı meydana geldiğinde daha önce alınmış bulunan istihbaratın hiç

alınmamış gibi istihbarı veren kişiye baskı yapıldığı ve istihbarata ilişkin görev sonuç raporu ve haber kayıt ve bildirim formları gibi belgeleri hiç istihbarat alınmamış gibi değiştirerek gerçeğe aykırı olarak yeniden düzenledikleri bu surette sadece görevlerini ihmal etmedikleri ayrıca icrai olarak görevlerinin gereklerine aykırı hareket etmeleridir. Sanıklara atılı eylemler öldürme olayı öncesi ve sonrasındaki birlikte değerlendirildiğinde sanıklara atılı eylemin TCK 257/1. maddesinde düzenlenen görevlerinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevi kötüye kullanmak suçu olduğu anlaşılmaktadır. Sanıkların eylemlerinin sübutu halinde bu suçu oluşturup oluşturmayacağı tartışılması mahkememizin görev alanını aşmakta ve üst dereceli Asliye Ceza Mahkemesinin görev alanına girmektedir..."

gerekçesiyle Görevsizlik kararı ile dosyanın görevli ve yetkili Trabzon Nöbetçi Asliye Ceza Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesinin kararına Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından itiraz edilmiştir.

Yapılan itirazları görüşen Trabzon 3. Asliye Ceza Mahkemesi 2009/19 Değişik İş ve 03.02.2009 tarihli kararı ile "Trabzon 2.Sulh Ceza Mahkemesinin 30.12.2008 tarih 2008/835 Esas 2008/672 Karar nolu **Görevsizlik Kararının Kaldırılmasına**, Kamu davasının, Trabzon 2. sulh Ceza Mahkemesine gönderilmek üzere C.Başsavcılığına tevdiine" karar vermiştir.

Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesi, Trabzon 3. Asliye Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına ilişkin kararına itiraz ederek, görev uyuşmazlığının çözümü için dosyayı Trabzon 2.Ağır Ceza Mahkemesine göndermiştir.

Trabzon 2. Ağır Ceza Mahkemesi yaptığı inceleme sonucunda, 2009/36 Değişik İş no ile 10.02.2009 tarihinde bir üyenin "...tüm dosya içeriği karşısında salt olarak görevi ihmal niteliğinde değerlendirilemeyeceği..." muhalefetiyle ve

"...Trabzon 3. Asliye Ceza Mahkemesi, itirazı yerinde bularak CMK 271/4.maddesi uyarınca kesin olarak kaldırılmasına karar verdiği, bu kararın bağlayıcı olduğu, bununla birlikte incelenen dosya içeriği, sanıkların üzerine atılan suçların niteliği ve olayın anlatım biçimine göre, zımnî görevsizlik kararı olarak kabul edilen Trabzon 3. Asliye Ceza Mahkemesinin kararındaki gerekçeye göre yerinde görülmeyen Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerektiği..."

sonuç ve kanısına varılarak görevsizlik kararının kaldırılmasına oy çokluğu ile karar vermiştir.

Görevsizlik kararının kaldırılması ve dosyanın Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesine gönderilmesi üzerine dosya 2009/146 Esas numarasına kaydedilmiştir.

Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesi 18.02.2009 tarihinde 2009/146 Esas nolu dosyanın, şahsi ve fiili bağlantı olduğu gerekçesi ile yine Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesinde görülmekte olan 2008/615 Esas nolu dosya ile birleştirilmesine ve yargılamının 2008/615 Esas nolu dosya üzerinden yürütülmesine karar vermiştir.

g- Trabzon 1. Ağır Ceza Mahkemesinde Açılan Dava

Eski İl Jandarma Komutanı Jandarma Kurmay Albay Ali Öz'ün, adli görev kapsamına giren bazı eylemlerinden dolayı Dink Ailesi ve vekillerinin 17.01.2008 tarihli dilekçe ile şikâyeti, Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesinin 20.03.2008 tarih ve 2007/579 sayılı yazısı ile ihbarı ve muhtelif tarihli gazetelerde çıkan haberler üzerine; İl Jandarma Komutanı Jandarma Albay Ali Öz hakkında;

• İstanbul'da yayınlanan Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink isimli şahsa yönelik olarak, Trabzon merkez Pelitli beldesinde bulunan Yasin Hayal ve arkadaşları tarafından bir plân çerçevesinde suikast eylemi hazırlandığı hususunda, Trabzon İl Jandarma Komutanlığında görevli Jandarma Başçavuş Okan Şimşek ve Uzman Jandarma Çavuş Veysel Şahin tarafından, 2006 yılının Temmuz ayında kendisine bilgi verildiği hâlde, Yasin Hayal ve arkadaşları hakkında suç örgütü kurmak eyleminden dolayı yasal işlem başlatıp, Cumhuriyet Başsavcılığına bildirmedeği,

• Hrant Dink'in, 19.01.2007 tarihinde İstanbul'da Ogün Samast tarafından öldürüldüğü şeklinde basında çıkan haberler üzerine, 2006 yılının Temmuz ayında edindikleri bilgileri, sanki olaydan sonra yapılan tahkikat sırasında öğrenilmiş gibi, 20.01.2007 tarihli "görev sonuç raporu" ve aynı tarihli "haber kayıt ve bildirim formu" isimli belgeleri, içeriğinde bahsedilen faaliyetler icra edilmeden gerçeğe aykırı olarak kolluk görevlilerine düzenlettirdiği, bunlardan haber kayıt ve bildirim formunu bizzat imzaladığı,

iddia edilmiştir.

29.01.2009 tarihli Adalet Bakanlığı Bakanlık Makamı Olurlarıyla adı geçen hakkında Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığınca soruşturma yapılmak üzere 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 161/5. maddesi delâletiyle 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 82. maddesi uyarınca bahse konu iddiaların açığa kavuşması bakımından soruşturma yapılmasına izin verilmiştir.

Ali Öz hakkında yukarıda belirtilen iddialarla ilgili olarak yapılan soruşturma sonucunda ise Adalet Bakanlığı Bakanlık Makamının 09.06.2009 tarihli Olurlarıyla kovuşturma izni verilmiş ve evrak iddianame düzenlenmek üzere 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu'nun 89. maddesi uyarınca Rize Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir. Rize Ağır Ceza Mahkemesinin 24.09.2009 tarih ve 2009/155-182 sayılı kararı ile son soruşturmanın Trabzon Ağır Ceza Mahkemesinde

açılmasına karar verilmiş ve Trabzon 1. Ağır Ceza Mahkemesinde 2010/149 esasına kayden dava açılmıştır.

Ayrıca, Ali Öz, Metin Yıldız, Önder Araz, Veysel Şahin, Okan Şimşek, Hüseyin Yılmaz, Hacı Ömer Ünalır ve Gazi Günay haklarında görevi ihmal suçundan Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesinin 2008/615 esasına kayden açılan dava ile Ali Öz hakkında adli görevi ihmal suçundan Trabzon 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 2010/149 esasına kayden açılan dava arasında fiili ve hukuki irtibat bulunduğu gerekçesiyle Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesi tarafından davaların birleştirilmesi teklif edilmiştir.

Ali ÖZ hakkında Trabzon 1 nolu Ağır Ceza Mahkemesinde devam eden dava ise mahkeme tarafından 17.05.2011 tarihinde reddedilmiştir. Mahkeme heyeti, sanık Albay Ali Öz hakkında aynı fiil nedeniyle Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nde açılmış dava bulunduğundan, *'aynı fiil nedeniyle bir kişinin iki kez mahkeme önüne çıkartılamayacağı'* gerekçesiyle davanın CMK 223/7 gereğince Yargıtay nezdinden temyiz yola açık olmak üzere reddine karar vermiştir.

Trabzon Ağır Ceza Mahkemesinin kararının sonrasında, Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesinde 2008/615 dosya numarası ile devam olunan davada da karar açıklanmıştır. Trabzon 2.Sulh Ceza Mahkemesi 03.06.2011 tarihli kararında;

-Trabzon İl Jandarma'da görevli astsubaylar Okan Şimşek, Hüseyin Yıldız, uzman çavuşlar Veysel Şahin ve Hacı Ömer Ünalır'a, 'görevi kötüye kullanma' suçunu düzenleyen TCK'nın 257-2. maddesi uyarınca, suçun işleniş şekli ve özellikleri ile işlenen suçta sanıkların ihmalle gerçekleşen rolleri ve ihmalleri neticesinde meydana gelen neticenin ağırlığını ve bu yönde kamuoyunda yarattığı infialli dikkate alarak 4 ay hapis cezası verilmesine;

-Dönemin İl Jandarma Komutanı Albay Ali Öz ile İstihbarat Şube Müdürü Yüzbaşı Metin Yıldız'a ise 6 ay hapis cezası verilmesine,

-Trabzon İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğünde görevli Astsubay Gazi Günay ile Uzman Çavuş Önder Araz'ın ise delil yetersizliğinden beraatına

hükmetmiştir.

Trabzon 2.Sulh Ceza Mahkemesinde görülen davanın gerekçeli kararının UYAP sistemi üzerinden alınan çıktısı, 21.10.2011 tarihinde Dink Ailesi kanalıyla tarafımıza gönderilmiştir. Karar üzere Dink Ailesinin temyize gidip gitmediği gelen yazıda belirtilmemiş ise de yapılan telefon görüşmesinde Ailenin temyize gittikleri anlaşılmaktadır.

Buna göre, 19.01.2007 tarihinde Hrant Dink'in öldürüldüğü günden itibaren devam eden sürecin tamamı değerlendirildiğinde, 17.11.2011 tarihi itibarıyla Trabzon İl Jandarma Komutanlığı Personeli hakkında açılan inceleme, adli/idari soruşturma veya

kalmamış ise de Trabzon 2.Sulh Ceza Mahkemesinde verilen kararın müşteki avukatlarınca temyiz etmeleri nedeniyle sürecin devam ettiği anlaşılmaktadır.

h- Başbakanlık Müfettişlerince Hazırlanan 10.10.2008 tarihli ve 13/08-05, 30/08-77.48/08-15 sayılı İnceleme Raporu

Yapılan araştırma/ön inceleme ve soruşturmalara ek olarak, öldürülen AGOS Gazetesi Yazarı Hrant Dink'in eşi Rahil Dink tarafından Başbakanlık Makamına hitaben yazılan 18.04.2007 tarihli dilekçede özetle MİT, Emniyet ve Jandarmanın cinayet öncesi ve sonrasındaki süreçte ihmalleri olduğu ve bunların yeterince araştırılmadığı hususları şikayet edilmiştir.

Dilekçe üzerine, Başbakanlık Makamının talimatlarına istinaden Başbakanlık Başmüfettişleri Mehmet AKIN ve Ayşegül GENÇ tarafından ön araştırma yapılmıştır.

Söz konusu ön araştırmanın sonucunda Başbakanlık Makamının 19.07.2007 tarihli Olurları çerçevesinde Başbakanlık Müfettişlerince 10.07.2008 tarihli İnceleme Raporu hazırlanmıştır.

Raporda Trabzon Jandarma personeli ile ilgili olarak;

- Sanıkların Emniyet-Jandarma ilişkili olduğu iddiası,
- Coşkun İçci'nin Trabzon İl Jandarma Alay Komutanlığına muhbir olarak çalıştığı iddiası,
- Yasin Hayal'in Trabzon Havalimanına bomba ihbarında bulunması ve yurtdışına çıkışında ihmal gösterildiği iddiası,
- Yasin Hayal tarafından 24.10.2004 tarihinde Trabzon'da bulunan Mc Donalds'a patlayıcı madde atılması eylemi ve sonrasında yaşanan süreç hakkındaki iddialar,
- Erhan Tuncel'in yardımcı istihbarat elemanlığı süreci ve hangi kurumlarla çalıştığı yönündeki iddialar,
- Hrant Dink cinayeti sonrası süreçte yaşananlarla ilgili iddialar incelenmiştir.

Müfettişlerce, öncelikle İl Jandarma Alay Komutanlığı hakkında İdarece düzenlenen ilk üç rapor (15.02.2007 tarih, 138/14, 93/13 sayılı Tevdi Raporu; 02.04.2007 tarih, 138/27, 93/27, 15/15 sayılı Ön İnceleme Raporu ve 10.07.2008 tarih, 127/44, 1/11 sayılı Ön İnceleme Raporu) incelenmiş ve mevcut raporlardaki bilgilere ek olarak İl Jandarma Alay Komutanlığından Veysel Şahin ve Okan Şimşek'in ifadelerine başvurulmuştur.

Her bir konu başlığı ile ilgili Başbakanlık Müfettişleri tarafından yapılan inceleme ve tahlillerin Trabzon İl Jandarma Komutanlığına bakan kısımlarında özetle:

1- "Yasin Hayal'in 16.08.2004 tarihinde yaptığı bomba ihbarı ve ardından firari olarak aranmaktayken 18.08.2004 tarihinde yakalanmadan Çeçenistan'a gitmek üzere Sarp Hudut kapısından çıkması ile bu tarihten yaklaşık 2 ay sonra, 24.10.2004 tarihinde Trabzon Atatürk Meydanında bulunan Mc Donalds isimli işyerine bomba koymak suretiyle pek çok insanın yaralanmasına sebep olması hususları beraber değerlendirildiğinde, **Yasin Hayal'in bomba ihbarının ardından hakkında Jandarma İl Alay Komutanlığınca yurtdışına çıkışına engel olabilecek Tahdit ve GBT kavıtlarının yapılmaması ciddi bir eksiklik olduğu.** Yasin Hayal'in firari olduğuna ilişkin kayıtların yapılmış olması halinde, Yasin Hayal'in ya yurtdışına çıkışında veya yurda geri dönüşünde yakalanmasının mümkün olabileceği ve ayrıca Emniyet ve Jandarma kuvvetlerine açık olan bu kayıt sistemi sayesinde, Yasin Hayal'in Mc Donalds eyleminden önce Emniyet güçlerinin dikkatini çekebileceği ve irtibatlarının takip altına alınabileceği,

2- Hrant Dink cinayeti kapsamında konu irdelendiğinde ise;

-Olay öncesinde, Trabzon İl Jandarma Alay Komutanlığı görevlilerinin elde edilen istihbari bir bilgiyi ve/veya ihbarı değerlendirmek suretiyle ve Yasin Hayal'in eylemi gerçekleştirmeye yönelik olarak bir silah arayışına girdiği bilgisi edinildiği halde, ileriye dönük bir operasyon çalışmasına zemin oluşturacak çalışmaları yapmamış olmalarının,

-Olay sonrasında ise suçluların yakalanmasına veya olayın aydınlatılmasına katkı sağlayacak bilgileri gerekli mercilere iletmemelerinin ve bunun üzerine olaya ilişkin önceden haberdar olunan bilgileri gizlemeye yönelik olarak iş ve işlemler tesis etmelerinin,

Hem gerçeğe aykırı resmi belge düzenlemek ve hem de idari görev tanımına uyan işi yapmamak ve/veya yapmakta ihmal göstermek suçlarını oluşturduğu,

3- Bakanlar Kurulunun 28.06.1961 tarihli ve 5/1409 sayılı kararıyla yürürlüğe giren ve 15.07.1961 tarihli ve 10855 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Emniyet ve Asayiş İşlerinde İl, İlçe ve Bucaklardaki Jandarma ve Emniyet Ödevlerinin Yapılması ve Yetkilerinin Kullanılması Suretini ve Aralarındaki Münasebetleri Gösterir Yönetmelik" in 4.maddesinin (a) fıkrasının 1, 2 ve 3. bendi; 03.11.1983 tarihli ve 83/7362 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Jandarma Teşkilatı Görev ve Yetkileri Yönetmeliğinin 13, 14, 15, 144, 146. ve 148. maddesi hükümleri ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile Adli Kolluk Yönetmeliği çerçevesinde yürütülmekte olan adli kolluk hizmetleri ile ilgili olarak **"adli kolluk görevlerinin hangi personel tarafından ifa edileceği"** hususunda oluşan tereddütleri gidermeye yönelik olarak İçişleri Bakanlığınca hazırlanan **2005/115 sayılı Genelgede yer alan düzenlemeler birlikte değerlendirildiğinde; Emniyet ve asayişe ilişkin her türlü olayın jandarma kolluk amirleri tarafından en seri şekilde millî idare amirlerine ve Trabzon Emniyet Müdürlüğüne bildirilmesinin gerektiği.** **Trabzon**

Jandarma Komutanlığınca temin edilen istihbari bilgilerin bu hükümlere aykırı olarak Trabzon Valiliği ve Trabzon Emniyet Müdürlüğü ile paylaşılmayarak görevin ihmal edildiği.

değerlendirilmiştir.

Raporda, görev zafiyetini gizlemek gerekse Coşkun İçci'yi bildiklerini kimseye söylememesi konusunda uyarılması talimatını vermek ve bu talimatın icrası için Coşkun İçci ile yapılan görüşmeyi, bilgi almak için yapıldığı görüntüsü vermek üzere gerçeğe aykırı Haber Kayıt ve Bildirim Formu düzenlemek ve düzenlemek ile ilgili olarak İçişleri Bakanlığınca İl Jandarma Komutanı Jandarma Albayı Ali ÖZ, İstihbarat Şube Müdürü Jandarma Yüzbaşı Metin Yıldız, J.Bçvş Gazi GÜNAY, J.Bçvş. Okan Şimşek, J.Uzm.Çvş. Veysel Şahin, J.Uzm.Çvş. Önder ARAZ haklarında gerekli Ön İncelemenin yapılarak, Raporun gereği için Trabzon Valiliğine gönderilmesi nedeniyle **yargı mercilerine intikal eden bu konu hakkında herhangi bir öneri getirilmemiş.**

-Trabzon İl Jandarma Alay Komutanlığı görevlilerince elde edilen bilgilerin, İçişleri Bakanlığının 2005/115 sayılı Genelgesinde belirtilen usul ve esaslara uyulmayarak değerlendirilmemesi ve ilgili mercilere (Valilik-Emniyet) intikal ettirilmemesi,

-Yasin Hayal'in 2006 yılında Trabzon Havalimanına asılsız bomba ihbarında bulunmasının ardından firari olarak aranmaktayken yurtdışına çıkmasına engel olabilecek ve dolayısıyla yakalanmasını sağlayabilecek kayıtların ilgili sisteme (GBT ve/veya Tahdit) girilmeyerek gerekli işlemlerin tesis edilmemesi,

hususlarında ise **İçişleri Bakanlığınca hem ceza ve hem de disiplin hukuku açısından inceleme yapılmasının** uygun olacağı kanaatine varılmıştır.

i- Mülkiye Başmüfettişlerince düzenlenen 19.02.2010 tarih ve 80/17, 103/09 sayılı İnceleme (Tevdi) Raporu

Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığının 10.10.2008 tarihli Raporu ve Başbakanlık Makamının 2.12.2008 tarihli onayları üzerine, bahsi geçen Raporda Trabzon Jandarma Personeli ile ilgili olarak incelenmesi istenen hususların araştırılması hususunda İçişleri Bakanlığının 28.01.2009 tarihli onayları ile Mülkiye Başmüfettişleri Mustafa Üçkuyu ve Mehmet Canoğlu görevlendirilmiş, çalışmalar sonucunda 19.02.2010 tarihli ve 80/17, 103/09 sayılı İnceleme (Tevdi) Raporu düzenlenmiştir.

Raporda; Trabzon Jandarma personeli ile ilgili olarak Başbakanlık Teftiş Kurulu Raporunda yer alan;

• "Trabzon İl Jandarma Alay Komutanlığı görevlilerince elde edilen bilgilerin, Bakanlığının 2005/115 sayılı Genelgesinde belirtilen usul ve esaslara uyulmayarak

değerlendirilmemesi ve ilgili mercilere (Valilik – Emniyet) intikal ettirilmemesi konusunda idari ve disiplin soruşturmasının yapılmasının gerektiği,

- Görev zafiyetini gizlemek, Coşkun İğci'yi bildiklerini kimseye söylememesi konusunda uyarılması talimatını vermek ve bu talimatın icrası için Coşkun İğci ile yapılan görüşmeyi, bilgi almak için yapıldığı görüntüsü vermek üzere gerçeğe aykırı Haber Kayıt ve Bildirim Formu ile Görev Sonuç Raporu düzenlemek ve düzenlemek eylem ve işlemlerinden dolayı idari ve disiplin soruşturmasının yapılmasının gerektiği,

- Yasin Hayal'in 2004 yılında Trabzon Havalimanına asılsız bomba ihbarında bulunmasının ardından firari olarak aranmaktayken yurt dışına çıkmasına engel olabilecek ve dolayısıyla yakalanmasını sağlayabilecek kayıtların ilgili sisteme (GBT ve/veya Tahdit) girilmeyerek gerekli işlemlerin tesis edilmediği",

iddiaları ayrı ayrı incelenmiştir.

Raporda;

1- "Trabzon Jandarma Komutanlığı görevlilerince, Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'e karşı Yasin Hayal tarafından gerçekleştirilmesi planlanan eylem ile ilgili olarak elde edilen bilgilerin, İçişleri Bakanlığının 2005/115 sayılı Genelgesinde belirtilen usul ve esaslara uyulmuyarak değerlendirilmemesi ve ilgili mercilere (Valilik – Emniyet) intikal ettirilmemesi ile ilgili olarak idari ve disiplin soruşturması yapılması" konusu ile ilgili olarak;

-Mülkiye Başmüfettişleri Namık Kemal İLHAN ve Şafak BAŞA tarafından kaleme alınan 10.07.2008 tarih ve N.K.İ. 127/44; Ş.B. 1/11 sayılı Ön İnceleme Raporu'nun Genel Sonuç bölümünün ilgili kısmında; "Yasin Hayal'in Agos Gazetesi yazarı Hrant Dink'i öldürme planı yaptığı ve silah temin etmeye çalıştığı bilgisinin, aynı zamanda Yasin Hayal'in akrabası olan Trabzon İli'nin Pelitli Beldesinde ikamet eden ve Devlet Malzeme Ofisinde güvenlik görevlisi olarak çalışan Coşkun İğci tarafından 2006 yılının Temmuz ayı içerisinde Trabzon İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğünde KOM unsuru olarak görev yapan Jandarma Başçavuş Okan Şimşek ve Uzman Çavuş Veysel Şahin'e bildirildiği; elde edilen bu bilginin adı geçenlerce derhal İstihbarat Şube Müdürü J.Yzb. Metin Yıldız' a şifahi olarak aktarıldığı; J.Yüzb. Metin Yıldız'ın, söz konusu bilgileri Yasin Hayal'i bilen ve takip eden ASAF unsuru J.Başçavuş Hüseyin YILMAZ'a devredilmesi talimatını verdiği; ertesi günü yapılan günlük İstihbarat Şube Brifinginde, söz konusu bilginin İstihbarat Şube Müdürü J.Yzb. Metin Yıldız tarafından toplantıya iştirak eden bütün rütbelilerin huzurunda İl Jandarma Komutanı J.Kd. Alb. Ali ÖZ'e arz edildiği; ancak J.Kd. Alb. Ali ÖZ'ün " bu konuyu özel olarak sonra görüşürüz" diyerek konuyu kapattığı ve herhangi bir değerlendirme yaptırmadığı; söz konusu özel görüşmenin "mahiyeti her ne ise" bu görüşmeden sonra, İstihbarat Şube Müdürü tarafından daha önce J.Başçavuş Hüseyin YILMAZ'a devredilmesi istenilen işle ilgili olarak J.Başçavuş Hüseyin YILMAZ'a

talimat verilmediği; J.Başçavuş Okan Şimşek tarafından bir süre sonra konunun hatırlatılması üzerine; İstihbarat Şube Müdürü Yzb. Metin Yıldız'ın "sonra emir veririm" diyerek durumu geçiştirdiği ve Hrant Dink'in öldürüldüğü 19.01.2007 tarihine kadar ne KOM unsuru J.Başçavuş Okan Şimşek ne de ASAF unsuru J.Başçavuş Hüseyin YILMAZ'a görev verilmeyerek; böylesine önemli ve hassasiyet taşıyan bir istihbaratın gereğinin yapılmadığının anlaşıldığı" tespitinin yer aldığı,

- Trabzon Eski Jandarma Komutanı J. Kd. Alb. Ali ÖZ ifadesinde, Yasin Hayal'in Agos Gazetesi yazarı Hrant Dink'i öldürme planı yaptığı ve silah temin etmeye çalıştığı bilgisini aldığı kabul etmemekle birlikte, hem yapılan yazışmalardan, hem de ifadelerden anlaşıldığı üzere, Coşkun İğci tarafından Jandarma İstihbarat unsurlarına verilen bu bilginin, dönemin Trabzon Jandarma Komutanı J. Kd. Alb. Ali ÖZ tarafından Valilik ve diğer güvenlik birimleriyle paylaşılmadığı,

2- İnceleme/Tevdi Raporunun bir diğer maddesi olan **"Görev zafiyetini kamufle etmek, Coşkun İğci'yi bildiklerini kimseye söylememesi konusunda uyarılması talimatını vermek ve bu talimatın icrası için Coşkun İğci ile yapılan görüşmeyi, bilgi almak için yapıldığı görüntüsü vermek üzere gerçeğe aykırı Haber Kayıt ve Bildirim Formu ile Görev Sonuç Raporu düzenlemek ve düzenlemek eylem ve işlemlerinden dolayı idari ve disiplin soruşturmasının yapılmasının gerektiği,"** konusu ile ilgili olarak;

-Mülkiye Başmüfettişleri Namık Kemal İLHAN ve Şafak BAŞA tarafından yürütülen ön inceleme sonunda sunulan 10.07.2008 tarih ve N.K.İ. 127/44; Ş.B. 1/11 sayılı Ön İnceleme Raporunda; **"Hrant Dink'in İstanbul'da 19.01.2007 tarihinde Ogün Samast isimli şüpheli tarafından tabancayla vurularak öldürüldüğü, olaya Yasin Hayal isimli şahsın da azmettirici olarak katıldığı, her iki şüphelinin olay öncesi Trabzon Pelitli Beldesinde ikamet ettikleri ve olay hazırlıklarını yaptıkları, bu cümleden olarak Yasin Hayal'in Hrant Dink'i öldüreceğine dair sözler söylediği ve bu bilginin Coşkun İğci isimli şahıs tarafından Trabzon Jandarma Komutanlığı emrinde görevli istihbarat görevlileri Jandarma Başçavuş Okan Şimşek ve Uzman Çavuş Veysel Şahin'e öldürme olayından 5-6 ay kadar önce söylendiği, bu istihbarat bilgisinin Trabzon İl Jandarma Komutanlığı görevlileri 1- İl Jandarma Komutanı Albay Ali ÖZ, 2- İstihbarat Şube Müdürü Kd. Yzb. Metin Yıldız, 3- Asayiş Şube Md. Bnb. Ali Oğuz ÇAĞLAR, 4- KOM Şube Müdürü Yzb. Hüsamettin POLAT, 5- J.Bçvş. Hüseyin YILMAZ, 6- J.Bçvş. Gazi GÜNAY, 7- J.Bçvş. Gökhan ASLAN, 8- J.Uz. Çvş. Hacı Ömer ÜNALIR, 9- J.Uz. Çvş. Uğur ERDOĞAN 10- J.Uz. Çvş. Önder ARAS isimli şüphelilere yukarıda belirtilen görevlilerce iletilmesine rağmen; görevlilerin almış oldukları istihbaratın gereğini yapmakta ihmalkâr davranıp zafiyet gösterdikleri ve bu bilgiyi ilgili makamlara iletmedikleri, 19.01.2007 tarihinde Hrant Dink'in İstanbul'da adı geçenler tarafından öldürülmesi olayından sonra ise; geçmişteki istihbari zaafiyetlerini saklamak amacıyla 20.01.2007 tarihli " Görev Sonuç Raporu" ve 20.01.2007 tarihli**

Haber Kayıt ve Bildirim” isimli belgeleri gerçeğe aykırı olarak bu faaliyetler icra edilmeden düzenlendiği” hususlarının tespit edildiği,

-Ayrıca, Jandarma Genel Komutanlığı görevlilerince; Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesinin 20.03.2008 tarihli ve 2007/579 sayılı yazısı üzerine, Trabzon Valiliğince 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununun 15.maddesine istinaden İçişleri Bakanlığına (Jandarma Genel Komutanlığı) disiplin soruşturması yapılması için gönderilen 07.07.2008 tarihli ve 5077 sayılı yazıya rağmen, bahsi geçen raporda belirtilen konularla ilgili olarak herhangi bir jandarma görevlisi hakkında idari ve disiplin soruşturmasının başlatılmadığı,

3- İnceleme/Tevdi Raporunun üçüncü maddesi olan “Yasin Hayal’in 2004 yılında Trabzon Havalimanına asılsız bomba ihbarında bulunmasının ardından firari olarak aranmaktayken yurt dışına çıkmasına engel olabilecek ve dolayısıyla yakalanmasını sağlayabilecek kayıtların ilgili sisteme (GBT ve/veya Tahdit) girilmeyerek gerekli işlemlerin tesis edilmediği,” konusu ile ilgili olarak;

-Yasin Hayal isimli vatandaş tarafından, Hikmet ERGENÇ ismine kayıtlı olup, oğlu Serdar ERGENÇ tarafından kullanılmakta olan 0 536 3319281 numaralı cep telefonuyla 16.08.2004 tarihinde saat 22.55’te Trabzon Jandarma Komutanlığı acil çağrı telefonu “156” numaralı telefonun arandığı ve sahte isim kullanılarak, “Havaalanında bomba var, Başbakan havaalanına indiğinde bomba patlayacak” ihbarında bulunduğu,

-Asılsız ihbar üzerine, Jandarma tarafından başlatılan çalışmalar kapsamında, 0 536 3319281 numaralı cep telefonu adına kayıtlı olan Hikmet ERGENÇ ile telefonu kullanmakta olan oğlu Serdar ERGENÇ’in yakalandığı ve Cumhuriyet Savcısının emriyle gözaltına alındığı, aynı gün Sevk/Serbest Bırakma Tutanağı düzenlenerek salıverildikleri; Yasin Hayal’in evinde yapılan aramalarda Yasin Hayal’in bulunmadığı; Trabzon İl merkez Jandarma Komutanlığınca Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilen 17/AĞUSTOS/2004 tarih ve 7602 sayılı yazıda, Yasin Hayal’in “FİRARDA” olduğunun belirtildiği,

-16.08.2004 tarihinde yürürlükte olan KİHBİ Daire Başkanlığının 2002 tarihli Bilgi Toplama İş ve İşlemleri ile Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı Bünyesindeki Bilgi Toplama Büro Kısımlarının Görev, Yetki ve Sorumlulukları Yönergesine göre, adli ve askeri yargı makamlarınca hakkında arama kararı olan tüm şahısların polis ve jandarma bilgi toplama personeli tarafından KİHBİ kayıtlarına hem evrak bazında, hem de bilgisayar ortamında girilmesi gerekirken; Yasin Hayal tarafından yapılan asılsız ihbar ile ilgili işlemlerde, Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığına “FİRARDA” olduğu bildirilen Yasin Hayal hakkında ne Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığının, ne herhangi bir mahkemenin, ne de Trabzon Jandarma birimlerinin yakalama emrinin bulunmadığı,

şahsın işlediği bu fiilden dolayı KİHBİ kayıtlarına girilmediği; KİHBİ kayıtlarına alınmama sebebine ilişkin herhangi bir kaydın da bulunmadığı,

-Yasin Hayal'in bomba ihbarını yaptığı 16.08.2004 tarihinden iki gün sonra 18.08.2004 tarihinde Sarp sınır kapısından yurt dışına çıkıp, Sarp sınır kapısından 27.08.2004 tarihinde yurda giriş yaptığı; işlemiş olduğu bir suçtan dolayı aranmakta iken, buna ilişkin olarak KİHBİ bilgi işlem sistemine veri girişi yapılmadığından sınır kapılarındaki emniyet birimlerince yakalanmadığı,

-Yasin Hayal'in başka bir eyleminden dolayı yakalanması ve ceza evinde bulunması sırasında, Trabzon Havaalanında bomba bulunduğu dair asılsız ihbarından dolayı devam eden yargılama sonrasında Trabzon Asliye Ceza Mahkemesinin 16.02.2006 tarih ve Esas No: 2005/14, Karar No: 2006/46 sayılı kararıyla mahkûm olduğu, kararın temyiz edilmeden kesinleştiği ve infaz edildiği,

-Her ne kadar ifadelerinde sorumlulukları olduğunu kabul etmeseler de, 16.08.2004 tarihinde en üst rütbeden ast rütbelere kadar görevli olan Trabzon İl Jandarma Komutanlığı personelinin, Yasin Hayal isimli vatandaşın gerçekleştirmiş olduğu asılsız ihbar eylemi ile ilgili olarak, 16.08.2004 tarihi ve sonrasında, İçişleri Bakanlığı Kaçakçılık İstihbarat Harekât ve Bilgi Toplama Dairesi Başkanlığının Bilgi Toplama Sistemine veri girişi yapılmadığı, dolayısıyla da Yasin Hayal isimli vatandaşın yurt dışına çıkması ve tekrar yurda giriş yapması sırasında yakalanması sağlanabilecek iken bunun gerçekleşmediği,

-Yasin Hayal'in, Trabzon Havaalanında bomba bulunduğu dair asılsız ihbarından dolayı gözaltına alınan Serdar ERGENÇ ve Hikmet ERGENÇ'in gözaltına alındıkları gün saliverilmeleri, aynı davadan dolayı Serdar ERGENÇ, Hikmet ERGENÇ ve Yasin Hayal'in yargılanarak hüküm giymesi sebebiyle Yasin Hayal'in gerçekleştirdiği eylemin cezasız kalmadığı, dolayısıyla dönemin Trabzon Jandarma Komutanlığı görevlileri hakkında herhangi bir adli işlemin yapılmasına gerek bulunmadığı,

-Ancak, Yasin Hayal'in, Trabzon Havaalanında bomba bulunduğu dair asılsız ihbarından dolayı aranmakta iken, İçişleri Bakanlığı Kaçakçılık İstihbarat Harekât ve Bilgi Toplama Dairesi Başkanlığının Bilgi Toplama Sistemine veri girişi yapılması gerekirken, bu veri girişi yapılmadığı için Yasin Hayal'in, yurt dışına çıkışı ve yurda girişi sırasında yakalanması sağlanmadığı için, dönemin Trabzon Jandarma Komutanlığı görevlilerinin disiplin yönünden sorumluluklarının bulunduğu,"

tespitlerinde bulunulmuştur.

Ayrıca;

-Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesinin 20.03.2008 tarihli ve 2007/579 sayılı yazısı üzerine; 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununun 15.maddesine istinaden disiplin soruşturması yapılması için İçişleri Bakanlığına (Jandarma Genel Komutanlığı) Trabzon

Valiliğince 07.07.2008 tarihli ve 5077 sayılı yazının yazıldığı, bu yazıya istinaden ne gibi bir işlem yapıldığına dair Trabzon Valiliğine herhangi bir bilgi ve belgenin ulaşmadığının bildirildiği,

-İncelemeyi yürüten Mülkiye Müfettişlerince, Mülkiye Başmüfettişleri Namık Kemal İLHAN ve Şafak BAŞA tarafından kaleme alınan 10.07.2008 tarih ve N.K.İ. 127/44; Ş.B. 1/11 sayılı Ön İnceleme Raporu'na istinaden Raporda bahsi geçen görevlilerle ilgili olarak disiplin soruşturması ve/veya işlemi yapıp yapılmadığının Jandarma Genel Komutanlığından sorulduğu,

-Jandarma Genel Komutanlığının 25.06.2009 tarih ve 1500-235441-09/Tyn. D.Sb. Tyn. Ş. sayılı yazısında aynen; "Söz konusu ön inceleme raporlarında herhangi bir jandarma personeli hakkında disiplin ve idari tahkikat yapılması yönünde teklif ve öneri bulunmadığından Jandarma Genel Komutanlığınca herhangi bir disiplin işlemi ve idari tahkikat yapılmamıştır." içeriğinde bilgi verildiği,

görülmüştür.

Raporda sonuç olarak;

-İlgili mevzuat ve Jandarma Genel Komutanlığı tarafından yayımlanmış yönergeler kapsamında, bahsi geçen konular ve tespitlere ilişkin olarak disiplin soruşturması, idari soruşturma ve işlem yapma yetkisinin, 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununun "Disiplin ve Soruşturma Usulleri" başlıklı 15. maddesi ile Jandarma Teşkilatı Görev ve Yetkileri Yönetmeliğinin "Disiplin Soruşturmaları" başlıklı 185. maddeleri gereğince Jandarma Genel Komutanlığında olduğu,

-Trabzon İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat unsurlarına verilen, "Yasin Hayal'in Agos Gazetesi yazarı Hrant Dink'i öldürme planı yaptığı ve silah temin etmeye çalıştığı bilgisinin" Valilik ve diğer güvenlik birimleriyle paylaşılmaması konusu ile ilgili olarak, eski Trabzon Jandarma Komutanı J. Kd. Albay Ali ÖZ hakkında idari ve disiplin soruşturmasının yürütülmesi için konunun Jandarma Genel Komutanlığı'na tevdi edilmesi gerektiği,

-Görev zafiyetini gizlemek, Coşkun İğci'yi bildiklerini kimseye söylememesi konusunda uyarılması talimatını vermek ve bu talimatın icrası için Coşkun İğci ile yapılan görüşmeyi, bilgi almak için yapıldığı görüntüsü vermek üzere gerçeğe aykırı Haber Kayıt ve Bildirim Formu ile Görev Sonuç Raporu düzenlemek ve düzenlemek eylem ve işlemlerinden dolayı Eski Trabzon İl Jandarma Komutanı J. Albay Ali ÖZ; Asayiş Şube Md. J. Bnb. Ali Oğuz ÇAĞLAR; İstihbarat Şube Müdürü J. Kd. Yzb. Metin Yıldız; KOM Şube Müdürü J. Yzb. Hüsamettin POLAT; İstihbarat Şb. Müdürlüğünde görevli J.Bçvş. Hüseyin YILMAZ; İstihbarat Şb. Müdürlüğünde görevli J.Bçvş. Gazi GÜNAY; İstihbarat Şb. Müdürlüğünde görevli J.Bçvş. Gökhan ASLAN; İstihbarat Şb. Müdürlüğünde görevli J.Uz. Çvş. Hacı Ömer ÜNALIR; İstihbarat Şb. Müdürlüğünde görevli J.Uz.

Çvş. Uğur ERDOĞAN; İstihbarat Şb. Müdürlüğünde görevli **J.Uz. Çvş. Önder ARAS;** İstihbarat Şb. Müdürlüğünde görevli **J. Bçvş. Okan Şimşek** ve İstihbarat Şb. Müdürlüğünde görevli **J. Uz. Çvş. Veysel Şahin** ile tespit edilecek Jandarma Genel Komutanlığı görevlileri hakkında idari ve disiplin soruşturmasının yürütülmesi için konunun Jandarma Genel Komutanlığı'na tevdi edilmesi gerektiği,

-Yasin Hayal'in 2004 yılında Trabzon Havalimanına asılsız bomba ihbarında bulunmasının ardından firari olarak aranmaktayken yurt dışına çıkmasına engel olabilecek ve dolayısıyla yakalanmasını sağlayabilecek kayıtların ilgili sisteme (GBT ve/veya Tahdit) girilmeyerek gerekli işlemlerin tesis edilmediği konusu ile ilgili olarak; eski Trabzon İl Jandarma Komutanı J. Albay Ali ÖZ; eski Trabzon İl Merkez Jandarma Komutanı J. Kd. Yzb. Mehmet ALTINEL; Trabzon Eski İl Mrkz Jand. Karakol Komutanı J. Kad. Kd. Bçvş. Nazmi TAMER; (Emekli) Trabzon Eski İl Merkez Jandarma Karakol Komutanlığı Suç Araştırma Kısım Amiri J. Bçvş. Sedat Şükrü ANAFARTA; (Emekli) Trabzon Jandarma Komutanlığı Eski Genel Bilgi Toplama Kısım Görevlisi J. Kd. Bçvş. Dursun EVCİL; (Emekli) Trabzon Jandarma Komutanlığı Eski Genel Bilgi Toplama Kısım Görevlisi Uz. J. II. Kad. Kd. Çvş. Ahmet YURTÇU; Trabzon Jandarma Komutanlığı Eski Araştırma İnceleme Kısım Amirliği İşlem Elemanı Uz. J. II. Kad. Çvş. Abidin Akyıldız ve tespit edilecek diğer görevliler hakkında disiplin soruşturmasının yürütülmesi için konunun Jandarma Genel Komutanlığına tevdi edilmesi gerektiği,

genel sonuç ve kanaatine varılarak rapor İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığına sunulmuştur.

Bu rapor sonucunda Jandarma Genel Komutanlığınca gerçekleştirilmiş herhangi bir işlem bildirilmemiştir.

j- TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Raporu

TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu, 1 Ekim 2007 tarihli kararında "AGOS Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink' in 19 Ocak 2007 tarihinde AGOS Gazetesi binasının çıkışında Ogün Samast adlı saldırgan tarafından öldürülmesi olayı" konusu ile bir inceleme başlatmış ve söz konusu inceleme sonuçları 22.07.2008 tarihinde rapor halinde sunulmuştur.

Komisyonca, Trabzon İl Jandarma Komutanlığından İl Jandarma Alay Komutanı Albay Ali ÖZ ve Şube Müdürü Yüzbaşı Metin Yıldız'ın ifadelerine başvurulmuş, ancak her ikisi de konunun mahkemeye intikal ettiğini gerekçe göstererek konuyla ilgili ifade vermeyeceklerini, açıklamalarını mahkemede kendileriyle ilgili suçlamalar tebliğ edildikten sonra yapacaklarını belirtmişlerdir.

Raporun TAHLİL VE DEĞERLENDİRME bölümünde, Trabzon İl Jandarma Komutanlığı hakkında;

- "...Jandarma Genel Komutanlığı JGY: 37-8 sayılı Haber Elemanları Temini, Kullanılması ve Etkinliklerinin Tespiti ve Kontrolü Yönergesi'nde Haber Elemanının "Haber kaynağı ve/veya haber toplama vasıtası olarak kendisinden haber temin edilen bir olay veya durumun araştırılması için yönlendirilen kişidir." Şeklinde yine Haber Kaynağının; Kendisinden, yasa dışı unsurlar, arazi veya hava koşulları hakkında haber elde edilen şahıs (kişi), madde veya faaliyet/çalışmalar ile doğrudan kendisinden haber elde edilen kişi, bir madde veya faaliyettir." Şeklinde tanımlanmasından dolayı, Coşkun İğci'nin Trabzon İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğüne her ne kadar kayıtlı bir Haber Elemanı ve Haber Kaynağı olduğuna dair kayıtlar bulunmasa dahi gerek kendisinin mülkiye müfettişlerince alınan ifadesinde belirtmiş olduğu bilgiler ile gerekse Jandarma Kıdemli Başçavuş Okan Şimşek'in 20 Mart tarihli duruşmadaki basına yansıyan ifadesinde Coşkun İğci' den almış oldukları ve üstleriyle paylaştıklarını belirtmiş olduğu bilgiler değerlendirildiğinde; Coşkun İğci'nin fiili olarak Jandarma tarafından bilgi elde edilen bir haber kaynağı olduğu,

-Coşkun İğci'nin verdiği ifade edilen bilgilerden Yasin Hayal' in Hrant Dink'i öldürmek için silah teminine yönelik icrai hareketlere başladığı, kendisine para verdiği ve silah temin etmesini istediği ve bu durumdan Jandarma görevlilerinden Jandarma Kıdemli Başçavuş Okan Şimşek ile Jandarma Uzman Çavuş Veysel Şahin'i bilgilendirdiği ve onların da; "Yasin Hayal'in İstanbul'da Ermeni bir gazeteciyi öldürmek istediğini, Yasin Hayal 'in İstanbul'a gittiğini, gazetecinin sahibi olduğu gazete ile yaşadığı evin arasındaki bölgenin krokisini çıkardığını anlattı. Yasin Haval'in kendisinden el yapımı bir silah istediğini ve onun için de para verdiğini söyledi. Biz de silah almamasını, amirlerimizle konuştuktan sonra kendisine bilgi vereceğimizi söyledik." dedikleri düşünüldüğünde; Hrant Dink' e yönelik bir tehlikenin varlığını Jandarma ve Emniyet birimlerin öğrenmiş olduğu, tehlikenin varlığı konusunda gerek yazılan yazının akıbetinin tam olarak araştırılmamış ve konunun takip edilerek gereğinin yapılamamış olması gerekse Coşkun İğci'nin Trabzon İl Jandarma Komutanlığının kayıtlı bir haber elemanı olmasa bile kendisinden alınan haberin ve bilginin yeterince araştırılmaması ve değerlendirilememesi sonucunda idari makamların bu tür bir riski bilebilecek durumda olmalarına rağmen, her kademedeki sorumluların ihmali sonucunda tehlikeyi önlemek için gereken tedbirleri alamadıklarından tehlikenin gerçekleşmiş olduğu ve Hrant Dink adlı vatandaşımızın yaşamını yitirmiş olduğu, kamu görevlilerince yaşam hakkının korunmasına yönelik olarak alınması gereken tedbirlerde eksikliklerin yaşanmasına neden olduğu ve Devletin pozitif yükümlüğünü yerine getirmediği gibi bir durumla karşı karşıya gelinebilecek bir ortamın yaratılmış olduğu,

-Olaydan sonra; olayın failinin ve olayda kullanılan silahın hızlı bir şekilde ortaya çıkarılmış olması, olayın faili ve/veya faileri hakkında adli soruşturmanın derhal başlatılmış olması, yine olayda ihmal ve kusuru görülen kamu görevlileri hakkında da gerekli idari ve adli sürecin başlatılmış olmasının, Devletimiz açısından iyi niyetli ve olumlu değerlendirilmesi gereken çabalar olduğu, Ancak bu sürecin devam etmekte olduğu ve henüz tamamlanamamış olmasından dolayı Devletin etkin bir resmî soruşturma yapısı yapmadığı konusunda bir değerlendirmede bulunmanın bu aşamada henüz erken olacağı,

kanaatine varılmıştır.

Ayrıca Raporun Sonuç bölümünde istihbarat birimlerinin çalışma yöntemleri ile alınması gerekli tedbirleri içerir bir takım öneriler getirildiği görülmüştür.

D. İSTANBUL VALİLİĞİ

İstanbul Valisi ile İstanbul'da görevli diğer kamu personeline yönelik olarak gerçekleştirilen çalışmalar aşağıda gösterilmiştir.

Başbakan Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın onayıyla, Hrant Dink cinayetinin işlendiği 19.01.2007 tarihinden itibaren konuyla ilgili olarak İçişleri Bakanlığınca yapılan inceleme, araştırma ve soruşturma çalışmalarının sonuçlarının takip edilmesi, değerlendirilmesi ve incelenmemiş veya soruşturma konusu yapılmamış bir husus bulunup bulunmadığının tespiti, mevcut bilgi ve belgeler ile devam eden çalışmaların sonuçlarının değerlendirilmesi ve konunun öncesi ve sonrasıyla birlikte ayrıntılarıyla tetkiki amacıyla Başbakanlık Başmüfettişleri Mehmet AKIN ve Ayşegül GENÇ ile Başbakanlık Müfettişi Yasemin Tuğçe İNAN görevlendirilmiştir.

Adı geçen müfettişler, İçişleri Bakanlığınca yapılan inceleme, araştırma ve soruşturma çalışmalarının incelenmesi ve eksik görülen hususlar ile ilgili diğer konuların araştırılması sonucunda 10.10.2008 tarih ve 13/08-05, 30/08-077, 48/08-15 sayılı İnceleme Raporunu düzenlemiştir. İnceleme Raporunda İstanbul Valiliği ve diğer kamu personeli ile ilgili olarak aşağıdaki incelemeler yapılmıştır.

1- Hrant Dink ile Şubat 2004'te İstanbul Valiliğinde yapılan görüşme

Avukat Kemal VURALDOĞAN'ın 24.01.2007 tarihli şikâyet dilekçesi üzerine Hrant Dink ile Şubat 2004'te İstanbul Valiliğinde yapılan görüşme konusu, İstanbul Valisi Muammer Güler tarafından, İçişleri Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğü'nün 26.01.2007 gün ve 999 sayılı yazısı gereği bizzat incelenmiş ve sonucunda 07.02.2007 tarih, B054VLK4340400/01.(7)-53 sayılı cevabi değerlendirme yazısı (EK:39) İçişleri Bakanlığı'na intikal ettirilmiştir.

Buna göre İstanbul Valiliğinin yazısında 24 Şubat 2004 tarihli görüşme ile ilgili olarak

• "Hrant Dink'in Şubat 2004'te Agos Gazetesinde Sabiha Gökçen ile ilgili olarak yazdığı yazı sonucunda toplumda ve basında oluşan tepkiler, Ermeni cemaatine yönelik tehditlerle ilgili Ermeni Patriği Mesrob MUTAFYAN'ın İstanbul Valiliği ve İl Emniyet Müdürlüğüne yapmış olduğu müracaat, Ermeni cemaati, patrikhane ve Ermeni kiliselerini hedef göstererek tehdit eden internet sitesinin kapatılması ve siteyi düzenleyen şahsın Yalova İl'inde yakalanarak 8 Şubat 2004 tarihinde tutuklanması şeklinde gelişen olaylar üzerine; ilgili istihbarat birimlerinin Valilikten talebiyle, Ermeni cemaatinin önde gelen bir yazarı ve bir gazetenin genel yayın yönetmeni olarak Hrant Dink ile bir görüşme yapılması ve gelişmeler konusunda bilgilendirilmesinin yararlı olacağını değerlendirildiği,

• Söz konusu gelişmeler ve değerlendirmeler üzerine Hrant Dink ile bahse konu görüşmenin azınlıklarla ilgili iş ve işlemlerin yürütülmesinden sorumlu Vali Yardımcısının görevi çerçevesinde ve telefonla daveti üzerine, 24 Şubat 2004 tarihinde İstanbul Valiliğinde gerçekleştiği,

• Görüşmeye katılan diğer şahısların, görüşmede bulunmak isteyen Güvenlik ve İstihbarat Elemanları olduğu ve Hrant Dink'in muvafakati ile görüşmeye katıldıkları,

• Görüşmede Hrant Dink ile Agos Gazetesinde yer alan haberlerin fikir özgürlüğü çerçevesinde ve herhangi bir art niyet taşımadan yazıldığına bilinmesine rağmen, bazı kişi ve çevrelerce çarpıtılarak; Ermeni cemaatine karşı tepkiler doğurabileceği konusundaki endişe ve bu konudaki hassasiyetlerin paylaşıldığı,

• Görüşme sırasında Hrant Dink tarafından belge olarak Ermenistan'da yapılan bir röportajın 29.01.2004 tarihinde bant'a alınmış dökümüne ilişkin not ve tercümesinin verildiği, söz konusu metnin 06.02.2004 tarihinde Agos Gazetesinde de aynen yayınlandığından farklı bir belge niteliği taşımadığının anlaşıldığı,

• Görüşmenin nazik bir üslup ve resmi nezaket kuralları çerçevesinde gerçekleştiği ve görüşmeye katılanlar tarafından Hrant Dink'e yönelik bir tehditte bulunulmadığı,

• Nitekim görüşmenin yapıldığı Şubat 2004 tarihinden suikastın gerçekleştiği Ocak 2007 tarihine kadar geçen sürede Hrant Dink tarafından görüşme ile ilgili olarak herhangi bir iddiada bulunulmadığı, üstelik söz konusu görüşmenin nezaket kuralları çerçevesinde geçtiği hususunun Hrant Dink tarafından Agos isimli gazetesinde yazdığı bir yazı ile teyit edildiği,"

• Sonuç itibarıyla söz konusu görüşme ile ilgili olarak basın ve yayın organlarında yer alan iddia, haber ve yorumların gerçeği yansıtmadığı ve görüşmenin Ermeni cemaatini ilgilendiren önemli bir konudaki hassasiyetin paylaşılmasından ibaret olduğu, dolayısıyla konuyla ilgili herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığı"

yönünde değerlendirme yapıldığı görülmüştür.

Bu yazı üzerine İçişleri Bakanlığınca 26.02.2007 tarih, B.05.0.PGM.0.71.00.04-S/2528C sayılı yazı ile Avukat Kemal VURALDOĞAN'a, dilekçesindeki ve basın yayın organlarındaki iddia,

haber ve yorumların gerçeği yansıtmadığı, yapılan görüşmenin Ermeni cemaatini ilgilendiren bir konudaki hassasiyetin paylaşılmasından ibaret olduğunun anlaşıldığı bildirilmiştir.

Başbakanlık Müfettişlerince yapılan araştırmalarda ayrıca;

- *"Görüşmenin İstanbul Vali Yardımcısı Ergun Güngör'ün makamında gerçekleştiği, görüşmenin yapıldığı tarihte İstanbul Vali Yardımcısı Ergun GÜNGÖR'ün azınlıklardan sorumlu Vali yardımcısı olarak görev yaptığı,*
 - *24.02.2004 günü yapılan görüşmeye Milli İstihbarat Teşkilatından iki istihbarat elemanının da katıldığı,*
 - *Hrant Dink ile İstanbul Valiliğinde yapılan görüşme sırasında odada bulunan istihbarat görevlilerinin, görüşmenin amacını, Sabiha GÖKÇEN ile ilgili iddialara temel teşkil eden belgelerin elde edilmesi ve ayrıca toplumda bu konuda oluşan hassasiyetin paylaşılması olarak dile getirdikleri,*
 - *İstanbul Valisi Muammer Güler ve Vali Yardımcısı Ergun GÜNGÖR'ün görüşme ile ilgili olarak İstanbul Valiliğinin 07.02.2007 tarih, B054VLK4340400/01.(7)-53 sayılı değerlendirme yazısında anlatılanlar dışında ilave edilecek başka hususların bulunmadığını açıkladıkları,*
 - *Hrant Dink'in de Agos Gazetesinde yayımlanan 10.01.2007 tarihli yazısında bahse konu görüşmeye atıfla, görüşmenin nazik bir üslupla yapıldığını belirttiği"*
- hususları tespit edilmiştir.

Başbakanlık Müfettişleri inceleme ve araştırmaları sonucunda;

- *"Türkiye Cumhuriyeti Devletinin temelini oluşturan Lozan Antlaşmasının azınlıklar konusundaki hükümlerinden olan 38.maddesinin; "Türk Hükümeti, doğum, bir ulusal topluluktan olmak (Milliyet), dil, ırk ya da din ayırımı yapmaksızın Türkiye'de oturan herkesin hayatlarını ve özgürlüklerini korumayı tam ve eksiksiz olarak sağlamayı yükümlenir." hükmü gereğince, İlde devlet tüzelkişiliğinin ve aynı zamanda hükümetin ve tek tek her Bakanlığın temsilcisi, hükümetin ve bakanlıkların idari ve siyasi yürütme organı olan Valilik bünyesinde Hrant Dink ile elindeki bilgilerden faydalanılması ve bu konular nedeniyle görüşme yapılmasının görevin gereği olduğu,*
 - *Vali Yardımcısının görevi kapsamında 24.02.2004 tarihinde gerçekleştirilen bu görüşme ile Hrant Dink'in 19.01.2007 tarihinde öldürülmesi olayı arasında illiyet bağıni oluşturacak herhangi bir unsura rastlanılmadığı"*
- sonuç ve kanaatine varmıştır.

Ayrıca, İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesinde görülmekte olan davanın 4. celsesinde, Dink Ailesi avukatlarının 24.02.2004 tarihinde Valilikte yapılan görüşmede bulunan diğer şahısların kimliklerinin tespitine yönelik taleplerinin reddedildiği görülmüştür.

Bununla birlikte, 19.01.2007 tarihinde AGOS Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in öldürülmesi olayı ile ilgili olarak İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesinin 2007/428 esas sayısına kayden sürdürülen kovuşturma sırasında Rahil Dink ve müdahil vekilleri tarafından; Milli İstihbarat Teşkilatı, İstanbul Emniyet Müdürlüğü, Trabzon Emniyet Müdürlüğü, Trabzon Jandarma Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Dairesi Başkanlığı görevlileri hakkında görevlerini kötüye kullandıkları iddiasıyla Mahkeme Başkanlığına sunulan dilekçenin İstanbul C.Başsavcılığının CMK.250. Madde ile Yetkili Bölümüne intikal etmesi üzerine 12.05.2010 tarih ve Sor:2010/1076, K:2010/239 sayı ile görevsizlik kararı verilerek İstanbul C.Başsavcılığına gönderilmiş, anılan Başsavcılıkça da 28.05.2010 tarih ve 2010/808, 2010/809 sayılı ayırma kararları ile Milli İstihbarat Teşkilatı ve Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Dairesi Başkanlığı görevlileri hakkında 28.05.2010 tarih ve K:2010/6376-220 sayılı yetkisizlik kararı verilerek Ankara C. Başsavcılığına gönderilmiştir.

Ankara C. Başsavcılığı MİT görevlileri hakkında Başbakanlık Makamından izin talep etmiş ve Başbakanlık Makamı'nın 21.01.2011 tarihli onayı ile 24.02.2004 tarihinde İstanbul Valiliğinde Hrant Dink ile yapılan görüşmeye, Müsteşarlığın talimat ve izni ile iştirak eden, o dönem İstanbul Bölge Başkanlığında görevli iki personel haklarında 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanunu'nu 26. maddesi uyarınca soruşturma izni verilmiştir.

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, soruşturma sonucunda Hrant Dink'İN 2004 Yılı'nın Şubat ayında yapılan görüşmeden sonra bazı kişilerce hedef alındığı, hayatının tehdit altında olduğu, ilgililerin bu durumu bildiği, buna bağlı olarak Hrant Dink'i uyardıkları ancak bu uyarıyı üst makamlara bildirip gerekli tedbirin alınması için herhangi bir girişimde bulunmadıklarını tespit etmiş ancak şüphelilerin üzerine atılı görevi ihmal veya görevi kötüye kullanma suçunun 765 Sayılı TCK'nun 230/1 ve 240. Maddelerini ihlal eder mahiyette olduğu, bu suçların ceza zaman aşımı süresinin aynı yasanın 102/4 maddesi gereğince **5 yıl olduğu**, şüphelilere soruşturma izni verilmesini gerektiren eylem olan toplantının yapıldığı 24.02.2004 tarihinden itibaren bu sürenin dolduğu, Şüpheliler hakkında soruşturma izninin ise 21.01.2011 tarihinde verildiği, izin tarihi itibarıyla **şüphelilerin üzerine atılı suçun zaman aşımına uğramış olduğu belirtilerek** 29.09.2011 tarih ve 2011/29126 sayılı kararla Zaman aşımı nedeniyle şüpheliler hakkında kamu adına **KOVUŞTURMAYA YER OLMADIĞINA** dair karar verildiği (EK:36) görülmüştür.

2- Ermeni Patriği Mesrob MUTAFYAN'ın İstanbul Valiliği ve İl Emniyet Müdürlüğüne yapmış olduğu 28 Ocak 2004 tarihli müracaatı

Ermeni Patriği Mesrob MUTAFYAN'ın İstanbul Valiliği ve İl Emniyet Müdürlüğüne yapmış olduğu 28 Ocak 2004 tarihli müracaatında; Ermeni cemaatine yönelik tehditlerden bahisle "bir internet sitesinde bomba yapım tekniklerinin anlatıldığını, sitenin içeriğinde Ermeni cemaatine ait okul, kilise ve kurumların adresleri belirtilmek suretiyle hedef gösterildiğini ve bunun son derece vahim sonuçlara yol açabileceğini" belirterek, konunun ivedilikle araştırılmasını ve gereğinin yapılmasını talep etmiştir.

Şikâyete konu olan "http://barbarian.sitemynet.com/PitbuL/id6.htm" internet adresinde, o tarihlerde yer alan bilgiler içerisinde; "...Tavsiyemiz ise bir ilköğretim-Anaokulunun hedef olarak alınmasıdır. Militanımızın kafasında ermeni hedefine canlı bomba olmak varsa uzun namlulu bir silahla içeri girmeli, çocukları ve öğretmeni rehlin aldıktan sonra ermeni patriğini bulunduğu yere çağırması, gelmediği her yarım saatte bir çocuğun boğazını önceden hazırlanmış keskin bir bıçakla kesmelidir. Patrik geldikten sonra, işte gerçek ermeni soykırımı denilip toplu olarak patrik de içinde olmak üzere canlı hedefler taranmalıdır. Son kurşun ise kendisine ayrılmalıdır..." şeklinde, toplumu dehşete düşürecek ifadelerin yer aldığı ve terör eylemi tarif ve önerilerinde bulunduğu görülmüştür.

Bu müracaat üzerine; konuyla ilgili olarak İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün gerekli çalışmayı yapmak suretiyle Ermeni cemaati, Patrikhane ve Ermeni kiliselerini hedef göstererek tehdit eden internet sitesinin kapatılmasını sağladığı ve siteyi düzenleyen şahsın Yalova İl'inde yakalanarak 08.02.2004 tarihinde tutuklandığı anlaşılmıştır.

E. İSTANBUL İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ

1- Mülkiye Müfettişlerince Düzenlenen 05.02.2007 tarih, 138/12, 93/11 sayılı Araştırma Raporu

İçişleri Bakanlık Makamının 26.01.2007 tarih ve 76 (61-1) 285 sayılı onayları çerçevesinde, "Hrant Dink'in öldürüleceği Trabzon Emniyet Müdürlüğüne İstanbul Emniyetine bildirildiği halde gerekli ve yeterli işlemlerin yapılmaması ve koruma tedbirlerinin alınmaması" hususunda araştırma yapmak üzere Mülkiye Teftiş Kurulu Başkanlığının 26.01.2007 tarih ve (61-1)286 sayılı görev emirleri ile Mülkiye Başmüfettişleri Şükrü Yıldız ve Mehmet Ali Özkılınç görevlendirilmiştir.

Anılan Müfettişlerce ilk olarak 05.02.2007 tarih, 138/12, 93/11 sayılı Araştırma Raporu düzenlenmiştir. Raporunda, Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı görevlileri ile İstanbul ve Trabzon İl Emniyet Müdürlüğü görevlilerinin Hrant Dink cinayeti ile ilgili olarak sorumluluklarının tespitine yönelik iddialar araştırılmıştır.

Raporda;

"-Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü tarafından gereği için İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü'ne, bilgi için de İstihbarat Dairesi Başkanlığı'na bilgisayar ortamında SVG programı ile gönderilen 17.02.2007/027248 sayılı yazı ile "İlimizde Atatürk anıtı karşısında faaliyet gösteren Mc Donald's isimli işyerine 24.10.2004 günü saat 13.30 sıralarında el yapımı, parça tesirli bomba atmaktan ve 6 şahsın yaralanmasına sebep olmaktan tutuklanarak cezaevine konulan ve 13.09.2005 tarihinde cezaevinden tahliye olan Yasin Hayal isimli şahısla ilgili olarak devam eden çalışmalarda; YİE'den alınan bilgilerden "bahse konu şahsın çevresinde bulunan arkadaşlarına Ermenilere karşı büyük bir kin beslediği ve önümüzdeki günlerde İstanbul İlinde ses getirecek bir eylem yapmayı planladığını, hedef olarak da Türkleri ve Türkiye Cumhuriyetini karalayıcı faaliyetlerde bulunduğu gerekçesi ile AGOS gazetesi genel yayın yönetmeni Hrant Dink isimli şahsı seçtiğini, maddi imkân sağladığı takdirde bahse konu eylemi gerçekleştirmek için İstanbul iline gideceğini ve Sarıgazi ilçesinde bir fırında çalıştığı bilinen abisi Osman Hayal'İN yanında kalacağını söylediği," öğrenilmiştir. Ayrıca bahse konu şahsın Mc Donald's isimli işyerlerine yapmış olduğu eylem öncesinde de yine benzer söylemlerde bulunduğu göz önüne alınarak şahsın söz konusu eylemi yapabilecek bir yapıya sahip olduğu değerlendirilmekte olup 0538 7193181 numaralı telefonu kullanan şahsa yönelik çalışmalarımız devam etmektedir." denildiği,

-Bu yazının 18.02.2006 tarihinde bilgisayar ortamında SVG programı ile İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğüne geldiği, kayda alındığı, şube müdürü ve müdür yardımcısının havalesi ile ilgili birime intikal ettirildiği,

-İstanbul istihbarat şube müdürlüğünde ilgili birimin yaptığı çalışmada; yazıda verilen telefonla irtibatlı olan 538-2044104 numaralı telefonun Osman Hayal adına Ümraniye Sarıgazi Beldesi eski Ankara caddesi No:14 Tiroğlu Ekmek fabrikası adresine kayıtlı olduğu ve adres üzerinde bir çalışma yapılarak, söz konusu adreste Osman Hayal'İN tespit edilemediği, adreste, fırın değil, bir nalburiye ve inşaat malzemesi satılan bir işyerinin faaliyet gösterdiğinin belirlendiği, ancak bu personel raporunun bilgisayara girilmediği,

-Yine aynı şubenin yaptığı çalışmada; yazının geldiği tarihlerde Osman Hayal'İN İstanbul'da değil Trabzon'da bulunduğu tespit edildiği, bu bilginin de hem Trabzon Emniyet Müdürlüğüne hem de İstihbarat Daire Başkanlığına bildirilmediği,

-Bu bilgileri birlikte değerlendiren İstanbul Emniyeti İstihbarat Şube Müdürlüğüne, bu yazıdaki bilgilerin ham olduğu, Trabzon İstihbarat Şubesi tarafından hiç tetkik edilmeden İstanbul'a gönderildiği kanaatiyle başkaca bir işlem yapılmadığı,

-İstanbul İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler'in ifadesinde; bu yazıyı Hrant Dink'in öldürülmesiyle ilgili cinayet soruşturması başlamadan önce hatırlamadığı, bu konuda çalışmasından başkaca işlem yapılmadığını ifade ettiği"

tespitleri yer almıştır.

Raporda ayrıca,

"Söz konusu yazı hakkında, başka çalışmaların yapılması gerekli olduğu, öncelikle Trabzon'dan gelen bilginin oldukça somut ve kesin bir kanaat içerdiği, nokta istihbarat olarak tanımlanabileceği, öldürecek kişi, öldürülecek kişi ve sebeplerinin açıkça gösterildiği, bilginin çok ciddi olarak ele alınması gerektiği, bu tür somut ve kesin istihbarata çok az rastlanıldığı,

-Bu yazı üzerine İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün adres çalışmasından başka, en azından hedef şahıs kimdir Neden hedeftir sorularının cevabını bulmak için bir çalışma başlatması, Hrant Dink'e yönelik gerçekten tehdit oluşturan şahısların tespit edilmesi gerektiği, buna ilave olarak Yasin Hayal ismi yazıda belirtildiğine göre İstanbul'a daha önce de geldiği, gelebileceği adresler üzerinde çalışılması gerektiği, Yasin Hayal'in daha önce 24.10.2004 tarihinde gerçekleştirdiği Mc. Donald's eyleminden sonra İstanbul'a kaçtığı ve burada yakalandığı,

-Bunun dışında, Hrant Dink hakkında haricen yaşanan gelişmeler ve şahsa yönelik aleyhte propaganda yürüten çevrelerin durumları dikkate alındığında, şahsın hedef durumda ve yakın bir tehdit altında olduğu, bu durumda eldeki istihbarat bilgilerinin İl Emniyet Müdürü ve İl Valisi ile paylaşılması, korunma gerekip gerekmediği hususu üzerinde durulması gerektiği,

-Bununla birlikte İstanbul İstihbarat Şube müdürlüğü personelinin yaptığı; söz konusu adreste Osman Hayal'in tespit edilemediği, adreste, bir fırın değil bir nalburiye ve inşaat malzemesi satılan bir işyerinin faaliyet gösterdiği tespitinin eksik olduğu,

-Osman Hayal'in İstanbul'da verilen adresi üzerinde yapılan çalışmada; İstanbul Emniyetinden farklı olarak Tüylüoğlu ekmek fırınında (Eski Ankara caddesi No:108/A Sarıgazi-Ümraniye adresinde) Osman Hayal'in çalıştığı, 2004 yılının 9. ayında fırına gelerek iş istediği, işçiye ihtiyaç bulunması üzerine gündelikçi olarak işe alındığı ve 2005 yılının 11. ayına kadar çalıştığı, sonra haber vermeden işten ayrıldığı, fırının ücret defteri üzerinde yapılan incelemede, Osman Hayal'in belirtilen sürede fırında çalıştığı ve ücret aldığı tespit edildiği,

-Ayrıca İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün "Osman Hayal'in İstanbul'da bulunmadığının tespitinin" hem Trabzon Emniyet Müdürlüğü hem de İstihbarat Daire Başkanlığı ile paylaşılması gerektiği, İstihbarat çalışmaları açısından bunun büyük bir eksiklik olmakla birlikte Arşiv Talimatına da aykırılık oluşturduğu"

tespit ve değerlendirmelerine yer verilmiştir.

Raporda netice olarak;

"-Trabzon Emniyet Müdürlüğünden gelen yazının çok ciddi ele alınması gerekirken, İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünce yapılan işlemlerin yeterli olmadığı, yazının ciddi olarak ele alınmadığı,

-AGOS gazetesi genel yayın yönetmeni Hrant Dink'in korunması için gerekli tedbirlere de başvurulmadığı ve 19.01.2007 tarihinde AGOS gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in öldürüldüğü dikkate alınarak, İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah ve İstanbul İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler haklarında ön inceleme ve disiplin soruşturması yapılması gerektiği"

Sonucuna varılmıştır.

Araştırma sonucunda sorumluluğu olduğu kanaatine varılan ve hakkında ön inceleme yapılması önerilen İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler 05.02.2007 tarihinde adı geçen Mülkiye Başmüfettişlerince görevinden uzaklaştırılmıştır.

2- Mülkiye Müfettişlerince Düzenlenen 26.02.2007 tarih, 138/17, 93/16 sayılı Ön İnceleme Raporu

İçişleri Bakanlığı Mülkiye Başmüfettişlerinin yukarıda belirtilen 05.02.2007 tarih, 138/12, 93/11 sayılı Araştırma Raporu üzerine "Agos gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in öldürülebileceği yönünde, Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü tarafından 17.02.2000 tarih ve 027248 sayılı yazı ile İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğüne ayrıntılı bilgi verildiği; Trabzon Emniyet Müdürlüğünden gelen bu yazının İstanbul Emniyet Müdürlüğünce ciddi olarak ele alınması gerekirken, yapılan işlemlerin yeterli olmadığı, koruma tedbirlerinin alınmadığı ve Hrant Dink'in 19.01.2007 tarihinde öldürüldüğü," konusyla ilgili olarak İçişleri Bakanlık Makamının 06.02.2007/76(34-2)424 sayılı onayı ile İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah ve İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler haklarında ön inceleme başlatılmıştır.

Ön incelemeyi yapmak üzere görevlendirilen Mülkiye Başmüfettişleri Şükrü Yıldız ve Mehmet Ali Özkılıç tarafından 26.02.2007 tarih, 138/17, 93/16 sayılı Ön İnceleme Raporu düzenlenmiştir. Ön inceleme kapsamında Müşteki Rahil Dink ve haklarında ön inceleme yapılan Ahmet İlhan Güler ve Celalettin Cerrah' ın ifadeleri alınmıştır.

İstanbul İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler'in müfettişlerce alınan 01.02.2007 günlü ilk ifadesinde; Trabzon'dan gelen bu yazıyı Hrant Dink'in öldürülmesiyle ilgili cinayet soruşturması başlamadan önce hatırlamadığını, bu konuda adres araştırmasından başkaca işlem yapılmadığını ifade ettiği, yazılı olarak verdiği 13.02.2007 günlü ikinci ifadesinde ise; Trabzon Emniyet Müdürlüğünden gelen yazının ciddi olarak ele alındığını, yazının gereklerini yerine

getirildiğini, yapılan işlemlerin yeterli olduğunu, görev tanımına giren ve gereğince ve yeterince yapılmamış hiçbir işlem bulunmadığını beyan ettiği görülmüştür.

Ön İnceleme Raporunda;

"-Agos gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in öldürülebileceği yönünde, Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü tarafından 17.02.2000 tarih ve 027248 sayılı yazı ile İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğüne ayrıntılı bilgi verildiği;

-Hrant Dink hakkında haricen yaşanan gelişmeler dikkate alınarak, Hrant Dink'in hedef durumda ve yakın bir tehdit altında olduğu, Hrant Dink hakkında açılmış olan davaların İstanbul mahkemelerinde görülmesi esnasında yaşanan olaylar, çıkan arbede ve karşılıklı hakaretler ve yaşanan fiili saldırıların basına da yansıdığı, Hrant Dink ve avukatlarının polis araçları ile adliyeden çıkarıldıkları ve korunabildikleri, Hrant Dink'e yönelik tehditlerin bu mahkemeler sırasında had safhaya ulaştığı,

-İstihbarat Daire Başkanlığı 12.10.2006 tarihinde 81 İl İstihbarat Şube Müdürlüğünü yazılı olarak uyardığı, Fransa ulusal meclisinde gündeme gelen sözde ermeni tasarısı sebebiyle ermeni vatandaşlarımıza karşı girişilecek provakatif eylemlere karşı müteyakkız bulunulmasını istediği,

-Türkiye Ermenileri Patriği Mesrob II'nin, 11 Ekim 2006 günü İstanbul Valisi Muammer Güler'e verdiği dilekçesinde; Türkiye Ermenileri toplumuna ait tüm okulların, hastanelerin, kiliselerin ve diğer tüm kurumların güvenliğinin sağlanmasının istediği, yazının İstanbul Emniyet Müdürlüğüne havale edildiği,

-Başta Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanunu olmak üzere polise görev veren yasalar gereğince; kişilerin can güvenliğini korumakla görevli olan polisin, üstlendiği kamu hizmetini gereği gibi yerine getirmek, kişilerin can güvenliğine yönelik saldırıları önlemek için gerekli tedbirleri almak zorunda olduğu,

-Hrant Dink'in ölümünün önceden bir yazı yazıldığı halde meydana geldiği, kuvvetle muhtemel bir olayın önlenmesi için gerekli işlemlerin yapılmadığı, gerekli tedbirlerin alınmadığı"

tespit ve değerlendirmelerine yer verilerek;

"-İstanbul İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler'in görevinin gereklerini yapmakta ihmal gösterdiği, hakkında "soruşturma izni verilmesi" gerektiği,

-İstanbul İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler'in alınan ilk ifadesinde; bu yazıdan İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'ın haberinin bulunmadığını ifade ettiği, Trabzon'dan gelen yazıdan haberi olmadığına göre İl Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'a cezai sorumluluk yüklenemeyeceği hakkında "soruşturma izni verilmemesi" gerektiği"

sonuç ve kanaatine varılmıştır.

Buna müteakiben, ön inceleme raporunun ekli bir örneği adı geçenler hakkında karar vermeye yetkili merci olan İstanbul Valiliğine tevdi edilmiştir.

İstanbul Valiliği tarafından Raporda belirtilen gerekçelerle,

• *“İstanbul İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler hakkında, 4483 Sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun’un 6. maddesi gereğince SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMESİNE,*

• *İstanbul İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler’in alınan ifadesinde; Trabzon’dan gelen söz konusu yazıdan İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah’in haberinin bulunmadığını belirttiği ve bu nedenle cezai sorumluluğunun bulunmadığından, İl Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah hakkında, 4483 Sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun’un 6. maddesi gereğince SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMEMESİNE”,*

dair 28.02.2007 tarih ve 2007/11 sayılı Karar verilmiştir **(EK:40)**.

Hakkında Ceza Hukuku açısından görevi ihmal suçu nedeniyle soruşturma izni verilen Ahmet İlhan Güler’in vekili Avukat Fatih ERTÜRK tarafından ilgili karara 30.03.2007 tarihinde İstanbul Bölge İdare Mahkemesinde itiraz edilmiştir.

İtirazda; Ahmet İlhan Güler tarafından İçişleri Bakanlığı Müfettişlerince düzenlenen 26.02.2007 tarih, 138/17, 93/16 sayılı Ön İnceleme Raporuna savunma olarak sunduğu **Hedef Şahıslar ile ilgili 08.02.2002 tarihli Genelge’nin** rapor içerisinde işlenmediği ve değerlendirilmediği, ancak bu genelgenin kendisine yöneltilen ithamlar açısından değerlendirilmesinin önemli olduğunu ve hizmet alanının gereklerinin yerine getirilip getirilmediğinin tespiti için uzman kişilerden faydalanılması talep edilmesine rağmen bu talebinin de yerine getirilmediği hususlarına yer verilmiştir.

Diğer yandan, Dink ailesi avukatları da İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah hakkındaki “Soruşturma İzni Verilmemesi”ne dair karara 03.04.2007 tarihinde İstanbul Bölge İdare Mahkemesi’ne verilen dilekçeyle;

“-Hrant Dink’i öldüren Ogün Samast’i azmettirenlerden Yasın Hayal’in eylemden takriben bir yıl öncesi itibarıyla, Hrant Dink’in şahsında Ermenilere karşı bir eylem yapacağını ve bu eylemin büyük ses getireceğini söylediği Trabzon Emniyeti tarafından tespit edildiği ve Trabzon Emniyeti bu durumu 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı evrak ile zaman geçirmeksizin hem İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğü’ne ve hem de İstihbarat Daire Başkanlığı’na bildirdiği, söz konusu yazının içinde Yasın Hayal’in İstanbul’da kalacağı yerin neresi olacağına dair bilginin de bulunduğu,

-Türkiye Ermenileri Patriği MESROB II'nin İstanbul Valiliği'ne vermiş olduğu 11.10.2006 tarihli dilekçede, "...gergin siyasal ve sosyal ortamın dikkate alınmasıyla Ermeni toplumuna ait tüm kurum ve kuruluşların güvenliğinin alınması..." isteminin dile getirildiği,

-İstihbarat Dairesi Başkanı Ramazan Akyürek tarafından 81 İl Emniyet Müdürlüğü'ne gönderilmiş olan 12.10.2006 tarihli bir uyarı yazısında; Fransa Ulusal Meclisi'nde Ermeni Soykırımını inkâr edenlerin cezalandırılmasını öngören bir yasa tasarısının gündemde bulunması nedeniyle bazı provakatif eylemler olabileceğinin belirtildiği ve olası provakatif girişimler konusunda müteakayıp bulunulmasının istendiği,

-Hrant Dink'e açılmış olan davaların duruşma ve adliye kapılarına birikmiş olan bir grup fanatiğin gerçekleştirdiği linç girişimleriyle, Hrant Dink'in hedef gösterildiği,

-Tüm bu verilere karşın Hrant Dink'in korunması için hiçbir önlem alınmadığı,

-En basit ve akla ilk gelebilen AGOS Gazetesi binası önüne koruma görevlisi konması tedbirinin dahi alınmadığı,

-Ön İnceleme Raporunda, İstanbul Emniyet Müdürü Cehalettin Cerrah'ın ihmalinin ne kadar yoğun olduğunun belirtilmesine rağmen, suçlamanın yalnızca İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler'e yüklendiği, suçtan sorumlu olan diğer asıl kişinin İstanbul Emniyet Müdürü Cehalettin Cerrah olduğu,

-Soruşturma raporunda, bu hukuki durumu görmezlikten gelerek bir yandan Cehalettin Cerrah'ın savunmalarının hiç de inandırıcı olmadığı belirtilirken, "nedense" gerekçesiyle taban tabana zıt olacak şekilde "soruşturma izni verilmemesine" karar verildiği,

-İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İhsan Güler'in böylesi önemli belgeleri elinde tutup, Emniyet Müdürüne göstermemesinin, Emniyet Müdürünü sorumluluktan kurtarmayacağı

-Hrant Dink'in, tabiri caiz ise, namlunun ucundaki bir vatandaş olduğunu anlamak için ille de "Trabzon Emniyetinden gönderilen yazıyı görmenin gerekmediği, linç girişimcilerinin adliyelerin önündeki faaliyetlerinin bütün televizyonların birinci haberlerinde, gazetelerin manşetlerinde yer aldığı",

gerekçeleriyle itiraz etmişlerdir.

Bahse konu itirazları inceleyen İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 23.05.2007 tarih ve 2007/247 sayıyla;

"Hakkında soruşturma izni verilen A. İlhan Güler Trabzon Emniyet Müdürlüğü'nden gelen yazı üzerine gereğinin yapılması için astı konumunda bulunan emniyet görevlilerine gerekli talimatı verdiği anlaşılmakta olup, ön inceleme sırasında bu memurların ifadelerine başvurulduğu gibi

istihbaratla ilgili gizli yönetmeliklerde belirtilmiş hizmet alanının gereklerini yerine getirip getirmediği hususunun değerlendirilmesi için istihbarat konusunda uzman bilirkişilerden yararlanılmadığı görülmektedir. Ayrıca olayla ilgili başka tanıklar varsa bu tanıklar belirlenip ifadeleri alınmak suretiyle rapor düzenlenmesi gerekmektedir.”

şeklinde bir değerlendirmeye yer verdikten sonra **eksik incelemeye dayalı kararın yöntem ve yasaya uygun bulunmaması nedeniyle bozulmasına** ve belirtilen eksiklikler giderildikten sonra yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın İstanbul Valiliğine iadesine karar vermiştir (EK:41)

3- Mülkiye Müfettişince Düzenlenen 21.08.2007 tarih ve 138/58 sayılı İkinci Ek Ön İnceleme Raporu

İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin 23.05.2007 tarih ve 2007/247 sayılı kararı üzerine, İçişleri Bakanlığı Bakanlık Makamının 10.07.2007 tarih ve (34-2) 2850 sayılı onayı ile Bölge İdare Mahkemesi kararında belirtilen eksikliklerin tamamlanması için İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürü A. İlhan Güler hakkında **ek ön inceleme** yapılmasına karar verilmiştir.

Dikkat edileceği üzere, İstanbul Emniyet Müdür Celalettin Cerrah ön inceleme kapsamına alınmamış ve sadece A. İlhan Güler hakkında ön inceleme yapılmasına onay verilmiştir.

Mülkiye Başmüfettişi Şükrü Yıldız tarafından Ahmet İlhan Güler hakkında düzenlenen 21.08.2007 tarih ve 138/58 sayılı Ek Ön İnceleme Raporunda;

- "Hrant Dink'e yönelik suikast yapılacağı yönünde, Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü tarafından İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğüne 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı yazı yazıldığı, Trabzon İstihbarat Şube Müdürü Engin DİNÇ'in Hrant Dink'e yönelik eylem yapılacağını İstanbul İstihbarat Şube Müdürü A.İlhan Güler'e telefonla da bildirdiği,

- Trabzon'dan gönderilen yazının gereklerinin İstanbul Emniyet Müdürlüğünce yeterince yerine getirilmediği, İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün İstihbarat ile ilgili gizli yönetmeliklerde belirtilen hizmet gereklerini yeterince yerine getirmediği,

- Trabzon'dan gelen yazı üzerine yapılan adres çalışmasının bilgisayara işlenmediği, tahkikat raporunun sıralı üst amirlere arz edildiği ve İstihbarat Şube Müdürü A.İlhan Güler'in onayı ile beklemeye alındığı, Trabzon'dan ilave bilgi istenmediği, Trabzon'a cevap verilmediği,

- Bu hususlardaki ihmallerin görevlendirilen bilirkişi tarafından düzenlenen raporda da teyit edildiği, nitekim bilirkişi Raporunda; "...Trabzon Emniyet Müdürlüğünden gelen yazının kaynağının da çalışma usul ve esasları çok gizli dereceli yönetmelik ve yönerge ile düzenlenen Yardımcı İstihbarat Elemanından (YİE) alınan nokta hedefe yönelik bir **gizli** olduğu, hedefin ve eylemi yapacak kişi veya kişilerin belli olduğu, saldırganın **gizli** olduğu"

bakıldığında da bu tür eylemleri gerçekleştirmeye müsaait yapıda olduğu, ayrıca istihbari bilginin gönderildiği tarihlerde Ülkemizin içinde bulunduğu siyasi süreç açısından da duyarlılık gerektiren hususlara ilişkin bir bilgi olduğu, İstihbarat Dairesi Başkanlığının 81 İl İstihbarat Şube Müdürlüğüne yaptığı tamimde de provakatif girişimler konusunda müteyakkız bulunulması ve milliyetçi, ulusalcı grupların aşırı faaliyetlerinin yakinen izlenmesinin emredildiği göz önüne alındığında Trabzon'dan gelen bilginin daha duyarlı değerlendirilmesinin gerektiği ve gerekirse Trabzon'dan ek bir bilginin de talep edilebilmesinin gerekli olduğu,..” "... İlgili mevzuat gereği yapılan yazışmalarda bilgi paylaşımında, bilgi ve gereği için yapılan yazışmalarda evrakın olağan akışı içerisinde; "gereği için" gelen evraklarda, evrakın gereğinin yapıldıktan sonra (Evrakın içeriğinin gerçek olup olmadığına bakılmaksızın) gönderen birime cevabının verilmesinin gerektiği, iddia edilen hususların eksik veya gerçek dışı olması halinde bilginin kaynağına her an ulaşılma imkanı bulunduğundan, teyit etme veya yeni ilave bilgi alınmak suretiyle eksikliklerin veya gerçek dışı hususların giderilmesinin mümkün olduğu..." denildiği,

• Ayrıca Bilirkişi raporuna göre; İl Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'ın ifadesinde Trabzon'dan gelen yazıdan bilgisi olmadığı konusunda verdiği bilgilerin çelişkili olduğunun belirtildiği,

• Hrant Dink'in ölümünün önceden bir yazı yazıldığı halde meydana geldiği, İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün meydana gelmesi kuvvetle muhtemel bir olayın önlenmesi için gerekli işlemleri yeterince yapmadığı, İstihbarat ile ilgili gizli yönetmeliklerde belirtilen hizmet gereklerinin yeterince yerine getirilmediği, gerekli tedbirlerin alınmadığı, İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler ile İl Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'ın denetim görevlerini de yerine getirmedikleri,

• Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire başkanlığı tarafından yayınlanan, sözde Ermeni soykırımı tasarısının Fransa meclisinde gündeme geldiği sırada 12.10.2006 tarihinde, özellikle Ermeni asıllı vatandaşlarımıza yönelik olası faaliyetlerin yakinen izlenmesi yönündeki genelgesinin de dikkate alınmadığı”

değerlendirmelerine yer verilmiş ve hakkında ek ön inceleme yürütülen İstanbul İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler hakkında "soruşturma izni verilmesi" gerektiği kanaat ve sonucuna varılmıştır.

Hazırlanan ön inceleme raporu İstanbul Valiliğine gönderilmiş, Valilikçe 28.08.2007 tarih ve 2007/47 sayı ile yeniden İstanbul eski İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler hakkında, 4483 Sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanununun 6. maddesi gereğince SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMESİNE, " karar verilmiştir (EK:42).

İstanbul Valiliğince verilen kararın soruşturma izni verilmesine ilişkin kısmına Ahmet İlhan Güler tarafından, Celalettin Cerrah'ın Rapor kapsamından çıkarılması ve zimmen soruşturma izni verilmemesine ilişkin kısmına ise Rahil Dink itiraz etmiştir.

İtirazı inceleyen İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin 15.11.2007 tarih ve 2007/541 sayılı kararında (EK:43).

-İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin 23.05.2007 tarih ve E:2007/163 K:2007/247 sayılı kararında, Celalettin Cerrah'a soruşturma izni verilmemesine ilişkin kısım eksik inceleme nedeniyle bozulmuş olduğundan, Celalettin Cerrah'ın soruşturma kapsamından çıkarılması suretiyle verilen kararda bu yönüyle hukuka uyarlık bulunmadığı,

-Ön incelemece tarafından yaptırılan bilirkişi incelemesi sırasında, bilirkişi seçilen kişilerin konumları ve görevleri, soruşturma konusu olayla olabilecek muhtemel ilişkileri, hakkında soruşturma yapılan kişilerle olan ast-üst ilişkileri konusunda da gerekli titizliğin gösterilmediğinden, bu bilirkişi raporu dayanak gösterilmek suretiyle yapılan ön inceleme ve bu ön inceleme raporuna dayalı olarak verilen kararda bu yönüyle hukuki isabet bulunmadığı"

değerlendirmelerinde bulunulmuş ve kişi yönünden soruşturma kapsamının daraltılması ve eksik incelemeye dayalı olarak karar verilmesi nedenleriyle, verilen karar yöntem ve yasaya uygun bulunmamış ve İstanbul Valiliğinin kararı bozularak dosya iade edilmiştir.

4- Mülkiye Başmüfettişi tarafından düzenlenen 11.03.2008 tarih ve 138/15 sayılı Üçüncü Ön İnceleme Raporu

İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin 15.11.2007 tarih ve 2007/541 sayılı ikinci bozma kararı üzerine İstanbul Valiliği 14.12.2007 tarih ve 2007/K.47 sayılı yazısı ile İstanbul Bölge İdare Mahkemesi tarafından verilen bu karar doğrultusunda, her iki görevli hakkında üçüncü kez ön inceleme yapılması için İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığından talepte bulunmuştur.

İçişleri Bakanlığı Bakanlık Makamının 30.01.2008 tarih ve 76(34-2)20 sayılı onay emri ile aynı iddiaları araştırmak üzere Mülkiye Başmüfettişi Şükrü Yıldız yeniden görevlendirilmiş, ancak bu kez hakkında ön inceleme yapılacak görevlilerin kapsamı genişletilmiş, Celalettin Cerrah ve Ahmet İlhan Güler'in yanında İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünde görevli İstihbarat Şube Müdür Yardımcısı Bülent KÖKSAL, Büro Amiri İbrahim PALA, Kısım Amiri İbrahim Şevki ELDİVAN, Masa Amiri Volkan ALTUNBULAK, Polis Memuru Bahadır TEKİN ve Polis Memuru Özcan Özkan da ön inceleme kapsamına alınmıştır.

Ön inceleme kapsamında hakkında inceleme yapılanların ifadeleri alınmış, ayrıca Bölge İdare Mahkemesinin gerekçeleri doğrultusunda Polis Başmüfettişleri Durmuş DEMİRBAŞ ve Levent YARIMEL bilirkişi olarak tayin edilmiştir.

Ön İncelemede;

"-Fırat(Hrant) Dink'e yönelik suikast yapılacağı yönünde, Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü tarafından İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğüne yazılan 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı yazının gereklerinin İstanbul Emniyet Müdürlüğüne yerine getirilip getirilmediği,

-İstihbaratla ilgili gizli yönetmeliklerde belirtilen hizmet gereklerinin yerine getirilip getirilmediği,

-Trabzon Emniyet Müdürlüğünden gelen bu yazının İstanbul Emniyet Müdürlüğüne ciddi olarak ele alınıp alınmadığı, yapılan işlemlerin yeterli olup olmadığı,

-İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah ile İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler'in cezai sorumlulukları bulunup bulunmadığı,

-Başkaca sorumluluğu bulunan görevlilerin olup olmadığı"

hususları araştırılmıştır.

Yapılan incelemeler sonunda düzenlenen Ön İnceleme Raporunda;

"-Yazıyı (Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünden gereği için İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğüne yazılan 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı Yasin Hayal'in Hrant Dink'i hedef seçtiğine dair yazı) alan İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğünün yazıda belirtilen Osman Hayal hakkında bir adres çalışması yaptığı, bu çalışmada; Osman Hayal'in İstanbul-Sarıgazi'deki adreste bulunmadığını, yazının geldiği tarihlerde Osman Hayal'in İstanbul'da değil Trabzon'da bulunduğunu tespit ettiği, durumun düzenlenen 24.02.2006 tarihli personel raporu ile sıralı amirleri vasıtasıyla Şube Müdürüne arz edildiği, evrakın Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler'in onayı ile beklemeye alındığı, personel raporunun bilgisayar sistemine girilmediği, yazının İstanbul İstihbarat Şube Müdürü tarafından değerlendirilip İl Emniyet Müdürüne arz edilmesi gerekirken bunun yapılmadığı, çalışmalar sonucu elde edilen teknik sorgulama bilgilerinin rapor haline getirilmediği, yapılan çalışmalar sonucu elde edilen bilgilerin resmi yazı ile ilgililerine bildirilmediği,

-Bu işlemlerin yapılmamasının İstanbul Emniyet Müdürlüğünün yaptığı çalışmaların Hrant Dink öldürüldükten sonra yapıldığı şüphesini doğurduğu,

-Şüpheleri gidermek için Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı bilgisayar kayıtlarına (LOG) müracaat edildiği, alman belgelere ve LOG kayıtlarına göre; İstanbul İstihbaratının Trabzon'dan gelen yazıda sözü edilen Osman Hayal hakkındaki ilk bilgisayar sorgulamasının Hrant Dink cinayetinden sonra 22.01.2007 tarihinde yapıldığı, Yasin Hayal'in kullandığı 0538 719 31 81 nolu telefon ile Osman Hayal'e ait 0538 204 41 04 numaralı telefonlar

hakkında ise yazının geldiği 17.02.2006 tarihi ile cinayetin işlendiği 19.01.2007 tarihleri arasında herhangi bir sorgulama veya teknik çalışmanın yapılmadığı,

- Bu duruma göre; İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğüne Trabzon'dan gelen 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı yazı hakkında, 17.02.2006 tarihinden Hrant Dink'in öldürüldüğü 19.01.2007 tarihine kadar hiçbir çalışma yapılmadığı,

-Komiser Volkan ALTUNBULAK'ın Trabzon'dan gelen yazıdan hemen sonra 2006 yılında yaptım dediği teknik çalışmaların Hrant Dink cinayetinden sonra yapılmış çalışmalar olduğu,

-Polis Memurları Bahadır TEKİN (kod) Fadıl ERKİN, Özcan Özkan (kod)Yusuf KARTAL tarafından yapılan adres çalışması sonucu tanzim edilerek İstihbarat Şube Müdürlüğüne hitaben yazılan 24.02.2006 tarihli personel raporunun, sonra yani 19.01.2007 tarihinden sonra tanzim edildiği, bu sebeple de yazının bilgisayara girişinin yapılamadığı"

tespit ve değerlendirilmesine yer verilmiştir.

Raporda bu tespit ve değerlendirmeler çerçevesinde;

"İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'ın Trabzon'dan gelen yazıdan haberi olmadığı, bu sebeple hakkında "soruşturma izni verilmemesi" gerektiği;

-İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler, Şube Müdür Yardımcısı Bülent KÖKSAL, Büro Amiri İbrahim PALA, Kısım Amiri İbrahim Şevki ELDİVAN, Masa Amiri Volkan ALTUNBULAK, Polis Memuru Bahadır TEKİN ve Polis Memuru Özcan Özkan hakkında "soruşturma izni verilmesi" gerektiği"

sonuç ve kanaatine varılarak raporun ekli bir örneği İstanbul Valiliğine tevdi edilmiştir.

Müteakiben İstanbul Valiliğince 20.03.2008 tarih ve 2008/14 sayılı (EK:44);

"Trabzon'dan gelen söz konusu yazıdan İl Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'ın haberi olmadığı anlaşıldığından hakkında, 4483 Sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'un 6. maddesi gereğince SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMEMESİNE,

-İstanbul İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler, İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğünde görevli Büro Amiri İbrahim PALA, Kısım Amiri İbrahim Şevki ELDİVAN, Masa Amiri Volkan ALTUNBULAK, Polis Memuru Bahadır TEKİN ile Polis Memuru Özcan Özkan haklarında, 4483 Sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'un 6. maddesi gereğince SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMESİNE,

-İstihbarat Şube Müdür Yardımcısı Bülent KÖKSAL hakkında Müfettiş raporunda soruşturma izni verilmesi gerektiği denilmekte ise de; İstihbarat Şube Müdür Yardımcısı, Bülent KÖKSAL'ın 17.02.2006 tarihli Trabzon Emniyet istihbarat Şube Müdürlüğü yazısını 18.02.2006 tarihinde,

kontrole alalım, önemli ibaresi ile ilgili birime havale ettiği, 19.02/04.03.2006 tarihleri arasında yurtdışında olduğu, 05.03.2006-10.03.2006 tarihlerinde 5 gün izin kullandığı, 24.02.2006 tarihinde tahkikat raporu hazırlandığında görevli olmadığı, daha sonraki tarihlerde ise konu ile ilgili herhangi bir yazışma yapılmadığı anlaşıldığından, İstihbarat Şube Müdür Yardımcısı Bülent KÖKSAL hakkında 4483 Sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'un 6. maddesi gereğince **SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMEMESİNE**"

karar verilmiştir.

Bahse konu İstanbul Valiliğince verilen **20.03.2008 tarih** ve 2008/14 sayılı karara karşı;

"-İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlileri Ahmet İlhan Güler, İbrahim PALA, İbrahim Şevki ELDİVAN, Volkan ALTUNBULAK, Bahadır TEKİN, Özcan Özkan'ın kendileri hakkındaki soruşturma izni verilmesi kısmına,

-Rahil Dink Avukatı Fethiye ÇETİN ise haklarında soruşturma izin verilmeyen Celalettin Cerrah ve Bülent KÖKSAL hakkında soruşturma izni verilmemesine ilişkin kısma

Karşı itirazda bulunmuştur."

İstanbul Bölge İdare Mahkemesi itirazları, Mülkiye Başmüfettişi Akif İKBAL tarafından hazırlanan ve detayları aşağıda açıklanan 19.05.2008 tarih ve 35/25 sayılı Araştırma Raporundan sonra **27.06.2008 tarihinde** 2008/374 Karar Sayısı ile neticelendirmiştir (**EK:45**).

Buna göre, itiraza konu İstanbul Valiliğinin 20.03.2008 tarih ve 2008/14 sayılı kararının;

"- İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah ve Bülent KÖKSAL hakkında soruşturma izni verilmemesine ilişkin kısmının, **hazırlık soruşturması yapılmasına yeterli bilgi ve belgenin dosya muhteviyatı itibarıyla mevcut olmadığı** anlaşıldığından, şikayetçi itirazının reddine, kararın soruşturma izni verilmemesine ilişkin kısmının onanmasına,

-İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlileri Ahmet İlhan Güler, İbrahim PALA, İbrahim Şevki ELDİVAN, Volkan ALTUNBULAK, Bahadır TEKİN, Özcan Özkan hakkında soruşturma izni verilmesi kısmına ise **hazırlık soruşturması yapılmasına yeterli bilgi ve belgenin dosya muhteviyatı itibarıyla mevcut olmadığı** anlaşıldığından, Ahmet İlhan Güler, İbrahim PALA, İbrahim Şevki ELDİVAN, Volkan ALTUNBULAK, Bahadır TEKİN, Özcan Özkan itirazlarının kabulüne, kararın Ahmet İlhan Güler, İbrahim PALA, İbrahim Şevki ELDİVAN, Volkan ALTUNBULAK, Bahadır TEKİN, Özcan Özkan 'a soruşturma izni verilmesine ilişkin kısımlarının yöntem ve yasaya uygun bulunmaması nedeniyle bozulmasına, bu kişiler yönünden soruşturma izni verilmemesine"

karar verilmiştir. Kararın Celalettin Cerrah'a ilişkin kısmı oyçokluğu, diğerleri oybirliği ile alınmıştır.

5-Adli Soruşturmalar

Görevi kötüye kullanma, kasten öldürmenin ihmali davranışla işlenmesi ve silâhli örgüte üye olmamakla birlikte bu örgüte bilerek yardım etmek suçlarından, İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah ile İstanbul Emniyet Müdürlüğünde görevli diğer kolluk görevlileri haklarında, Fatih Cumhuriyet Başsavcılığınca başlatılan 2007/8808 sayılı soruşturma sonunda, 22.10.2008 tarih ve 2007/167 sayı ile **kovuşturmaya yer olmadığına** dair karar verilmiştir.

Bu karara yönelik itirazın da Beyoğlu Ağır Ceza Mahkemesi tarafından reddedildiği anlaşılmıştır.

6- Mülkiye Başmüfettişi tarafından Düzenlenen 19.05.2008 tarih ve 35/25 sayılı Araştırma Raporu

İstanbul Bölge İdare Mahkemesi tarafından itirazların incelendiği sırada İstanbul Valiliğince İçişleri Bakanlığına yazılan 20.04.2008 gün ve 57 sayılı yazıda, (19.01.2007 tarihinde *Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in öldürülmesi ile ilgili İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünün olaydan önce gerekli çalışmaları yapmadığı ancak yapılmış gibi gösterildiği, bu hususun Müfettiş Raporlarına da yansdığı ve çalışma yapılmadığının Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı LOG kayıtları ile teyit edildiğinin ileri sürüldüğü, halbuki Trabzon Emniyet Müdürlüğünce 17.02.2006 tarihinde gönderilen 027248 sayılı yazının gereği olarak ilgili personel tarafından 20.02.2006 tarihinde teknik sorgulamanın yapıldığı, söz konusu veriler üzerinde araştırma yapılarak İstanbul'u ilgilendiren numaraların tespit edildiği, telefon sorgulama detaylarından elde edilen verilerin daha sağlıklı incelenmesi amacıyla excell formatına dönüştürülerek saklandığı, saklanan excell dosyası üzerinde uzman bilgi işlem personelince yapılan inceleme neticesinde, söz konusu dosyanın Trabzon'dan gönderilen 17.02.2006 tarihli yazının İstanbul Emniyetine intikalinden (18.02.2006) iki gün sonra (20.02.2006) ve Hrant Dink'in öldürülmesinden yaklaşık 1 yıl önce oluşturulduğu ve üzerinde daha sonraki tarihlerde herhangi bir değişikliğin yapılmadığının anlaşıldığı sebebiyle,) konunun yeniden tetkik edilerek gerçek durumun tespiti ile Kamuoyunda Emniyet teşkilatının ve mensuplarının zan altında kalmasına yol açan bu iddiaların açığa çıkarılmasını ve söz konusu iddialara neden olanlar ile ilgili kanuni gereğinin takdirinin yapılması talebinde bulunulmuştur.*

Aynı talep Emniyet Genel Müdürlüğünün 12.05.2008 gün ve 86120 sayılı (İstanbul Valiliğince, İçişleri Bakanlığına yazılan yukarıda belirtilen yazının aynı eş örneği) yazılı ve eklerinde de yer almıştır.

Bunun üzerine İçişleri Bakanlığının 30.04.2008 gün ve (34-2) 80 sayılı onayı doğrultusunda iddiaları araştırmak üzere Mülkiye Başmüfettişi Akif İKBAL görevlendirilmiştir.

Adı geçen Başmüfettiş tarafından yapılan araştırma sonucunda hazırlanan 19.05.2008 tarih ve 35/25 sayılı Araştırma Raporunda;

"-Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünden İstanbul Emniyeti İstihbarat Şube Müdürlüğüne yazılan 17.02.2006 gün ve 027248 sayılı yazı üzerine bir işlem yapıp yapılmadığı, yapılmış ise, ne gibi işlemler yapıldığı konusunun açıklığa kavuşması için İstihbarat Şubesince kullanılmakta bulunan DELL marka BSHBXOJ seri numaralı bilgisayar ve bilgisayar kayıtlarında; İstanbul Üniversitesi Bilgisayar Bilimleri Uygulama ve Araştırma Merkezi teknik bilgisayar uzmanlarına yaptırılan inceleme sonucunda; Bilgisayar Bilimleri Uygulama ve Araştırma Merkezi uzmanlarınca düzenlenen 09.05.2008 gün ve 286 sayılı Teknik Uzman Raporunda; konuya ilişkin olarak "Yasin Hayal enson. xls" dosyasının 20.02.2006 tarihinde Saat:17.18'de oluşturulduğu, dosyanın 8 dakika açık kaldığı, son yapılan değişikliklerin ve son kaydedilme tarihinin 20.02.2006 günü Saat:17.26 olduğu, teknik sorgulama yapıldığı, daha sonra da bu dosya üzerinde bir değişiklik yapılmadığı ve dosyadaki bilgilerin halen aynı bilgisayarda kayıtlı olduğunun anlaşıldığı, dosyanın şifreli sorgulama programından elde edilen bilgiler ile oluşturulduğu, aynı anda da kayıt edilerek kapatıldığı, üzerinde hiçbir değişiklik yapılmadığı, Osman Hayal'in telefon numarasının teknik olarak İstihbarat Daire Başkanlığında bulunan Datalardan elde edilebileceği, başka türlü tespitinin mümkün olmadığına teknik uzman raporu, İstihbarat Şubesinden Komiser Volkan ALTUNBULAK'ın Müfettişliğe verdiği 07.05.2008 tarihli ifade tutanağından ve polis memurları kod isimleri Fadıl ERKİN ve Yusuf KARTAL tarafından düzenlenen İstihbarat Şube Müdürlüğüne hitaben yazılan 24.02.2008 tarihli memur raporunun incelenmesinden anlaşıldığının belirtildiği,

-Yasin Hayal'in abisi Osman Hayal'in telefon numarasına ulaşıldığı ve telefon numarası kaydından İstanbul'daki muhtemel adresinin tespit edildiği, adreste yapılan tahkikat sonucu Osman Hayal'in o tarihte İstanbul'da olmadığına belirlendiği, bunun bir tutanak ile belgeye bağlandığı, daha sonra adı geçen kişinin Trabzon'da olduğunun anlaşıldığı ve Yasin Hayal'in İstanbul'a gelmediği, bu durumun ön inceleme raporunda yer alan bilirkişi raporunda da aynen kabul edildiği, bilirkişi raporunda bazı usuli eksiklikler olduğu yönünde kanaat izhar edildiği görülmekte ise de, yukarıda izah edildiği gibi bunların bir kısmının uygulamadan kaynaklandığı ve bir kısmının ise belki disiplin suçu oluşturabileceği, hakkında araştırma yapılanlardan Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler'in ek bilirkişi raporu alınması talebine olumsuz cevap verildiğinden bazı hususların açıklığa kavuşmadığı,

-Hrant Dink cinayetinin Trabzon İstihbaratının yazısından nerde ise bir yıla yakın bir zaman geçtikten sonra 19.01.2007 tarihinde daha önceden hakkında herhangi bir istihbarat bulunmayan

Ogün Samast isimli bir kişi tarafından işlendiği, cinayetin Trabzon'dan gelen yazı üzerine ihmal edildiği iddia edilen işlemlerden kaynaklanmadığı ve arasında bir illiyet bağı olmadığı, usulü olarak bazı işlemlerin ihmal edildiği var sayılsa bile, bu sebepten dolayı cinayetin işlendiği gibi bir iddiada bulunulmasının hukuki ve mantıklı olmadığı, kaldı ki ön inceleme raporundaki bilirkişilerinde böyle bir kanaat ve fikir ileri sürmedikleri,

-İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğüne yapılan işlemleri yeterli bulmayanların başka ne yapılması, nasıl çalışılması gerektiği yönünde bir bilgi, teklif ve uygulamadan bahsetmedikleri, eksik olarak niteledikleri hususun ne olduğunu belirtmedikleri,

-Trabzon'dan İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğüne gönderilen yazıda sadece muhtemel bir eylemden bahsedildiği, cinayetten bahsedilmediği, sadece Yasin Hayal tarafından Hrant Dink'e yönelik bir eylemde bulunabileceğinin belirtildiği, gerek Trabzon İstihbarat Şubesi ve gerekse İstanbul İstihbarat Şubesinin Yasin Hayal'e odaklandığı, takibe aldığı, gözetlediği, gelen yazıda Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün Hrant Dink'e yönelik herhangi bir talepte bulunmadığı,

-17.02.2006 tarihli yazıdan başka 19.01.2007 tarihine kadar İstanbul ile herhangi bir bilgilendirme yazışmasının dahi olmadığı, konu ile ilgili olarak esas görevin Trabzon Emniyeti İstihbarat Şube Müdürlüğüne ait olduğu ve Trabzon İl Emniyet Müdürlüğü yetkilileri hakkında yapılan cezai soruşturmanın, ilgililerin sorumluluklarını doğuracak yeterli bilgi gelmediği gerekçesi ile yargulamaya gerek olmadığı yönünde karar verildiğinin basında yer aldığı, bu durumda istihbarat toplayan ve değerlendiren şubenin cezai sorumluluğu olmadığına karar verildiğine göre onlar için sorumluluk doğurmaya yeterli olmayan bir bilginin İstanbul'a yazılmış olan bir kısmının İstanbul İstihbarat Şubesindeki görevlilerin hakkında cezai sorumluluğa gerekçe olmayacağı,

-Diğer taraftan Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı Merkez ve Taşra Üniteleri Kuruluş Görev ve Çalışma Yönetmeliğinde, İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün, koruma görevi ile ilgili bir yükümlülüğü bulunmadığından Hrant Dink'e koruma verilmediği gibi bir suçlamanın da doğru olmayacağı, mer'i mevzuatta, Koruma Hizmetleri Yönetmeliğinin 10. maddesine göre; "terör ve anarşi ile mücadelede suçların aydınlatılmasına, yardımcı olan itirafçı, tanık ve ihbarcılar ile terör odaklarının açık hedefi haline gelen veya getirilen kişiler, yakınlarının durumu sebebi ile can güvenliği bulunmayan kişiler, tehdit altında bulunan yabancı misyon temsilcileri ile diğer yabancı şahıslar, 6, 7 ve 8. maddede sayılan görevlilerin birinci derecede akrabaları ile çeşitli sebepler ile can güvenliklerini ciddi ve harici tehdit altında olduğu anlaşılmanın talepleri üzerine korunmaya alınabilirler" yönetmeliğin 11. Maddesinde, "hayatının ciddi bir biçimde tehdit altında bulunduğu Millî İstihbarat Teşkilatı ile diğer istihbarat birimleri tarafından tespit edilenler ve korunmaları zaruri görülenden, bu kuruluşların teklifi üzerine güvenlik birimlerince talepleri aranmaksızın korunmaya

alınır" yönetmeliğin 20. maddesi; "koruma talebinde bulunan şahısların koruma talepleri incelenip karara bağlanıncaya kadar geçecek süre içinde, korunacak kişinin can güvenliğinin bulunmadığını gösteren bilgi ve belgelerin resmi makamlarca önceden tespit edilmesi halinde, ilgili Valiliklerce koruma tedbirleri derhal aldırılır, bu tedbirler yetkili komisyonlarca incelenip aksine bir karar verilinceye kadar devam eder." hükmünü havi olduğundan ilgili yönetmelik hükümleri gereğince koruma kararı alınabilmesi için 10. maddeye göre kişinin maddede tarif edilen terör odaklarının açık hedefi haline gelen veya getirilen kişilerden olması ve kendisinden gelen bir korunma talebinin bulunmasının gerektiği, oysa olayımızda bu şartların oluşmadığı, 11. maddeye göre MİT ve diğer İstihbarat birimleri tarafından maktül Hrant Dink ile ilgili acil koruma kararı gerektirecek herhangi bir istihbari bilgi, belge ve teklifin İstanbul Emniyet Müdürlüğüne ulaşmadığı, sadece Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı Merkez ve Taşra Üniteleri Kuruluş Görev ve Çalışma Yönetmeliği gereğince; Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğüne yazmış olduğu bilgi ve istihbarat paylaşımına ilişkin 17.02.2006 tarihli yazının mevcut olduğu, ayrıca yönetmeliğin 20. maddesine göre "koruma talebinde bulunan şahıslar" ibaresi açıkça metinden geçtiğinden ve bu kişinin de ilgili makamlara böyle bir talebinin olmadığı belli olduğundan, bu hususta da korumaya yönelik yasal bir işlemin yapılmasının mümkün olmadığı,

-Maktülün Türklüğe hakaret ettiği gerekçesiyle yargılanması esnasında da tezahür eden olaylar, medya yoluyla kamu, ilgili kurumlar ve üst makamlarca da bilindiği, yine Trabzon'dan İstanbul İstihbarat Müdürlüğüne gönderilen aynı yazı Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığına da bilgi için gönderildiğinden, Emniyet Genel Müdürlüğü ilgili birimlerince gerekli değerlendirilmelerin yapılmasından sonra, ihbarın önemi ve ciddiyeti çerçevesinde maktül Hrant Dink'e koruma kararı alınması gerektiği yönünde İstanbul Emniyetine herhangi bir talimat gelmediği ve yazışmada yapılmadığı,

-Ayrıca Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü kendi elde ettiği mezkur istihbari bilgiyi, kendisinde çalışan YİE'nin güvenilirlik derecesini değerlendirerek istihbari bilginin ciddi olduğu kanaati ile ilgili kişi hakkında koruma kararı alınması yönünde üst amirlerini bilgilendirip, ilgili İl Emniyet, Müdürlükleri ve Emniyet Genel Müdürlüğü arasında gerekli yazışmaların yapılmasını sağlayabilecekken, istihbari bilginin güvenilirlik derecesi değerlendirmesine göre böyle bir işlemi başlatma ihtiyacı duymadığı ve yapmadığı, asıl araştırmayı yapan Emniyet Müdürlüğünce bir daha konusu dahi yapılmamış, tek yazıdan ki, söz konusu yazıda sadece eylem yapılacağı ve ölümden bahsedilmediği halde, adı geçen yazının içerisinde yer alan Yasin Hayal dışında başka bir şahıs tarafından bir sene sonra işlenen cinayetin sorumluluğunun İstanbul Emniyeti ve İstihbarat Şubesi görevlilerince yeterli işlemlerin yapılmadığı ve koruma tedbirleri alınmadığı şeklinde sorumlu tutulmalarının hakkaniyete uygun olmayacağı, bahse konu

raporundaki bilirkişi değerlendirmesinde de böyle bir sorumluluk değerlendirmesine gidilmediği göz önüne alındığında, İstanbul Emniyeti İstihbarat Şubesi görevlilerinin 17.02.2006 tarihli Trabzon Emniyeti İstihbarat Müdürlüğü'nün yazısının gereğini mevzuat ve uygulama çerçevesinde yerine getirdiği herhangi bir sorumluluğunun bulunmadığı"

kanaatine varıldığı görülmüştür.

Ayrıca Raporda;

-İstanbul Emniyeti İstihbarat Şubesi görevlileri hakkında Mülkiye Müfettişi Şükrü Yıldız tarafından düzenlenen 11.03.2008 gün ve 138/15 sayılı ön inceleme raporunun, Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığının, Trabzon Emniyeti İstihbarat Müdürlüğü'nce gönderilen 17.02.2006 tarih ve 27248 sayılı yazının gerekleriyle ilgili bir çalışma ve bilgisayar sorgulamasının 17.02.2006-19.01.2007 arasında yapıldığına dair (LOG) kayıtlarına rastlanmadığı yönündeki 06.03.2008 tarihli cevabının ve konuya ilişkin düzenlenen ön inceleme raporundaki, bazı hususları açıklığa kavuşturulmamış bilirkişi raporundaki usulü eksikliklerin var olduğu tespiti üzerine, **soruşturma yapan müfettişin yanıtılması sonucu**, maktulün ölüm tarihi olan 19.01.2007 tarihinden sonra sorumluluktan kaçınmak için daha önceki tarihte yapılmış gibi gösterilmek üzere yeni çalışma ve sorgulama yapıldığı kanaati ile İl Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah dışında ki İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlileri hakkında "Soruşturma izni Verilmesi" teklifinde bulunduğu,

-Bu teklifin söz konusu Emniyet Genel Müdürlüğü'nün cevabi yazısından kaynaklandığı,

-İstanbul Valiliğince de İl Müdürü Celalettin Cerrah ve istihbarat Müdür Yardımcısı Bülent KÖKSAL dışında ki görevliler hakkında "20.03.2008 gün ve 14 sayılı kararla Soruşturma İzni Verildiğinden ve verilen bu soruşturma iznine karşı ilgililerce İstanbul Bölge İdare Mahkemesine itiraz yoluna gidildiğinden, karar yargıya taşınmış olduğundan, İstanbul Valiliğince verilen kararın ve Mülkiye Müfettişince düzenlenen 11.03.2008 tarih ve 138/15 sayılı ön inceleme raporunun ve rapordaki teklifin geri alınmasının ve yok sayılmasının 4483 Sayılı Yasa ve 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerince mümkün bulunmadığından, yargı kararının beklenmesinin gerektiği ve yeniden herhangi bir işlem yapılmasının bu safhada mümkün olmadığı,

-İstanbul Valiliğince İçişleri Bakanlığına yazılan 20.04.2008 tarih ve 57 sayılı yazıdaki, İstanbul Emniyet Müdürlüğü ve mensuplarının zan altında kalmasına, kusurlu ve eksik davranışları ile sebep olanlar hakkında kanuni gereğinin, Bakanlık Makamının takdirinde bir konu olduğu

değerlendirmesinde de bulunulmuştur.

Kurulumuzun 17.06.2011 tarih ve DDK-52-372 sayılı yazısıyla anılan raporla ilgili ne işlem yapıldığı, tesis edilen işleme karşı yargı yoluna gidilip gidilmediği ve gidildi ise yargı yerlerince ne yönde karar verildiği Mülkiye Teftiş Kurulu Başkanlığından sorulmuştur.

Mülkiye Teftiş Kurulu Başkanlığından gelen 19.08.2011 tarih ve (34-2) 4094 sayılı cevabi yazı ve eklerinin incelenmesi neticesinde, Mülkiye Başmüfettişi Akif İKBAL tarafından 19.05.2008 tarih ve 35/25 sayılı Araştırma Raporunun düzenlendiği ve Başbakanlık Müfettişlerince hazırlanan raporun Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığının 03.12.2008 tarih ve 1616 sayılı yazısıyla İçişleri Bakanlığına ulaşması üzerine, İçişleri Bakanlık Makamından **28.01.2009 tarih** ve (34-2)23 sayılı araştırma onayı alınmıştır.

Bu onayın gereğini yapmak üzere Mülkiye Başmüfettişleri Mustafa ÜÇKUYU ve Mehmet CANOĞLU görevlendirilmiş, adı geçen müfettişler Mülkiye Başmüfettişi Akif İKBAL tarafından düzenlenen 19.05.2008 tarih ve 35/25 sayılı Araştırma Raporu'nun "Sonuç" bölümündeki "*İstihbarat Daire Başkanlığı'nın İstanbul Emniyet Müdürlüğü ve mensuplarının zan altında kalmasına, kusurlu ve eksik davranışları ile sebep olanlar hakkında kanuni gereğinin Bakanlık makamının takdirindeki bir konu olduğu kanaat ve sonucuna varılmıştır*" şeklindeki iddianın doğru olup olmadığı hususunu da araştırmışlardır.

Mülkiye Başmüfettişleri Mustafa ÜÇKUYU ve Mehmet CANOĞLU tarafından önce **09.11.2009 tarih ve 80/76. 103/44 sayılı Araştırma Raporu**, müteakiben de **11.03.2010 tarih ve 80/19. 103/12 sayılı (dördüncü) Ön İnceleme Raporu** düzenlenmiştir.

7- Mülkiye Müfettişlerince Düzenlenen 09.02.2007 tarih ve 138/13. 93/12 sayılı Araştırma Raporu

Hrant Dink'in silah müracaatı ve koruma talebinin bulunmasına rağmen, müracaatlarının sonuçsuz kaldığı yönünde Basında çıkan haberler üzerine yine İçişleri Bakanlığı Başmüfettişleri Şükrü Yıldız ve Mehmet Ali Özkılınç tarafından yapılan araştırma sonucunda, "**Hrant Dink'in silah almak üzere yaptığı müracaatın reddedilmesi**" iddiası ile ilgili olarak 09.02.2007 tarih ve 138/13, 93/12 sayılı Araştırma Raporu düzenlenmiştir.

Raporda, basın haberleri ile birlikte Hasrof ABLAK'ın Hrant Dink'in ruhsatlı silah almak istediğini, vermediklerini, ancak Hrant Dink'in hangi makama müracaat ettiğini bilmediğini ifadeleri de araştırılmış, sonuçta; Hrant Dink'in silah almak için yaptığı herhangi bir silah müracaatına rastlanmadığı tespit edilmek suretiyle yapılacak herhangi bir işlem bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

8- Başbakanlık Müfettişlerince Düzenlenen 10.10.2008 tarih ve 13/08-05, 30/08-077, 48/08-15 sayılı İnceleme Raporu

Başbakan Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın onayıyla, Hrant Dink cinayetinin işlendiği 19.01.2007 tarihinden itibaren konuyla ilgili olarak İçişleri Bakanlığınca yapılan inceleme, araştırma ve soruşturma çalışmalarının sonuçlarının takip edilmesi, değerlendirilmesi ve

incelenmemiş veya soruşturma konusu yapılmamış bir husus bulunup bulunmadığının tespiti, mevcut bilgi ve belgeler ile devam eden çalışmaların sonuçlarının değerlendirilmesi ve konunun öncesi ve sonrasıyla birlikte ayrıntılarıyla tetkiki amacıyla Başbakanlık Başmüfettişleri Mehmet AKIN ve Ayşegül GENÇ ile Başbakanlık Müfettişi Yasemin Tuğçe İNAN görevlendirilmiştir.

Adı geçen müfettişler, İçişleri Bakanlığınca yapılan inceleme, araştırma ve soruşturma çalışmalarının incelenmesi ve eksik görülen hususlar ile ilgili diğer konuların araştırılması sonucunda 10.10.2008 tarih ve 13/08-05, 30/08-077, 48/08-15 sayılı İnceleme Raporunu düzenlemiştir. İnceleme Raporunda İstanbul Emniyet personeli ile ilgili olarak aşağıdaki incelemeler yapılmıştır.

Bununla birlikte, yine cinayet öncesine yönelik olarak İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü'nün Hrant Dink'in öldürülmesi olayındaki sorumluluğunun incelenmesi kapsamında öncelikle bu konuda İçişleri Bakanlığı Müfettişlerince düzenlenmiş olan raporlara değinilerek, ardından adı geçen müfettişlerce değerlendirmeler yapıldığı görülmüştür.

a) İstanbul Emniyet Müdürlüğüne Trabzon Emniyet Müdürlüğü'nün 17.02.2006 Tarihli Yazısı Üzerine Yapılan Çalışmalarla İlgili İddialar

Başbakanlık Müfettişlerinin 10.10.2008 tarihli Raporunda, İstanbul Emniyet Müdürlüğüne 17.02.2006 tarihli yazı üzerine yapılan çalışmalar konusunda,

- Trabzon İl Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün elde ettiği istihbari bilgiler ışığında 17.02.2006 tarihli İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğü'ne gönderdiği söz konusu yazının ulaşmasının ardından, silsile yolu ile alt kademedeki memurlara intikal ettirildiği ve konu üzerinde çalışmak üzere Komiser Volkan ALTUNBULAK'ın görevlendirildiği,

- Volkan ALTUNBULAK'ın görevlendirilmesi üzerine 2 istihbarat görevlisinin; Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan'ın, 17.02.2006 tarihli yazıda belirtilen adres ve isim üzerinde istihbari çalışma yürüttüğü,

- İstihbarat görevlilerinin Osman Hayal'in çalıştığı bilgisi yer alan fırın ve adres bilgilerini doğrulayamamakla beraber, adres çevresine yakın bir başka adreste bir ekmek fırını olduğunu tespit ederek, bu fırında Osman Hayal'in çalışıp çalışmadığını istihbari tekniklerle araştırdıkları, araştırma sonucunda Osman Hayal'in bir zamanlar, İstanbul istihbarat görevlilerince başka bir adreste tespit edilen fırında çalıştığı, ancak bir süredir İstanbul'da olmadığı bilgisini edindikleri,

- Görevlilerin bu bilgileri 24.02.2006 tarihli bir rapor ile amirlerine sunduğu, bu sırada Volkan ALTUNBULAK'ın yaptığı teknik çalışma ile Osman Hayal'in telefon sinyal bilgilerinden İstanbul'da olmadığını tespit ettiği,

- Trabzon Emniyeti İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün 17.02.2006 tarihli yazısı üzerine, İstanbul Emniyeti tarafından cevaben herhangi bir yazı yazılmadığı görülmekle beraber,

Emniyet Müdürlüğü görevlilerinin konuyla ilgili açıklamalarında; yapılan araştırma sonucunda elde edilen bilgilerin Volkan ALTUNBULAK tarafından telefonla yapılan görüşme ile Trabzon İstihbarat Şubesinde görevli Komiser Özkan MUMCU'ya aktarıldığı,

• Komiser Volkan ALTUNBULAK 22.04.2008, Komiser Özkan MUMCU'nun 05.03.2008, tarihinde konu ile ilgili ifadelerinin alındığı, Özkan MUMCU'nun açıklamalarının Volkan ALTUNBULAK ile telefonla yapılan görüşmeyi doğruladığı, ayrıca yapılan görüşmelerde her iki tarafın Trabzon Emniyetinin konuyla ilgili herhangi bir gelişme olması durumunda İstanbul Emniyetini bilgilendireceği konusunda ifadeleriyle mutabık kaldığı,

• İçişleri Bakanlığı Müfettişlerince düzenlenen ön inceleme raporlarında, İstanbul Emniyeti'nin araştırmasını resmi bir yazışmaya dökmemesi ve İstihbarat Daire Başkanlığından alınan LOG kayıtlarında bu araştırmaların yapıldığına dair bilgilerin yer almaması üzerine, İstanbul Emniyetinin araştırmasını aslında Hrant Dink eyleminden sonra yaptığı değerlendirmesinde bulunduğu, ancak bu konuda İçişleri Bakanlığı Müfettişlerince düzenlenen 19.05.2008 tarihli Araştırma Raporunda ise; Trabzon İl Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün 17.02.2006 tarihli yazısı üzerine İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü görevlilerince gerekli çalışmalar yapıldığı ve yapılan çalışmaları gösterir bilgisayar kayıtları üzerinde herhangi bir düzeltici ya da yanıtıcı bir işlem tesis edilmediğinin tespit edildiği,

• Böylelikle, Hrant Dink eyleminden çok önce 17.02.2006 tarihli yazının kendilerine ulaşmasının ardından Volkan ALTUNBULAK tarafından 20.02.2006 tarihinde gerekli araştırmanın yapıldığı,

• Trabzon Emniyeti İstihbarat Şubesinin İstanbul İstihbarat Şubesine yazdığı yazı konusunda, halen Rize İl Emniyet Müdürü olan ve istihbarattan sorumlu İstanbul Emniyet (eski) Müdür Yardımcısı Şammaz DEMİRTAŞ 'ın 04.03.2008, İstanbul (eski) İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler'in de 24.04.2008 tarihlerinde ifadelerinin alındığı,

şeklinde tespitler ve açıklamalar yapılmıştır.

İstanbul Emniyet Müdürlüğüne gönderilen 17.02.2006 tarihli yazı üzerine yapılan çalışmalar konusundaki değerlendirmelerde;

• Trabzon Emniyet Müdürlüğünce İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne muhatap 17.02.2006 tarihli yazı dışında, Hrant Dink ile ilgili olarak İstanbul Emniyetine intikal eden başka ihbarların da bulunduğunu, bu kapsamda Bursa Cumhuriyet Başsavcılığının 20.03.2006 tarih, 2006/938 sayılı talimatına konu Hrant Dink'e yönelik tehdit mektubu, Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü'nün İstihbarat Şube Müdürlüğüne muhatap 28.01.2003 tarih ve 1685 sayılı yazısına konu Sydney eylemi ve 11.10.2006 tarihli Mesrob Mutafyan tarafından İstanbul Valiliğine hitaben yazılan dilekçe

dönemin konjonktürü de göz önüne alındığında İstanbul Emniyeti nezdinde Hrant Dink'in hedef olabileceği değerlendirilmesine yeterli derecede istihbari bilgi bulunduğu,

- Koruma Hizmetleri Yönetmeliği'nin 11. maddesi "Hayatının ciddi biçimde tehdit altında bulunduğu, Milli İstihbarat Teşkilatı ile diğer istihbarat birimleri tarafından tespit edilenler ve korunmaları zaruri görülenler, bu kuruluşların teklifi üzerine güvenlik birimlerince, talep aranmaksızın korumaya alınırlar" hükmü gereğince İstanbul Emniyetinin Hrant Dink'in korunması noktasında İstanbul Valiliği nezdinde veya Merkez Koruma Komisyonunun değerlendirmesine sunmak üzere bir girişimde bulunabileceği,

- Ancak yapılan incelemelerde İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü tarafından bu yönde bir girişimde bulunulmadığı,

- İstihbarat Şube Müdürlüklerinin çalışma sistemine bakıldığında, hemen her gün kendilerine ulaşan pek çok istihbari bilgiyi değerlendirmeye aldıkları, konuyla ilgili olarak yapılan çalışmaların ardından ilgili şubeleri bilgilendirdikleri,

- Bununla birlikte İstihbarat Daire Başkanlığı bünyesinde kurulmuş olan ve tüm illerdeki şubelere açık bir sistem (İDP) ile bilginin doğru ve hızlı bir şekilde paylaşımının sağlandığı,

- İstihbarat Şube Müdürlükleri ve Daire Başkanlığı ile yapılan pek çok yazışmanın bu sistem içerisinde sanal ortamda paylaşılarak, diğer şubelerin de bilgilendirilmesine çalışıldığı ve bu şekilde aynı zamanda olaylar ve kişiler bazında bir bilgi arşivinin kurulduğu,

- İstihbarat Daire Başkanlığı Merkez ve Taşra Üniteleri Kuruluş Görev ve Çalışma Yönetmeliğinin İl İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün Görevleri Başlıklı 38. Maddesi (b) fıkrasında; "İstihbarat Daire Başkanlığı merkez şube müdürlüklerinin yürüttükleri hizmetleri il bazında yürütmek, topladığı bilgileri merkeze ve ilgili illere iletmek," 67.Maddesinde; "Elde bulunan bilgiler konularına göre tasnif ve kayıt edilir. Genel konularla, geciktirilmesi sakınca doğuracak bilgiler, dağıtım planı uyarınca emniyet prensiplerine azami titizlik gösterilerek, mevcut teknik imkânlarla yetkililere ulaştırılır. Taşra istihbarat birimleri, hangi yolla elde edilmiş olursa olsun, elde ettikleri haberleri gerektiğinde ilgili birimlere, ancak mutlaka Merkez'e usulüne uygun olarak göndermeye mecburdur." hükümleri ile İstihbarat Dairesi Başkanlığı Merkez ve Taşra Birimleri Arşiv Talimatının 1 k maddesinde, "Personel tarafından elde edilen bilgileri içeren raporlar; içerik olarak herhangi bir birime yazılmış ise resmi yazı işlemleri kapsamında tüm bilgiler bilgisayara girilecektir. Herhangi bir yere yazılmayan ve dosyasına girmesi gereken raporlar ise Şube Müdürünün takdirinde olarak bilgisayar ortamına girilebilecek ve rapor içeriğinde yer alan şahıs, örgüt ya da kuruluşa ait bilgilerin veri girişi yapılacaktır" hükümlerinin yer aldığı,

- Bu hükümlere göre; İstanbul Emniyeti İstihbarat Şubesi tarafından yapılan araştırma sonucunu gösterir raporun bilgisayar kayıtlarına aktarılarak İstihbarat Daire Başkanlığı

bünyesindeki Merkez şubeye iletilmesinin gerektiği, ancak İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğü'nce bu konuda eksik işlem tesis edildiği,

- Bununla birlikte, İstanbul Emniyeti'nin yaptığı çalışma sonucunda elde ettiği bilgiler ışığında Trabzon Emniyeti tarafından Yasın Hayal'in takibine devam edildiği ve gelişmelerden İstanbul Emniyetine bilgi verileceği bildirilmekle beraber, Trabzon Emniyeti İstihbarat Şubesince İstanbul Emniyeti'ne bu konuda ilave herhangi bir bilgi verilmediği, böylelikle İstanbul Emniyeti açısından konunun bekleme aşamasında olduğu,

- İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün Trabzon Emniyeti'nin bahse konu yazısı üzerine talep edilen araştırmayı yapmak ve sonucunu resmi kayıtlara geçirmek dışında, elde edilen veriler dolayısıyla herhangi başka bir istihbari ve/veya operasyonel çalışma yapmasının beklenemeyeceği, İstanbul Emniyeti'nin bir şahsa karşı eylem yapma niyetini taşıyan ancak yetki alanı dışındaki, başka bir şehirde ikamet etmekte olan bir şahsa operasyon düzenlemesinin, Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı Merkez ve Taşra Üniteleri Kuruluş Görev ve Çalışma Yönetmeliği hükümlerine göre yetkisi dışında bulunduğu,

- Diğer yandan, Emniyet Genel Müdürlüğü'nün Hedef Şahıslara ilişkin uygulamanın daha sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi amacıyla geçmişte İDP içerisinde "**Hedef Şahıslar Programı**" hazırladığı, bu kapsamda değerlendirilen kişiler hakkında İDP ortamında fiş açılmaksızın veri girişi işlemlerinin bu programda yapılmasını kararlaştırdığı, programa veri girişi yapma yetkisini Merkez Haber alma Şube Müdürlüklerine, yani A,B,C,D ve E Merkez Şube Müdürlüklerine, bilgi talebi olduğunda sorgulama yaparak cevap verme yetkisini ise İKK (İstihbarata Karşı Koyma) Şube Müdürlüğüne tanıdığı, Hedef Şahıslarla ilgili bilgilerin bir yerde toplanıp, bilgi taleplerine de tek elden belli bir disiplin içerisinde cevap verilmesi amacıyla kurulan bu yeni sistemin, İl İstihbarat Şube Müdürlüklerinin kullanımına açılmadığı,

- Bununla beraber, İl İstihbarat Şube Müdürlüklerinin İl Koruma Komisyonlarının taleplerini karşılarken bu sistemden faydalanamadığı ve kendi kayıtlarını kullanmak zorunda kaldığı, buna rağmen İstihbarat Daire Başkanlığı'nın bahse konu sistemden aldığı bilgiler doğrultusunda Merkez Koruma Komisyonlarının taleplerine cevap verdiği, böylelikle İl İstihbarat Şube Müdürlüklerinin verdiği bilgiler ile İstihbarat Daire Başkanlığı kaynaklı bilgiler arasında çelişkiler olduğu,

- Bu ve benzeri problemlerin yaşanmasını önlemek amacıyla, Terörle Mücadele Kanununa göre çıkarılan Koruma Hizmetleri Yönetmeliğinin daha sağlıklı bir şekilde uygulanmasına yönelik Emniyet Genel Müdürlüğü'nce bir düzenleme yapılarak 08.02.2002 tarih 022594-2002 sayılı bir tamim yayınlandığı, tamim ile "İl İstihbarat Müdürlüklerince hedef şahıslar ile ilgili elde edilen bilgilerin hiçbir işlem yapılmadan konusuna göre İstihbarat Daire Başkanlığı bünyesinde bulunan Merkez Haber alma Şube Müdürlüğü'ne bildirilmesi, koruma Komisyonlarının hedef şahıslarla ilgili bilgi taleplerinin ise yine İstihbarat Daire Başkanlığı bünyesinde bulunan merkez

Müdürlüğü'ne gönderilmesi ve İKK Şube Müdürlüğünden gelecek cevabın talep eden Makama intikal ettirilmesi, "düzenlemelerinin getirilerek, uygulamada birliğin sağlanmasına ve yanlış ya da eksik bilgilendirilmenin önüne geçilmesine çalışıldığı,

• Bahse konu Tamim kapsamında yapılan değerlendirmede, İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün Hrant Dink'in hedef şahıs olarak değerlendirmek suretiyle herhangi bir işlem yapmasının mümkün olmadığı, böyle bir değerlendirmenin ancak İstihbarat Daire Başkanlığı'nca yapılabileceği,

şeklinde tespit ve değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Raporda sonuç olarak;

• Trabzon İl Emniyet Müdürlüğü tarafından gereği için İstanbul Emniyet Müdürlüğüne, bilgi için İstihbarat Daire Başkanlığına gönderilen 17.02.2006 tarihli, 027248 sayılı bahse konu yazısında "şahsa yönelik çalışmaların devam ettiği" ifade edilmesine rağmen, bu çalışmalarla ilgili İstanbul Emniyet Müdürlüğüne herhangi ilave bir bilgi iletilmediği ve İstanbul Emniyeti ile herhangi ilave bir yazışma yapılmadığı, İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğünce yapılan çalışma sonuçları, Komiser Volkan ALTUNBULAK ile Trabzon Emniyetinde görevli Polis Memuru Özkan MUMCU arasında yapılan telefon görüşmesiyle paylaşılma ile beraber İstanbul İstihbarat Şubesi tarafından cevabi bir resmi yazı yazılmadığının anlaşıldığı,

• Yasin Hayal'in Hrant Dink'e yönelik eylem planına dair istihbari bilgilerin yanında, Raporumuzun aynı bölümünde yer alan; Ermeni Patriği Mesrob Mutafyan'ın dilekçesi ve Hrant Dink'e yönelik suikast tehditleri ile o dönem Hrant Dink'in yargılama sürecinde yaşanan diğer olaylarda dikkate değer hususlar bulunmakla beraber, **İstanbul Emniyet Müdürlüğünce Hrant Dink'in korunması konusunun değerlendirmeye alınması yönünde herhangi bir girişimde bulunulmayarak görevin ifasında gerekli hassasiyetin gösterilmediği**,

• Hrant Dink cinayeti ile ilgili olarak İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün gerekli tedbirleri alıp almadığının tespiti konusunda İçişleri Bakanlığınca düzenlenen ön inceleme raporları sonucunda, İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin 27.06.2008 tarihli, 2008/374 sayılı Kararı ile, "İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah, İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler, İl Müdür Yardımcısı Bülent KÖKSAL, Büro Amiri İbrahim PALA, Başkomiser İbrahim Şevki ELDİVAN, Komiser Volkan ALTUNBULAK, Polis Memurları Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan haklarında hazırlık soruşturması yapılmasına yeterli bilgi ve belge bulunmadığı gerekçesiyle soruşturma izni verilmemesine karar verildiği", Bölge İdare Mahkemesi tarafından verilen Kararın 4483 sayılı Kanun'a göre karar kesin olduğu,

değerlendirmesinde bulunularak,

İstanbul Emniyet Müdürlüğünce Trabzon Emniyet Müdürlüğünün söz konusu yazısının gereğinin yerine getirilmediği iddialarıyla ilgili olarak Türk Ceza Kanunu kapsamında yapılacak ilave bir işlem bulunmadığı

sonucuna ulaşılmıştır.

b) Hrant Dink'e 2003 yılı Şubat ayında Sydney'e Yapacağı Ziyarete Kendisine Silahlı Saldırıda Bulunulacağı İhbarı

Başbakanlık Müfettişlerince İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğünden 04.04.2008 tarih, (13)08/32 sayılı yazı ile "Hrant Dink hakkında, 01.01.2002 - 19.01.2007 tarihleri arasında İstihbarat biriminize ulaşmış herhangi bir ihbar, bilgi vb. olup olmadığı, var ise bu ihbar, bilgi vb. içeriği ve üzerine yapılmış olan işlemler ile yine aynı tarihler arasında elinize ulaşan ihbarlar, bilgi, vb. dışında bizzat istihbarat biriminizce Hrant Dink ile ilgili olarak yürütülmüş olan başka çalışmalar varsa bu çalışmaların mahiyeti, Terörle Mücadele Şube Müdürlüğünün İstihbarat Şube Müdürlüğüne muhatap 28.01.2003 tarih, 1685 sayılı yazısı ve eki evrakın aslına uygun bir örneğinin Müfettişliğimize intikali ile biriminizce bahse konu yazı ve eki evrak üzerine yapılan işlemler" konusunda bilgi talebinde bulunulduğu görülmüştür.

İstanbul Emniyeti İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün 18.04.2008 tarih, 12270-81755 sayılı cevabi yazısında, Dışişleri Bakanlığının 17.01.2003 tarih, 17-57 sayılı yazısı ile

"AGOS Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in Şubat ayında Sydney'e yapacağı ziyarette MHP Gençlik Kolları tarafından kendisine toplantı mahallinde Sydney Konsolosu ARIKAN'ın intikamı için silahlı saldırıda bulunulacağı"

Yönünde bir ihbarı olduğu, konunun İstihbarat Daire Başkanlığı ve MİT Müsteşarlığına iletildiği, ancak evrak sonucunda yapılan işlemlerin bilinmediği bildirilmiştir.

Müfettişlerin MİT Müsteşarlığı ile yapılan yüz yüze görüşmelerden aldıkları bilgilere göre; Müsteşarlığın konu üzerine çalıştığı ve Hrant Dink'i söz konusu ihbardan şifahi olarak haberdar ettiği, Hrant Dink'in kendilerine bu parti gençlik kolları ile bir sorunu olmadığını, bunların "diaspora"nın işi olduğunu eşinin de huzurunda ifade ettiğini belirttikleri ve 2003 yılı Şubat ayında Sydney'deki toplantıda herhangi bir eylemin meydana gelmediğinin öğrenildiği anlaşılmıştır.

9- Mülkiye Müfettişlerince Düzenlenen 11.03.2010 tarih ve 80/19. 103/12 sayılı ön İnceleme Raporu

Başbakanlık Müfettişlerince hazırlanan bahse konu Rapor, gereği yapılmak üzere İçişleri Bakanlığına intikal ettirilmiş olup İçişleri Bakanlığı Bakanlık Makamının 28.01.2009 gün ve 76/184C.

- 2) 23 sayılı onayları doğrultusunda anılan Rapordaki hususların araştırılması için Mülkiye

Başmüfettişleri Mustafa ÜÇKUYU ve Mehmet CANOĞLU görevlendirilmiştir. Her ne kadar Başbakanlık Başmüfettişleri tarafından İstanbul Emniyet Müdürlüğü görevlileri ile ilgili yeni bir iddia ortaya konulmamış veya eksik kalan bir hususa yer verilmemiş ise de İçişleri Bakanlığınca görevlendirilen Mülkiye Başmüfettişlerince Başbakanlık raporundaki hususları araştırırken İstanbul Emniyet Müdürlüğü görevlileri ile ilgili incelemenin seyrini değiştirebilecek olan yeni bir belgeye ulaşılmıştır.

4483 sayılı Kanun'un 5/2 maddesinde yer alan "Cumhuriyet başsavcılıkları ile izin vermeye yetkili merciler ihbar ve şikâyetler konusunda daha önce sonuçlandırılmış bir ön inceleme olması halinde müracaatı işleme koymazlar. Ancak ihbar veya şikâyet eden kişilerin konu ile ilgili olarak daha önceki ön incelemenin neticesini etkileyecek yeni belge sunması halinde müracaatı işleme koyabilirler." hükmü çerçevesinde daha önce Bölge İdare Mahkemesi kararı ile kesinleşen "İstanbul Emniyet Müdürlüğü görevlilerinin istihbarat gereklerini yerine getirmedikleri ve gerçeğe aykırı belge düzenledikleri" iddiası ile ilgili İçişleri Bakanlığı Bakanlık Makamının 26.01.2010 gün ve (34-2) 08 sayılı onayı ile yeni bir ön inceleme (DÖRDÜNCÜ) başlatılmıştır.

Ön İnceleme;

-İstanbul Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlilerince Personel/Tahkikat Raporunun sonradan gerçeğe aykırı olarak düzenlediği

-Trabzon Emniyet Müdürlüğü tarafından gönderilen 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı istihbari yazı ile ilgili olarak istihbarat gereklerinin yerine getirilmediği

İddialarıyla ilgili olarak gerçekleştirilmiştir.

a) İstanbul Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlilerince Personel/Tahkikat Raporunun sonradan gerçeğe aykırı olarak düzenlediği iddiası ile ilgili raporda;

• Trabzon İl Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün İstanbul İl Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'ne hitaben yazmış olduğu, Yasin Hayal'in Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'e yönelik olarak ciddi bir eylemde bulunacağını içeren 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı istihbari yazı ile alakalı olarak, İstanbul Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğünde görevli Polis Memurları Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan'ın 24.02.2006 tarihinde İstanbul ili Ümraniye ilçesi Sarıgazi semtinde, Yasin Hayal'in abisi Osman Hayal'in çalıştığı fırını tespitte yönelik araştırma yaptıkları ve bu çalışmaya ilişkin 24.02.2006 tarihli TAHKİKAT RAPORUNU düzenledikleri ve imza altına aldıkları,

• Aynı iki polis memurunun yine 24.02.2006 tarihinde sabah saat 09.30'dan gece yarısı saat 01.00'e kadar İstanbul ili Fatih ilçesinde Takip/Tarassut işiyle görevli oldukları ve bu çalışmaya katıldıklarına dair düzenlenen 24.02.2006 tarihli TAKİP/TARASSUT RAPORU'nu imzaladıkları;

• Bu bağlamda, Polis Memurları Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan'ın İstanbul ili Ümraniye ilçesi Sarıgazi semtinde araştırma yaptıklarına dair 24.02.2006 tarihli Tahkikat Raporunu sonradan gerçeğe aykırı olarak düzenledikleri,

• Dolayısıyla, İstanbul Emniyet Müdürlüğü görevlilerinin, Trabzon İl Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'nden gelen 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı yazı hakkında, istihbarat gereklerini yerine getirdiklerine dair Bölge İdare Mahkemesi nezdinde ileri sürdükleri en somut delil niteliğindeki 24.02.2006 tarihli Tahkikat Raporu'nun gerçek olmadığından dolayı istihbarat gereklerini yerine getirmediikleri,

• 16.06.2009 tarihli Bilirkişi Raporu'na göre, EGM İstihbarat Daire Başkanlığının LOG kayıtları incelendiğinde Komiser Volkan ALTUNBULAK'ın Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı bünyesindeki İDP/İDEA/DARA sistem veya projelerinden 20.02.2006 tarihinde sorgu veya araştırma yapmadığı yani yararlanmadığı, İstihbarat Daire Başkanlığı bünyesindeki DARA, İDP ve İDEA projelerinin LOG kayıtlarında bir silinme veya değiştirilmenin söz konusu olmadığı,

• Tahkikat Raporunun hiyerarşik olarak sırayla paraflanmasına rağmen ara kademedeki bir amir olan Başkomiser İbrahim Şevki ELDİVAN'ın parafının olmamasının, adı geçenin 03.08.2006 tarihinde lisansüstü eğitim için yurtdışına gittiğinden İbrahim Şevki ELDİVAN'ın belge tanzim edildiği tarihte yurtdışında olduğu için paraflayamadığı" kuşkusuna ve belgenin sonradan oluşturulduğu iddiasına dayanak teşkil ettiği,

• 01.11.2005 – 31.12.2006 tarihleri arasında (K) Fadıl ERKİN tarafından hazırlanan (66) adet Personel/Tahkikat Raporunun (65)'i İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü tarafından kullanılan VADİ programına kaydedildiği halde sadece 24.02.2006 tarihli Personel/Tahkikat Raporunun kaydedilmediği, yine aynı tarihler arasında (K) Fadıl ERKİN tarafından hazırlanan (66) adet Personel/Tahkikat Raporunun (65)'inde hiçbir paraf veya not yok iken sadece 24.02.2006 tarihli Personel/Tahkikat Raporu'nun hem paraflandığı hem de üzerine not düşüldüğü,

• Fatih Postanesi önünde yapılan takip/tarassut çalışmasına katılan Polis Memurlarından Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan'ın önce Tahkikat çalışması için Ümraniye-Sarıgazi'ye gittiklerini, daha sonra Fatih'teki Takip/Tarassut çalışmasına katıldıklarını beyan ettikleri, ancak Masa, Kısım ve Büro amirlerinin 24.02.2006 günü Takip/Tarassut çalışmasına katılan Polis Memurları Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan'ın izin aldıklarını hatırlamadıkları,

• Polis Memurları Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan'ın İstanbul ilinin Anadolu yakasında ikamet etmedikleri, dolayısıyla, 24.02.2006 günü hem Tahkikat çalışması yaptıklarını iddia ettikleri,

Ümraniye-Sarıgazi, Takip/Tarassut çalışması yaptıklarını iddia ettikleri Fatih ile ikametleri dikkate alındığında, yerler arasında oldukça uzak bir mesafe olduğu, çok kısa bir süre içinde Sarıgazi'ye gidip sağlıklı bir Tahkikat yapmaları olasılığının oldukça düşük olduğu,

• Özkan MUMCU ile Volkan ALTUNBULAK arasındaki telefon görüşmesinin tarihi konusundaki uyumsuzluk ve görüşmenin mahiyeti ile tahkikat emrinin tarihi konusunda Komiser Volkan ALTUNBULAK ile Polis Memuru Bahadır TEKİN'in ifadeleri arasındaki çelişki olduğu,

• Sonuç olarak, tek başlarına belki kesin bir kanaat oluşturamayabilecek bu bulgular, hem Komiser Volkan ALTUNBULAK'ın 20.02.2006 tarihinde "yaptım" dediği istihbari sorgulama ve çalışmaları, hem de Polis Memurları Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan'ın 24.02.2006 tarihinde Ümraniye-Sarıgazi'deki Tahkikat çalışmasını yapmadıkları, 24.02.2006 tarihli Tahkikat Raporu'nu da cinayet tarihinden sonra oluşturdukları,"

tespit ve değerlendirmelerine yer verildiği,

Bu doğrultuda,

-24.02.2006 tarihli Personel/Tahkikat Raporu'nda gerek imzaları veya parafları olmadığı, gerek o tarihte izinli olduğu, gerekse de herhangi bir ilgileri olmadığı için, İstanbul İl (Eski) Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah, İl (Eski) Emniyet Müdür Yardımcısı Şammaz DEMİRTAŞ ve İstanbul İl (Eski) Emniyet İstihbarat Şube Müdür Yardımcısı Bülent KÖKSAL ve Kısm Amiri Başkomiser İbrahim Şevki ELDİVAN hakkında "Soruşturma İzni Verilmemesinin",

-Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünden gelen yazı üzerine İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünce yapıldığı iddia edilen çalışmaların gerçekten yapılmadığından dolayı, 24.02.2006 tarihli Personel/Tahkikat Raporu'nu sonradan, gerçeğe aykırı olarak düzenleyen ve imzalayan "Polis Memurları Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan ile Raporun üzerinde imza veya parafı bulunan (Eski) Masa Amiri Komiser Volkan ALTUNBULAK, (Eski) C Büro Amiri Emniyet Amiri İbrahim PALA ve (Eski) Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler hakkında "Soruşturma İzni Verilmesinin"

teklif edildiği görülmüştür.

b) İkinci öninceleme konusu olan "Trabzon Emniyet Müdürlüğü tarafından gönderilen 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı istihbari yazı ile ilgili olarak, istihbarat gereklerinin yerine getirilmediği" iddiası ile ilgili olarak da Raporda;

• Bahse konu yazının ciddiyetle ele alınması gereken bir yazı olduğu,
• Yıldız Teknik Üniversitesi Enformatik Bölümü Başkanı Yrd. Doç. Dr. Abdullah BAL ile Emniyet Genel Müdürlüğü Bilgi İşlem Daire Başkanlığı İletişim Şubesi'nde görevli Adli Bilgi Uzmanı, Elektronik Mühendisi ve Komiser Şahin BUYRUKBİLEN tarafından hazırlanan

tarihli Bilirkişi Raporu'na göre, Komiser Volkan ALTUNBULAK'ın bilgisayarı incelendiğinde, "Yasin Hayal.enson.xls" dosyasının ne zaman oluşturulduğu ve kaydedildiği konusunda bir netlik olmadığı, İDP/İDEA sistemleri incelendiğinde 20.02.2006 tarihinde Komiser Volkan ALTUNBULAK veya İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlilerince "Hrant Dink", "Yasin Hayal" ve "Osman Hayal" ismi baz alınarak herhangi bir çalışma yapılmadığı, DARA (Telefon Detay Kayıt Sistemi) projesinden incelendiğinde, 2006-2007 yıllarında Komiser Volkan ALTUNBULAK veya İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlilerince 0 538 7193181 ve 0 538 2044104 numaralı telefonların sorgulanmadığı veya sorgulandığına dair LOG kayıtlarına rastlanmadığı,

- 24.02.2006 tarihli Takip/Tarassut Raporu'na göre, Polis Memurları Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan'ın Sarıgazi'de tahkikat yaptık dedikleri gün ve saatte Fatih Postahanesi civarında takip tarassut görevi ifa ettikleri hususunun daha önce görevlendirilen Mülkiye Müfettişlerince değerlendirilmediği,

- İstanbul Üniversitesinden görevlendirilen (Mülkiye Başmüfettişi Akif İKBAL tarafından hazırlanan Araştırma Raporunda yer verilen) bilirkişilerin oldukça yüzeysel bir inceleme ve tespit çalışması yaptıkları, sadece, önce bilgisayarın tespitini yaptıkları, sonra da "Yasin Hayal enson.xls" dosyasının oluşturma ve kaydedilme tarih ve saatlerini tespit ettikleri, ancak, bu yaptıklarında bir hata veya kusur olmadığı, onlardan bu hususların tespitinin istendiği, onların da bunu tespit ettikleri, bu tespitlerin kesinliği konusunda kendilerinden bir inceleme istenmediği, dolayısıyla, bilirkişiler yönünden değil ama görevlendirme yönünden bir eksiklik olduğu,

- İstanbul Üniversitesinden görevlendirilen bilirkişilerin, "istihbarat gereklerini yerine getirmediikleri" konusunda görüş beyan etmelerinin doğru ve geçerli olmayacağı,

- İlave olarak, konunun uzmanı olarak Rize Emniyet Müdürü Şammaz DEMİRTAŞ'ın, Başbakanlık Müfettişlerine verdiği 04.03.2008 tarihli ifadesinde yapılanları yeterli bulmadığı,

- Ayrıca, Trabzon İl Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı yazısının gereği olarak, İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nce yapıldığı iddia edilen Ümraniye-Sarıgazi'deki Tahkikat çalışmasının yapılmadığı ve Polis Memurları Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan'ın Tahkikat Raporu'nu 24.02.2006 tarihinden sonra oluşturdukları,

tespit ve değerlendirmelerine yer verilmiştir.

Bu doğrultuda,

-Trabzon İl Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı yazısının gereğini yapmakla yükümlü olan ve "bu yazıyla ilgili olarak istihbarat gereklerini yerine getirmediği" anlaşılan İstanbul İl (Eski) Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah, İstihbarattan Sorumlu İstanbul İl (Eski) Emniyet Müdür Yardımcısı Şammaz DEMİRTAŞ, İstanbul Emniyet İstihbarat (Eski) Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler, C Bürodan sorumlu İstihbarat (Eski) Şube Müdür Yardımcısı

KÖKSAL, (Eski) C Büro Amiri Emniyet Amiri İbrahim PALA ve C2 Kısım Amiri Başkomiser İbrahim Şevki ELDİVAN ve C2 Kısım Amirliğinde görevli Komiser Volkan ALTUNBULAK hakkında "Soruşturma İzni Verilmesinin",

-Komiser Volkan ALTUNBULAK'a bağlı olarak çalışan Polis Memurları Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan'ın "İstihbarat gereklerini yerine getirme" konusunda bir sorumluluklarının olmadığı, dolayısıyla, Polis Memurları Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan hakkında "Soruşturma İzni Verilmemesinin",

önerildiği görülmüştür.

Bu Ön İnceleme Raporu üzerine İstanbul Valiliğinin 12.03.2010 tarih ve 2010/7 sayılı kararında(EK:46):

- "Gerçeğe Aykırı Belge Düzenlemek" iddiası ile ilgili olarak;
 - 24.02.2006 tarihli Personel/Tahkikat Raporunda, gerek imzaları veya parafları olmadığı, gerek o tarihte izinli oldukları, gerekse herhangi bir ilgileri olmadığı için dönemin İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah, Emniyet Müdür Yardımcısı Şammaz DEMİRTAŞ, İstihbarat Şube Müdür Yardımcısı Bülent KÖKSAL ve Kısım Amiri Başkomiser İbrahim Şevki ELDİVAN, hakkında 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanununun 6. maddesi uyarınca "SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMEMESİNE",
 - (Eski) Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler'in, 24.02.2006 tarihli Personel/Tahkikat Raporu'nu, kendisinin düzenlemediği, söz konusu raporun üzerinde sadece parafının bulunduğu, İstihbarat Şubesinin çok çeşitli işleri olduğundan, iş yoğunluğu nedeni ile Personel/Tahkikat Raporu' nun takibinin kendisi tarafından yapılmasının mümkün olmadığı anlaşıldığından, hakkında 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanununun 6. maddesi uyarınca "SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMEMESİNE",
 - Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü'nden gelen yazı üzerine İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü'nce yapıldığı iddia edilen çalışmaların yapılmadığı anlaşıldığından, 24.02.2006 tarihli Personel/Tahkikat Raporu'nu sonradan, gerçeğe aykırı olarak düzenleyen ve imzalayan "Polis Memurları Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan ile Raporun üzerinde imza veya parafı bulunan (Eski) Masa Amiri Komiser Volkan ALTUNBULAK, (Eski) C Büro Amiri Emniyet Amiri İbrahim PALA, hakkında, 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanununun 6. maddesi uyarınca "SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMESİNE",

• "Trabzon İl Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün İstanbul İl Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğüne hitaben yazmış olduğu, Yasin Hayal'in Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'e yönelik olarak ciddi bir eylemde bulunacağını içeren 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı istihbari yazı ile ilgili olarak, istihbarat gereklerini yerine getirmedikleri" iddiası ile ilgili olarak;

o İstanbul İl (Eski) Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'ın, İstanbul İlinin karmaşık ve çok çeşitli hizmetlerinin izlenmesi ve ifasının zorluğu göz önüne alınarak, görevinin yoğunluğu nedeniyle her türlü işi yakinen takip etme imkanı bulunmadığı, soruşturmaya konu olaydan dolayı hiçbir kusuru, hukuka aykırı fiili ve görevde ihmali olmadığı, ayrıca aynı konuyla ilgili daha önce Soruşturma İzni Verilmemesine dair Valiliğimizce verilen 20.03.2008 tarih ve 2008/14 sayılı kararın İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin 26.06.2008 gün ve Esas No 2008/184, Karar No:2008/374 sayılı kararı ile onandığı anlaşıldığından, hakkında 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanununun 6. maddesi uyarınca "SORUŞTURMA İZNİ VERİLMEMESİNE",

o İstihbarattan Sorumlu İstanbul İl (Eski) Emniyet Müdür Yardımcısı, halen Rize Emniyet Müdürü Şammaz DEMİRTAŞ'ın, görevinin İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün diğer birimleri ile İstihbarat Şube Müdürlüğü arasında koordinasyonu kurmak, İl Emniyet Müdürünün talimatlarını İstihbarat Şube Müdürüne aktarmak, birlikte değerlendirmek ve il içerisinde ortaya çıkan emarelere göre geleceğe yönelik istihbaratı yönlendirmek ve İl Emniyet Müdürünü bilgilendirmek, ayrıca Mali, Narkotik ve Organize Suçlarla Mücadele Şubelerinden de sorumlu olduğu için, tüm şubelerin detay işleri ve büro faaliyetleri seviyesinde çalışması mümkün olmadığı, diğer sorumlu olduğu birimlerin evrak yoğunluğundan dolayı soruşturmaya konu olayla ilgili bir kusurunun olmadığı, anlaşıldığından, hakkında 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanununun 6. maddesi uyarınca "SORUŞTURMA İZNİ VERİLMEMESİNE",

o İstanbul Emniyet İstihbarat (Eski) Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler'in, aynı konuyla ilgili daha önce Soruşturma İzni Verilmesine dair Valiliğimizce verilen 20.03.2008 tarih ve 2008/14 sayılı kararın İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin 26.06.2008 gün ve Esas No 2008/184, Karar No:2008/374 sayılı kararı ile yöntem ve yasaya uygun bulunmaması nedeniyle bozularak hakkında Soruşturma İzni Verilmemesine dair karar verildiği, Trabzon İl Emniyet Müdürlüğünden gönderilen 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı istihbari yazı ile ilgili olarak istihbarat gereklerini yerine getirdiği anlaşıldığından; hakkında 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu

Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunun 6. maddesi uyarınca "SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMEMESİNE",

o İstihbarat (Eski) Şube Müdür Yardımcısı Bülent KÖKSAL'ın, söz konusu yazı üzerine "şahsı kontrol altına alalım, önemli" kaydını düşerek ve herhangi bir gecikmeye de sebebiyet vermeden yazıyı ilgili bürosuna havale ettikten sonra, İçişleri Bakanlığının 03.02.2006 tarihli görevlendirme Oluru ile 19.02.2006-04.03.2006 tarihleri arasında yurtdışında bulunduğu, ayrıca aynı konuyla ilgili daha önce Soruşturma İzni Verilmemesine dair Valiliğimizce verilen 20.03.2008 tarih ve 2008/14 sayılı kararın İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin 26.06.2008 gün ve Esas No 2008/184, Karar No:2008/374 sayılı kararı ile onandığı anlaşıldığından; hakkında 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunun 6. maddesi uyarınca "SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMEMESİNE"

o Komiser Volkan ALTUNBULAK'a bağlı olarak çalışan Polis Memurları Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan'ın "istihbarat gereklerini yerine getirme" konusunda bir sorumluluklarının olmadığı anlaşıldığından, Polis Memurları Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan hakkında 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunun 6. maddeleri uyarınca "SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMEMESİNE",

o Trabzon İl Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı yazısının gereğini yapmakla yükümlü olan ve "bu yazıyla ilgili olarak istihbarat gereklerini yerine getirmedikleri" anlaşılan, (Eski) C Büro Amiri Emniyet Amiri İbrahim PALA ve C2 Kısım Amiri Başkomiser İbrahim Şevki ELDİVAN ve C2 Kısım Amirliğinde görevli Komiser Volkan ALTUNBULAK hakkında 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunun 6. maddesi uyarınca "SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMESİNE",

dair karar verilmiştir.

Dikkat edileceği üzere Mülkiye Başmüfettişleri tarafından gerçeğe aykırı belge tanzimi yönüyle de dönemin İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler hakkında soruşturma izni verilmesi gerektiği kanaati belirtilmiş ise de İstanbul Valisi tarafından soruşturma izni verilmediği, aynı şekilde istihbarat gereklerinin yerine getirilmediği yönüyle soruşturma izni verilmesi gerektiği kanaati belirtilen İstanbul İl (Eski) Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah, İstihbarattan Sorumlu İstanbul İl (Eski) Emniyet Müdür Yardımcısı Şammaz DEMİRTAŞ, İstanbul Emniyet İstihbarat (Eski) Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler, C Bürodan sorumlu İstihbarat (Eski) Şube Müdür Yardımcısı Bülent KÖKSAL hakkında İstanbul Valisi tarafından soruşturma izni verilmediği görülmüştür.

Bu karara, Emniyet Amiri İbrahim PALA, Komiser Volkan ALTUNBULAK, Polis Memurları Bahadır TEKİN, Özcan Özkan ve Rahel Dink vekili Av. Hakan BAKIRCIOĞLU ile Fatih C.Başsavcılığı tarafından itiraz edilmiştir.

Rahel Dink vekili Avukat Hakan BAKIRCIOĞLU tarafından soruşturma izni verilmeyenlerle ilgili itiraz yanında duruşma yapılması ve reddi hakim talebinde bulunulmuş ise de, 4483 sayılı Yasada bu tür usul hükümlerine ilişkin bir düzenleme bulunmadığından bu istemler Bölge İdare Mahkemesince incelenmeksizin reddedilmiştir.

İstanbul Bölge İdare Mahkemesince söz konusu itirazlar üzerine 30.12.2010 tarih ve E:2010/806, K:2010/915 sayı ile (EK:47)

-“İstanbul Valiliğinin aynı konuda daha önce verilen 20.03.2008 tarih ve 2008/14 sayılı kararı ile Celalettin Cerrah, Ahmet İlhan Güler, Bülent KÖKSAL, İbrahim PALA, İbrahim Şevki ELDİVAN, Volkan ALTUNBULAK, Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan hakkında kısmen soruşturma izni verilmesi, kısmen soruşturma izni verilmemesine ilişkin kararının İstanbul Bölge İdare Mahkemesince incelenerek 27.06.2008 gün ve E:2008/184, K:2008/374 sayılı kararı ile soruşturma izni verilmeyen Celalettin Cerrah ve Bülent KÖKSAL yönünden onandığı, soruşturma izni verilen Ahmet İlhan Güler, İbrahim PALA, İbrahim Şevki ELDİVAN, Volkan ALTUNBULAK, Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan yönünden ise bozularak soruşturma izni verilmediği” belirtilmiş,

-İçişleri Bakanlığının konunun yeniden araştırılması yönündeki 27.01.2010 günlü oluru ile İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulu müfettişlerinin görevlendirildiği, 11.03.2010 gün ve 80/19, 103/12 sayılı ön inceleme raporunun gereği için İstanbul Valiliğine gönderilmesi üzerine itiraza konu 12/03/2010 gün ve 2010/7 sayılı kararın verildiği görülmekte ise de, 4483 sayılı yasanın 9/3.maddesi uyarınca bu kararın kesin hüküm ifade ettiği, bununla birlikte, **kesinleşen bu kararın konusunu oluşturan suçlar yönünden yeni delil elde edildiği yönünde bir bulgunun varlığı da ortaya konulmadığı dikkate alındığında, kesinleşen kararın konusunu oluşturan suçlar yönünden yeniden ön inceleme yapıp karar verilmesinin 4483 sayılı yasanın 5/2. maddesine aykırılık teşkil ettiğine**” hükmedilerek;

- Celalettin Cerrah, Ahmet İlhan Güler, Bülent KÖKSAL, İbrahim PALA, Volkan ALTUNBULAK, Bahadır TEKİN, Özcan Özkan hakkında “Soruşturma izni verilmesi/verilmemesi” kararının kaldırılmasına,
- Rahel Dink vekili Av. Hakan BAKIRCIOĞLU ile Fatih Cumhuriyet Başsavcılığının itirazının reddine,
- 2008/14 sayılı kararda ismi geçmeyen Emniyet Müdür Yardımcısı Şamir DEMİRTAŞ hakkında yeterli bilgi ve belgenin dosya muhteviyatı itibarıyla mevcut olmadığı.

anlaşıldığından "İtirazın Reddine" ve "Soruşturma izni verilmemesi" kararının yöntem ve yasaya uygun bulunması nedeniyle "Onanmasına"

Dair karar verilmiştir.

Yukarıda verilen bilgilerden de anlaşılacağı üzere, Trabzon Emniyet Müdürlüğü tarafından yazılan istihbari yazının gereğinin İstanbul Emniyetince yeterince yapılmadığı ve bahse konu yazıda belirtilen hususların araştırılmadığı halde araştırılmış gibi rapor yazılması hususunda Mülkiye Başmüfettişlerince 4 defa 4483 sayılı Kanun'a göre ön inceleme yapılmış (1. Ön inceleme: 26.02.2007 tarih ve 138/17,93/16 sayılı; 2. Ön inceleme: 21.08.2007 tarih ve 2007/47; 3. Ön inceleme: 11.03.2008 tarih ve 138/15 sayılı; 4. Ön inceleme: 11.03.2010 tarih ve 80/19, 103/12 sayılı), bu ön incelemelere istinaden İstanbul Valiliğince 4 defa 4483 sayılı Kanuna göre karar verilmiş (1. Valilik Kararı: 28.02.2007 tarih ve 2007/11 sayılı; 2. Valilik Kararı: 28.08.2007 tarih ve 2007/47; 3. Valilik Kararı: 20.03.2008 tarih ve 2008/14 sayılı; 4. Valilik Kararı: 12.03.2010 tarih ve 2010/7 sayılı) ve bu kararları itiraz üzerine inceleyen İstanbul Bölge İdare Mahkemesince 4 defa karar (1. Mahkeme Kararı: 23.05.2007 tarih ve 2007/247 sayılı; 2. Mahkeme Kararı: 15.11.2007 tarih ve 2007/541 sayılı; 3. Mahkeme Kararı: 27.06.2008 tarih ve 2008/374 sayılı; 4. Mahkeme Kararı: 30.12.2010 tarih ve 2010/915 sayılı) verilmiş olmasına rağmen Hrant Dink'e yönelik ses getirecek bir eylemin yapılacağına dair istihbari bilginin gönderildiği İstanbul Emniyet Müdürlüğü görevlilerinin yargılanmalarına Bölge İdare Mahkemesi tarafından yukarıda açıklanan gerekçelerle izin verilmediği anlaşılmıştır.

10- TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı Raporu

TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı tarafından, AGOS Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink' in 19 Ocak 2007 tarihinde AGOS Gazetesi binasının çıkışında Ogün Samast tarafından öldürülmesi üzerine, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 17 inci maddesinde güvence altına alınan "yaşam hakkı" nın ihlal edilip edilmediği ve bu hak ihlal edilmiş ise bunda kastı, kusuru ve ihmalleri bulunanlar var ise bu kişiler hakkında etkin bir soruşturmanın yapıp yapılmadığının incelenmesi ile bundan sonra buna benzer olayların ve hak ihlallerinin yaşanmaması için nelerin yapılmasının gerektiğini belirlemek ile alınması gereken tedbirleri ortaya koymak amacıyla bir başvuru olmadan re'sen olay ele alınarak, İstanbul ve Trabzon'da görev yapan bir kısım ilgili kamu görevlileri ile görüşme yapıp bilgilerine başvurulduğu, aynı zamanda Hrant Dink'in avukatlarının hazırladıkları İdari Soruşturmalar Raporu adlı bir klasörünün komisyona sunulduğu, yapılan araştırma ve inceleme sonunda 22.07.2008 tarihli raporun düzenlendiği görülmüştür.

Komisyonun söz konusu Raporu incelendiğinde; **Tahlil ve değerlendirme kısmında,**

- **Hrant Dink öldürülmeden önce, kendisine yönelik olarak; olaydan 2 yıl önce, İstanbul Valisi ve istihbarat görevlilerinin üstlerinin haberi dâhilinde İstanbul Vali Yardımcısının odasına çağırıldığı ve iki istihbarat görevlisinin katılımıyla; Vali yardımcısına göre, Ermeni cemaatine yönelik tehditlerle ilgili olarak İl Emniyet Müdürlüğü'nün yapmış olduğu çalışmalar ve bu konudaki endişe ve hassasiyetlerin nazik bir üslupla paylaşılması, Arat Dink' e göre ise - "biz sizi biliyoruz, tanıyoruz ama sokakta serseriler var, başınıza bir şey gelir !" şeklinde sözlerin söylendiği, babasının, kendisine gözdağı verildiğini, üslubunca uyarıldığını ve onurunun kırıldığını söylediği- bir görüşme yapılarak kendisinin bilgilendirildiği, görüşmeyi isteyen birimdeki kişilerin kimlikleri ile ilgili olarak, istenmesine karşın İstanbul valiliğince yeterince bilgi verilmediğinden görüşmenin içeriğinin ve nedeninin daha ayrıntılı olarak belirlenemediği ve kendisine yönelik bir tehditten görüşmeyi isteyen ve yapan birimlerce haberdar olunduğunun veya olunmadığının tam olarak anlaşılamadığı,**

- Türkiye Ermenileri Patriği Mesrob II imzası ile 11 Ekim 2006 tarihinde İstanbul Valisi Muammer Güler'e, Türkiye Ermenilerine ait tüm kurumların güvenliğinin sağlanmasını talep eden bir dilekçe verildiği, bunun üzerine 12/10/2006 tarih ve 6944 sayılı bir yazı ile İl Emniyet Müdürlüğü'nce bu yazının gereği olarak; " Ermeni vatandaşlarımıza ait ekli listede başta olmak üzere diğer kurumlarda daha önceden alınmış emniyet tedbirleri gözden geçirilerek emniyet tertip ve tertiplerinin arttırılması, görevlilerin müteyakkız bulunmaları sağlanarak gelişmelerden Güvenlik Şube Müdürlüğü'ne bilgi verilmesi ve herhangi bir aksaklığa meydan verilmemesi hususunda; ..." denildiği ve yazının ekinde yer alan listede de ŞİŞLİ İLÇESİ 12 nci sırada AGOS Gazetesine yer verildiği, öldürülme olayının olduğu günlü (19.01.2007) T.C. Şişli Kaymakamlığı Emniyet Müdürlüğü'nün görev listesinde Halaskargazi Cad. Büyükdere Cad. Şişli Meydan Ana Güzergah üzerinde 08.00-19.00 arasında görevlendirilen iki personelin olduğu, bunlardan birinin araç şoförü diğerinin Emniyet Amiri vekili olduğu, ancak yazının gereği olarak ne tür ek tedbir alındığının anlaşılamadığı,

- Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün Yasin Hayal konulu, gereği için, İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü'ne ve bilgi için Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığına yazdığı yazıda " Yasin Hayal (İDP:2918865) isimli şahsın Hrant Dink'e yönelik ses getirici bir eylem planladığı ve önceki eyleminden öncede bu şekilde ifadelerde bulunduğu ve bunu gerçekleştirdiği göz önüne alınarak şahsın söz konusu eylemi yapabilecek bir yapıya sahip olduğunun değerlendirildiği belirtilerek ayrıntılı bilgi verildiği, bu bilgilerin somut ve kesin bir kanaat içerdiği, nokta istihbarat tabir edilen bir istihbarat olduğu, hedef kişi ile saldırganın belirtildiği, saldırı gerekçesinin belirtildiği, Hrant Dink'in C. hedef olarak seçildiğinin ve hayatının tehlikede olduğunun ifade edildiği, saldırının

eylemi yapabilecek bir yapıda ve kararlılıkta olduğu konusunda İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün hem yukarıdaki yazıyla hem de yazının dışında ilgili istihbarat şube müdürleri ve personelinin birbirleriyle telefon görüşmeleri sonucunda haberdar edilmiş olduğu,

• İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü'nce, Trabzon Emniyet Müdürlüğü'nce yazılan yazıya istinaden yapılan çalışmalarda, belirtilen adreste Tilroğlu Ekmek Fabrikası isimli bir işyerine rastlanılmadığı, bahse konu caddede Tüglüoğlu ve Demircioğlu isimli Ekmek fırınların faaliyet gösterdiği, bu fırınlarda yapılan araştırmalarda da Osman Hayal'in bulunmadığı şeklinde 24.02.2006 tarihli bir tutanak hazırlandığı,

• Bu tutanakla ilgili olarak ne Trabzon emniyetine ne de İstihbarat Dairesi Başkanlığına yazılı ya da başkaca bir surette bilgi verilmediği ve başkaca bir işlemin de yapılmadığı, 02.02.2008 tarihinde Mülkiye Müfettişince yapılan tespitte Eski Ankara Caddesi No 108/A Sarıgazi/ Ümraniye adresinde "Tüylüoğlu Ekmek Fırını" adlı fırında Osman Hayal'in 2004 yılının 9. ayından 2005 yılının 11 inci ayına kadar yaklaşık olarak 14 ay çalıştığının belirlendiği, daha sonra Komisyonumuzca da yerinde yapılan incelemelerde başta İstanbul Valisi ve İl Emniyet Müdürü'nce de ifade edilen ancak istihbaratla ilgili yönetmeliklerde rastlanılamayan ve İstanbul'daki konuyla ilgili görevliler dışında varlığı kabul edilmeyen, " düşük kodlu yazı " değerlendirmelerinin yapılmasından da anlaşılacağı gibi -konunun ciddiyetinin yeterince fark edilememiş olduğu ve gereğinin yapılmadığı,

• EGM İstihbarat Daire Başkanlığı Merkez ve Taşra Birimleri Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliğininin 75 inci maddesine göre, birimler arasındaki yazışmaların prensip itibariyle asgari "GİZLİ" gizlilik dereceli olduğunun belirtilmiş olduğu, yönetmelik veya diğer alt idari düzenleyici işlemlerde herhangi bir kod sisteminin olmadığı yazıların önem ve ivedilik derecelerini belirten bir düzenlemenin olmadığı,

• Hedef şahıslarla ilgili uygulama ile ilgili olarak; İl İstihbarat Şube Müdürlüklerince, yapılan çalışmalar esnasında hedef şahıslar ile ilgili elde edilen bilgilerin, hiçbir işlem yapılmayarak konusuna göre ilgili Merkez Haberalma Şube Müdürlüğü'ne bildirileceği, 13- 900/0008 aidiyet no kullanılacağı belirtilmesine karşın, YİE Erhan Tuncel' den Hrant Dink' in Yasin Hayal tarafından hedef olarak seçildiği bilgisinin elde edilmesinden sonra bilgilerin bu programa işlenmediği, Hrant Dink' in hedef olarak seçildiğinin ve hayatının tehlikede olduğunun ifade edildiği, saldırganın bu eylemi yapabilecek bir yapıda ve kararlılıkta olduğu konusunda İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün hem yukarıdaki yazıyla hem de yazının dışında ilgili istihbarat şube müdürleri ve personelinin birbirleriyle telefon görüşmeleri sonucunda haberdar edilmiş olduğu,

tespit ve değerlendirmelerine yer verilmiştir.

TBMM İnsan Hakları Komisyonu Raporunun sonuç ve öneriler kısmında ise;

• Yaşam hakkının, temel hakların en başında gelen ve Anayasamızda da ilk sırada yer alan düzenleme olduğunu, Mutlak Haklardan olduğunu, diğer tüm hak ve özgürlükler gibi bu hakkında, özüne dokunulamayacağını ve kural olarak sınırlanamayacağını, kişinin kendisinden, bir başka üçüncü kişiden ve toplumdaki gelen tehditlere karşı korunmasının gerekeceğini ve bu koruma kapsamında devletlerin, kendi yetkisi içinde olan herkese etkin güvenceler sunmak zorunda olduğunu,

• Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile herkesin yaşamının yasanın koruması altında olduğunu ve bu teminatın devlet açısından Pozitif Yükümlülük ve Negatif Yükümlülük olarak adlandırabilecek yükümlülükler öngörmekte olduğunu, Devletin Negatif Yükümlülük olarak tarif edilen yükümlülüğünün; öldürme yasağını ifade ettiğini, buna göre devletin her iki düzenlemede öngörülen istisnalar dışında yaşama hakkını ihlal eden uygulamalardan kaçınmak zorunda olduğunu, bireyin hayatını tehlikeye atmadan kaçınma görevinin de Negatif Yükümlülük kapsamında olduğunu ve meşru bir amaç için de olsa devletin, bireyin hayatını tehlikeye atamayacağını,

• Devletin yaşam hakkının korunmasındaki yükümlülüklerinden bir diğerinin de pozitif yükümlülük olduğunu, Pozitif yükümlülükten; yaşama hakkının korunmasını, bireyi saldırılara karşı korumak için gerekli tedbirlerin alınmasını ve saldırı vuku bulması halinde ise failin bulunup yargı önüne çıkarılması, yargılanması ve cezalandırılması için gerekli etkin bir resmi soruşturmanın yapılması olarak anladığı,

• Pozitif bir yükümlülükten bahsedildiğinde otoritelerin birey veya bireylerin yaşam hakkına yönelen gerçek ve yakın bir tehlikenin varlığından haberdar olması ve bu tehlikeden kaçınabilmek amacıyla yetkileri kapsamında önlem almalarının gerekeceğine tehlikenin gerçek ve yakın tehlike olması halinde bireyin tehlikeye karşı korunması için devletin tedbir alma yükümlülüğü olduğunu ...Ancak devletin bu önleme görevinin, bilinmesi gereken gerçek tehlikeye ilişkin olacağını., bilinmesi gereken gerçek tehlikeye karşı gerekli koruma tedbirlerini almak zorunda olan devletin, Yaşama Hakkına bir saldırı vuku bulması halinde Etkin ve Resmi Soruşturma yapmasının da bir diğer zorunluluk olduğunu,

• Ölümle sonuçlanan olaylarda, failin yalnız bir devlet görevlisi tarafından işlenmiş olması halinde değil, ne şekilde meydana gelirse gelsin ölüm olayından haberdar olan devletin Etkin ve Resmi Soruşturma yapmak zorunluluğunun da olduğunu,

• Devletin kişinin hayatını koruma görevini ihlal ettiği iddiasının kabul edilebilmesi için;

- Kişinin hayatının gerçek ve doğrudan tehdit altında olduğunun delilleriyle ortaya konulmasının gerekeceğini,

- Ayrıca idari makamların da bu tür bir riski bilmeleri veya bilebilecek durumda olmalarına rağmen tehlikeyi önlemek için gereken tedbirleri almadığının ispat edilmesi zorunda olduğunu

Kabul ederek, bu ilkeler ışığında; Hrant Dink olayında,

- Hrant Dink'in ölüm olayının gerçekleşmesinden iki yıl öncesinde; İstanbul valisi ve istihbarat görevlilerinin üstlerinin haberi dahilinde İstanbul Vali Yardımcısının odasına çağırılıp yapılan toplantının varlığı, Türkiye Ermenileri Patriği II. Mesrob' un 11 Ekim 2006 tarihinde İstanbul Valisi Muammer Güler'e, Türkiye Ermenilerine ait tüm kurumların güvenliğinin sağlanmasını talep eden bir dilekçe ile müracaat etmesi, Trabzon Emniyet Müdürlüğü istihbarat şube müdürlüğünün kendi Yardımcı İstihbarat Elemanı Erhan Tuncel' den almış oldukları bilgiler neticesinde İstanbul Emniyet Müdürlüğüne yazmış olduğu yazı ile Trabzon İl Jandarma Komutanlığı görevlilerinin Coşkun İğci'nin Trabzon İl Jandarma komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğüne gerek kendisinin bildirdiğini ifade ettiği bilgiler ile gerekse Jandarma Kıdemli Başçavuş Okan Şimşek'in 20 Mart tarihli duruşmadaki ifadesindeki Coşkun İğci' den almış oldukları ve üstleriyle paylaştıklarını belirtmiş olduğu Yasin Hayal' in Hrant Dink'i öldürmek için silah teminine yönelik icrai hareketlere başladığı, kendisine para verdiği ve silah temin etmesini istediği ve bu durumdan Jandarma görevlilerini bilgilendirdiği bilgileri değerlendirildiğinde, **Hrant Dink' e yönelik bir tehlikenin Emniyet ve Jandarma personeline öğrenilmiş olduğu, tehlikenin varlığı konusunda gerek yazılan yazının akıbetinin tam olarak araştırılmamış olması ve gereğinin yapılamamış olması gerekse Coşkun İğci'nin İl Jandarma Komutanlığının kayıtlı bir haber elemanı olmasa bile kendisinden alınan haberin ve bilginin yeterince araştırılmaması ve değerlendirilememesi sonucunda idari makamların bu tür bir riski bilebilecek durumda olmalarına rağmen, her kademedeki sorumluların ihmali sonucunda tehlikeyi önlemek için gereken tedbirleri almadığından tehlikenin gerçekleşmiş olduğu ve Hrant Dink adlı vatandaşımızın yaşamını yitirmiş olduğu,**

- Dolayısıyla gerek Anayasamızın 17 nci maddesinde gerekse iç hukukumuzun bir parçası durumunda olan AİHS nin 2 nci maddesinde korunan yaşam hakkının korunmasına yönelik olarak alınması gereken tedbirlerde eksikliklerin yaşanmasına neden olduğu ve Devletin pozitif yükümlüğünü yerine getiremediği gibi bir durumla karşı karşıya gelinebilecek bir ortamın yaratılmış olduğu,

- Ölüm olayının gerçekleşmesinden sonra yaşama hakkını koruma altına alan iç hukuk kurallarının etkin bir şekilde kullanılmasını sağlamak ve Devlet yetkililerinin veya organlarının sorumluluklarını ortaya koymak açısından; Devlet organlarının olayın tespit edilebilen faileri ve olayda ihmal ve kusuru olan kamu görevlileri açısından hem ceza hukuku hem de disiplin hukuku anlamında gereken soruşturmaları derhal başlattığı ve halen adli yargılamanın ve disiplin

işlemlerinin devam etmekte olduğu ve bu soruşturmaların esas amacının, Yaşama hakkını koruma altına alan iç hukuk kurallarının etkin bir şekilde kullanılmasını sağlamak, ölüm olayında ihmal ve kusurları olan kamu görevlileri varsa, bu kişilerin mesuliyetlerini ortaya çıkarmak olduğu yetkililerce dile getirilmekte olduğundan, bu soruşturmalar henüz tamamlanmadığından bu aşamada Etkin bir resmi soruşturmanın yapıldığı veya yapılmadığını söylemenin henüz erken olacağı,

Sonucuna varılmıştır.

11- Disiplin Soruşturmaları

Hrant Dink'in öldürülmesini müteakip görevlendirilen İçişleri Bakanlığı Mülkiye Başmüfettişlerinin hazırladıkları ilk rapor olan 05.02.2007 tarih, 138/12, 93/11 sayılı Araştırma Raporunda getirilen öneri doğrultusunda İçişleri Bakanlık Makamının 06.02.2007/76(34-2)424 sayılı onayı ile İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah ve İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler haklarında Trabzon Emniyet Müdürlüğünden gelen yazının çok ciddi ele alınması gerekirken, İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünce yapılan işlemlerin yeterli olmadığı, yazının ciddi olarak ele alınmadığı, AGOS gazetesi genel yayın yönetmeni Hrant Dink'in korunması için gerekli tedbirlere de başvurulmadığı ve 19.01.2007 tarihinde AGOS gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in öldürüldüğü dikkate alınarak, İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah ve İstanbul İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler haklarında ön inceleme ve disiplin soruşturması yapılması gerektiği kararı verilmesi üzerine ilgililer hakkında ayrıca Disiplin Soruşturması başlatılmıştır.

Bu çerçevede, İçişleri Bakanlığı Başmüfettişleri Şükrü Yıldız ve Mehmet Ali Özkılınc tarafından düzenlenen 12.03.2007 tarih, 138/18, 93/17 sayılı Disiplin Raporunda;

-Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü'nden gereği için İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğüne yazılan 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı yazıda; Yasin Hayal'in Ermenilere karşı büyük bir kin beslediği ve önümüzdeki günlerde İstanbul İlinde ses getirecek bir eylem yapmayı planladığı, hedef olarak da Türkleri ve Türkiye Cumhuriyetini karalayıcı faaliyetlerde bulunduğu gerekçesi ile AGOS gazetesi genel yayın yönetmeni Hrant Dink'i seçtiği, eylemi gerçekleştirmek için İstanbul iline gideceğini ve Sarıgazi ilçesinde bir fırında çalışan abisi Osman Hayal'in yanında kalacağı, ayrıca Yasin Hayal'in Mc Donald's isimli işyerlerine yapmış olduğu eylem öncesinde de yine benzer söylemlerde bulunduğu, söz konusu eylemi yapabilecek bir yapıya sahip olduğunun bildirildiği,

-Yazıyı alan İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğünün yazıda belirtilen Osman Hayal'e ait adres üzerinde bir çalışma yaptığı, bu çalışmada; Osman Hayal'in bu adreste bulunmadığını yazının geldiği tarihlerde Osman Hayal'in İstanbul'da değil Trabzon'da bulunduğunu tespit ettiği, bu

tespitlerini hem Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğü hem de İstihbarat Daire Başkanlığı ile paylaşmadığı, Trabzon'a cevap da yazmadığı, başkaca bir işlem de yapmadığı,

-Trabzon'un gönderdiği yazıda ayrıntılı bilgi verildiği, yazının somut ve kesin bir kanaat içerdiği, nokta istihbarat olarak tanımlanabileceği, hedef kişi ve saldırganın belirtildiği, saldırı sebeplerinin açıkça ortaya konduğu, Hrant Dink'in hedef olarak seçildiği, hayatının tehlikede olduğu, saldırganın bu eylemi yapabilecek yapıda ve kararlılıkta olduğu, daha öncesinde Mc Donalds'a yönelik bombalama eylemini gerçekleştirdiği ve bu eylem öncesinde de benzer söylemlerde bulunduğu belirtilmiştir, yazının çok ciddi olarak ele alınması gerektiği,

-Ayrıca yazının öncelikle İl Emniyet Müdürüne arz edilmesi ve bu konudaki talimatının alınması gerektiği halde alınmadığı, hedef şahıs kimdir, neden hedeftir, hedef şahsın hayatı ciddi biçimde tehdit altında mıdır, korunması zarureti var mıdır sorularının cevabını bulmak için bir çalışma başlatılması, Hrant Dink'e yönelik gerçekten tehdit oluşturan şahısların tespit edilmesi, Yasin Hayal'in İstanbul'da daha önce geldiği, gelebileceği adresler üzerinde çalışılması gerektiği, bu görevin, yazının gereği olarak İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğü'ne ait bir yükümlülük olduğu,

-İstanbul İstihbarat Şube müdürlüğünün söz konusu adreste Osman Hayal'in tespit edilemediği tespitinin eksik yapıldığı, Osman Hayal'in Tüylüoğlu ekmek fırınında, 2004 yılının 9. ayından 2005 yılının 11. ayına kadar çalıştığının müfettişliğimizce tespit edildiği,

-Hrant Dink hakkında haricen yaşanan gelişmeler dikkate alındığında, Hrant Dink'in hedef durumda ve yakın bir tehdit altında olduğu, Hrant Dink hakkında açılmış olan davaların İstanbul mahkemelerinde görülmesi esnasında yaşanan olaylar, çıkan arbede ve karşılıklı hakaretler ve yaşanan fiili saldırıların basına da yansıdığı, Hrant Dink ve avukatlarının polis araçları ile adliyeden çıkarıldıkları ve korunabildikleri, Hrant Dink'e yönelik tehditlerin bu mahkemeler sırasında had safhaya ulaştığı,

-Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı 12.10.2006 tarihinde 81 İl İstihbarat Şube Müdürlüğünü yazılı olarak uyardığı, Fransa ulusal meclisinde gündeme gelen sözde ermeni tasarısı sebebiyle ermeni vatandaşlarımıza karşı girişilecek provakatif eylemlere karşı müteyakkız bulunulmasını istediği,

-Türkiye Ermenileri Patriği Mesrob II'nin, 11 Ekim 2006 günü İstanbul Valisi Muammer Güler'e verdiği dilekçesinde; Türkiye Ermenileri toplumuna ait tüm okulların, hastanelerin, kiliselerin ve diğer tüm kurumların güvenliğinin sağlanmasının istediği, yazının İstanbul Emniyet Müdürlüğüne havale edildiği,

-Başta Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu olmak üzere polise görev veren yasalar gereğince kişilerin can güvenliğini korumakla görevli olan polisin üstlendiği kamu hizmetini gereği gibi yerine

getirmek, kişilerin can güvenliğine yönelik saldırıları önlemek için gerekli tedbirleri almak zorunda olduğu,

-Hrant Dink'in ölümünün önceden bir yazı yazıldığı halde meydana geldiği, kuvvetle muhtemel bir olayın önlenmesi için gerekli işlemlerin yapılmadığı, gerekli tedbirlerin alınmadığı,

Anlaşıldığından;

-İstanbul İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler'in, görevinin gereklerini yapmakta ihmal gösterdiği, Emniyet Örgütü Disiplin Tüzüğü'nün aylık kesimi başlıklı 5/A-6. maddesindeki; "Görevde kayıtsızlık göstermek, görevi savsaklamak ..." maddesine aykırı hareket ettiği, 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 130. maddesinde belirtilen savunması alınmak kaydıyla, eylemine uyan Emniyet Örgütü Disiplin Tüzüğü'nün 5/A-6 maddesi gereğince **AYLIK KESİMİ CEZASI İLE TECZİVE EDİLMESİ, İSTANBUL'DAKİ GÖREVİNDEN ALINARAK DURUMUNA UYGUN BAŞKA BİR GÖREVE ATANMASI, ATAMASI YAPILDIKTAN SONRA GÖREVE İADE EDİLMESİ** gerektiği,

-İl Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'ın, İstanbul Emniyet Müdürü sıfatıyla, sorumluluk bölgesindeki kişilerin can ve mal güvenliğini korumakla görevli Emniyet Müdürlüğü'nün tüm birimlerinin amiri olduğu, bu çerçevede üstlendiği kamu görevini yerine getirmek, kişilerin can ve mal güvenliğine yönelik saldırıları önlemek, bu amaçla birimler arasında koordinasyon sağlamak için gerekli tedbirleri almak zorunda olduğu, buna rağmen Hrant Dink'in öldürülmesi öncesinde, yazılan yazıdan haberi olmamakla beraber, önemli konulardaki bilgilerin kendisine ulaştırılmasını sağlama yönündeki tedbirlerin de kendisi tarafından alınması gerektiği, Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı'ndan Ermeni vatandaşlarımız hakkında uyarı yazısı da geldiği ve Hrant Dink ile ilgili basına yansıyan olaylı yargılama sürecinin isabetli bir şekilde tahlil edilemediği, gelişmelerle ilgili olarak isabetli öngörülerde bulunamadığı, İstanbul gibi önemli bir il'de görevli emniyet müdürü olarak bu tür konularda daha dikkatli ve duyarlı davranması gerektiği, İl Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'ın bu davranışının Emniyet Örgütü Disiplin Tüzüğü'nün 13. maddesinde yer alan; "Bu Tüzükte disiplin suçu olarak saptanan eylem, işlem, tutum, ve davranışlar dışında herhangi bir biçimde görevin takdir ve yerine getirilmesinde hoşgörü veya savsaklaması görülen memura kınama cezası verilir. Bu hoşgörü veya savsaklama Devleti veya kişileri zarar uğratmış veya hizmetin gecikmesine, durmasına ya da aksamasına neden olmuşsa, durumun ağırlığına ve zararın derecesine göre, daha ağır bir ceza verilebilir..." hükmüne uygun bir davranış şekli olduğu, 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 130. maddesinde belirtilen savunması alınmak kaydıyla, İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'ın eylemine uyan Emniyet Örgütü Disiplin Tüzüğü'nün 13. maddesi hükmü gereğince **KINAMA cezası ile cezalandırılması** gerektiği,

Sonuç ve kanaatine varılmıştır.

Anılan Raporun İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığının 19.03.2007 tarih ve 10590 sayılı yazısı ile Hukuk Müşavirliğine intikal ettirilmesi üzerine; İçişleri Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulu'nca 08.06.2007 tarih ve 2007/30 sayı ile "...müşteki Rahil Dink'in avukatları tarafından Celalettin Cerrah hakkında verilen "soruşturma izni verilmemesi" kararı ile ilgili Bölge İdare Mahkemesine, Ahmet İlhan Güler'in ise kendisi hakkında verilmiş "soruşturma izni verilmesi" kararına karşın Bölge İdare Mahkemesine itiraz ettikleri, bu çerçevede adli yönden halen işlemlerin devam ettiği, hakkında soruşturma yapılanların beyanı, tanık ifadeleri ve dosyada mevcut diğer deliller muvacehesinde anlaşılma, 1.Sınıf Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah ve 3.Sınıf Emniyet Müdürü Ahmet İlhan Güler hakkında hukuka uygun karar verilebilmesi için adli safahatın beklenilmesine 08.06.2007 tarihinde Kurulumuzca oybirliği ile karar verildi" denilmek suretiyle ara kararı alınmıştır.

İçişleri Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulu 07.12.2007 tarihinde 2007/72 sayı ile haklarındaki iddialarla ilgili itirazlar üzerine ön incelemeler devam ettiği gerekçesiyle ikinci kez adli safahatın beklenilmesi kararı alınmıştır.

İçişleri Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulu'nun 14.02.2008 tarihli (2008/20 sayılı) konuyla ilgili 3. Toplantısında adli safahatın beklenilmesinden vazgeçilerek;

- İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'a isnat edilen suç sübuta ermediğinden hakkında "Ceza Tayinine Mahal Olmadığı"na,

- 3. Sınıf Emniyet Müdürü Ahmet İlhan Güler'in ise Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün 17.02.2006 tarihli yazısı üzerine yapılan çalışmaları resmi yazıya dökmeye, Hrant Dink'in korunmasına yönelik önlemleri almadığı gerekçesiyle "Görevde kayıtsızlık göstermek, görevi savsaklamak veya geçerli bir özrü olmaksızın belirtilen sürede bitirmemek" suçunu işlediği sübuta erdiğinden "3 günlük aylık kesimi" cezası ile tecziyesi gerekmekte ise de sicilleri iyi olduğundan bir alt derece ceza olan "Kınama" cezası ile tecziyesine,

Oybirliği ile karar verilmiştir.

Ahmet İlhan Güler hakkında verilen disiplin cezasının iptali talebiyle İçişleri Bakanlığı aleyhine İstanbul 9. İdare Mahkemesinin E:2008/914 sayısına kayden açılan dava neticesinde 15.09.2009 tarih ve 2009/73 sayı ile "davanın incelenmeksizin reddine" dair verilen kararı adı geçenin temyiz etmesi üzerine davanın halen devam ettiği (Emniyet Genel Müdürlüğü Hukuk Müşavirliğinin 30.06.2011 tarih ve 24913 sayılı yazısı ve eklerinden) anlaşılmıştır.

12- Mülkiye Müfettişlerince Düzenlenen 12.03.2007 tarih, 138/23, 93/22 sayılı Değerlendirme Raporu

Mülkiye Başmüfettişleri Şükrü Yıldız ve Mehmet Ali Özkılınc tarafından, Hrant Dink'in ölümü ile ilgili iribatlı olaylar çerçevesinde, İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah

güvenlik tedbirleri bakımından değerlendirilmesi konusunda 12.03.2007 tarih, 138/23, 93/22 sayılı Değerlendirme Raporu düzenlenmiştir.

Raporda;

• İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'ın, İstanbul İl Emniyet Müdürü sıfatıyla, sorumluluk bölgesindeki kişilerin başta Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanunu olmak üzere; polise görev veren yasalar gereğince; kişilerin can ve mal güvenliğini korumakla görevli olan polis, üstlendiği kamu hizmetini gereği gibi yerine getirmek, kişilerin can güvenliğine yönelik saldırıları önlemek için gerekli tedbirleri almak zorunda olduğu,

• Hrant Dink'in ölümünün önceden bir yazı yazıldığı halde meydana gelmesi, kuvvetle muhtemel bir olayın önlenmesi için gerekli tedbirleri almadığı anlaşılan kişilerin kusuru bulunduğu,

• İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah 12.02.2007 günlü yazılı olarak verdiği ifadesinde; Trabzon'dan gelen yazıda; Yasin Hayal adlı şahsın Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'e büyük bir kin beslemekte ve önümüzdeki günlerde (!) ses getirici bir eylem planladığını, dikkat edilirse yazıda Hrant Dink'in hayatına yönelik bir tehlikeden hiç bir şekilde bahsedilmediğini, sadece politik anlamda ses getirecek bir eylemden söz edildiğini ifade ettiği,

• Celalettin Cerrah'a göre; yazıda belirtilen "politik anlamda ses getirecek bir eylem", Hrant Dink'in hayatına yönelik bir tehlike oluşturmadığı, ancak Celalettin Cerrah'ın bu konuda da yanıldığının söylenebileceği, Hrant Dink'e yönelik "politik anlamda ses getirecek bir eylem" demek, Hrant Dink'in hayatı da tehlikede demek olduğu, politik anlamda ses getirecek bir eylemin Hrant Dink'in yaşam hakkını, hayat bütünlüğünü ve korunması gereken diğer temel hak ve diğer temel hak ve özgürlüklerini kapsadığı, bu yöndeki değerlendirmenin İstanbul Emniyetince yapılması gerekirken yapılmadığı, öngörülü hareket edilmediğinin anlaşıldığı,

• Celalettin Cerrah'a göre; yazıda, Hrant Dink'in hayatına yönelik bir tehlikenin söz konusu olmadığı, İstanbul İl Emniyet Müdürlüğünden talep edilen bir işlem olmadığı, kendi teknik işleyişleri içerisinde ilgili şube müdürlüğünce gereken her şeyin yapıldığı, araştırmanın yapıldığı aşamada yapılması gereken başka bir işlem olmadığı, yetersiz işlem yapıldığı şeklinde üzerine atılabilecek bir suçun bulunmadığını, ne Emniyet Genel Müdürlüğü ilgili daire başkanlıklarının (istihbarat daire başkanlığı, terörle mücadele daire başkanlığı, koruma daire başkanlığı) koruma kararı, ne de asil istihbarat çalışmasını yapan Trabzon Emniyet Müdürlüğünün koruma talebinin bulunmadığını ifade ettiği,

• Celalettin Cerrah'ın ifadesinde itibar edilecek hususun bulunmadığı, Cerrah'a göre; bu yazıda Hrant Dink'in hayatına yönelik bir tehlikeden hiç bir şekilde bahsedilmediği, sadece politik anlamda ses getirecek bir eylemin söz konusu olduğu,

• Hâlbuki Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğünün verdiği istihbarat somut ve kesin bir kanaat içerdiği, hedef kişi ve saldırganın belirtildiği, Hrant Dink'in hedef olarak seçildiği

tehlkede olduğu, saldırının sebeplerinin açıkça gösterildiği, saldırının bu eylemi yapabilecek yapıda ve kararlılıkta olduğu, daha öncesinde Mc Donalds'a yönelik bombalama eylemini gerçekleştirdiğinin yazıda belirtildiği, gelen yazının çok ciddi olarak ele alınması gerektiği,

- İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'ın, İstanbul İl Emniyet Müdürü sıfatıyla, sorumluluk bölgesinde kişilerin can ve mal güvenliğini korumakla görevli Emniyet Müdürlüğünün tüm birimlerinin amiri olduğu, bu çerçevede üstlendiği kamu görevini yerine getirmek, kişilerin can ve mal güvenliğine yönelik saldırıları önlemek için gerekli tedbirleri almak zorunda olduğu,

- Buna rağmen Hrant Dink'in öldürülmesi öncesinde, yazılan yazıdan haberi olmamakla beraber, önemli konulardaki bilgilerin kendisine ulaştırılmasını sağlama yönündeki tedbirlerin de kendisi tarafından alınması gerektiği; Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat daire Başkanlığından ermeni vatandaşlar hakkında uyarı yazısı da geldiği ve Hrant Dink ile ilgili basına yansıyan olaylı yargılama sürecinin isabetli bir şekilde tahlil edilemediği, gelişmelerle ilgili olarak isabetli öngörülerde bulunulamadığı. İstanbul gibi önemli bir il'de Emniyet Müdürü olarak bu tür konularda daha dikkatli ve duyarlı davranması gerektiği,

- Konunun sadece yurt içinde değil yurt dışında da Türkiye aleyhinde olumsuz yankılarının olduğu, hatta devletin bu cinayette payı olduğu iddialarına kadar varan yorumlara yol açtığı, bu ortam ve şartlarda İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'ın da yıprandığı ve görevinde yetersiz olduğu eleştirilerinin basın ve yayım organlarında yoğun şekilde yer aldığı, bu eleştirilerde haklılık payı bulunduğu,

- Bu çerçevede, İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'ın görev yerinin değiştirilip değiştirilmeyeceği hususunun takdirinin Bakanlık Makamında bulunduğu,

Şeklinde değerlendirmelere yer verilmiştir.

İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah 12.06.2009 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan kararname ile Osmaniye Valiliğine atanmıştır.

13- İstanbul Emniyet Personeli İle İlgili Diğer İşlemler

Mülkiye Başmüfettişleri Şükrü Yıldız ve Mehmet Ali Özkılıç tarafından düzenlenen 12.03.2007 tarih ve 138/18, 93/17 sayılı Disiplin Raporunda hakkında disiplin soruşturması yapılan İl Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah ve İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler hakkında ayrıca idari açıdan önerilere yer verilmiş, bu kapsamda, "İl Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'ın görevinde daha dikkatli ve duyarlı davranması gerektiği"; "Ahmet İlhan Güler'in İstanbul'daki görevinden alınarak durumuna uygun başka bir göreve ataması yapıldıktan sonra göreve iade edilmesi" görüşü belirtilmiştir.

Ayrıca, İstanbul Emniyet İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler, Mülkiye Başmüfettişleri Şükrü Yıldız ve Mehmet Ali Özkılıç tarafından 05.02.2007 tarihinde görevden

uzaklaştırılmış, Mülkiye Başmüfettişlerinin “adı geçenin göreve iade edilmesinde herhangi bir sakınca bulunmadığı” görüşleri doğrultusunda hakkındaki görevden uzaklaştırma tedbiri Bakanlık Makamının 21.03.2007 tarihli onayı ile kaldırılarak göreve başlatılmış, ancak adı geçen görevli aynı tarihli (21.03.2007) onayla da Şükrü Balcı Polis Meslek Yüksek Okulu Müdürlüğüne atanarak istihbarat görevinden uzaklaştırılmıştır.

F. EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İSTİHBARAT DAİRE BAŞKANLIĞI

1- Mülkiye Müfettişlerince Düzenlenen 05.02.2007 tarih, 138/12, 93/11 sayılı Araştırma Raporu

İçişleri Bakanlık Makamının 26.01.2007 tarih ve 76 (61-1) 285 sayılı onayları çerçevesinde, “Hrant Dink’in öldürüleceği Trabzon Emniyet Müdürlüğüne İstanbul Emniyetine bildirildiği halde gerekli ve yeterli işlemlerin yapılmaması ve koruma tedbirlerinin alınmaması” hususunda araştırma yapmak üzere görevlendirilen Mülkiye Başmüfettişleri Şükrü Yıldız ve Mehmet Ali Özkılıç tarafından Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı görevlilerinin sorumluluklarının olup olmadığı da araştırılmış ve düzenledikleri 05.02.2007 tarih, 138/12, 93/11 sayılı Araştırma Raporunda, İstihbarat Daire Başkanlığı görevlilerinin üzerine atılacak herhangi bir kusur bulunmadığı kanaatine yer vermişlerdir.

2- Başbakanlık Müfettişlerince Düzenlenen 0.10.2008 tarih ve 13/08-05, 30/08-077, 48/08-15 sayılı İnceleme Raporu

Bahse konu raporun akabinde, İçişleri Bakanlığı Müfettişlerince kusurlu bulunmayan EGM İstihbarat Daire Başkanlığı görevlileri hakkında Başbakanlık Makamınca, “*Hrant Dink cinayetinin işlendiği 19.01.2007 tarihinden itibaren konuyla ilgili olarak İçişleri Bakanlığınca yapılan inceleme, araştırma ve soruşturma çalışmalarının sonuçlarının takip edilmesi, değerlendirilmesi ve incelenmemiş veya soruşturma konusu yapılmamış bir husus bulunup bulunmadığının tespiti, mevcut bilgi ve belgeler ile devam eden çalışmaların sonuçlarının değerlendirilmesi ve konunun öncesi ve sonrasta birlikte ayrıntılarıyla tetkiki*”nin yapılması kapsamında görevlendirilen Başbakanlık Başmüfettişleri Mehmet AKIN ve Ayşegül GENÇ ile Başbakanlık Müfettişi Yasemin Tuğçe İNAN, hazırladıkları 10.10.2008 tarih ve 13/08-05, 30/08-077, 48/08-15 sayılı İnceleme Raporunda İstihbarat Daire Başkanlığı görevlilerinin sorumlulukları açısından da değerlendirmelere yer vermişlerdir.

Müfettişlerce öncelikle Hrant Dink’in “hedef şahıs” programında olup olmadığı konusunda İstihbarat Daire Başkanlığı’nın bilgilerine başvurulmuş ve İstihbarat Daire Başkanlığı’nın Trabzon Emniyeti İstihbarat Şubesinden İstihbarat Daire Başkanlığına intikal eden “Yasin Hayalet’in Hrant Dink’e yönelik bir eylem planladığı” bilgisinin, Hrant Dink’in hedef şahıslar programına

alınması için yeterli olmadığı, bu değerlendirmeyi yapabilmek için ayrıca Trabzon Emniyetinin yazısına cevaben İstanbul Emniyetinin yaptığı araştırma sonucunu gösterir bir yazının da, kendilerine ulaşması gerektiği bildirilmiştir.

Bahse konu İnceleme Raporunda;

• *İstihbarat Daire Başkanlığı Merkez ve Taşra Üniteleri Kuruluş Görev ve Çalışma Yönetmeliğinin "İstihbarat Daire Başkanlığı'nın Görevleri" Başlıklı 14. Maddesinin (a) fıkrası, "C Şube Müdürlüğü" başlıklı 30. Maddesinin (b) fıkrasının 5. Bendî hükümleri ile Emniyet Genel Müdürlüğünün 2002 tarihli Tamim'ine atıf yapılmış ve bu düzenlemeler gereğince; İllerdeki istihbarat şubelerinin hedef şahıslarla ilgili olarak kendi başlarına karar almasının mümkün görülmediği; kurulan sistem gereği, illerdeki istihbarat şubelerinin sadece kendi çalışmalarını kaynak olarak kullanabildiği ve diğer illerin çalışmalarını göremediği ve bu yönüyle doğru değerlendirme yapmalarının mümkün olamadığı,*

• *Sadece iki istihbarat şube müdürlüğü arasında gerçekleşen bir yazışma ile operasyon yürütülemeyeceği ve koruma tedbirlerinin alınamayacağı, bilgilerin öncelikle Merkez ile paylaşılması gerektiği, merkeze ulaşan bilgiler üzerine gerekli değerlendirmenin yapılacağı ve Merkezin koordinasyonu sağlayacağı değerlendirilmiş ve bu kapsamda, İstihbarat Daire Başkanlığının ilgili Merkez Haberalma Şubesinde Hrant Dink ile ilgili olarak herhangi bir değerlendirmenin yapılmadığı,*

• *Trabzon İstihbarat Şubesinin, İstanbul İstihbarat Şubesine gönderdiği 17.02.2006 tarihli yazı ile Hrant Dink'e koruma sağlanması veya Hrant Dink ile ilgili bir değerlendirme yapılması yönünde bir bilgi iletmediği, Hrant Dink'e yönelik eylem yapmayı planlayan Yasin Hayal'in İstanbul'a gelmesi halinde irtibat kurabileceği şahıslar hakkında bilgi vererek, bu bilginin teyidini istediği, İstanbul Emniyetinin cevabi yazısının İstihbarat Daire Başkanlığı tarafından yapılacak değerlendirmeye herhangi bir katkı sağlayacak nitelikte olmayacağı, İstihbarat Daire Başkanlığı tarafından yapılacak değerlendirmenin, bir şahsın hedef olup olmadığının tespiti kapsamında olduğu ve Trabzon İstihbarat Şubesinin bahse konu yazısının İstihbarat Daire Başkanlığınca böyle bir değerlendirme yapılmasına yeterli bilgiyi ihtiva ettiği,*

• *Trabzon Emniyetinin bahse konu yazısı haricinde, İstihbarat Daire Başkanlığı bünyesinde Hrant Dink'in hedef şahıslar programına alınıp alınmayacağı değerlendirmesinin yapılmasına yeterli diğer bilgilerin de bulunduğu, bu kapsamda 2003 yılında Hrant Dink'e karşı Sydney'de bulunduğu sırada silahlı bir eylem yapılacağına dair ihbar ile 2006 yılında İstihbarat Daire Başkanlığının Ermeni cemaatine yönelik tehditlere karşı duyarlı olunmasına yönelik dağıtımli yazısına konu Mesrob Mutafyan'ın dilekçesinde yer alan hususların (diğer taraftan doğrudan etkili olmamakla beraber, o tarihlerde uluslararası camiada sık sık gündeme gelen 1915 Olayları*

konusundaki tasarılar ve adı geçen in yargılanması sırasındaki protesto ve tehditler) mevcut bulunduğu,

• 2003 yılında Sydney’de gerçekleştirileceği ifade edilen eylemle ilgili ihbar mektubunun öncelikle Dışışleri Bakanlığınca 17.01.2003 tarih, 17-57 sayılı yazısı ile EGM İstihbarat Daire Başkanlığına ve MİT Müsteşarlığına intikal ettirildiği, ardından İstanbul Emniyeti Terörle Mücadele Şube Müdürlüğünün 28.01.2003 tarih, 1685 sayılı yazısı ile İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğüne gönderildiği ve şube müdürlüğünün Sağ Terör ve İKK bürosuna havale edildiği, ihbarla ilgili değerlendirme ve çalışmaların ise İstihbarat Daire Başkanlığı ve MİT Müsteşarlığı tarafından yapıldığı,

• Bahse konu Tamim ile İl İstihbarat Müdürlüklerinden gelen taleplerde korunması istenilen şahsın gerçekten korunmasını gerektiren bir durumun bulunup bulunmadığının, bir başka deyişle şahsın hedef olup olmadığının merkezde toplanan bilgilerle değerlendirilmesini sağlayan bir iç işleyiş sistemi kurulduğunu,

• Ayrıca, İstihbarat Daire Başkanlığı bünyesindeki merkez şubelerin sürekli olarak bu tür ihbar ve bilgilerin ulaştığı ve değerlendirmeye alındığı birimler olduğu, bu birimler şahsı hedef alan örgütler ya da şahıslar konusunda uzmanlaştığı ve böylelikle tehdidin varlığı ve derecesi konusunda rahatlıkla karar alabilecek vasıfta oldukları; böylece İl İstihbarat Şubelerinden gelen bir koruma talebi bulunmadığı takdirde dahi, merkezde toplanan mevcut istihbari bilgilere göre, bir şahsın hedef olup olmadığının, merkezde kendiliğinden değerlendirilmesi ve koruma tedbiri alınmasının mümkün olduğu; İstihbarat Dairesi Başkanlığının, Trabzon İstihbarat Şubesinin bahse konu yazısı üzerine koruma tedbirleri alınmasına yönelik herhangi bir işlem yapmamış olması bir yana, Yasin Hayal’in takibinden sorumlu YİE Erhan Tuncel 2006 Kasım ayında yardımcı istihbarat elemanlığından çıkarıldıktan sonra, Hrant Dink’e yönelik tehdidin sona ermediği ve üstelik istihbarat elemanının kaybedilmesiyle, Yasin Hayal ve çevresindeki şahısların kontrolünün ve takibinin zorlaşacağı değerlendirmesiyle Hrant Dink’e koruma sağlanması girişiminde bulunulması beklenmekle birlikte böyle bir tedbirin de alınmadığı

Tespit ve değerlendirmelerine yer verilmiştir.

Bu tespit ve değerlendirmeler doğrultusunda bahse konu Raporun “İstihbarat Daire Başkanlığının Görev Yetki ve Sorumluluğunun Değerlendirilmesi” başlığı altında;

-Trabzon İstihbarat Şubesinin 17.02.2006 tarihli yazısı üzerine planlı operasyon ihtimaline yönelik değerlendirmelerin yapılarak, İstihbarat Şubeleri arasındaki koordinasyonun sağlanması ve sürecin takibinin yapılması ile Hrant Dink’e yönelik koruma önlemlerinin alınması konusunda elinde yeterli bilgi mevcut olmasına rağmen, (özellikle YİE Erhan Tuncel’in görevine sona verilmesinin ardından) Hedef Şahıslar Programı ile ilgili Tamim’e göre gerekli değerlendirmelerin ve buna bağlı olarak koruma tedbiri alınmaması nedenleriyle,

-Görevlerini gereği gibi yerine getirmedikleri değerlendirilen ilgili C Şubesi Müdürü Ali Fuat YILMAZER, aynı dönem ilgili Merkez Haberalma Daire Başkan Yardımcıları ile Trabzon İl Emniyet Müdürlüğü yaptığı dönemden İstihbarat Daire Başkanı olarak görev yaptığı döneme kadar sürecin başından sonuna tüm aşamalarından haberdar olan ve gerekli değerlendirmeleri yapabilme yetkisine sahip olduğu görülmekle görevini ihmal ettiği değerlendirilen İstihbarat Daire Başkanı Ramazan Akyürek ve tespit edilecek diğer görevliler hakkında görevi ihmal nedeniyle 4483 sayılı yasa hükümlerine göre İçişleri Bakanlığınca Ön İnceleme yapılmasının uygun olacağı

Kanaatine varıldığı belirtilmiştir.

3- Mülkiye Müfettişlerince Düzenlenen 09.11.2009 tarihli ve 80/76, 103/44 sayılı Araştırma Raporu

Başbakanlık Başmüfettişleri tarafından hazırlanan Rapoun İçişleri Bakanlığına ulaşmasını müteakip İçişleri Bakanlığı Bakanlık Makamının 28.01.2009 gün ve 76 (34-2) 23 sayılı onayları ile konunun araştırılmasına karar verilmiştir. Dikkat edileceği üzere Başbakanlık Raporunda İstihbarat Daire Başkanlığı görevlileri hakkında 4483 sayılı Kanun uyarınca ön inceleme yapılmasının uygun olacağı belirtilmesine rağmen İçişleri Bakanlığı Bakanlık Makamı tarafından konunun araştırılması doğrultusunda onay verilmiştir.

Başbakanlık Başmüfettişlerince İstihbarat Dairesi Başkanlığı görevlileri hakkında öne sürülen ve bir üst maddede yer verilen görevi ihmal iddiası ile ilgili konuyu araştırmak üzere görevlendirilen Mülkiye Başmüfettişleri Mustafa ÜÇKUYU ve Mehmet CANOĞLU tarafından düzenlenen 09.11.2009 tarihli Araştırma Raporunda;

- *Trabzon Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün gereği için İstanbul Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'ne bilgi için ise Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı (EGM İDB)'na gönderdiği 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı yazı, EGM İDB'na intikal ettiği 17.02.2006 tarihinde, bu yazının gereğini yapmakla görevli bulunanların; İstihbarat Daire Başkanı olarak Sabri UZUN, Operasyonlardan (Haberalma) sorumlu Daire Başkan Yardımcıları olarak Necmettin EMRE ve Vedat Yavuz, (C) Şubesi Müdürü olarak Ali Fuat YILMAZER, (C) Şubesi Müdür Yardımcısı olarak T.Bülent DEMİREL, (C) Şubesi Müdür Yardımcısı olarak Osman GÜLBEL, (C) Şubesi Büro Amiri olarak Yılmaz ANGIN, Hedef Şahıs Programına giriş yapmakla yükümlü ve yetkili olan Polis Memuru Hüsamettin YAMAN olduğu (18.02.2006-23.02.2006 tarihleri arasında ise; İstihbarat Daire Başkanı Vekili olarak Necmettin EMRE'nin, (C) Şubesi Müdürü Vekili olarak T. Bülent DEMİREL'nin görevli olduğu,*

- *Başbakanlık Müfettişlerinin Raporuna göre, sorumlu olduğu görülen ve değerlendirilen İstihbarat Daire Başkanı Ramazan Akyürek ise 09.05.2006 tarihinde yani yazının EGM İDB'na ulaşmasından yaklaşık 3 ay sonra göreve başladığı, dolayısıyla, "EGM İstihbarat Daire Başkanı" olması nedeniyle Ramazan Akyürek'e bir kusur veya suç isnat etmenin doğru olmayacağı*

• Emniyet Genel Müdürlüğü Operasyon Yönetmeliğinin 4. ve 5. maddelerine göre, suç işlenmesi, kişilerin vücut bütünlüğü, mal varlığı ve manevî varlığının korunması için Trabzon Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün bilgi için Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı (EGM İDB)'na gönderdiği 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı bu yazıya istinaden bir istihbarat operasyonu düzenlenmesi gerektiği, bu amaçla, gereği için kendisine gelen bu yazıya gerekli araştırmayı yaptıktan sonra İstanbul Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün cevap vermesi, Trabzon Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün de, gelen cevapla birlikte kendilerinin de devam ettirdikleri çalışmaların sonucunu dercedip değerlendirdikten sonra bir bilgi eksiği varsa EGM İDB'ndan bu eksikliğin giderilmesi yönünde talepte bulunması, bu eksikliğin de tamamlanmasının ardından Operasyon Yönetmeliği'nin 9. maddesinde de belirtildiği gibi istihbarat hazırlık çalışmalarının operasyonu icraya yönelik çalışmaları gerektirip gerektirmeyeceği ilgili istihbarat birimi tarafından değerlendirilerek, Emniyet Müdürüne arz edilmesi gerektiği,

• Ancak, bahsekonu yazıyla ilgili olarak, İstanbul Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü, Trabzon Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğüne herhangi bir yazılı cevap vermediği için "istihbarat hazırlık çalışmalarının eksik kaldığı ve bu ciddi istihbari yazının operasyona dönüşmediği, burada sorumlu olanların 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı yazıdaki istihbari bilgileri araştırarak Trabzon Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğüne cevap vermeyen İstanbul Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlileri ile yazdıkları yazının cevabını yeterince takip etmeyen Trabzon Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlileri olduğu,

• İstihbarat Dairesi Başkanlığı Merkez ve Taşra Üniteleri Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliği'nin 14. maddesinin (a) fıkrasının 10. bendi uyarınca EGM İDB'nın Trabzon Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün bilgi için EGM İDB'na gönderdiği 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı bu yazı konusunda operasyon yürütme görevinin olmadığı, yine Yönetmeliğin 30. maddesinin (b) fıkrasının 7. bendine göre, (C) Şube **Müdürlüğü'nün illerden gelen bilgi, belge ve duyuları takip edip değerlendirmek ve bu konuda taşra ünitelerini koordine etmek görevinin olduğu.** Yönetmeliğin 38. maddesinin (c) fıkrasına göre, bu yazının içeriği ile ilgili gereken planlı istihbarat operasyonunu hazırlama ve koordineyi sağlamanın Trabzon ya da İstanbul Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün görevi olduğu,

• Yine Trabzon Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'nden gelen 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı yazının gereği olarak Hrant Dink'in koruma altına alınmasına karar vermenin İstanbul İl Koruma Komisyonunun görevi olduğu, EGM İDB'nın böyle bir yükümlülüğünün olmadığı, EGM İDB'nın kendi bünyesinde yaptığı HEDEF ŞAHISLAR PROGRAMI'nın idari bir düzenleme olup İl Koruma Komisyonlarının istediği bilgileri daha düzenli ve güvenilir kılma amacı güttüğü, bir şahsın bu programa kaydedilmesinin, koruma altına alındığı anlamına gelmediği, ayrıca bu programın

sadece terör örgütlerinin hedefi olan şahısların kaydedildiği, Yasin Hayal'in bir terör örgütü üyesi olduğuna dair bir veri de bulunmadığı,

• EGM İDB (C) Şube Müdürlüğü görevlilerinin, yazıyı arşive kaydettikleri, tasnif ederek ilgili büroya havale ettikleri, ilgili büronun da evraki değerlendirmeye tabi tuttuğu, yazı üzerine not düşerek parafladıkları, bu evrakın gereğini yerine getirecek birime ulaşıp ulaşmadığını kontrol ettikleri, dolayısıyla, EGM İstihbarat Daire Başkanlığı görevlileri olarak Trabzon Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğünden bilgi için gelen 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı yazı ile ilgili görevlerini yerine getirdikleri,

Tespit ve değerlendirmelerine yer verilmiş ve haklarında araştırma yapılan Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı görevlileri hakkında herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığı kanaat ve sonucuna ulaşılmıştır.

Ayrıca, söz konusu Araştırma Raporu, Emniyet Genel Müdürlüğünün 08.12.2009 tarih ve 196426 sayılı yazısı ile Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığına gönderilmiştir.

Bunun üzerine Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığının 11.12.2009 tarihli derkenar havalesi ile Mülkiye Başmüfettişleri Mustafa ÜÇKUYU ve Mehmet CANOĞLU tarafından düzenlenen raporlar Başbakanlık Başmüfettişleri Mehmet AKIN, Ayşegül GENÇ ve Başbakanlık Müfettişi Yasemin Tuğçe İNAN'a incelenmek üzere ulaştırılmıştır. Müteakiben adı geçen Başbakanlık Müfettişleri kanaatlerini içeren 18.01.2010 tarih ve 13/10-07 sayılı yazıyı hazırlamışlardır. Başbakanlık Müfettişleri söz konusu bu yazılarında;

• İstanbul İl Emniyet Müdürlüğünün cevabi yazısının İDB kayıtlarına girmemiş olmasının, İDB'nin o dönemde halı hazırda bilgisi bulunduğu; -Trabzon İl Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün 17.02.2006 tarihli Hrant Dink'in hedef olarak seçildiğine ilişkin yazısı-, -2003 yılında Hrant Dink'e karşı Sydney'de bulunduğu sırada silahlı bir eylem yapılacağına dair ihbar-, -2006 yılında İstihbarat Daire Başkanlığının Ermeni cemaatine yönelik tehditlere karşı duyarlı olunmasına yönelik dağıtımli yazısına konu Mesrob Mutaşyan'ın dilekçesinde yer alan hususlar (o tarihlerde uluslararası camiada sık sık gündeme gelen 1915 Olayları konusundaki tasarılar ve adı geçenin yargılanması sırasındaki protesto ve tehditler)- yanında tesis edilmesi muhtemel işlemlere bir etkisi ya da katkısının bulunmadığı, özetle İstanbul İl Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğünün cevabi yazısının İDB tarafından Hrant Dink ile ilgili olarak yapılabilecek değerlendirmeye katkı sağlayacak mahiyette olmadığı, Raporlarında da atıf yaptıkları İstihbarat Daire Başkanlığı Merkez ve Taşra Üniteleri Kuruluş Görev ve Çalışma Yönetmeliğinin ilgili hükümleri gereği İDB'nin elinde bulunan bu bilgileri "takip edip değerlendirmek, bu konuda taşra üniteleri ile gerekli koordinasyonu sağlamak" ile görevli olduğu,

• Bu kapsamda, konunun sadece bir yazının kayda giriş zamanına değil, devamındaki sürece de ilişkin olduğu yönündeki tespit ve kanaatleri nedeniyle, İçişleri Bakanlığı Müfettişlerinin; "bahse konu yazı üzerine İstanbul İl Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün yaptığı çalışmaları Trabzon İl Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'ne yazı ile bildirmedeği, dolayısıyla istihbarat çalışmalarının eksik kaldığı, sonuç olarak bu istihbari yazının operasyona dönüşemediği", EGM İstihbarat Daire Başkanlığı Merkez ve Taşra Üniteleri Kuruluş Görev ve Çalışma Yönetmeliğinin "İstihbarat Daire Başkanlığı'nın Görevleri" Başlıklı 14. Maddesinin (a) fıkrasının 10. bendi uyarınca 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı yazı konusunda operasyon yürütme görevinin olmadığı" ve aynı Yönetmeliğin 38 maddesinin (c) fıkrasına göre bahse konu yazı içeriği ile ilgili gereken planlı istihbarat operasyonunu hazırlama ve koordineyi sağlamanın sadece "Trabzon ya da İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüklerinin görevi olduğu" şeklindeki değerlendirmelerini yeterli bulmadıkları,

• Ayrıca, Müfettişliklerince "Koruma Komisyonlarının hedef şahıslarla ilgili bilgi talepleri dışında, merkezde mevcut bilgilerin değerlendirilmesi suretiyle hedef şahıs belirlemesi yapılmadığı, saptanan hedeflerin korunması konusunda gerçekleşen uygulamaların neler olduğu" konusundaki bilgi talebine İstihbarat Daire Başkanlığı tarafından verilen 22.05.2008 tarih, B.05.1.EGM.0.06.06.02.13-200-(119651-2008) sayılı cevapta; elde edilen tehdit, bilgi ve duyumlarla ilgili olarak çalışmalar yapıldığı ve söz konusu tehdidin somutlaştırılmasına gerek olmadan bilgi ve gereği için EGM Koruma ve TEMÜH Dairesi Başkanlıklarına bilgi verildiği, tehdidin her yönüyle somutlaştırılması sonucunda ise operasyon aşamasına geçildiğinin açıkça ifade edilmesine rağmen Hrant Dink'in Hedef Şahıslar Programına alınmadığı ve bu kapsamda Hrant Dink'e yönelik eylem istihbaratı ile ilgili olarak herhangi bir çalışma yürütüldüğüne dair bilgi verilmediği yönündeki tespitleri karşısında, İçişleri Bakanlığı Müfettişlerinin "17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı yazının gereği olarak Hrant Dink'i koruma altına alınmasına karar vermenin İstanbul İl Koruma Komisyonunun görevi olduğu, EGM İDB'nin böyle bir yükümlülüğünün olmadığı, Hedef Şahıslar Programının idari bir düzenleme olduğu, İl Koruma komisyonlarının istediği bilgileri daha düzenli ve güvenilir kılma amacı güttüğü," şeklindeki değerlendirmelerinin İDB'nin anılan yazısında belirtilen tespitlerle çelişki arz ettiği,

• Diğer taraftan, Müfettişliklerince düzenlenen İnceleme Raporunda belirtilen;

- Yasin Hayal tarafından 24.10.2004 tarihinde gerçekleştirilen Mc Donalds'a patlayıcı madde atılması eylemi ve bu eylemde 6 kişinin yaralanması,
- Yasin Hayal'in 24.10.2004 tarihinde Mc Donalds'ta bombalaması üzerine, cihat bölgeleriyle irtibatlı şahıslardan olabileceği kanaatiyle İstihbarat Daire Başkanlığı bünyesinde tutulan "cihat bölgeleriyle irtibatlı şahıslar" listesine 17.12.2004 tarihinde

- 2004BS218472 sayılı Genelge ile dahil edilmesi, bu listeye dahil edilmenin hukuki bir gereği olarak şahsın ve yakın çevresinin takip altına alınmasına karar verilmesi,
- Trabzon İl Emniyet Müdürlüğünce, Erhan Tuncel ve Yasin Hayal'in 04.07.1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanununun ek 7 nci maddesinde değişiklik yapan, 5397 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 1. maddesi uyarınca, "El Kaide Terör örgütüyle iltisaklı unsurlarca ülkemizin birçok yerinde yaptığı sansasyonel nitelikli eylemlerin yapıldığı,.....Bu doğrultuda, adı geçen şahısların selefi-vehhabi düşünceleri benimsediği, 24.10.2004 günü ilimiz Atatürk alanı karşısında bulunan Mc Donalds isimli işyerinin girişine el yapımı parça tesirli bombayı atarak (6) şahsın hafif şekilde yaralanmasına neden olduğu, yakalanmasına müteakip yatmakta olduğu cezaevinden 13.09.2005 tarihinde serbest bırakıldığı, bölgemizde gizli olarak yürütülen terör faaliyetlerinin deşifre edilebilmesi, adı geçen şahısların gelecek döneme ait faaliyetlerinin önceden tespit edilerek engellenmesi" ile "şahsın ülkemizin birliği ve bütünlüğünü bozmak amacıyla bölücü faaliyet yürüttüğü genel gerekçesiyle" iletişimin tespiti, dinlenmesi, sinyal bilgilerinin değerlendirilmesi ve kayda alınması talebinde bulunulması ve bu taleplerin CMK 250. maddesinde belirtilen suçlara bakmakla yetkili Erzurum 2. Ağır Ceza Mahkemesi kararlarıyla onaylanarak, Yasin Hayal'in, 05.08.2006 — 26.09.2006 tarihleri arası hariç olmak üzere 08.11.2005 tarihinden 22.02.2007 tarihine kadar, Erhan Tuncel'in ise 13.07.2006-22.02.2007 tarihleri arasında önleme dinlemesi kapsamında teknik takibe alınması işlemlerinin o tarihlerde Yasin Hayal'in bir örgüt bağlantısı olduğu ve şahsın ülkemizin birliği ve bütünlüğünü bozmak amacıyla bölücü faaliyet yürüttüğü genel gerekçesine dayandırıldığı

Yönündeki tespitleri karşısında, İçişleri Bakanlığı Müfettişlerinin "Hedef Şahıslar Programının idari bir düzenleme olduğu, İl Koruma komisyonlarının istediği bilgileri daha düzenli ve güvenilir klima amacı güttüğü, bu programa sadece terör örgütlerinin hedefi olan şahısların kaydedildiği, o tarihte Yasin Hayal'in bir terör örgütü üyesi olduğuna dair bir veri bulunmadığı," şeklindeki değerlendirmelerinin dayanaksız kaldığı,

Kanaatlerine yer vermişlerdir.

Başbakanlık Müfettişlerinin bu değerlendirmeleri Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 22.01.2010 tarih ve 21643 sayılı yazısı ile gereği yapılmak üzere İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığına gönderilmiştir.

Bunun üzerine İçişleri Bakanı Beşir ATALAY imzasıyla Başbakanlığa gönderilen 17.03.2010 tarih ve B050TEF0000073.04 (34-2)1142 sayılı yazıda, "Başbakanlık Müfettişleri ve

Mülkiye Müfettişlerinden müşterek bir çalışma grubu oluşturarak konuyla ilgili gerekli araştırma ve incelemenin yeniden yapılması" talep edilmiştir.

Bu talebe Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanı imzasıyla verilen 30.04.2010 tarih ve 898 sayılı cevapta, Başbakanlık Teftiş Kurulu tarafından yapılan inceleme neticesinde tespit edilen konulara ilişkin görev, yetki ve takdirin İçişleri Bakanlığında olduğu belirtilmiştir.

Müteakiben İçişleri Bakanlığı Bakanlık Makamının 03.05.2010 tarih ve B.05.0.TEF.0.00.73.04 (34-2)81 sayılı onayları ile **iddiaların işleme konulmaması kararı verilmiş** ve bahse konu onay 31.05.2010 tarihinde müşteki vekili Fethiye ÇETİN'e tebliğ edilmiştir. Müştekiilerin bu idari işlemle ilgili yargı yoluna gittiklerine ilişkin bir başvuruya rastlanmıştır.

Bununla birlikte, 19.01.2007 tarihinde AGOS Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in öldürülmesi olayı ile ilgili olarak İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesinin 2007/428 esas sayısına kayden sürdürülen kovuşturma sırasında Rahil Dink ve müdahil vekilleri tarafından; Milli İstihbarat Teşkilatı, İstanbul Emniyet Müdürlüğü, Trabzon Emniyet Müdürlüğü, Trabzon Jandarma Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Dairesi Başkanlığı görevlileri hakkında görevlerini kötüye kullandıkları iddiasıyla Mahkeme Başkanlığına sunulan dilekçenin İstanbul C.Başsavcılığının CMK.250. Madde ile Yetkili Bölümüne intikal etmesi üzerine 12.05.2010 tarih ve Sor:2010/1076, K:2010/239 sayı ile görevsizlik kararı verilerek İstanbul C.Başsavcılığına gönderilmiş, anılan Başsavcılığa da 28.05.2010 tarih ve 2010/808, 2010/809 sayılı ayırma kararları ile Milli İstihbarat Teşkilatı ve Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Dairesi Başkanlığı görevlileri hakkında 28.05.2010 tarih ve K:2010/6376-220 sayılı yetkisizlik kararı verilerek Ankara C. Başsavcılığına gönderilmiştir.

Ankara C.Başsavcılığı 21.06.2010 tarih ve Sor:2010/71914 sayılı yazı ile Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Dairesi Başkanlığı görevlileri hakkında 4483 Sayılı Kanuna göre gerekli ön incelemenin yapılması ve sonucunda verilecek kararın gönderilmesini talep etmiştir.

Ankara C.Başsavcılığının bu talebine, İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığının verdiği 12.07.2010 tarih ve (34-2)3283 sayılı cevapta, 4483 sayılı Kanun'un 5.maddesine eklenen Ek fıkra:17.07.2004-5232/3. Maddesi gereğince, ihbar veya şikayet eden kişilerin konu ile ilgili olarak daha önceki ön incelemenin neticesini etkileyecek yeni belge sunması halinde ön inceleme yapılabileceği vurgulanmış ve Mülkiye Başmüfettişlerince düzenlenen 09.11.2009 tarih ve 80/76, 103/44 sayılı Araştırma Raporundaki iddialarla ilgili olarak, 4483 sayılı Kanunun 4. maddesi hükmü uyarınca mezkur iddianın işleme konulmamasına Bakanlık Makamının 03.05.2010 tarih ve B.05.0.TEF.0.00.73.04 (34-2)81 sayılı onayı ile karar verildiği ve ilgililere tebliğ edildiği, araştırma konusunda yeni bilgi veya belge sunulmadığından ön inceleme yapılamayacağı belirtilmiştir.

Bunun üzerine Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından İçişleri Bakanlığınca ön inceleme yapılmasını gerektiren bir husus olmaması gerekçesiyle soruşturma izni verilmediğinden, herhangi bir işlem yapılmamış ve 29.09.2011 tarih ve 2011/29126 sayılı kararlarla takipsizlik kararı verilmiştir.

G. SAMSUN İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ

1- İçişleri Bakanlığı Bakanlık Makamının 29.01.2007 tarih ve (55-2)-305 sayılı onaylarıyla "Ogün Samast'ın 20.01.2007 tarihinde Samsun Otogarında yakalanmasını müteakip İl Emniyet Müdürlüğü TEM Şube Müdürlüğü Çay ocağında çekilen fotoğraf ve kamera görüntülerinin alınmasına ve bunların basına sızmasına engel olunmaması ve delillerin yok edilmesi" konusunda Samsun İl Emniyet Müdürlüğü personelinin sorumluluğunun belirlenmesi için müfettiş görevlendirilmesine karar verilmiştir. Bu doğrultuda görevlendirilen İçişleri Bakanlığı Mülkiye Başmüfettişi Rıdvan AYDIN ve Polis Başmüfettişi K.Yücel TUTKUN,

Mustafa İLHAN- Samsun İl Emniyet Müdürü

Fikri YALMAN- İl Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürü

Yakup KURTARAN- İl Emniyet Müdürlüğü Güvenlik Şube Müdürü

Metin BALTA- İl Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şube Müdür Vekili

Ahmet ÇETİNER- İl Emniyet Müdürlüğü TEM Şube Müdürlüğünde Komiser

İbrahim FIRAT- İl Emniyet Müdürlüğü TEM Şube Müdürlüğünde Komiser

İsmail TÜRK- İl Emniyet Müdürlüğü TEM Şube Müdürlüğünde Polis Memuru

Cengiz AYDIN- İl Emniyet Müdürlüğü TEM Şube Müdürlüğünde Polis Memuru

Hakkında disiplin soruşturmasına başlatmışlardır.

Disiplin soruşturması devam ederken, cinayet zanlısı Ogün Samast ile Türk Bayrağı ve Atatürk'ün sözlerinin yer aldığı Tema Vakfına ait takvim önünde fotoğraf çektiren ve konu ile ilgili ihmalleri olan Samsun Emniyet Müdürlüğünde görevli 4. Sınıf Emniyet Müdürü Yakup KURTARAN, Emniyet Amiri Metin BALTA, Komiser Ahmet ÇETİNER ile Polis Memuru İsmail TÜRK, Mülkiye Başmüfettişi Rıdvan AYDIN tarafından 02.02.2007 tarihinde; Polis Memuru Cengiz AYDIN ise söz konusu fotoğrafı çektiği ve bunları Müfettişe ibraz etmediğinden 05.02.2007 tarihinde görevlerinden uzaklaştırılmışlardır.

Disiplin Soruşturmasını yürüten Müfettişler, disiplin soruşturmasına konu olan iddia ile ilgili olarak Samsun Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından TCK açısından yasal işlemlere başlanıldığı ve tahkikatın Soruşturma No: 2007/2129 sayı ile devam ettiği ve ayrıca iddianın 4483 sayılı Kanun kapsamı dışında kaldığı da anlaşıldığından, Ceza Hukuku boyutuyla konuyu görev

kapsamına almamışlar, 4483 sayılı Kanun'a göre bir ön inceleme yürütmemişler ve bu hususu "Kapsam Dışı Bırakılan İşler" başlığı altında belirtmişlerdir.

Adı geçen Başmüfettişler tarafından yürütülen Disiplin Soruşturması sonucunda hazırladıkları 19.02.2007 tarih, 151/19, 37/12 sayılı Disiplin Raporunda;

• "Samsun İl Emniyet Müdürü Mustafa İLHAN, İstihbarat Şube Müdürü Filki YALMAN ve Terörle Mücadele Şube Müdür Vekili Metin BALTA'nın; AGOS Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink cinayeti zanlısı Oğün Samast'ın, 20.01.2007 Cumartesi günü saat:22:30 sıralarında Samsun Otoparkında yakalanmasına müteakip, İl Emniyet Müdürlüğü TEM Şube Müdürlüğü Çay Ocağında Türk bayrağı ve Atatürk'ün "Vatan Toprağı Kutsaldır. Kaderine Terk Edilemez." sözlerinin yer aldığı TEMA Vakfına ait takvim önünde fotoğraf ve kamera görüntülerinin alınmasına birimleri itibariyle yeterli denetim görevini yapmamak suretiyle engel olmadıkları, çekilen fotoğrafların ve kamera görüntülerinin basına sızmaması için gerekli önlemleri almadıklarına veya başka bir ifade ile etkin bir şekilde denetim görevlerini yerine getirmediğine dair yeterli kanıt, ifade ve emareler bulunduğu ve bu şekilde adı geçen görevlilerin Emniyet Örgütü Disiplin Tüzüğü'nün değişik 6/A-3. maddesinde belirtilen "**denetim görevini yerine getirmemek**" şeklinde tanımını bulan disiplin suçunu işledikleri tespit edildiğinden, adı geçenlerin savunmaları alındıktan sonra 4 ay süreli durdurma cezası ile tecziyeleri gerektiği,

• Güvenlik Şube Müdürü Yakup KURTARAN, TEM Şube Müdürlüğü Komiseri Ahmet ÇETİNER ve TEM Şube Müdürlüğü Polis Memuru İsmail TÜRK'ün; söz konusu takvim önünde zanlı ile fotoğraf çektiklerine dair yeterli kanıt ve ifadeler bulunduğu ve bu şekilde adı geçen görevlilerin Emniyet Örgütü Disiplin Tüzüğü'nün değişik 7/B-1. maddesinde belirtilen "**Hizmet içinde resmi sıfatının gerektirdiği saygınlığı ve güven duygusunu sarsacak eylem ve davranışlarda bulunmak**" şeklinde tanımını bulan disiplin suçunu işledikleri tespit edildiğinden, adı geçenlerin savunmaları alındıktan sonra 16 ay süreli durdurma cezası ile tecziyeleri gerektiği,

• TEM Şube Müdürlüğü Komiseri İbrahim FIRAT'ın; delil niteliğindeki fotoğrafları, kopyalandığı bilgisayarın hard diskinden sildiği ve bunları müfettişliklerine ibraz etmediğine dair yeterli kanıt, ifade ve emareler bulunduğu, konu ile ilgili Emniyet Örgütü Disiplin Tüzüğü'nün 12. maddesinde belirtilen: "*Herhangi bir işe ilişkin yazılı kâğıt, belge, mikrofilm aslı veya kopyalarını kasıtlı olarak yok eden, ortadan kaldıran ya da belge niteliği taşıyan bilgisayar programlarını, dosyalarını, verilerini hukuka aykırı olarak ele geçiren, başkasına zarar vermek üzere kullanan, tahrip eden, değiştiren, silen, sistemin işlemesine engel olan ya da yanlış biçimde işlemesini sağlayanlara uzun süreli durdurma cezasının üst sınırı verilir.*" şeklinde tanımını bulan disiplin suçunu işlediği tespit edildiğinden, adı geçeninin savunması alındıktan sonra 24 ay süreli durdurma cezası ile tecziyesi gerektiği,

• TEM Şube Müdürlüğü Polis Memuru Cengiz AYDIN'ın; çektiği delil niteliğindeki fotoğrafları müfettişliklerine ibraz etmediğine dair yeterli kanıt, ifade ve emareler bulunduğu, konu ile ilgili Emniyet Örgütü Disiplin Tüzüğü'nün 6/A-5. maddesinde belirtilen "Amir ve üstlerine iletilmesi gereken bilgi ve buyrukları, zamanında iletmemek ya da olayları, olaylarla ilgili bilgileri amirlerinden ve resmen istenmesi halinde de görevli ve yetkili kuruluş ve kişilerden gizlemek" şeklinde tanımını bulan disiplin suçunu işlediği tespit edildiğinden, adı geçenin savunması alındıktan sonra 4 ay süreli durdurma cezası ile tecziyesi gerektiği"

Kanaat ve sonucuna varılmış ve gereği için İçişleri Bakanlığı (Teftiş Kurulu Başkanlığı) ve Emniyet Genel Müdürlüğüne sunulmuştur.

Mülkiye Başmüfettişi Rıdvan AYDIN, Disiplin Soruşturmasını tamamladığı gün 19.02.2007 tarih ve 151/21 sayılı yazı ile konuyla ilgili olarak düzenlenen 19.02.2007 tarih ve 151/19, 37/12 sayılı disiplin raporunda; adı geçenlere memurluktan çıkarma cezası teklif edilmediğinden 657 sayılı Kanununun 142.maddesi gereğince haklarındaki görevden uzaklaştırma tedbirinin kaldırılmasının uygun olacağını belirtmiştir. Bunun üzerine Bakanlık Makamının 28.02.2007 tarihli onayı ile adı geçenler hakkındaki görevden uzaklaştırma tedbiri kaldırılmıştır.

Müteakiben, İçişleri Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulunun 08.06.2007 tarih ve 2007/31 sayılı kararıyla;

• Samsun İl Emniyet Müdürü Mustafa İLHAN'ın, "Görevin takdir ve yerine getirilmesinde hoşgörü ve savsaklamak" suçunu işlediği sübuta erdiğinden E.Ö.D.T.nün 13.maddesi gereğince "Kınama" cezası ile tecziye edilmesi gerekmekte ise de, geçmiş hizmetleri olumlu ve sicilleri iyi olduğundan bir alt ceza olan "Uyarma",

• 3. Sınıf Emniyet Müdürü Fikri YALMAN ile Emniyet Amiri Metin BALTA'nın, "Görevde kayıtsızlık göstermek, görevi savsaklamak veya geçerli bir özrü olmaksızın belirtilen sürede bitirmemek" suçunu işledikleri sübuta erdiğinden E.Ö.D.T.nün 5/A-6.maddesi gereğince "3 Günlük Aylık Kesimi" cezası ile tecziye edilmesi gerekmekte ise de, geçmiş hizmetleri olumlu ve sicilleri iyi olduğundan bir alt ceza olan "Kınama",

• 4. Sınıf Emniyet Müdürü Yakup KURTARAN, Komiserler Ahmet ÇETİNER, İbrahim FIRAT ile Polis Memuru İsmail TÜRK'ün, "Görevin takdir ve yerine getirilmesinde hoşgörü ve savsaklamak" suçunu işledikleri sübuta erdiğinden E.Ö.D.T.nün 13.maddesi gereğince "1 Günlük Aylık Kesimi", [Yakup KURTARAN hakkındaki karar Samsun 1. İdare Mahkemesince, Ahmet ÇETİNER hakkındaki karar ise Sivas İdare Mahkemesince iptal edilmiştir.]

• Polis Memuru Cengiz AYDIN'ın, "Amir ve üstlerine iletilmesi gereken bilgi ve buyrukları zamanında iletmemek ya da olayları, olaylarla ilgili bilgileri amirlerinden ve resmen istenmesi halinde de görevli ve yetkili kuruluş ve kişilerden gizlemek" suçunu işlediği sübuta erdiğinden

E.Ö.D.T.nün 6/A-5.maddesi gereğince "4 Ay Kısa Süreli Durdurma" cezası ile tecziye edilmesi gerekmekte ise de, geçmiş hizmetleri olumlu ve sicilleri iyi olduğundan bir alt ceza olan "3 Günlük Aylık Kesimi"

Cezalarıyla tecziye edilmiştir.

2- Ayrıca, Bakanlık Makamının 28.02.2007 tarihli onayı ile, Samsun Emniyet Müdürlüğünde görevli 4. Sınıf Emniyet Müdürü Yakup KURTARAN'ın Amasya Emniyet Müdürlüğüne, Emniyet Amiri Metin BALTA'nın Çorum Emniyet Müdürlüğüne, Komiser Ahmet ÇETİNER'in Sivas Emniyet Müdürlüğüne, Polis Memuru Cengiz AYDIN'ın Sinop Emniyet Müdürlüğüne, Polis Memuru İsmail TÜRK'ün Giresun Emniyet Müdürlüğüne re'sen atamaları yapılmıştır.

3- Konuyla ilgili olarak Samsun Cumhuriyet Başsavcılığınca Türk Ceza Kanunu kapsamında başlatılan işlemlere bakıldığında;

a) Emniyet Amiri Metin BALTA'nın işlemiş olduğu "İhmal suretiyle görevi kötüye kullanmak" iddiasından dolayı 5237 sayılı TCK'nun 257/2, Komiser İbrahim FIRAT'ın işlemiş olduğu "Soruşturmanın gizliliğini ihlal ederek zanlıya ait fotoğrafların görsel ve yazılı basında yer almasına sebebiyet vermek" iddiasından dolayı 5237 sayılı TCK'nun 285/1-4. maddeleri gereğince yargılanabilmeleri için 02.06.2007 tarih ve Sor:2007/2129, E:2007/3423, İd:2007/1381 sayılı İddianame ile açılan dava sonucunda Samsun 4. Asliye Ceza Mahkemesinin 22.10.2008 tarih ve Dos.2007/521, K.2008/587 sayısı ile **Beraat kararı** verilmiştir. Beraat kararı, katılanlar vekili Avukat Bahri Bayram Belen ve Cumhuriyet Savcısı Fikret Günay tarafından temyiz edilmiş ve dosya Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiş olup, Yargıtay incelemesi devam etmektedir.

b) 3. Sınıf Emniyet Müdürü Fikri YALMAN, 4. Sınıf Emniyet Müdürü Yakup KURTARAN, Komiser Ahmet ÇETİNER, Komiser Yardımcısı Davut YÜCE ile Polis Memurları Turgay KÖSE, Cengiz AYDIN, İsmail TÜRK, Harun ÜNSAL, Metin TUNAY, Yusuf KÜÇÜK, Osman KARA, Ersin KARAPAZARLIOĞLU haklarında "Suçluyu kayırma, ses ve görüntülerin kayda alınması, görevi kötüye kullanma, gizliliğin ihlali, suçu ve suçluyu övmek" iddialarından dolayı Samsun Cumhuriyet Başsavcılığının 08.06.2007 tarih ve Sor:2007/2129 sayılı kararı ile "**Ek kovuşturmaya yer olmadığına**" dair karar verildiği, bu karara müşteki vekilinin yaptığı itirazın Çarşamba Ağır Ceza Mahkemesinin 15.11.2007 tarihli ve 2007/574 değişik iş sayılı kararı ile reddine karar verildiği anlaşılmıştır.

H. SAMSUN İL JANDARMA KOMUTANLIĞI

1- İçişleri Bakanlığı Bakanlık Makamının 29.01.2007 tarihli onaylarıyla "Samsun İl Jandarma Komutanlığı görevlilerinin, AGOS Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink cinayeti zanlısı Ogün Samast'ın, 20.01.2007 Cumartesi günü saat:22:30 sıralarında Samsun Otogarında yakalanmasına müteakip, İl Emniyet Müdürlüğü TEM Şube Müdürlüğü Çay Ocağında Türk bayrağı ve Atatürk'ün 'Vatan Toprağı Kutsaldır. Kaderine Terk Edilemez.' sözlerinin yer aldığı TEMA Vakfına ait takvim önünde adı geçenle fotoğraf çektirmeleri, zanlıyı cep telefonu kamerası ile kayda almaları ve bunu zanlıya samimi bir yaklaşımla göstermeleri" konusunda Samsun İl Jandarma Komutanlığı personelinin sorumluluğunun belirlenmesi için müfettiş görevlendirilmesine karar verilmiştir. Bu doğrultuda görevlendirilen İçişleri Bakanlığı Mülkiye Başmüfettişi Rıdvan AYDIN ve Jandarma Müfettişi J. Kd. Albay İbrahim İŞGÜDER,

J. Yüzbaşı Murat BAYRAK- Samsun İl Jandarma Komutanlığı Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürü,

J. Bçvş. Birol USTAOĞLU- Samsun İl Jandarma Komutanlığı Asayiş, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Unsur Komutanı

J. Bçvş. Yüksel AVAN- Samsun İl Jandarma Komutanlığı Asayiş Şube Müdürlüğü Parmak İzi Uzmanı

J. Kd. Üçvş. Soner TURAN- Samsun İl Jandarma Komutanlığı Bölücü Faaliyetler Unsur Komutanı

Uzm. J. VI Kad. Çvş. Ahmet YILMAZ- Samsun İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğü Elemanı

Uzm. J.I Kad. Çvş. Atalay ÖZCAN- Samsun İl Jandarma Komutanlığı Olay Yeri İnceleme Birim Elemanı

Hakkında inceleme ve araştırma yapmışlardır.

İddia konusu Mülkiye Başmüfettişi Rıdvan AYDIN ile Jandarma Müfettişi J. Kd. Albay İbrahim İŞGÜDER tarafından incelenmiştir. Adı geçen Müfettişler, iddia konusunu ile ilgili olarak Samsun Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından TCK açısından yasal işlemlere başlanıldığı ve tahkikatın Soruşturma No: 2007/2129 sayı ile devam ettiği ve ayrıca iddianın 4483 sayılı Kanun kapsamı dışında kaldığını değerlendirmişlerdir. Bu doğrultuda, Ceza Hukuku boyutuyla konuyu görev kapsamına almamışlar, 4483 sayılı Kanun'a göre bir ön inceleme yürütmemişler ve bu hususu hazırladıkları Raporun "Kapsam Dışı Bırakılan İşler" başlığı altında belirtmişlerdir.

İddia konusunu inceleyen Müfettişler ceza hukuku açısından yetkili savcılık tarafından soruşturma başlatılması ve disiplin açısından da yetkili merciin Jandarma Genel Komutanlığı olması nedeniyle Tevdi Raporu hazırlamakla yetinmişlerdir. Düzenledikleri 19.02.2007 tarihli ve 151/20, 5 sayılı Tevdi raporunda;

- "Samsun İl Jandarma Komutanlığında Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürü J. Yüzbaşı Murat BAYRAK'ın; İl Jandarma Komutanlığı tarafından Müfettişliklerine gönderilen kamera görüntülerinde, AGOS Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink cinayeti zanlısı Ogün Samast'ın, 20.01.2007 Cumartesi günü saat 22:30 sıralarında Samsun Otogarında yakalanmasına müteakip, İl Emniyet Müdürlüğü TEM Şube Müdürlüğü Çay Ocağında, zanlıyı kendisine ait cep telefonunun kamerası ile kayda aldığı, bu görüntüleri zanlıya samimi bir yaklaşımla eline cep telefonunu vermek suretiyle gösterdiği,

- Samsun İl Jandarma Komutanlığı Asayiş, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Unsur Komutanı J. Bçvş. Birol USTAĞLU'nun; zanlı Ogün Samast'ın, 20.01.2007 Cumartesi günü saat 22:30 sıralarında Samsun Otogarında yakalanmasına müteakip, İl Emniyet Müdürlüğü TEM Şube Müdürlüğü Çay Ocağında Türk bayrağı ve Atatürk'ün 'Vatan Toprağı Kutsaldır. Kaderine Terk Edilemez.' sözlerinin yer aldığı TEMA Vakfına ait takvim önünde adı geçenle fotoğraf çektirilirken, takvimdeki yazının zanlının arka fonunda yer alması için özel gayret gösterdiği, zanlıya samimi bir yaklaşım gösterdiği,

- Samsun İl Jandarma Komutanlığı Asayiş Şube Müdürlüğü Parmak İzi Uzmanı J. Bçvş. Yüksel AVAN, Samsun İl Jandarma Komutanlığı Bölücü Faaliyetler Unsur Komutanı J. Kd. Üçvş. Soner TURAN, Samsun İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğü Elemanı Uzm. J. VI Kad. Çvş. Ahmet YILMAZ ve Samsun İl Jandarma Komutanlığı Olay Yeri İnceleme Birim Elemanı Uzm. J.I Kad. Çvş. Atalay ÖZCAN'ın; zanlı Ogün Samast'ın, 20.01.2007 Cumartesi günü saat 22:30 sıralarında Samsun Otogarında yakalanmasına müteakip, İl Emniyet Müdürlüğü TEM Şube Müdürlüğü Çay Ocağında Türk bayrağı ve Atatürk'ün 'Vatan Toprağı Kutsaldır. Kaderine Terk Edilemez.' sözlerinin yer aldığı TEMA Vakfına ait takvim önünde adı geçenle fotoğraf çektirdikleri,

- 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununun 15/b. maddesinde: "Jandarma personelinin işledikleri disiplin suçları için 477 sayılı 'Disiplin Mahkemeleri Kuruluşu, Yargılama Usulü ve Disiplin Suç ve Cezaları Hakkında Kanun' hükümleri uygulanır." hükmü ve Jandarma Teşkilat Görev ve Yetkileri Yönetmeliğininin 185. maddesinde: "Jandarma subay, astsubay, uzman jandarma, askeri öğrenci erbaş ve erleriyle sivil memurların, disiplin yoluyla cezalandırılması; **kendi disiplin amirlerinin yetkisindedir...**" hükmü doğrultusunda, Jandarma personeli hakkında kendi mevzuatlarına göre disiplin cezaları ile cezalandırılmaları hususunda takdir yetkisinin Jandarma Genel Komutanlığında olduğu"

Kanaat ve sonucuna varılmış ve Rapor gereği için Jandarma Genel Komutanlığına sunulmuştur.

2- Samsun Jandarma Komutanı tarafından, bahse konu olaya karışan Jandarma personellerinin eylemleri **disiplin tecavüzü niteliğinde** olduğu değerlendirilmiş ve 20.03.2007 tarihinde Askeri Ceza Kanunu'nun 162-171. Maddeleri gereğince;

J. Yüzbaşı Murat BAYRAK, 4 gün göz hapsi disiplin cezasıyla,

J. Bçvş. Birol USTAOĞLU, 5 gün göz hapsi disiplin cezasıyla,

J. Bçvş. Yüksel AVAN, J. Kd. Üçvş. Soner TURAN ve Uzm. J. VI Kad. Çvş. Ahmet YILMAZ 3'er gün göz hapsi disiplin cezasıyla,

Uzm. J.I Kad. Çvş. Atalay ÖZCAN, 2 gün göz hapsi disiplin cezasıyla,

Cezalandırılmıştır.

3- Ogün Samast'ın 20.01.2007 tarihinde Samsun Otogarında yakalanmasını müteakip İl Emniyet Müdürlüğü TEM Şube Müdürlüğü Çay ocağında fotoğraf çekilmesi olayı ile ilgili olarak ilgili Jandarma personellerine idari tedbir uygulanması kapsamında 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nun 14, Jandarma Teşkilat Görev ve Yetkileri Yönetmeliği'nin 184, Uzman Jandarma Atama ve Sicil Yönetmeliği'nin 7. maddeleri gereğince Samsun Valiliğinin 02.02.2007 ve 03.02.2007 tarihli onaylarıyla;

J. Bçvş. Yüksel AVAN, Samsun İl Jandarma Komutanlığı Asayiş Şube Müdürlüğü emrindeki görevinden, Tekkeköy İlçe Jandarma Komutanlığı emrine,

J. Bçvş. Birol USTAOĞLU, Samsun İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğü emrindeki görevinden, Çarşamba İlçe Jandarma Komutanlığı emrine,

J. Kd. Üçvş. Soner TURAN, Samsun İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğü emrindeki görevinden, Ondokuzmayıs İlçe Jandarma Komutanlığı emrine,

Uzm. J. VI Kad. Çvş. Ahmet YILMAZ, Samsun İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğü emrindeki görevinden, Çarşamba İlçe Jandarma Komutanlığı emrine,

Uzm. J.I Kad. Çvş. Atalay ÖZCAN, Samsun İl Jandarma Komutanlığı Merkez İlçe Jandarma Komutanlığı emrindeki görevinden, Tekkeköy İlçe Jandarma Komutanlığı emrine

Atanmışlardır.

Ancak, Mülkiye Müfettişi Rıdvan AYDIN ile Jandarma Müfettişi J. Kd. Albay İbrahim İŞGÜDER tarafından düzenlenen Tevdi Raporunda "zanhı kendisine ait cep telefonunun kamefası ile kayda aldığı, bu görüntüleri zanhıya samimi bir yaklaşımla eline cep telefonunu vermesi"

suretiyle gösterdiği" tespit edilen Samsun İl Jandarma Komutanlığı Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürü J. Yüzbaşı Murat BAYRAK hakkında herhangi bir idari tedbire başvurulmamıştır.

4- Diğer taraftan, Samsun Cumhuriyet Başsavcılığının 2007/2129 soruşturma numarası üzerinden Samsun İl Jandama Komutanlığı görevlileri Birol Ustaoglu, Murat Bayrak, Yüksel Avan, Atalay Özcan, Ahmet Yılmaz ve Soner Turan haklarında "suçluyu kayırma, ses ve görüntülerin kayda alınması, görevi kötüye kullanma, gizliliğin ihlali, suçu ve suçluyu övmek" suçlarından yürüttüğü soruşturma sonucunda, eylemlerinin suç teşkil etmediği, ancak disiplin soruşturması yapılabilecek mahiyette olduğundan bahisle 22.06.2007 tarihli ve 2007/2129 (2007/10584) soruşturma sayı ile ek kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildiği, bu karara müşteki vekilinin yaptığı itirazın Çarşamba Ağır Ceza Mahkemesinin 15.11.2007 tarihli ve 2007/574 değişik iş sayılı kararı ile reddine karar verildiği anlaşılmıştır.

V- AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİNİN DİNK CİNAYETİ KARARINA İLİŞKİN BİLGİLER VE GELİŞMELER

A. ŞİŞLİ 2. ASLİYE CEZA MAHKEMESİNDEKİ DAVA

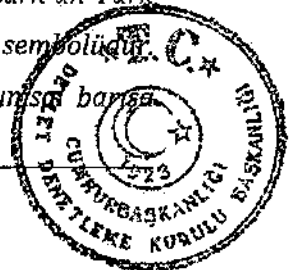
Asliye Cezada açılan dava ve davanın sonlandırılması süreci kısaca aşağıda özetlenmiştir.

Ermeni kökenli Türk vatandaşı olan AGOS Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink, Ermeni kökenli Türk vatandaşlarının kimlik sorunu hakkındaki görüşlerini ifade ettiği **Ermeni Kimliği Üzerine** üst başlıklı sekiz makeden (Kuşaklara dair, Kilise 'nin rolü, Kaç Vartan'ın Çocukları, Pratik kimliğin teorisi, *Batı: Cennet ve Cehennem, Ermeni' nin Türk'ü, Türk'ten kurtulmak ve Ermenistan 'la tanışmak*) oluşan bir yazı dizisini **7 Kasım 2003 - 13 Şubat 2004** tarihleri arasında genel yayın yönetmeni olduğu AGOS Gazetesinde yayınlamıştır.

Ayrıca bu dönemde; AGOS gazetesindeki köşesinde **06.02.2004** tarihinde Türkiye'nin ilk kadın pilotu olarak tanınan ve modern kadının temsilcisi olarak görülen Atatürk'ün evlat edindiği kızı, Sabiha GÖKÇEN'nin Ermeni asıllı olduğundan söz eden bir yazı yer almıştır.

Bu haber **21 Şubat 2004'te** AGOS'tan alıntılanarak Hürriyet Gazetesinde "**Sabiha Gökçen mi Hatun Sebilciyan mı**" başlığıyla manşetten verilmiştir.

Agos Gazetesinde ve Hürriyette yayımlanan söz konusu haber üzerine **22 Şubat 2004'te** Genelkurmay Başkanlığı Genel Sekreterliği, "*Kendisi Türk Silahlı Kuvvetleri'nin ilk kadın savaş pilotu olarak Türk havacılığının onursal bir ismidir. Sabiha Gökçen aynı zamanda Atatürk'ün Türk kadınının Türk toplumu içinde bulunmasını istediği yeri gösteren değerli ve akılcı bir semboldür. Böyle bir sembolü amacı ne olursa olsun tartışmaya açmak milli bütünlüğe ve toplumsal barışa*

katkısı olmayan bir yaklaşımdır. Bir iddiayı, milli duygu ve değerleri de kötüye kullanarak bu şekilde yayımlamanın habercilik olarak nitelendirilmesini kabul etmek mümkün değildir. Ulusal birlik ve beraberliğimizin en güçlü olması gereken bu dönemde milli birlik ve beraberliğimize ve milli değerlerimize yönelik bu tip yayımların ne amaçla yapıldığı Türk toplumunun büyük bir kesimince artık anlaşılmakta ve endişe ile izlenmektedir.” şeklinde bir açıklama yayınlamıştır.

Yazının sonrasında, aşırı fanatik grupların Hrant Dink'i farklı yerlerde sıklıkla protestoları ve tehdit içerikli mesajları üzerine İstanbul Vali Yardımcısı Hrant Dink'i makamına davet etmiş ve iki MİT görevlisinin de iştirakiyle söz konusu tepkiler hakkında görüşme yapmışlardır.

27 Şubat 2004 tarihinde bir grup tarafından AGOS Gazetesi'nin bulunduğu binanın önünde gösteri yapılmış ve aynı gün (M.S.) adında bir kişi, AGOS Gazetesinde yayımlanan yazı dizisinin 13 Şubat 2004 tarihinde yayımlanan ve **“Ermenistan'la tanışmak”** başlıklı sekizinci makalesinde geçen **“Türk'ten boşalacak o zehirli kanın yerini dolduracak temiz kan, Ermeni'nin Ermenistan'la kuracağı asil damarda mevcuttur”** sözüyle Türklere hakaret ettiği iddiasıyla Şişli Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunmuştur.

Bunun üzerine Şişli Cumhuriyet Savcılığı evrakı 2004/3035 sayılı soruşturma sırasına kaydetmiş, yapılan soruşturma sonunda, eylemin 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 159. maddesinde düzenlenen “Türklüğü alenen tahkir ve tezyif” suçunu oluşturduğundan bahisle, 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 162. maddesi gereğince hakkında takibat yapılmasına ilişkin **30.03.2004 tarihli Adalet Bakanlığı “Olur”u ile izin verilmesi üzerine**, adı geçen hakkında 16.04.2004 tarih 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun “Türklüğü alenen tahkir ve tezyif etmek” suçunu düzenleyen 159/1. maddesi uyarınca hakkında iddianame düzenlenerek ceza davası açılmış ve Şişli 2. Asliye Ceza Mahkemesinin 2005/184 sayılı esası üzerinden kovuşturmaya başlanmıştır.

Görülen dava sırasında bazı gruplar tarafından Hrant Dink aleyhinde gösteriler yapılmış ve bir takım parti, dernek ve şahıslar Türk olarak hakarete uğradıklarını ileri sürerek mahkemeden davaya müdahil olma talebinde bulunmuşlardır. Dink'in avukatlarının, söz konusu fanatik grupların davaya taraf olmalarına izin verilmesi halinde davanın ayrımcı nitelik kazanacağı gerekçesiyle bu taleplere karşı çıkmış, ancak Şişli 2. Asliye Ceza Mahkemesi söz konusu şahısların taleplerini kabul ederek müdahilliklerine karar vermiştir.

Yargılama sırasında, Şişli 2. Asliye Ceza Mahkemesi 14 Aralık 2004 tarihinde ceza hukuku alanında uzman üç kişiyi bu yazı dizisini incelemek üzere bilirkişi olarak tayin etmiştir. Söz konusu bilirkişi raporu 15 Mayıs 2005 tarihinde dava dosyasına sunulmuş ve raporda Hrant Dink'in 765 sayılı TCK'nın 159. maddesindeki **suçu işlemediği** belirtilmiş ise de, bu rapora rağmen Şişli 2. Asliye Ceza Mahkemesi 7 Ekim 2005 tarihinde 2005/184 esas ve 2005/1082 sayılı

kararı ile ilgilinin; Yazmış olduğu yazının eleştiri amacıyla yapılan düşünce açıklaması olmadığı ve "Türk'ten boşalacak o zehirli kanın yerini dolduracak temiz kan Ermeni'nin Ermenistan'la kuracağı asil damarında mevcuttur." şeklindeki yazıların bir nevi Türk'ün kanının pis, aşağılayıcı, incitici nitelikte gösterdiği gerekçeleriyle TCK'nın 159/1 ve 647 sayılı Kanun'un 6. maddeleri uyarınca **6 ay hapis cezası** ile cezalandırılmasına ve cezasının ertelenmesine hükmetmiştir.

Şişli 2. Asliye Ceza Mahkemesi mahkûmiyet kararının gerekçesinde, söz konusu gazetenin okurlarının yazarın davaya konu yazısında kullandığı ifadelerin gerçek anlamını kavramak için yazı dizisinin tamamını okumak zorunda olmadığını hatırlattıktan sonra, dizinin son makalesi olan "**Ermenistan'la tanışmak**" başlıklı yazısında kullandığı ifadelerden dolayı Hrant Dink'i suçlu bulmuş ve düşünce özgürlüğünün sınırsız olmadığını, kanunla ya da ahlakla söz konusu özgürlüğe sınırlama getirilebileceğini ve hakaretin ya da aşağılayıcı sözlerin korunmadığını belirtmiştir.

Şişli 2. Asliye Ceza Mahkemesince verilen 07.10.2005 gün ve 2005/184 esas ve 2005/1082 sayılı hüküm, katılanlar Mustafa ÖZKURT, Mehmet SOYKAN, Zeki HACİBRAHİMOĞLU, Kemal KERİNÇSİZ ve sanık Hrant Dink müdafileri tarafından temyiz edilmiş, sanık vekilleri tarafından atılı suçun maddî ve manevî unsurlarının oluşmadığı gerekçesiyle hükmün **bozulması**" talebinde bulunulmuştur.

Dosyayı inceleyen Yargıtay 9. Ceza Dairesince verilen **2006/711** esas ve **2006/2497** sayılı kararda;

"...Davanın niteliği itibariyle suçtan, doğrudan zarar görmeleri söz konusu olmayan müştekilerin katılmalarına ilişkin karar hukuki değerden yoksun olup yok hükmünde bulunmakla hükmü temyize de yetki vermeyeceğinden katılanlar vekillerinin temyiz isteklerinin CMUK'nun 317. maddesi uyarınca REDDİNE,

Sanık müdafinin temyizine hasren yapılan incelemede de,

Suçta konu yazının yayımlandığı mevkute, sanığın mevkutedeki konumu, hitap edilen kitle, yayımlanma amacı ile hitap edilen kitle tarafından algılanma biçimi de gözetilerek, dava konusu yazı dizisi bir bütün olarak ele alınıp değerlendirildiğinde, suça konu "Türk'ten boşalacak o zehirli kanın yerini dolduracak temiz kan, Ermeni'nin Ermenistan'la kuracağı asil damarında mevcuttur." ibaresinin Türklüğü tahkir ve tezyif edici nitelikte olduğunda kuşku bulunmamakta, bir toplumu yüceltirken başka bir toplumu aşağılamanın Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile öngörülen ifade özgürlüğü kapsamında bulunduğunu kabul de mümkün görünmemekle sanık müdafinin yerinde görünmeyen itirazlarının reddine; Ancak

1- Tefhim edilmekle hükmün esasını oluşturan kısa kararda 647 sayılı Yasanın 4. maddesinin tatbikine yer olmadığına karar verildiği halde gerekçeli kararda bu konuya herhangi bir şekilde değinilmemek suretiyle hükümde çelişki yaratılması,

2- Atılı suçun niteliği itibariyle doğrudan zarar görmeleri söz konusu olmayan şahısların davaya katılmasına karar verilerek lehlerine vekâlet ücreti tayini,

3- Kararda yargılama masrafı miktar ve dökümünün gösterilmemesi,

Sebeplerinden dolayı hükmün BOZULMASINA 1.5.2006 gününde oybirliğiyle karar verilmiştir.

Bu karara karşı da Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı 06.06.2006 tarih ve 2006/9-034001 sayılı yazı ile Sanığın üslubuyla polemiğe yol açsa ve rahatsız edici olsa bile, yazıda geçen "Türk" sözcüğünün Türkleri ya da Türklüğü değil Ermenilerdeki/Ermeni kökenlilerdeki "hatalı Türk anlayışı/olgusu" yerine kullanıldığından, dolayısı ile zehirli kan ile de Türklerdeki kan kastedilmediğinden, Türklere yönelik bir tahkir ve tezyiften söz edilemeyeceğini, kaldı ki aksinin kabulü halinde ise, sanığın eleştiri sınırları içinde kalan, hatta mensubu olduğu cemaat/Diaspora yönünden "özeleştirici" niteliği taşıyan sözlerde atılı suçun maddi ve manevi unsurunun oluşmadığını gerekçe göstererek söz konusu kararın bozulması talebiyle itirazda bulunmuştur.

İtirazı inceleyen Yargıtay Ceza Genel Kurulu 2006/9-169 Esas ve 2006/184 sayılı kararla;

"Anayasa ve AİHS'nin ifade özgürlüğü ile ilgili maddelerine atıf yapılarak, sanığın yazısında küçültme unsuru ile kullandığı, "zehirli kan" sözcüğünün Türklere yönelik, kötü niyetle kullanılan ibarenin Türklüğü tahkir amacı ile kaleme alındığı, Ermeni toplumunu yüceltirken, Türk toplumunu aşağılamanın ifade özgürlüğü ve eleştiri kapsamında değerlendirilemeyeceği sonucuna ulaşıldığı ifade edilmiş, yerel mahkeme kararının gerekçesinde yetersizlik bulunmakla birlikte yapılan hukuki değerlendirmelerde, özel dairece belirtilen (usul yönünden) bozma nedenleri dışında isabetsizlik bulunmadığı"

Gerekçesiyle altıya karşı on sekiz oyla İTİRAZIN REDDİNE şeklinde hüküm kurmuştur.

Bozma üzerine dosya yerel mahkeme olan Şişli 2. Asliye Ceza Mahkemesine geri gönderilmiş ve 2006/1241 esasına kaydı yapılarak yargılamaya devam edilmiş, dolayısıyla mahkûmiyet kararı kesinleşmemiştir.

Hrant Dink 19.01.2007 tarihinde AGOS Gazetesinin önünde öldürülmeden önce, Şişli 2. Asliye Ceza Mahkemesinde kendisi hakkında verilen kararı temyiz yoluna gitmiş ve 11.01.2007 tarihinde dava dosyası ile bu konudaki mağduriyetini Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine taşımıştır.

Hrant Dink'in 19.01.2007 tarihinde ölmesi nedeniyle **Şişli 2. Asliye Ceza Mahkemesi** dosyasından Dink ile ilgili kısım ayrılarak aynı mahkemenin 2007/250 esas dosyası üzerine kaydı yapılmış ve 12.03.2007 tarihinde davanın düşürülmesine karar verilmiştir.

B. AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİNDEKİ DAVA

Hrant Dink Şişli 2. Asliye Ceza Mahkemesinde devam etmekte olan bu dava ile ilgili mağduriyetini **11.01.2007** tarihinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine taşımıştır.

Hrant Dink'in Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi nezdinde Türkiye Cumhuriyeti aleyhine verdiği ve 22.02.2007 tarihinde AHİM'in 2668/07 sayısına kayıtlı 11.01.2007 tarihli dilekçede; *Agos Gazetesi'nde yayımlanan sekiz adet makalesi nedeniyle mahkûm edilmesinin ifade özgürlüğüne müdahale olduğu gerekçesiyle Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin (AİHS) 10. Maddesinin; mahkûmiyete ilişkin yerel mahkeme kararında etnik kimliğe dayalı kriterlere atıf yapılması ve müdahillik talebinde bulunan kişilerin Türk oldukları ve bu nedenle menfaatleri bulunduğu tespit edilerek davaya müdahil sıfatıyla katılmalarının kabulü sebebiyle Hrant Dink'in davasının bağımsız ve tarafsız mahkemede görülmediğini iddia ederek AİHS'nin adil yargılanma hakkını düzenleyen 6. maddesinin; eski TCK'nın 159. Ve yeni TCK'nın 301. Maddesinin, "Türk kimliği", "inkâr" gibi muğlak ifadeler içermesi nedeniyle adli makamların farklı ve çelişkili yorumlara neden olması nedeniyle öngörülebilirlik şartını yerine getirmediğini iddia ederek AİHS'nin ifade özgürlüğüne ilişkin 10. Maddesiyle bağlantılı olarak ayrımcılık yasağına ilişkin 14. Maddesinin ihlal edildiği ileri sürülmüş ve ihlal edilen hakları nedeniyle uğradığı manevi zararın giderilmesi için 100.000 Euro manevi tazminat ödenmesi, masraf ve avukatlık ücretinin davalı Hükümet tarafından karşılanmasına ve ilgilinin adli yardımdan yararlandırılmasına karar verilmesi talep edilmiştir.*

Bundan sonra devam eden süreçte, Hrant Dink'in mirasçıları Rahil Dink, Delal Dink, Arat Dink, Sera Dink ve Hasrof Dink ve 18 Aralık 2007, 21 Mayıs 2008, 27 Kasım 2008 ve 22 Aralık 2008 tarihlerinde AİHM' ye başvurmuşlar ve Hrant Dink'in yapmış olduğu başvuruyu da devam ettirmek istediklerini söyleyerek sürece müdahil olmuşlardır.

Mirasçılar AİHM'e yaptıkları başvuruda:

- Devletin yaşam hakkını koruma görevini yerine getirmediğini,
- Hrant Dink'in öldürülmesi sonrasında devlet görevlileri hakkında eksik inceleme/soruşturma yürütüldüğünü,

- Ceza Kovuşturmasının etkisiz kaldığını,

- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin AİHS 2. Maddesinde belirtilen Yaşama Hakkı, 6. Maddesinde belirtilen Adli Yargılanma Hakkı ve 14. Maddesinde

Ayrımcılık Yasası maddeleri yönüyle Türkiye Cumhuriyeti Devletinin yükümlülüklerini yerine getiremediğini

Söyleyerek şikâyetle bulunmuşlardır.

Dışişleri Bakanlığının Cumhurbaşkanlığına hitaplı 15.02.2011 tarih ve AKGY-17 sayılı yazıları ekinde yer alan bilgi notunda belirtildiği üzere; AİHM'e ülkemiz aleyhine yapılan başvuru tebliğ edildikten sonra ekleriyle birlikte ilgili makamlara iletilmiş, Adalet ve İçişleri Bakanlıklarının savunmaya esas teşkil edecek bilgi, belge ve değerlendirmeleri temin edilmiş, bu çerçevede Dışişleri Bakanlığının ilgili birimler içi hiyerarşik yapılanması içerisinde onay sürecine tabi tutulmuş ve nihai şekli verilen metin "Hükümet Görüşü" haline getirilerek AİHM'e sunulmuştur.

Anılan bilgi notundan anlaşıldığı üzere; söz konusu başvurular AİHM tarafından karara bağlanmadan önce, AİHM içtihatları çerçevesinde ve AİHM tarafından belirlenecek meblağ üzerinden dostane çözüme hazır olduğu AİHM Sekreteryasına bildirilmiş, ancak, dostane çözüm önerisinden olumlu sonuç alınamamıştır.

AİHM'in 14 Eylül 2010 tarihinde vermiş olduğu karar metninde, yukarıda yazılı şikâyetlerin AİHM tarafından değerlendirildiği, davanın mirasçılar tarafından belirtilen AİHS'nin yaşam hakkını düzenleyen **2. Maddesi** ile Hrant Dink'in ölmeden önce vermiş olduğu dilekçede belirttiği AİHS'nin ifade özgürlüğünü düzenleyen **10. Maddesi** kapsamında ele alındığı, bir diğer ifadeyle tüm dosya kapsamının anılan iki madde dikkate alınarak değerlendirildiği anlaşılmıştır.

14.09.2010 tarihli AİHM kararından, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin dava konusu olayı nasıl ele aldığı, değerlendirdiği ve buna mukabil Türkiye Cumhuriyeti Devletinin yapmış olduğu savunma ile dava sonunda verilen kararda belirtilen hususlar aşağıda özetlenmiştir.

1- Yaşam Hakkının İhlal Edildiği İddiası

Dink Ailesince:

- Fikir ve düşünceleri nedeniyle Şişli 2. Asliye Ceza Mahkemesince suç tespiti yapılması sonrasında aşırı milliyetçi akımların açık hedefi haline gelmesine rağmen Hrant Dink hakkında koruma tedbiri alınmadığı, devletin bu anlamda koruma tedbirini harekete geçirecek mekanizmalarını çalıştırmadığı,
- Gerekli tedbirleri almayan kamu görevlileri ve polis memurları hakkında başlatılan ceza soruşturmalarının etkisiz kaldığı, bu soruşturmalara etkili bir biçimde katılmadıkları, soruşturmayı üstlenen organların ifa ettiği görevlerinde hiçbir surette bağımsız olmadıkları, bu anlamda da etkin/yeterli bir ceza soruşturması gerçekleştiremedikleri

İddia edilmiştir.

Buna mukabil Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine gönderdiği savunmasında Dink Ailesinin iddialarının doğruları yansıtmadığını vurgulamıştır.

Hükümet;

- AİHS'nin 2.maddesinde yer alan, bireyin yaşam hakkının üçüncü şahsın her türlü fiiline karşı korunmasını gerektirecek pozitif bir yükümlüğü kabul ederek, bu yükümlülüğün ancak istisnai durumlarda, ilgili kişinin yaşamı için gerçek, doğrudan ve yakın bir tehdidin mevcudiyeti halinde doğabileceği,
- Hrant Dink'in güvenlik güçlerinden yakın koruma talep etmediği, yakın koruma talebi açık bir biçimde dile getirilmediğinden adı geçen yaşadığı semtte ve işyeri çevresinde alınan genel güvenlik önlemlerinden yararlandığı,
- Cinayet failinin cinayetin hemen ertesinde yakalandığını ve ivedilikle ceza soruşturmasının başlatılarak sorumlulukları bulunan birimlerinin farklı zamanlarda inceleme/soruşturmalara tabi tutulduğunu bu anlamda da bir eksiklik bulunmadığını

Savunmuştur.

Mahkeme iddia ve savunmanın gerekçelerini değerlendirdikten sonrası Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin, Yaşam Hakkının devlete yüklemiş olduğu sorumlulukları yerine getiremediği kanaatine ulaşmıştır.

Yaşam Hakkının İhlali Hakkında;

Mahkeme, Sözleşme'nin 2(1). Fıkrasının ilk cümlesinin (Herkesin yaşam hakkı yasanın koruması altındadır.) devlete sadece kasten ve hukuka aykırı olarak öldürmekten kaçınma yükümlülüğü değil, ancak aynı zamanda kaza yetkisi içinde (egemenlik alanında) bulunan kişilerin yaşamını korumak için gerekli tedbirleri alma yükümlülüğü de yüklediği, bu açıdan devletlerin, kişilere karşı saldırıları caydırıcı nitelikte somut bir ceza mevzuatı yürürlüğe koyarak ve suçların önlenmesini, bastırılmasını ve yaptırım altına alınmasını sağlayan bir uygulama mekanizmasına dayanarak yaşam hakkının korunmasını temel görev olarak yerine getirdiği, ayrıca bu hükmün, belli durumlarda, devletlerin, başkalarının cezai fiilleriyle yaşamı tehdit edilen kişileri korumak için koruyucu güvenlik önlemlerini alma pozitif yükümlülüklerini de içerdiği,

Bu pozitif yükümlülüğün, modern toplumlarda güvenliği sağlamadaki güçlükler, insan davranışlarının önceden kestirilemezliği ve operasyonel tercihlerin önceliklere ve kaynaklara göre yapılmak zorunda oluşu da göz önünde bulundurularak, yetkili makamlara imkânsız veya aşırı bir külfet yüklemeyecek içerikte yorumlanması gerektiği, bundan dolayı, Sözleşme açısından,

yöneldiği iddia edilen her tehdit, yetkili makamları bunun gerçekleşmesini önlemek amacıyla somut önlemler almaya zorunlu kalmadığı, **bir pozitif yükümlülüğün varlığından bahsetmek için, belirli bir bireyin yaşamına karşı üçüncü kişinin suç fiillerinden kaynaklanan gerçek ve yakın bir tehlikenin mevcudiyetinin o anda ilgili makamlar tarafından bilinmesi veya bilinebilecek durumda olması ve makul biçimde değerlendirildiğinde söz konusu makamların, kendi yetkileri çerçevesinde bu tehdidi bertaraf etmeye elverişli tedbirleri almadıkları hususunun sabit olmasının gerekli olduğu,**

Hrant Dink'in yaşamı üzerinde açık ve yakın bir tehlikenin mevcudiyeti konusunda; güvenlik güçlerinin, ilgiliye karşı (katledilmesine kadar geçen süreçte) aşırı milliyetçi çevrelerin yoğun düşmanlığından aşağıda sayılan gerekçelerle haberdar olduğunun düşünüldüğü,

- Öncelikle Agos gazetesinde Şubat 2004'te Atatürk'ün manevi kızının Ermeni kökenli olduğuna ilişkin makalenin yayımlanmasının ardından, bunu Atatürk imajını bozma girişimi olarak gören aşırı milliyetçi gruplar tarafından gösteriler yapılması ve Fırat Dink'e bazıları resmi makamların bilgisi dahilinde olan tehdit mektuplarının gelmesi,

- 27 Şubat 2004'te sonuncusu "Türk'ten boşalacak o zehirli karn yerini dolduracak temiz kan, Ermeni'nin Ermenistan'la kuracağı asil damarında mevcuttur" ifadesini içeren makalenin de aralarında bulunduğu yazı dizisinin yayımının ardından, aşırı milliyetçi bir grubun militanlarının Fırat Dink'e karşı hoşnutsuzluklarını gösteren bir gösteri yapmaları ve aynı gün Türklüğü aşağıladığına dair suç duyurusunda bulunmaları, bu gruplara mensup kişilerin, anılan ifadelerden dolayı ilk derece yargıcı tarafından Fırat Dink'e karşı yürütülen ceza davasına da müdahil olarak kabul edilmeleri, bu şekildeki müdahillik talebinin kabulü ile yargıcın, bu kişilerin Türk kökenli olmalarından dolayı aşağılanmış oldukları iddiasını ciddiye aldığı gösterdiği, Yargıtayın, Ermeni kökenli bir gazeteci olan başvuran hakkında, aşırı milliyetçi Türk çevreler nezdinde hassas bir konu olan "Türklüğü aşağılamadan" dolayı verilen mahkûmiyet kararını onadığı,

- Trabzon ve İstanbul Emniyetinin ve Trabzon Jandarmasının bu cinayet olasılığından ve hatta azmettirdiğinden şüphelenilen kişilerin kimliğinden haberdar olduğu,

- Emniyet birimleriyle ilgili olarak, İstanbul Savcılığı ve İçişleri Bakanlığı müfettişleri tarafından yürütülen soruşturmaların, cinayeti azmettirmekle ve yardım etmekle suçlanan iki kişinin (Y.H. ve E.T.) Trabzon Emniyet birimlerince tanınan ve onların gözetimi altında bulunan kişiler olduğunu ortaya çıkardığı, Trabzon Emniyetinin muhbirlerinden biri olan E.T., 'nin polislere Y.H.'nin Fırat Dink cinayetinin hazırlığında olduğunu ihbar ettiği,

- Trabzon Emniyetinin, İstanbul Emniyetini, Y.H.'nin Fırat Dink'i öldürme planları hazırladığı ve bu kişinin adli geçmişinin ve kişiliğinin de bu fiili işlemeye müsait olduğu konusunda 17 Şubat 2006 tarihli yazı ile resmi olarak bilgilendirdiği,

• Ayrıca, İstanbul Emniyeti, Ermeni kökenli yurttaşlar aleyhine terör eylemleri olasılığına karşı daha önce uyarıldığı,

• Jandarmaya ilişkin olarak, önce İstanbul Savcılığının, ardından da İçişleri Bakanlığı Müfettişlerinin soruşturmalarında, C.I. isimli muhbirin, Trabzon Jandarma İstihbarat biriminde görevli V.S. ve O.Ş. isimli iki astsubayı bu suçtan haberdar ettiğini, bu kişilerin de Trabzon Jandarma Komutanı dahil, kendi hiyerarşik amirlerini bu suçtan detaylı olarak haberdar ettiklerini ileri sürdükleri,

• Fırat Dink cinayetini azmettirmekle suçlanan kişilerin, niyetleri konusunda çok ketum görünmedikleri, kendi planlarından, öldürülecek kişi olarak Fırat Dink'in fotoğrafını göstermek suretiyle, aleni biçimde çevrelerine bahsettikleri, açık havada silah talimi yaptıkları ve internet kafede cinayeti planladıkları,

Bu nedenlerden dolayı, Mahkemenin, resmi makamların Fırat Dink'in ölümcül bir saldırıya maruz kalma ihtimalinin yüksek olduğunu bildiklerini ya da bilebilecek durumda olduklarını düşündüğü, ayrıca, somut koşullara bakıldığında, bu tehlikenin açık ve yakın bir tehlike olduğu,

Mahkemenin bu noktada, resmi makamların, Fırat Dink'e karşı öngörülen tehlikenin vücuda gelmesini engellemek adına kendilerinden beklenecek her türlü önlemi alıp almadığını incelediği,

Üç ulusal makamın, (cinayetin planlandığı ve hazırlandığı yerin sorumlusu olarak Trabzon Emniyeti ve Trabzon Jandarması ile cinayetin işlendiği ve mağdurun ikamet ettiği yerin sorumlusu olarak da İstanbul Emniyetinin) başvuranın yaşamının korunması ile ilgili olduğu; Bu makamlardan hiçbirinin, ayrı ayrı ya da birbiriyle koordineli biçimde, planlanmasından ve yakında işleneceğinden haberdar olmalarına rağmen Fırat Dink cinayetinin engellenmesi amacıyla harekete geçmediği,

Fırat Dink'in, bir kısmı Yargıtay tarafından Türklüğe hakaret olarak nitelenen gazete yazılarından dolayı, bazı çevrelerin kendisine karşı düşmanlığını hissetmiş olsa bile, Trabzon'daki aşırı milliyetçi bir grubun kendisi hakkında cinayet planları yaptığından haberdar olma imkanı olmadığı, bu nedenle, Fırat Dink'in yaşamını koruma görevinin, kendisinin talebini beklemeden sözkonusu cinayetin planlanmasından haberdar olan ulusal makamlara düştüğü,

Tespit ve değerlendirmelerinde bulunmuş ve davanın somut koşullarında, **resmi makamların, Hrant Dink'in yaşamı hakkında açık ve yakın tehlikenin vücuda gelmesini engellemek için başvurması gereken önlemleri almadıkları** sonucuna varmış ve Dolayısıyla, maddi yönden **Sözleşmenin 2. maddesinin ihlal edildiğine** karar vermiştir.

KUTU 1- AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİNİN YAŞAM HAKKI İLE İLGİLİ UYGULAMASI

Yaşama hakkı en temel haktır. Yaşama hakkı karşısında diğer haklar türev yani ikincil haklardır. Diğer bütün hakların kullanımı ve varlığı bu hakka bağlıdır. Bu açıdan yaşama hakkı mutlak bir haktır. Yaşama hakkı, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde dokunulmaz haklar ya da hakların sert çekirdeğini oluşturmaktadır.

Yaşam hakkı, her insanın doğuştan sahip olduğu, hukuk tarafından korunan ve keyfi olarak yoksun bırakılmayacak kutsal bir haktır. Yaşama Hakkı "Mutlak Hak"lardandır. Bir hakkın mutlak olması sözleşmede belirtilen istisna halleri dışında bu hakka sınırlamalar getirilemeyeceği ve hakkın özüne dokunulamayacağını ifade eder.

Sözleşmenin 2. maddesinde "herkesin yaşam hakkı yasanın koruması altındadır." denilerek ayırım gözetmeksizin tüm insanların yaşamını kanun himayesine almıştır. "mahkemece yasaya uygun bir suç nedeniyle hükmedilen ölüm cezası dışında hiç kimse kasten öldürülemez." denilerek bu konuda kesin hüküm ortaya konulmuştur.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 2. maddesi, taraf devletlere yaşam hakkının korunmasıyla ilgili, biri negatif diğeri pozitif olmak üzere iki tür yükümlülük yüklemektedir. Negatif yükümlülük, devletlerin, (Sözleşme'de yer alan istisna halleri dışında) kasıtlı veya taksirli olarak hiç kimseyi öldürmemelerini ve bireyin hayatını tehlikeye atmamalarını ifade eder. Pozitif yükümlülük ise, devletlerin kendi yetki alanında yaşayan herkesin yaşam hakkını korumasını ifade eder. Fakat yaşam hakkıyla ilgili devletlere yüklenen pozitif yükümlülük, kişilere devamlı bireysel koruma sağlayacak kadar sınırsız ve mutlak değildir. Pozitif yükümlülük bir sonuç yükümlülüğü değil, olanak yükümlülüğüdür.

1995'te verilen Mc Cann ve diğerleri-Birleşik Krallık kararında AİHM, devletin yaşam hakkını koruma ödevinin, **güç kullanılarak öldürülen kişiler hakkında etkili bir resmi soruşturma yapmayı gerektirdiğini belirlemiş** ve ilk kez devletlerin yaşam hakkı çerçevesinde bazı pozitif yükümlülükleri olduğunu dolaylı olarak benimsemiştir. Buna göre;

- Yaşam hakkını etkin bir şekilde koruyan yasal rejim oluşturmak
 - Yaşamı tehlikede olan kişiler için koruyucu tedbirler almak
 - Kuvvete başvurma sonucunda gerçekleşen ölüm durumunda yeterli ve etkin soruşturma yapmak
- devletin yükümlülüğü altındadır.

1-Yaşam hakkını etkin bir şekilde koruyan yasal rejim oluşturmak: Devletler yaşam hakkına yönelik eylemleri ceza kanunlarında suç olarak düzenlemeli ve bu tür suçların

işlenmesini önlemek için caydırıcı tedbirler alınmalıdır. Bu suçların önlenmesi için yeteri kadar kolluk kuvveti bulundurmak ve bu suçu işleyenlerin cezalandırılabilmesi için gerekli adli teşkilatı kurmak da devletlerin yükümlülüğü altındadır.

2-Yaşamı tehlikede olan kişiler için koruyucu tedbirler almak: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne taraf devletler, egemenlik yetkileri dahilinde, hayatı tehlikede olan kişileri üçüncü kişilerden gelecek tehlikelere karşı da korumakla yükümlüdür. Devletlerin bu pozitif yükümlülükleri sonuç alma yükümü değil, olanak yükümüdür.

Hükümlü ve tutukular ile gözaltında bulunan kişiler bakımından Sözleşme'nin 2. maddesi özel bir korumayı gerektirir. Bu yükümlülük mahkumların intihar etmelerinin önlenmesini de içermektedir. AİHM'e göre gözaltındaki kişiler korunmasız bir durumda olup, yetkililer bu kişileri korumakla yükümlüdürler.

AİHM'e göre Sözleşme'nin 2. maddesi ayrıca, belirli bazı durumlarda yetkililere, başka birinin suç niteliğindeki eylemleri nedeniyle yaşamı risk altında olan bir bireyi korumak için önleyici tedbirler alma şeklinde pozitif bir yükümlülük de yükler. Ancak bu yükümlülük, modern toplumlarda güvenliği sağlamadaki güçlükler, insan davranışlarının önceden kestirilemezliği ve operasyonel tercihlerin önceliklere ve kaynaklara göre yapılmak zorunda oluşu akılda tutularak, yetkililere imkansız veya orantısız bir külfet yüklemeyecek şekilde yorumlanmalıdır.

AİHM'e göre bir pozitif yükümlülüğün varlığından bahsetmek için, bireyin yaşamına karşı üçüncü kişinin suç fiillerinden kaynaklanan **gerçek ve yakın bir tehlikenin** mevcudiyetinin o anda ilgili makamlar tarafından bilinmesi veya bilinebilecek durumda olması ve makul biçimde değerlendirildiğinde söz konusu makamların, kendi yetkileri çerçevesinde bu tehdidi bertaraf etmeye elverişli tedbirleri almadıkları hususunun sabit olması gereklidir. AİHM bu görüşünü Dink Türkiye kararında açık olarak vurgulamıştır. (Osman/Birleşik Krallık, Kaya Türkiye, Kılıç Türkiye)

3. Yaşam Hakkının İhlali Durumunda Devletin Etkili Araştırma ve Soruşturma Yapma Yükümlülüğü: Silah kullanma sonucunda kişiler öldürüldüğünde, devletin etkin resmi bir soruşturma yapması gerekmektedir. Bu gereklilik, devlet güçlerinin öldürücü güç kullanmakta haklı olup olmadıklarının bağımsız ve açık bir biçimde incelenerek görevlilerin sorumlu olup olmadıklarını saptama ihtiyacından kaynaklanmaktadır. (McCann ve diğerleri-Birleşik Krallık, (Kaya-Türkiye).

Eğer ulusal makamlarca etkili ve yeterli soruşturma yapılmamışsa, öldürme eyleminin güvenlik güçlerince yapıldığı kanıtlanamasa bile, yeterli bir soruşturma yapılmadığı için 2. maddenin ihlali sonucu çıkabilmektedir.

Mahkeme soruşturma konusunda beş temel prensip belirlemiştir:

-Olayı öğrenen yetkililer re'sen harekete geçmelidirler.

-Soruşturmayı yapmakla görevli kişiler, olaylara adı karışanlardan bağımsız olmalıdır. Bu sadece hiyerarşik veya kurumsal bağlantının bulunmamasını değil, ama aynı zamanda fiili bağımsızlığı gerektirir.

-Soruşturma, olayda kullanılan gücün olayın şartları için haklı olup olmadığına karar verilebilmesine ve sorumluların belirlenmelerine ve cezalandırılmalarına yol açabilecek şekilde etkili olmalıdır.

-Soruşturma hemen başlamalı ve makul bir hızla yapılmalıdır.

-Aynı gerekçelerle, teoride olduğu gibi pratikte de hesap verilebilirliği sağlamak için, soruşturmanın veya sonuçlarının kamusal denetime açıklığı (aleniyeti) için yeterli unsurlar bulunmalıdır.

2- Cinayetten Sonra Etkili Soruşturma Yapılmadığı İddiası Hakkında:

Sözleşmenin 2. maddesinin güvence altına aldığı yaşam hakkını koruma yükümlülüğünün, bir birey güç kullanımı sonucu hayatını kaybettiği zaman, eylem ister güvenlik güçleri tarafından, isterse üçüncü kişiler tarafından gerçekleştirilsin, etkili bir resmi soruşturma yapılmasını gerektirdiği,

2. madde açısından usuli yükümlülüğün, aynı zamanda, ulusal düzeyde, yerel makamların kendi kaza yetkileri içerisinde bulunan kişinin yaşamının korunması konusunda ihtiyatsızlık, eksiklik ya da ihmal gösterdikleri iddiaları hakkında da etkili soruşturmanın mevcudiyetini de gerektirdiği,

Böylesine bir soruşturmanın temel hedefinin, yaşam hakkını koruyan iç hukukun etkili bir biçimde hayata geçirilmesini sağlamak olduğu,

Bir cinayetin önlenmesindeki eksiklik nedeniyle, kamu görevlilerinin sorumlulukları konusunda yürütülen bir soruşturmanın etkili kabul edilebilmesi için, genel olarak, soruşturmada sorumlu olan kimselerin ve incelemeleri gerçekleştiren kişilerin, olaylara karışan kişilerden bağımsız olması gerektiği,

Bu yükümlülüğün, sadece hiçbir kurumsal ya da hiyerarşik bağın yokluğunu değil; aynı zamanda somut pratik bir bağımsızlığı gerektirdiği, yürütülen soruşturmanın, sorumluların kimliklerinin belirlenmesine izin verecek ve yaptırım uygulanmasını sağlayacak şekilde etkili olması gerektiği,

Soruşturmada, kurbanın ölüm nedenini ya da sorumlu kişi veya kişilerin kimliklerini belirleme imkanını zedeleyen her türlü kusurun soruşturmanın etkisiz olması sonucunu doğuracağı, bu bağlamda, makul bir çabukluk ve özen yükümlülüğü de zımni olarak bulunduğu,

Soruşturma ve sonuçları üzerinde yeterli bir kamu denetiminin, teoride olduğu kadar pratikte de sorumluların hesap vermek zorunda olduğunu güvencelemesi anlamında gerekli olduğu, her durumda, kurbanın yakınlarının, onun meşru menfaatlerinin korunmasının gerektirdiği ölçüde yargılama sürecine dahil edilmesi gerektiği,

Somut olayda, Fırat Dink cinayetinin ardından İstanbul Savcılığının, İstanbul ve Trabzon güvenlik güçlerinin bu suçun muhtemelliği konusunda edindikleri bilgileri yönetme biçimine ilişkin olarak ayrıntılı ve titiz bir soruşturma yürüttüğü, güvenlik güçleri nezdindeki olası ihmaller serisini günyüzüne çıkardığı ve bu açıdan elde ettiği bilgileri, başvuranın yaşamının korunması yükümlülüğünün yerine getirilmesinde ihmali bulunan memurların kimliğini de belirtmek suretiyle, İstanbul ve Trabzon'daki soruşturma birimlerine ilettiği,

İstanbul Savcılığının ihbarı üzerine ve İçişleri Bakanlığının emriyle Trabzon'da başlatılan ceza soruşturmalarının sonunda, Valinin, iki astsubay dışında ilgili jandarma mensuplarının Ceza Mahkemesi önüne çıkarılmasına izin vermediği, bu red kararı üzerine başvurucuların vermiş oldukları dilekçenin dosya üzerinden incelenmesi sonucunda idari yargı tarafından reddedildiği, bu şekilde ceza soruşturması dosyasının, iki astsubayın bilgileri iletilmesinin ardından, uygun önlemleri almaya yetkili olan Trabzon Jandarma subaylarının niçin pasif kaldığı konusunda hiçbir sonuca ulaşılmadığı,

Ayrıca, Trabzon Jandarma Komutanlığına mensup bu iki astsubayın ifadelerinden, amirlerinin emriyle, olayı soruşturan müfettişlere yalan beyanda bulunmak durumunda kaldıkları, burada, kanıtların toplanması konusunda önlem alma yükümlülüğünün açık ihlali ve ilgili kişilerin sorumluluğuna gidilmesine engel olacak biçimde soruşturmaya zarar vermeye yönelik bir eylem bulunduğu,

Trabzon polisinin suçun önlenmesi kapsamındaki usulsüzlük ve ihmalleriyle ilgili olarak, Trabzon Savcılığının verdiği takipsizlik kararının, dosyadaki diğer olaylarla çatışan argümanlar içerdiğini, polisin E.T. tarafından sağlanan bilgileri inandırıcı bulmamasına ilişkin çıkarımın, Trabzon polisinin bu bilgilere dayanarak İstanbul polisini muhtemel cinayetten resmi olarak haberdar etmesiyle yalanlandığı, ayrıca, Trabzon Savcısının, Trabzon Emniyetinin İstanbul Savcılığına telefon dinleme kayıtlarını düzgün biçimde iletmemesini, detaylı bir soruşturmaya gitmeden teknik güçlüklerle açıkladığını, Trabzon Emniyet müdürü hakkındaki suçlamalar hakkında da, aynı savcı tarafından hiçbir derinlemesine inceleme yapılmadan, bu kişinin kendisine yöneltilen suçlamaları reddetmesi nedeniyle takipsizlik kararı verildiği, Trabzon Savcılığının polisin tutumu hakkında yürüttüğü soruşturmanın bütününde, ihmalleri ve hataları olduğundan şüphelenilen polislerin savunmasından ibaret olduğunu, sözkonusu soruşturmanın, bu polislerin sahip oldukları bilgilere rağmen, niçin cinayet faillerine karşı hareketsiz kaldığı konusunda hiçbir bilgi sağlanmadığı,

İçişleri Bakanlığı müfettişlerinin, İstanbul polisinin sorumluların durumunun gerektirdiği acil önlemleri almadıklarına yönelik tespitine rağmen, İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin (İstanbul Valiliği İl İdare Kurulunun kararma ilişkin) iptal kararından dolayı bu açıdan hiçbir ceza kovuşturmasına girişilemediği, Emniyet Müdürünün de İl İdare Kurulu tarafından soruşturma dışında bırakıldığı, sonuç olarak, niçin İstanbul polisinin, cinayetten önce sahip olduğu bilgilere rağmen, başvuran Fırat Dink üzerindeki tehdide karşı harekete geçmediği hususunun aydınlatılmadığı,

Trabzon'daki iki astsubaya karşı açılan davalar dışında, suçun önlenmesinde resmi makamların sorumluluğunu gündeme getiren tüm yargulamaların sadece takipsizlikle sonuçlandığını, üstlerine yönelik ceza soruşturması bittiği için, iki astsubay hakkında devam eden yargılamanın sonucunun önceki tespitlerini etkileyecek düzeyde olmadığı,

Ayrıca, Trabzon Jandarma subaylarına ve İstanbul polis memurlarına yönelik suçlamaların, sadece, hepsi yürütme erkine mensup olan ve olaylara karışanlardan tamamen bağımsız olmayan diğer memurlarca (Vali, İl İdare Kurulu) esastan incelendiği, bu durum tek başına sözkonusu soruşturmanın zayıflığını gösterdiği,

Emniyet görevlileri ve jandarma subayları hakkındaki yargulamalara Fırat Dink'in yakınlarının müdahil edilmediği, Kendilerine, karara karşı sadece dosya üzerinden inceleme yapan üst makama itiraz hakkının tanınmış olması, mağdurların meşru menfaatlerinin korunması açısından sözkonusu yargılamadaki boşlukları gidermediği,

Bunun yanında, bir polis şefinin aşırı milliyetçi fikirlerini afişe etmesi ve cinayete suçlanan kişilerin eylemlerini olumlamasının hiçbir derinlemesine soruşturmanın konusu olmadığı, Oysa, Devlet makamlarının, böylesine bir soruşturmada, etnik kökene dayalı nefret suçlarını engellemek açısından kendilerinden beklenecek bütün önlemleri alma yükümlülüklerini yerine getirmiş sayılmaları için titizlikle hareket etmeleri gerektiği,

Tespit ve değerlendirmelerinde bulunarak Hrant Dink'in yaşamını korumada ihmallerinden dolayı Trabzon Emniyeti ve Jandarma sorumlularına ve İstanbul Emniyeti sorumlularına karşı başlatılan soruşturmaların takipsizlik kararı ile sonlanmasının, ihmalleri görülen kişileri belirleme ve bu ihmalleri yaptırım altına alma amacıyla etkili bir soruşturma yürütme yükümlülüğü yükleyen Sözleşmenin 2. maddesi gereklerinin ihlali niteliğinde olduğu sonucuna varmış ve Mahkeme bu nedenle, **Sözleşmenin 2. maddesinin usulü boyutunun da ihlal edildiğine** karar vermiştir

KUTU 2- AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİNİN ETKİLİ SORUŞTURMA YAPILMASI İLE İLGİLİ UYGULAMASI

Mahkeme etkili soruşturma konusunda beş temel prensip belirlemiştir:

1- Olayı öğrenen yetkililer re'sen harekete geçmelidirler. Yetkililer, ölenin yakınlarının resmi bir şikayette bulunmalarını veya soruşturmanın yürütülmesine katılmalarını bekleyemezler.

2- Devlet görevlileri tarafından hukuka aykırı bir öldürmenin bulunduğu iddia edildiği bir olayda soruşturmanın etkili olabilmesi için, soruşturmayı yapmakla görevli kişilerin olaylara adı karışanlardan bağımsız olması gerekir. (Güleç-Türkiye kararı, 81-82. paragraf; Oğur-Türkiye kararı, 91-92. paragraf) Bu sadece hiyerarşik veya kurumsal bağlantının bulunmamasını değil, ama aynı zamanda pratik bağımsız olunmasını gerektirir. (Bkz. Ergi-Türkiye kararı, 8384. paragraf, bu olayda iddiaya göre çatışma sırasında bir kadının ölümünü soruşturan savcı, ağırlıklı olarak olaya karışan jandarmalar tarafından verilen bilgiye dayanmıştı.)

3- Soruşturma, olayda kullanılan güç, olayın şartları için haklı olup olmadığına karar verilebilmesine (Kaya kararı, 87. paragraf) ve sorumluların belirlenmelerine ve cezalandırılmalarına (Oğur kararı, 88. paragraf) yol açabilecek şekilde etkili olmalıdır. Bu bir sonuç yükümlülüğü değil, vasıta yükümlülüğüdür.

Yetkililer, başka delillerin yanında, görgü tanıklarının ifadeleri, adli tıp delilleri ve gerektiği takdirde yaraları tam ve gerçeğe uygun bir şekilde anlatan ve klinik bulguları objektif bir şekilde analiz eden otopsi raporu gibi ölüm sebebiyle ve olayla ilgili delilleri toplamak için yapabilecekleri bütün makul işlemleri yapmalıdırlar. Soruşturmada ölüm sebebinin veya sorumlu kişi veya kişilerin ortaya çıkarılma imkanını zayıflatan bir eksiklik bulunmamalıdır.

4- Soruşturma hemen başlamalı ve makul bir hızla yapılmalıdır((Yaşa-Türkiye kararı, 102-104. paragraf; Çakıcı-Türkiye kararı, 80,87 ve 106. paragraf; Tanrıku kararı, 109. paragraf; Mahmut Kaya-Türkiye kararı, 106-107. paragraf) Bazı durumlarda bir soruşturmanın ilerlemesini önleyen güçlükler veya engeller bulunabilir. Ancak öldürücü güç kullanılmasıyla ilgili bir soruşturmada yetkililerin çabuk hareket etmeleri, halkın hukukun üstünlüğüne olan bağlılığını sürdürmesi ve hukuka aykırı eylemlere hoşgörü ve teşvik görünümü verilmesinin engellenmesi için esassı bir unsurdur.

5- Aynı gerekçelerle, teoride olduğu gibi pratikte de hesap verilebilirliği sağlamak için, soruşturmanın veya sonuçlarının kamusal denetime açıklığı (aleniyeti) için yeterli unsurlar bulunmalıdır. Bununla birlikte her olayda, mağdurun yakın akrabalarının bu sürece mesul menfaatlerini korumak için gerekli olduğu ölçüde katılmaları sağlanmalıdır.

Yaşam hakkı söz konusu ise bir soruşturma ilgili otoriteler tarafından haberdar olduğunda re'sen ve derhal soruşturma başlatılabilmelidir. Mahkemenin kararlarına göre, bir soruşturmanın en önemli boyutlarından birisinin, mümkün olan en kısa zamanda harekete geçerek, delillerin kaybolmasını önlemek ve tanıkların ifadelerine hafızaları hala taze iken başvurmasıdır. Böyle bir soruşturmaya başlarken, herhangi bir önyargıya kapılmadan, olayı tüm yönleri ile araştırmaya devam etmenin önemi de Mahkeme kararında görülmektedir.

Yukarıda yer verilen beş prensip çerçevesinde etkili bir soruşturmadan söz edebilmek için yapılması gerekenler aşağıda gösterilmiştir.

Etkin Bir Soruşturma İçin Yapılması Gerekenler:

- Özellikle güç kullanımı sonucu meydana gelen ölüm olaylarında yetkililer re'sen harekete geçmelidir.
- Soruşturmayı yürüten görevli, olaydan etkilenen taraflardan bağımsız olmalı ve önyargı taşımamalıdır. Mahkeme il ve ilçe kurullarınca yapılan soruşturmaların bağımsız merci tarafından yapılmadığı kanaatindedir (Güleç / Türkiye Kararı).
- Soruşturmacı olayın olduğu yerde bizzat gerekli incelemeleri yapmalıdır.
- Güç kullanımı sonucu meydana gelen ölüm olaylarında soruşturma; kullanılmış olan gücün orantılı olup olmadığının belirlenmesine, sorumluların tespiti ve cezalandırılmasına elverişli olacak şekilde yapılmalı, soruşturma yeterli ve kesin bilgiler içermelidir.
- Olay yerindeki deliller toplanmalı, suçun iz ve emareleri tespit edilmeli ve deliller üzerinde gerekli kriminal incelemenin yapılması sağlanmalıdır.
- Ceset üzerinde doğru otopsi prosedürü uygulanmalı, adli tıp uzmanı ile otopsi yapılmalı, klinik bulgular objektif olarak tutanağa geçirilmelidir.
- Soruşturma süratli yapılmalı ve makul sürede tamamlanmalıdır.
- Maktulün ailesinin soruşturmaya erişimi sağlanmalı ve hukuki destek verilmelidir (Kaya / Türkiye Kararı).
- Soruşturma mümkün oldukça kamuya açık yapılmalıdır.
- Devlet görevlilerinin bilgisine başvurulmalı ve sanıklar sorgulanmalıdır. Kamu görevlilerinin olaya katıldığı yönündeki iddialar titizlikle araştırılmalıdır (Ülkü Ekinci/ Türkiye Kararı).
- Olay yeri tespit tutanakları ve gözaltı kayıtları usulüne uygun tutulmalıdır.
- Olay yeri ve maktulün fotoğrafları çekilmeli ve kroki çizilmelidir.

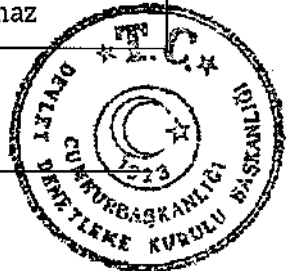
Ölümlü vakaların soruşturulmasında asgari olarak gözetilmesi gereken hususlar:

- Maktulün kimliği kesin olarak belirlenmelidir.
- Olaya ilişkin tüm emareler tespit edilmeli kriminal incelemeye esas olmak üzere muhafaza altına alınmalıdır.
- Maktulün vücudundaki bütün bulgu ve emareleri tespit edecek ve bu bulguların nasıl oluştuğunu belirlemeye yönelik klinik bulguları da içerir şekilde Adli Tıp Uzmanı ile klasik otopsi yapılmalıdır.
- Olay yeri detaylı olarak incelenmeli, fotoğrafları çekilmeli, olay yeri tespit tutanağı düzenlenmeli ve olay yeri krokisi çizilmelidir.
- Olayın görgü tanıkları tespit edilmeli ve ifadeleri alınmalıdır.

Doğru otopsi prosedüründe bulunması gerekli hususlar:

- Ceset, vücut ve giysiler üzerinde inceleme yapılmak üzere uygun bir yere getirilmelidir.
- Otopsi adli tıp uzmanı tarafından klasik otopsi şeklinde yapılmalıdır. (Tanrıkulu/Türkiye Kararı)
- Vücuttaki tüm emareler tespit edilmeli ve tespit edilen emarelerin ölümden önce meydana gelip gelmediği, ölenin işkence veya kötü muameleye maruz kalıp kalmadığı tüm bulguları ile tespit edilmeli ve tutanağa geçirilmelidir.
- Otopsi ölüm olayının hemen akabinde gecikmeden yapılmalıdır.
- Vücutta tespit edilen bulgular fotoğraflanmalıdır. Cesedin giyinik iken ve elbiseleri çıkarıldıktan sonra yakın, orta ve uzak mesafelerden fotoğrafları çekilmelidir.
- Özellikle ateşli silahla meydana gelen ölüm olaylarında; giriş ve çıkış delikleri ve sayısı tespit edilmeli, atışların yakın, bitişik veya uzak atış olup olmadıkları, giriş deliğinde vurma halkası olup olmadığı gibi atış özellikleri ve varsa atışın hangi yönden yapıldığı tespit edilmelidir.
- Otopsi ile ölüm nedeni ve zamanı tam olarak tespit edilmeli ve diğer tıbbi bulgular tutanağa geçirilmelidir.

Devletin etkin soruşturma kapsamında faili yakalayıp Adalete teslim etme görevi vardır. Ancak devlet af kanunu ile faili kovuşturmadan vazgeçebilir. Devletin genel af çıkarması ve faili kovuşturmadan vazgeçmesi ikinci maddede öngörülen prosedürlerin ihlalini oluşturmaz

3- "İfade Özgürlüğünün" Kısıtlandığı İddiası

Bu konu hakkında Dink Ailesince;

- Türklüğe hakaret nedeniyle mahkûm edilmesi sonucunda AİHS'nin 10. Maddesinde belirtilen ifade özgürlüğü hakkının ihlal edildiği,
- Türk Ceza Kanununun referans yaptığı « Türklük » ifadesinin aşırı muğlâk niteliği, ulusal hukukun ulaşılabilirliğini ve öngörülebilirliğini ortadan kaldırdığı

İddia edilmiştir.

Buna karşın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti mahkemeye verdiği savunmasında;

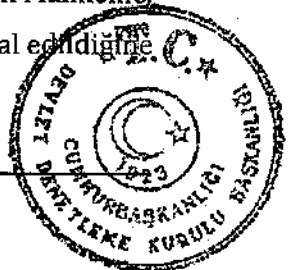
- Mahkûmiyet kararının Asliye Ceza Mahkemesi tarafından kesinleştirilmesinden önce vefat ettiği için, Hrant Dink'in mağdur sıfatının bulunmadığını,
- Dink Ailesinin, Hrant Dink adına, onun devredilemez haklarından olan ifade özgürlüğüne ilişkin talepte bulunamayacakları,
- Hrant Dink'in, Ceza Kanununun ilgili maddesi gereğince yazdığı yazı nedeniyle ceza kovuşturmasına maruz kalabileceğini makul bir biçimde öngörebileceğini,
- Söz konusu yazı dizisinde başvuran tarafından sarf edilen beyanların, ceza mahkemelerince Türklüğü tahkir ve tezyif eder nitelikte bulunduğu ölçüde nefret söylemi olarak değerlendirilmesi gerektiği,
- Devletin ifade özgürlüğü alanındaki pozitif yükümlülüğünün, nefret söylemi ve kamu düzenine zarar veren fiiller için uygulanmayacağını

İfade etmiştir.

Mahkeme, iddia ve savunmanın gerekçelerini değerlendirdikten sonra, Hrant Dink'in mahkûmiyetinin Yargıtay tarafından onaylanması tek başına ya da ilgiliyi aşırı milliyetçi militanlara karşı koruma önlemlerinin yokluğu olgusuyla birlikte dikkate alındığında, ifade özgürlüğüne haksız bir müdahale niteliğini taşıdığı sonucuna varmış ve AİHS'nin 10. Maddesinin ihlal edildiği yönünde karar vermiştir.

4- Etkili Başvurma Hakkının Sağlanmadığı İddiası

AİHM kararında da yer alan yukarıdaki iddia, savunma ve gerekçelere ek olarak Mahkeme AİHS 13. Maddede yerini bulan "Etkili Başvurma Hakkının" 2. Maddeyle birlikte ihlal edildiğine hükmetmiştir. 13. Maddeye konu kararda özetle şu ifadelere yer verilmiştir:

"Mahkeme, 2. maddeye ilişkin gerekçeleri dikkate alarak, 13. madde kapsamında savunulabilir bir iddianın olduğu kanaatindedir. Başvuranlar, teoride ve pratikte etkili başvuru imkânından, başka bir deyişle, Hrant Dink'in yaşamının korunmasında ihmali ve hatası görülen sorumluların belirlenmesi ve fiillerinin yaptırım altına alınması ile tazminata hükmedilmesi imkânlarından yararlanabilmeliydiler.

Yukarıda anılan olaylar kapsamında etkili bir ceza soruşturmasının yokluğu ve bu surette başvuranların teorik olarak mevcut olan tazminat davası gibi imkânları kullanamamaları karşısında Mahkeme, Sözleşmenin 13. maddesinin 2. maddeyle beraber ihlal edildiği sonucuna varmıştır."

AİHM kararında ayrıca:

- İfade özgürlüğünün, demokratik bir toplumun temel değerlerinden birini oluşturduğunu,
- Ulusal Mahkemece yorumlanan, Türklük ya da Türk milleti kavramlarının, Yargıtay için, Devlet kurumlarının belli bir konuda, başka bir deyişle Ermeni azınlığın kimliği konusunda yürüttüğü somut siyasetin bir sembolü haline geldiğini,
- Başvuran tarafından kaleme alınan makale dizisinin bütünüyle dikkate alındığında ne şiddet kullanımına, ne isyana ne de başkaldırıya teşvik içerdiğini

Vurgulamıştır.

AİHM son kararında bütün dosya kapsamındaki gerekçeleri de dikkate alarak OYBİRLİĞİYLE:

1. Hükümetin ilk itirazlarının esasla birleştirilmesine ve reddine;
2. Başvuruların kabulüne;
3. Sözleşmenin 2. maddesinin maddi boyutuyla ihlal edildiğine;
4. Sözleşmenin 2. maddesinin usuli boyutuyla ihlal edildiğine;
5. Sözleşmenin 10. maddesinin ihlal edildiğine;
6. Sözleşmenin 13. maddesinin Sözleşmenin 2. Maddesi ile beraber ihlal edildiğine;
7. Sözleşmenin 6, 7 ve 14. maddelerini incelemeye mahal bulunmadığına;

a) Savunma konumundaki Devlet'in, Sözleşmenin 44/2. maddesine göre kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde aşağıdaki meblağları, ödeme günündeki kur üzerinden ulusal para birimine (TL) dönüştürülmek suretiyle her türlü vergi ve harçtan muaf olarak ödemesine;

i. Başvuranlar Rahil Dink, Delal Dink, Arat Dink ve Sera Dink'e birlikte 100 000 Avro (yüz bin Avro) ; başvuran Hasrof Dink'e 5000 Avro (beş bin Avro) ;

ii. Masraflar ve ücretler için başvuranların tümüne 28 595 Avro (yirmi sekiz bin beş yüz doksan beş Avro);

b) Üç aylık sürenin aşılmasından ödeme gününe kadar geçen süre için Avrupa Merkez Bankası'nın uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın gecikme faizi olarak uygulanmasına;

9. Fazlaya ilişkin hakkaniyetli tazminat talebinin reddine,

Karar vermiştir (EK:48).

AHİM'in ihlal kararı ve çevirisi Dışişleri Bakanlığı tarafından, TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Başkanlığı, Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı, Anayasa Mahkemesi Başkanlığı, Yargıtay Başkanlığı, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı ve Danıştay Genel Sekreterliğine gönderilmiştir.

14.09.2010 tarihli Dink kararı, tarafların itiraz etmemesi sonucunda 14.12.2010 tarihinde kesinleşmiştir.

AHİM'in Hrant Dink ile ilgili 14.09.2010 tarihinde verdiği kararın 14.12.2010 tarihinde kesinleşmesini müteakip Dışişleri Bakanlığı Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları Genel Müdür Yardımcılığı tarafından gereği için İçişleri Bakanlığı Dış İlişkiler ve AB Koordinasyon Daire Başkanlığı ve Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü ile Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığına, bilgi için de Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı ve Yargıtay Başkanlığına hitaben kaleme alınan 05.01.2011 tarih ve AKGY-2 sayılı yazı ile; kesinleşen bahse konu kararın icrasının Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından denetleneceği ve kararın icrasına ilişkin bir "Eylem Planı" hazırlanarak Bakanlar Komitesi'ne sunulması gerektiği belirtilmiş, bu çerçevede, bireysel ve genel önlemler bakımından Eylem Planı'nda yer alması gerektiğini değerlendirdikleri hususlara yer verildikten sonra ilgili Kurumlardan da Eylem Planı'nda yer alması öngörülen hususlar hakkında görüş ve önerilerinin 31 Ocak 2011 tarihine kadar Bakanlıklarına bildirilmesi istenmiştir.

Bu kapsamda, Adalet Bakanlığı 01.02.2011 tarih/13811 sayılı, İçişleri Bakanlığı 04.02.2011 tarih/172 sayılı ve Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı 26.01.2011 tarih/204 sayılı yazıları ile konuya ilişkin bilgi ve değerlendirmelerini Dışişleri Bakanlığına iletmıştır.

Müteakiben Dışişleri Bakanlığı Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları Genel Müdür Yardımcılığı tarafından kaleme alınan ve Cumhurbaşkanlığı (Devlet Denetleme Kurulu), Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı, Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığı, Yargıtay Başkanlığı, Danıştay Genel

Sekreterliği, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilen 11.03.2011 tarih ve AKGY-23 sayılı yazı ile Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesine sunulacak olana Eylem Planının hazırlanması için 31.03.2011 tarihinde toplantı yapılacağı, toplantıda Eylem Planına kaydedilecek hususların belirleneceği ve bu çerçevede toplantıya karar almaya yetkili temsilcilerin katılmasının sağlanması istenilmiştir.

Anılan konuya ilişkin detaylar 31.03.2011 tarihinde Dışişleri Bakanlığında gerçekleştirilen toplantıda görüşülmüş ve Bakanlar Komitesinin belirlediği kstaslara göre bir Eylem Planı'nın hazırlanarak Komiteye sunulmasının mevcut bilgiler ışığında mümkün görünmediği değerlendirilmiştir. Bunun üzerine Dışişleri Bakanlığı Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları Genel Müdür Yardımcılığı tarafından, İçişleri ve Adalet Bakanlıklarına hitaben kaleme alınan 27.05.2011 tarih ve AKGY-43 sayılı yazı ile; Bakanlar Komitesi'nin belirlediği kstaslara göre hazırlanması gereken Eylem Planı'nın bu aşamada sunulamayacağını değerlendirildiği ve alınabilecek önlemlerin ve devam eden yargılamalara ilişkin güncel bilgilerin Delegeler Komitesi'ne sunulması, en azından, Komite'ye hiçbir bilgi sunulmadığı yönünde olumsuz bir kaydın önüne geçilebileceğinin düşünüldüğü belirtildikten sonra, derdest kovuşturma ve yargılamalara ilişkin güncel bilgiler ile Adalet ve İçişleri Bakanlığınca alınabileceği belirtilen önlemlerin gerçekleştirildiğini gösteren belgelerin Delegeler Komitesi'ne sunulmak üzere Bakanlıklarına iletilmesi istenilmiştir.

Dışişleri Bakanlığının 27.05.2011 tarihli yazısında ayrıca, Adalet Bakanlığı tarafından yapılacağı belirtilen önlemler;

- Dink hakkında mahkûmiyet kararı veren Şişli 2. Asliye Ceza Mahkemesi'ne AIHM kararının duyurulması ve karara Mahkeme'nin dikkatinin çekilmesi;
 - Bahse konu AIHM kararının Adalet Bakanlığı web sitesinde ve yargı bülteninde yayımlanması;
 - Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı'na söz konusu kararın gönderilmesi;
 - TCK 301. maddenin AIHM içtihatları doğrultusunda uygulanmasına yönelik meslek içi eğitim çalışmaları, çalıştay ve seminer düzenlenmesi konusunda Adalet Akademisi ile işbirliği yapılması;
 - 301. maddeye ilişkin istatistiklerin Ceza İşleri Genel Müdürlüğü'nden temin edilmesi
- Şeklinde sıralanmıştır.

Dışişleri Bakanlığı tarafından kaleme alınan ve bilgi için Cumhurbaşkanlığı, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilen 30.05.2011 tarih B.06.0.AKGY.0.0-156.501 1-3395-2011/5047019 sayılı yazıda, Dink Ailesi avukatınca 11.05.2011

tarhinde İnsan Hakları Direktörlüğüne mektup sunulduğı ve sunulan mektupta AHİM kararının icrası için;

- Hrant Dink'e suikast girişiminde bulunulacağı bilindiğı halde, önleyici ve koruyucu tedbirler almayan görevliler ile örgütlü suçtan yargılanan sanıklar arasındaki bağın ve söz konusu örgüte verilen desteğin savcılar tarafından araştırılması,
- Cinayete ilişkin soruşturma ve failerin cezalandırılmasını engelleyenler hakkında cezai yaptırım uygulanması,
- Cinayeti işleyen kişi ve azmettirenler arasındaki bağın ortaya çıkarılarak azmettirenlerin de cezalandırılması,
- Katile kahraman gibi davrananların ve delilleri karartmaya çalışanların cezalandırılması,
- Trabzon Cumhuriyet Savcılığınca ve Memur ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanmasına ilişkin 4483 Sayılı Kanun'a göre yapılan tüm soruşturmaların yeniden başlatılmasını, 4483 sayılı Kanun'a göre kamu görevlilerinin yargılanmasını engelleyen ve delillerin karartılması ve yok edilmesine müsaade edilen uygulamaların biran önce sona erdirilmesi için gerekli tedbirlerin alınmasını, Dink cinayetini soruşturmakla görevli savcıların, Türk Ceza Kanunu'nun 314, 39, 220, 204 ve 83. maddeleri ile Ceza Muhakemeleri Kanunu'nun 8/2. maddesini işletmeleri,
- Cinayetin arkasında yatan gerekçelerin daha derinlemesine incelenmesini, ırkçı ve etnik ayrımcı önyargılara göre işlenen bu cinayetin bir örgüt işi olduğu göz önüne alınarak çok daha dikkatli ve titizlikle incelenmesi,
- AHİM kararında yer alan etkin soruşturma yükümlülüğünün yerine getirilmesi için 4483 sayılı Kanun'da gerekli değişikliklerin yapılması,
- İfade ve basın özgürlüğüne uygulanan kısıtlamaların kaldırılması için gerekli hukuki düzenlemelerin yapılması

Taleplerinde bulunulduğu belirtilmiş, Adalet, İçişleri ve Dışişleri Bakanlarına da iletilen bu hususların ve bahse konu AHİM kararının biran önce icrasının temini için gerekli önlemlerin alınmasını talep ettiği vurgulanmıştır.

Dışişleri Bakanlığı Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları Genel Müdür Yardımcılığı tarafından kaleme alınan ve gereğı için Adalet ve İçişleri Bakanlıklarına bilgi için Cumhurbaşkanlığı (Devlet Denetleme Kurulu) ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilen 15.07.2011 tarih ve AKGY-51 sayılı yazı ile de ilgili makamlardan temin edilen bireysel ve genel önlemlere ilişkin bilgilerin İnsan Hakları Direktörlüğü Sekreteryasına iletildiği belirtildikten sonra, Avrupa Konseyi Delegation Komitesinin söz konusu kararın yerine getirilmesi sürecini geliştirilmiş usule göre inceleyeceği vurgulanmış ve güncel bilgi ve belgelerin Avrupa Konseyi delegeler Komitesine iletilmesi için önem

arz ettiği belirtilerek yargı yerlerinde devam eden soruşturma ve mahkemelerin akabeti hakkında bilgi talep edilmiştir.

AHİM tarafından hükmedilen tazminatın, kararda belirtilen süre içerisinde başvuranlara ödenebilmesini teminen, başvuranların temsilcisine Dışişleri Bakanlığı tarafından mektup gönderilmiş olup Tazminat ödenip ödenmediği ile son durum hakkında bilgi bulunmamaktadır.

C. İSTANBUL BÖLGE İDARE MAHKEMESİNDE AÇILAN TAZMİNAT DAVASI

Fırat (Hrant) Dink'in öldürülmesi nedeniyle kardeşleri Yervant Dink ve Hasrof Dink vekili avukat Fethiye ÇETİN tarafından olayda idarenin ağır hizmet kusuru ve objektif sorumluluğu bulunduğu iddiasıyla toplam 400.000-TL manevi tazminatın olay tarihi olan 19.01.2007'den itibaren işleyecek faiziyle birlikte ödenmesi için İçişleri Bakanlığı aleyhine tazminat davası açılmıştır.

İstanbul 10. İdare Mahkemesinde yapılan yargılamada;

"2709 sayılı T.C. Anayasası'nın 125. maddesinde, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zarardan sorumlu olduğu ve bu zararı ödemekle yükümlü bulunduğunu, ancak idarenin doğan zarardan sorumlu tutulabilmesi için bazı hallerde kusurun varlığı şart olmayıp zararlar idari eylem arasında neden-sonuç ilişkisinin varlığı gerekli ve yeterli sayılmasına karşın kusurun varlığı halinde, meydana gelen zararın ödenmesi gerekmekte bu durumda ise kamu hizmetinin geç ya da kötü şekilde yapılması, gereği gibi yapılmaması hususlar' hizmet kusuru olarak kabul edilmektedir.

Öte yandan yine T.C. Anayasası'nın 17. maddesinde; Herkesin yaşama, maddi ve manevi varlığı koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğu, Türkiye'nin de onayladığı Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 2. maddesinde ise; her ferdin yaşama hakkının kanunun himayesi altında olduğu, kanunun ölüm cezası ile cezalandırdığı bir suçtan dolayı hakkında mahkemece hükmedilen bu cezanın infazı dışında, hiç kimsenin kasten öldürülemeyeceği düzenlemesine yer verilmiştir.

Koruma Hizmetleri Yönetmeliği'nin 11. maddesinde de; "Hayatının ciddi bir biçimde tehdit altında bulunduğu Milli İstihbarat Teşkilatı ile diğer istihbarat birimleri tarafından tespit edilenler ve korunmaları zaruri görülenler, bu kuruluşların teklifi üzerine güvenlik birimlerince, talepleri aranmaksızın korumaya alınır" kuralı yer almıştır.

Bu durumda, İstanbul Emniyeti'ne Y.H.'nin Fırat (Hrant) Dink'i öldürme planları hazırladığı, bu kişinin daha önceki yaptıklarından söz konusu eylemi yapabilecek bir yapıya sahip olduğu 17.02.2006 tarihli yazıyla resmi olarak bildirildiği, Agos Gazetesi'nde yayınlanan bazı aşırı milliyetçi grupların tepkisine yol açan makaleler nedeniyle Fırat (Hrant) Dink'in hedef haline geldiği, somut koşullarda Fırat (Hrant) Dink'in yaşama hakkının açık ve yakın bir tehlike içerisinde bulunduğu bu haliyle Fırat (Hrant) Dink'in kendisinin talebini beklemeden koruma tedbirlerinin alınması gerektiği halde gereğini

getirilmediği, yapılanların sadece yazışma safhasında kalıp korumaya yönelik tedbirlerin alınmasına ilişkin aşamaya geçilmediği, dolayısıyla Fırat (Hrant) Dink'in yaşama hakkının korunmasında idarenin ağır hizmet kusuru bulunduğu sonucuna varılmaktadır.

Olayda idarenin ağır hizmet kusuru bulunduğu, davacıların Fırat (Hrant) Dink'in kardeşleri olması acı ve üzüntülerinin boyutları göz önünde bulundurularak sebepsiz zenginleşmeye yol açmayacak miktarda ve davacıların acı ve üzüntülerini kısmen de olsa giderilebilecek miktar olarak, Mahkememizce takdir edilen Hasrof Dink'e 50.000-TL ve Yervant Dink için 50.000-TL olmak üzere toplam 100.000-TL manevi tazminatın ödenmesi gerekmektedir."

Şeklinde tespit ve değerlendirmelerde bulunulmuş ve

"Açıklanan nedenlerle davanın kısmen kabulüyle davacılara toplam 100.000-TL manevi tazminat miktarının davalı idareye başvuru tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte ödenmesine, fazlaya ilişkin istemin ise reddine, dava kısmen kabul kısmen ret ile sonuçlandığından, aşağıda dökümü yapılan 5.443,80-TL yargılama giderinin takdiren 1.360,95-TL kısmının ve Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca belirlenen 9.700,00-TL'nin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine, diğer yargılama giderinin davacı üzerinde bırakılmasına"

Karar verilmiştir.

İçişleri Bakanlığınca İstanbul 10. İdare Mahkemesinin 27.10.2010 tarih, 2008/421 esas ve 2010/1539 sayılı söz konusu kararı temyiz etmiş olup davanın incelemesi halen Danıştay'da sürmektedir.

GİZLİ

T. C.
CUMHURBAŞKANLIĞI
Devlet Denetleme Kurulu

2007/972 Soru
Sn. M. AKKAŞ
344

Sayı : B.01.0.DDK-52-74
Konu : Rapor

10/02/2012

İSTANBUL CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA

Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından onaylanan, "AGOS Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Fırat (Hrant) DİNK'in öldürülmesiyle ilgili olarak; olay öncesinde ve sonrasında yürütülen idari tasarruf ve işlemlerin hukuka uygunluğu ile doğruluk ve yeterliliğinin araştırılması ve incelenmesi ve bu kapsamda AİHM kararlarında da eleştirilen kamu görevlilerinin yargılanması ile ilgili iç hukuk düzenlemelerinin geliştirilmesi amacıyla konu ile ilgili mevzuatın genel bir değerlendirmesinin yapılması" konulu, 02.02.2012 tarih ve 2012/1 sayılı Araştırma ve İnceleme Raporunun aslı ile 2 adet dijital örneği, Başsavcılığınıza ait 2007/972 numaralı ve konuyla ilgili diğer derdest dosyalarda değerlendirilmek üzere ekte gönderilmektedir.

T. C.
İSTANBUL
CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI
Başsavcı
2012/2531

Cemal BOYALI
Başkan

EKLER:

- EK-1 : Raporun Aslı (2 Klasör) ve Ekleri (DVD)
EK-2 : Raporun 2 adet Dijital Örneği

Muhk.
CMK 250. maddesi ile yetki
İST. C. Başsavcılığı'na
Başsavcı
15.02.2012 saat:
İST. C. Başsavcılığı
A G Günün
Günün

GİZLİ

245

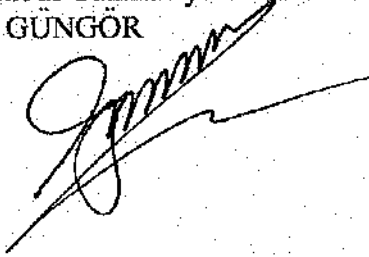
T.C
İSTANBUL
CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI
MUHABERE BÜROSU

2012 / 2531.

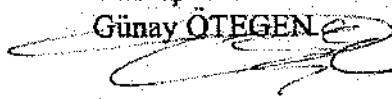
TUTANAK

AP00746200153 sayılı Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu'ndan İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına hitaplı olarak gönderilen B.01.0.DDK-52-74 sayılı GİZLİ ibareli kapalı üzeri bantlı, ipe bağlı paket olarak düzenlenen büyük boy zarf APS ile gönderilmiş olduğundan APS'lerin teslim alınması ile görevli Zabıt Katibi Olcay Kahraman tarafından alındı gizli olması itibarı ile aynı şekilde GİZLİ ibareli kapalı zarf Başsavcı Vekiline gösterilmek üzere İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı Muhabere bürosunda görevli Yazı İşleri Müdürleri Günay Ötegen ve Nurten Akman tarafından teslim alınarak gizli ve kapalı olarak İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekili Ali GÜNGÖR tarafından açılmak üzere kendisine teslim edildi.15/02/2012

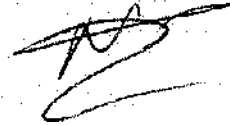
İstanbul Cumhuriyet Başsavcı vekili
Ali GÜNGÖR

Yazı İşl Müd.
Günay ÖTEGEN

Yazı İşl Müd.
Nurten AKMAN

Zabıt Katibi
Olcay Kahraman

T.C
İSTANBUL
CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI
MUHABERAT BÜROSU

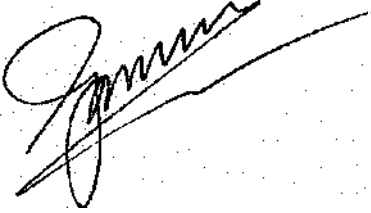
2012/2531.

TUTANAK

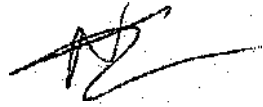
AP00746200153 APS ile gönderilen Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulunun B.01.0.DDK-52-74 sayılı İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına hitaplı GİZLİ ibareli Kapalı üzeri bantlı, ipe bağlı paket olarak düzenlenen büyük boy zarf İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Vekili Ali GÜNGÖR tarafından 15.02.2012 tarihinde açıldı. İlgisinin İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı CMK 250 Mad ile Yetkili olduğu, evrak üzerine İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Vekili Ali GÜNGÖR'ün davalesi ve imzası alınarak, evrak İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Vekili Ali GÜNGÖR huzurunda 16.02.2012 tarihinde yukarıda numarası belirtilen zarf içersinden çıkan 2 adet klasör ve açılan paket zarf tekrar ayrı bir paket yapılarak gizli zarf oluşturularak tarafınıza gönderilmiştir.

İş bu tutanak birlikte imza altına alınmıştır. 16.02.2012

Ali GÜNGÖR
İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Vekili

Nurten AKMAN
İst. Yazı İşleri Müdürü

Günay ÖTEGEN
İst. Yazı İşleri Müdürü

Moh. Devedena

Kapak zarf açıldı.

İstanbul'daki zarf usulüde pakete.
(2 klasör dosya)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TESPİT, DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER

Hrant Dink'in öldürülmesi ile ilgili olarak kamu görevlileri hakkında yapılan tüm inceleme, araştırma ve soruşturmalara ilişkin bilgi ve belgeler dosya üzerinden değerlendirilmiştir. Özetle; Hrant Dink'e yönelik bir tehlikenin varlığının Emniyet ve Jandarma personeline öğrenilmiş olduğu, Hrant Dink'in korunmasına yönelik istihbarat birimlerinin gerekli çalışmaları yapmadığı ve işbirliğine gitmediği, idari makamların Hrant Dink'e yönelik oluşan riskleri bilebilecek durumda olmalarına rağmen, her kademedeki sorumluların zincirleme ihmali sonucunda tehlikeyi önlemek için gereken tedbirlerin alınmadığı, tehlikenin gerçekleştiği ve Hrant Dink'in yaşamını yitirmiş olduğu ve böylece, yaşam hakkının korunması hususundaki pozitif yükümlüğün yerine getirilmediği ve ağır bir kamu hizmet kusurunun oluşumuna sebebiyet verildiği anlaşılmıştır.

Devlet organlarınca sürdürülen soruşturmalarda yasal olarak öngörülen süreçlere uyulmakla birlikte aşağıdaki bölümlerde ayrıntılı olarak yer verilen eksiklikler çerçevesinde; soruşturmalardan etkin bir sonuç alınmadığı ve kusurlu olduğu iddia edilen birçok kamu görevlisinin yargı önüne çıkarılmadığı görülmüştür. Bu çerçevede,

- Hrant Dink'in öldürülmesi akabinde kamu görevlileri hakkında yürütülen idari soruşturma ve incelemelerin bütünsellik içerisinde yapılmamış olması,
- İdari inceleme ve soruşturma mevzuatına ilişkin kapasitenin, yetki ve kullanılacak araçlar bakımından böyle bir olayın soruşturulması ve delillendirilmesinde yetersiz kalması,
- En başından itibaren "soruşturmaların nasıl ve hangi kapsamda yürütüleceğine ilişkin temel bir hatanın" yapılmış olması

gibi idari soruşturmanın sonucunu ve kalitesini doğrudan belirleyen hususların varlığı tespit edilmiştir. Bu itibarla, kamu görevlilerinin yargılanması ile ilgili mevzuatın Anayasada yer alan düzenlemeler de dahil olmak üzere öncelikli reform alanlarından birisi olarak görülüp sorunların giderilmesi gerektiği kanaatine ulaşılmıştır.

I- KAMU GÖREVLİLERİNİN YARGILANMASI İLE İLGİLİ MEVZUAT VE UYGULAMALAR HAKKINDA TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

Kamu görevlilerinin yargılanması hakkındaki mevzuatın, aşağıda ayrıntısı verilen tespitler çerçevesinde ülkenin reform ihtiyacı olduğu alanlarından birisi olduğu değerlendirilmektedir. 4483 Sayılı Kanun ve muhtelif kanunlardaki hükümlerle gerek sadece görev suçu gerekse hem görev hem de kişisel suç işledikleri iddia edilen kamu görevlileri hakkında adli soruşturma yapılması için idarece izin verilmesini öngören sistem, adalet duygusunu zedelemekte ve çağdaş hukuk normları ile de bağdaşmamaktadır. Bu itibarla, mevcut sistem terkedilerek "yargısal güvence sistemine" geçilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Yargısal güvence sistemine geçilme bile, idari güvence sisteminde görevlinin kendi kurumu tarafından yapılan ön inceleme veya benzeri faaliyetlerin; adeta ceza yargılamasına tekabül eden içerik ve kapsamda yürütülmesine ilişkin uygulamaların sona erdirilmesi ve söz konusu incelemelerin sadece "makul bir şüphenin" varlığının tespiti amacıyla yapılmasını sağlamak üzere kamu görevlilerinin yargılanması ile ilgili mevzuatın mutlaka gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Kamu görevlilerinin yargılanmasıyla ilgili olarak reform ihtiyacının öncelikli alanlarından birisini de memur suçu kavramının içerik olarak belirsizliği ile disiplin cezalarındaki etkinsizlik oluşturmaktadır. Uzun yıllardır uygulanmakta olan disiplin hukuku, yeterince açık düzenlenmemiş ve bazı memur suçlarının varlığı ile belirsizleştirilmiştir. Bu itibarla, Türk Ceza Kanununda tanımlanan memur suçları ile 657 ve diğer personel kanunlarında tanımlanan disiplin fiil ve cezaları bütüncül ve tamamlayıcı bir bakış açısıyla yeniden ele alınmalıdır.

A. MEMUR YARGILAMA HUKUKUNA İLİŞKİN TESPİTLER

Bugün Türkiye'de uygulanan hukuk sisteminin temellerinin atıldığı Tanzimat dönemi ve sonrasında memur yargılamasında da yeni düzenlemelere gidilmiştir. Bu düzenlemelerin içinde günümüz uygulaması bakımından, büyük ölçüde kadıların yargılanmalarına ilişkin hükümler içeren 1838 tarihli "*Tarik-i İlmîyye'ye Dair Ceza Kanunnamesi*" dikkat çekicidir.

1839 tarihli Gülhane Hattı Hümayunu ile önce daha çok üst düzey devlet memurlarının güvenliklerine yönelik düzenlemeler yapılmış; memurların yargılanması ile ilgili hususları içeren 1855 (1271) tarihli **Men-i İrtikap Kanunu**; memurlar hakkında kovuşturmaları yapacak makamları açıklayan 1859 (1275) tarihli **Vülat-ı İzam ve Mutasarrifin-i Kiran** ile **Kaymakamların Vezaifini Mübeyyin Talimat**; idari güvence sistemi içinde memurların idari

kurullarda yargılanmasını sağlayan muhakeme sistemini benimseyen ve memur yargılamasına ilişkin kuralların toplu olarak gösterildiği ilk düzenleme olan 1872 (1288) tarihli **Memurin Muhakemat Nizamnamesi**; daha sonra da 13 Şubat 1913 tarihli **Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat** (Muvakkat Kanun), idari güvence sistemini benimsemiştir.

İttihat ve Terakki Cemiyetinin Ocak 1913 tarihli Bab-ı Ali baskını sonucu kurulan yeni hükümet tarafından Meclis-i Mebusan'da görüşülmeden ve gerekçesiz olarak çıkarılan 1913 tarihli Muvakkat Kanun, memurlara hem görevleri sebebiyle hem de görevleri sırasında işledikleri suçlardan dolayı yargılanmaları için idari güvence getirmiş, bu Kanun kapsamında yürütülen tahkikatlar süre kısıtlaması olmadığı için uzun süreler de bitirilmiş ve çoğu kere zaman aşımı ile sonuçlandırılmıştır. Böylece, bir yönüyle memurlar için bir zırh ve koruma kalkını fonksiyonu icra ederken; pratikteki uygulamasıyla da toplumdaki adalet duygusunu zedeleyerek devlete olan güvenin sarsılmasına neden olmuştur.

Muvakkat Kanun, 1913 yılından 1999 yılına kadar 86 yılı aşkın süre uygulanmıştır. Bu uygulama sırasında Devlet'in yönetim biçimi meşrutiyetten cumhuriyete dönüşmüş, Kanun-u Esasi dahil, beş ayrı Anayasa yapılmış ama bu Kanun hep yürürlükte kalmıştır. Kanunda yer alan koruyucu düzenlemeler, hem 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 24. maddesine konulmuş, hem de Muvakkat Kanununun kapsamı dışında kalan ve özel kanunlarla oluşturulan özel yargılama alanlarına (asker yargılanması, yargı mensuplarının yargılanmaları, YÖK vb.) aynen taşınmıştır. Muvakkat Kanunla getirilen idari güvence sistemi, 1982 Anayasasının 129. maddesinin son fıkrasındaki *"Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında işledikleri iddia edilen suçlardan ötürü ceza kovuşturması açılması, kanunla belirlenen istisnalar dışında, kanunun gösterdiği idari merciin iznine bağlıdır"* hükmü ile de anayasal güvenceye kavuşturulmuştur.

Genel düzenleme niteliğindeki bu Muvakkat Kanunun getirdiği idari güvence sistemi hiç kaldırılmadığı için Kanunlarda yer alan özel düzenlemeler ve istisnai yargılama usulleri gündeme dahi getirilememiştir. 1999 yılında kabul edilen 4483 sayılı Kanun ile Muvakkat Kanunun **suç bakımından kapsamı oldukça daraltılırken** özel kanunlardaki "korumacı düzenlemeler" günümüzde halen varlığını sürdürmektedir.

Ortaya çıkardığı koruma zırhına bağlı olarak AIHM tarafından 1998 yılında üst üste verilen ihlal kararları ve Avrupa Konseyinden gelen yoğun eleştiriler üzerine Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat, 04.12.1999'da 4483 Sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun ile yürürlükten kaldırılmıştır. Daha doğrusu AIHM ve Avrupa Konseyinden gelen yoğun eleştiriler üzerine 1999 yılında kapsamı daraltılarak

sistemi değiştirilerek 4483 sayılı Kanun ile farklı bir içerik kazanmış; ama idari güvence sistemi devam ettirilmiştir.

Suç işlediği iddia edilen memurların özel bir yargılanma usulüne tabi tutulmasını isteyenlerin görüşlerinin temelinde yer alan; devletin otoritesi, kamu hizmeti, memurun şeref, haysiyet ve itibarı, asılsız iftira ve şikâyetlere muhatap olma gibi kavramların arkasında korumacı bürokratik anlayışı görmek mümkündür.

Bu anlayışı destekleyenlerin ve karşı olanların görüşleri aşağıda sırasıyla belirtilmiştir:

1- Kamu görevlilerinin, görevlerini herhangi bir tesirden uzak olarak yapabilmeleri, idarenin yargı organının tesir ve nüfuzundan uzak kalması ile mümkündür. Kamu görevlilerinin gelişigüzel bir şikâyet ve iftira üzerine adli merciler önüne çıkması bunu imkansız kılar, kamu görevlisinin şeref ve haysiyetini zedeler ve sonuçta da hükümetin ve devletin otoritesini sarsar.

Oysa, bir kamu görevlisinin namus ve şerefi, görevine olan bağlılığı ile ölçülmelidir. Suç işleyen bir kamu görevlisinin, genel mahkemelerde yargılanması ne derece şeref ve namusunu sarsıcı nitelikte görülürse, aynı suçtan idari mercilerce inceleme/soruşturma yapılması da aynı derecede namus ve şerefini sarsıcı nitelikte olması gerekir. Önemli olan, kamu görevlisinin yargılanmasıdır. Bir suç iddiası ortaya atıldıktan sonra, soruşturmanın hangi mercide yapıldığı şeref ve namus ile ilgili bir sorun değildir. Kaldı ki, kişisel ilişkilerin çok yakın olduğu idare makamlarında yapılan incelemeler, kişisel sempati ve antipatileri hesaba katarsak, daha yıkıcı etkiler doğurabilir.

Kamu görevlisinin basit şikâyet veya ihbarla sürekli olarak adli makamlar önüne çıkarılmasının kamu otoritesini sarsacağı iddiası ile ilgili olarak, idarenin soruşturma yapması halinde idarenin kendi adamlarını kayırdığı düşüncesi, idarenin otoritesini, savcılıkça soruşturma yapılmasından çok daha fazla zayıflatır. Suç işlemiş kamu görevlisini, idarenin itibarını korumak endişesiyle adli organlardan almak ve onu belki de cezadan kurtarmak, hem kanunların hem de idarenin otoritesini sarsar. İdarenin kendi hiyerarşisine dahil bir kamu görevlisi hakkında vereceği soruşturma açılmaması kararı toplumda daima bir şüpheyle karşılanacaktır. Dahası hakim önüne çıkmanın hukuk devletinde kişileri lekeleyeceğini öne sürmek doğru bir kanaat olamaz. Kamu görevlisi hakkında dava açılmaz ve kamu görevlisinin kayırıldığı izlenimi uyanırsa, asıl bu durumda devletin saygınlığı ve inanırlığı sarsılır. Çağdaş hukuk devleti, suç işleyen kişi hakkında soruşturma açılmasını önleyici engelleri ortadan kaldırmak zorundadır.

Ayrıca memurun gelişigüzel adaletin önüne çıkarıldığını söylemek de yanlıştır. Diğer vatandaşlar da adaletin önüne gelişigüzel çıkarılmamalıdır. Üstelik uygulamada, zaman kaybolan idari soruşturmada daha çok olduğu ortaya çıkmıştır.

2- Olur olmaz zamanlarda savcı önüne çıkmak kamu görevlisini görevini yaparken kararsız, duraksamalı, korkak kılacak ve sorumluluktan kaçmasına yol açacaktır. Korunmadığına inanan bir görevli, iş yaparken çekinecek, korkacak, dahası zamanının bir bölümünü mahkemelerde geçirecektir. Hâlbuki yönetsel kadrolarda çalışanlar, iş yapabilmek için özendirici ortamlara gerek duyarlar. Yaptıkları çalışmalar nedeniyle sık sık yargı organı önüne çıkarılan insanlar iş yapmaktan kaçınırlar; bu da kamunun zararına sonuçlar doğurur. Özellikle çıkarları örselenen kötü niyetli kişilerce sık sık suçlanırlar. Onları kamu yararı için korumak ve böylece özendirmek, iftiraldan uzak tutmak gerekir. Kamu görevlisi kaygılardan uzak yaşamalı ve çalışmalıdır. Kamu görevlileri için yönetsel ön inceleme, hizmetin aksamaması içindir.

Kamu görevlisini olur olmaz isnat ve iftiraldan korumak, ona özendirici bir çalışma ortamı hazırlamak kaygısı ceza kanunlarında yer almış olan ve hakkında soruşturma yapılan sağlanan teminatlar karşısında yersizdir. Ayrıca şikâyetlerle adliyeye sevk edilen kamu görevlileri nedeniyle kamu hizmetinin aksayacağı düşüncesi de geçerli değildir. Çünkü idari soruşturmada da kamu görevlisi görevden uzaklaştırılabilir. Bu durumda da aynı sonuç ortaya çıkacaktır. Şikâyet yersizse zaten korkacak bir şey yoktur. Kamu görevlisinin yargılanması, uygulamada çoğu kez, kamu görevlisini iftiraldan koruma kaygısını en uç noktaya iterek, vatandaşlara işkence ve kötü davranışlarda bulunanların, haksız çıkar sağlayanların sığındıkları bir dokunulmazlık zırhı olmuştur. Bundan da toplum zarar görmüştür. Yargının görevi, kamu görevlileri dahil herkesi iftiraldan korumaktır.

3- Kamu görevlilerinin ceza takibatı bakımından özel bir usule tabi tutulmasını hakkı görenlerin ısrarla ileri sürdükleri gerekçelerden biri de, kamu görevlisi suçlarını tespit etmenin bir ihtisas işi olduğudur. Kamu görevlisinin eyleminin suç olup olmadığına belirlenmesi, çoğu kez uzmanlık ister. Bunları da sayısız kanun, tüzük, yönetmelik, genelgeye göre en iyi bilenler yine yönetimde görev alanlardır. Onlar görevin özelliklerine göre teknik ayrıntıları ve memur psikolojisini, bir memurun görevini yaparken bunları gözetip gözetmediğini, görev sınırlarını aşmış olup olmadığını daha iyi bilirler. Bu nedenle yargı önüne çıkarılmadan önce bu konuda yönetimin, bir ön soruşturma süzgecinden geçmesi yerinde ve doğaldır.

Savcıların idari mevzuatı ve idarenin gereklerini bilmedikleri iddiaları temelden yoksundur. Savcı her zaman bilirkişi ya da teknik yardım almak suretiyle uzmanı olmadığı bir alan varsa bunu kapatabilir. Kaldı ki adliyelerde memur suçları ile ilgili ihtisas birimlerinin olduğu bilinen bir durumdur. Öte yandan bir kere fiilin suç teşkil edip etmemesi ile idari mekanizmayı, tekniği kavrama gereği arasında bir ilgi yoktur. Aksine bir fiilin suç teşkil edip etmediğinin, hukuk bilgileri zayıf bazı idareciler tarafından tespit edilmesi, topluma güven vermez. Tahkikatı bir savcının yapması, topluma daha çok güven vereceği gibi daha doğrudur.

bile uygulanmaması suretiyle icra edilmektedir. Diğer bir ifadeyle idari güvence sistemi her zaman memur için bir koruma yöntemi olmayıp baskı (mobbing) yöntemi olarak da uygulanabilmektedir.

Kamu görevlilerinin ayrı bir yargılama sistemine tabi olması devlet idaresi aleyhine işlenen suçların önlenmesinde de olumsuz etkiler yapmaktadır. Suçların önlenmesi, hiç değilse en aza indirilebilmesi için devlet otoritesinin görünür olması gerekir. Devletin gücü, bu alanda da yargı gücüyle gösterilebilir. Ortada fail varsa yargı gücü harekete geçer. Sanksız muhakeme olmaz. Suç işleniyor fakat sanıklar yargı önüne çıkarılmıyorsa, o zaman yargı gücü, dolayısıyla devlet gücü de yok demektir.

Kamu görevlilerinin ayrı bir yargılama usulüne tabi tutulmaları, AİHS'in 6. maddesinde ifadesini bulan "adil (dürüst) yargılanma hakkı"na da aykırılık teşkil etmektedir. 6. maddede sayılan haklar sadece sanık hakları değildir. Öğreti, "sanık" kavramını geniş yorumlamaktadır. Şüpheli de uygulanabildiği ölçüde 6. maddede sayılan sanık haklarından yararlanabilecektir. Böyle bir kabul edişin doğal sonucu olarak 6. maddedeki haklar, sadece kovuşturma aşamasında değil soruşturma aşamasında da uygulanabilir oldukları ölçüde şüpheli için adil yargılanma hakkı içinde değerlendirilebilirler. Bu durumda adil yargılanma hakkının, suçun öğrenilerek araştırılmaya başlandığı andan itibaren geçerli bir hak olduğunu söylemek mümkündür. Suçu hiç tanımayan, hukuk eğitimi almamış olan hiyerarşi içinde yer alan idarecilerin bu soruşturmayı yürütmeleri kamu görevlisinin adil yargılanma hakkının ihlaline yol açabilecektir. Çünkü adil yargılanma hakkı gereğince herkesin şüphelisi olduğu olayların yargı birliği içerisinde yer alan tarafsız ve bağımsız adli makamlarca soruşturulması ve kovuşturulması hakkı bulunmaktadır. Bu yönü ile de, tarafsızlığından kuşku duyulan idari mercilerin soruşturma yapması ya da soruşturma izni vermesi adil yargılama hakkının ihlali anlamına gelecektir.

Öte yandan, adil yargılama kavramı sanık/şüpheli kadar müşteki yani memurun suç konusu eyleminden zarar gören kişinin haklarının korunmasını da içerir. Bu bakımdan şeffaf olmayan ve zarar göreni sürece katmayan yöntemlerle memurun bağlı ve ilişkili olduğu kurumda yapılan incelemeler adil yargılanma sürecine zarar verecektir.

Konuya değişik bir açıdan yaklaşıldığında, kamu görevlilerini ayrı yargılama usulüne tabi tutan özel ve istisnai yolun, sosyal ilişkilerde de anormallikler doğurduğunu görmekteyiz. Özellikle yüksek dereceli kamu görevlilerinin soruşturulmasında bu anormallikler yakından gözlemlenebilir. Bunlar hakkında soruşturma yapacak olan kişiler yine onların çalışma arkadaşları olmaktadır.

Suç işlediği iddia edilen memurların özel bir yargılama usulüne tabi tutulmasını isteyenlerin görüşleri ile 1835 yılında Fransız Ulusal Meclisinde aynı konuda görüşlerini

açıklayan ve kamu görevi gören memurların normal vatandaşlardan daha ayrıcalıklı olduklarını savunan vekil Vivien'in görüşleri arasındaki uyumluluk ve paralellik çok dikkat çekicidir. Suç işleyen memurların özel bir yargılanma usulüne tabi tutulmasını isteyenlerin görüşlerinin temelinde; devletin otoritesinin kaybolması, kamu hizmetinde etkinliğin azalması, memurun şeref, haysiyet ve itibarının zedelenmesi, asılsız iftira ve şikâyetlere muhatap olma gibi endişelerin yattığını; bunun arkasında da hizmet verdiği halkı sürekli asılsız ihbar ve şikâyette bulunan bir yığın olarak kabul eden anlayışı görmek mümkündür.

4483 sayılı Kanunun Meclis görüşmelerinde, bu kanunun Türkiye şartlarına göre AİHM ve Avrupa Konseyinden gelen eleştiriler üzerine hazırlandığı, ideal olanın ise suç işleyen memurların da yargılama birliği çerçevesinde doğrudan yargılanması olduğu vurgulanmıştır.

4483 sayılı Kanun ile getirilen sistem;

4483 sayılı Kanun ile getirilen sistemi aşağıdaki şekilde özetlemek mümkündür.

İdari süreç, adli sürecin, yani hazırlık soruşturmasının dışına çıkartılmış ve Anayasanın 129. maddesinde öngörülen idari izin; kanunda gösterilen idari mercilerce bir karara varılabilmesini ve bir kanaat oluşturulmasını sağlayacak yeterlikte, "ön inceleme" adı verilen tamamen idari bir faaliyete dönüştürülmüştür. İdarenin soruşturma izni konusunda vereceği idari kararın yargısal denetimi de daha sıkı kurallara bağlanarak, mevcut durumda yargı birliğine olabildiğince yaklaşılmaya çalışılmıştır.

Kanunun kapsamı hem suç, hem de kişi bakımından daraltılmış; memuriyet göreviyle ilgisi olmayan suçlar, memuriyet görevini yaparken de olsa kapsam dışına çıkartılmıştır. Memur kavramı, ceza hukukundaki anlamından arındırılarak idare hukukundaki anlamı ile Kanunda yer almış, her iki kanunun kavrama yüklediği anlamlar arasındaki farklılık, "diğer kamu görevlisi" kavramının sisteme dahil edilmesi ile birlikte giderilmek istenmiştir. Ama (özellikle üst düzey bürokrasi ve yüksek yargı için) özel kanunlardaki özel düzenlemelere hiç dokunulmamış ve eski haliyle bırakılmıştır. Böylece özel kanunlardaki düzenlemelerle çok sayıda kamu görevlisinin hem görev suçları hem de kişisel suçları idari güvence sisteminden faydalandırılırken 4483 sayılı Kanun kapsamındaki memur ve diğer kamu görevlilerinin sadece görevleri nedeniyle işledikleri suçlar idari güvence sisteminde kalmış, görev sırasında işledikleri suçların genel hükümlere göre soruşturulmasına başlanmıştır.

4483 sayılı Kanunun kapsamı gerek bu kanuna tabi kişiler gerekse suçlar bakımından bir hayli daraltılmış; görevi kötüye kullanma, sahte ve gerçeğe aykırı evrak tanzimi ve evrakta tahrifat gibi birkaç suçla sınırlı hale getirilmiştir. Özellikle kamuoyunun hassas olduğu yolsuzluk (ihaleye fesat karıştırma, zimmet, rüşvet, irtikap vb) ve işkence gibi suçlar 4483 sayılı yasanın kapsamı dışında olup, savcılar tarafından doğrudan soruşturulacak fiiller arasındadır.

Kamuyunda "yolsuzluk" olarak nitelenen ihaleye fesat karıştırma, rüşvet, irtikâp gibi pek çok suçun, 4483 sayılı Kanunla ve idarenin izin verip vermemesi ile hiç bir ilgisi bulunmamaktadır. Dolayısıyla bu konularda savcılarının yetkilerinin izin sistemi nedeniyle sınırlandırıldığı yönünde bir anlayış gerçeği yansıtmamaktadır.

Ülkemizdeki izin sisteminin bir bütün olarak değerlendirilmesi daha doğru ve açıklayıcı olacaktır. Zira çeşitli kamu görevlileri için farklı özel soruşturma usulleri bulunmaktadır. Bunlardan kamuyunda en çok gündeme geleni milletvekili dokunulmazlığıdır. Anayasanın 83. maddesinde hem yasama hem de yasama faaliyetleri dışındaki dokunulmazlık düzenlenmiştir. Türk Silahlı Kuvvetleri personeli ise farklı soruşturma usulüne tabi olmanın yanında sivilden ayrı yargı mercilerinin (askeri mahkemelerin) görev ve yetkisi kapsamındadır. Hakim ve savcılarının görevle ilgili, görev sırasında ve kişisel suçları 2802 sayılı Kanun ile özel usule (izine) bağlanmıştır. Ayrıca, bu meslek grubunun izin sistemine tabi yasa ihlali oluşturan fiilleri, yargıçlarca verilen kararlarla ceza yargılamasının çok ötesine taşınmış, trafik ihlali gibi kabahat nevinden suçları da kapsayacak biçimde genişletilmiş, her türlü yasa/mevzuat ihlalini kapsayan, sınırsız bir içeriğe büründürülmüştür. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 53. maddesi ile de YÖK Başkan ve üyeleri, yükseköğretim kurumlarının yöneticileri, öğretim elemanları ve memurları hem görevle ilgili hem de görevleri sırasında işledikleri suçlar nedeniyle özel soruşturma iznine tabi kılınmışlardır. Bunlardan başka 1136 sayılı Avukatlık Kanunu ile avukatlar, 1512 sayılı Noterlik Kanunu ile noterler ve kendi kuruluş veya meslek kanunları gereğince başka meslek mensupları ve görevliler de özel yargılama usulüne tabi kılınmışlardır. Yukarıda sözü edilen ve edilmeyen kanunlar, 4483 sayılı Kanun ile uyumlaştırılmadığından, söz konusu özel kanunlara tabi kamu görevlilerinin görevle ilgili olmayan fiilleri de özel usule tabi bulunmaktadır. 4483 sayılı Kanun ise sadece görevle ilgili suçları düzenlemekte olup, farklı yargılama usulü öngören kanunlar içerisinde en dar kapsamlıdır. Ayrıca 3628 gibi özel pek çok kanunla, görevle ilgili birçok suçla ilgili soruşturmanın genel hükümlere göre yapılacağı hükmü getirilerek 4483'ün kapsamı suç çeşitleri itibariyle de bir hayli daraltılmıştır.

Kanun ile getirilen sistemde, idari süreç kısa ve kesin sürelerle bağlanmış, böylece konunun bir an evvel ya gündemden düşürülmesi, ya da adli merciler önüne taşınmasını öngörülmüştür. Ön inceleme izni için benimsenen 30 günlük asıl ve zorunlu hallere münhasır 15 günlük ek süre oldukça kısadır. Ancak süre düzenlemesi, Kanunun aynı zamanda en zayıf yönünü teşkil etmektedir. Zira uygulamada bu sürelerle riayet edilmediği gibi, soruşturmayı bu süreye sıkıştırmak gayreti eksik ve yetersiz incelemeye yol açmakta bu da itirazlar sonucu 'yeterli soruşturma yapılmadığı' gerekçesiyle verilen izinlerin iptal edilmesine sebebiyet vermekte ve böylece suçlu memurun yargı önüne çıkarılmasında engel oluşturmaktadır.

4483 Sayılı Kanunun çıkarılma gerekçesinin ortaya konulduğu 1. maddesiyle ilgili olarak şu değerlendirmeyi yapmak mümkündür. Ceza hukuku açısından suç işleyen memurlar için idari güvence sistemi içinde ayrı bir yargılama usulü getirilmesi, hukuk karşısında kişilerin eşitliği ilkesi, demokrasinin temeli niteliğindeki kuvvetler ayrılığı ilkesi ve yargı birliği ilkesi ile uyumlu değildir.

Ayrıca suç işleyen memurlar için izin öngören özel yargılama usulü getirilmesi, AİHM'in 28 Mart 2000 tarihli ve 93/22492 sayılı Kılıç/Türkiye Kararında ifadesini bulan ve devletlere yükletilen "işlenecek suçları caydırıcı ceza hükümleri koymak ve bu hükümlerin ihlalini önleyici, bastırıcı ve cezalandırıcı icra mekanizması kurmak" görevinin gereği gibi yerine getirilmesine engel olarak görülmektedir.

Yine memur yargılaması için özel düzenleme getirilmesi AİHM'in Calvelli ve Ciglio-İtalya davasında "özel veya kamu alanında çalışan görevlilerin sorumluluğunu saptamaya dönük etkili ve bağımsız bir yargısal sistemi kurma yükümlülüğü getirilmesini" öngören kararına da aykırı düşmektedir.

Kamu hizmeti sunumunun etkinliği, devlet otoritesinin sarsılmaması ve asılsız iftira ve şikayetlerden memurları korumak amacıyla, suç işlediği iddia edilen memurların yargılanmaları için özel düzenleme getirilmesi, -bir gruba farklı yargılama prosedürü öngördüğü için- halkta ve toplumda adalet duygusunun azalmasına, dolayısıyla devlete olan güven ve itibarın zedelenmesine sebep olabilecektir. Bu nedenle toplumu oluşturan biriyler hakkında asılsız ihbar ve şikâyetlerde bulunacağı şeklindeki önyargılı kabullerden vazgeçilmelidir. Nitekim KİT'lerde çalışan personel genel hükümlere tabi olduğu halde asılsız ihbar ve şikayetler yok denecek kadar azdır.

Kamu görevlilerinin (cumhuriyetin temel organlarının işleyişinde görev yapan herkes kamu görevlisi olarak kabul edilmiştir.) yargılanması hususunda genel hükümler dışında, özel inceleme, soruşturma veya kovuşturma usulleri getiren ve yürürlükte bulunan kanuni düzenlemeler aşağıdaki şekilde gruplandırılabilir.

1- 4483 sayılı Kanun, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin sadece görev sebebiyle işledikleri suçlar bakımından geçerli olmak üzere, savcılık tarafından soruşturma yapılmadan önce idarenin ön inceleme yapmak suretiyle soruşturma izni vermesini öngören ve söz konusu izin kararının idari yargı yerlerince denetimini sağlayan yöntemi kabul etmiştir.

2- 4483 sayılı Kanun dışındaki bazı kanunlarda (2937 Sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanunu, 1211 Sayılı Merkez Bankası Kanunu, 5411 Sayılı Bankacılık Kanunu, 2547 Sayılı Yüksek Öğretim Kanunu) görevden doğan suçlar yanında görev sırasında işlenen suçlar için de soruşturma ve/veya kovuşturma öncesi izin/müracaat müessesesini

düzenlenmiş; 2547 ve 5411 sayılı Kanunlarda bu izinleri idari yargı yerlerine götürme imkânı tanınırken 2937 ve 1211 sayılı Kanunlarda verilen izne veya yapılan müracaata idari yargı yerlerinde itiraz aşaması öngörülmemiştir. Aynı zamanda izin verme kararına ve yapılan itirazı sonuçlandırmaya ilişkin olarak herhangi bir süre sınırı konulmamıştır.

3- Düzenleme yapılan bazı kanunlarda (her biri kendi içerisinde özel düzenlemeler içermekle birlikte) ise kamu görevlileri için görevleri sebebiyle veya görevleri sırasında işledikleri suçları ile kişisel suçları için izin müessesesinin yanında özel soruşturma ve kovuşturma sistemleri benimsemiştir. Bu cümleden olmak üzere:

- a) 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu hâkim ve savcılarının görevden doğan veya görev sırasındaki işledikleri suçlar için inceleme ve soruşturma yapılmasını Adalet Bakanının iznine bağlamış, kovuşturma açılmasını ise Adalet Bakanlığının takdirine bırakmıştır.
- b) 2797 sayılı Yargıtay Kanunu Yargıtay Başkan ve üyelerinin görevleriyle ilgili veya kişisel suçları hakkında soruşturma ve kovuşturma açılması için Birinci Başkanlık Kurulu Kararının, yani iznin şart olduğunu hükme bağlamıştır. Ancak Yargıtay Ceza Genel Kurulunda veya Yüce Divanda dava açılmak üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesi hükme bağlanan izinle ilgili olarak Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca dava açılmadığı takdirde yapılacak işlem ve takip edilecek prosedürle ilgili bir açıklama bulunmamaktadır.
- c) 2575 sayılı Danıştay Kanununa göre Danıştay Başkan ve üyelerinin görevlerinden doğan veya görevleri sırasında işlemiş oldukları suçlar ile şahsi suçları için Danıştay Başkanınca üç kişilik kurula yaptırılacak (ilk) soruşturmadan sonra kovuşturma açılması Danıştay İdari İşler Kurulu'nun itiraz üzerine de Danıştay Genel Kurulu'nun Kararına bağlıdır. Aynı şekilde Yargıtay Ceza Genel Kurulunda veya Yüce Divanda dava açılmak üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesi hükme bağlanan izinle ilgili olarak Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca dava açılmadığı takdirde yapılacak işlem ve takip edilecek prosedüre ilişkin bir açıklama bulunmamaktadır.
- d) 6087 sayılı HSYK Kanun, HSYK Başkan ve üyelerinin görevleriyle ilgili suçları, kişisel suçları ve disiplin suçları için soruşturma açılması ve soruşturma açılmasına izin verilmişse kovuşturma açılması için HSYK Genel Kurulu'nun kararını (iznini) şart koşmuş; kovuşturma açılması kararının Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesini müteakip öngörülen şartlara ilaveten Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının iddianame düzenlenmesini ve Yargıtay ilgili ceza davasının

kovuşturma açılması kararını gerekli görerek 4 aşamadan oluşan bir karar ve izin işleminden sonra kovuşturmaya başlanmasına cevaz vermiştir.

- e) 1600 sayılı Askeri Yargıtay Kanunu ve 1602 sayılı Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kanunu da kanun kapsamında bulunan personelin görevleriyle ilgili suçlarında soruşturma açılması için ayrı izin, kovuşturma açılması için ayrı izin aşamaları öngörmüş; kovuşturma yapılmasına izin verildikten sonra dosyanın "Cumhuriyet Başsavcılığına" gönderilmesinden sonra "Cumhuriyet Başsavcılığınca" iddianame düzenlenmemesi ile ilgili durumda yapılacak iş ve işlemler açıklanmamıştır. Mezkur kanunlarda şahsi suçlar, askeri yargıya tabi şahsi suçlar ve genel yargıya tabi suçlar için ayrı ayrı düzenlemeler yapılmıştır.
- f) 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'na göre; Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyelerden biri hakkında görevleri sebebiyle suç işledikleri iddia edildiği takdirde Sayıştay Genel Kurulunca seçilecek üç daire başkanı ve iki üyeden kurulu bir heyet tarafından ön inceleme yapılarak hazırlanacak rapor soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine esas alınmak üzere Daireler Kuruluna verilir. Bu Kurulun soruşturma izni verilmemesine ilişkin kararı Genel Kurulca incelenir. Genel Kurulun soruşturma izni verilmemesine ilişkin kararı kesindir. Soruşturma izni verilmesine ilişkin karar katılanların üçte iki çoğunluğu ile alınır. Sayıştay Başkanı, daire başkanları ve üyeler dışındaki meslek mensuplarının görevleri sebebiyle bir suç işlediklerinin iddia edilmesi halinde ise Sayıştay Başkanı tarafından görevlendirilecek bir üyenin başkanlığında bir uzman denetçi ile bir baş denetçiden teşekkül eden kurul ön incelemeyi yaparak düzenleyeceği raporu Meslek Mensupları Yükseltme ve Disiplin Kuruluna verir. Bu Kurul soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine karar verir. Görüldüğü üzere Sayıştay'ın kendi mensupları hakkında kendi bünyesinde oluşturduğu Kurullar tarafından yapılan inceleme sonucunda verdiği kararlar konunun genel yargı mercine götürülmesini engelleyebilmektedir.
- g) 6126 sayılı Anayasa Mahkemesi Kanununda ise Anayasa Mahkemesi Başkanı ve üyelerinin görevlerinden doğan veya görevleri sırasında işledikleri suçları, kişisel suçları ve disiplin eylemleri için Mahkeme Başkanınca yaptırılan 'ön incelemenin' ardından Mahkeme Genel Kurulunun soruşturma izni, soruşturma iznini müteakip de kovuşturma yapılabilmesi için soruşturma kurulunun iddianame düzenlenmesi kovuşturma şartı olarak yer almıştır.

4-Bazı kamu görevlilerinin ise görevleri sebebiyle veya görevleri sırasında işledikleri suçlardan dolayı yargılanmalarını mümkün kılan mevzuat bulunmamakta veya var olan mevzuat

düzenlemesi yeterli olmadığından teorik ve pratik olarak suç işleyen bu kamu görevlilerini yargılamak mümkün görünmemektedir.

Anayasanın 148. maddesinde 2010 yılında yapılan değişiklikle Genelkurmay Başkanı, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları ile Jandarma Genel Komutanının görevleriyle ilgili suçlardan dolayı Yüce Divanda yargılanma usulü getirilmiştir. Bu görevlilerin askeri şahıs olmalarından dolayı görevleriyle ilgili suçlarını ortaya koymak 353 sayılı *Askeri Mahkemelerin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Kanun* ile Askeri Mahkemelere verilmiştir. Ancak bu mahkemeler aynı kanun gereği kuvvet komutanlarının teklifi veya Genelkurmay Başkanının doğrudan lüzum göstermesi üzerine Milli Savunma Bakanlığınca kurulmakta, bu mahkemelerde görev alan askeri hâkimlerin atamaları da yine Milli savunma Bakanlığınca yapılmaktadır. Yağı bağımsızlığı ve tarafsızlığı anlamında askeri hâkimlerin bağımsız ve tarafsız olma imkanları yoktur. İdari ve disiplin olarak Genelkurmay Başkanlığına bağlı kolordu, ordu ve kuvvet komutanlıkları ile Genelkurmay Başkanlığı nezdinde askeri mahkemeler kurulmaktadır.

Görüldüğü üzere, 4483 sayılı Kanunla özellikle suçlar bakımından kanunun kapsamı daraltıldığı halde özel kanunlarda getirilen düzenlemelerle görev sırasında işlenen suçların (kişisel suçlar dahil) özel yargılama usulüne tabi olarak kalmasıdır. Özellikle bu durum üst düzey bürokrasi ve yüksek yargı için bariz olarak durmakta ve mevcudiyetini korumaktadır. Bu durum da yargılama birliği ilkesine ve Anayasa da düzenlenen kanunlar karşısında eşitlik ilkesine aykırılık arz etmektedir. Kaldı ki özel kanunlarla haklarında özel düzenleme getirilen üst düzey bürokrasi, yargı mensupları, askeri personel ve YÖK'e tabi personel statü korumasından ve statülerinin sağladığı psikolojik ve sosyal korumadan yararlanmaktadırlar. AİHS imzalamış hiç bir ülkede bu kadar geniş bir koruma kalkını yoktur ve bu durum açıkça AİHS'in 6. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkına (adli muhakeme hakkı, aleni yargılama hakkı, aleni karar hakkı) da aykırıdır.

AİHS ve AİHM'in yargının bağımsızlığı hususunda aradığı temel kriterler, hâkimlerin görev süreleri, ilke olarak görevden alınamamaları ile emir ve direktiflere bağlı olmamalarının yanında, atanma yöntemleri ve dış etkenlere karşı hâkimlik teminatıdır. AİHM yasal olarak saptanmış çalışma sürelerini, bir güvence olarak kabul etmektedir.

4483 sayılı Kanunda, CMUK'a (yeni CMK) yapılan yollamanın anlamı ve sınırlarının belirlenmesi önem kazanmaktadır. MMHK zamanında, soruşturmacının (muhakkik) yaptığı iş, hazırlık soruşturması niteliğinde olduğu için, işlemlerini CMUK'taki hükümler çerçevesinde yürütmek, özellikle, sanığın savunmasının alınmasında avukat bulundurmak istemesi halinde, buna uygun şartları sağlamak, gerekiyorsa bilirkişi incelemesi yaptırmak ve dosyayı her yönde ve Ceza Usul Hukuku kurallarına uygun şekilde tekemmül ettirmek zorundaydı. Halbuki,

ön inceleme görevlisinin yapacağı iş, dosyayı, bir hazırlık tahkikatı gibi oluşturmak değil, olsa olsa yetkili mercide suç isnadının ciddi olup olmadığı konusunda bir kanaat oluşturmaktan ibarettir. Artık, ön inceleme görevlisi, eskiden olduğu gibi adli görev yapan bir "hakikat arayıcısı" (muhakkik) değil, makul ölçüler içerisinde belli bir kanaatin oluşumuna çalışan idari bir görevlidir. 4483 sayılı Kanun'un benimsediği izin sisteminde yukarıda belirtildiği üzere ceza soruşturmasının idare tarafından yapılmayacağı, soruşturmanın genel hükümlerde olduğu gibi cumhuriyet savcısı tarafından yapılacağı, bu sistemde idarenin yalnızca soruşturma yapılması için bir koşul olarak soruşturmaya izin vereceği, izin verildikten sonra cumhuriyet savcısının soruşturmayı bizzat yapacağı ve buradaki tüm yetkileri kullanarak olayı aydınlığa kavuşturacağı, buradaki ön inceleme görevlisinden beklenenin şüphelinin üzerine atılı suçun kamu davasının açılması için gerekli olan yeterli delileri toplamak değil bu isnadın soruşturulmaya değer olup olmadığı konusunu belirlemek olduğu düşünülmektedir.

4483 sayılı Kanun'un 4/1 maddesinde ihbar veya şikâyetin Cumhuriyet Başsavcılığına yapılması durumunda cumhuriyet savcısı tarafından ivedilikle toplanması gerekli ve kaybolma ihtimali bulunan delillerin tespit edilebileceği belirtilmektedir. Şayet soruşturma izninden önce toplanması zorunlu olan bir delil olup, örneğin arama, iletişimin tespiti gibi koruma tedbirleriyle bu delilin elde edilebilmesi olanağı varsa bu deliller cumhuriyet savcısı tarafından toplanacaktır. Bu hüküm de, soruşturma aşaması başlamadan evvel ön inceleme görevlisinin Cumhuriyet savcısının sahip olduğu yetkileri kullanmasını mümkün olmadığını göstermektedir.

4483 sayılı Kanunla getirilen sistemde soruşturma izni ilgili kararın verilebilmesi, tamamen idari nitelikli bir soruşturmaya dönüştürülmüş, İdare, yargısal faaliyetin dışına çıkarılmıştır. Diğer bir ifadeyle yapılan işlemlerin yargısal bir niteliği bulunmamaktadır. Oysa Kanunun 6 ncı maddesinde; ön inceleme ile görevlendirilenlerin, bakanlık müfettişleri ile kendilerini görevlendiren yetkili mercii bütün yetkilerini kullanabilecekleri ve bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde CMK'ya göre işlem yapabilecekleri belirtilmiştir. CMK'ya yapılan atıf, tanık dinleme, keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırma gibi ön inceleme kavramı ile bağdaşmayan soruşturmacı faaliyetlerine imkan vermektedir. Bu hüküm yapılan işin "inceleme" kavramının ötesine geçmesine ve "soruşturma" kavramına yaklaşmasına neden olmaktadır. Memurün Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat uygulamasından kalan kültürle de birleşince ön inceleme yapanların soruşturmacı gibi davranmaları sonucunu ortaya çıkmaktadır. Öte yandan söz konusu düzenleme Kanunun diğer maddelerinin düzenleniş biçimi, amacı ve ön incelemenin hukuki niteliği ile çelişmekte ve teorik altyapıdan yoksun kalmaktadır.

Her şeyden önce soruşturma izninin bir başka soruşturma ile verilmesi gibi teorik yönden çelişki ortaya çıkarken, bir an için idarenin yaptığı iş soruşturma kabul edilirse bunun

müeyyidesinin ne olacağı sorusu akla gelmektedir. Çünkü "soruşturma", nihayetinde kusuru olanlar için müeyyide öngören bir kavramdır. Öte yandan, CMK hükümleri kolluk gücüyle desteklenen uygulamaları içerirken idarenin kolluk birimlerine talimat verme gücü bulunmamaktadır. Bu bakımdan ön inceleme yapanların kullanabilecekleri yetkilerin 4483 sayılı Kanunda açık bir şekilde yer almasına ve 5271 sayılı CMK'ya yapılan ancak şekli bir yetkilendirmeden ibaret kalan atfın ortadan kaldırılması uygun olacaktır.

B. ETKİN SORUŞTURMA İLKESİNE İLİŞKİN TESPİTLER

AİHM, etkin soruşturma yürütülmesini içtihat olarak belirlerken, uluslararası teşkilatların ortaya koyduğu diğer protokol ve metinlerde de etkin soruşturmanın gerekliliği ortaya konulmuştur. Etkin soruşturmanın başlatılabilmesi için ise etkili bir hukuk yolunun oluşturulmuş olması gerekmektedir.

Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyinin 1989/65 sayılı Kararıyla kabul edilen "Hukuk dışı, Keyfi ve Kısa yoldan İnfazların Etkili Biçimde Önlenmesi ve Soruşturulmasına Dair Prensiplerin suç işleyen güvenlik görevlilerinin (memurların) etkin soruşturulması ve yargılanması ile ilgili bölümünde aşağıdaki prensipler belirtilmiştir:

"Hukuk dışı, keyfi ve kısa yoldan infazdan kuşkulanan bütün olaylarda ... İvedilikle tam ve tarafsız bir soruşturma yapılır. Hükümetler bu tür soruşturmaların yapılması için soruşturma yapacak organları ve usulleri oluştururlar. Soruşturmanın amacı ölüm nedenini, tarzını ve zamanını, bundan sorumlu olan kişiyi ve bu ölüme yol açmış olabilecek davranış veya uygulamayı belirlemektir. Soruşturma yeterli bir otopsi yapılmasını, bütün fiziksel ve belgesel delillerin toplanmasını, analizini ve tanık ifadelerini içerir. Soruşturma, bu ölümün doğal ölüm, kaza ile ölüm, adam öldürme ve intihardan hangisi olduğunu tespit eder.

Soruşturma makamı, soruşturma için gerekli her türlü bilgiyi elde etme yetkisine sahiptir. Etkin bir soruşturma yapabilmeleri için soruşturmayı yürüten kimselere gerekli mali imkânlar ve teknik donanım sağlanır. Soruşturmayı yapan kişiler bir infaz olayına karıştığı iddia edilen görevlileri getirtmeye ve ifade vermeye zorlama yetkisine sahiptir. Aynı yetki tanıklar için de kullanılabilir. Soruşturmayı yapanlar bu amaç için tanıklara ve olaya karıştığı iddia edilen görevlilere celpname gönderme ve ifade vermelerini isteme yetkisine sahiptirler.

Yürürlükte bulunan soruşturma usullerinin uzmanlık veya tarafsızlık öngörmemesi nedeniyle veya konunun önemi karşısında veya açık bir kötüye kullanma tarzını içermesi nedeniyle yetersiz kalması halinde ve mağdurun ailesi tarafından bu yetersizlikler konusunda veya diğer önemli nedenlerle şikâyet edilmesi halinde, Hükümetler soruşturmaları bağımsız bir inceleme

komisyonuna veya benzeri bir usule göre yaptırır. Bu komisyon üyeleri şahsiyetleri bakımından tarafsızlıkları, yeterlilikleri ve bağımsızlıkları ile tanınmış kişiler arasından seçilir. Komisyon üyeleri özellikle incelemeye tabi olan kurumlara, kuruluşlara veya kişilere karşı bağımsız olurlar.

Objektif sonuçlara varılmasını sağlamak için otopsi yapanların, potansiyel olarak olaya karışmaları mümkün kişi veya teşkilat veya kuruluşlara karşı tarafsız ve bağımsız şekilde görev yapabilmeleri zorunludur.

Şikâyetçiler, tanıklar ile soruşturmayı yapanlar ve onların aileleri, şiddete, tehdide veya her türlü baskıya karşı korunur. Hukuk dışı, keyfi veya kısa yoldan infazlara potansiyel olarak karışmış olmaları mümkün olan kişiler, şikâyetçiler ve tanıklar ile onların ailelerinin ve ayrıca soruşturmayı yürütenlerin üzerinde buldukları doğrudan veya dolaylı bütun amirlik ve denetim görevlerinden alınır.

... Hükümetler egemenlikleri altındaki her hangi bir bölgede hukuk dışı, keyfi veya kısa yoldan infazlara katıldıkları soruşturmaya tespit edilen kimselerin adalet huzuruna çıkarılmalarını sağlar. Hükümetler bu kimseleri ya adalet huzuruna çıkarır veya bu kimseleri yargı yetkisini kullanmak isteyen diğer ülkelere iade eder. Faillerin ve mağdurların kim olduklarına ve nerede olduklarına, bunların milliyetlerine veya suçun nerede işlendiğine bakılmaksızın, bu ilke uygulanır.

Bir amirin veya bir kamu makamının verdiği emirler hukuk dışı, keyfi veya kısa yoldan infazları haklı göstermek için ileri sürülemez. Emirleri altındaki görevliler tarafından yapılan bu tür eylemleri önlemek için makul imkanlara sahip oldukları halde bunları önlemeyen amirler, memurlar veya diğer kamu görevlileri de bu eylemlerden ötürü sorumlu tutulurlar. Savaş durumu, sıkıyönetim veya olağanüstü durum da dahil hiç bir hal ve şartta hukuk dışı, keyfi veya kısa yoldan infazlara katıldığı iddia edilen kimselere kovuşturmadan muafiyet tanınamaz.

Hukuk dışı, keyfi veya kısa yoldan infaz mağdurlarının aileleri ve bakmakla yükümlü oldukları kimseler makul bir sürede verilebilecek adil ve yeterli bir tazminat alma hakkına sahiptirler."

Aynı şekilde İstanbul Protokolü olarak adlandırılan ve 9 Ağustos 1999 tarihinde Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliğine sunulan "İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı, Aşağılayıcı Muamele veya Cezaların Etkili Biçimde Soruşturulması ve Belgelendirilmesi İçin Kılavuz"da da benzer prensipler benimsenmiştir. Etkin soruşturma yapılabilmesi için bu kılavuzda özetle:

"Devletler, işkence ve kötü muamele şikayetleri ve bildirimlerinin, anında ve etkili bir biçimde soruşturulmasını sağlamakla yükümlüdürler. Açık bir şikayetin olmadığı durumlarda bile işkence ve kötü muamele yapıldığına ilişkin belirtiler varsa, soruşturma yapılmalıdır. Soruşturmayı yürütenler, bu tür olayların faili olduğundan şüphelenilen kişiler ve onların hizmet ettiği kurum ve kuruluşlardan bağımsız, soruşturma yürütebilecek vasıfta, tarafsız kişiler olmalıdır. Bu kişilerin tarafsız tıp uzmanlarına veya konuyla ilgili diğer uzmanlara erişim veya bu tür uzmanları çağırma yetkileri olmalıdır. Soruşturmalar yürütülürken, en yüksek profesyonel standartlara uygun yöntemler kullanılmalı ve soruşturma sonuçları kamuya açıklanmalıdır.

Soruşturma yapan kurum, soruşturma için gerekli bütün bilgileri toplama gücüne sahip olmalı ve gerekli bütün bilgileri toplama yükümlülüğünü üstlenmelidir. Soruşturmayı yürüten kişiler, etkili soruşturma yürütmek için gerekli bütün maddi ve teknik kaynaklara sahip olmalıdırlar. Bu kişilerin, işkence veya kötü muamele vakalarına karıştığı iddia edilen resmi görevlileri tanıklığa çağırma ve tanıklığa zorlama yetkisi de olmalıdır. Aynı kural, bütün tanıklar için geçerlidir. Soruşturma yapma yetkisine sahip olan kurum, işkenceye karıştığı iddia edilen resmi görevliler de dahil olmak üzere soruşturmanın selameti açısından gerekli herkesi tanıklık yapmak için çağırma, bu amaçla tebligatta bulunma ve yapılan tanıklıkları destekleyici kanıtlar sunulmasını isteme yetkisine haiz olmalıdır.

İşkence veya kötü muamele kurbanı olduğu iddia edilen kişiler ve bunların yasal temsilcileri, duruşmalardan, soruşturma oturumlarından haberdar edilmeli, bu oturumlarda bulunma hakkına sahip olmalı, soruşturma için gerekli bilgilere erişim hakkına ve olanağına ve duruşmalarda kanıt sunma hakkına sahip olmalıdırlar.

Yetersiz uzmanlık veya önyargı şüphesi, belli bir işkence ve kötü muamele biçimi ve başka önemli nedenlerle hâlihazırda varolan soruşturma süreçlerinin yetersiz kalması durumunda, Devlet, soruşturmanın bağımsız bir soruşturma komisyonu veya benzer bir sistemle yürütülmesini güvenceye almalıdır. Bu tür bir komisyonun üyeleri, toplumda tarafsız, konunun ehli ve bağımsız olarak tanınan kişiler arasından seçilmelidir. Bu kişiler özellikle, işkence ve kötü muamele zanlılarından ve/veya bu kişilerin hizmet ettikleri kurumlardan bağımsız kişiler olmalıdır. Komisyon, soruşturma için gerekli bütün bilgileri elde etme yetkisine sahip olmalı ve soruşturmayı bu ülkelerde tanımlanan biçimde yürütmelidir."

denilmiştir.

AİHM kararlarında ve içtihatlarında soruşturmalarla ilgili olarak yeri geldiğinde "etkin" "etkili" kelimelerini ayrı ayrı ve yeri geldiğinde bir arada kullanmıştır. Soruşturmanın dolayısıyla

yargılamanın "etkin" ve "etkili" olmasından ne anlaşılması gerektiğini, AİHM içtihatlarında görmek mümkündür.

Etkili hukuk yolu, hakları ihlal edilenlerin bu iddialarını dinletecek ve durumu düzeltecek ulusal mercilere başvurabilmelerine imkân tanıyan usul ve esasların sahip olması gereken bir nitelik olup etkili başvuru yollarının oluşturulması devletlerin görevleri arasındadır.

AİHS, taraf devletlere, Sözleşme'deki bir hakkın ihlali nedeniyle uluslararası mahkemeler önünde yargılanmadan önce, ihlalin iç hukukta giderilmesi için bir imkan ve ödev vermiştir. Dolayısıyla devlet, ihlali iç hukuk yollarıyla ortadan kaldıramaz ya da mağdurun zararını tazmin etmezse uluslararası düzeyde sorumlu olacaktır. Bu nedenle taraf devletlerin 13. madde gereğince oluşturacakları "**etkili iç hukuk yolu**" aynı zamanda kendileri için de bir güvenlik mekanizması olmaktadır.

Sözleşme'nin 13. maddesi ve buradan esinlenerek getirilen Anayasa'nın 40. maddesi, temel hakları ihlal edilenlerin bu iddialarını dinleyecek ve durumlarını düzeltecek ulusal mercilerin varlığını öngörmektedir. Anayasanın 40. maddesine göre "*Anayasa ile tanınmış hak ve hürriyetleri ihlal edilen herkes, yetkili makama geciktirilmeden başvurma imkanının sağlanmasını isteme hakkına sahiptir.*" İhlal iddiasının götürüleceği merci, ihlali düzeltici ve uygulanma yeteneği olan bir karar alma yetkisine sahip bulunmalıdır. Başvuru hakkının, idari ve yargısal olmak üzere iki kullanım biçimi vardır.

Etkili hukuk yolu hakkı, Devlete, ihlali meydana getiren olayın sorumlularının bulunmasını, şikâyetçinin soruşturma sürecine etkin olarak katılmasını sağlayarak titiz ve etkili bir soruşturma yürütülmesi suretiyle cezalandırılmalarını sağlama yükümlülüğü getirmektedir. Dolayısıyla devletin ödevi yalnızca başvuru imkanı tanımak değil, bu başvurunun "etkili" sonuç doğurmasını sağlamaktır.

"Etkili başvuru" kavramının içeriği AİHM'in birçok kararında dile getirilmiştir. Mahkeme'ye göre Sözleşme, hakları teorik veya hayali olarak değil fakat pratik ve etkili bir biçimde güvence altına almayı amaçlamıştır. Etkili başvuru olanağı "teorik ve hayali" değil, fiilen ve gerçekten mevcut bulunmalı, yani sonuç doğurabilir, işe yarar ve elverişli olmalıdır.

AİHM'e göre, etkin bir şekilde mahkemeye başvurma hakkını ortadan kaldıran bazı durumlar şunlardır: İdari bir işlem veya karara karşı yargıya başvurabilme olanağının bulunmaması, idari eyleme karşı etkili bir yargı yolunun mevcut olmaması, idari para cezaları ile ilgili itiraz veya temyiz yolunun mevcut olmaması, silahlı soygun suçundan mahkûm olan bir kişinin jandarmalar aleyhine ihbar ettiği suçların soruşturulabilmesi için kendisinden tenzimat

yatırılmasının istenmesi, bu teminat için yaptığı adli yardım talebinin reddine ilişkin karara karşı yargıya başvurabilme olanağının bulunmaması gibi hususlar.

Soruşturmanın etkin olması, olay faillerinin cezalandırılmasına imkan verecek şekilde yapılması demektir. Etkinlik, ceza hukuku ve idare hukukunu ilgilendiren hususlarda hazırlık soruşturması ve mecburi idari soruşturmanın gereği gibi yerine getirilmemesi ya da hiç yapılmaması hallerinde önem kazanmaktadır.

Konunun idare hukukunu ilgilendiren yanı ise memur yargılamasında öngörülen mecburi idari incelemelerin etkili, şeffaf sonuç alınabilir, işi uzatma ya da özgürlükler aleyhine kullanma amacı taşımayan bir yol olmasıdır.

Sözleşme hükümleri gereği insan hakkı ihlallerinden sorumlu olan Devlet, bu ihalleri önleme, soruşturma ve kamu görevlisi olsun olmasın, faillerini cezalandırma konusunda makul ve uygun tedbirleri almakla ilgili olarak gerekli özeni göstermek zorundadır.

AİHM, soruşturmaya geç başlanması veya soruşturmanın, suç faillerinin belirlenip cezalandırılması konusunda sonuca götürecek nitelikte yapılmamış olmasını ya da yukarıda belirtilen ilkelere aykırı olarak yürütülmesi ve sonuçlandırılmasını, AİHS'in, ihlal edilen hakkı koruyan hükümleriyle bağlantılı olarak ele alıp incelemektedir. Kolluk görevlilerinin soruşturma sırasındaki hatalarını veya soruşturma işlemlerini geç yapmalarını da bu kapsamda değerlendirmektedir.

AİHM'e göre, etkili ve eksiksiz bir soruşturmadan söz edilebilmesi için soruşturmanın suça karışanlardan bağımsız bir organ tarafından, başvuranların katılımı sağlanarak yürütülmesi, eksiksiz ve titiz bir şekilde yapılması, kamu denetimine açık olması, ihlalden sorumlu olanların belirlenmesi ve cezalandırılması konularında sonuca götürebilecek nitelikte olması gereklidir. Ayrıca kamuoyunun güvenini korumak ve yasadışı eylemlere göre her türlü hoşgörü ya da suç ortaklığı izleniminden kaçınmak amacıyla soruşturmada gerekli olan ivedilik ve özen gösterilmelidir.⁸⁶

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 36. maddesi "Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir" hükmüyle adil yargılanma hakkını ve hak arama hürriyetini güvence altına almıştır. Bu hüküm, aynı zamanda etkili başvuru hakkının bireylere sağlanması yükümlülüğünü öngörmektedir. AİHS'in "Bu Sözleşme'de tanınmış olan hak ve özgürlükleri ihlal

⁸⁶ CENGİZ Serkan, DEMİRAĞ Fahrettin, ERGÜL Teoman, Mc BRİDE Jeremy, TEZCAN Durmuş, Kararları Işığında Ceza Yargılaması Kurum ve Kavramları, Kasım 2008 Şen Matbaa Ankara, s. 102

edilen herkes, ihlal fiili resmi görev yapan kimseler tarafından bu sıfatlarına dayanılarak yapılmış da olsa, ulusal bir makama etkili bir başvuru yapabilme hakkına sahiptir" şeklindeki 13. maddesi de, devletin yaşam hakkını korumadaki sorumluluğunun şüpheye yer bırakmayacak şekilde araştırılıp soruşturulması gerektiğini hükme bağlamaktadır.⁸⁷

AİHM kararlarına bakıldığında etkili hukuk yollarından faydalanma ve etkin soruşturma ilkelerinin detaylarını görmek mümkündür:

19 Şubat 1998 tarihli ve 22729/ 93 Başvuru nolu Kaya/Türkiye kararı: " ... ölenin silah kullanıp kullanmadığını tespit amacıyla ellerinde ve giysilerinde barut kalıntısı ve silah üzerinde de parmak izi araştırması yapılmamıştır... Cesedin daha sonra köy sakinlerine teslim edildiği, dolayısıyla cesette bulunan mermi yaralarının incelenmediği ve bu durumun, herhangi bir analiz yapılmasını imkânsız kıldığı göz önüne alındığında, bu ihmaller ciddiyetle değerlendirilmelidir. Olay mahallinden incelenmek üzere yalnızca ölen şahıs tarafından kullanıldığı iddia edilen silah ve mühimmat alınmıştır. Ancak, bu inisiyatifin söz konusu tarihte soruşturma tedbiri teşkil eden esasından bağımsız olarak, Cumhuriyet Savcısının, "balistik" uzmanlarının tespitlerini beklemeksizin görevsizlik kararı çıkarmıştır.

Ölen şahsın vücudunda bulunan mermi yaralarının niteliği, şiddeti ve yeri yalnızca otopsi raporunda kaydedilmiştir. AİHM, bu raporun belirli kritik hususlardaki yetersizliği ile ilgili olarak komisyonla mutabıktır. Söz konusu yetersizlikler; ölen şahsın vücudundaki mermi sayısının tespit edilmeyişini ve hangi mesafeden ateş edildiğinin hesaplanmayışını içermektedir. Formalite gereği yapılan "otopsi" veya raporda kaydedilen bulgular, birçok soruyu cevapsız bırakmaktadır. Bu nedenle, etkili bir "takip soruşturmasına" zemin hazırladıkları veya kanuni bir mazerete dayanan adam öldürmeye ilişkin açık dava hususundaki soruşturmanın asgari gereklerini karşıladıkları ileri sürülemez."

28 Temmuz 1998 tarihli ve 23818 / 94 başvuru numaralı Ergi/Türkiye Kararı: "... 2. madde bağlamındaki "yaşam hakkı"nın korunması yükümlülüğü, dolaylı olarak, kişilerin güç kullanımı sonucu öldürülmeleri halinde etkin bir resmi soruşturma yapılmasını gerektirmektedir. Bu yükümlülük, adam öldürmeye bir Devlet yetkilisinin yol açtığı tespit edildiği davalarla sınırlı değildir."

⁸⁷ ATILGAN Mehmet, IŞIK Serap Türkiyede Güvenlik Güçleri ve Hukuk İhlalleri, Tesev Haziran 2011 s.30

15 Mayıs 2007 tarihli ve 53291 /99 başvuru numaralı Ramsahai ve Diğerleri/Hollanda Kararı: "... 2. madde, şiddet içeren adam öldürme hususundaki bir soruşturma ardından gerçekleştirilen tüm adli takibatın kamuya açık hale getirilmesini gerekli kılmamaktadır... konu, soruşturma ve sonuçları hususunda uygulamada ve teoride hesap verme sorumluluğunu güvence altına almak, yetkili makamların hukukun egemenliğine bağlılıklarına duyulan kamu güvenini korumak ve yasadışı eylemlerdeki itilaf veya bu tür eylemlere göz yumma olasılığını engellemek üzere yeterli kamu araştırmasının yapıp yapılmadığıdır. Bu bağlamda, gereken kamu araştırmasının derecesi davadan davaya farklılık gösterebilmektedir."

25 Mayıs 1998 tarihli ve 24276/94 başvuru numaralı Kurt/Türkiye Kararı: "... AİHM bireyin kayıt dışı gözaltına alınmasının onaylanmasını, 5. maddenin ağır şekilde ihlali anlamına geldiğini vurgulamaktadır. Kişi üzerinde kontrol sahibi olduğu varsayıldığında, yetkili makamların şahsın nerede olduğu hakkında açıklamada bulunması zaruridir. Bu nedenle, 5. maddenin yetkili makamların, ortadan kaybolma riskine karşı etkili önlemler almasını ve bir kişinin gözaltına alındığı ve o zamandan beri görülmediği iddiasına ilişkin hızlı ve etkin bir soruşturma yürütmesini gerektirdiği kabul edilmelidir."

20.10.2009 tarihli ve 7070/03 başvuru numaralı Ballıktaş/Türkiye Kararı: "Soruşturma, sorumluların belirlenmesi ve cezalandırılmasını sağlar nitelikte olmalıdır. Aksi takdirde işkence, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya işlemlere ilişkin genel yasak, kritik önemine rağmen uygulamada etkisiz olacak ve kimi durumlarda devlet görevlilerinin, fiili bir dokunulmazlıkla, kontrolleri altında bulunanların haklarını suiistimal etmeleri mümkün olacaktır."

AİHM, soruşturmanın etkinliğine ilişkin asgari kriteri karşılayan incelemenin niteliği ve derecesinin davanın koşullarına bağlı olduğunu göz önünde bulundurmaktadır. Bu koşullar ilgili olguların tümü temelinde ve soruşturma çalışmalarının uygulamadaki gerçeklerine bakılarak değerlendirilir. Ortaya çıkabilecek durumların çeşitliliğini, yalnızca soruşturmaya ilişkin işlemler listesine veya basitleştirilmiş diğer kriterlere indirgemek mümkün değildir (Fatma Kaçar, § 74, Velikova-Bulgaristan, 41488/98, § 80, AİHM 2000-VI, Tanrıkulu-Türkiye, 23763/94, §§ 101-110, AİHM 1999-IV, Kaya, s. 325-326, §§ 89-91 ve Güleç-Türkiye, 27 Temmuz 1998 tarihli karar, 1998-IV, s. 1732-1733, §§ 79-81).

Yürütülen soruşturma, sorumluların tespit edilmesi ve mümkün olduğu takdirde cezalandırılmasını sağlaması için etkin olmak zorundadır (Bkz. Oğur-Türkiye, no 21594/93, § 88, AİHM 1999-III). Burada sonuçtan çok araçlarla ilgili bir yükümlülük söz konusudur.

Makamlar, olayla ilgili delillerin toplanması için makul olarak ulaşılabilir olan tedbirleri almak zorundadırlar (Tanrıkulu, § 109 ve Salman-Türkiye, 21986/93, § 106, AİHM 2000-VII).

Bu bağlamda makul derecede bir ivedilik ve özen gerekliliği kendini göstermektedir. Bazı durumlarda soruşturmanın ilerlemesini engelleyecek engel ve zorlukların bulunabileceğini kabul etmek gerekir. Ancak, ölüme sebebiyet veren güce başvurma hakkında soruşturma yapmak söz konusu olduğunda, yetkililerin acilen cevap vermesi, genel olarak eşitlik ilkesine riayet edilmesi, kamu güvenini sarsmamak ve yasadışı eylemlere müsamaha gösterildiği ya da suç ortaklığı yapıldığı izlenimine mahal vermemek için gerekli görülebilir (Mc Kerr -Birleşik Krallık, n 28883/95, § 114, AİHM 2001-III).

27.05.2010 tarihli ve 30357/05 başvuru numaralı Biçici/Türkiye Kararı "AİHM 3. maddenin aynı zamanda yetkili makamlara, "tartışılabilir" ve "makul bir şüphe" ortaya konulduğu zaman, kötü muamele iddialarını soruşturma yükümlülüğü getirmektedir. AİHM içtihadında tanımlanan asgari etkinlik standartları, soruşturmanın bağımsız, tarafsız ve kamu denetimine tabi olması gereklerini içermektedir. Ayrıca, yetkili makamlar örnek teşkil eden bir titizlik ve dakiklikle hareket etmelidir. Buna ek olarak, AİHM, AİHS kapsamındaki hakların, kuramsal ya da yanıltıcı değil, pratik ve etkin olduğunu hatırlatmaktadır. Bu nedenle, bu tür davalarda, yapılan etkin soruşturma, sorumluların tespit edilmesini ve cezalandırılmasını sağlayabilmelidir.

AİHM mevcut davada Cumhuriyet Savcılığı tarafından başvuranın iddialarına ilişkin soruşturma başlatıldığını gözlemlemektedir. Dava dosyasında bulunan belgeleri inceleyen AİHM, Cumhuriyet Savcısı'nın soruşturmayı yürütme şeklinde görülen aksamaların soruşturmanın etkinliği üzerinde etkili olduğu kanaatinde dir.

İlk olarak Cumhuriyet Savcısı soruşturma sırasında suçlanan polis memurlarının ifadesini almamıştır. Bunun yerine, kullandıkları gücün orantılı olduğu sonucuna varırken polis memurları tarafından hazırlanan olay tutanağını dayanak kabul etmiştir. İkinci olarak, AİHM, Cumhuriyet Savcısı'nın olay günü görevli olan polis memurlarının kimliklerini tespit etmek için ciddi bir girişimde bulunmadığını kaydetmektedir. Bu bağlamda, başvurudan hiçbir zaman polis fotoğraflarını kontrol ederek ya da teşhis amaçlı yüzleştirme yoluyla yakalanması sırasında kendisine kötü muamelede bulunan polis memurlarını teşhis etmesi istenmemiştir. Üçüncü olarak, Cumhuriyet Savcısı olay günü başvurulanla birlikte yakalanan kişilerinki gibi potansiyel görgü tanıklarının ifadelerini elinde tutmamıştır.

AİHM yukarıda kaydedilenler ışığında yerel makamların, başvuranın kötü muamele iddialarına ilişkin etkili ve bağımsız bir soruşturma yürütmedikleri sonucuna varmaktadır.”⁸⁸

Fırat Dink'in yaşamının korunmasındaki ihmallerle ilgili olarak yürütülen soruşturmanın yetersizliğine vurgu yapan AHİM kararında; *“Bir cinayetin önlenmesindeki eksiklik nedeniyle, kamu görevlilerinin sorumlulukları konusunda yürütülen bir soruşturmanın etkili kabul edilebilmesi için, genel olarak, soruşturmada sorumlu olan kimselerin ve incelemeleri gerçekleştiren kişilerin, olaylara karışan kişilerden bağımsız olmaları gerekir.”* *“Bu yükümlülük, sadece hiçbir kurumsal ya da hiyerarşik bağın yokluğunu değil; aynı zamanda somut pratik bir bağımsızlığı gerektirir.”* ilkesel kararlarına atıf yaptıktan sonra; *“İstanbul Savcılığının ihbarı üzerine ve İçişleri Bakanlığının emriyle Trabzon'da başlatılan ceza soruşturmalarının sonunda Vali, iki astsubay dışında ilgili jandarma mensuplarının Ceza Mahkemesi önüne çıkarılmasına izin vermemiştir. Bu red kararı üzerine başvurucuların vermiş oldukları dilekçe dosya üzerinden inceleme sonucunda idari yargı tarafından reddedilmiştir. Bu şekilde ceza soruşturması dosyası, iki astsubayın bilgileri iletmesinin ardından, uygun önlemleri almaya yetkili olan Trabzon Jandarma subaylarının niçin pasif kaldığı konusunda hiçbir sonuca ulaşmamıştır. Ayrıca, Trabzon Jandarma Komutanlığına mensup bu iki astsubayın ifadelerinden, amirlerinin emriyle, olayı soruşturan müfettişlere yalan beyanda bulunmak durumunda kaldıkları sonucu da çıkmaktadır. Mahkeme, burada, kanıtların toplanması konusunda önlem alma yükümlülüğünün açık ihlali ve ilgili kişilerin sorumluluğuna gidilmesine engel olacak biçimde soruşturmaya zarar vermeye yönelik bir eylem bulunduğu görüşündedir.”* *“Mahkeme, İçişleri Bakanlığı müfettişlerinin, Emniyetteki sorumluların durumun gerektirdiği acil önlemleri almadıklarına yönelik tespitine rağmen, İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin (İstanbul Valiliği İl İdare Kurulunun kararına ilişkin) iptal kararından dolayı bu açıdan hiçbir ceza kovuşturmasına girişilememiştir. Emniyet Müdürü de İl İdare Kurulu tarafından soruşturma dışında bırakılmıştır. Sonuç olarak, niçin İstanbul polisinin, cinayetten önce sahip olduğu bilgilere rağmen, başvuran Fırat Dink üzerindeki tehdide karşı harekete geçmediği hususu aydınlatılamamıştır. Mahkeme bugüne dek, Trabzon'daki iki astsubaya karşı açılan davalar dışında, suçun önlenmesinde resmi makamların sorumluluğunu gündeme getiren tüm yargılamaların sadece takipsizlikle sonuçlandığını tespit edebilmektedir. Mahkeme, üstlerine yönelik ceza soruşturması bittiği için, iki astsubay hakkında devam eden yargılamanın sonucunun önceki tespitlerini etkileyecek düzeyde olmadığı kanaatindedir.”* *“Mahkeme ayrıca, Trabzon Jandarma subaylarına ve İstanbul polis memurlarına yönelik suçlamaların, sadece, hepsi yürütme erkine mensup olan ve olaylara karışanlardan tamamen bağımsız olmayan diğer memurlarca (Vali, İl İdare Kurulu) esastan incelendiğini de tespit etmiştir.”* yolundaki tespitlerini ortaya

⁸⁸ www.inhak-bb.adalet.gov.tr/aihm

koymuş ve netice olarak da *"Bu durum tek başına söz konusu soruşturmanın zayıflığını göstermektedir ve Mahkeme, Fırat Dink'in yaşamını korumada ihmallerinden dolayı Trabzon Emniyeti ve Jandarma sorumlularına ve İstanbul Emniyeti sorumlularına karşı başlatılan soruşturmaların takipsizlik kararı ile sonlanması; ihmalleri görülen kişileri belirleme ve bu ihmalleri yaptırım altına alma amacıyla etkili bir soruşturma yürütme yükümlülüğü yükleyen Sözleşmenin 2. maddesi gereklerinin ihlali niteliğinde olduğu sonucuna varmıştır."* denilmektedir.

AİHM, ulusal makamlarca etkili ve yeterli soruşturma yapılmamışsa, öldürme eyleminin güvenlik güçlerince yapıldığı kanıtlanamasa bile, yeterli bir soruşturma yapılmadığı için 2. maddenin ihlali sonucuna ulaşabilmektedir. Kaya-Türkiye kararı (Başvuru no. 22729/93, 19 Şubat 1998) AİHM'in yetersiz soruşturma gerekçesi ile bir taraf devletin yaşam hakkını ihlal ettiğine ilişkindir. Mahkeme'ye göre, 2. madde çerçevesinde yaşam hakkının korunması, ölüme neden olan kuvvet kullanılmasının haklı olup olmadığının tespiti bakımından, kuvvet kullanan görevlinin etkin bir soruşturma yoluyla hesap vermeye davet edilmesini gerektirir; soruşturma sorumlularının tespiti ve cezalandırılmasına elverişli olacak şekilde yapılmalı, soruşturmalar yeterli ve kesin bilgiler içermelidir.

AİHM Kararında vurgulandığı ve 4483 Sayılı Kanunun Meclis görüşmelerinde de dile getirildiği gibi 4483 sayılı Kanun kapsamındaki ön incelemeler idari nitelikte ve hepsi de yürütme erkine mensup olan ve olaylara karışanlardan tamamen bağımsız olmayan diğer memurlarca yapılmakta ve yine idarenin bir elemanı olan yetkili merci tarafından soruşturma izni konusunda karar verilmektedir. Karar verici yetkili mercinin bir şekilde olayın içinde olabildiği ya da etkilenme ihtimalinin bulunduğu durumlarda bağımsız ve tarafsız karar verebilme zorlaşmaktadır. Zira yetkili mercii, hakkında karar vereceği kişi ile tarafsızlığını ortadan kaldıracak şekilde bir çalışma ortamına girmiş olmaktadır. Buna karşın teftiş kurulları vasıtasıyla yaptırılan incelemelerde hakkında inceleme yapılanı karşı daha tarafsız bir çalışma yürütüldüğü gözlenmektedir.

Bu husus ayrı bir erk olarak düzenlenen ve kendilerine yürütmenin denetimi verilen yargı erkine sahip yargı mensuplarının kendileri hakkında yürütecekleri kovuşturmalar için de geçerlidir ve Türkiye'de bu konuda kanaat oluşturma noktasında yeterli örnek karar da mevcuttur. Yürütme açısından ileri sürülen "hikmeti hükümet" gerekçesi, yargı erki açısından *"yargının tarafsızlığı ve bağımsızlığı"* gerekçesine dönüşmüştür.

İdari işlem niteliğinde de olsa izin verilmesine ilişkin kısıtlı azami 45 günlük süre, incelemenin yetersizliğine yol açabilecek niteliktedir. Aynı zamanda incelemecilerin hem bağımsız yargı mensubu olmamaları hem de soruşturma tekniği açısından yeterli bilgi ve donanımdan yoksun bulunmaları, AİHM'in 10 Temmuz 2001 tarihli Avşar/Türkiye Kararında

vurguladığı "yeterli ve sonuç veren bir inceleme yapılması" ilkesine de ters düşmekte, dolayısıyla incelemenin hem yetersiz olmasında hem de sonuç vermemesine sebep olabilmektedir.

Başka bir husus da ön inceleme ister denetim elemanlarına yaptırılsın isterse hakkında ön inceleme yapılanın üstü konumundaki memur veya diğer kamu görevlilerine yaptırılsın AİHM'nin Dink Kararında vurguladığı "sadece, hepsi yürütme erkine mensup olan ve olaylara karışanlardan tamamen bağımsız olmayan diğer memurlarca (Vali, İl İdare Kurulu) esastan incelendiği" tespitini değiştirmemektedir. Bu durum AİHM'nin Dink Kararında belirttiği etkili bir soruşturma yürütme yükümlülüğü veren Sözleşmenin 2. maddesi gereklerinin ihlalinin doğal olarak 4483 sayılı Kanunun bünyesinde taşıdığını göstermektedir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatları ve uluslararası alanda kabul görmüş referans dokümanlar çerçevesinde, etkin bir soruşturmanın unsurları aşağıdaki şekilde sıralanmaktadır:

1. **Bağımsızlık:** Soruşturmayı yürütenlerle, hakkında şikayette bulunulan memur arasında kurumsal veya hiyerarşik bir bağ bulunmamalı ve soruşturmayı yürütenler somut şekilde, pratikte ve gerçek anlamda bağımsız olmalıdırlar.
2. **Yeterlilik:** Soruşturmacı, şikayet edilen memur davranışının hukuka uygun olmadığını belirleyebilecek kanıtları toplama, değerlendirme, doğru sonuca ulaşma ve sorumluları tespit etme yeterliliğine sahip olmalıdır.
3. **Sürat:** Soruşturma süratle ve ivedilikle gerçekleştirilmeli, suçun zamanaşımına uğraması önlenmelidir.
4. **Sürecin Şeffaflığı:** Uygulanan usul ve karar verme süreci hesap verilebilirliğin sağlanması amacıyla açık ve saydam olmalıdır.
5. **Mağdurun katılımı:** Şikâyet sahibi yasal menfaatlerini emniyete almak üzere soruşturma süreçlerine katılabilmeli, soruşturma süreçleri konusunda bilgilendirilmelidir.

Görüldüğü üzere AİHM, etkin bir soruşturmadan söz edebilmek için; soruşturmayı yürütenlerle, hakkında şikâyetle bulunulan memur arasında kurumsal veya hiyerarşik bir bağın bulunmamasını, soruşturmayı yürütenlerin uygulamada ve pratikte bağımsız olmalarını, soruşturmacının, şikâyet konusu memur davranışının hukuka uygun olmadığını belirleyebilecek kanıtları toplama ve sorumluları tespit ederek cezalandırma yeterliliğine sahip olmasını,

soruşturmanın ivedilikle gerçekleştirilmesini, soruşturmada uygulanan usul ve karar verme sürecinin hesap verilebilirliğe imkan tanınmasını ve şikayet sahibinin soruşturma sürecine katılabilmesini gerekli görmektedir.

Türkiye’de memurların yargılanması günümüz itibariyle 1999 yılında kabul edilen 4483 sayılı Kanunla idari güvence sistemi içinde izin müessesesi esasına göre yürütülmektedir.

4483 sayılı Kanunla suç işlediği iddia edilen memurlar için getirilen ön izin prosedürünün AIHS’in 6. maddesinde ifadesini bulan “adil yargılanma hakkı=adil yargılama ödevi”ne aykırılık teşkil ettiği değerlendirilmektedir. Şöyle ki; anılan maddenin 1. fıkrasında yer alan “Herkes, gerek medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili nizalar, gerek cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde, hakkaniyete uygun ve açık olarak görülmesini istemek hakkına sahiptir. Hüküm açık oturumda verilir.” hükmü gereği kişilerin kendilerine karşı suç işlediğini düşündüğü memurlar konusunda yasayla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkemeye başvurma haklarının kullanımı, 4483 sayılı Kanunla getirilen ve tamamen idari bir işlem mahiyetine dönüşmüş izin sistemi ile idareye bırakılmıştır. 4483 sayılı Kanun bünyesinde itiraz müessesesini barındırsa da bu, verilen iznin idari işlem olma mahiyetini değiştirmemektedir.

4483 sayılı Kanunun öngördüğü izin prosedürünü memurlar için “koruma zırhı/kalkanı” olarak görmek mümkündür ve uygulamada da bu kanaati güçlendirici yeterince örnek vardır. Bu itibarla 4483 sayılı Kanun bütünü itibariyle AIHM’in 28 Mart 2000 tarihli ve 93/22492 sayılı Kılıç/Türkiye Kararında getirdiği “işlenecek suçları caydırıcı ceza hükümleri koyarak ve bu hükümlerin ihlalini önleyici, bastırıcı ve cezalandırıcı icra mekanizması getirmesi” ilkesine, AIHM’in 18 Haziran 2002 tarihli ve 99/48939 sayılı Öner Yıldız/Türkiye kararında vurguladığı “ölümle sonuçlanan eylemlerde caydırıcı olabilmek için, devletin ceza hukuku mekanizmasını kesin bir şekilde uygulama ödevi vardır.” ilkesine, AIHM’in Calvelli ve Ciglio/İtalya davasında “özel veya kamu alanında çalışan görevlilerin sorumluluğunu saptamaya dönük etkili ve bağımsız bir yargısal sistemi kurma yükümlülüğü getirilmesini” öngören kararına da uygun düşmemektedir.

AIHM’in içtihatlarıyla geliştirdiği soruşturmanın etkinliği ilkesinin unsurları olan; bağımsızlık, tarafsızlık, yeterlilik, sürat, mağdurun katılımı, açıklık ve saydamlık unsurları, 4483 sayılı Kanunla getirilen izin sistemine uygulandığında önümüze çıkan tablo şöyledir:

a) Ön inceleme yapma ve soruşturma izni verme yetkileri aynı makama verilmiştir. Bu makamlar özetle, bakan, vali, kaymakam olarak sayılmış olup; hepsi yürütme mensubudur.

b) Hakkında inceleme yapılan memur, ön inceleme yapma ve soruşturma izni veren makam, inceleme yapan müfettiş/muhakkik idarenin birer ajanıdır.

c) İdari izinle ilgili kararın verilebilmesi, yargılama aşamasından önce, tamamen idari nitelikli bir soruşturmaya dayandırılmıştır. Bu yönüyle ön inceleme, soruşturma izni konusunda karar vermeye yetkili merciin, bu kararını verebilmek için kanaat sahibi olabilmesini sağlamaya yönelik idari bir faaliyettir.

d) Özellikle müfettişler dışındaki görevlilere yaptırılan ön incelemeler gerçek durumu ortaya koymaktan uzak olabilmekte ve daha ziyade konunun usuli bir boyutunun tamamlanması işlevini görmektedirler.

e) Daha önceki MMHK'ın getirdiği sıkıntıları gidermek amacıyla soruşturma izni verilmesi için yetkili makama tanınan azami 45 günlük süre yetersiz kalmakta, İdari yargı yerine yapılan itirazlarla kimi zaman yeterli soruşturma yapılmadığı gerekçesiyle verilen izinler iptal edilebilmektedir.

f) Ön inceleme yapmakla görevlendirilenlere verilen yetkiler C. Savcılarına verilen yetkilere göre oldukça kısıtlıdır ve -sürenin yokluğu veya kısıtlılığı da hesaba katıldığında- suç teşkil eden fiilin ortaya çıkarılmasında veya somut olarak ortaya konulmasında yeterli değildir.

g) Bu itibarla 4483 sayılı Kanunla şekillendirilen ülkemiz memur yargılaması sisteminin, AİHM içtihatlarıyla oluşturulan etkin/etkili soruşturma ilkelerinin unsurlarını taşımadığı değerlendirilmektedir.

4483 sayılı Kanunun öngördüğü izin sistemi AİHM'in kararlarında sıkça vurguladığı ve adil yargılama ilkesinin olmazsa olmaz şartları içinde saydığı bağımsızlık (hem teorik hem de pratik-somut) ilkesine aykırılık içermektedir. Ayrıca 4483 sayılı Kanunla getirilen ön inceleme sistemi hem incelemeci (muhakkik/müfettiş) açısından hem de incelemeciye verilen yetkiler açısından suçun tam olarak ortaya çıkarılmasına AİHM içtihatlarında yer alan yeterlilik ilkesine uygun düşmemektedir.

AİHM'in Türkiye hakkında verdiği ihlal kararları yakından incelendiğinde çoğunun arkasında ya yargının yapısal sorunları, ya doğrudan bir yargı kararı, ya da Sözleşme tarafından garanti altına alınmış herhangi bir temel hak ve özgürlüğe yönelik saldırıyı hukuka uygun gören bir yargı kararı vardır. Zira bir konunun AİHM'ne götürülmesinin ön şartı iç hukukta yer alan tüm kanun yollarının tüketilmesidir. Diğer bir ifadeyle herhangi bir hak ihlali iddiası idari süreçlerin de denetlendiği bir mahkeme kararı sonrasında AİHM'ye götürülmektedir. Aynı biçim

mahkemenin kararı Türkiye’de kesinleştikten sonra AIHM’in önüne götürülebilmekte ve akabinde AIHM incelemesine tabi olmaktadır.

AIHM’ye göre; ulusal mahkemeler hiçbir şart altında hayatı tehlikeye atan suçların cezasız kalmasına göz yummamalıdır. Halkın güveninin sürmesini ve hukukun üstünlüğünü sağlamak, yasadışı fillere destek verme ya da göz yumma görüntüsü oluşmasını engellemek için bu şarttır (bkz. mutatis mutandis, Hugh Jordan/İngiltere, no. 24746/94, § 108, AIHM 2001-III). Dolayısıyla AIHM’in görevi, yerel mahkemelerin kararlarını verirken AIHS’in 2. maddesinde öngörülen dikkatli inceleme yükümlülüğüne ne kadar bağlı kaldıklarını incelemekten ibarettir; bu şekilde uygulamadaki adli sistemin, caydırıcı etkisini ve yaşam hakkı ihlallerini önlemede oynaması gereken büyük rolü yitirmesi engellenecektir.

AIHM tarafından verilen ihlal kararları ve Avrupa Konseyince hazırlanan ilerleme raporları, Türkiye’nin mahkûmiyet kararlarının çoğunun kaynağının yargı olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Gerek AIHS, gerek İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi ve sair düzenlemelerde yer alan ve artık uluslararası bir sorun olarak görülen ve ulus üstü yargı yerlerinin koruması altına alınan insan hak ve hürriyetlerine ilişkin mevzuatın uluslararası hukukla uyumlaştırılması amacıyla son dönemde önemli düzenlemeler yapılmasına rağmen yargı yeri mensuplarının bu ortak kültürü içselleştirmelerinin yeterince sağlanamadığı gözlenmiştir.

C. MEMUR YARGILAMA HUKUKUNA İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER VE ÖNERİLER

Kamu görevlilerinin soruşturma ve yargılanmasında iki temel sistemin varlığı kabul edilmektedir.

Yargısal güvence sisteminde, memurların görevleri ile ilgili suçlarının soruşturma ve kovuşturma işlemleri de dahil olmak üzere yargılama süreci başlangıcından sonuna kadar bütünüyle genel hükümlere göre adli makamlarca yürütülmektedir. Zira, bu sistemde yargı, toplumun diğer bireyleri açısından olduğu gibi kamu görevlileri açısından da “güvence” kabul edilmektedir.

İdari güvence sisteminde ise memur “devletin temsilcisi” sayılmakta, bu nedenle devlet, kendi hizmetlerini yürütenleri birtakım özel yollarla korumaktadır. Devlet adına yapılmış işlemlerde memur, kamu gücü kullanmaktadır. Devlet, kendi egemenliğini temsil eden bürokrasiyi hukuk kuralları ile korumakta ve memurlarına ayrıcalıklar tanımaktadır. Bu anlayışa göre; görevleri gereği kişilerle ilişkilerinde husumet sahibi olabilen memurların gereksiz yere açılan davalara muhatap edilerek pasif hale getirilmelerinden endişe edilmekte ve

hayatta kamu hizmetlerini yürüten bu görevlilerin doğrudan ceza kovuşturmalarına konu olmalarının, kamu hizmetlerinin sunumunda aksamalara neden olacağı değerlendirilmektedir.

Türkiye’de kamu görevlilerinin işledikleri iddia edilen suçlar bakımından idari güvenceleri, tarihsel süreç içerisinde; memurun yargılama sürecinin bütünüyle idare tarafından yapıldığı **muhakeme sistemi**; soruşturmanın idare tarafından yargılamanın ise genel mahkemeler tarafından yapıldığı **tahkik sistemi**; hem soruşturmanın hem de yargılamanın mahkemelerce yapılmasına karşın soruşturma aşamasından önce idareden izin alınmasını öngören **izin sistemi** yoluyla sağlanmıştır.

Memurların idari kurullarda yargılanmasını sağlayan ve memur yargılamasına ilişkin kuralların toplu olarak gösterildiği ilk düzenleme olan 1872 (1288) tarihli **Memurin Muhakematı Nizamnamesi** ile 13 Şubat 1913 tarihli **Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat (Muvakkat Kanun)** idari güvence sistemini benimsemiştir. Muvakkat Kanun, 1913 yılından 1999 yılına kadar 86 yılı aşkın süre uygulanmıştır.

1913 tarihli Muvakkat Kanuna öteden beri doktrinler boyutunda getirilen eleştirilerin yanında uygulamada yaşanan sıkıntılar ve 1990’lı yıllarda AİHM tarafından; bu kanun nedeniyle kamu görevlilerinin etkin olarak yargılanamadığı, yargılamanın adil olmadığı yolunda birçok mahkûmiyet kararı verilmesi sebebiyle idari güvence sisteminin katı uygulaması olan tahkik sistemi terk edilerek izin sistemine geçiş benimsenmiş, bu çerçevede 4483 Sayılı **Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun** 04.12.1999 tarihinde yürürlüğe konularak Muvakkat Kanun yürürlükten kaldırılmıştır. 4483 sayılı Kanunun suçlar bakımından kapsamı Muvakkat Kanuna nazaran oldukça daraltılmış ise de diğer kanunlardaki katı koruyucu düzenlemeler günümüzde de halen varlığını sürdürmektedir.

Öte yandan, 4483 sayılı Kanuna rağmen memur yargılaması ile ilgili yıllar içinde oluşmuş idari güvence sistemine yönelik algı ve uygulama alışkanlıkları, hem idari hem de yargı bürokrasisinde güçlü bir şekilde kök salmış, kamu görevlilerinin yargı önüne çıkarılmasındaki isteksizlik ve çekingenlik yoğun olarak varlığını devam ettirmiştir.

1- 4483 sayılı Kanuna göre; kamu görevlilerinin görevleri nedeni ile işledikleri suçlardan dolayı haklarında dava açılabilmesi, görevlinin amiri konumundaki yetkili merciin vereceği soruşturma iznine bağlıdır. Yetkili mercii, soruşturma izni hakkındaki kararını yaptıracağı ön inceleme suretiyle vermektedir. Ön inceleme, teftiş kurullarına yaptırılabilirdiği gibi usulü dairesinde başka bir kamu görevlisine de yaptırılabilir. Yetkili merciin soruşturma izni verme/vermeme kararına karşı ilgisine göre savcı, müşteki veya memur tarafından idari yargıda itiraz edilebilmektedir. Diğer bir ifadeyle, 4483 sayılı Kanunda; kamu görevlilerinin idari güvenceleri, hukuki sonuçları zayıflatılmış bir “izin sistemi” ile sağlanmaktadır.

2- 4483 sayılı Kanun gerek kapsamına aldığı suçlar gerekse kapsamına giren memurlar ve diğer kamu görevlileri bakımından, Türkiye’de yürürlükte bulunan kamu görevlilerinin yargılanmasına ilişkin mevzuat ve uygulamaların pek az bir kısmını teşkil etmektedir. Öte yandan, anılan Kanunun öngördüğü, ön izinden başlayıp soruşturma ve yargılama aşamasına uzanan süreç, diğer mevzuattaki düzenlemelerden farklılık arz etmektedir.

3- Mevzuatımızda kamu görevlilerinin yargılanmasına konu olan suçlar ifade edilirken “görevleri sebebiyle”, “görevleriyle ilgili”, “görevlerinden doğan”, “görevleri dolayısıyla”, “görevleri sırasında”, “görevlerini yaptıkları sırada”, “görevleriyle bağlantılı olarak”, “kişisel suç”, “şahsi suç”, “görevleriyle ilgisi bulunmayan şahsi bir suç” kavramları kullanılmış ancak bunların tanımlamalarına hiçbir kanunda yer verilmemiştir. Kavram birliği olmamasının getirdiği sorunlar bir tarafa, bu kavramların tanımlanmamış olması; bir suç isnadının memur yargılama hukukuna göre mi yoksa genel hükümlere göre mi inceleneceği hususunda kargaşaya ve gereksiz tartışmalara neden olmaktadır. Tanımlama yapılması dahil olmak üzere sorunun çözümü, bütünüyle yargının takdirine bırakılmış, doğası gereği farklı yargı yerlerinin verdiği farklı kararlar memur yargılamasında adli yargı yerlerini isteksizliğe itmiş ve kanun koyucunun amacını aşan bir idari güvence sistemi uygulanır hale gelmiştir.

Kanunlardaki düzenleniş biçimlerine bakıldığında kamu görevlilerinin işledikleri suçları; görev nedeniyle işlenen suçlar, görev sırasında işlenen suçlar ve kişisel suçlar olarak gruplandırmak ve mevzuatımızda tanımları yapılmamış olmakla beraber gerek öğretide gerekse çeşitli yargı kararlarında yer alan açıklamalardan söz konusu kavramları aşağıdaki şekilde tanımlamak mümkündür:

a) Görev sebebiyle işlenen suç: Kamu görevlisine mevzuatla verilen görevlerden ve kullanılan yetkilerden doğan, görev ile bağlantılı ve memuriyet statüsünden yararlanılarak işlenebilen suçlardır. Diğer bir ifadeyle sadece memurlar tarafından işlenebilen, eylemi yapanın memur olmasının suç tipinde kurucu unsur olarak öngörüldüğü suçlar, görev sebebiyle işlenmiş kabul edilmektedir. Bir eylemin görev nedeniyle işlenen suç kapsamında değerlendirilebilmesi için; kamu görevlisine yürürlükteki mevzuat çerçevesinde bir yetki ve görev verilmiş olması ve kamu görevlisinin de bu yetkisini kullanırken ve görevini yerine getirirken söz konusu eylemi yapmış olması gerekir. Görev sebebiyle işlenen suçlarda, işlenen suç ile görev arasında bir nedensellik bağı vardır ve suç görevin sonucu olarak ortaya çıkmaktadır.

b) Görev sırasında işlenen suç: Memurun görev yaptığı sırada işlemekle beraber yapılan görevle ilgili olmayan eylemlerden doğan suçlar görev sırasında işlenmiş suç olarak anılır. Burada eylemin zamanı ve mekânı ile görev yapılan yer ve zaman uyuşmakta bu bakımdan görevden doğan suçlarla karışabilmektedir. Ancak görev sırasında işlenen suçun

görevden doğan suçlardan ayrılan yönü, yapılan görevle suç fiili arasında bir bağın, irtibatın sebep sonuç ilişkisinin olmamasıdır.

c) Kişisel suç: Bir memurun yaptığı görevle, zaman, mekân ve nedensellik yönünden hiçbir bağlantısı olmayan eylemlerden doğan suçlar, kişisel suç olarak nitelendirilir.

4- Anayasanın 129. maddesinde, görev sebebiyle işlenen suç, görev sırasında işlenen suç ve kişisel suç gibi kavramlardan hiç birisi kullanılmamış; *"Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında işledikleri iddia edilen suçlardan ötürü ceza kovuşturması açılması, kanunla belirlenen istisnalar dışında, kanunun gösterdiği idari merciin iznine bağlıdır."* hükmü getirilerek *"Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında işledikleri iddia edilen suçlar"* ibaresi ile yetinilmiştir. Bu yaklaşım anayasal düzeyde kamu görevlilerinin işledikleri her türlü suç nedeniyle genel hükümler uygulanmaya başlanmadan önce yetkili merciin izin vermesini öngören kanuni düzenlemelerin dayanağını oluşturmaktadır. Hatta denilebilir ki, kamu görevlilerinin yargılanması hususunda ön izin gerekli olmadığı ve doğrudan genel hükümlere göre soruşturma yapılabileceğine ilişkin muhtelif kanunlardaki hükümler yukarıda belirtilen Anayasa maddesindeki *"kanunlarla belirlenen istisnalar"* kapsamında yer almakta, bir bakıma genel düzenleme niteliğindeki izin sisteminin istisnalarını oluşturmaktadır.

5- Kamu görevlileri tarafından işlenen suçların farklı kanunlarda farklı kavramlarla ifade edilmesine rağmen hiç birinde tanımlama yapılmamış olması yanında, kamu görevlileri hakkındaki suç isnatlarının incelenmesi/soruşturulması hususunda yürürlükte bulunan kanuni düzenlemelerde, işlenen suçu "kavrama ve kapsama" bakımından da farklılıklar bulunmaktadır. Burada üç ayrı uygulamadan söz edilebilmektedir.

- 4483 sayılı Kanun, sadece görev nedeniyle işlenen suçları izin sistemine dahil etmekte ve görev sırasında işlenen suçlar ile kişisel suçların genel hükümlere göre soruşturulmasını sağlamaktadır. Anılan kanunun uygulama alanı sadece görev nedeniyle işlenen suçlarla sınırlandırılmış olmakla beraber görev suçu niteliğinde olduğu halde önemine binaen genel hükümlere göre soruşturulması öngörülen suçların sayısı son zamanlarda yapılan düzenlemelerle artmıştır. 3628 sayılı Kanunun 7. maddesinde 2003 yılında yapılan değişiklikle; irtikâp, rüşvet, basit ve nitelikli zimmet, görev sırasında veya görevinden dolayı kaçakçılık, resmî ihale ve alım ve satımlara fesat karıştırma, devlet sırlarının açıklanması veya açıklanmasına sebebiyet verme suçlarından veya bu suçlara iştirak etmekten sanık olanlar hakkında 4483 sayılı Kanunun uygulanmayacağı hüküm altına alınmıştır. Müsteşarlar, valiler ve kaymakamların ise anılan suçlarla ilgili olarak da 4483 sayılı Kanun kapsamında kalmasına imkân tanınmıştır.

- Bazı kanunlarda, kamu görevlisinin hem görev nedeniyle işledikleri suçlar hem de görev sırasında işledikleri suçlar özel inceleme/soruşturma ve yargılama usulüne tabi

tutulmaktadır. Örneğin hâkim ve savcıların görevden doğan veya görev sırasında işlenen suçları nedeniyle, haklarında inceleme ve soruşturma yapılması Adalet Bakanlığının iznine bağlıdır. Benzer şekilde Yükseköğretim üst kuruluşları başkan ve üyeleri ile yükseköğretim kurumları yöneticilerinin, kadrolu ve sözleşmeli öğretim elemanlarının görevleri dolayısıyla ya da görevlerini yaptıkları sırada işledikleri ileri sürülen suçların soruşturulması özel düzenlemeye tabi tutulmuştur.

- Daha çok yüksek yargı mensupları bakımından geçerli olmak üzere özel soruşturma ve yargılama usulüne tabi kılınan suçlara görev nedeniyle olanlar ve görev sırasında işlenenlere ilave olarak kişisel suçlar da dahil edilmiştir. Örneğin Anayasa Mahkemesi Başkan ve Üyeleri, Yargıtay Başkan ve üyeleri, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcı vekili ile Danıştay, Sayıştay, Askeri Yargıtay ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkan ve üyeleri bu gruba girmektedirler. Hatta Hâkim ve savcıların izin sistemine tabi yasa ihlali oluşturan fiilleri; ceza yargılamasının çok ötesine taşınmış ve trafik ihlali gibi kabahat nevinden suçları da kapsayacak biçimde genişletilmiştir.

6- Kamu görevlilerinin işledikleri iddia edilen suçların inceleme/soruşturma/yargılama prosedürlerinde de önemli farklılıklar bulunmaktadır. Bu durum, özel yargılamaya tabi suçların kapsamlarındaki ayrışmanın doğurduğu dengesizliği artırıcı etki yapmaktadır. Usullerdeki farklıklar yanında kurumların kendi personeli hakkında kendi bünyelerinde yaptıkları inceleme sonucunda verilen kararların hukuki nitelik ve sonuçları da farklı olmaktadır.

- 4483 sayılı Kanuna göre suç işlediği iddia edilen memur veya diğer kamu görevlisi hakkında idare tarafından ön inceleme yapılmak suretiyle soruşturma izni verilip verilmemesine ilişkin bir karar alınmakta ancak alınan bu karar idari yargının denetimine tabi kılınmaktadır. Bu bakımdan idare tarafından yapılan ön inceleme yetkili mercii konu hakkında genel bir kanaat oluşturması amacıyla yapılmakta olup yargılama sürecinin (soruşturma/kovuşturma yargılama ve hüküm) gibi aşamalarına sirayet etmemektedir. Hukuki sonuç doğurmadaki etkisi en zayıf olan düzenleme de budur.

- Sayıştay üyelerinde olduğu gibi bazı kamu görevlileri açısından idare bünyesinde yapılan inceleme sonucu verilen karar kesin hüküm niteliğinde olup, izin verilmemesi halinde konunun artık idari yargı ya da genel mahkemeler önüne götürülmesi imkânı yoktur.

- Yargıtay üyelerine yönelik suç isnadına ilişkin ihbar ve şikâyetler, Birinci Başkanlık Kurulu tarafından incelenmekte anılan Kurul tarafından soruşturma açılmasını gerektirir nitelikte görüldüğü takdirde, soruşturma yapılması için görevlendirilen ceza dairesi başkanı (sorgu hâkiminin) yetkisini haiz olmaktadır. Soruşturma sürecinin tamamlanması halinde

görevle ilgili suçlar bakımından Anayasa Mahkemesi, kişisel suçlar bakımından ise Yargıtay Ceza Genel Kurulu tarafından yargılama tekemmül ettirilmiştir.

7- 4483 sayılı Kanunda belli süreler öngörülmüş olup izne esas inceleme işlemlerinin uzatılarak yargılama sürecine geçişin geciktirilmesi önlenmiş iken, özel soruşturma/izin sistemi öngören diğer kanunlarda ise süre sınırlaması bulunmadığından soruşturma/kovuşturma izni verilmesi aşamasından yargılama aşamasına geçiş oldukça uzun olabilmektedir.

8- Türkiye’de uygulanan kamu görevlilerinin yargılanması ile ilgili mevzuat, öteden beri tartışma konusu olmuş, AİHM kararlarında da söz konusu mevzuat ve uygulamalar sıkça eleştirilmiştir. Kamu görevlileri hakkında etkin soruşturma yapılmadığı gerekçesi ile Mahkeme tarafından Türkiye hakkında çok sayıda ihlal kararı verilmiş bulunmaktadır. Bu nedenle kamu görevlilerinin yargılanması ile ilgili iç hukuk düzenlemelerinin geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. AİHM tarafından Türkiye ile ilgili davalarda verilen kararlarda, kamu görevlilerinin karıştıkları iddia edilen ve konusu suç teşkil eden eylemler hakkında etkin soruşturma ve kovuşturma yapılamamasının nedenleri arasında Türkiye’deki memur yargılama mevzuatı da gösterilmektedir. Memur yargılaması için özel düzenleme getirilmesi AİHM tarafından üzerinde durulan “özel veya kamu alanında çalışan görevlilerin sorumluluğunu saptamaya dönük etkili ve bağımsız bir yargısal sistemi kurma” ilkesi ile de uyumlu değildir. Bütün bunlarla birlikte ceza hukuku açısından, suç işlediği iddia edilen kamu görevlileri için ayrı yargılama usulleri getirilmesi, hukuk karşısında kişilerin eşitliği ilkesine, anayasa da belirtilen erkler ayrılığı ilkesine ve yargı birliği ilkesine aykırı görülmektedir.

Aynı şekilde kamu hizmeti sunumunun etkinliği, devlet otoritesinin sarsılmaması ve asılsız iftira ve şikâyetlerden memurları korumak amacıyla suç işleyen memurlara yargılanmaları için özel düzenleme getirilmesi, bir grup insana farklı yargılama prosedürü ön gördüğü gerekçesiyle toplumda adalet duygusunun azalmasına, dolayısıyla devlete olan güven ve itibarın zedelenmesine sebep olmakta, aynı zamanda kamu yönetiminin hesap verilebilirliğini de önemli ölçüde etkilemektedir. Bu itibarla, herhangi bir ayırım yapılmaksızın tüm kamu görevlilerinin yargı karşısında eşit olması gerektiği düşünülmektedir.

AİHM’nin gerek Dink/Türkiye gerekse diğer pek çok kararında etkin soruşturma yapılmasının unsurları olarak gördüğü;

- Soruşturmayı yürütenler ile hakkında şikâyette bulunulan kamu görevlisi arasında kurumsal ve hiyerarşik bağ olmaması (bağımsızlık),

- Soruşturmacının şikâyet konusu memur davranışının hukuka uygun olup olmadığı belirleyebilecek yeterliliğe sahip olması (yeterlilik),

- Şikâyet sahibinin yasal haklarının emniyete alınması (mağdurun katılımı)

gerek 4483 sayılı Kanunda gerekse ve daha belirgin olarak bu Kanun dışındaki muhtelif düzenlemelerle korunan kamu görevlilerinin yargılanmasına ilişkin mevzuatta göz ardı edilmektedir.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. Maddesinin birinci fıkrasında "*Herkes, gerek medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili nizalar, gerek cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde, hakkaniyete uygun ve açık olarak görülmesini istemek hakkına sahiptir.*" hükmünün gereği olarak bireyler, gerek medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili nizalar gerekse kişinin kendisine karşı suç işlediğini düşündüğü memurların eylemleri ile ilgili yasayla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkemeye başvurma hakkına sahip olmalıdırlar. Bu hakkın kullanımını, her ne şekilde olursa olsun kamu görevlisinin bağlı ya da ilişkili olduğu kurum ve kişilerin inisiyatifine bırakan düzenlemeler AİHS'ye aykırılık teşkil etmektedir.

9- Türkiye'de kamu görevlilerinin eylem ve işlemleri ya da eylemsizlik halleri ile davranış, hal ve hareketlerine yönelik müeyyidelerden olan disiplin cezası, hapis cezası ve tazmin sorumluluklarına ilişkin mevzuatın, etkinlik, amaca uygunluk ve birbirini etkilemesi/etkinsizleştirilmesi gibi hususlar yönünden değerlendirilmesi ve bu değerlendirmede doğru sonuçlara ulaşabilmek için teorik ve mevzuat bazlı inceleme ile yetinilmeyip pratik ve uygulama esası verilere dayanmak zorunluluğu bulunmaktadır.

10- 4483 sayılı Kanunla getirilen sistemde soruşturma izni ile ilgili kararın verilebilmesi, tamamen idari nitelikli bir soruşturmaya dönüştürülmüş, İdare, yargısal faaliyetin dışına çıkarılmıştır. Diğer bir ifadeyle, yapılan işlemlerin yargısal bir niteliği bulunmamaktadır. Oysa, Kanunun 6. maddesinde; ön inceleme ile görevlendirilenlerin, bakanlık müfettişleri ile kendilerini görevlendiren yetkili merciin bütün yetkilerini kullanabilecekleri ve bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde Ceza Muhakemesi Kanununa göre işlem yapabilecekleri belirtilmiştir. CMK'ya yapılan atıf, tanık dinleme, keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırma gibi ön inceleme kavramı ile bağdaşmayan soruşturmacı faaliyetlerine imkân vermektedir. Bu durum, Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat uygulamasından kalan bir kültürle de birleşince ön inceleme yapanların soruşturmacı gibi davranmaları sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Öte yandan, söz konusu düzenleme Kanunun diğer maddelerinin düzenleniş biçimi, amacı ve ön incelemenin hukuki niteliği ile çelişmekte ve teorik altyapıdan yoksun kalmaktadır.

11- 4483 sayılı Kanun ile öngörülen azami 45 günlük süre, özellikle Hrant Dink soruşturması gibi nitelikli işler bakımından iddiaların gereğince ve derinlemesine araştırılması

için yeterli değildir. Kanunda her türlü soruşturma için geçerli tek bir süre ön görülmüş olup, soruşturma konusunun karmaşıklığı, inceleme kapsamındaki kişi ve eylem sayısının çokluğu, işlendiği iddia edilen suçun/suçların özel inceleme yapılmasını gerektirir nitelikte olup olmadığı gibi hususlar dikkate alınmamıştır.

Yapılan işbu tespitler çerçevesinde, karar alma mercilerince değerlendirilmek üzere kamu görevlilerinin yargılanması hakkındaki mevzuatla ilgili olarak aşağıdaki önerilerde bulunulması uygun görülmüştür.

ÖNERİ 1- 4483 sayılı kanun ve muhtelif kanunlardaki hükümlerle gerek sadece görev suçu gerekse hem görev hem de kişisel suç işledikleri iddia edilen kamu görevlileri hakkında adli soruşturma yapılması için idarece izin verilmesini öngören sistemin mevcut uygulama biçimi ve kapsamının genişliği; adalet duygusunu zedelemekte ve çağdaş hukuk normları ile de bağdaşmamaktadır. Bu itibarla, gerek çağdaş hukuk normlarına uyumun sağlanması gerekse yargısal güvence sisteminin yarattığı/yaratacağı mevcut/muhtemel sakıncaları ortadan kaldıracak bir yöntemin geliştirilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Bu kapsamda, kamu işleyişi ve güvenliğine dair oluşabilecek risklerin önlenmesi gerekliliği ile kamu yönetiminin hesap verilebilirliğini sağlama gerekliliği arasında makul ve uygun bir dengenin sağlanması gerekmektedir. Bu itibarla, yargısal güvence sisteminin sonuçlarını büyük ölçüde sağlayacak ve mevcut idari güvence sisteminin kapsam genişliğini de sınırlandırabilecek bir yöntem olarak 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunununda düzenlenen kapsam ve soruşturma usulüne benzer bir uygulamaya geçilebileceği düşünülmektedir.

Bu çerçevede, hem tüm görev suçlarının (memur suçu) özel koruma sistemine tabi olması sağlanmış ve böylece, suçun vasfının başlangıçtaki belirsizliğinin yarattığı yargılama sisteminin nasıl olacağına ilişkin tartışmalar sona erdirilmiş olacak hem de soruşturma usulü genel hükümlere benzer bir duruma getirilmiş olacak ve kamu işleyişinin sürekliliği açısından gerekli araçlar da sistemde yer bulabilecektir. Öte yandan, hem görev suçlarını hem de görev suçları dışındaki diğer suçları da (tüm suçları) kapsayacak şekilde; Devletin millî güvenlik siyasetini etkileyen ve kamu yönetiminin güvenliği ve işleyişi bakımından gerekli görülen durumlarda bazı kurumlar/kişiler için açılan soruşturmanın izne bağlanmasına veya durdurulabilmesine dair istisnai bir yetkinin üzerinde düşünülmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

ÖNERİ 2- Önerilen yargısal güvence sisteminin benimsenmemesi ve mevcut "izin" sistemine devam edilmesinin tercih edilmesi halinde, idari güvence sisteminde görevlinin kendi kurumu tarafından yapılan ön inceleme veya benzeri faaliyetlerin; adeta ceza

yargılamasına tekabül eden içerik ve kapsamda yürütülmesine ilişkin uygulamaların sona erdirilmesi ve söz konusu incelemelerin sadece "makul bir şüphenin" varlığının tespiti amacıyla yapılmasını sağlamak üzere kamu görevlilerinin yargılanması ile ilgili mevzuatın mutlaka gözden geçirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Bu kapsamda, mevcut idari güvence sistemindeki farklılıkların/aksaklıkların giderilmesi ve memur/diğer kamu görevlileri/askeri personel/üniversite ve yargı mensupları arasında farklı inceleme/soruşturma/kovuşturma usullerinin yeknesaklaştırılmasını teminen;

a) Kamu görevlilerinin yargılanmasına ilişkin mevzuatta kavram birliği sağlanmalı, kavramlar tanımlanmalı, varlığını yitirmiş kavramların kullanılmasına son verilmelidir. Bu çerçevede, görev nedeniyle işlenen suç, görev sırasında işlenen suç ve kişisel suç gibi kavramlara mevzuatta açıklık getirilmelidir.

b) İdari güvence sistemi uygulamasında, sadece görev suçlarının özel koruma sisteminde kalması, görev sırasında işlenen ama görev ile ilgisi bulunmayan suçlar ile kişisel suçların soruşturulmasının genel hükümlere göre soruşturulması/yargılanması sağlanmalıdır. Başka bir deyişle, 4483 sayılı Kanunda yer alan "izin sistemi", sadece görev suçlarını kapsayacak bir biçimde tüm kamu görevlileri için cari kılınmalıdır. Ancak, hem görev suçlarını hem de görev suçları dışındaki diğer suçları da (tüm suçları) kapsayacak şekilde; Devletin milli güvenlik siyasetini etkileyen ve kamu yönetiminin güvenliği ve işleyişi bakımından gerekli görülen durumlarda bazı kurumlar/kişiler için açılan soruşturmaların izne bağlanmasına veya durdurulabilmesine dair istisnai bir yetkinin üzerinde düşünülmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

c) Kamu görevlilerinin yargılanması sürecinde kendi kurumlarında yürütülen inceleme/soruşturma/kovuşturma işlemlerinde farklı yöntem ve prosedürler ortadan kaldırılmalı ve bu işlemlerin hukuki niteliği ve sonuçları; eşit, dengeli ve kamu yönetiminde hesap verilebilirliği sağlayıcı hale getirilmelidir.

d) 4483 Sayılı Kanunun uygulanmasında fiili bir durum olarak ortaya çıkan "ihbar ve şikayetin işleme konulmaması" şeklindeki idari tasarrufların niteliği ve bunlara ilişkin itiraz müessesesinin kapsamı ve sonuçları açıklığa kavuşturulmalıdır. Bu çerçevede, işleme koymama kararlarının, soruşturma izni vermeme kararları ile eşdeğer hukuki sonuçlara tabi kılınmasının; soruşturma süreçlerinin uzatılmaması ve hesap verilebilirliğin temini açısından daha uygun olacağı düşünülmektedir.

e) Mevcut izin sistemindeki itiraz merci olan Danıştay ve idari yargı mercilerinin bir kısmındaki fonksiyonlarına son verilerek soruşturma izni verilmesi ya da verilmemesi kararlarına ilişkin itirazların adli yargı yerlerine yapılması yöntemi getirilmelidir.

f) İtirazlar ister idari yargı yerlerince incelensin isterse itirazın adli yargıya götürülmesi şeklinde düzenleme yapılsın her halükarda, hakkında ön inceleme yapılan kamu görevlileri, müşteki ve soruşturma izni vermeye yetkili mercie söz konusu süreçlerde de savunma hakkı verilmelidir.

g) Mevcut sistemdeki yargılama yerlerine ilişkin farklılıklar giderilmeli; tüm kamu görevlilerinin ilk derece mahkemelerinde yargılanması sağlanmak suretiyle "zımni kurumsal korunma" ve "örtülü dokunulmazlıklar" giderilerek kamu görevlileri arasında eşitlik ve kamu yönetiminde hesap verilebilirlik sağlanmalıdır.

h) Birden fazla kuruma mensup kamu görevlisinin karıştığı iddia edilen suçların araştırılmasında bütün kurumların üstü konumundaki idari merciin yetkili merci olarak kabul edilmesine, incelemenin bütün kamu görevlileri için aynı teftiş/muhakkik heyeti tarafından yürütülmesine ve böylece olayın bütün yönleriyle ve bütün görevliler bakımından ele alınarak soruşturma izni kararının verilmesine imkân sağlayacak kanuni düzenleme yapılmalıdır.

ı) 4483 Sayılı Kanunla getirilen sistemde idari izinle ilgili kararın verilebilmesi, yargılama aşamasından önce, tamamen idari nitelikli bir soruşturmaya dönüştürüldüğünden ve ön inceleme bir adli soruşturma işlemi olmadığından ön inceleme yapanların kullanabilecekleri yetkilerin 4483 sayılı Kanunda açık biçimde yer alması ve Ceza Muhakemesi Kanununa yapılan atfın kaldırılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

i) Ön inceleme başlamadan veya itiraz süreçleri dâhil ön incelemenin herhangi bir safhasında kamu görevlilerine, haklarında doğrudan ceza soruşturmasının başlatılmasını isteme hakkı getirilmelidir.

ÖNERİ 3-Kamu görevlilerinin yargılanmasıyla ilgili olarak reform ihtiyacının öncelikli alanlarından birisini de memur suçu kavramının içerik olarak belirsizliği ile disiplin cezalarındaki etkinsizlik oluşturmaktadır. Uzun yıllardır uygulanmakta olan disiplin hukuku, yeterince açık düzenlenmemiş ve bazı memur suçlarının varlığı ile belirsizleştirilmiştir. Başka bir deyişle, disiplin hukuku çerçevesinde cezalandırılacak bazı eylem ve süreçler, çok uzun süreli adli yargılama süreçlerinin parçası haline getirilecek şekilde memur suçu olarak (TCK 257 gibi) düzenlenmiştir. Bu durum, kamu yönetiminde disiplin hukukunun tahakkukunu geciktiren ve etkinsizleştiren önemli bir etken haline gelmiştir. Bu itibarla, Türk Ceza Kanununda tanımlanan memur suçları ile 657 ve diğer personel kanunlarında tanımlanan disiplin fiil ve cezaları bütüncül ve tamamlayıcı bir bakış açısıyla yeniden ele alınmalı, özellikle TCK'daki genel tali ve tamamlayıcı bir suç tipi olan görevi kötüye kullanma/ihmal suçunun kapsamından

disiplin suçları kapsamına alınabilecek eylemler çıkarılarak bunların disiplin cezası ile tecziyesi yoluna gidilmelidir.

Öte yandan, kamu hizmetlerinin sunum kalitesini doğrudan etkileyen bazı fiil ve davranışların tecziyesinde, ceza yargılaması ile disiplin cezası verilmesi arasındaki var olan kopukluğun giderilmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda, kamu görevlilerince işlendiği iddia edilen fiillerin hem disiplin hukuku hem de ceza hukuku kapsamında müeyyideyi gerektiren eylemler olması halinde; ceza hukukuna ilişkin işlemlerin (ön inceleme ve ceza soruşturması) öncelikle ifa edilmesinin ve disiplin hukuku açısından değerlendirmenin ise daha sonra tamamlanması şeklinde bir yöntemin uygulanabileceği düşünülmektedir. Ancak, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'ndaki görevden uzaklaştırma tedbirinin bu çerçevede hem süre hem de sonuçları itibariyle yeniden değerlendirilmesi gerekmektedir.

Böylece, modern kamu yönetimi ilkeleri ile bağdaşmayan uygulama ve anlayışların önlenmesi sağlanmış olacaktır.

ÖNERİ-4 Her bir durumun yargı kararları ile çözülmesi şeklindeki mevcut mevzuat ve anlayış; çağdaş kamu yönetimi uygulamaları ile bağdaşmamaktadır. Bu nedenle memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan dolayı vatandaşın uğradığı mağduriyetlerin/zararların, yargıya gidilmeden ve/veya yargı aşamasında, AİHM örneğinde olduğu gibi dostane çözüm sistemine benzer bir yöntemle tazmin edilmesine yönelik bir sistem getirilmelidir.

II-HRANT DİNK CİNAYETİ İLE İLGİLİ KAMU GÖREVLİLERİNE YÖNELİK İDDİALARA İLİŞKİN DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER

Kurulumuzca yargı faaliyetlerine müdahale niteliği taşıyan alanlara girilmemeye özen gösterilerek sınırlı bir çalışma yapılabilmektedir. Raporun ilgili bölümünde ayrıntılı olarak yer verildiği üzere, bugüne kadar idari birimlerce gerçekleştirilen tüm araştırma, soruşturma ve ön incelemelerin dosya üzerinden tetkiki yapılmıştır. Zaman zaman adli süreçte ortaya çıkan bilgiler de değerlendirmeye alınmıştır.

Konuyla ilgili olarak idari birimlerce 28 adet rapor yazılmış, yargı organlarında da 50 civarında görevsizlik, yetkisizlik, kovuşturmayaya yer olmadığına dair kararlar verilmiş, ayrıca iki ana iddianame ile dava açılmış, iki mahkemede sanıklarla ilgili mahkûmiyet kararları verildiği tespit edilmiştir.

Gerek konuyla ilgili olarak hazırlanan raporlarda gerekse basın ve yayın organlarında pek çok iddianın ortaya atıldığı, bunların hemen hemen tamamının adli ve idari inceleme ve

soruşturmaların konusu olduğu ve/veya halen sürdürülen soruşturma ve kovuşturmalarda ele alınmakta olduğu görülmüştür. Özetle;

- Trabzon ve İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü personeli ile Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı personeli ile ilgili iddialar hakkında verilen işleme konulmama, soruşturma izni verilmesi veya soruşturma izni verilmemesi kararlarının idari yargı denetimi sonucunda ve/veya itiraz edilmeksizin kesinleştiği ve söz konusu kamu görevlileri hakkında herhangi bir adli yargıda dava açılmadığı,

- Trabzon Jandarma Komutanlığı personeli ile ilgili soruşturmanın kısmen yargıya taşındığı ve bazı personelin görevi ihmal suçundan mahkûm edildikleri,

- MİT personeli ile ilgili soruşturma izni verildiği ancak Cumhuriyet Başsavcılığınca zamanaşımı gerekçesiyle takipsizlik kararı verildiği,

- Cinayet sanığı ve cinayeti azmettirenlerle ilgili mahkûmiyet kararlarının verildiği,

- Cinayetin arkasında başka fail ve azmettiricilerin olup olmadığı ve AİHM kararı sonrasında bazı kamu görevlileri hakkında başlatılan savcılık soruşturmalarının devam ettiği görülmüştür.

1- Hrant Dink'in öldürülmesi ile ilgili olarak kamu görevlileri hakkında yapılan idari inceleme ve soruşturmalarda ilk olarak bahsedilmesi/eleştirilmesi gereken eksikliğin/hatanın, bir "yöntem yanlışlığı" olduğudur. Kamu görevlilerinin silsile halinde birbirini takip eden ihmalleri; 4483 sayılı Yasa çerçevesinde bir bütün halinde incelenmemiş ve gerek yetki gerekse suçun işlendiği mahal itibarıyla farklı birimlerce ayrı ayrı soruşturma ve incelemeler yapılmıştır. İdari soruşturma ve incelemelerde izlenen söz konusu yöntem; olayların bir bütün olarak ele alınıp değerlendirilememesine ve tüm iddiaların bir arada sorgulanamamasına yol açmıştır. Bu durum, kamu görevlilerinin süreç içerisindeki fiillerinin ciddiyetinin kavranamamasına, ana fail ile illiyet bağının bulunup bulunmadığının sorgulanamamasına ve böylece bütünüyle idari inceleme ve soruşturmalardan sonuç alınamamasına neden olmuştur. Aynı zamanda izlenen söz konusu yöntem, her bir idari birimce süreç içerisindeki ihmal ve hatalarının başka birimlere kaydırılmaya/yükletilmeye çalışılması gibi reflekslerin gelişimine de sebebiyet vermiştir.

2- Trabzon Emniyet Müdürlüğü personeline yönelik olarak yürütülen çalışmalarda ilk olarak bu görevlilerle ilgili herhangi bir kusur bulunmadığı yönünde kanaat belirtilerek 4483 sayılı Kanun kapsamında herhangi bir ön inceleme yapılmadığı görülmüştür. Yapılan itirazlar üzerine Mülkiye Müfettişlerince 4483 sayılı Kanun uyarınca yapılan ön incelemede de aynı sonuca ulaşılmıştır. Trabzon Valiliğince verilen "soruşturma izni verilmemesi" kararına karşı müştekiler tarafından Trabzon Bölge İdare Mahkemesine itirazda bulunulmuş ve itiraz reddedilmiştir. Bu esnada, konu Başbakanlık Müfettişlerince de incelenmiş ve bazı hususlarda ihmal tespit edilerek ön inceleme yapılması istenilmiştir. Söz konusu hususların Mülkiye

Müfettişlerince incelenmesini mütaakiben de tüm iddialar hakkında "soruşturma izni verilmemesi" kararı verilmiştir.

Ancak, özellikle cinayetin işlendiği dönemde görevde olan emniyet personeli ile ilgili ihmâl iddialarının soruşturma/kovuşturma açılabilmesi açısından yeterli düzeyde ve ciddi olduğu değerlendirilmiştir. Bu çerçevede,

- Yasin Hayal tarafından, İstanbul ilinde Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'e suikast düzenleneceği yönünde Yardımcı İstihbarat Elemanı (YİE) Erhan Tuncel'den alınan ve 15.02.2006 tarihinde değerlendirilmesi yapılan istihbari bilgi gereği için dönemin Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlileri tarafından İstanbul Emniyet Müdürlüğüne gönderildiği, ancak olayın Jandarma Komutanlığı yetki alanı olan Pelitli'de mukim kişilerle ilgili olmasına rağmen, alınan istihbaratın İstanbul Emniyet Müdürlüğüne gönderilip Trabzon Valiliği ve Trabzon Jandarma Komutanlığı ile paylaşılmadığı (Trabzon Jandarma Komutanlığının tespit edilen ve yargılanan ihmalleri ile birlikte düşünüldüğü zaman söz konusu bildirmeme şeklindeki gerçekleşen davranışın izaha muhtaç olduğu değerlendirilmiştir.),

- Yasin Hayal'in Trabzon'dan İstanbul'a gidişinin fark edilemediği ve bu dönemde dinleme işleminin de yapılmamış olduğu (Yasin Hayal'in 2006 Yılı Ağustos ayında Trabzon'dan İstanbul'a geldiğini beyan eden tanık Ergün Çağatay'ın mahkeme safhasında bulunamadığı ve dinlenemediği),

- Erhan Tuncel'in, Yasin Hayal tarafından Ogün Samast'ın tetikçi olarak İstanbul'a gönderileceğini 2006 yılı ikinci yarısında öğrendikten sonra bu kişi ile ilgili bilgileri ve Yasin Hayal'in mermi temin etme girişimlerini Trabzon Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlilerine bildirmek için görüşme girişimlerinin olumsuz cevaplandırıldığı,

- Cinayet öncesi teknik takibe alınan Yasin Hayal ve Erhan Tuncel'in görüşmelerinin cinayet öncesinde çözümlenmediği ve değerlendirmeye alınmadığı hususundaki kuşkuvarlığı, bu nedenle teknik takipten istenen neticelerin sağlanamadığı,

- YİE olan Erhan Tuncel'in telefonunun ilk defa olarak 13.07.2006 tarihinden itibaren dinlenmeye alınmış olması, buna mukabil, 03.08.2006 ile 27.09.2006 tarihleri arasında Yasin Hayal'in telefonu hakkında dinleme kararı alınmamış olması ve Yasin Hayal'in tanık beyanlarıyla anlaşılacak İstanbul'a Hrant Dink'in öldürülmesine ilişkin kroki çalışması yaptığı tarihlerin örtüşmesi nedeniyle izaha muhtaç bir durum olduğu,

- Erhan Tuncel'in YİE'liğine 2006 yılı Kasım ayında son verilerek, Yasin Hayal ve grubunun (Anılan kişilerin 2002 yılından itibaren bir çok olaya -Başbakan'ın uçağına bomba ihbarında bulunulması, bir rahibin dövülmesi, Mc Donalds'ın bombalanması- karışması ve bahse

konu türdeki eylemleri işleme istidat ve kapasitesine sahip bulunmasına rağmen) takipsiz bırakıldığı, bu şekilde oluşan istihbarat eksikliğini gidermek için başka bir eleman temini yoluna gidilmediği,

-Yasin Hayal ve grubunun fiziki olarak takip edildiği belirtilmesine rağmen, bu konuda düzenlenmesi istihbarat gereklerinden olan ispatlayıcı hiçbir belge sunulamadığı,

- Erhan Tuncel'in YİE'liğinin sona erdirilmesine ilişkin işlemleri gerçekleştiren ve cinayet işlendiği dönemde görevde olan İl Emniyet Müdürü Reşat Altay'ın, Yasin Hayal ve arkadaşlarının cinayet hazırlığı ile ilgili bilgilerin kendisine iletilmediği ve bu nedenle cinayetin önlenemediği yönündeki savının, ilgili dönemde istihbarat şubesinde görev yapan diğer personelce doğrulanmaması

Hususlarına ilişkin iddiaların ciddi ve önemli olmasına rağmen yürütülen idari inceleme ve soruşturmalarda yeterince değerlendirilmemiş olduğu anlaşılmıştır.

3- Trabzon Jandarma Komutanlığı'na, Trabzon Emniyet Müdürlüğüne intikal eden istihbaratın benzerinin daha net ve ayrıntılı olarak başka kaynaklardan intikal etmiş olmasına ve Hrant Dink'in öldürülmesine yönelik olarak silah temin edildiği ve/veya edilmek üzere teşebbüste bulunduğuyla ilişkin açık ve net istihbarata rağmen, mezkur istihbarat; işleme konulmamış ve herhangi bir adli ya da idari birim ile paylaşılmamıştır.

Trabzon Jandarma Komutanlığında gerçekleşen söz konusu fiillerle ilgili olarak bazı görevliler "Olay tarihinden 3-4 ay kadar önce Yasin Hayal'in akrabası olan Coşkun İğci isimli şahsın Yasin Hayal tarafından Hrant Dink'in öldürüleceğine ilişkin bilgileri Trabzon İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şubesi görevlileri olan şüpheliler Okan Şimşek ve Veysel Şahin'e söylediği, istihbarat görevlilerinin kendilerine iletilen bu istihbarat bilgisini sıralı komutanlarına bildirmelerine rağmen, bu görevlilerin kendilerine iletilen bu istihbarat bilgisini ilgili makamlara ilemedikleri; 19.01.2007 tarihinde Hrant Dink'in İstanbul'da adı geçenler tarafından öldürülmesi olayından sonra ise; geçmişteki istihbari zaafiyetlerini saklamak amacıyla 20.01.2007 tarihli 'görev sonuç raporu' ve 20.01.2007 tarihli 'haber kayıt ve bildirim formu' isimli belgeleri gerçeğe aykırı olarak, belgeler içerisinde bahsedilen faaliyetler icra edilmeden düzenlemiş oldukları, bu eylemlerinin bir bütün olarak görevin ihmal edildiğini gösterdiği" iddiası ile yargılanmıştır.

Yargılama sonunda Trabzon İl Jandarma'da görevli astsubaylar Okan Şimşek, Hüseyin Yıldız, uzman çavuşlar Veysel Şahin ve Hacı Ömer Ünalır'a 4 ay, dönemin İl Jandarma Komutanı Albay Ali Öz ile İstihbarat Şube Müdürü Yüzbaşı Metin Yıldız'a ise 6 ay hapis cezası verildiği, Trabzon İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğünde görevli Astsubay Gazi Günay ile Uzman Çavuş Önder Araz'ın ise delil yetersizliğinden beraat ettiği, davaya ilişkin tenyizi sürecinin devam ettiği görülmüştür.

Öte yandan,

- Trabzon İl Jandarma Komutanlığı personelinin yukarıda bahsedilen fiillerinin niteliği ve fiillerdeki kasıt unsuru,

- Trabzon Jandarma Komutanlığının İstihbarat arşivlerinin Dink cinayetinden sonra Trabzon İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğü personeli tarafından delilleri karartacak şekilde yeniden düzenlendiği,

- Çoşkun İçci'nin Jandarmanın kayıtlı haber elemanı olup olmadığı ve Pelitli'de görevli diğer yardımcı istihbarat elemanlarının cinayete ilişkin bilgi verip vermediği,

- Ogün Samast'ın cinayet anında kullandığı silahın Ardeşen yapımı olduğu bilgisinin henüz yakalanmadan önce Trabzon İl Jandarma Komutanlığı tarafından nasıl bilindiği,

- Trabzon İl Jandarma Bölük / Merkez Karakol Komutanlığında görevli bazı personelin şüpheli sanıklar ile normal görev sınırlarını aştığı düşünülen ilişkilerin varlığı ve bu ilişkilerin Hrant Dink cinayeti ilgisinin olabileceği,

gibi hususların idari inceleme ve soruşturmalar ile tam olarak aydınlığa kavuşturulamadığı düşünülmektedir.

Ayrıca, idari araştırma ve incelemelerde çeşitli iddiaların Trabzon Jandarma Komutanlığı veya Jandarma Genel Komutanlığına yazı yazılarak alınan cevabın aynen raporlara konulduğu, jandarma birimlerinin arşivlerinde söz konusu döneme ait yer alan tüm belge ve dijital kayıtlar üzerinde herhangi bir inceleme ve araştırma yapılmadığı görülmüştür.

4- İstanbul Emniyet Müdürlüğü görevlileriyle ilgili olarak; İstanbul Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğündeki görevlilerin Trabzon'dan gelen yazı üzerine istihbarat gereklerini yerine getirmediği, Osman Hayal'in çalıştığı yerde araştırma yapmadıkları halde yapılmış gibi gerçeğe aykırı tahkikat raporu düzenledikleri, şüphelilerle ilgili telefon numaralarını cinayetten sonra sorguladıkları halde önceden sorgulamış gibi belge düzenledikleri iddialarının araştırıldığı ve yazılan raporlarda ilgili kamu görevlilerinin ihmal şüphesinin makul ve yeterli deliller ile ortaya konulduğu, ancak İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin kararıyla yargı önüne çıkarılmadıkları görülmüştür.

Ayrıca, 2004 yılının Şubat ayından başlamak üzere;

- Hrant Dink'e karşı Sydney'de bulunduğu sırada silahlı bir eylem yapılacağına dair ihbar alınması,

- Hrant Dink'in Sabiha Gökçen ile ilgili Agos Gazetesinde yayımladığı haberin, gazetelerde farklı şekillerde değerlendirilmesi ve bunun üzerine çeşitli tepkilerin gösterilmesi,

- İstanbul Valiliğinde Hrant Dink ile vali yardımcısı ve MİT görevlilerinin görüşmesi,

- Hrant Dink hakkında "Türk'lüğü aşağıladığı gerekçesiyle" davaların açılması, davaların görüldüğü sırada fiziki ve sözlü saldırıların ortaya çıkması ve davalarda konunun normal yargılama safhasından çıkarılmasına yol açacak nitelikte çeşitli müdahillik taleplerinin karşılanması,

- Hrant Dink ve Ermeni cemaati aleyhine toplu gösterilerin yapılması ve bu gelişmeler üzerine Ermeni patriği Mesrop II'nin İstanbul Valiliğine dilekçe vermesi; bu dilekçe üzerine İstanbul Valiliği ve Emniyet İstihbarat Daire Başkanlığının birimlere ayrı ayrı genel uyarı yazısı gönderilmesi,

- İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğünce Trabzon Emniyet Müdürlüğünden, Yasin Hayal'in Hrant Dink'e karşı ses getirici bir eylem düzenleyebileceğine yönelik istihbarat alınması

gibi hususlar birlikte değerlendirildiğinde, özellikle Trabzon Emniyet Müdürlüğünden gelen istihbarat üzerine Hrant Dink'in hedef haline geldiği ve hayatının ciddi biçimde tehdit altında olduğu somutlaşmıştır.

Başka bir deyişle, Trabzon Emniyet Müdürlüğünden gelen istihbarat üzerine İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şubesinin bilgisine giren tehdit, koruma yükümlülüğünün doğmasına yol açmıştır. Buna rağmen, Trabzon Emniyet Müdürlüğünden alınan istihbaratın gereklerinin yerine getirilmediği, alınan istihbarat hakkında dönemin valisine ve il emniyet müdürüne bilgi verilmediği ve Hrant Dink'in korunması için gerekli ve yeterli tedbirlerin alınmadığı anlaşılmıştır. Ayrıca, İstanbul İstihbarat Şubesince yapıldığı iddia edilen bazı iş ve işlemlerin cinayetten sonra yapılmış gibi gösterildiğine ilişkin yeterince kuşku ve delil olduğu görülmüştür.

5- Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM) İstihbarat Daire Başkanlığı personelinin olayla ilgili sorumluluklarının belirlenmesi amacıyla Başbakanlık Müfettişlerince idari inceleme yapılmıştır. Başbakanlık Müfettişlerince düzenlenen Raporda soruşturma talep edilmiş, Mülkiye Müfettişlerince düzenlenen gerek Başbakanlık Müfettişlerinin incelenmesi öncesinde gerekse söz konusu incelemelerden sonra düzenlenen tüm raporlarda kendilerine yüklenecek herhangi bir kusur bulunmadığı kanaatine varılmıştır. İçişleri Bakanlığınca 4483 sayılı Kanun kapsamında "işleme konulmaması" kararı verilmiş ve söz konusu karara karşı müşterilerin tarafından itiraz edilmemesi üzerine karar kesinleşmiştir. Aynı konu ile ilgili olarak müşteriler tarafından yenilen şikayetler hakkında da önceki durumu değiştiren yeni bir delil olmaması ve önceki verilen kararın geçerliliğini devam ettirmesi nedeniyle herhangi bir işlem yapılmamış ve Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 29.09.2011 tarih ve 2011/29126 sayılı takipsizlik kararı verilmiştir.

Yapılan incelemede, Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM) İstihbarat Daire Başkanlığının gerek ilk istihbaratın alındığı dönemdeki personeli gerekse cinayetin gerçekleştiği dönemdeki personeli hakkında iddia olunan ihmal fiillerine ilişkin olarak, daha önce belirlenen ihmal niteliğindeki genel kasıtın varlığı dışında yeni bir durum yaratacak ilave delillere veya şüpheli tespitlere ulaşılmamıştır. Bu nedenle,

- Trabzon Emniyet Müdürlüğünce bilgi için gönderilen ilk istihbarat bilgisinden sonra gerek Trabzon gerekse İstanbul Emniyet Müdürlüğünce planlı istihbarat faaliyetlerine ilişkin yeni herhangi bir bilginin İstihbarat Daire Başkanlığına gönderilmemiş olması karşısında koordinasyon yükümlüğünün işletilmesine yönelik yeni bir durumun ortaya çıkmamış olması,

- Hrant Dink'in koruma altına alınması ile ilgili yükümlülüğün esas itibariyle İstanbul iline ait olması,

- 12.10.2006 tarihli bir genelge ile tüm illerin Ermeni kökenli vatandaşlarımıza yönelik yapılacak eylemler konusunda uyarılmış olması,

- Hrant DİNK'e yönelik tehdidi ilk olarak tespit eden ve cinayetin önlenmesi amacıyla söz konusu istihbaratı dolaşıma sokan Trabzon Emniyet Müdürü ile cinayetin işlendiği dönemde İstihbarat Daire Başkanının aynı kişi olması,

- Daha önce verilmiş olan ve sonrasında herhangi bir yargı kararıyla ortadan kaldırılmamış bulunan İçişleri Bakanlığının İşleme Konulmama ve Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının Takipsizlik Kararlarının bulunması,

Gibi hususlar nedeniyle Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM) İstihbarat Daire Başkanlığının gerek ilk istihbaratın alındığı dönemdeki personeli gerekse cinayetin gerçekleştiği dönemdeki personeli hakkında iddia olunan ihmal fiillerine dair yapılacak herhangi bir işlemin bulunmadığı anlaşılmıştır.

6- Hrant Dink'in İstanbul Valiliğinde uyarılması olayında adı geçen Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı (MİT) personeli ve MİT ile ilgili diğer hususlar hakkında Başbakanlık Müfettişlerince idari inceleme yapılmış olup MİT görevlileri ile ilgili herhangi bir soruşturma önerisinde bulunulmamıştır. Dink ailesinin başvurusu üzerine Hrant Dink'in uyarılması olayında adı geçen MİT görevlileri hakkında Sayın Başbakan tarafından soruşturma izni verilmiş ve akabinde de Cumhuriyet Başsavcılığınca zamaşımı nedeniyle takipsizlik kararı verilmiştir.

Öte yandan, cinayete ilgisi olduğu iddia edilen bazı kişilerle MİT mensubu olduğu ifade edilen kişilerin irtibatlarına yönelik şüpheli hususlar ile Hrant Dink'e yönelik tehdidin hem Trabzon Emniyet Müdürlüğü hem de Trabzon Jandarma Komutanlığı ıttılama girmesine rağmen

Trabzon MİT Bölge Başkanlığının itilana girmemesi hususunun, MİT Müsteşarlığınca ve/veya Savcılıkça aydınlığa kavuşturulması gerektiği düşünülmektedir.

7- Hrant Dink'in öldürülmesi akabinde kamu görevlileri hakkında yürütülen idari soruşturma ve incelemelerin başından itibaren "**soruşturmaların nasıl ve hangi kapsamda yürütüleceğine ilişkin temel bir hata**" yapılmıştır. Başka bir deyişle, 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunun uygulamasında görülen "temel algılama hatası", Hrant Dink'in öldürülmesi sürecinde kamu görevlilerince işlendiği iddia edilen fiillerin soruşturulmasında/kovuşturulmasında da kendini göstermiştir.

Kamu görevlisi olmayanlar tarafından işlenen fiiller ve suçlar ile birlikte kamu görevlilerinin de söz konusu suçlarla bağlantılı veya illiyet bağı olan fiillerinin görülmesi halinde, öncelikle, kamu görevlileri hakkındaki soruşturmanın genel hükümlere göre adli yargı organlarınca yapılması gerekmektedir. İşlenen ana suç ile kamu görevlilerin ihmalleri arasındaki basit illiyet bağı, kamu görevlilerinin de ana suç kapsamında adli yargı yerlerince soruşturulması ve yargılanması için gerekli şart olan "makul şüphenin" varlığını kabul için yeterlidir.

Bu itibarla, Hrant Dink'in öldürülmesi ile ilgili olarak oluşan esas fiil kapsamında,

- Kamu görevlilerinin ihmal ve hatalarının da adli yargı organlarınca öncelikle Türk Ceza Kanununun 37, 38, 39 ve 83. Maddeleri uyarınca soruşturulması,

- Kamu görevlilerinin cinayetten önce ve sonra ortaya çıkan görevi kötüye kullanma ve ihmal gibi görülen bazı fiillerinin esas niteliğinin, mutlaka ana suç kapsamında adli soruşturma ve bilhassa yargılama safhasında belirginleştirilmesi,

- Aynı şekilde, başlatılan idari soruşturma süreçlerine rağmen herhangi bir sınırlama olmaksızın görevi kötüye kullanma ve ihmal gibi görülen fiillere ilişkin delillerin Savcılıkça toplanması

gerekirdi. Böyle yapılmaması nedeniyle, bir bakıma adli yargı yerinde görülmüş olan ana davada ilgili mahkemenin delillere ve gerçeğe ulaşma kapasitesi sınırlandırılmıştır.

8- Raporun aşağıdaki bölümlerinde ayrıntılı olarak irdelenen kamu görevlilerinin ihmallerine ilişkin fiillerin bir bölümü; disiplin hukuku ve Türk Ceza Kanununun 257. Maddesi kapsamında değerlendirilebilir fiillerdir. Bunlar açısından yürütülen idari soruşturmaları, verilen disiplin cezalarını ve idari yargı kararlarından bazılarını yeterli görmeyerek eleştirmek mümkündür. Mezkur hususlar ile ilgili idari soruşturma/ön inceleme süreçlerinin; 4483 sayılı Kanunda yer alan hükümler, mevcut yargı kararları ve zamanaşımı gibi hususlar dikkate alınarak AİHM kararı çerçevesinde yenilenmesi, tamamıyla tarafların takdirindedir. Bazı fiiller açısından ise idari soruşturma yönteminin izlenmesi ve idari soruşturmanın ortaya çıkarıldığı

neticelerin -işlenen fiillerin niteliğinin ve fiillerdeki kasıt unsurunun belirlenmesi açısından yeterli olmadığı düşünülmektedir.

Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'e yönelik olarak Yasin Hayal tarafından İstanbul'da ses getirici bir eylem düzenleneceğine dair Yardımcı İstihbarat Elemanı Erhan Tuncel'den alınan ve 15.02.2006 tarihinde değerlendirilmesi yapılan istihbari bilginin gereği için dönemin Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlileri tarafından İstanbul Emniyet Müdürlüğüne gönderilmesinden sonra yaşanan;

-Trabzon Emniyet Müdürlüğünde vuku bulan görev değişikliklerinden sonra İstanbul Emniyet Müdürlüğüne gönderilen mezkur istihbaratın devam ettirilmesinde, Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şubesinde izlenen yöntemler ve gerçekleşen ihmallerle ilgili iddialar,

-Trabzon Jandarma Komutanlığınca Hrant Dink'in Yasin Hayal tarafından öldürüleceğine ilişkin alınan istihbarat üzerine herhangi bir işlem yapılmaması ve cinayetin gerçekleşmesinden sonra delillerin değiştirilmesi ve karartılması gibi iddialar,

-İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şubesince Hrant Dink hakkında ses getirici bir eylem yapılacağına ilişkin Trabzon Emniyet Müdürlüğünden alınan istihbarat ile ilgili olarak herhangi bir işlem yapılmaması ve cinayetin işlenmesinden sonra delillerin değiştirilmesi ve karartılması gibi iddialar,

kamu yönetiminin normal işleyişi içerisinde idari süreçlerle açıklığa kavuşturulması zor olan durumlar olarak görülmektedir.

Bu itibarla, Trabzon Emniyet Müdürlüğü, Trabzon Jandarma Komutanlığı ve İstanbul Emniyet Müdürlüğü ekseninde ortaya çıkan söz konusu fiillerin esas niteliğinin ve fiillerdeki kasıt unsurunun; cinayetin oluş şekli, süreci ve sonuçları dikkate alındığı zaman mutlaka ana suç kapsamında ve adli soruşturma ve/veya yargılama süreçlerinde belirginleştirilmesinin zorunlu olduğu ve idari ön inceleme ve soruşturmalarda söz konusu hususların tam olarak açıklığa kavuşturulamadığı/kavuşturulamayacağı anlaşılmıştır.

9- Konuyla ilgili olarak kamu görevlileri hakkında yapılan tüm inceleme, araştırma ve soruşturmalara ilişkin bilgi ve belgelerin değerlendirilmesi sonucunda özetle;

- Hrant Dink'e yönelik bir tehlikenin varlığının Emniyet ve Jandarma personeline öğrenilmiş olduğu, Hrant Dink'in korunmasına yönelik istihbarat birimlerinin gerekli çalışmaları yapmadığı ve işbirliğine gitmediği, idari makamların Hrant Dink'e yönelik oluşan riskleri bilebilecek durumda olmalarına rağmen, her kademedeki sorumluların zincirleme eylemleri sonucunda tehlikeyi önlemek için gereken tedbirlerin alınmadığı, tehlikenin gerçekleştiği ve Hrant Dink'in yaşamını yitirmiş olduğu,

- Dolayısıyla, gerek Anayasanın 17. maddesinde gerekse iç hukukumuzun bir parçası durumunda olan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 2. maddesinde ifadesini bulan yaşam hakkının korunması hususundaki pozitif yükümlüğün yerine getirilmediği ve böylece ağır bir kamu hizmet kusurunun oluşumuna sebebiyet verildiği,

- Ölüm olayının gerçekleşmesinden sonra yaşama hakkını koruma altına alan iç hukuk kurallarının etkin bir şekilde kullanılmasını sağlamak ve Devlet yetkililerinin veya organlarının sorumluluklarını ortaya koymak açısından; Devlet organlarının olayın tespit edilebilen failleri ve olayda ihmal ve kusuru olan kamu görevlileri açısından hem ceza hukuku hem de disiplin hukuku alanında gereken soruşturmaların derhal başlatıldığı,

- İdare organlarınca sürdürülen soruşturmalarda yasal olarak öngörülen süreçlere uyulmakla birlikte, yukarıda bahsedilen gerek kamu görevlilerinin yargılanmasına ilişkin mevzuat düzenlemelerinin niteliğinden gerekse kamu görevlilerinin soruşturulması hususunda izlenen yöntemlerdeki hatalar/yanlışlıklar ve diğer eksiklikler sebebiyle yürütülen soruşturmalardan etkin bir sonuç alınmadığı

kanaatine ulaşılmıştır.

Bu sebeple, Hrant Dink'in öldürülmesi ile ilgili olarak oluşan esas fiil kapsamında; AİHM kararında ifadesini bulan ve yaşama hakkının korunmasına dair Devletin pozitif yükümlülüğünü yerine getirmediği sonucunu doğuran kamu görevlilerinin ihmal ve kusurlu davranışlarının, adli yargı organlarınca soruşturulmasının uygun olacağı düşünülmektedir. Ancak, söz konusu fiillerin yaşama hakkının korunmasına dair pozitif yükümlülük kapsamında olmadığı ve/veya esas dava ile ilgisinin bulunmadığının veya doğrudan soruşturulması gereken başkaca bir suç oluşturmadığının anlaşılması ve/veya yeni bilgi ve delillerin ortaya çıkması halinde, memur suçları yönünden 4483 sayılı Kanun çerçevesinde yeniden işlem yapılabileceği değerlendirilmiştir.

Esasen, Hrant Dink'i hedef haline getiren ve Hrant Dink'i öldüren kişinin eline bayrak vererek resim çektiren marjinal anlayışların ortaya çıkmasına yol açan bazı paradigmalara yüzleşilmesi; bu tür ortamlardan beslenerek varlığını devam ettiren ve bazı kamu görevlilerinin de dahil olduğu hukuk dışı oluşumlarla ilgili mücadelenin sürdürülebilmesi ve "demokratik devlet" olgusunun hayata geçirilmesine yönelik son yıllarda ortaya konulan çaba ve gayretlerin güçlendirilmesi açısından, bundan böyle, benzeri durumlarda kamu görevlilerinin yargılanmasında izlenmesi gereken yöntem ile ilgili hususların, bu şekilde algılanması ve uygulanması gerekli görülmektedir.

A. ARAŞTIRMA VE İNCELEMELERDEKİ KISITLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Önceki bölümlerde detaylı olarak anlatıldığı üzere konuyla ilgili olarak çok sayıda iddianın yazılan kitaplar, gazete haberleri ve müştekilerin başvuruları sonucunda ortaya konulduğu, bunlardan hemen hemen tamamının adli ve idari soruşturma konusu olduğu, bazılarının mahkemelere taşındığı görülmüştür.

Ancak, bu çalışma söz konusu olan tüm iddiaların araştırılmasını kapsamamaktadır. Çalışmanın kapsamı "Olay öncesinde alınan istihbaratın değerlendirilmesinde herhangi bir sorumluluğun bulunup bulunmadığına ilişkin yürütülen idari araştırma, inceleme ve soruşturmaların etkin ve verimli şekilde yapılıp yapılmadığı hususunun değerlendirilmesi" olarak belirlenmiş ve 4483 sayılı Kanunda yer alan sınırlamalara uygun olarak daha önce yapılan soruşturma/ön inceleme yöntemlerinin tekrarına yol açmayacak bir çalışma yönteminin takip edilmesi uygun görülmüştür.

Bu çerçevede, halen devam eden veya sonuçlanan tüm adli ve idari soruşturma dosyaları, sanık ve tanık ifadeleri, bilirkişi raporları, mahkeme kararları ve sair evraklar incelenmiş; inceleme neticesinde ulaşılan değerlendirme ve önerilere bu bölümde yer verilmiştir.

Ancak, çalışmanın kapsamının sınırlı olarak tespitinde ve bu çerçevede yürütülen çalışmada aşağıda ele alınan kısıtlar etkili olmuştur.

1- Devlet Denetleme Kurulunun Yetki Alanı Sınırlıdır.

Devlet Denetleme Kurulunun kuruluşu ve görev alanına ilişkin olarak Anayasanın 108. maddesinde;

"İdarenin hukuka uygunluğunun, düzenli ve verimli şekilde yürütülmesinin ve geliştirilmesinin sağlanması amacıyla, Cumhurbaşkanlığına bağlı olarak kurulan Devlet Denetleme Kurulu, Cumhurbaşkanının isteği üzerine tüm kamu kurum ve kuruluşlarında ve sermayesinin yarısından fazlasına bu kurum ve kuruluşların katıldığı her türlü kuruluşta, kamu kurumu niteliğinde olan meslek kuruluşlarında, her düzeydeki işçi ve işveren meslek kuruluşlarında, kamuya yararlı derneklerle vakıflarda, her türlü inceleme, araştırma ve denetlemeleri yapar.

Silahlı Kuvvetler ve yargı organları, Devlet Denetleme Kurulunun görev alanı dışındadır."

hükmü yer almaktadır.

Buna göre, Silahlı Kuvvetler ve Yargı Organları üzerinde Kurulun inceleme, araştırma ve denetleme görevi bulunmamakta, sadece yetki alanı içerisinde yapacağı çalışmalarda söz konusu organlardan bilgi talep edebilmektedir.

2- Yargıya intikal etmiş bir kısım konularda Devlet Denetleme Kurulunca araştırma ve inceleme yapılmasının hukuki sınırları bulunmaktadır.

1982 Anayasasının Yargı Yetkisi başlığını taşıyan 9. maddesinde;

"Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır."

Mahkemelerin bağımsızlığı başlığını taşıyan 138. maddesinde ise;

"Hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanı kanaatlerine göre hüküm verirler.

Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz.

Görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz.

Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez."

denilmektedir.

Hâkimlerin bağımsızlığı, kararlarını verirken hür olmaları, hiçbir dış baskı ve tesir altında bulunmamaları anlamına gelmektedir. Baskı yapılması kadar, yapılabilmesi ihtimali de hâkimlerin bağımsızlığını zedelemektedir.

Bu çerçevede, Anayasanın 138. maddesinde yer alan *"görülmekte olan bir dâva hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz"* hükmü ile yasama organından, *"hiçbir organ, makam, merci ve kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz"* hükmü ile de yürütme ve diğer yargı organlarından bağımsızlık açıkça teminat altına alınmıştır.

Öte yandan, "yargı yetkisinin kullanılmasına" ilişkin olarak Türk Ceza Kanununun 277. maddesinde; *"Bir davanın taraflarından birinin veya bir kaçının veya sanıkların veya davaya katılanların, mağdurların leh veya aleyhinde, yargı görevi yapanlara emir veren veya baskı yapan veya nüfuz icra eden veya her ne suretle olursa olsun adı geçenleri hukuka aykırı olarak etkilemeye teşebbüs eden kimse"*nin cezalandırılacağı öngörülmüştür.

Ayrıca, Türk Ceza Kanununun Adil Yargılamayı Etkilemeye Teşebbüs başlığı altında 288. maddesinde ise; *"Bir olayla ilgili olarak başlatılan soruşturma veya kovuşturma kesin hükümle sonuçlanıncaya kadar savcı, hâkim, mahkeme, bilirkişi veya tanıkları etkilemek amacıyla"*

alenen sözlü veya yazılı beyanda bulunan kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.” hükmü yer almaktadır.

Bu hükümler dikkate alındığında yargıya intikal etmiş olup soruşturma ve yargılaması devam eden konularda araştırma ve inceleme yapılması ve hazırlanacak raporlarda yargı yetkisini kullanmada hâkimlerin bağımsızlığını etkileyecek şekilde açıklamalara yer verilmesinde kısıtlar bulunduğu değerlendirilmektedir.

3- Kamu görevlileriyle ilgili mahkemeler ve Cumhuriyet Savcılıkları tarafından sona erdirilmiş soruşturma ve kovuşturmaların yeniden ele alınabilmesi için yeni delil bulunması gerekmektedir.

Cumhuriyet Savcılarının yürüttükleri bir soruşturma ile ilgili Ceza Muhakemesi Kanununun 171 ve 172. maddesine göre kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verebilmektedir.

CMK'nın 171. maddesinde (Değişik madde: 06.12.2006 - 5560 S.K.21.md); *“Cezayı kaldıran şahsî sebep olarak etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanmasını gerektiren koşulların ya da şahsî cezasızlık sebebinin varlığı halinde, Cumhuriyet savcısı kovuşturmaya yer olmadığı kararı verebilir.”*

172. maddesinde ise; *“(1) Cumhuriyet savcısı, soruşturma evresi sonunda, kamu davasının açılması için yeterli şüphe oluşturacak delil elde edilememesi veya kovuşturma olanağının bulunmaması hâllerinde kovuşturmaya yer olmadığına karar verir. Bu karar, suçtan zarar gören ile önceden ifadesi alınmış veya sorguya çekilmiş şüpheliye bildirilir. Kararda itiraz hakkı, süresi ve mercii gösterilir.*

(2) Kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildikten sonra yeni delil meydana çıkmadıkça, aynı fiilden dolayı kamu davası açılamaz.”

denilmektedir.

Cumhuriyet savcısının bu kararına karşı 173. maddedeki; *“(1) Suçtan zarar gören, kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın kendisine tebliğ edildiği tarihten itibaren on beş gün içinde, bu kararı veren Cumhuriyet savcısının yargı çevresinde görev yaptığı ağır ceza mahkemesine en yakın ağır ceza mahkemesi başkanına itiraz edebilir.*

(2) İtiraz dilekçesinde, kamu davasının açılmasını gerektirebilecek olaylar ve deliller belirtilir.

(3) (Değişik fıkra: 25.05.2005-5353 S.K./26.mad) Başkan, kararını vermek için soruşturmanın genişletilmesine gerek görür ise bu hususu açıkça belirtmek suretiyle, o yerden

ceza hâkimini görevlendirebilir; kamu davasının açılması için yeterli nedenler bulunmazsa, istemi gerekçeli olarak reddeder; itiraz edeni giderlere mahkûm eder ve dosyayı Cumhuriyet savcısına gönderir. Cumhuriyet savcısı, kararı itiraz edene ve şüpheliye bildirir.

(4) (Değişik fıkra: 25.05.2005-5353 S.K./26.mad) Başkan istemi yerinde bulursa, Cumhuriyet savcısı iddianame düzenleyerek mahkemeye verir.

(5) Cumhuriyet savcısının kamu davasının açılmaması hususunda takdir yetkisini kullandığı hâllerde bu Madde hükmü uygulanmaz.

(6) İtirazın reddedilmesi halinde; Cumhuriyet savcısının, yeni delil varlığı nedeniyle kamu davasını açabilmesi, önceden verilen dilekçe hakkında karar vermiş olan ağır ceza mahkemesi başkanının bu hususta karar vermesine bağlıdır."

hükmü gereği, ilgilinin kararın kendisine tebliğinden itibaren 15 gün içinde itiraz etmesi gerekmekte, CMK'nın 173/1. maddesinde yer alan 15 günlük sürenin bitiminden sonra, Cumhuriyet savcısının tekrar olayı ele alabilmesi **yeni delil bulunması halinde mümkün olabilmektedir**. Yeni delil, daha önce bilinmeyen ve önceki soruşturmada ortaya çıkmayan bir olgunun ortaya çıkmış olması, ya da **daha önce var olan ve bilinen delilin soruşturma sırasında dikkate alınmaması veya gözden kaçırılması** anlamına gelmektedir. Ayrıca, yeni bulunan delil, sonradan elde edilmesi veya önceden bilinmekte birlikte dikkate alınmayarak ve gözden kaçırılarak ilk verilen kararın maddi temellerini sarsıyor olması halinde yeni delil sayılabilmektedir.

Kovuşturmayaya yer olmadığına dair karara itiraz edilmiş ve bu itiraz Ağır Ceza Mahkemesi tarafından reddedilmiş ise, yeni delil varlığı nedeniyle kamu davası açabilmesi için, itiraz dilekçesi hakkında karar vermiş olan ağır ceza mahkemesi başkanının bu deliller ile kamu davası açmaya **yeterli şüphe** olduğuna karar vermesi gerekmektedir (CMK 173/6).

Soruşturma evresinde, hukuka uygun olarak elde edilmiş ve gerçeği yansıtan 'sağlam' delillerden yola çıkılarak, bu delil durumu ile mahkûmiyet kararı verilmesi olasılığı varsa yeterli şüphe olduğu söylenebilmektedir.

4- Bölge İdare Mahkemelerinin 4483 sayılı yasa kapsamında verdiği kararlara karşı başvurulabilecek kanun yolları bulunmamaktadır.

4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun kapsamında yasanın 4. maddesinde yer alan; "İzin vermeye yetkili merci, bu Kanun kapsamına giren bir suç işlendiğini bizzat veya yukarıdaki maddede yazılı şekilde öğrendiğinde bir ön inceleme başlatır.

(Ek fıkra: 17.07.2004 - 5232 S.K./3.mad) Cumhuriyet başsavcılıkları ile izin vermeye yetkili merciler ihbar ve şikâyetler konusunda daha önce sonuçlandırılmış bir ön inceleme olması halinde müracaatı işleme koymazlar. Ancak ihbar veya şikâyet eden kişilerin konu ile ilgili olarak daha önceki ön incelemenin neticesini etkileyecek yeni belge sunması halinde müracaatı işleme koyabilirler.

Ön inceleme, izin vermeye yetkili merci tarafından bizzat yapılabileceği gibi, görevlendireceği bir veya birkaç denetim elemanı veya hakkında inceleme yapılanın üstü konumundaki memur ve kamu görevlilerinden biri veya birkaçı eliyle de yaptırılabilir. İnceleme yapacakların, izin vermeye yetkili merciin bulunduğu kamu kurum veya kuruluşunun içerisinde belirlenmesi esastır. İşin özelliğine göre bu merci, anılan incelemenin başka bir kamu kurum veya kuruluşunun elemanlarıyla yaptırılmasını da ilgili kuruluştan isteyebilir. Bu isteğin yerine getirilmesi, ilgili kuruluşun takdirine bağlıdır.

Yargı mensupları ile yargı kuruluşlarında çalışanlar ve askerler, başka mercilerin ön incelemelerinde görevlendirilemez.

Ön inceleme ile görevlendirilen kişiler birden fazla ise içlerinden biri başkan olarak belirlenir." hükmündeki yazılı şekilde yapılan ön inceleme sonunda verilen "soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine" dair kararlara karşı, aynı yasanın 9. maddesindeki "Yetkili merci, soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine ilişkin kararını Cumhuriyet başsavcılığına, hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisine ve varsa şikâyetçiye bildirir.

Soruşturma izni verilmesine ilişkin karara karşı hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisi; soruşturma izni verilmemesine ilişkin karara karşı ise Cumhuriyet başsavcılığı veya şikâyetçi itiraz yoluna gidebilir. İtiraz süresi, yetkili merciin kararının tebliğinden itibaren on gündür.

İtiraza, 3 üncü maddenin (e), (f), g (Cumhurbaşkanınca verilen izin hariç) ve (h) bentlerinde sayılanlar için Danıştay İkinci Dairesi, diğerleri için yetkili merciin yargı çevresinde bulunduğu bölge idare mahkemesi bakar. İtirazlar, öncelikle incelenir ve en geç üç ay içinde karara bağlanır. Verilen kararlar kesindir."

hükmü çerçevesinde Danıştay ile Bölge İdare Mahkemesine itiraz edilebilmekte, ancak itirazlar sonucunda verilecek kararlar kesin olduğundan başka bir kanun yolu bulunmamaktadır.

Nitekim, Anayasa Mahkemesinin 27.12.2006 tarih ve 2006/163 Esas ve 2006/121 sayılı kararında, 4483 sayılı Kanun'un Danıştay ve Bölge İdare Mahkemesi'ne verdiği itirazı inceleme görevinin, yargılama faaliyeti kapsamında olmadığından bir dava değil idari bir görev olduğunu,

bu nedenle de bu kararlara karşı karar düzeltme talebinde bulunulamayacağı, bu meyanda açılan davanın yok hükmünde olduğuna karar vermiştir.

Bu karara göre, teknik anlamda yargılama ve yargı kararı bulunmadığı kabul edildiğinden, yargılamanın yenilenmesi yoluna da gidilemeyecektir.

Yapılan incelemeler sırasında, Hrant Dink cinayetinin öncesinde alınan istihbaratın yeterince değerlendirilip değerlendirilmediği, bir kısım kamu görevlilerinin görevlerini gereği gibi yerine getirmedikleri konusunda ilgililer hakkında ön incelemelerin yapıldığı, soruşturma izni vermeye yetili merciler tarafından bir kısım görevlilere soruşturma izni verilmesine, bir kısmı için de soruşturma izni verilmemesine dair kararlar verildiği, ilgililer tarafından Bölge idare mahkemesine yapılan itirazlar sonunda soruşturma izni verilenler ile ilgili kararları mahkemenin bozduğu, soruşturma izni verilmemesine dair kararların ise onandığı tespit edilmiş, mahkemelerce Trabzon İl Jandarma Komutanlığı görevlileri hariç diğer kamu görevlilerinin haklarındaki iddialarla ilgili yargılanmalarına müsaade edilmediği görülmüştür.

Kamu görevlilerinin ihmalleriyle ilgili birçok konuda yukarıda belirtilen kanun yollarının; ya müşteki avukatlarının talebi üzerine verilen yargı kararlarının kesinleşmesi ya da herhangi bir itiraz yapılmaması suretiyle tüketildiği anlaşılmıştır.

Bu durumda, kamu görevlilerinin ihmalleriyle ilgili olarak soruşturma konusu yapılmış ve mahkemelerce kesin hükümlerle soruşturma izni verilmemiş konuların yeniden yargı yerleri önüne getirilmesinde hukuki engeller olduğu değerlendirilmektedir.

5- Devlet Denetleme Kurulu ve üyelerinin, Cumhuriyet Savcılarına tanınan yetkilere sahip bulunmamaktadır.

Devlet Denetleme Kurulu, Cumhurbaşkanının isteği üzerine "inceleme, araştırma ve denetlemeleri" yapmakta olup Devlet Denetleme Kurulunun görevleri Anayasanın 108. maddesinde sayılmıştır.

Buna göre, Silahlı Kuvvetler ve yargı organları dışında, Cumhurbaşkanının talimatı üzerine;

- Tüm kamu kurum ve kuruluşlarında,
- Sermayesinin yarısından fazlasına bu kurum ve kuruluşların katıldığı her türlü kuruluşta,
- Kamu kurumu niteliğinde olan meslek kuruluşlarında,
- Her düzeydeki işçi ve işveren kuruluşlarında,

- Kamuya yararlı derneklerle vakıflarda her türlü inceleme, araştırma ve denetlemeler yapmaktadır.

Kurul raporları Cumhurbaşkanı tarafından onaylandıktan sonra Başbakanlığa gönderilmekte, önemli konularla ilgili raporlar gerektiğinde doğrudan adli ve idarî mercilere intikal ettirilmektedir.

Devlet Denetleme Kurulunun; araştırma, inceleme ve denetleme sırasında konu ile ilgili gerekli gördükleri bilgileri, işlem ve belgelerin örneklerini isteyebilme yetkisi, ilgili kurumların da istenecek her türlü bilgi ve belgeyi vermek zorunluluğu bulunmaktadır.

Ancak, Cumhuriyet Savcılarının sahip olduğu;

- Bir suça ilişkin delil elde etmek için şüpheli veya sanık üzerinde iç beden muayenesi yapılabilmesi ya da vücuttan kan veya benzeri biyolojik örneklerle saç, tükürük, tırnak gibi örnekler alınabilmesi,

- Elde edilen örnekler üzerinde, soy bağının veya elde edilen bulgunun şüpheli veya sanığa ya da mağdura ait olup olmadığının tespiti için zorunlu olması halinde moleküler genetik incelemeler yapılması,

- Şüpheli veya sanığın, kimliğinin tespiti için gerekli olması halinde, fotoğrafı, beden ölçüleri, parmak ve avuç içi izi, bedeninde yer almış olup teşhisini kolaylaştıracak diğer özellikleri ile sesi ve görüntülerinin kayda alınması,

- Şüpheliye yer gösterme işlemi yaptırılması,

- Ölü muayenesi veya otopsi işlemi yapılması,

- İlgililerin gözaltına alınması,

- Şüphelinin tutuklanma istemiyle mahkemeye sevk edilmesi,

- Şüphelinin veya sanığın üstü, eşyası, konutu, işyeri veya ona ait diğer yerlerde arama yaptırılması,

- Hakkında arama işlemi uygulanan kimsenin belge veya kâğıtlarının incelenmesi,

- Elkoyma işlemi yapılması,

- İlgililerin kullandığı bilgisayar ve bilgisayar programları ile bilgisayar kütüklerinde arama yapılması, bilgisayar kayıtlarından kopya çıkarılması, bu kayıtların çözülerek metin hâline getirilmesi,

- İlgililerin telekomünikasyon yoluyla iletişimi tespit edilmesi, dinlenilmesi, kayda alınması ve sinyal bilgilerinin değerlendirilmesi,
- Şüpheli veya sanığın yakalanabilmesi için, ... Mobil telefonun yerinin tespiti,
- Kamu görevlilerinin gizli soruşturmacı olarak görevlendirilmesi,
- Sanığın veya şüphelinin kamuya açık yerlerdeki faaliyetleri ve işyerinin teknik araçlarla izlenmesi, ses veya görüntü kaydı alınması,
- Çağrıldığı halde gelmeyen şüpheli, sanık tanık, bilirkşi, mağdur ve şikâyetçinin zorla getirilmesi

konularında DDK'nın yetkisi bulunmamakta veya sınırlı olarak uygulanabilmektedir.

Sonuç olarak; yukarıda detaylı olarak anlatılan kısıtlar çerçevesinde, konuyla ilgili gerçekleştirilen ve yürütülmekte olan idari araştırma, inceleme ve soruşturmalarla ilgili değerlendirme ve öneriler aşağıya çıkarılmıştır.

B. TRABZON İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ PERSONELİ HAKKINDAKİ İDDİALARLA İLGİLİ DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER

İlgili bölümde de detaylı olarak belirtildiği üzere, İçişleri Bakanlığı Mülkiye Müfettişlerince, cinayetin hemen akabinde, "Hrant Dink'in öldürüleceği Trabzon Emniyet Müdürlüğüne İstanbul Emniyetine bildirildiği halde gerekli ve yeterli işlemlerin yapılmaması ve koruma tedbirlerinin alınmaması" hususunda araştırma yapılmış; araştırma sonucunda hazırlanan Rapor'da, Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlilerinin üzerine atılacak herhangi bir kusur bulunmadığı görüşüne yer verilmiş ve bu doğrultuda Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlileri hakkında herhangi bir disiplin soruşturması veya ön inceleme başlatılmamıştır.

Bahse konu bu raporun hazırlanmasından sonra Rahil Dink, Sera Dink, Delal Dink, Arat Dink ve Hasrof Dink vekilleri vasıtasıyla İstanbul C. Başsavcılığına verilen dilekçede Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlileri hakkında da iddialara yer verilmiş, İstanbul C. Başsavcılığı Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlileri hakkında iddialar için konuyu Trabzon C. Başsavcılığına intikal ettirmiş, Trabzon C. Başsavcılığı da iddiaların 4483 sayılı Kanun kapsamına girmesi nedeniyle Trabzon Valiliğinden ilgililer hakkında soruşturma izni talep etmiştir.

Trabzon Valiliği, Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in 19.01.2007 tarihinde İstanbul'da öldürülmesi olayında, Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlilerinin suçlarının önlenmesi ile ilgili memuriyet görevlerini gereği gibi yapmadıkları hususundaki ön inceleme

İçişleri Bakanlığı Mülkiye Müfettişlerince yapılmasını talep etmiş ve bu doğrultuda görevlendirilen Mülkiye Müfettişi tarafından hazırlanan raporda, Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlilerinin suçların önlenmesi hakkındaki memuriyet görevlerini gereği gibi yerine getirdikleri, üzerlerine atılacak herhangi bir kusur bulunmadığı sonuç ve kanaatine yer verilmiştir.

Anılan Raporun Trabzon Valiliğine tevdi edilmesi üzerine; Trabzon Valiliğince ilgililer hakkında "Soruşturma İzni Verilmemesi" kararı verilmiş, karara şikâyetçi vekilince itiraz edilmiş ve itirazı inceleyen Trabzon Bölge İdare Mahkemesi itirazın reddine karar vermiş ve karar kesinleşmiştir.

İçişleri Bakanlığı tarafından görevlendirilen müfettişlerce inceleme veya araştırma görevlerinin devam ettiği süreçte, "Hrant Dink cinayetinin işlendiği 19.01.2007 tarihinden itibaren konuyla ilgili olarak İçişleri Bakanlığınca yapılan inceleme, araştırma ve soruşturma çalışmalarının sonuçlarının takip edilmesi, değerlendirilmesi ve incelenmemiş veya soruşturma konusu yapılmamış bir husus bulunup bulunmadığının tespiti, mevcut bilgi ve belgeler ile devam eden çalışmaların sonuçlarının değerlendirilmesi ve konunun öncesi ve sonrasıyla birlikte ayrıntılarıyla tetkiki" konusunu incelemek üzere Başbakanlık Makamının talimatı ile Başbakanlık Başmüfettişleri görevlendirilmiştir.

Başbakanlık Müfettişleri hazırladıkları Raporda, Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlileri açısından:

- Trabzon Emniyet Müdürlüğünce Erhan Tuncel'in YİE yapılması ve YİE'lik statüsüne son verilmesiyle ilgili iş ve işlemler ile Erhan Tuncel'in verdiği bilgiler doğrultusunda düzenlenen ve İstanbul İstihbarat Şubesi ve İstihbarat Daire Başkanlığına gönderilen 17.02.2006 tarihli yazıyla ilgili olarak;

- Erhan Tuncel'in kayıtlara intikal etmeyen bir başka sebepten dolayı YİE'lik statüsüne son verilmiş olabileceği hususunun kuvvetle muhtemel olduğu,
- Erhan Tuncel'in YİE olduğu dönemde kod isimleri ile bilmesi gereken Emniyet görevlilerini gerçek isimleriyle bilebilecek kadar samimi bir çalışma ortamının oluşturulduğu ve gizlilik ilkesinin ihlal edildiği, Erhan Tuncel'in YİE olarak çalıştırıldığı dönemde, güvenilir istihbarat toplanması, doğru bir şekilde yönlendirilmesi ve takibinde zafiyet yaşandığı,
- Trabzon İl Emniyet Müdürlüğünün Hrant Dink cinayetinden yaklaşık bir yıl önce elde ettiği istihbari bilgileri olgunlaştırmak suretiyle çalışmalarını planlı operasyona dönüştürerek, konu hakkındaki gelişmelerden İstanbul Emniyet Müdürlüğünü ve İstanbul İstihbarat Daire Başkanlığını bilgilendirmesi gerekirken, bu görev ve sorumluluğu

yerine getirmediği, benzer şekilde Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğünün İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğüne muhatap 17.02.2006 tarihli yazısında 'şahsa yönelik çalışmaların devam ettiği' ve bu şube görevlileri arasında bahse konu yazı üzerine yapılan telefon görüşmesinde de 'İstanbul'a gelişmelerden haber verileceği' ifade edilmesine rağmen 07.04.2006 tarihli raporla elde edilen ilave bilgiler ve gelişmeler hakkında ilgili kurumların bilgilendirilmediği,

o Erhan Tuncel tarafından YİE sıfatıyla Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğüne iletilen ve Hrant Dink'e yönelik ses getirici eylem gerçekleştirilebileceği yönündeki bilgilerin, Trabzon Valiliği ve Trabzon İl Jandarma Komutanlığı ile paylaşılmayarak görevin ihmal edildiği,

• Esat YORULMAZ adına kayıtlı ve fakat Yasin Hayal tarafından kullanıldığı İstanbul Emniyet Müdürlüğüne tespit edilen, Sinan RAŞİTOĞLU ve Osman Hayal ile çok yoğun irtibatı bulunan 0 537 506 55 41 no'lu telefon numarasıyla ilgili irtibat bilgilerinin, Mc Donalds'ın bombalanması sırasında veya sonrasında Trabzon Emniyetince bilinmemesi ve/veya irdelenmemesinin de bir eksiklik olduğu

tespit ve değerlendirmelere yer verilmiş;

• Erhan Tuncel'in Başbakanlık Müfettişleri tarafından alınan 11.04.2008 tarihli ifadesinde 'Hrant Dink'e ait fotoğrafları Emniyet Görevlilerine teslim ettiği ve Ogün Samast'ı tanımlayan bilgileri Emniyet görevlilerine bildirdiği' yönündeki beyanıyla,

• Engin YILMAZ'ın Başbakanlık Müfettişleri tarafından alınan 13.03.2008 tarihli ifadesinde belirtilen; 'Yasin Hayal'in Mc Donalds eylemi sonrasında İstanbul'a kaçışında Erhan Tuncel'in rolüne ve yine Yasin Hayal'in aranması sürecinde Emniyet görevlilerince Trabzon'daki bir inşaattan alındığına' ilişkin iddiaların,

İçişleri Bakanlığı Mülkiye Müfettişlerince yeterince incelenmediği belirtilerek, yukarıdaki konuların 4483 sayılı Kanun ve Disiplin Hukuku açısından yeniden ele alınması önerilmiştir.

İçişleri Bakanlığınca, Başbakanlık Müfettişlerince ön inceleme ve disiplin soruşturması yapılması önerilen konularda araştırma yapılmasına karar verilmiş ve görevlendirilen Mülkiye Müfettişlerince, her bir iddia ile ilgili olarak ayrı ayrı yapılan araştırma sonucunda bütün iddialara ilişkin ilgililer hakkında herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığı görüşü belirtilmiştir.

Müteakiben İçişleri Bakanlık Makamınca Başbakanlık Müfettişlerinin Raporlarında yer verilen iddialarla ilgili olarak "işleme konulmama kararı" verilmiş ve ilgililere tebliğ edilmiştir.

Diğer yandan, Dink Ailesi tarafından, "Hrant Dink'in öldürüleceği bilgisine sahip oldukları halde önleyici-koruyucu önlem almayan bütün sorumluların tespit edilerek cinayetin işlenmesini

bildikleri halde neden hareketsiz kaldıklarının araştırılmasını; Cinayet planının ayrıntılarından haberdar olmalarına rağmen, önlenmesi ve cinayet işlenmeden şüphelilerin yakalanması konusunda yasaların yüklediği görevi neden yerine getirmediklerinin tespiti ile sorumlular hakkında caydırıcı cezai yaptırımlar uygulanması..." talep edilmiş, ayrıca "4483 Sayılı Yasa uyarınca ya da Trabzon Savcılığınca yürütülen ancak cezasızlıkla sonuçlanan tüm soruşturmaların yeniden yargılama konusu yapılmasını, ancak, yürütülecek soruşturmaların, etkili bir soruşturma yolu olmadığı AIHM kararıyla saptanmış olan 4483 Sayılı Yasa kapsamında değil doğrudan Hrant Dink cinayetini soruşturan savcılarca yürütülmesi" istenmiştir.

4483 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilen konuların cinayet soruşturması kapsamında yeniden ele alınmasına yönelik talebin görevli ve yetkili savcılık makamınca takdir edilmesi gerekmektedir.

Dink ailesi tarafından DDK'ya gönderilen yazı ve eklerinde, Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlileri ile ilgili olarak;

- Erhan Tuncel'in hukuka aykırı bir biçimde istihbarat elemanı yapıldığı,
- Trabzon Emniyet Müdürlüğü cinayetle ilgili pek çok ayrıntıyı bilmesine rağmen cinayeti önlemediği,
- İlgili yasal düzenlemelerin emrettiği koruma görevinin yerine getirilmesi için üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmediği,
- İdari işleyişe aykırı olarak İstanbul Emniyet Müdürlüğüne 17.02.2006 tarihinde yazdığı yazının akıbetini takip etmediği,
- Trabzon Emniyet Müdürlüğü edindiği bilgiler doğrultusunda herhangi bir işlem yapmadığı gibi Yasin Hayal ve arkadaşlarını takip etmek konusunda etkili yöntemler geliştirmedeği,
- Hrant Dink'in öldürülmesinden sonra olaya ilişkin delilleri karartma çabası içerisinde girdikleri iddialarına yer verilmiştir.

Bunlardan, Trabzon Emniyet Müdürlüğü'nün cinayetle ilgili pek çok ayrıntıyı bilmesine rağmen cinayeti önlemediği, idari işleyişe aykırı olarak İstanbul Emniyet Müdürlüğüne 17.02.2006 tarihinde yazdığı yazının akıbetini takip etmediği ve Trabzon Emniyet Müdürlüğü edindiği bilgiler doğrultusunda herhangi bir işlem yapmadığı gibi Yasin Hayal ve arkadaşlarını takip etmek konusunda etkili yöntemler geliştirmedeği iddialarının birbirleriyle doğrudan bağlantılı olması hasebiyle birlikte ele alınmasının uygun olacağı değerlendirilmiştir.

İDDİA 1- Trabzon İl Emniyet Müdürlüğü Görevlilerinin cinayeti ve nasıl işleneceğini bildikleri halde, cinayet hazırlığı yapanları gereği gibi takip edip engellemedikleri ve bu suretle memuriyet görevlerini yerine getirmediikleri hususu.

Bu iddia, Dink ailesinin verdiği yazı ekinde belirttiği, idari işleyişe aykırı olarak İstanbul Emniyet Müdürlüğüne 17.02.2006 tarihinde yazdığı yazının akıbetini takip etmediği ve Trabzon Emniyet Müdürlüğü edindiği bilgiler doğrultusunda herhangi bir işlem yapmadığı gibi Yasin Hayal ve arkadaşlarını takip etmek konusunda etkili yöntemler geliştirmediği iddialarını da kapsamaktadır.

Bilindiği üzere Hrant Dink cinayetinin hemen akabinde görevlendirilen Mülkiye Müfettişlerince, "Hrant Dink'in öldürülebileceği yönünde, Trabzon Emniyet Müdürlüğünce İstanbul Emniyetine bildirildiği halde gerekli ve yeterli işlemlerin yapılmaması ve koruma tedbirlerinin alınmaması" konusuna dair Araştırma Raporu ve "Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in 19.01.2007 tarihinde İstanbul'da öldürülmesi olayında, Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlilerinin suçların önlenmesi hakkında memuriyet görevlerini gereği gibi yapmadıkları" hususunda da Ön İnceleme Raporu hazırlanmış her iki raporda da Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlileri hakkında memuriyet görevlerini yerine getirmediikleri hususunda bir kanaate ulaşılamamıştır.

İçişleri Müfettişlerince hazırlanan raporlarda belirtilen kanaatin aksine Başbakanlık Müfettişlerince düzenlenen Raporda,

"Trabzon İl Emniyet Müdürlüğü'nün Hrant Dink cinayetinden yaklaşık bir yıl önce elde ettiği istihbari bilgileri olgunlaştırmak suretiyle çalışmalarını planlı operasyona dönüştürerek, konu hakkındaki gelişmelerden İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nü ve İstihbarat Daire Başkanlığı'nı bilgilendirmesi gerekirken, bu görev ve sorumluluğu yerine getirmediği, benzer şekilde Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğüne muhatap 17.02.2006 tarihli yazısında "şahsa yönelik çalışmaların devam ettiği" ve bu şube görevlileri arasında bahse konu yazı üzerine yapılan telefon görüşmesinde de "İstanbul'a gelişmelerden haber verileceği" ifade edilmesine rağmen 07.04.2006 tarihli raporla elde edilen ilave bilgiler ve gelişmeler hakkında ilgili kurumların bilgilendirilmediği"

görüşüne yer verilmiştir.

Müteakiben Başbakanlık Müfettişlerinin Raporunda ifade edilen iddiaları araştıran İçişleri Bakanlığı Mülkiye Müfettişleri, Trabzon Emniyet İstihbarat Müdürlüğünce gereği için

İstanbul Emniyetine ulaştırılan istihbaratın İstanbul Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğünce gereği yapılmamasına rağmen Trabzon Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğünce

-Teknik ve fiziki takiplerle ve YİE ile irtibat sağlanmak suretiyle çalışmalara devam edildiği,

-Ancak çalışmalara rağmen, elde edilen bilginin istihbarat teknik ve metotları ile doğrulanamadığı ve ham istihbari bilgi niteliğinde kaldığı,

-Ham istihbari bilgi niteliğinde kalan bilgi ile de Planlı İstihbarat Operasyonu çalışmasının yapılamadığı

değerlendirmelerine yer vermişler ve Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlilerine yine herhangi bir kusur izafe etmemişlerdir.

Ayrıca, hemen her konu hakkında yasal yolları kullanan müşteki vekillerinin, Mülkiye Müfettişlerinin raporu doğrultusunda iddiaları işleme koymayan İçişleri Bakanlık Makamının bu işlemine karşı idari yargı nezdinde itirazda bulunmadıkları görülmüştür.

Söz konusu iddialarla ilgili süreç belirtilen şekilde işlemiş olmakla birlikte, konu hakkında DDK'ya ulaşan bilgi ve belgeler üzerinden yapılan incelemede, Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlilerinin filleri ile ilgili araştırılması gereken bazı hususlar olduğu düşünülmektedir.

1-YİE'den alınan "Yasin Hayal'in Hrant Dink'e yönelik suikast düzenleyeceğine ilişkin" bilginin istihbarat literatüründe "Ham İstihbari Bilgi" niteliğinde olup olmadığı hususu:

Emniyet İstihbarat personeline Yardımcı İstihbarat Elemanları (YİE) ile yapılan buluşmalarda konuşulanlar F3 buluşma raporu, bu raporda yer alan önemli bilgiler içinde F4 Haber Raporu tanzim edilmektedir.

YİE Erhan Tuncel ile yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen bilgiler arasında en önemlisi Hrant Dink'e yönelik suikast yapılacağına ilişkin olanıdır. Aşağıda bu konuyla ilgili buluşmalar ve raporlara yer verilmiştir:

Erhan Tuncel ile Muhittin Zenit ve Ercan DEMİR'in 09.10.2005 tarihinde saat 20:00'de gerçekleştiği buluşma sonrasında tanzim edilen 7 No.lu Buluşma Raporu (F3) ile 13.10.2005 tarih ve 07 No.lu Haber Raporu (F4) Trabzon Emniyet Müdürlüğünün 19.10.2005 tarih ve 171370 sayılı yazısıyla Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığına bildirilmiştir.

09.10.2005 tarihli buluşmada tanzim edilen 13.10.2005 tarih ve **07 No.lu (F4) Haber Raporunda** Yasin Hayal ve grubu ile ilgili olarak; "Eleman; '...Ben tatilde iken Yasin Hayal'in İstanbul'da gelmesinde cezaevinden çıktı. Kendisi ile gelmeden önce birkaç kez telefon ile görüştüm. Trabzon'a gelmesi için İstanbul'da bekletildi."

kendisi ile yakından ilgilenmekteyim. Ancak cezaevinde bulunduğu süre içerisinde İBDA/C ve Hizbullahçı birçok insanla birlikteliği olduğunu ve... ..'i bıcaqlayan şahıs ile aynı koğuşta yattığını söyledi. Kendisi aşırı radikal fikirleri benimsemekle birlikte birçok irtibat edindiğini gözlüyorum. **Ermenilere karşı büyük bir kin besliyor ve bir daha eylem yaparsam İstanbul'da yaparım diyor.** Ben kendisine telkinlerde bulunmakla birlikte sizin talimatınız gereği yakın duruyorum. Trabzon ilinde onu eyleme itecek bir çevresi yok, ayrıca kendisi 0 538 7193181 numaralı telefonu kullanıyor.'dediği" bilgilerine yer verilmiştir. Raporun Değerlendirme bölümünde Yasin Hayal ve grubu ile ilgili herhangi bir değerlendirmeye yer verilmemiştir. Bu raporda yer alan bilgiler Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığının İstihbarat Değerlendirme Projesi kayıtlarının Yasin Hayal ile ilgili sayfasında yer almamıştır.

Hrant Dink'e yönelik suikast yapılacağı istihbaratının alındığı buluşma ise 15.02.2006 tarihinde saat 21:30'da Erhan Tuncel ile Muhittin Zenit ve Mehmet AYHAN arasında gerçekleşmiştir. Bu buluşma sonrasında tanzim edilen 9 No.'lu Buluşma Raporu (F3) ile 15.02.2006 tarih ve 09 No.'lu Haber Raporunun (F4) Trabzon Emniyet Müdürlüğünün 17.02.2006 tarih ve 027246 sayılı yazısıyla Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığına bildirilmiştir. 15.02.2006 tarihli buluşmalarında tanzim edilen 15.02.2006 tarih ve **09 No.'lu (F4)** Haber Raporunda Yasin Hayal ve grubu ile ilgili olarak;

"Eleman; 'Mc Donalds'a bomba atan Yasin Hayal ile zaman zaman görüşüyorum. Daha önceden de size anlattığım gibi Yasin zaman zaman Ermenilere karşı büyük bir kin beslediğini ve bundan sonra yapacağı eylemin de İstanbul ilinde ses getirecek bir eylem yapacağını söylüyordu.

Son günlerde benim yeni tanıdığım ve Yasin ile aynı mahallede ikamet ettiğini bildiğim ve 0 536 9581297 no.lu telefonu kullanan İlhan... İsimli şahısla yanıma gelerek İstanbul ilinde AGOS Gazetesi genel yayın yönetmeni Hrant Dink isimli şahsın Türkiye Cumhuriyetini ve Türkleri karalayıcı faaliyetlerde bulunduğunu, bu yüzden bu şahsa yönelik eylem gerçekleştireceklerini söylediler.

Yasin Hayal'in yapmayı düşündüğü şeyi kesin olarak yapacağı yönünde kanaatim oluşmakla birlikte cezaevinden çıktıktan sonra bu şahsa yönelik eylem yapacağını da ortak arkadaşlarımdan birkaçına söylediğini biliyordum, bu yüzden yapmaması konusunda telkinlerde buldum. **Kendisi ne pahasına olursa olsun bu şahsı öldüreceğini bana söyledi.** Ancak şu anda maddi sıkıntı içerisinde olduğunu ve İlhan... İsimli şahsın ailesinin maddi durumunun iyi olduğundan maddi olarak kendisine yardımcı olacağını söyledi. Bunun üzerine Yasin Hayal'in eylemi gerçekleştirmek üzere önümüzdeki günlerde İstanbul iline gitmeyi planladığı, kendisine ait olan telefonun izlendiğini değerlendirerek, yanılmak amacıyla İlhan... İsimli şahsa vereceği ve İlhan'ın telefonu İlimiz Çaykara İlçesindeki köyüne bırakacağı, İstanbul'a gittikten

Sarıgazide bir fırında çalıştığını bildiğim abisi Osman Hayal'in yanında bir süre çalışacağı, eylem sonrası herhangi bir İslami Terör Örgütü adına eylemi üstleneceğini konuştular.'dedi."

istihbari bilgilerine yer verilmiş, Raporun Değerlendirme bölümünde Yasin Hayal ve grubu ile ilgili olarak; *"İlimiz Atatürk Alanı karşısında faaliyet gösteren Mc Donald's isimli iş yerine 24.10.2004 günü saat 13:30 sıralarında el yapımı, parça tesirli bomba atmaktan ve (6) şahsın yaralanmasına sebep olmaktan tutuklanarak ceza evine konulan ve 13.09.2005 tarihinde cezaevinden tahliye olan Yasin Hayal isimli şahısla ilgili olarak sürdürülen çalışmalarda;*

Raporda adı geçen ve 0 536 9581297 no.lu GSM telefonunu kullanan İlhan... İsimli şahsın kullandığı telefonun İhsan... adına ilimiz Pelitli Beldesi, Adnan Kahveci Mahallesi, Kaş Sokak, No: ..., Kat:... Sayılı adrese kayıtlı olduğu, bahse konu şahsın muhtemelen Yasin Hayal ile aynı mahallede ikamet etmekte olan İlhan... İsimli şahıs olabileceği değerlendirilmekte olup şahsın açık kimliğine yönelik çalışmalarımız devam etmektedir.

Tahliyesini takiben şahsın durum temasları fiziki ve teknik olarak takip edilmekte olup Mc Donald's eylemini gerçekleştirmeden önce de çevresinde bulunan insanlara böyle bir eylemi yapacağını beyan etmesi, cezaevinden sonra da radikal söylemlerini devam ettirmesi göz önüne alındığında şahsın düşündüğü eylemi yapabilecek bir kapasiteye sahip olduğu değerlendirilmekte olup, 19.10.2005 gün ve 2827-2005 171370 sayılı eleman raporunda da şahsın eylem yapacağı şeklinde söylemlerinin olduğu yer almıştır."

değerlendirmesine yer verilmiştir. Bu raporda yer alan bilgiler, Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığının İstihbarat Değerlendirme Projesi kayıtlarının Yasin Hayal ile ilgili sayfasına, 17.02.2006 tarihinde Trabzon'dan girilmiştir.

Raporda yer alan bilgiler ayrıca bir resmi yazıya dönüştürülerek, Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürü 4. Sınıf Emniyet Müdürü Engin DİNÇ imzasını taşıyan 17.02.2006 tarih ve (482-2006) 027248 sayılı yazıyla, gereği için İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğüne, bilgi için de İstihbarat Daire Başkanlığına gönderilmiştir.

Söz konusu yazıda;

"İlimizde Atatürk Alanı karşısında faaliyet gösteren Mc Donald's isimli iş yerine 24.10.2004 günü saat 13:30 sıralarında el yapımı, parça tesirli bomba atmaktan ve (6) şahsın yaralanmasına sebep olmaktan tutuklanarak ceza evine konulan ve 13.09.2005 tarihinde cezaevinden tahliye olan Yasin Hayal isimli şahısla ilgili olarak devam eden çalışmalarda;

YİE'den alınan bilgilerden 'Bahse konu şahsın çevresinde bulunan arkadaşlarının Ermenilere karşı büyük bir kin beslediğini ve önümüzdeki günlerde İstanbul ilinde ses getirecek bir eylem yapmayı planladığını, hedef olarak ta Türkleri ve Türkiye Cumhuriyetini k...

faaliyetlerde bulunduğu gerekçesiyle Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink (İDP: 3248124) isimli şahsı seçtiğini, maddi imkân sağlandığı takdirde bahsi konu eylemi gerçekleştirmek için İstanbul iline gideceğini ve Sarıgazi ilçesinde bir fırında çalıştığı bilinen abisi Osman Hayal'in yanında kalacağını söylediği öğrenilmiştir.

Ayrıca bahse konu şahsın Mc Donald's isimli iş yerine yapmış olduğu eylem öncesinde de yine benzer söylemlerde bulunduğu göz önüne alınarak şahsın söz konusu eylemi yapabilecek bir yapıya sahip olduğu değerlendirilmekte olup 0538 7193181 numaralı telefonu kullanan şahsa yönelik çalışmalarımız devam etmektedir."

denilmiştir.

Erhan Tuncel ile Muhittin Zenit ve Mehmet AYHAN'ın konu ile ilgili bilgilerin yer aldığı Haber Raporuna dayanak olan diğer buluşması 07.04.2006 tarihinde saat 21:30'da gerçekleşmiştir. Bu buluşma sonrasında tanzim edilen 10 No.'lu Buluşma Raporu (F3) ile 08.04.2006 tarih ve 10 No.'lu Haber Raporu (F4) Trabzon Emniyet Müdürlüğü'nün 12.04.2006 tarih ve 067179 sayılı yazısıyla Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığına bildirilmiştir. 07.04.2006 tarihli buluşmalarında tanzim edilen 08.04.2006 tarih ve 10 No.'lu (F4) Haber Raporunda Yasin Hayal ve grubu ile ilgili olarak;

"Eleman; 'Daha önceden de size anlattığım Yasin Hayal'in İstanbul ilinde Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink isimli şahsa yönelik eylem gerçekleştirmeyi düşündüğünü söylemiştim. Bu fikrinden sonra Yasin ile sizin talimatınız gereği devamlı olarak görüşüyorum ve bu süreçte böyle bir eylemi yaptığı takdirde hem kendisinin hem de ülkemizin büyük zarar göreceği konusunda işliyorum. Halen kendisi Pelitli belediyesinde... .. Partisinin mahalli irtibat bürosu olarak faaliyet gösteren bir kahvehanenin işletmeciliğini aldı ve çalıştırıyor. Aynı zamanda Pelitlispor'da futbolcu lisansı alarak top oynamaya başladı...' dedi."

bilgilerine yer verildiği görülmüştür. Raporda "Değerlendirme" bölümüne yer verilmemiştir.

Bu raporda yer alan bilgiler, Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığının İstihbarat Değerlendirme Projesi kayıtlarının Yasin Hayal ile ilgili sayfasına "YİE (K) Mehmet KURT ile 07.04.2006 tarihinde yapılan buluşmada İstanbul İlinde AGOS Gazetesi genel yayın yönetmeni Hrant Dink isimli şahsa yönelik eylem gerçekleştirmeyi düşündüğü şeklinde adı geçen şahıs." içeriğinde 12.04.2006 tarihinde Trabzon'dan girilmiştir.

Özetlemek gerekirse; Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünde görevli Polis Memuru Muhittin Zenit, Yasin Hayal ve grubu ile irtibatlı olan Yardımcı İstihbarat Elemanı (YİE) Erhan Tuncel ile 09.10.2005 tarihinde yaptığı görüşmede Yasin Hayal'in

Ermenilere karşı kin beslediği ve İstanbul'da bir eylem yapacağına ilişkin ham bir bilgi almış, daha sonra 15.02.2006 tarihinde yaptığı görüşmede ise bu bilgi Yasin Hayal'in Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'e yönelik bir suikast yapacağı yönünde somutlaşmıştır.

Polis Memuru Muhittin Zenit, bu istihbaratı verilen telefon numaralarını araştırarak teyit etmiş, daha sonra alınan istihbaratı değerlendirmeye tabi tutmuş, ciddi ve önemli bulunduğu için aynı gün raporlaştırarak İstihbarat Şube Müdürlüğüne sunmuştur. Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü de bu istihbari bilgiyi önemli görüp gereği için İstanbul İl Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğüne, bilgi için Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığına 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı yazı ile bildirmiştir.

Bu bilgilerden de anlaşılacağı üzere, dönemin Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlileri aldıkları istihbari bilgileri zamanında Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Dairesi Başkanlığı İstihbarat Değerlendirme Projesi kapsamında sisteme girmişlerdir.

Mülkiye Başmüfettişleri Mustafa ÜÇKUYU ve Mehmet CANOĞLU tarafından düzenlenen 09.11.2009 tarih ve 80/77, 103/45 sayılı Araştırma Raporu'nda; Yasin Hayal tarafından, İstanbul ilinde Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'e yönelik suikast düzenleyeceği yönünde YİE Erhan Tuncel'den 15.02.2006 tarihinde alınan bilginin **Ham İstihbari Bilgi** olduğu, başka kaynaklardan teyit edilemediği, bu nedenle de bir istihbarat operasyonu düzenlenmesi ile Trabzon Valiliği ve Trabzon Jandarma Komutanlığı ile paylaşılmasının gerekmediği değerlendirilmiştir.

Diğer yandan, "İstihbarat" teknik olarak, "haberlerin (ham bilgilerin) işlenmesi (tasnif, kıymetlendirme, yorum) sonucu üretilen bir ürün veya bilgi" olarak tarif edilmekte, olmuş veya olacak bir olay hakkında toplanan ham bilgi, tasnif, kıymetlendirme, yorum ve yayım aşamalarından geçirilerek değerlendirilmektedir.

İstihbarat faaliyetlerinde;

-İlk aşama olan tasnif aşamasında benzer bilgilerin bir araya getirildiği;

-İkinci aşama olan kıymetlendirme aşamasında, haberin istihbarat değerinin, haberin alındığı kaynağın güvenilirliğinin ve haberin doğruluk derecesinin tespit edildiği;

-Yorum aşamasında, kesin bir yargıya varmak için, mevcut bilgilere dayanılarak olayların, gelişmelerin ve benzeri durumların anlamının ve öneminin ortaya koyulduğu;

-Son aşama olan yayım aşamasında ise, üretilen istihbaratın, ihtiyacı olan kurumlara, gerekli zamanda ve uygun formda ulaştırıldığı

anlaşılmaktadır.

Mezkûr bilgi, telefonla veya benzeri bir tarzla kimliği bilinmeyen kişilerce yapılmamış, YİE statüsü verilen kimliği tanınan bir kişi tarafından ulaştırılmıştır.

Buna göre, Erhan Tuncel'den 09.10.2005 tarihli buluşmada elde edilen bilgilerin ham bilgi olarak değerlendirilebileceği, ancak 15.02.2006 tarihli buluşmada elde edilen bilgilerin ise kıymetlendirildiği, telefon numaraları araştırılarak teyit edildiği, son olarak da yorumlandığı (Yasin Hayal'in önceki eylemlerine dikkat çekilerek bu eylemi yapabileceği gibi) ve son aşama olarak gereği için İstanbul'a gönderildiği, bu çerçevede elde edilen ve yayılan bu bilginin ciddi ve üzerinde durulması gereken bir **istihbari bilgi** olduğu değerlendirilmektedir.

2- Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlilerinin Yasin Hayal ve arkadaşlarını, istihbarat gereklerine göre takip edip etmedikleri hususu:

Bu iddia altında Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlilerinin Yasin Hayal ve arkadaşlarını takip etmek konusunda etkili yöntemler geliştirmediği hususunun da ele alınması önem arz etmektedir. Gerek İl Emniyet Müdürü Reşat Altay'ın gerekse İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlilerinin verdikleri ifadelerde Yasin Hayal'in teknik ve fiziki takip altında olduğu belirtilmektedir.

Nitekim Reşat Altay, TBMM İnsan Hakları Komisyonunda verdiği 11.03.2008 tarihli ifadesinde;

"...gerek eleman olarak faaliyet gösterdiği dönemde bu gelmemeye başlamasından sonra, yani Erhan Tuncel emniyetle ilişkisini kestikten sonra, ondan evvelki süreçte de Yasin Hayal'in bu durumu dolayısıyla sürekli teknik takibi yapıyor..."

şeklinde beyanda bulunmuştur.

Ayrıca, Engin DİNÇ, TBMM komisyonuna verdiği ifadesinde,

*"elemana da bizim memur arkadaşlara da dedim ki: 'Bu konuyu çok hassas bir şekilde takip edeceksiniz, Yasin Hayal'i yirmi dört saat kontrol altında tutacaksınız.' Bu tabii istihbarat olarak kullandığı cep telefonunun cell bilgilerinden nerede olduğunu da biliyoruz, **günlük olarak Yasin Hayal'i kontrol ediyoruz**, hangi bölgeden cell veriyor, yani bütün bu teknik detaylar da var, belki arkadaşlar da söyledi, dinleme kararlarımız var..."* şeklinde ve Mülkiye Başmüfettişliğine verdiği 22.07.2007 tarihli yazılı ifadesinde; *"...Yasin Hayal'in işlediği suçtan dolayı hükümlü bulunduğu Trabzon Cezaevinden 13.09.2005 tarihinde tutuksuz olarak yargılanmak üzere tahliye olduğu günden başlayarak, gerek eleman vasıtasıyla gerekse teknik faaliyetler aracılığı veya **fiziki takip** ile adı geçen in faaliyetleri tüm imkânlarımızla hassas bir şekilde takip edilmeye başlandı. Bu husus telefon dinleme ile ilgili olarak alınan mahkeme kararları ve raporları incelendiğinde daha anlaşılacaktır..."*

şeklinde beyanda bulunmuş ve Yasin Hayal'in fiziki olarak takip edildiğini ifade etmiştir.

Engin DİNÇ'in yardımcısı durumunda olan Emniyet Amiri Ercan DEMİR de 13.03.2008 tarihinde TBMM İnsan Hakları Komisyonunda verdiği ifadesi esnasında tutulan tutanakta geçen;

"ŞENOL BAL (İzmir) — Evet, peki, siz ne yaptınız ondan sonra? Haber gelmedi ya uzun bir süre, bir sene geçtikten sonra da olay oldu. Yani, siz ne yaptınız o arada? Onu da bir dinleyelim.

TRABZON İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ EMNİYET AMİRİ ERCAN DEMİR — Şimdi, biz yazıyı yazdık, ondan sonra topu attık İstanbul'a durmadık. Sonuçta çünkü bu adam bir kere her şeyden önce McDonald's'ta hüküm giymiş birisi. Doğal olarak yani, istihbarat usul ve metotları kapsamında çalışmalarınıza devam ediyorsunuz. Yine, mantıkasında bu neler yapıyor bir bakıyorsunuz, teknik açıdan yani, dinleme falan yapılabiliyorsunuz. Yanında, yöresinde birilerinin...

ŞENOL BAL (İzmir) — Bu arada, tabii, Erhan Tuncel "Vazgeçti bu işten." diyor.

TRABZON İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ EMNİYET AMİRİ ERCAN DEMİR — E, tabii ki, yani, şimdi sonuçta o da bir etken. Şimdi, sonrasında... Bazı şeyleri biz aldığımız günlerde de salt onun dediğiyle kalmayız. Bunu mesela farklı açılardan teyit etmek durumundayız çünkü verdiğimiz bir bilginin eksik ya da yanlış olmaması lazım. Biz, bu açıdan, dediğim gibi, yani mantıkasında birilerine kontrol ettirmek suretiyle yahut da işte, teknik destek -yani teknik, telefon dinleme anlamında- yahut da işte, mantıkasında, değişik periyotlarda gözlemlemek suretiyle ve benzeri bunun gibi kontrol etme...

ŞENOL BAL (İzmir) — Fiziki takip etme.

TRABZON İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ EMNİYET AMİRİ ERCAN DEMİR — Tabii, fiziki takip gibi birtakım işlemlere zaten devam etmek durumundayız, yani, bu, bizim görevimiz."

beyanları ile fiziki takip yapıldığını belirtmiştir.

Benzer şekilde Özkan Mumcu 12.03.2008 tarihinde TBMM komisyonuna verdiği ifadesinde,

"...ÇETİN SOYSAL (İstanbul) — Peki, Yasin Hayal'e ulaşmak için Erhan Tuncel'in alternatiflerini ne yaptınız?

Özkan MUMCU — Yani tabii onu düşünüyoruz ama o anki ortamda...

ÇETİN SOYSAL (İstanbul) — Oluşturdunuz mu?

Özkan MUMCU — Gelmedi mesela...

ŞENOL BAL (İzmir) — Fiziki bir takibe almışlar zannediyorum o dönemde de. Değil

Özkan MUMCU — Tabii ki, fiziki olarak...

ÇETİN SOYSAL (İstanbul) — Ne yaptınız mesela, nasıl fiziki takibe aldınız?

Özkan MUMCU — Mesela Pelitli bölgesine zaman zaman gidilir, Yasin Hayal'in ne yaptığına falan bakılır... O süreçte giderdi, internete gelirdi, evine giderdi. Yani belli bir süre takip ettikten sonra...

Özkan MUMCU - Şimdi, Erhan Tuncel'e, Rahip Santoro cinayeti olmuştu, 5 Şubat. Daha sonra 16 veya 17 Şubatta kendisiyle buluşma yapıldı. Zaten, yani belli bir tarih yoktur, o an için, o dönemki konular neyi gerektiriyorsa konuşulur. Son buluşmada da Yasin Hayal'in -zaten takipteyiz biz, Yasin Hayal'e bakıyoruz- böyle bir düşüncesi olduğunu bize arz etti...

BAŞKAN - "Yasin Hayal'i fiziki takibe aldık." diyorsun. Yani nasıl kimlerle ilişki kurduğu anlamında mı nasıl bir?

TRABZON İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ Özkan MUMCU - Şimdi, en sağlam bilgi kendi gözümüzle gördüğümüz, gözlem yaptığımız bilgilerdir. **Takip, tarassut** bilgilerimizdir. Yani mesela örgütçü vardır. Örgütçüyü gideriz evinden takip ederiz. Bir gün boyunca ne yapıyor? İnternete mi gider, örgüte mi gider üniversiteye mi gider? O şekilde takip edilir.

BAŞKAN - Oralardan bir sonuç...

TRABZON İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ Özkan MUMCU - Çıkmadı.

İnternete gidiyor, mahallede dolaşiyor, tekrar giriyor. İkinci gün takip ediyoruz. Çarşıya gidiyor, geliyor, tekrar gidiyor. Yani eyleme yönelik, bir silah temin etmeye yönelik bir çalışma olsa veya farklı bir şekilde **farklı bir eyleme yönelik bir çalışma olsa o mutlaka 17 Şubatta yazdığımız vazi gibi mutlaka yazılırdı.** Yazılmamasının sebebi o gibi eylemlerin olmaması. Kendisinden öyle bir hareketin olmamasından dolayı..."

şeklindeki beyanından Yasin Hayal'in fiziki olarak takip edildiğinin ifade edildiği anlaşılmaktadır.

Ayrıca, Muhittin Zenit, 25.12.2008 tarihinde Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesinde talimatla tanık sıfatıyla alınan ifadesinde,

"...Yasin Hayal'in çevresinden potansiyel muhtemel şahıslar vardı. Değerlendirilen bu isimleri mutlaka değerlendirmeye aldık, üzerinde çalışma yaptık, kendi istihbarat tekniklerimize göre, alan çalışması dediğimiz çalışmalar ve fiziki takip çalışmaları yaptık. Eğer somut ve kesin bir bilgiye sahip olsaydık. Bunları bildirirdik. Ama şunu söyleyeyim kesinlikle çalışma yaptık. Yasin Hayal 1. İnsan olarak görüldüğü için kendisi zaten teknik olarak ta takipteydi eğer bununla birlikte

irtibat halinde eylem yapacak olan varsa bu takip dolayısıyla da ilgili şahıslara ulaşılabileceğini değerlendirdik..."

şeklinde beyanda bulunmuş ve Yasin Hayal'in fiziki ve teknik takip altında olduğunu ifade etmiştir.

a) Yasin Hayal ve arkadaşlarının fiziki takip altında tutulup tutulmaması;

Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığının yerleşmiş teamüllerine göre (Bu konularda yazılı bir Yönerge olmadığı, düzenlenen kurs ve hizmet içi eğitimlerde bu konuların ele alındığı öğrenilmiştir.), herhangi bir kişinin takip edilmesi halinde "Takip-Tarassut Raporu (F5)" , herhangi bir kişi ve adresle ilgili araştırma yapılması halinde de "Tahkikat Raporu" tanzim edilmesi gerekmektedir.

Trabzon Emniyet Müdürlüğü personelinin yukarıda alıntılanan ifadelerinde fiziki takip yapıldığı belirtilmekle birlikte, Kurulumuza ulaşan bilgi ve belgeler arasında, cinayet planından haberdar olunduktan sonra 2006 yılı içinde, Erhan Tuncel ile Yasin Hayal ve grubunun fiziki takipleri sonucunda düzenlenmiş takip-tarassut raporuna (F5) ve tahkikat raporuna rastlanmamıştır.

Diğer taraftan Yasin Hayal'in, 24.12.2005 tarihinde Metro Turizm Firmasına ait 34 UBP 66 plaka sayılı araç ile Bursa iline gitmek üzere Trabzon'dan ayrıldığına dair tanzim edilen memur raporu hariç, diğer illere gidişinin takip edildiğine ilişkin herhangi bir belge de sunulmamıştır.

Nitekim, İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesinin 03.03.2008 tarih ve 2007/428 Esas No sayılı yazısıyla Trabzon Emniyet Müdürlüğünden sanık Yasin Hayal'in cezaevinden çıktıktan sonra gittiği iller ile ilgili yapılan yazışmalar ve yapılan takip sonucu elde edilen sonuçları içeren belgeler talep edilmiş, Trabzon Emniyet Müdürlüğünün verdiği 18.04.2008 tarih ve 092074 sayılı cevabi yazı ekinde yer alan evraktan Yasin Hayal'in Bursa iline gidişi ile yapılan yazışmalara yer verildiği bunun dışında diğer illere gidişi hakkında herhangi bir yazışmanın bulunmadığı görülmüştür.

Ayrıca, İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesinin 03.02.2009 tarih ve 2007/428 Esas No sayılı yazısıyla Trabzon Emniyet Müdürlüğünden sanık Yasin Hayal'in Van, Erzurum ve Elazığ olmak üzere varsa gittiği diğer illerdeki faaliyetlerine ilişkin fiziki takip tutanakları istenmiş ve Trabzon Emniyet Müdürlüğünce verilen 31.03.2009 tarih ve 081535 sayılı cevabi yazıda Yasin Hayal'in 2005 yılında Bursa iline gittiği şeklinde elde edilen bilgiler olduğu bunun dışında Yasin Hayal'in yazıda belirtilen diğer illere gittiğine dair ellerinde herhangi bir bilgi ve belge bulunmadığı belirtilmiştir.

Dolayısıyla Yasin Hayal'in cezaevinden çıktığı ilk dönemde il dışı çıkışının amaca uygun olarak takip edildiği, ancak özellikle cinayet hazırlıklarından haberdar olunduktan sonra 2006 yılı ve daha sonraki il dışı çıkışlarının takip edilmediği değerlendirilmektedir.

Diğer taraftan, cinyeti ilk işleyecek kişi olarak planlanan Zeynel Abidin Yavuz'un da Kocaeli'ne çıkışının takip edilmediği görülmektedir.

Nitekim Erhan Tuncel, 02.08.2007 tarihinde Mülkiye Müfettişine verdiği ifadesinde, *"...Yasin'in Hrant Dink'i Zeynel vasıtasıyla öldüreceğini İstihbarat Müdürüne söyledim. Zamanını tam olarak hatırlamıyorum Muhittin gitmiş miydi, yoksa gideceğine yakın mıydı tam olarak bilmiyorum. Performans değerlendirmesi için İstihbarat Müdürü beni çağırmıştı, kendisiyle makamında görüştüm, kendisine Yasin'in Zeynel'i Hrant Dink'i öldürmeye göndereceğini, ancak Zeynel'in kararsız olduğunu da söyledim. Müdür bey Özgür'ü çağırarak benim için 'bak bu eleman bir yıl yatar, bir iş getirir bu önemli dedi' ben Müdür beyin benim için bunu neden söylediğini anlamadım.*

Sonra benimle Özgür ilgilenmeye başladı, Özgür'ün yönlendirmesiyle Zeynel'in takibini yaptım, Yasin bana Zeynel'in Antalya'ya gitmiş olabileceğini söylemişti, ben araştırdım Zeynel'in Pelitli'de olmadığını öğrendim, bunu Özgür'e söyledim..."

şeklinde beyanda bulunmuştur.

Bu ifadeye göre Erhan Tuncel, Yasin Hayal'in Hrant Dink'e yönelik suikastı Zeynel Abidin Yavuz'a işleteceği yönünde gerek polis memuru Muhittin Zenit'e gerekse Komiser Özkan MUMCU ile İstihbarat Şube Müdürü Engin DİNÇ'e bilgi vermiş, buna rağmen Trabzon'dan Kocaeli'ne yani cinayetin işlendiği yer olan İstanbul'a komşu vilayete çıkış yapan Zeynel Abidin Yavuz ile ilgili gitmiş olabileceği vilayetlere herhangi bir bilgi verilmemiştir. Bu cinyeti Zeynel Abidin Yavuz da işleyebilirdi, Zeynel Abidin Yavuz'da aynı Ogün Samast gibi Yasin Hayal'den korkmakta ve Yasin'e karşı koyamamaktaydı. Kocaeli'nden İstanbul'a cinayet için gidip aynı gün dönmesi muhtemeldi.

Bununla birlikte Muhittin Zenit, 25.12.2008 tarihinde Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesinde talimatla tanık sıfatıyla alınan ifadesi esnasında, *"Zeynel Abidin Yavuz'un Kocaeli'ne gittiğini Kocaeli Emniyet Müdürlüğüne bilgi verilip verilmeyeceği"* hususunda sorulara verdiği cevapta, *"Bu şahsın Kocaeli'ne gittiğinden bilgimiz vardı. Gidiş sebebi olarak ta abisinin yanına gittiği şeklindedir. Hrant Dink olayı ile ilgili gidişe ilişkin bilgi alsaydık bunu bildirirdik, böyle bir bilgi olmadığı için bilgi verilmemiştir. Olaylar sonrasında da bilgilerimiz doğrulanmaktadır."* şeklinde cevap vermiştir.

Ancak, cinayet davası dosyasında yer alan bilgilerde, Zeynel Abidin Yavuz'un, Kocaeli dönüşünde gruptan kopmadığı, Yasin Hayal grubu ile birlikte hareket ettiği, cinayet öncesi son hazırlıklar sırasında da Ogün Samast ve Yasin Hayalin yanında bulunduğu göz önüne alındığında Zeynel Abidin Yavuz'un takip edilmemesi değerlendirmesinin de isabetli olmadığı anlaşılmaktadır.

Ayrıca, Yasin Hayal'in arkadaşı Ergün ÇAĞATAY'ın 08.02.2007 tarihinde TEM Şube Müdürlüğünde verdiği ifadesinde yer alan;

"...2006'nın Haziran ayından itibaren İstanbul Büyükçekmece'de bulunan Ayışığı Konutlarında çalıştım. Fakat bu süre içerisinde Yasin'i veya Ogün'le ne yüzyüze ne de telefonla bir görüşmem olmuştur.

Ben Ayışığı konutlarında çalışırken 2006 Ağustos ayı başlarında birgün Yasin Hayal yanında 2-3 kişi ile çalıştığım inşaata geldi. Oraya ne maksatla geldiklerini ve yanındakilerin kim olduğunu bilmiyor ve şahısların eşkâllerini hatırlamıyorum. Ama biz kendisiyle tesadüfen karşılaştık. İstanbul'a birkaç görüşme yapmak için geldiğini ve otelde kaldığını söyledi. Ancak ne kadar zamandır orada olduğunu ve ne kadar daha kalacağı konusunda bir şey söylemedi. Biraz muhabbetten sonra o akşam buluşup biraz eğlenmeye karar vererek ayrıldık. Bana irtibat için şu an bende kayıtlı olmayan ve hatırlayamadığım bir telefon numarası verdi. Ancak bana verdiği numara devamlı kapalıydı ve onu aradığım her seferde telesekretere bağlanıyordu. Yasin'le o akşam Mimaroba'da bulunan Alem Restoran önünde buluştuk. Alem Restorana giderek Yasin Hayal'le bira içmeye ve muhabbet etmeye başladık. Bir süre sonra oradakilerle sanatçıdan şarkı isteme konusundan dolayı tartıştık ve Yasin hesabı ödeyerek dışarı çıktık. Bir taksiye binerek Büyükçekmece sahiline gittik. Orada da bir diskoya girmek istedik ancak yanımızda bayan olmadığı için bizi içeri almadılar bu durumda bizde diskonun hemen yakınında bulunan barın bahçesinde bir masaya oturup muhabbet etmeye başladık."

şekindeki beyanına göre, Hrant Dink'e eylem yapacağına yönelik hakkında istihbarat bulunan Yasin Hayal, istihbarat alındıktan yaklaşık 7 ay sonra Hrant Dink'in yaşadığı İstanbul'a gitmiştir.

Trabzon İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğünde Uzman Çavuş olarak görev yapan Veysel Şahin'in Trabzon C. Başsavcılığının talebi üzerine Burdur C. Başsavcılığına 14.03.2008 tarihinde verdiği ifadesinde, *"... Coşkun İçci, Yasin Hayal ile tanımadığı yanındaki kişilerin İstanbul'a gittiklerini, Hrant Dink'in evi ile gazetesinin bulunduğu yerlerde keşif yaptıklarını ve ev ve işyerinin bulunduğu yerlerin krokisini çizdiklerini, internetten de Hrant Dink'in resminin çıktısını aldıklarını söyledi..."* şeklindeki beyanı ile Trabzon İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğünde görevli Astsubay Başçavuş Okan Şimşek'in

15.05.2008 tarihinde Başbakanlık Müfettişlerine verdiği ifadesindeki "...Coşkun İğci aynı gün devam eden konuşmalarımızda, Yasin Hayal'in kendisinin akrabası olduğunu, Yasin Hayal'in Şişlide bulunan Agos gazetesinin sahibi Hrant Dink'e yönelik bir eylem yapmayı planladığını, Yasin'in elinde Hrant Dink'in fotoğraflarının bulunduğunu, Yasin'in üniversiteli 4-5 öğrencinin olduğu bir arkadaş grubunun bulunduğunu, yine Yasin'in elinde Agos gazetesi ile Hrant Dink'in evi arasındaki bölgeyi gösteren bir kroki bulunduğunu, Yasin'in 3-4 arkadaşıyla beraber İstanbul'a giderek bu krokiyi çıkardıklarını, Yasin'in kendisine 500 YTL olarak hatırladığım bir miktar para vererek kendisinden el yapımı bir silah almasını istediğini söyledi. Biz Coşkun İğci'ye kesinlikle silah almamasını söyledik, Coşkun bize, siz bana bir silah bulun ben silahı Yasin'e vereyim siz Yasin'i yakalayın silahı üzerinden bulun dedi, biz de böyle bir şeyin kesinlikle olamayacağını söyledik. Coşkun bize Yasin'in kendisine 500 YTL para verdiğini söyledi, ancak bize ne paraları gösterdi ne de seri numaralarını vermedi..." şeklindeki beyanı da Yasin Hayal'in eylem öncesi keşif amaçlı İstanbul gittiğini teyit etmektedir.

Bu ifadelere ilaveten Yasin Hayal'in halasının eski kocası olan ve cinayet davasının sanıkları arasında yer alan Coşkun İğci'nin 05.03.2008 tarihinde Başbakanlık Müfettişlerine verdiği ifadesinde;

"...Yasin, bana Hrant Dink isimli gazeteciyi öldüreceğini söyledi. Ben Hrant Dink'i nereden tanıdığını, kim olduğunu sordum. Yasin, kişiye ait adres vs bilgilerini, arkadaşlardan, internetten temin ettim, dedi ve hatta elinde Hrant Dink'e ait gözlüklü, vesikalık, siyah-beyaz bir A4 kağıdı= dörtte biri büyüklüğünde fotokopi benzeri resmi de vardı, ayrıca Hrant Dink'in çalıştığı Agos gazetesinin Şişli'deki konumunu, (adresini dikkate alınarak) gösteren kroki benzeri şekiller içeren bir A4 kağıdının yarısı büyüklüğünde bir kağıt çıkardı, bunun üzerinde Hrant Dink'in ne taraftan hangi sokaktan hangi yoldan geleceğini de izah ederek, ne şekilde vurulacağını anlattı..."

şeklinde beyanda bulunmuştur. Bu ifadede geçen Hrant Dink'in çalıştığı Agos gazetesinin Şişli'deki konumun krokisinin çıkarıldığına dair beyan, Yasin Hayal'in İstanbul'a gittiğini, cinayetin işlenmesini planladıkları yerde keşif yaptığını ve kroki çizdiğini doğrular mahiyette bilgi içermektedir.

Nihayet, Trabzon İl Jandarma Komutanlığı görevlilerince kayda alınan hem 20.01.2007 tarihli Görev Sonuç Raporu'nda hem de aynı tarihli Haber Kayıt ve Bildirim Formu'nda Yasin Hayal'in Hrant Dink cinayetini planlamak için İstanbul'a gittiğine dair Coşkun İğci'den alınan bilgilere yer verildiği görülmektedir.

Bununla birlikte, 14. Ağır Ceza Mahkemesinde devam eden cinayet davasının 3. Duruşmasında Müdahil vekili Av. İsmail Cem Halavurt'un sorusu üzerine Yasin Hayal, "2006 yıl

Ağustos ayında İstanbul'a gitmedim. İstanbul'da dayım Hüseyin Hayal, Hayri Hayal var dedi." şeklinde cevap vermiş ve İstanbul'a gittiği iddiasını kabul etmemiştir.

Yasin Hayal dışında diğer alıntılanan ifadelerde belirtilen hususlardan özellikle Ergün ÇAĞATAY'ın Yasin Hayal'in kendisine verdiği telefonu aradığını ve telesekretere bağlandığını, Mimaroba'da Alem Restorantta ve Büyükçekmece sahilinde oturduklarını, Yasin Hayal'in bir otelde kaldığını belirten ifadelerinin gerek Ergün ÇAĞATAY'ın telefon kayıtları incelenerek gerekse İstanbul'da otelde kalıp kalmadığının belirlenmesi açısından otel kayıtlarının incelenmesi suretiyle doğruluğunu tespit etmek mümkün olabilecektir.

Bu ifadeler dikkate alındığında Mc Donalds adlı işyerine bomba koymaktan hüküm giymiş olan, cihat bölgeleriyle iltisaklı olduğu için takip altında bulunan ve Hrant Dink'i öldüreceğine dair hakkında istihbarat alınan Yasin Hayal, Trabzon'dan Hrant Dink'in yaşadığı İstanbul'a çıkış yapmasına rağmen Trabzon Emniyeti bunu fark edememiş, dolayısıyla da İstanbul'a bildirememiş ve fiziki takip yapılması sağlanamamıştır.

Yine Yasin Hayal'in Başbakanlık Müfettişlerine verdiği 10.04.2008 günlü beyanında; *"Ben bir ara Bitlis'e gittim, Bitlis'ten dönüşte Erhan beni ara, arkadaşlar seni Elazığ'da seni ağırlarlar dedi. Beni Elazığ'da yukarıda bahsettiğim Murat denilen arkadaşı karşıladı. Murat ve Ömer diye bir arkadaşının evinde kaldım. Bu söylediğim 2006 yılı içerisinde oldu."* şeklinde açıklamalar yaptığı görülmüş, ancak Yasin Hayal'in söz konusu illere gitmesiyle ilgili herhangi bir fiziki takip çalışması yapıldığına dair bir belgeye de rastlanmamıştır.

Diğer yandan, Kurulumuza ulaşan belgelerin incelenmesi neticesinde Erhan Tuncel ile yapılan görüşmeler sonucunda düzenlenen Buluşma (F3) ve Haber (F4) Raporları dikkate alındığında özellikle Yasin Hayal hakkında istihbarat kaynağı niteliğinde olan Erhan Tuncel ile emniyet görevlilerinin 2006 yılı Mayıs, Haziran, Temmuz ve Ağustos aylarında herhangi bir buluşma kaydının olmamasının Yasin Hayal'in İstanbul'a gidişinin fark edilmemesinde önemli rol oynadığı değerlendirilmektedir.

Erhan Tuncel İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesinde görülen cinayet davasının 27.01.2009 tarihli duruşmada *"...Eylül ayından Kasım ayına kadar ya dört ya beş görüşmem oldu birincisi Kürşat, Memduh çay içtik. Orada genel konu konuşuldu Yasin Hayal hakkında bir şey sorulmadı, İkinci görüşme ise daha önceden Tuncay Uzundal'ın bilgisi verilmişti Memduh Kod Mehmet Ayhan'a verilmişti bu şahısla görüşün telefon numarası size fayda sağlayabilir, Yasin ile birbirini tanımak için görüşme, kendisi geldi şeyle birlikte geldiler Mehmet Ayhan ile Ercan Demir tarafından oldu bu görüşmede jandarmada senin ne işin var evine neden gidip geliyorlar bundan sonra seninle ben görüşeceğim dedi. Evine gelip gitmesinler dedi bende bu durumu daha önceden Memduh ile konuştuğumuzu söyledim. Onlarda kızdı. Son projenin genelde şehir dışında olduğunu"*

orda arta kalan zamanlarda ders çalışacağımı diğer günlerde restorantta çalışacağımı, benim hafızam kuvvetlidir, dediler sen bizim çeteremizi mi tutuyorsun dedim çetereye gerek yok hayatım söz konusu, ondan sonra **dedi bu Hrant Dink işi nerde dedi böyle bir olay yok dedi. Sen kafandan uyduruyorsun** bende yemin ettim dedi yemin etme o zaman dedi bu olay varsa yaz getir dedi nedir ne değildir bende farklı zamanlarda farklı kişilere verdiğimi söyledim bu bilgileri kafamda tam toparlayamayacağımı birçok isim telaffuz ediliyordu..." demek suretiyle Hrant Dink'e yönelik eylem yapılacağı istihbaratının kendisi tarafından uydurulduğu şeklinde Trabzon Emniyeti İstihbarat görevlilerince (Ercan DEMİR) itham edildiğini beyan etmiştir.

Aynı ifadesinde, "...Oradaki bakış açısı da zaten önemli yani çünkü Eylül ayından sonra beni hiçbir zaman yönlendirilmedim Yasin'e yoğunlaştırılmam için Ercan amirle yanıma geldiler. Ondan sonra bu görüşmenin olduğunu, bana işte **tamam okuluna bak seni bir gelecek bekliyor**, hatta ve hatta orada **Yasin'den uzak dur** dedi bana direkt söylediği Mehmet Ayhan da yanımdaydı, ondan sonra bu aralar böyle bunları tam tarih olarak hatırlayamam ama ay olarak hatırlarım. Nisan gibi verildi. Bende tamam dedim. Bende şu kanaat oluştu Yasin'in sıkı bir şekilde takip edildiğini, çünkü ben gayet durumu izah ettim..." şeklinde beyanda bulunmuş ve Yasin Hayal'in kendisince takibi konusu üzerinde ciddiyetle durulmadığını belirtmiştir.

Erhan Tuncel anılan mahkemenin 07.07.2009 tarihli duruşmasında da, "...ben iki üç serserinin peşinden gidip bilgi toplayamam dedim ben hayatta gidip Trabzon'da kahvede oturmamışım bazen bir bilginin toplanması aylar sürüyor, bana cevap olarak kendi işini yapacaksın hem de bu işi yapacaksın dediler hiç kimseyle Ercan amirim dedim, bende herkese ilişki kestim, kimse beni aramadığı sürece bende kimseyi aramadım, derslerimi bayağı düzelttim, bundan sonra seninle ben görüşeceğim dedi, şimdiye kadar ne eksikliğimizi gördün diye sordu bende şimdiye kadar söz verip tutmadıklarını belirttim, jandarma evine gelip gitmesin dedi bende tamam dedim , hatta Zeyneli gördüm önce marketin altında telefon numarasını aldım, nerede olduğunu sordum, İzmit'te çalıştığını söyledim, bende memduhu aradım Zeynelin burada olduğunu çalışmak için İzmit'te olduğunu bildirdim, ben senin yerinde olsam genç olsam dışişlerine giderdim dilim var dedi tamam haklısın seni sıfır değerine koyamadık , aklımı başına topla bu tamamla dedi , Yasin'den uzak dur dedi yanımızda Memduh'ta vardı , ayrıca iki tane 0555 674 66 23 telefonda 538 839 95 nolu telefona direk Mehduh'a biri kasım ayına yakın Hrant Dink cinayetini telefonda konuştum buluşalım dedim telefonda söyle dedi, kasım ayı içerisinde evde oturuyordum, Yasin'de evime gelmeden 5-6 gün önce başka bir şahıs göndereceğini söyledi, bana göndereceğin eleman bumu dedi o sırada Ogün'ü kastederek yine Engin Yılmaz ile göndereceğim dedi Engin Yılmaz'ı arar mısın dedi bende aradım kapalıydı telefonu, yanında Kürşat'ta isminin Ahmet olduğu bir şahıs vardı, bana Yasin'in arkadaş çevresini kimden bilgi alabiliriz diye sordu, bende Özcan ismini verdim onun soy isminin Bayram olduğunu sonra öğrendim görüşüp görüşmediğini bilmiyorum

aklıma gelmedi sonra genel konulardan konuştuk, Zeyneli sordu, telefonda bahsettiğin gelmiş dedim napım dedim , niye onunla geziyorsun dedi ne işin var dedi, sonra beni evime bıraktı, evimin yerini gösterdim, mihmandar kafeyi gösterdim, Yasin buraya gelip gidiyor dedim, sonra ayrıldılar bu konuda çalışma yapmam konusunda yönlendirmede bulunmadılar Engin Yılmaz'ı gördüm ben konuyu açmadım, oda bir şey söylemedi Yasin'in şöyle bir özelliği vardır kafasına destek insanlar kuruyordu sonra bunlar geçmiş gibi söylüyordu, enginden yardım alacam gibisinden,..." şeklindeki beyanıyla iddialarını tekrarlamıştır.

İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesindeki cinayet davası dosyasında yer alan Yasin Hayal'in kullandığı 0 538-7193181 nolu cep telefonuna ait kayıtların incelenmesi neticesinde bahse konu telefonun belirtilen 2006 yılı Temmuz ve Ağustos aylarında İstanbul'da sinyal vermediği görülmektedir. Bu bilgi ile Yasin Hayalin İstanbul'a gitmediği sonucuna varılamayacağı, 15.02.2006 tarihli (F4) raporunda da Erhan Tuncel tarafından da ifade edildiği üzere telefonunu başka bir arkadaşına verip Trabzon'da bırakmış olabileceği de mümkün görülmektedir.

Diğer yandan, Yasin Hayal ve grubunun fiziki olarak takip edilmemesi ve olay üzerinde ciddiyetle durulmamasında, Ercan Demir ve Mehmet Ayhan'ın, Yasin Hayalin Hrant Dink'i öldüreceğine ilişkin bilginin, aslında Erhan Tuncel tarafından uydurulduğu yönündeki yanlış kanaatten kaynaklanmış olabileceği, ancak bu şekilde bir kanaat sahibi olunmasının görevin ihmal edilmesini gerektirmeyeceği değerlendirilmektedir.

Ayrıca Ercan Demir'in Erhan Tuncel'e "**tamam okuluna bak seni bir gelecek bekliyor**" ve "**Yasin'den uzak dur**" şeklinde telkinlerde bulunmasının nedeni anlaşılammış ve şüpheli bulunmuştur.

Öte yandan, grupla ilgisi nedeniyle telefonları dinlenen Mustafa Öztürk'ün de fiziki olarak takip edilmediği Trabzon Emniyet Müdürlüğü'nün 18.04.2008 tarihli yazısında açıkça belirtilmiştir.

Buna göre, her ne kadar dönemin emniyet görevlilerince Yasin Hayal ve arkadaşlarının fiziki takip altında tutuldukları ifade ediliyor ise de Kurulumuza ulaşan bilgi ve belgeler ile daha önce yapılan araştırma ve/veya ön inceleme raporları ile mahkeme dosyalarında, YiE Erhan Tuncel'in cinayet hazırlığı ihbarından cinayet işleninceye kadar geçen süreçte; **Yasin Hayal ile ilgili herhangi bir fiziki takip raporu olmadığı** görülmüştür.

Nitekim fiziki takip yapılmadığından gerek silah temini, gerek atış talimi gerekse cinayetin işlenmesi sürecinden herhangi bir şekilde haberdar olunamamıştır.

Netice olarak Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlilerinin istihbarat gereklerine göre Yasin Hayal ve arkadaşlarını fiziki olarak da takip etmelerinin gerektiği, kendilerince fiziki takibin yapıldığının ifade edildiği ancak bu görevin yapıldığına ilişkin herhangi bir belge ve kanıt sunulmadığı görüldüğünden bu durumda fiziki bir takip yapılmadığı kanaatine varılmıştır.

Ayrıca özellikle silah ve mermi temini gibi cinayet hazırlıklarının yapıldığı 2006 yılının son aylarında Erhan Tuncel'e Yasin Hayal'den uzak durması konusunda telkinde bulunulmasının üzerinde durulması gereken bir husus olduğu değerlendirilmektedir.

b) Erhan Tuncel, Yasin Hayal ve Mustafa Öztürk'le ilgili telefon dinlemelerinin değerlendirmeye/kıymetlendirmeye tabi tutulup tutulmaması;

Aşağıda yer verilen bilgi ve beyanlardan bazı zanlıların telefonlarının dinlendiği anlaşılmış, ancak bu dinlemelerin cinayet öncesinde değerlendirildiğine ve kıymetlendirildiğine ilişkin herhangi bir belge ve kayda rastlanmamıştır.

Hrant Dink cinayetinin işlendiği dönemde Trabzon Emniyet Müdürü olan Reşat ALTAY'ın TBMM İnsan Hakları Komisyonunda verdiği 11.03.2008 tarihli ifadesinde; "...*gerek eleman olarak faaliyet gösterdiği dönemde bu gelmemeye başlamasından sonra, yani Erhan Tuncel emniyetle ilişkisini kestikten sonra, ondan evvelki süreçte de Yasin Hayal'in bu durumu dolayısıyla sürekli teknik takibi yapıyor...*",

Dönemin Trabzon Emniyet İstihbarat Şube Müdür Engin DİNÇ'in;

Mülkiye Başmüfettişliğine verdiği 22.07.2007 tarihli yazılı ifadesinde; "...*Yasin Hayal'in işlediği suçtan dolayı hükümlü bulunduğu Trabzon Cezaevinden 13.09.2005 tarihinde tutuksuz olarak yargılanmak üzere tahliye olduğu günden başlayarak, gerek eleman vasıtasıyla gerekse teknik faaliyetler aracılığı veya fiziki takip ile adı geçen faaliyetleri tüm imkânlarımızla hassas bir şekilde takip edilmeye başlandı. Bu husus telefon dinleme ile ilgili olarak alınan mahkeme kararları ve raporları incelendiğinde daha iyi anlaşılacaktır...*"

TBMM İnsan Hakları Komisyonunda verdiği ifadesinde; "*ENGİN DİNÇ -Efendim, grup içerisinde zaten —tahmin ediyorum 8-10 kişilik grupta-tamamına yakını zaten telefon kullananların telefonlarını da takip ediyorduk. Yani sadece elemanla yetinmedik. Fiziki takip yani bunların buluşma yaptıkları yerleri takip ediyoruz. Şimdi, bunlar da evraklar incelendiği zaman... Bizim takip formlarımız vardır. Şu gün şuraya gitti, şununla irtibat kurdu veya mahkeme kararlarına bakıldığı zaman zaten bizim sadece elemanla yetinmediğimiz anlaşılacak yani. Teknik dediğimiz destek yani telefonlarını dinleriz, bunu yanında imei sorgusu dediğimiz yani cell bilgilerine bakarız...*"

ENGİN DİNÇ -Efendim, o zaman normal bilgi akışımız vardı. Teknik takibi de yeterli gördük biz. Yani bütün telefonları dinliyoruz.

ŞENOL BAL (İzmir)- Erhan Tuncel'in telefonu da dinleniyor muydu?

ENGİN DİNÇ -Efendim, tahmin ediyorum, dönem dönem dinlenmiş olabilir",

Muhittin Zenit'in, 25.12.2008 tarihinde Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesinde talimatla tanık sıfatıyla alınan ifadesinde, "...Yasin Hayal'in çevresinden potansiyel muhtemel şahıslar vardı. Değerlendirilen bu isimleri mutlaka değerlendirmeye aldık, üzerinde çalışma yaptık, kendi istihbarat tekniklerimize göre, alan çalışması dediğimiz çalışmalar ve fiziki takip çalışmaları yaptık. Eğer somut ve kesin bir bilgiye sahip olsaydık. Bunları bildirirdik. Ama şunu söyleyeyim kesinlikle çalışma yaptık. Yasin Hayal 1. İnsan olarak görüldüğü için kendisi zaten teknik olarak ta takipteydi eğer bununla birlikte irtibat halinde eylem yapacak olan varsa bu takip dolayısıyla da ilgili şahıslara ulaşılabileceğini değerlendirdik..."

İstihbarat Şube Müdür Yardımcısı Emniyet Amiri Ercan DEMİR'in 13.03.2008 tarihinde TBMM İnsan Hakları Komisyonunda verdiği ifadesinde; "Şimdi, bakan, olayların önlenmesine -bu, sadece bu konuyla alakalı değil yani- yönelik görevleriniz, yapabileceğimiz şeyler belirlidir. Sonuçta, bunun haricinde yapışık ikiz gibi gezmeniz lazım, yani ya da bunun beynini okuyabilmeniz lazım, ki bu mümkün değil. Yani, şimdi, bir insanın... Yani, şimdi, herhangi bir bilgi yok, belge yok, bir hareket yok, bir beyan yok. Şimdi beynini okuyamazsınız ki insanın. Yani, şimdi istihbaratçılar -tabirimi mazur görün lütfen- hani gözünü kapatınca Kafdağı'nın arkasını gören insanlar değil. Sonuçta kullanabileceğimiz doneler ortada, işte, teknikse kullanmış mıyız? Kullanmışız. Mantıkasında bir yoklama yapmış mıyız? Yapmışız. Sonuçta Trabzon orta büyüklükte bir şehir."

Komiser Özkan Mumcu'nun; Başbakanlık Müfettişlerine verdiği 05.03.2008 tarihli ifadesinde, "17.02.2007 tarihli İstanbul Emniyetine muhatap olarak yazılan yazının ardından, aynı gün ya da ertesi gün, İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Müdürlüğünde bu konu ile ilgilenen komiser Volkan Altunbulak beni arayarak, yazıda yer alan hususlarda daha ayrıntılı bilgi almak istediğini söyledi. Kendisine yazıda yer alan hususları tekrar ettim, konunun önemini vurguladım ve Yasin Hayal'in tarafımızca teknik ve YİE vasıtasıyla da takip edildiğini belirttim."

şeklindeki beyanlarından Yasin Hayal ve Erhan Tuncel'in teknik takip altında olduğu anlaşılmaktadır.

Hrant Dink cinayeti öncesinde, olayın zanlıları olan şahıslarla ilgili dinleme kararlarına ilişkin bilgiler aşağıya çıkarılmıştır.

• Erhan Tuncel (0-555-6746623) hakkında; 13.07.2006-22.02.2007 tarihleri arasında teknik takip yapılmış, 26.01.2007 tarihinde adı geçen şahsın adli mercilerce tutuklanması nedeniyle 22.02.2007 tarihinde teknik takibe son verilmiştir.

• Yasin Hayal (0-538-7193181) hakkında; 08.11.2005-03.08.2006 ve 27.09.2006-22.02.2007 tarihleri arasında teknik takip yapılmış, 24.01.2007 tarihinde adı geçen şahsın adli mercilerce tutuklanması nedeniyle 22.02.2007 tarihinde teknik takibe son verilmiştir. 08.11.2005-03.08.2006 tarihleri arasındaki dinleme kayıtları ise dinlemenin sonlanması ile imha edilmiştir. Yasin Hayal ile ilgili 03.08.2006 ile 27.09.2006 tarihleri arasında dinleme kararı alınmamıştır.

• Mustafa Öztürk'ün kullandığı 0-536-3031546 numaralı telefonun istihbarat amaçlı dinlenmesi amacıyla 2006 yılında Erzurum 2. Ağır Ceza Mahkemesinden 30.01.2006 tarih ve 2006/109 D.İş-EK sayılı hâkim kararı alınmış ve teknik takip yapılmıştır. 30.01.2006-23.10.2006 tarihleri arasında teknik takip yapılmış, sürenin sonunda da elde edilen veriler ilgili mevzuat çerçevesinde 01.11.2006 tarihinde usulünce imha edilmiştir. (Trabzon Emniyet Müdürlüğü'nün 18.04.2008 tarih ve 092071 sayılı yazısı)

İstanbul C. Başsavcılığı, EGM İstihbarat Daire Başkanlığına hitaplı 12.02.2007 tarih ve 2007/115 soruşturma nolu ve Trabzon Emniyet Müdürlüğüne hitaplı 16.02.2007 tarih ve 2007/115 soruşturma nolu yazıları ile Mc Donald's bombalaması ve Hrant Dink cinayeti ile ilgili olarak 2004 yılından itibaren yapılan istihbari dinlemelere ilişkin tüm mahkeme kararları ile ses kayıtlarının DVD ortamında gönderilmesini istemiştir.

Bunun üzerine Trabzon Emniyet Müdürlüğünce İstanbul C. Başsavcılığına gönderilen 22.02.2007 tarih ve B.05.1.EGM.4.61.00.06 13-200-0012 (909-2007)-035954 sayılı yazıda, "Bu kapsamda ilgi (a) sayılı yazıda belirtilen şahıslardan, Erhan Tuncel ve Yasin Hayal ile ilgili olarak yapılan önleyici dinlemelere ait alınan hakim kararları ile dinlemeler esnasında bahse konu olaya ilişkin olabileceği düşünülen görüşme çözümleri ile bahse konu GSM numaralarına ait bütün ses kayıtları hiçbir yedeği kalmayacak şekilde ilgili mahkeme kararı gereğince yazımız ekinde DVD ortamında Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir" denilmiştir.

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca Trabzon Emniyet Müdürlüğünden gelen DVD, incelenmek ve olaya ilişkin delil niteliği taşıyanların tespiti yapılmak üzere 23.02.2007 tarihli yazı ile İstanbul Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şube Müdürlüğüne gönderilmiş, İstanbul TEM şubesinde toplam 6250 ses veri dosyası bulunan DVD üzerinde yapılan incelemede, Erhan Tuncel'e ait 46 ve Yasin Hayal'e ait 17 görüşmenin soruşturma ile ilgili olduğu değerlendirilerek tutanak haline getirilmiş ve ayrı bir CD'ye kaydedilmiş, ses verilerinin arayan, aranan, tarih ve zaman gibi verilerinin olmaması nedeniyle hazırlanan CD bir kurye ile Trabzon'a gönderilerek, eksik veriler tamamlanıp, 14.03.2007 tarihinde Cumhuriyet Savcılığına gönderilmiştir.

Son olarak, İstanbul C. Başsavcılığınca (CMK 250. Madde ile Yetkili) Trabzon Emniyet Müdürlüğüne gönderilen 30.03.2007 tarih ve 2007/115 soruşturma nolu yazıda, "Şüpheliler Yasin Hayal ve Erhan Tuncel HAKKINDA Müdürlüğünüzce yapılan önleme dinlemesine ilişkin ses ve SMS kayıtlarını içeren DVD, soruşturma için gerekli görülen ses ve SMS kayıtları alınıp ayrı bir CD'ye aktarılarak adli emanet kaydına alındıktan sonra ek'te iade edilmiştir." denilmiş, Trabzon Emniyet Müdürlüğünce söz konusu kayıtların 04.04.2007 tarihinde imha edildiği tutanağa bağlanmıştır.

Cinayetten sonra Trabzon Emniyet Müdürlüğünün 22.02.2007 tarih ve 035954 sayılı yazısının ekindeki listeye göre Trabzon Emniyetince de cinayetle ilgili görülerek tape edilen 33 sayfalık bir dökümün de İstanbul'a gönderildiği anlaşılmıştır.

Diğer yandan, Yasin Hayal ve çevresinde bulunanların telefonlarının teknik takibe alınması suçun önlenmesine yönelik veya istihbari amaçlı bir polisiye tedbir olması nedeniyle bu hizmetin nasıl yerine getirileceğine ilişkin mevzuat araştırılmıştır.

Bu çerçevede, Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı Merkez ve Taşra Üniteleri Teknik Takip Yönergesi temin edilerek, telefon dinlemelerinin nasıl yapılacağına ilişkin bir düzenleme olup olmadığı araştırılmış, ancak söz konusu Yönergenin daha çok genel hükümler ihtiva ettiği ve personelin telefon dinlemelerine ilişkin yerine getirmesi öngörülen detay işlemleri içermediği görülmüş, ayrıca bu faaliyetle ilgili yazılı bir düzenleme olmadığı, usta-çırak ilişkisi olarak tabir edilen bir metotla personelin bu konuda eğitildiği öğrenilmiştir.

Öte yandan, Trabzon Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlilerine, gerek ifadelerinin alınmasında gerekse bilgilerine başvurulmalarında Yasin Hayal ve Erhan Tuncel'in telefonlarının dinlendikten sonra değerlendirmeye tabi tutulup tutulmadığı veya çözümü yapıp yapılmadığı hususlarında soru yöneltildiğine ve bu konunun incelendiğine dair raporlarda ve mahkeme dosyasında bir veriye ulaşılamamıştır.

Ayrıca, Kurulumuza ulaşan bilgi ve belgeler içerisinde, cinayet işlenene kadar teknik takip kayıtlarının çözümlerinin hazırlanıp değerlendirmeye/kıymetlendirmeye tabi tutulduğuna dair bir bilgiye de rastlanmamıştır.

Kurulumuza gönderilen bilgi ve belgelerden gerek Yasin Hayal'in gerekse Erhan Tuncel'in telefonları teknik takip altında olmasına rağmen **cinayet öncesinde** bu telefonlardan yapılan görüşme ve SMS'lerin çözümlenerek değerlendirmeye tabi tutulmadığı kanaati oluşmuştur.

İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesinde görülen cinayet davasına ilişkin dosyada yer alan Erhan Tuncel ve Yasin Hayal'e ait görüşme tapelerinin tamamının cinayet sonrası tarihinde

düzenlendiği görülmüş, Cinayetden önce Trabzon Emniyet Müdürlüğüne gerçekleştirilmiş herhangi bir görüşme tapesine rastlanmamıştır.

Aynı şekilde cinayet öncesinde Erhan Tuncel'e ait dinleme ses datalarının, arayan, aranan, tarih ve saat gibi data bilgileriyle dahi eşleştirilmediği anlaşılmıştır.

Bunların yanında, Yasin Hayal'in 12.02.2008 tarihli duruşmadaki, "...beni tanıyan herkes eylemden son bir ay öncesine kadar telefon kullanmadığımı herkes bilir. Kullandığım telefon vardı arızalandı yapılamadı kızdım kullanmadım. Zaten yakın arkadaşlarım arıyorlardı..." beyanı, 25.02.2008 tarihli duruşmadaki, "Müdahil vekillerinden Av. Deniz Tuna söz aldı, Yasin Hayal senin telefonunu ne zamandan beri kullanıyor diye sordu

Sanık Ahmet İskender söz aldı

Daha öncede kullanıyordu, son 2-3 ay telefonu bozuk olduğu zamandan beri son 2-3 aydır kullanıyor, dedi" şeklinde geçen beyanlar ile Yasin Hayal'in İstanbul'da inşaatlarda çalışan arkadaşı Ergün ÇAĞATAY'ın 08.02.2007 tarihinde Trabzon TEM Şube Müdürlüğünde verdiği, "...Tarihten 10 gün kadar sonra ben askerlik yoklamamı yaptırmak üzere Trabzon'a geldim. 18 Ağustos 2006 tarihinde yoklama yaptırdım ve o günlerde de Yasin'i aradım. Amacım onunla görüşüp muhabbet etmektir. Ancak kendisine ulaşamadım. Trabzon'da 1 hafta kaldıktan sonra Yalova'ya döndüm 8 Ekim'de tekrar Trabzon'a döndüm ve Yasin'i tekrar aradım. Son aramamda Yasin'in bana verdiği telefon numarasının servis dışı kaldığını öğrendim. Sonrada bir daha aramadım ve bu numarayı sildim..." şeklindeki ifadeye göre adı geçen cinayetden önceki son aylarda cep telefonunu kullanmadığı anlaşılmaktadır.

Diğer yandan, Yasin Hayal'e ilişkin olarak tape edilen 17 görüşme içerisinde yer alan bazı kayıtlarla ilgili adli işlem yapılması veya tedbir alınması gereken ve aşağıda özetlenen bazı görüşmeler tespit edilmiş, ancak bunlarla ilgili gerçekleştirilmiş herhangi bir adli işleme ve tedbire rastlanmamıştır.

- Yasin Hayal ile Hasan Özçelik arasında 26.07.2006 tarihinde saat 21:45'de yapılan görüşmede, adigeçen kişinin Yasin Hayal'den düğünde kullanmak üzere tabanca istediği, Yasin Hayal'in de akrabası olan birisiyle ortak olan bir tabancadan söz ettiği, ancak o tabancayı alamayacağını, başka bir tane bulabileceğinden söz ettiği,

- Yasin Hayal ile İsmail Hacıahmetoğlu arasında geçen **18.04.2006** tarihinde saat 14:44'de yapılan görüşmede, Yasin Hayal abisinin Muğla Bodrum'da şantiyede bekçilik yaptığını söylediği,

- Yasin Hayal ile İrfan Özkan arasında geçen 18.03.2006 tarihinde saat 20:44'de yapılan görüşmede, İrfan Özkan'ın Yasin Hayal'e, Kaza yaptıklarını, üzerinde silah olduğunu

gelmesini, kazayı yapan şoförün sarhoş olduğunu, bu yüzden kazayı üzerine alacağını, silahı Yasin'e vereceğini söylediği.

Söz konusu görüşmelerle ilgili bir işlem yapılmaması, cinayetten önce yapılan dinlemelerin kıymetlendirilmediği/değerlendirilmediği yönündeki kanaatimizi kuvvetlendirmektedir.

Sonuç olarak, Trabzon Emniyet İstihbarat personelinin dinledikleri telefonlara ait görüşmeleri kıymetlendirmede, bu şekilde telefon dinlemelerinden amaçlanan faydanın sağlanamadığı, Yasin Hayal'in teknik takip ve dinlemede olan telefonunu kullanmıyor olduğu bilinmesine rağmen başka tedbir alınmadığı ve Yasin Hayal'in takipsiz kaldığı anlaşılmıştır.

3- Erhan Tuncel'in emniyet görevlilerine Hrant Dink'in fotoğraflarını verdiğine ilişkin iddiası;

Erhan Tuncel'in 02.08.2007 tarihinde Mülkiye Müfettişlerine verdiği ifadesinde; *"...Hrant Dink'in resimlerini Trabzon istihbarat görevlileri Özgür ile Memduh'a verdiğini hatırlamıyorum. Engin Yılmaz'ın fotoğrafını Trabzon İstihbarat görevlisi Muhittin Zenit'e verdiğimi hatırlamıyorum..."* dediği, İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesinde devam eden davanın 3. Duruşmasında 02.08.2007 tarihindeki ifadelerin kendisine okunduğu ve ErhanTuncel'in "İfade bana aittir doğrudur..." şeklinde cevap verdiği anlaşılmıştır.

Ancak söz konusu duruşmada Av. Bahri Belen'in *"... Bilgisayardan Hrant'ın resimlerini çıkardıktan sonra nereye yolladınız?"* şeklindeki sorusuna ise ERHAN Tuncel, *"Erbil'den aldım resimleri internet üzerinden kendim gittim yazıcıdan çıkarttım, Zeynel'e verdim, sen bu şeyi tanıyon mu dedim, ondan sonra Zeynel'in orada gördüm, yonca markete bıraktım Zeynel geldi oradan aldı, ben dışarıdan takip ettim, sordum evinin adresini filan sordum ondan sonra fiziki özelliklerini verdim, Yasin o resimleri ocağa saklamıştı bende Özgür Komisere dedim ki ne yapayım dedi oda bana ver dedi bende ona verdim resimleri"* şeklinde cevap vermiştir.

Erhan Tuncel 14. Ağır Ceza Mahkemesinde devam eden cinayet davasının 07.07.2009 tarihli 10 duruşmasında ise anılan konuyla ilgili olarak;

"...Muhittin abi yanıma geldi beni Özgür Komisere devretti artık onunla çalışacağımı söyledi, neden görüşmediğini sordum Yasin'le bana cevap olarak biz istihbarat olarak herkesle görüşmeyiz, terörle mücadelenin görüştüğünü söyledim, onlar terörcü herkesle görüşür dedi, sen çalışmana bak dedi, Özgür Komiser Zeynel çalışmamı yapmasını istedi, Erbil'den internet üzerinden kendi adresinden maktule ait resimleri aldım Zeynel'in yanıma gelmesini söyledim, ilk kez Zeyneli orada gördüm evinin adresini sordum, resimleri kendi yazıcından çıkarttım, önce markete uğradım, sonra özgür komiserle buluştum, Zeynel'in fiziksel özelliklerini söyledim, resimleri

verdiğimi söyledim, o aralar yola çıkmak için Dink olayı için hazırlık yaptığını söyledim, resimleri Yasin ocağa saklamıştır benden getirmemi istemişlerdir bende Özgür Komiser sordum ne yapım resimleri alıp kendilerine vermemi söyledi, bende Mustafa'yı aradım anahtar nerede diye sordum, ocağın anahtarı karşıdaki nakliyecide olduğunu söyledi, bende anahtarı aldım, resimleri alıp Özgür komiserle teslim ettim resimlerin orda olmadığını Yasin'e söyledim, yanında Hüseyin Kavanoz vardı onun telefonuyla Mustafa'yı aradım aynı gün içinde Özgür Komiserle telefon üzerinden kapsamlı görüşmemiz oldu, bu kısmı da daha sonra detaylandıracağım, sonra Özgür Komiser Zeynel'in ortadan kaybolduğunu çalışmak için şehir dışına çıktığını söyledim, Trabzon iline çalışmak için yola çıktığını ancak gelip o olayı yaparsa sorumluluk size ait dedim, ondan sonra Özgür Komiser Yasin'le konuşmamı istedi, az zararın düşündüklerini saklayan insanlardan geleceğini söyledi, zaman alacağını bu olayın kimseye fayda getirmeyeceğini sıkı bir şekilde tembihledi, yasin yaparsa devlet yaptı derler dedi, bunları Yasin'e anlatmamı söyledi, bende özgür komiserle daha önceden konuştuğumu ancak verim alamadığımı bildirdim çözümü nasıl olur dedi, kendisine Boca Jouniors takımının formasını bulmasını yasinle görüşmek için ortam ayarlayabileceğimi kendilerini Elazığ'lı polis olarak tanıtacağımı, kendilerinin konuşmalarının daha iyi olacağını söyledim, daha dedi, o formayı alıp görüşeceğini söyledi, bir daha da gelmedi, kendisi pelitlide Çobanın kahvesinde çalışıyordu, Özgür Komiserin dediklerini aynen aktardım, Yasin'le bu olayı yapmaması konusunda ikinci görüşmemdi, Yasin bana evette demedi hayır demedi, Özgür Komiser daha gelmedi askere gittiğini öğrendim... Hrant Dink'i öldüreceğini bildirdim, bu işi kendisine şirketteki soyadı Keleş olan biri kurmuştur, iş yerini gösterdim, daha önceden temin ettiği 9 mm çapında silahı bozduktan sonra eniştesine bıraktığını söyledim, silahı Değirmendere mevkiinde bir arkadaştan temin etmişti, açık kimliğini tespit edemedim, Zeynel'i bulduğumu söyledim, üzerinde Yasin hayal izi parmak izi olan resimleri teslim ettim..." şeklinde beyanda bulunmuştur.

Yasin Hayal'in 24.01.2007 tarihinde İstanbul C. Başsavcılığında Zeynel Abidin Yavuz'un "...Bu sırada Erhan Tuncel isimli KTÜ öğrencisi olan şahıs yanımıza geldi. Yasin Erhan'a çıktıkları al dedi. Erhan'da akşam alırım Yonca Markete bırakırım Zeynel oradan alıp getirir dedi. Yasin de bana marketten çıktıkları almamı söyledi. Yonca marketten bir paket aldım ve Yasin Hayal'e verdim. Yasin ile birlikte paketi açtık ve içersinde Hrant Dink'e ait bilgisayar çıktısı ve 3-4 tane fotoğraf vardı..." şeklindeki ifadesi okunarak yöneltilen soruya "Zeynel Abidin Yavuz'un hakkımda vermiş olduğu ifade tamamen doğrudur." şeklinde cevap vermiş, devamında da "Erhan Tuncel Hrant Dink'in öldürülmesi olayını Zeynel Abidin Yavuz'a teklif ettiğim zaman Hrant Dink'in resimlerini bana getiren şahıstır." şeklinde beyanlarda bulunmuştur.

Yasin Hayal'in bu ifadelerine Erhan Tuncel İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesinde devath eden cinayet davasınının 12.10.2009 tarihli 11. Celsesinde, "...Resim konusunda anlattıkları

doğrudur. Kabul ediyorum. Talep kendisinden geldi. Bağlı bulunduğum istihbarat şubenin denetimi altında verdim. Zeynel'i deşifre edince tekrar istihbarat şubeye teslim ettim..." şeklinde cevap vermiş, ifadesinin devamında, "...Daha önceden Yasin benden resim istiyordu bunu Muhittin aracılığıyla müdüre ilettim. Tam bir cevap gelmedi. Şahsi inisiyatifimi kullanarak, Zeyneli deşifre etmek amacıyla verdim. Bu durumu Özkan'a birdirdim. Sonra Yasin resimleri Alperen ocaklarına saklamıştı. Benden alıp kendisine getirmemi istedi. Bende Özkan'a sordum getir bana ver dedi. Bende boşboğaz Mustafa'yı aradım. Anahtarın nerede olduğunu sordum. Karşıda nakliyecide dedi. Hüseyin Kavanozla gittik, resimleri aldığım, görmedi ancak oraya gidip anahtarları aldığımızı şahittir. Sonra Tanjant yolu üzerinde refakat memuru olarak Mehmet ile Özkan'a teslim ettim. Bu buluşmaya Trabzon istihbarat şube müdürlüğünün Renault station Toros Beyaz araçla katılmışlardır. Belirttiğim tanjant yokuşunda 2 saate yakın beklemişlerdir. (Benim bu şahıslarla onlarca görüşmem olmuştur, böyle bir ayrıntıyı hatırlamamım özel bir nedeni olmasıdır) Bu esnada 0538 839 95 52 -0555 674 66 23 nolu telefonda 3-4 defa görüşme olmuştur. Görüşmelerin içeriğinde nerede kaldın hadi gel, bunu tam hatırlamıyorum(resimleri, bulabildin mi alabildin mi) şeklinde ses kayıtlı görüşmeler vardır. Bunun tam tarihi Hüseyin Kavanozun kullanmış olduğu hat 0555 486 90 13 tür (bu şahsın bilgisi ev adresi iş yeri istihbarat şubede mevcuttur. Kendim çalışmasını yaptım) Boşboğaz Mustafa nın 0536 303 15 46 benim hattım 0555 674 66 23 nolu telefon arasında yoğun bir görüşme trafiği olmuştur. İstediyim delil, o günkü sinyal bilgilerinin tespiti (0538 839 95 52) 0555 674 66 23, 0555 486 90 13), bu hatlar arasındaki yapılan görüşmelerin dökümü (0536 303 15 46) Mehmet ile Özkan'ın başka hatları varsa aynı vakitlerde yaptıkları görüşmelerin dökümü istiyorum. İnkâr etmektedirler ancak delil vardır; bu benim savunmamdaki en önemli delilimdir. Mahkemeden şiddetle istiyorum..." şeklinde beyanlarda bulunduğu görülmüştür.

11.Celsede Erhan Tuncel ile Yasin Hayal ve Osman Hayal'in Avukatı olan Eda SALMAN arasında Hrant Dink'in resimleriyle ilgili geçen diyalog aşağıya çıkarılmıştır:

"Sanık Yasin Hayal ve Osman Hayal müdafii Av. EDA SALMAN söz aldı:

Şimdi az önceki savunmanızda sizden Yasin Hayal'in öldürülen şahsa ait resimleri istediğini söylediniz sizce bunu sizden neden istedi kendisi bizzat resmini görse tanımaz mıydı?

Sanık Erhan Tuncel; zaten internette daha önce çıkartılmıştı. O dönemde ben soruyordum kimdi o dönem yanında bulunduruyordu bana dedi çıkarır mısın internet olduğu için. Ben çıkarmasaydım kendisi çıkartacaktı hatta 1 YTL almıştım onu yeni söylüyorum yani ben almasaydım kendi çıkarır mısın dedi ben normalde karşılamazdım o talebini yok derdim giderdi kendi çıkartırdı ancak onun değişik bir boyutu olduğu için Zeynel'in deşifre edilmesi amacıyla

çıkartıp kendisine verdim sonra teslim ettim. Yasin Hayal Tuncay Uzundal'ı resimlerin verildiği dönemde tanımiyordu.

Sanık Yasin Hayal ve Osman Hayal müdafii Av. EDA SALMAN söz aldı:

Yasin Hayal'in bu resimleri Tuncay gibi alacağı yer yok muydu sizden neden rica etti.

Sanık Erhan Tuncel, Var imkânı var Mehmet Bereket isimli şahıstan gidip kurşun istemiş, Engin Yılmaz'dan gitmiş demiş İstanbul'a götürür müsün, onun belli bir özelliği yok diğer sanıklarda var destek görebileceğine inandığı çok kişiye bu konuyu açmıştır yardım talebinde bulunmuştur.

Sanık Yasin Hayal ve Osman Hayal müdafii Av. EDA SALMAN söz aldı:

Yani kendisi öldürülen şahsı gördüğünde kim olduğunu anlayabilecek durumdaydı yani. İnternet kullanmayı biliyor muydu Yasin Hayal siz biliyor muydunuz?

Sanık Erhan Tuncel, O da biliyordu bende biliyordum..."

Yine 12. Celsede Erhan Tuncel iddianamede hakkında yapılan suçlamalara cevap niteliğinde savunmasını yaparken, "Ben bu resimleri daha sonradan Memduh ile Özgür'e teslim ettim. Yasin Ocağa saklamıştı benden almamı kendisine getirmemi istedi. Bende Mustafa'yı aradım ocağın anahtarını aldım. Resimleri alarak istihbarat şubeye teslim ettim Yasin'e orada olmadığını söyledim.... Emniyet sadece resim istendiğini biliyordu. Resimleri vermeye ben kendi hür irademle karar verdim.... Resimleri verdikten. Son derece kritik bir bilgi olan Zeynel'in bu olayı icra edeceği ve açık kimliğine ulaştım. Bu bilgiyi emniyete verdim. Son ana kadar Yasin'in bu olayı yaptırmak için kullanacağı alternatif isimdir. Resimleri istihbarat şubeye teslim ettim göndermemeleri halinde (gönderirlerde zaten üzerimde hiçbir suç unsuru kaçmıyor) savunmam." demek suretiyle resimleri Emniyet İstihbarat görevlilerine geri verdiğini ifade etmiştir.

Erhan Tuncel Mülkiye Başmüfettişi Şükrü Yıldız'a verdiği ifade hariç mahkemede verdiği ifadelerinde Hrant Dink'e ait resimleri internetten çıkarttığını, Yasin Hayal'e (veya Zeynel Abidin Yavuz'a) verdiğini ve bahse konu resimleri Yasin Hayal'in bıraktığı Trabzon Alperen Ocağından alarak İstihbarat Şube Müdürlüğünde çalışan Özkan Mumcu ve Mehmet Ayhan isimli görevlilere verdiğini ifade etmektedir.

Erhan Tuncel'in resimleri teslim ettiğini söylediği Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğünde görevli Özkan Mumcu 05.03.2008 tarihinde Başbakanlık Müfettişlerine verdiği ifadesinde, "...Erhan'ın Hrant Dink'e ait resimleri bana verdiği iddiası doğru değildir. Zaten kendisi de İstanbul Mahkemesinin 11.02.2008 tarihli duruşmasında verdiği ifadesinde, resimleri verdiğini hatırlamadığını beyan etmiştir. Kaldı ki, biz daha önce verdiği bilgilerden hareketle gereği için ilgili ile ve bilgi için Başkanlığımıza gerekli yazışmayı yapmıştık. Böyle bir şey

buna da kayda alır, ilgili yerleri bilgilendirirdik..." şeklinde ve TBMM İnsan Hakları Komisyonundaki ifadesinde, "...Hrant Dink'le ilgili fotoğraflarını bize verdiğini iddia etmişti. Daha önce de müfettişlerimiz de o şekilde bana sormuşlardı. Ben de kendisine böyle bir durum olmadığını arz etmiştim. Yanılmıyorsam, 11 Şubat'taki mahkemede kendi ifadesinde de 'Ben o konuyla olarak herhangi bir şey hatırlamıyorum.' demiş." şeklinde beyanda bulunmuş ve Erhan Tuncel'in iddialarını reddetmiştir.

Erhan Tuncel'in fotoğrafları teslim ettiğini söylediği diğer istihbarat görevlisi Mehmet Ayhan'da 12.07.2007 tarihinde Mülkiye Başmüfettişi Şükrü Yıldız'a verdiği ifadesinde, kendisine yöneltilen, "Erhan Tuncel'in şifahi beyanlarına ilişkin İstanbul C. Başsavcılığının 09.04.2007 tarihli tespit tutanağına göre Erhan Tuncel'in; '2006 yılı Mayıs ayı içerisinde Yasin'in talebi üzerine internetten Hrant Dink'e AİT FOTOĞRAFLARIN ÇIKARTILARAK MARKETÇİ Osman'ın işyerine bıraktığı, sonrasında bu resimleri alarak istihbarat görevlileri Özgür ve Memduh'a bizzat teslim ettiği...' belirtilmiştir. Bu konuda bildiklerinizi anlatınız?" şeklindeki soruya, "Erhan Tuncel yalan söylemektedir. Bana Hrant Dink'in fotoğraflarını hiçbir zaman vermemiştir." şeklinde cevap vermiş ve Erhan Tuncel'in iddialarını reddetmiştir.

Diğer taraftan Erhan Tuncel'in telefon görüşmelerinden çözümü yapılanlar içerisinde resim ve fotoğraf ifadesi geçen konuşmalar aşağıya çıkarılmıştır.

20.09.2006 günü saat 19.03 (Erhan Tuncel-0555-6746623/Sami Asmaz-0-537-2275374)

ERHAN Tuncel : Aloo
 SAMİ ASMAZ : Ya Erhan numaranı görmedim kusura bakma kardeşim ya
 ERHAN Tuncel : Yok önemli değil şey baksana
 SAMİ ASMAZ : Efendim
 ERHAN Tuncel : Akşam görüşebilir miyiz yoksa yarın görüşelim
 SAMİ ASMAZ : Komple yarın kardeşim ya
 ERHAN Tuncel : Tamam yarın sabah nerdesin
 SAMİ ASMAZ : İstatistiğe geleceğim
 ERHAN Tuncel : İstatistiğe tamam ben geliyorum fotoğrafları da getiriyim
 SAMİ ASMAZ : Tamam getir konuşuruz da eleman bulursan bul Cuma günü seminer hakkı aldım çünkü
 ERHAN Tuncel : Tamam tamam yok benim ekip tam ya tamam araba maraba her şey tamam
 SAMİ ASMAZ : Tamam
 ERHAN Tuncel : Plakayı alıp yarın getiriyim
 SAMİ ASMAZ : tamam on gün görüşürüz..... kadar
 ERHAN Tuncel : Tamam
 SAMİ ASMAZ : Hadi kardeşim hayırlı akşamlar

21.09.2006 saat 10:46 (Erhan Tuncel-0555-6746623/Sami Asmaz-0-537-2275374)

ERHAN Tuncel : Alo
 X ŞAHİS : Efendim Erhan.
 ERHAN TUNCEL: Nerdesin abi
 X ŞAHİS : Eee Vilayetin ordayım.... Meydana doğru geleceğim ya sen nerdesin

ERHAN Tuncel : Ne zaman gelececeğim
 X ŞAHİS : Bir saat iki saat sonra gelecek öğle onikiden sonra geleceğim
 ERHAN Tuncel : Ben şimdi otobüsteyiz münübüsteyim şu an da meydan doğru geçiyorum
 siz valiliğin oraya doğru gelin benim öğleden sonra işim var resimleri veriyim.
 X ŞAHİS : Tamam eğer şey yapacaksan
 ERHAN Tuncel : Nereye geliyorum
 X ŞAHİS : Resimler için geleceksen şey yap
 ERHAN Tuncel : Yok ben plaka falanda yazdıracağım seninle görüşmem lazım anladın mı?
 X ŞAHİS : Tamam valiliğin ordayım gel huraya gardaşım
 ERHAN Tuncel : Tamam böyle bir saat içinde orda olurum
 X ŞAHİS : Tamam buradayım ben hadi görüşürüz.

Bu telefon görüşmeleri Erhan Tuncel'in bahsettiği 0538 839 95 52, 0555 486 900 ve 536 303 15 46 telefonlar ile değil Sami ASMAZ adına kayıtlı 0537 227 53 74 nolu telefon ile yapılmıştır.

Sami Asmaz'ın kimliği ve söz konusu telefonu kimin kullandığı ile ilgili bir bilgiye rastlanmamıştır. Ayrıca Muhittin Zenit'in de Dilek Bedir adına kayıtlı bir telefonu kullanması, söz konusu telefonun da emniyet görevlilerince kullanılmış olabileceğini akla getirmektedir.

Bu nedenlerle, Erhan Tuncel'in Emniyet Görevlilerine Hrant Dink'in fotoğraflarını verdiğiine ilişkin iddiası araştırmaya değer görülmektedir.

4- Erhan Tuncel'in Ogün Samast ismini vermek üzere Trabzon Emniyet istihbarat Şubesindeki görevlilerine 2006 yılı Kasım 2007 yılı Ocak ayı arasındaki dönemde telefonla ulaşmaya çalışıp çalışmadığı;

Erhan Tuncel'in imzası olmasa da İstanbul'da açılan cinayet davasının iddianamesine dayanak olan İstanbul Emniyeti Terörle Mücadele Şube Müdürlüğünde 25.01.2007 tarihinde Erhan Tuncel ile yapılan görüşme sonrasında kayıt altına alınan tespit tutanağında, Erhan Tuncel, Ogün Samast ile kendisini Yasin Hayal'in tanıştırdığını, Hrant Dink'in resimlerini internetten çıkartmasını ve mermi istediğini iletmek üzere, kendisinin Trabzon İstihbarat Müdürlüğü görevlilerini aradığını ancak cevap alamadığını ifade etmektedir.

Diğer taraftan, Kurulumuza ulaşan belge ve bilgilerden Erhan Tuncel'in bu dönemde YİE'liğinin sona erdiğini bilmediği de anlaşılmaktadır.

Benzer şekilde Erhan Tuncel'in İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesinde devam eden cinayet davasının 02.07.2007 tarihli duruşmasında "...Bu durumu bildirmek için defalarca emniyeti aradım emniyete de ulaşamadım..." şeklindeki ve Başbakanlık Müfettişlerine verdiği, "...Beni Ogün'le Yasin tanıştırdı. Hrant Dink'i bu çocuğa vurdurtacağım diye tanıştırdı. Benim evime gelmişlerdi. Daha sonra Ogün'ün ismini vermek için Emniyete defalarca aradım, ama kimseyi"

ulaşamadım. Emniyete 14 Ocak 2007 tarihinde de mesaj çektim, bana telefonumuz bozuk diye mesaj geldi. Tarihte yanılabilirim.

...Bu mermi isteme olayı 2006 yılının Kurban Bayramından 15-20 gün önce oldu. Ben bu mermi olayının akabinde emniyeti arayıp çok acil görüşmemiz lazım dedim. İlk kez emniyeti başkasının telefonundan aradım, ben önce özel numaradan aradım, sonra özel numaraya cevap vermeyeceklerini düşündüğüm için, aradığım molozun başlangıcı olan Telekom şubesinden tahmini olarak 20 defa ard arda aradım. Dikkatlerini çekmek için de daha önce hiç kullanmadığım başkasının telefonundan mesaj çektim. Benim aradığım telefon numarası 0538 839 95 52'dir. Bu benim emniyet istihbaratla irtibatlı olduğum telefon numarasıdır..." şeklindeki 12.04.2008 tarihli ifadesi de dikkate alındığında Erhan Tuncel'in bu beyanlarının doğru olup olmadığının telefon kayıtlarının incelenmesi suretiyle araştırılması, dolayısıyla Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlilerinin Yasin Hayal'in ve Erhan Tuncel vasıtasıyla Yasin Hayal'le ilgili alınan istihbaratın takibinin yapılıp yapılmadığının açıklığa kavuşturulması gerektiği değerlendirilmektedir.

Kaldı ki, 12.03.2007 tarihinde Edirne F Tipi Cezaevinde yatan Tuncay Uzundal ile Cinayet davasının savcıları Selim Berna Altay ve Fikret Seçen tarafından yapılan ve TEM Şubede görevli 2 polisin de katıldığı mülakatta Tuncay Uzundal'ın, "Erhan Tuncel 2006 Aralık aylarında Trabzon İstihbarat Şube ile görüşmek istediğinde karşı taraftan yoğun olduklarını görüşemeyeceklerini bildirmeleri üzerine Erhan Tuncel benim telefonumdan 19.12.2006 günü 'Güneşi gördüm sana selamı var. Eve getireyim mi' şeklinde mesaj çekmiş. Ardından kendi telefonu ile benim telefonuma 'O çocuktan uzak dur. O El Kaidecidir.' şeklinde cevap vermiştir. Bundaki amacı Polisin kendisi ile ilgilenmesi için yaptığını bana söylemişti." şeklinde beyanda bulunduğu tutanağa bağlandığı dikkate alındığında Erhan Tuncel'in ifadelerini Tuncay Uzundal'ın doğruladığı görülmektedir.

Ayrıca, Erhan Tuncel tarafından kullanılan 555 6746623 nolu telefonun İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesinde devam eden cinayet davasına ilişkin dosyasına intikal eden görüşme kayıtlarının incelenmesi neticesinde, Erhan Tuncel'in 19.12.2006 tarihinde saat 10:24:43'de Tuncay Uzundal tarafından kullanılan 505 5461016 numaralı cep telefonundan mesaj aldığı ve saat 10:25:26'da Tuncay Uzundal'ın kullandığı cep telefonuna mesaj attığı görülmüştür.

İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesine intikal eden TİB kayıtlarına göre Erhan Tuncel'in kullandığı 555 6746623 numaralı cep telefonu ile Dilek BEDİR adına kayıtlı olup Trabzon Emniyeti İstihbarat Şube Müdürlüğünde Erhan Tuncel ile irtibatlandırılan istihbarat polis memuru Mehmet AYHAN tarafından kullanılan 538 8399552 numaralı cep telefonu arasında 2006 yılı Ekim ayından cinayetin işlendiği 19.01.2007 tarihine kadar (Bu tarih hariç) yapılan telefon görüşmesi ve mesaj trafiği aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

TABLO 1- ERHAN TUNCEL İLE TRABZON EMNİYET İSTİHBARAT MÜDÜRLÜĞÜ ARASINDAKİ TELEFON TRAFİĞİ (2006 YILI EKİM-2007 OCAK)

Tarih	Saat	İletişim Tipi	Tarih	Saat	İletişim Tipi
01.10.2006	19:12:42	Arandı	04.12.2006	14:14:22	Mesaj Aldı
04.10.2006	10:57:41	Arandı	06.12.2006	18:32:05	Mesaj Attı
04.10.2006	14:12:43	Arandı	06.12.2006	22:34:17	Arandı
04.10.2006	14:24:14	Arandı	07.12.2006	18:19:21	Mesaj Attı
06.10.2006	18:38:38	Arandı	07.12.2006	18:19:27	Mesaj Attı
07.10.2006	12:33:01	Arandı	07.12.2006	18:21:04	Mesaj Aldı
13.10.2006	21:36:07	Arandı	07.12.2006	18:21:35	Mesaj Aldı
16.10.2006	15:52:29	Arandı	11.12.2006	14:30:03	Mesaj Attı
17.10.2006	14:37:42	Arandı	11.12.2006	14:31:08	Mesaj Aldı
18.10.2006	20:06:30	Arandı	11.12.2006	14:34:03	Mesaj Attı
19.10.2006	21:31:59	Arandı	12.12.2006	13:08:42	Aradı
23.10.2006	16:05:36	Arandı	18.12.2006	14:33:55	Mesaj Attı
24.10.2006	18:35:57	Mesaj Aldı	18.12.2006	14:34:00	Mesaj Attı
24.10.2006	18:39:17	Mesaj Aldı	19.12.2006	16:15:59	Mesaj Attı
27.10.2006	18:07:00	Mesaj Aldı	19.12.2006	19:49:05	Mesaj Aldı
27.10.2006	18:09:56	Mesaj Aldı	19.12.2006	19:49:49	Mesaj Aldı
13-11.2006	09:16:48	Arandı	19.12.2006	19:51:45	Mesaj Attı
13-11.2006	09:41:25	Arandı	25.12.2006	12:09:19	Mesaj Attı
26-11.2006	12:03:50	Mesaj Attı	31.12.2006	20:04:18	Mesaj Attı
26.11.2006	12:05:11	Mesaj Aldı	31.12.2006	21:27:45	Mesaj Aldı
26-11.2006	12:05:37	Mesaj Aldı	31.12.2006	21:44:04	Mesaj Aldı
28.11.2006	12:54:26	Mesaj Attı	06.01.2007	21:01:43	Mesaj Attı
28.11.2006	13:09:58	Arandı	06.01.2007	21:11:13	Mesaj Attı
28.11.2006	18:31:24	Arandı	06.01.2007	21:13:55	Mesaj Aldı
28.11.2006	18:48:47	Arandı	06.01.2007	21:14:35	Mesaj Aldı
29-11.2006	14,43:51	Mesaj Attı	06.01.2007	21:15:24	Mesaj Aldı
04.12.2006	14:06:08	Mesaj Attı	06.01.2007	21:16:33	Mesaj Aldı
04.12.2006	14:13:51	Mesaj Aldı	06.01.2007	21:17:02	Mesaj Aldı

Her ne kadar Erhan Tuncel telefonlarına bakılmadı demiş olsa da 2006 yılı Kurban Bayramının 30 Aralık tarihine denk geldiği dikkate alındığında gerek bu tarihten 15-20 gün öncesinde gerekse cinayet işlenene kadar Ocak ayı içerisinde Erhan Tuncel ile polis memuru Mehmet AYHAN arasında telefon irtibatının olduğu, birbirlerine karşılıklı mesaj çektikleri görülmektedir.

Ayrıca, Erhan Tuncel, 14. Ağır Ceza Mahkemesine gönderdiği 11.10.2009 tarihli mektubun 61. Sayfasında Nedim ŞENER'in "İstihbarat Yalanları" kitabını da kaynak göstererek kendisine ait 0 555 674 66 23 nolu telefon ile Trabzon Emniyeti İstihbarat

Müdürlüğündeki 0 538 839 95 52 nolu telefon arasında 2006 yılının Haziran ayında 9, Temmuz ayında 2, Ağustos ayında 24, Eylül ayında 22, Ekim'de 1 görüşme olduğunu, Erhan Tuncel'in ilişkisinin kesildiği Kasım ayında ise 5 görüşme ve 4 mesaj, Aralık ayında 2 görüşme ve 16 mesaj, 2007 yılı Ocak ayında 8 görüşme 7 mesajlaşma yapıldığını ifade etmektedir.

Bu bilgilerde dikkat çeken bir husus, 2006 yılı Kasım ayına kadar mesaj trafiği olmamasına rağmen Erhan Tuncel'in YİE'likten düşümünün yapıldığı 2006 yılı Kasım ayından sonra mesaj kaydının görülmesidir. Telefon dökümlerinde görüşme yapılmış şekilde süre verilen kayıtların, her zaman görüşmenin gerçekleştiği anlamına gelmediği, telesekretere mesaj bırakıldığında da GSM şirketlerinin bu süreyi görüşme yapılmış gibi kayıtlara geçtiği bilinmektedir.

Bu nedenle, Erhan Tuncel'in Ogün Samast'ı öğrendikten sonra Trabzon Emniyet İstihbarat görevlileri ile telefon görüşmesi gerçekleşti ise Erhan Tuncel'in Ogün Samast'ın adını vererek ihbar yapmak istemesine rağmen telefonlarına çıkılmadığı şeklindeki beyanlarının doğru olamayacağı, ama bu kayıtlar telefon araması sonrasında aranılan telefonun telesekretere bağlanması nedeniyle görüşme olmuş gibi sisteme yansıdı ise Erhan Tuncel'in beyanlarının doğru olabileceği sonucuna ulaşılabacaktır.

Bununla birlikte Erhan Tuncel'in teknik takipte olan 555 6746623 nolu telefonu ile Mehmet AYHAN arasında Kasım ve Aralık 2006 ile Ocak 2007 (Ocak ayının cinayet öncesi dönemi) tarihleri arasındaki görüşme ve mesajlarından sadece 28 Kasım 2006 tarihinde saat 18:48'deki görüşmenin olayla ilgili görülerek emanete alındığı (bu görüşmenin de çözümleri dosyalarda bulunamamıştır) ve diğer bütün kayıtların ise yedekleri de kalmayacak şekilde imha edildiği göz önüne alındığında Erhan Tuncel'in beyanlarının doğruluğunu anlayabilmek için ilgililerin bilgilerine müracaat edilmesinden başka seçenek kalmadığı anlaşılmaktadır.

Ayrıca Erhan Tuncel ile irtibatlandırılan istihbarat polisi Mehmet AYHAN tarafından kullanılan ve yukarıdaki tabloda ayrıntıları verilen cep telefonu kayıtlarının incelenmesi de söz konusu irtibata ilişkin sınırlı da olsa bilgi vermekte, Tuncay Uzundal ve Salih Hacısalihoğlu'na ait telefonlarla olan irtibatlar ise büyük ölçüde Erhan Tuncel'in ifadelerini doğrulamaktadır.. Salih Hacısalihoğlu'na ait telefonla irtibat ise şu şekilde gerçekleşmiştir.

İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesinde görülen cinayet davasının dosyaları arasında yer alan ve Mehmet AYHAN tarafından kullanılan (Dilek Bedir adına kayıtlı) 538 8399552 numaralı telefon kayıtlarına göre Erhan Tuncel ile arkadaşlığı bulunan ve anılan davada sanık olan Salih Hacısalihoğlu'na ait 542 3256187 numaralı telefondan 21.12.2006 tarihinde saat 11:41'de mesaj alındığı görülmüştür. İstihbarat görevlisi Mehmet AYHAN'ın Salih Hacısalihoğlu ile başka bir

telefon irtibatı olmadığı da dikkate alındığında bu mesajın Erhan Tuncel tarafından Salih Hacısalihoğlu'nun telefonu kullanılarak atılmış olma ihtimali kuvvetlenmektedir.

Yine Salih Hacısalihoğlu ile 12.12.2006 tarihinde saat 19:20'de yapılan görüşmede, Salih Hacısalihoğlu'nun Erhan Tuncel'den husumeti bulunan bazı kişilerin telefonunu istediği, onunda söz konusu kişilerin telefonlarının olmadığını, ancak Konya'da olduklarını (-Ya orda nerdeymiş Konya'da? ERHAN :Ya ben onu bilemem canım okadarını nerden bilicem ben. Sen dedin hangi şehirde Konya'da işte.) söylediği görülmüştür. Buna göre Aralık ayında Salih Hacısalihoğlu'nun talebi üzerine bazı kişilerin yerinin ve telefonlarının Erhan Tuncel tarafından araştırıldığı ve Konya'da olduklarının tespit edilerek kendisine iletiildiği görülmektedir. Bu bilginin ancak istihbarat teknik ve yöntemleriyle öğrenilebileceği göz önüne alındığında, Aralık ayında istihbarat görevlileriyle yapılan görüşmelerin bir bölümünün bu bilginin edinilmesi amacıyla yapılmış olabileceği değerlendirilmektedir. Nitekim bir gün önce Erhan Tuncel'in Mehmet Ayhan ile mesajlaştığı ve aynı gün saat 13:08:48'de Mehmet Ayhan'ı (Dilek Bedir) aradığı görülmüştür.

Bununla birlikte Mehmet AYHAN'ın cevap vermediği aramalar telefon kayıtlarına yansımadığından, Erhan Tuncel'in ifade ettiği diğer husus olan Telekom şubesinden yaptığını söylediği aramaların gerçekten olup olmadığını teknik veriler çerçevesinde anlamak mümkün olamamıştır.

Diğer yandan, Başbakanlık Raporunda yer verilen "Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğüne, Yardımcı İstihbarat Elemanı (YİE) olarak istihdam edilen Erhan Tuncel'in 11-12.04.2008 tarihli ifadesinde, 'Hrant Dink'e ait fotoğrafları Emniyet Görevlilerine teslim ettiği ve Ogün Samast'ı tanımlayan bilgileri Emniyet görevlilerine bildirdiği' yönündeki iddianın" İçişleri Bakanlığı Müfettişlerince araştırılması sonucunda hazırlanan 09.11.2009 tarih ve 80/77, 103/45 sayılı Araştırma Raporunda "2006 yılı Kasım ayında Yasin'in, Ogün'ü Erhan Tuncel'in evine getirerek cinayeti işleyecek kişi olarak tanıştırdığını, **bunu ihbar etmek için emniyeti çok aradığını, hatta 14.01.2006 tarihinde emniyete mesaj çektiğini beyan etmekte ise de; ifadesinin ilerleyen bölümlerinde, cinayetten önceki son iki ayda neler olduğunu hatırlamadığını beyan ettiği,**

Bunun yanı sıra gerek emniyetin 155 numaralı ihbar hattını kullanarak, gerek ise bildiği mekan olan Trabzon İstihbaratına bizzat giderek bu duyumunu rahatlıkla iletebilecek iken bu yola başvurmamasının kendi beyanlarını doğrulamadığı," değerlendirmesine yer verilmiş olmakla birlikte, Erhan Tuncel'in emniyete ulaşmaya çalıştığını iddia ettiği tarihte kendisini hala YİE olarak bildiği, dolayısıyla 155 hattını kullanmasını beklemenin makul olmadığı, bizzat Emniyete gitmesinin ise YİE çalışma Yönergesine uygun olmadığı, ayrıca cinayetten sonra suçluluk

duygusu ile bildiklerini reddetmesinin mümkün olabileceği dikkate alınarak Kurulumuzca bu değerlendirmelere ihtiyatla yaklaşılmaktadır.

Kaldı ki 2006 yılının Ağustos ayından itibaren Erhan Tuncel'i devralan Mehmet AYHAN'a; (Memduh Kod) 12.03.2008 tarihinde TBMM Araştırma Komisyonunda Milletvekili Sayın Çetin SOYSAL tarafından, 6 Ocak 2007'de Erhan'la yaptığı telefon görüşme ve mesajlarının içeriğinin ne olduğu sorulmuş ve Mehmet AYHAN tarafından Erhan'ın para istediği ifade edilmiş, görüşmenin ileriki bölümlerinde ise **içeriğini hatırlamadığı beyan edilmiştir.**

Gerek Erhan Tuncel ve Tuncay Uzundal, gerekse Mehmet AYHAN tarafından doğrulanan olaydan kısa zaman önceki döneme ait telefon ve mesajların içeriği ile ilgili Mehmet AYHAN'ın TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonundaki beyanları ile Erhan Tuncel ve Tuncay Uzundal'ın beyanları arasında çelişkiler olduğu görülmektedir. Bununla birlikte Mehmet AYHAN'ın beyanlarında da tutarsızlıklar dikkati çekmektedir. Erhan Tuncel ile Trabzon Emniyet istihbarat Şube Müdürlüğü görevlileri arasında 2006 yılı Kasım ayına kadar kullanılmayan mesaj ile iletişim yöntemi 2006 Aralık ile 2007 Ocak aylarında 25 defa kullanılmış ise, bu bilgi, Mehmet AYHAN'ın Erhan Tuncel'in telefonlarına ve mesajlarına cevap vermediğinin de göstergesi olabilecektir.

Ayrıca, Erhan Tuncel'in İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesinde devam eden cinayet davasının 12.02.2008 tarihli duruşmadaki savunmasında yer alan ifadesinde; *"...mahkemenizin Salih ile bir mesajlaşma gibi tam olarak hatırlamıyorum ne olduğunu mesaj çekilmesini Salih'in telefonundan ben İstihbarat Şube ile diyalog kurduğum mermiler istendikten sonra bir mesaj çektim bunu şey için istiyorum olayın sonuna kadar mücadele ettiğimi göstermek için istiyorum Salih'in kullandığı telefonla İstihbarat Şubeye mesaj çektim acele görüşmek istiyorum dedim..."* şeklinde yer alan beyanları ile

Erhan Tuncel'in aynı davanın 07.07.2009 tarihli duruşmasındaki, *"...yasin bir ara yanıma gelmiş, mermi lazım gibisinden bende Tuncay'a daha önce dedim Yasin'in arkadaşlarıyla gezmemesi konusunda uyarmıştım, sonra telefonla Tuncay'ı aradım Yasin'le muhatap olup olmaması konusunda sitem ettim, **Tuncay'a mesaj çekmedim**, telekom şubesinde 0538 839 95 52 nolu telefonu aradım cevap vermedi, 0542 325 61 87 nolu Salih Hacı Salıhoğlu'na tek ve ilk kez mesaj çektim, ben Erhan acil görüşelim kontrolden arayan benim, cevap vermeyince daha önceden Özcan ismini öğrenmiştim Özcan'ın son zamanlarda Yasin'in yanında görüyordum, enginin çalışmasını daha önceden yapmıştık telefona cevap vermeyince Ercan amirde bana Yasin'den uzak dur demişti ve Yasin'in çok sıkı bir şekilde takip edildiği zannediyordum, benim attığım adımdan bile haberleri vardı jandarmanın evime gelip gittiğine kadar biliyordum **bende gereken tedbiri almışlardır diye düşünüyordum** 14 ocak Pazar günü olduğunu*

bildirmek amacıyla mesaj çektim telefonla baya zamandır aramıyordu, abi ilişkim kesilmiş ise bunu bilmek hakkım diye bana telefon bozuk biz seni arayacağız filan dediler, bende bunlar çok sıkı bir şekilde takip ettiklerini daha da güçlendi..." şeklinde beyanlarıyla da iddialarını yinelemiştir.

Ancak telefon kayıtlarında 6 Ocak 2007 tarihinden cinayet işlenene kadar herhangi bir iletişim kaydına rastlanmamış olup, Erhan Tuncel'in beyanlarında da tutarsızlıklar dikkat çekmektedir.

İlişği kesildikten sonra istihbarat tabiri ile soğutmaya alınan YİE Erhan Tuncel'in telefonlarına çıkılmamış ise bu yöntemin normal olduğunu söylemek mümkün değildir. Kaldı ki, Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı Hizmetlerinde Çalıştırılacak Yardımcı İstihbarat Elamanlarının Temini, Çalıştırılması ve İlişğinin Kesilmesine Ait Yönerge gereğince YİE'nin ilişğinin kesilmesi işlemi mutlaka tedrici olarak yapılmalıdır.

İstihbarat birimleri için bilgi çok kıymetlidir ve sadece YİE'lerden veya fiziki veya teknik takipten elde edilmesi de beklenemez. YİE'liğine son verilse de adı geçen eleman daha önce Emniyete çalışmış, bilgi vermiş ve para almıştır. Kaldı ki Yasin Hayal'in Mc Donalds bombalaması sonrası yakalanmasında da eski bir YİE olduğu iddia edilen bir kişiden yararlanılmıştır. Dolayısıyla eğer Erhan'ın İstanbul TEM'de resmi memurlarca kayıt altına alınan ifadesi doğru ise görevde gösterilen yetersizlik nedeniyle gelebilecek önemli bir istihbaratın alınmadığı ihtimali ortaya çıkmaktadır. Muhittin Zenit'in istihbarat alması ne kadar başarılı ise kendisinin YİE'liğine son verildiğini bilmeyen bir elemanın ısrarla görüşme talebine cevap verilmemesi de bir o kadar başarısızlıktır.

Ayrıca, Erhan Tuncel'in teknik takipte olan 555 6746623 nolu telefonu ile Mehmet AYHAN arasında Kasım ve Aralık 2006 ile Ocak 2007 (Ocak ayının cinayet öncesi dönemi) tarihleri arasındaki görüşme ve mesajlardan sadece 28 Kasım 2006 tarihinde saat 18:48'deki görüşmenin olayla ilgili olarak görülerek emanette muhafaza edilmesi (Bu görüşmenin de çözümleri dosyalarda bulunamamıştır) ve diğer bütün kayıtların ise yedekleri de kalmayacak şekilde imha edilmesi nedeniyle, Trabzon Emniyetinin görevi ihmali olup olmadığının anlaşılabilmesi açısından elde bulunan en önemli delillerin elden kaçırıldığı ve bu durumun maddi gerçeğin ortaya çıkmasındaki önemli engellerden birini teşkil ettiği düşünülmektedir.

Bu itibarla, yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde; Erhan Tuncel'in teknik verilerle bir ölçüde doğrulanan Ogün Samast ismini vermek üzere Trabzon Emniyet istihbarat Subesindeki görevlileri 2006 yılı Kasım 2007 yılı Ocak ayı arasındaki dönemde telefonla defalarca aradığı ancak telefonlarına cevap verilmediği iddiasının, teknik veriler ve ilgililerin bilgilerine müracaat edilerek bütün yönleriyle araştırılması gerektiği değerlendirilmektedir.

5- Erhan Tuncel'in yardımcı istihbarat elemanlığından çıkarılması ve yerine Yasin Hayal grubunu takip etmek üzere yeni bir YİE temin edilip edilmemesi;

Yasin Hayal ve arkadaşlarını takip etmekle görevlendirilen Erhan Tuncel'in YİE'liğine son verilirken ortaya çıkan istihbarat boşluğunun doldurulması ve Yasin Hayal ve grubunun takipsiz kalmaması için başka bir YİE görevlendirilmediği anlaşılmıştır.

YİE'liğine son verilme aşamasında Erhan Tuncel'den sorumlu olan Mehmet AYHAN ile 12.03.2008 tarihinde TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonunda yapılan görüşmeler sonucunda kayda alınan tutanakta;

"...ŞENOL BAL (İzmir) — *Peki, Mehmet Bey, neticede bu şeye siz mi karar verdiniz Buluşmalara gelmiyor, bir şey de alamıyorsunuz... Teklif eden kim oldu Erhan Tuncel'in yardımcı istihbarat elemanlığından ayrılması...*

TRABZON İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ POLİS MEMURU MEHMET AYHAN — *Bu bir süreçtir efendim yani bir anda "tak"...Yani, tek seferde karar verilecek bir konu değildir, elemanın çıkarılması bir süreçtir. Bu süreç içerisinde yani bu tespitlerimiz diyeyim, her geçen gün biraz daha güçlendi, işte farklı şeyler oldu, farklı şeyler derken yani mesela, işte, sık sık para talebinde bulunuyordu, işte para temin etmek için birtakım senaryolar, mesela şey yapıyordu...*

ŞENOL BAL (Devamla) — *O senaryolar neydi mesela.*

TRABZON İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ POLİS MEMURU MEHMET AYHAN — *Mesela işte ev sahibine borçlarının olduğunu, işte evden çıkarılacağını veya işte birilerine borcu olduğu falan gibi...*

ŞENOL BAL (Devamla) — *Para istiyordu daha çok.*

TRABZON İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ POLİS MEMURU MEHMET AYHAN — *Para talebi çok artmıştı. Yalan söyleme olayı da vardı. Mesela biz birebir görüyorken onu, işte nerede olduğunu falan sorduğumuzda, işte, okuldayım diyordu hâlbuki farklı bir yerdeydi, gibi. Yani bunlar birleştiğinde, zaten efendim, bu güven duygusu güvensizlik oluşmasına sebep olacak tavır ve davranışlar olarak öne çıkıyor, tamamı birleştiğinde. Bu şekilde olduğu için artık elemanlıktan çıkarılmasının uygun olacağı şeklinde böyle bir raporu biz, benle birlikte gelen bir tane arkadaş da vardı, yeni bir arkadaş. O da genelde buluşmalara 2 kişi gideriz ama görüşen bir kişidir. Diğer arkadaş işte aracı kullanır veya güvenlik gerekçesiyle bulunur veya işte o direkt görüşen kişi izne gittiğinde veya yani şey yaptığında bir konu olursa o diğer arkadaşı da tanır... O görüşme şansı olur şeklinde..." şeklinde geçen beyanlarda Erhan Tuncel'in para talep etmesi ve yalan söylemesi hususlarının Polis Memuru Mehmet Ayhan tarafından ön plana çıkarıldığı görülmektedir.*

söylemesi ile ilgili 'okuldayım' demesine rağmen farklı yerde olduğunun görülmesi örnek verilmiş, para için de 'ev kirasını ödeyemediği' gibi nedenlerle para istediği beyan edilmiştir.

Halbuki Trabzon Emniyet Müdürlüğüne Erhan Tuncel'den 02.12.2004-23.11.2006 tarihleri arasında yardımcı istihbarat elemanı (YİE) olarak yararlanıldığı ve bu hizmetlerin karşılığında kendisine toplam 1.035 YTL ödeme yapıldığı göz önüne alındığında para konusunun Erhan Tuncel'in YİE'likten çıkarılmasını gerektirecek boyutta olmadığı görülmektedir.

Alternatifini temin etmeden, Trabzon'da önemli bir eylemi gerçekleştiren Yasin Hayal grubunu takip eden ve önemli bir istihbaratı veren (Mülkiye Başmüfettişleri Mustafa ÜÇKUYU ve Mehmet CANOĞLU tarafından hazırlanan 11.03.2010 tarih ve 80/19, 103/12 sayılı Rapordaki bilgilere göre İstanbul Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğüne diğer illerden bu evsafa başka bir istihbarat ulaşmadığı görülmektedir) Erhan Tuncel'in güvenilir bulunması ve bu gerekçe ile YİE'liğine son verilmesi de şüpheli bulunmuştur.

Muhittin Zenit, 16.07.2007 tarihinde Mülkiye Başmüfettişi tarafından yürütülen ön inceleme kapsamında verdiği yazılı ifadesinde, *"...Erhan Tuncel'i Yardımcı İstihbarat Elemanı olarak çalıştırdığım dönemde Erhan Tuncel'in zaman zaman verdiği bilgilerin tutarlı olmadığı, senaryo haberler ürettiği ve vermiş olduğu bilgiler karşısında para talebinde bulunduğu, buluşmalara gelmediği tarafımızdan bilinmesine rağmen Hrant Dink cinayetinin önlenmesi ve Yasin Hayal ile ilgili bilgi kaynağımızın alternatifi olmamasından dolayı (Yasin Hayal ile yakın ilişki içerisinde olan şahısların hepsi Trabzonlu olması, birçoğunun uyuşturucu madde bağımlısı olmaları ve Polis ile konuşmalarının dahi kendi aralarında suç olarak görmeleri) Erhan Tuncel ile o dönemde kontrollü olarak çalışmak mecburiyetinde olmamızın nedenleri arasında yer alıyordu..."* şeklinde beyanda bulunmuştur.

Dolayısıyla Erhan Tuncel'in YİE'liğine son verilme nedenleri daha önceden bilinmesine rağmen Yasin Hayal grubunu takip edecek daha etkili bir yol ve alternatif bulunamadığından, o dönemde YİE'liğine son verilme teklifi yapılmadığı anlaşılmaktadır.

Ayrıca, Muhittin Zenit'in 05.04.2007 tarihinde İstanbul C. Başsavcılığında (CMK. 250 madde ile yetkili birimi) şüpheli sıfatıyla verdiği, *"...Hatta bu durumu iki kez rapor halinde Daire Başkanlığına bildirmek üzere Şube Müdürlüğüne rapor ettik. Hatta durumu ciddi gördüğüm için üstlerime bir rütbeli görevlinin de benim ile birlikte ERHAN ile buluşmaya gelmesini söyledim."* şeklindeki ifadesinden, Trabzon Emniyet İstihbarat Müdürlüğündeki kadrolarda meydana gelen değişiklikten önce Erhan Tuncel'den alınan istihbarata ve Erhan Tuncel'in fonksiyonuna önem verildiği anlaşılmaktadır.

Mehmet AYHAN'ın TBMM'deki beyanları ve Muhittin Zenit'in Mülkiye Başmüfettişine verdiği ifade ile Erhan Tuncel ile yapılan görüşmeler sonucunda düzenlenen F3 ve F4 raporları

birlikte değerlendirildiğinde, Trabzon Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğünde yaşanan görev değişikliklerinden sonra yeni kadroların Erhan Tuncel'den istihbarat almak için değişik istihbarat teknik ve metotlarını kullanamadıkları ve Erhan Tuncel'in YİE'liğine son verilme yolunu tercih ettikleri görülmektedir.

Diğer taraftan İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesinde devam eden cinayet davasının 13.10.2008 tarihli duruşmasında tanık olarak dinlenen Engin DİNÇ ile Sanık Erhan Tuncel arasında geçen diyalog duruşma tutanaklarına aşağıdaki gibi yansımıştır:

"Sanık Erhan Tuncel söz aldı;

Daha önceden Trabzon istihbarat Şube Müdürü olarak bildiğim sonra ismini Engin Dinç olduğunu öğrendiğim şahısla bir sefer görmüştüm ondan sonra işin teknik yönünü bilmiyorum sağ olsun kendisi beni çaya davet etti beni iki arkadaş şikâyet etmişti Muhitin Zenit ve biriydi, müdür bey kendisi beyanda bulundu tabi onlar o şekil yansıtmış olabilir bizzat verim alamayız müdür bey sağ olsun çağırdı kendisiyle konuştuk. bu konu önemli hatta Üniversiteli bir arkadaşın yanıma verilmemi ve Özgür adlı şahsın benimle ilgilenmesi için yanına verdi, bana dedi bunu Özgür'e söyledi bu eleman bir yıl yatar bir iş verir bu konu önemli bu elemana dikkat edin sağ olsun kendisi ilgilendi onun dışında muhataplığımız yoktur bu bilginin doğru olup olmadığını sorulsun dedi.

Tanık söz aldı; Bu bilgi doğrudur efendim dedi.

Sanık Erhan Tuncel söz aldı;

Şayet siz Trabzon istihbarat Şubede kalmaya devam etseydiniz ilişki kesme hususuna nasıl bakardınız engel olabilir miydiniz dedi.

Tanık söz aldı; Her olayı kendi üzerinde düşünmek gerekir düşünüyorum ben bu konuda arkadaşlarımın takdir yetkisine karışmak istemiyorum uygun görülmüştür çıkartılmıştır ben olsaydım ne yapardım falan bir cevap olur onun için cevap vermek istemiyorum dedi."

Bu diyalogdan, Erhan Tuncel'de, Trabzon Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğünde yaşanan yönetim değişikliğinin kendisinin YİE'likten ilişığının kesilme sürecini başlattığı kanaatinin oluştuğu sonucu çıkarılmaktadır.

Ayrıca, yeni gelen kadronun mevcut YİE'nin irtibatını sağlam tutmak adına ne tür arayışların içine girdiği, bu arayışlar sonunda ne tür yöntemler denendiği ve buna rağmen neden başarısız olduğunun da açıklığa kavuşturulması gerektiği düşünülmektedir. Nitekim, 19.01.2007 tarihinde cinayetin işlenmesinden sonra Erhan Tuncel'den bilgi alabilmek için Trabzon'dan ayrılmış ve Bayburt'ta görev yapan Muhittin Zenit'ten yardım istenilmek zorunda kalmıştır.

Bu itibarla, cinayet işleyeceğine ilişkin istihbarat alınan Yasin Hayal'in fiziki takibinin yapılmaması yanında, başkaca bir önlem alınmadan ve bir başka YİE temin edilmeden, Erhan Tuncel'in YİE'likten çıkarılması hususları üzerinde durulması gereken şüpheli bir durum olarak görülmektedir.

6- Erhan Tuncel'den elde edilen istihbaratın yeterince üzerinde durulmamasında Ercan Demirin yaklaşımının etkisinin araştırılması

Trabzon İstihbarat Şube Müdür yardımcısı Ercan Demir'in Erhan Tuncel'e olan yaklaşımının da üzerinde durulması gerektiği ve gerekli önlemlerin alınmamasında bu tavrın etkili olup olmadığının araştırılması gerektiği değerlendirilmektedir.

Nitekim Erhan Tuncel'in Başbakanlık Müfettişlerine verdiği 12.04.2008 tarihli ifadesinde yer alan, "... Ercan ağabey bana, 'Yasin'in kafasından bu olayı sileceksin, bunları sen uyduruyorsun' dedi, Ercan Müdür bana bu konu hakkında yeterince çalışmadığımı söyledi, ben yeterince çalıştığımı düşündüğüm için bu söze çok alındım..." şeklindeki beyanı, yine Erhan Tuncel'in 25.01.2007 tarihinde İstanbul TEM Şube Müdürlüğünde görevli polislerce kaleme alınan tutanakta geçen, "...Hatırladığım kadarıyla 2006 yılı Temmuz ayı sonlarında Ö.... Komiser askere gitti. Trabzon istihbarat Şube Müdürü değişti ve benimle ilgilenmesi için Trabzon istihbarat Şube Müdürlüğünde görevli M isimli başka bir şahsı görevlendirdiler. Bu arada Zeynel Abidin Yavuz ortadan kayboldu. Bu durumu Trabzon istihbarat Şube Müdürüne sözlü rapor ettim. Sonra M.... isimli görevli ve renkli gözlü Müdür yardımcısı ile görüştüm. **Renkli gözlü Müdür Yardımcısı bana -ne verdin lan kendi kafanda senaryo yapıyorsun, benim 25 yıllık deneyimim var yeme bizi- dedi. Ayrıca aynı Müdür Yardımcısı bu olayları kendi hayal gücümle ürettiğimi ve Yasin Hayal'e bulaştırdığımı, bunları kesinlikle Yasin Hayal'in kafasından silmemi, bu olayı kendilerine karşı koz olarak kullandığıma inandığını, bundan vazgeçmemi, Yasin Hayal konusunu da artık sona erdirmemi istiyordu. Net bir şekilde Yasin Hayal'in kafasından Hrant Dink'i öldürme fikrini silmemi istiyordu...**

... Bu dönem içerisinde Tuncay Uzundal benimle kalmak istiyordu. Ben Emniyete Tuncay Uzundal diye bir arkadaşım olduğunu, bu şahısla ara ara görüşmeleri gerektiğini, telefon numarasını verdim. Tuncay'ın daha önceki evine Jandarmada görevli arkadaşları geliyordu. Havaalanının giriş kapısının karşısından arabayla geçerken ben Tuncay ile aynı eve çıkayım mı dedim, Memduh, bana 'sen bilirsin, bizi ne ilgilendirir' dedi. Bu görüşmeden iki ay sonra Ercan Müdür gelerek bana 'Jandarmayla ilişkini kes, bunlarla niye görüşüyorsun' diye sordular. Hâlbuki ben onlara Tuncay'ın Jandarmadan görüştüğü arkadaşları olduğunu zaten söylemiştim..."

şeklindeki beyanı ile,

Engin DİNÇ'in 03.06.2011 tarihinde DDK'ta alınan, "...Erhan ile ilgili arkadaşların bazı sıkıntılar bildirmesi üzerine ben Muhittin'in yanına bir rütbeli görevlendirdim. Buluşmalara bir rütbeli gitmesi yönünde emir verdim. Ercan DEMİR veya Özkan MUMCU Muhittin'in yanında buluşmalara gidiyordu, Ercan bu elemanın çalıştırılması konusunda muhalefet ediyordu,..."

şeklindeki beyanı birlikte değerlendirildiğinde Ercan Demir'in tavrı önem kazanmaktadır.

Erhan Tuncel 14. Ağır Ceza Mahkemesindeki 02.07.2007 tarihli duruşmada verdiği savunmasında kendisine emir gelmediği için kendisinin ciddiye alınmadığını düşündüğünü ifade etmiştir.

İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesinde görülen cinayet davasının 13.10.2008 tarihli duruşmasında Ercan DEMİR ile müdahil avukatları arasında geçen ve tutanaklara yansıyan beyanlar aşağıda verilmiştir;

"Müdahiller vekili Av. Hakan Bakırcıoğlu söz aldı;

Şimdi Mülkiye Müfettişlerine, idari soruşturma sırasında verdiğiniz bir ifade var diyorsunuz ki Erhan Tuncel ile görüşme yapan personelimin gerekse son dönem edindiğimizi intibadan Erhan Tuncel'in yalan söylemeye meyilli bir kişi olduğu gerçek dışı bilgi verdiği kanaatimiz olmuştur Erhan Tuncel'in hangi davranışları size bunu uyandırdı, hangi yalanını gördünüz dedi.

Tanık söz aldı; *Sorunuza soru olarak cevap vereceğim arkadaşlarınızı hangi kriterle yürütürsünüz, bir süreçtir bir konuda yanlış beyanını algıladığınız duyarsınız görürsünüz, birgün eksik bilgi verir bir gün farklı olduğunu değerlendirdiğiniz belki öyle bir şey yoktur ama bu bir süreçtir görevli arkadaşlarımin kanaatidir bende de bu kanaat üç aşağı beş yukarı oluşmuştur ancak Erhan Tuncel yalancıdır ya da yalancı değildir olayı değildir konu bir süreçtir dedi.*

Müdahiller vekili Av. Hakan Bakırcıoğlu söz aldı;

Erhan Tuncel'in gerçekleri aktarmadığına dair intiba oluştu tahminen hangi tarihler dedi.

Tanık söz aldı; *Nisan'daki işte bu konuyla ilgili ikazlarımızın talimatımızın olduğu dönemi takiben bu tip sorunlar daha belirginleşmeye başlamıştı diyebilirim dedi.*

Müdahiller vekili Av. Hakan Bakırcıoğlu söz aldı;

Hrant Dink cinayetini ciddiye aldınız ülke açısından sakıncalı olabileceği değerlendirmesini yaptınız İstanbul'a bildirdiniz İstihbarat Daire Başkanlığına bildirdiğiniz, istihbarat elemanının Erhan Tuncel o da güvenilirmez başka bir yardımcı eleman temin etme yoluna gittiniz mi yada var olan herhangi bir istihbarat elemanınızı bu konuda çalıştırmaya başladınız mı dedi.

Tanık söz aldı; *Dediğim gibi zaman alan bazen başarısız olduğunuz bazen tamamlayamadığınız bazen bolca elde ettiğiniz süreci değerlendirmektedir sanıyorum arkadaşlarımızın çalışması olmadı ama bunun yanı sıra sondaj usulü dediğimiz değişik zamanlarda takiptir mümkün olduğunca teknik bir çalışma olmuştur ama somut bir sonuç alınamamıştır dedi.*

...

Katılan vekili Av. Keziban Hatemi söz aldı; *Ne zaman görevine son verildi.*

Tanık söz aldı; *yazının yazıldığı tarih Kasım diye hatırlıyorum ancak Mayıs'dan sonra bir sorun var yani bir uyşamama var bir yanlış bir eskisi gibi seri bir artış sözkonusu değil, ama nihayetlendirme Kasım ayı."*

Bu beyanlardan, 2006 yılının Nisan-Mayıs aylarından sonra YİE Erhan Tuncel ile ilgili Ercan DEMİR'de olumsuz kanaatin oluştuğu ve Erhan Tuncel'in yerine eleman temin etme hususunda da bir çalışma yapılmadığı anlaşılmaktadır.

Bilindiği üzere Yasin Hayal'in Mc Donalds eylemi, Erhan Tuncel'in elemanlaştırılması, Erhan'ın YİE'lik durumuna son verilmesi ve Hrant Dink cinayetinin işlendiği sürecin tamamında Ercan DEMİR Trabzon Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğünde görevlidir. Reşat ALTAY göreve başladıktan sonra İstihbarat Şube Müdürü Engin DİNÇ'in yerine Faruk SARI atanmıştır. Faruk SARI döneminde de Ercan DEMİR Şubede görevlidir. Dolayısıyla Trabzon Emniyet İstihbaratın kurumsal hafızası durumundadır. Engin DİNÇ'in yerine atanan Faruk SARI'nın Trabzon'u ve konuları çok iyi bilemeyebileceği dikkate alındığında Ercan DEMİR'in bilgilendirmesine açık olması kaçınılmazdır. Bu durumda Yasin Hayal ve grubunun takip edilip edilmemesinden öncelikle Ercan Demir'in sorumlu olabileceği düşünülmekte, Erhan Tuncel'e Yasin Hayal'den uzak durmasını söylemesi de şüpheli bir beyan olarak değerlendirilmektedir.

Bu itibarla; Erhan Tuncel'in YİE'line son verilmesi ile Yasin Hayal ve grubunun takipsiz kalması ile ilgili sürecin, YİE Erhan Tuncel'e mesafeli olduğu da anlaşılan Ercan Demir'in yaklaşımları da dikkate alınarak araştırılması gerektiği değerlendirilmektedir.

Sonuç olarak; Trabzon İl Emniyet Müdürlüğü Görevlilerinin cinayeti ve nasıl işleneceğini bildikleri halde, cinayet hazırlığı yapanları gereği gibi takip edip engellemedikleri ve bu suretle memuriyet görevlerini yerine getirmedikleri hususunda yeterli ve makul şüphe niteliğinde bilgi ve belge bulunduğu anlaşılmaktadır.

Bu iddia ile ilgili olarak İçişleri Bakanlığı Müfettişlerince düzenlenen ön inceleme Raporunda Trabzon Emniyet görevlilerinin bir kusur olmadığı sonucuna varılmış, Başbakanlık Müfettişlerinin Raporunda ise tespit edilen bazı fiillerin soruşturulması talebi üzerine

Raporda ileri sürülen iddialarla ilgili olarak yeniden Mülkiye Müfettişlerince Araştırma Raporu düzenlenmiş, ancak yine Trabzon Emniyet personelinin incelenen iddialar yönünden görevini yerine getirdiği kanaatine ulaşılmıştır.

Ayrıca, ön inceleme sonunda soruşturma izni verilmemesine dair karara karşı idari yargı nezdinde itiraz edildiği, itirazları inceleyen idari yargı mercilerinin de Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlilerinin yargılanmalarına gerek olmadığına karar verdiği görülmüştür.

Hal böyle iken; maktul Hrant Dink'in mirasçıları ve avukatları tarafından Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine açılan dava sonucunda Trabzon Emniyet görevlilerinin cinayetin işleneceğini bildikleri halde buna engel olmadıkları ve görevlerini yerine getirmediklerine karar verilmiş ve Ülkemiz tazminata mahkûm edilmiştir.

Ayrıca, Başbakanlık ve İçişleri Bakanlığı müfettişlerince düzenlenen söz konusu raporlarda özellikle

-Yasin Hayal'in Trabzon'dan İstanbul'a gidip gitmediği, gitti ise takibinin yapıp yapılmadığı, grubun fiziki olarak takip edilip edilmediği,

-Erhan Tuncel'in Ogün Samast'ı öğrendikten sonra mermi temin etme girişimlerini Trabzon Emniyeti İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlilerine bildirmek için görüşme girişimlerinin olumsuz cevaplandırılıp cevaplandırılmadığı,

-Cinayet öncesi teknik takibe alınan Yasin Hayal ve Erhan Tuncel'in görüşmelerinin cinayet öncesinde çözümlenip çözümlenmediği ve değerlendirmeye alınıp alınmadığı,

-Erhan Tuncel'in YİE'liğine son verildikten sonra oluşan istihbarat eksikliğini gidermek için başka eleman temin yoluna gitmek için çaba sarf edilip edilmediği gibi

hususlarının rapor kapsamında olmadığı ve/veya yeterince araştırılmadığı değerlendirilmiş ve özellikle söz konusu hususlar başta olmak üzere bazı iddialar bu kısımda incelenmiştir.

Ayrıca, Trabzon Emniyet Müdürlüğünde 2006 yılının ikinci yarısından itibaren yaşanan görev değişikliğinden sonra Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlilerinin kendilerine ihbar edilen bir cinayetin işlenmesine engel olamadıkları ve/veya olmadıkları anlaşılmıştır.

Dolayısıyla, Trabzon Emniyet Personeli hakkında ileri sürülen, daha önce Mc Donalds'a bomba atmaktan yargılanmış ve hüküm giymiş Yasin Hayal tarafından Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'e yönelik suikast düzenleneceği yönünde İstanbul Emniyet Müdürlüğüne 17.02.2006 tarihinde yazdığı yazının akıbetini takip etmediği ve edindiği bilgiler doğrultusunda

herhangi bir işlem yapmadığı gibi Yasin Hayal ve arkadaşlarını takip etmek konusunda etkili yöntemler geliştirmediği iddialarının araştırılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Bu itibarla; Trabzon Emniyet görevlileriyle ilgili olarak; cinayeti ve nasıl işleneceğini bildikleri halde cinayet hazırlığı yapan grubu yeterince takip etmedikleri ve cinayete engel olmadıkları ve bu suretle memuriyet görevlerini yerine getirmedikleri hususunda yukarıda yer verilen bilgi ve ifadeler (Yasin Hayal'in Trabzon'dan İstanbul'a gittiği, İstanbul'a gitmesine rağmen Trabzon'dan İstanbul'a gidişinin fark edilemediği, -Erhan Tuncel'in Ogün Samast'ı öğrendikten sonra mermi temin etme girişimlerini Trabzon Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlilerine bildirmek için görüşme girişimlerinin olumsuz cevaplandırıldığı, -cinayet öncesi teknik takibe alınan Yasin Hayal ve Erhan Tuncel'in görüşmelerinin cinayet öncesinde çözümlenmediği ve değerlendirmeye alınmadığı, -Erhan Tuncel'in YİE'liğine son verildikten sonra oluşan istihbarat eksikliğini gidermek için başka eleman temin yoluna gitmek için çaba sarfedilmediği; fiziki takip yapıldığı belirtilmesine rağmen Yasin Hayal ve grubunun takip edildiğine dair bir rapor sunulmadığı) çerçevesinde, yeterli makul şüphe bulunduğu değerlendirilmektedir.

İDDİA 2- Erhan Tuncel'in Mc Donalds bombalaması soruşturması dışına çıkarılarak YİE yapıldığı hususu.

Erhan Tuncel'in Mc Donalds bombalamasına karıştığıının emniyet görevlilerince bilindiği halde bu hususun gizlendiği ve karşılığında Erhan Tuncel'e YİE olmasının teklif edildiği ve Erhan Tuncel'in emniyet adına Yardımcı İstihbarat Elemanı olmaya razı edilerek soruşturma dışına çıkarıldığı ve YİE yapıldığı iddiasının daha önce yargıya intikal ettirildiği, Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığınca yapılan soruşturmada eldeki bütün ifade ve delillerin değerlendirilmesi sonucunda kovuşturmaya yer olmadığına karar verildiği görülmüştür.

Öte yandan, İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesinde yargılanan Erhan Tuncel, Mc Donald's bombalaması olayı nedeniyle yargılanmış ve 17.01.2012 tarihinde verilen Kararla mahkûm edilmiş, ancak söz konusu yargılamada yukarıda belirtilen iddialar ile ilgili herhangi bir tespit yapıldığına ilişkin bir kayda ve alınmış bir Karara rastlanılmamıştır.

İDDİA 3- Hrant Dink'in Yasin Hayal tarafından öldürüleceğine ilişkin olarak alınan istihbaratın ve bu konuda yapılan çalışmaların Trabzon İl Emniyet Müdürü Reşat Altay'a iletilmediği hususu.

Cinayetin işlendiği tarihte Trabzon İl Emniyet Müdürü olan Reşat ALTAY talimatla Fatih C. Başsavcılığında verdiği 28.03.2011 tarihli ifadesinde;

"...Trabzon Emniyet Müdürü olarak görev yaptığım dönem içerisinde İstihbarat Şube Müdürleri Engin Dinç ve Faruk Sarı tarafından Hrant Dink'e, suikast yapılacağı konusunda tarafıma herhangi bir bilgi aktarılmamıştır.

Trabzon'da emniyet müdürü olarak atandıktan sonra emniyetin tüm birimlerinden çalışma alanları ile ilgili brifingler aldım. Bu birimlerin hiçbirisinden Terörle Mücadele Şubesi ve İstihbarat Şubesi de dahil olmak üzere Yasin Hayal ve Hrant Dink konusunda herhangi bir bilgi almadım.

...Trabzon'da görev yaptığım sırada İstihbarat Şube Müdürü Engin Dinç ... Şube Müdürümlle yaptığım görüşmelerde, Erhan Tuncel'in, Hrant Dink konusunda herhangi bir biçimde bilgi aktardığına dair bana bir açıklama yapılmadı. Aynı şekilde Erhan Tuncel'in yardımcı istihbarat elemanı olarak görevden çıkarılmasının gündeme geldiği dönemde bu şahsın Hrant Dink ile ilgili emniyete bilgi getirdiğine dair tarafıma herhangi bir bilgi verilmemiştir...

...Hrant Dink hakkında Yasin Hayal isimli şahıs tarafından yapılması planlanan suikast konusunda bir emniyet müdürü olarak bilgilendirilmem gerekiyordu. Ancak böyle bir bilgilendirilme yapılmamıştır.

Olaydan çok sonra öğrendim kadarıyla cinayetin hemen akabinde İstihbarat Şube elemanları Erhan Tuncel ile irtibat kurup şubeye getirmişler, 14 saat boyunca şubede kalmıştır. Ancak benim bu konuda bilgilendirilmem söz konusu olmamıştır. Erhan Tuncel'in istihbarat şube müdürlüğünde bulunduğundan 14 saat boyunca orada kaldığından haberim olmamıştır.

.....Hrant Dink'e yönelik cinayet hazırlıklarından hiçbir şekilde haberim olmamıştır. Bu cinayet bölgesinde, bu hazırlıklar konusunda bilgilendirilmiş olsaydım her türlü tedbiri alırdım. Örneğin fiziki ve teknik takip kararları alır uygulamaya koyardım. İcap etmesi halinde diğer illerle ve Ankara Daire Başkanlığıyla irtibat kurardım. Yoğun çalışmalar yapar her halükarda eylemin önüne geçilmesine yarayacak her türlü tedbiri alırdım. Bu anlamda icap etmesi halinde Yasin Hayal ve üye olduğu belirtilen örgüte yönelik operasyon yapardım..."

Diyerek YİE Erhan Tuncel'den elde edilen "Yasin Hayal tarafından Hrant Dink'e yönelik ses getirici eylem yapılacağı" istihbaratının kendisiyle hiçbir şekilde paylaşılmadığını, bahse konu istihbarattan kendisinin haberdar edilmediğini, bahse konu istihbarat kendisine aktarılmış olsaydı örgüte yönelik operasyon yapacağını, cinayetin önüne geçebileceğini ve her halükarda eylemin önüne geçilmesine yarayacak her türlü tedbiri alacağını söylemiştir.

Aynı şekilde Reşat Altay'ın TBMM İnsan Hakları Komisyonuna " Eğer birisi "ben Emniyet Müdürü Reşat beye bilgi verdim, bu meseleden ilgisi haberi vardı" derse ben hemen her şeyi bırakırım. ...İstihbarat şubeden aldığım brifingde de Hrant Dink olayından hiç söz edilmedi." Şeklinde açıklamalar yapmıştır.

Buna karşın dönemin Trabzon Emniyet İstihbarat Şube Müdürü Engin DİNÇ'in İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesinde görülen cinayet davasının 13.10.2008 tarihli duruşmasında tanık sıfatıyla bilgisine başvurulurken Müdahiller vekili Av. Hakan Bakırcıoğlu ile arasında geçen diyalog tutanaklara aşağıdaki şekilde yansımıştır;

"Müdahiller vekili Av. Hakan Bakırcıoğlu söz aldı:

Hrant Dink'e dönük yapılan çalışma Yasin Hayal'ler kimlerse bu Reşat Altay'ın bilgisine sundunuz o zaman değil mi dedi.

Tanık söz aldı; Doğrudur dedi.

...

Müdahiller vekili Av. Hakan Bakırcıoğlu söz aldı:

Reşat Altay'ın bahsettiği dönem tam bu Mayıs-haziran dönemine ilişkindir dedi.

Tanık söz aldı; Az önce söylediğiniz gibi Reşat müdürüme sözlü olarak bazı şeyler aksettirmişiz biz emniyet müdürümüz geldiği zaman Şubemize de geldi örgütlerle ilgili ilimizdeki yasadışı veya işte diyelim ona yakın yapılanmalarla ilgili brifing verildi bizim Şubemizde ayrıca şifahen de konu önemli diye o bilgileri aktarmış olabilirim zaten Reşat Müdürüm ifade etmiş o bilgileri verdiğimizizi söylemiş dedi."

Bu beyanlardan gerek Hrant Dink'e yönelik yapılacak eyleme ilişkin alınan istihbaratın gerekse bu eylemde Yasin Hayal'in durumunun Reşat ALTAY'a aktarıldığı anlaşılmaktadır.

Ayrıca Engin DİNÇ'in 3 Haziran 2011 tarihinde DDK'da alınan beyanında;

"Reşat ALTAY'a Trabzon'da göreve başladıktan bir müddet sonra istihbarat şubesinde brifing verdik, istihbarat şubede bir Powerpoint hazırlayarak detaylı bir bilgi aktardığımızı hatırlıyorum, şubedeki tüm faaliyetlerimizi anlattık, Faruk Sarı göreve başladığında şubedeki tüm bilgileri kendisine aktardım. Faruk ile birlikte 20-25 gün çalıştık bu süre içinde bildiklerimi ve bütün irtibatlarımı ve deneyimlerimi kendisine bildirdim. Yardımcı istihbarat elemanı olarak kimler varsa onlar hakkında da bilgi aktardık. Bu çerçevede Yasin Hayal, Erhan Tuncel ve Hrant Dink ile yapılan çalışmaları da Faruk Sarı'ya bildirdiğimi hatırlıyorum. Reşat ALTAY'a yaptığımız Powerpoint sunumu toparlayan şube müdür yardımcısı Hasan DURMUŞOĞLU ve diğer rütbeli arkadaşlar da yanımızda idi." demiştir.

Engin DİNÇ bu ifadesinde, Şubedeki tüm faaliyetlerle ilgili Reşat ALTAY'a bilgi aktardıklarını, brifingi hazırlayan Şube Müdür Yardımcısı Hasan DURMUŞOĞLU olduğunu ve bütün rütbeli personelin sunum esnasında hazır bulduklarını söylemektedir. Engin DİNÇ'in doğrudan bir İl Emniyet Müdürünü suçlamaktan çekinmekle birlikte, Şubedeki tüm faaliyetlerle

İlgili bilgi aktardıklarını ifade etmek suretiyle üstü örtülü olarak Hrant Dink'e eylem yapılacağına dair istihbarat hakkında da bilgi verdiklerini belirtmektedir. Ayrıca, kendisinden sonra İstihbarat Şube Müdürlüğü görevini yürüten Faruk SARI'ya, gerek Erhan Tuncel'in durumu gerekse Hrant Dink' yönelik alınan istihbarat hakkında bilgi verdiğini de beyan etmektedir.

Şube brifinginde mevcut bilgi ve faaliyetlerin İl Emniyet Müdürüne aktarılması, olması gereken bir durumdur. Ermeni Cemaatinin önde gelen isimlerinden biri olan Hrant Dink'e yönelik eylem istihbaratı önemli bir bilgidir ve İl Emniyet Müdürüne aktarılması gerekmektedir. Aksi bir durum, yani İl'e yeni atanan İl Emniyet Müdürüne Şube brifinginde bu bilginin verilmemiş olması sorumluluk gerektirecek bir ihmali niteliği taşımaktadır.

Bu hususun açıklığa kavuşturulması iki açıdan önemlidir. Eğer bilgi Reşat Altaya aktarılmasına rağmen bu husus İl Müdürü düzeyinde takip edilmedi ise istihbaratın somutlaştırılmaması ve operasyonel bir düzeye getirilememesinde en azından takip ve denetim görevinin yerine getirilmemesi suretiyle bir sorumluluktan, takip ve denetim görevini yerine getirmekteki ihmalden söz edilebilecektir. Eğer bu bilgi Reşat ALTAY'a aktarılmadı ise bu durumda da gerek Şube brifingini sunan Engin DİNÇ gerekse Erhan Tuncel'in YİE durumuna son verilirken İstihbarat Şube Müdürü olan Faruk SARI'nın sorumlu olduğu iddia edilebilecektir.

Dolayısıyla; Reşat ALTAY göreve başladıktan sonra ve Erhan Tuncel'in YİE durumuna son verilme aşamasında, alınan istihbarat, Yaşin Hayal'in faaliyetleri ve Erhan Tuncel'in fonksiyonu hakkında İl Emniyet Müdürüne bilgi aktarılıp aktarılmadığının, eğer bilgi aktarılmış ise bilginin gereğinin yapıp yapılmadığının araştırılması gerektiği değerlendirilmektedir.

İDDİA 4- Trabzon Emniyet Müdürlüğü personelinin Hrant Dink'in öldürüleceğine ilişkin edindikleri istihbaratı Trabzon Valiliği ve Trabzon İl Jandarma Komutanlığı ile paylaşılmadığı hususu.

Asayiş saati uygulamasını düzenleyen "Jandarma Teşkilatı Görev ve Yetkileri Yönetmeliğinin" 146/1. maddesi ile Emniyet ve Asayiş İşlerinde İl, İlçe Ve Bucaklardaki Jandarma Ve Emniyet Ödevlerinin Yapılması ve Yetkilerinin Kullanılması Suretini ve Aralarındaki Münasebetleri Gösterir Yönetmeliğin 4/a-1. ve 4/a-2. maddelerinde; "emniyet ve asayiş saati toplantısında, Jandarma iç güvenlik birlik komutanları ve en büyük polis amirlerinin (24) saat içinde kendi görev ve sorumluluk bölgelerinde meydana gelen bütün olayları ve aldıkları haberleri, malumatları, bunlara karşı alınan veya alınması gerekli bulunan tedbirleri ve önerilerini hem İl Valisine hem de birbirlerine bildirecekleri" hükmüne bağlanmış bulunmaktadır.

İçişleri Bakanlığının 9.3.2005 tarihli ve 2005/24 sayılı Genelgesinde de emniyet ve asayiş toplantılarının düzenli olarak yapılmadığı, toplantı yapılmış gibi tutanak düzenlendiği ve bu konuda gerekli hassasiyetin gösterilmediği belirtilerek, Mülki İdare amirleri, emniyet ve jandarma kuvvetleri arasındaki birlik ve koordinasyonu sağlamada önemli bir yer tutan emniyet ve asayiş toplantılarının zamanında ve aksatılmadan yapılması, güvenlik güçlerinin asayiş olaylarını üst amirleriyle değerlendirerek çözüm önerileri üretmeleri ve süratle gerekli tedbirleri almaları hususunda uyarılmıştır.

Buna göre, YİE Erhan Tuncel'den edilinen istihbari bilgilerin, İl asayiş toplantısında Trabzon Valiliği ve Trabzon İl Jandarma Komutanlığı ile paylaşılması gerekmekte iken bunun yapılmadığı anlaşılmaktadır.

Konuyla ilgili olarak İçişleri Bakanlığı Mülkiye Müfettişlerince Düzenlenen 09.11.2009 tarih ve 80/77, 103/45 sayılı Araştırma Raporunda, "Bütün çalışmalara rağmen, elde edilen -Yasin Hayal tarafından Hrant Dink'e yönelik ses getirici eylem yapılacağı- bilgisinin istihbarat teknik ve metotları ile doğrulanamadığı ve ham istihbari bilgi niteliğinde kaldığı; ham istihbari bilgi niteliğinde kalan bilgi ile de Planlı İstihbarat Operasyonu çalışmasının yapılamadığı" yönünde kanaat belirtilerek, Trabzon Emniyet personeli hakkında herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığı görüşü belirtilmiştir.

Ancak yukarıda ilgili bölümde yapılan açıklama ve değerlendirmelerde, Erhan Tuncel'den alınan bilgilerin ham olmadığı, teyit çalışması yapılan, yorumlanan, kaynağı belli istihbari bilgiler olduğu kanaatine varılmış bulunmaktadır.

Bu nedenle, Yasin Hayal tarafından, İstanbul ilinde Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'e suikast düzenleneceği yönünde Yardımcı İstihbarat Elemanı (YİE) Erhan Tuncel'den alınan ve 15.02.2006 tarihinde değerlendirilmesi yapılan istihbari bilgi gereği için dönemin Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlileri tarafından İstanbul Emniyet Müdürlüğüne gönderildiği, ancak olayın Jandarma Komutanlığı yetki alanı olan Pelitli'de mukim kişilerle ilgili olmasına rağmen, alınan istihbaratın İstanbul Emniyet Müdürlüğüne gönderilip Trabzon Valiliği ve Trabzon Jandarma Komutanlığı ile paylaşılmadığı anlaşılmıştır. Trabzon Jandarma Komutanlığının tespit edilen ve yargılanan ihmalleri ile birlikte düşünüldüğü zaman söz konusu bildirmeme şeklindeki gerçekleşen davranışın izaha muhtaç olduğu değerlendirilmiştir.

İDDİA 5- Trabzon Emniyet Personelinin Hrant Dink adlı vatandaşın korunması hususunda sorumluluklarını yerine getirmediği hususu.

İçişleri Bakanlığı Mülkiye Müfettişlerince düzenlenen 05.02.2007 tarih, 138/12, 92/11 sayılı Araştırma Raporunda,

"Trabzon Emniyet Müdürlüğünden Hrant Dink'in öldürüleceğine dair gelen yazının İstanbul Emniyet Müdürlüğünce çok ciddi ele alınması gerekirken, yapılan işlemlerin yeterli olmadığı ve koruma tedbirlerinin alınmadığı, AGOS Gazetesi Genel yayın Yönetmeni Hrant Dink'in 19.01.2007 tarihinde öldürüldüğü anlaşıldığından, -İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah ve İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler haklarında Ön İnceleme ve disiplin soruşturması yapılması gerektiği, İstihbarat Daire Başkanlığı ve Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlilerinin üzerine atılacak herhangi bir kusur bulunmadığı"

Kanaatine yer verilmiştir.

İçişleri Bakanlığınca, koruma görevinin yerine getirilmesi için üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmediği iddiasıyla ilgili İstanbul Emniyet Müdürlüğü görevlileri hakkında ise ön incele yaptırılmış ve sorumluluğu olduğu değerlendirilen bazı görevliler hakkında da soruşturma izni verilmiştir.

Ancak, Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlileri açısından anılan iddia ile ilgili ön inceleme yapılmamıştır.

İl Emniyet Müdürlükleri Koruma Şube Müdürlüklerince, şahıs koruma programları, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 20. maddesine istinaden çıkartılan Koruma Hizmetleri Yönetmeliğinin ilgili maddelerine göre sağlanmaktadır.

Koruma Hizmetleri Yönetmeliğinin,

"10. Maddesinde: Talepleri halinde korumaya alınacak diğer şahıslar.

Terör ve anarşi ile mücadelede suçların aydınlatılmasına yardımcı olan itirafçı, tanık ve ihbarcılar ile terör odaklarının açık hedefi haline gelen veya getirilen kişiler, yakınlarının durumu sebebiyle can güvenliği bulunmayan kişiler, tehdit altında bulunan yabancı misyon temsilcileri ile diğer yabancı şahıslar, 6,7 ve 8 nci maddelerde sayılan görevlilerin birinci derecede akrabaları ile çeşitli sebeplerle can güvenliklerinin ciddi ve harici tehdit altında olduğu anlaşılanlar, talepleri üzerine korumaya alınabilirler.

11. Maddesinde: Korunması istihbari birimlerce talep olunanlar.

Hayatının ciddi biçimde tehdit altında bulunduğu Millî İstihbarat Teşkilatı ile diğer istihbarat birimleri tarafından tespit edilenler ve korunmaları zaruri görülenler, bu kuruluşların teklifi üzerine güvenlik birimlerince, talepleri aranmaksızın korumaya alınır.

12. Maddesinde: İl Koruma Komisyonu

İl Koruma Komisyonu; vali veya görevlendireceği vali yardımcısının başkanlığında, emniyet müdürü, il garnizon komutanı, il jandarma komutanı, Millî İstihbarat Teşkilatı temsilcisi

merkez komutanı veya temsilcileri ile koruma şube müdürü ve varsa koruma birlik komutanından oluşur.

13. Maddesinde: Merkez Koruma Komisyonu

Merkez Koruma Komisyonu, İçişleri Bakanı Müsteşarı veya Müsteşar Yardımcısının başkanlığında, Genel Kurmay Başkanlığı, Adalet Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcileri ile Emniyet Genel Müdürlüğü Terörle Mücadele ve Harekat Dairesi Başkanı, İstihbarat Dairesi Başkanı veya temsilcileri ile Koruma Dairesi Başkanından oluşur.

Taleplerine bakılmaksızın korunacakların koruma şekillerini tespit eder.

14. Maddesinde:

6.maddede sayılanlardan emrinde güvenlik birimi bulunanlar, koruma kararı olmaksızın mahalli güvenlik güçleri ile koordine edilerek müştereken özel korumaya alınır. Emrinde güvenlik birimi bulunmayanların koruma şekilleri, İl Koruma Komisyonu kararı aranmaksızın Merkez Koruma Komisyonunca belirlenir.

7, 8, 10. ve 11. maddelerde sayılanların koruma şekilleri İl Koruma Komisyonunca belirlenir. Hakkında tehdit bilgi ve belgesi bulunmayanların koruması kaldırılır.

İl Koruma Komisyonu kararına karşı yapılan itirazlar, Merkez Koruma Komisyonunda değerlendirilerek karar bağlanır.

Merkez Koruma Komisyonunun aldığı kararlar kesindir.

15. Maddesinde: Talepleri halinde korumaya alınacakların korumaya alınma esaslarının belirlenmesi.

8. ve 10. maddeler gereğince korumaya alınmaları talebe bağlı olan kişiler, can güvenliklerinin tehlikede olduğunu kanıtlayacak bilgi ve belgelerle buldukları yer Valiliğine müracaat ederler. Muvazzaf ve emekli askeri personelin koruma talebi ise Garnizon Komutanlığı aracılığı ile Valilik Makamına intikal ettirilir.

Müracaat üzerine ilgili makamlarca gerekli inceleme ve araştırmalar yapıldıktan sonra kişi hakkında düzenlenen dosya, değerlendirilmek üzere İl Koruma Komisyonuna gönderilir.

8,10 ve 11. maddelerde sayılanlara, ilgili komisyonların tespit ettiği koruma şekline göre 22. maddede belirtilen sorumlu birimlerce koruma sağlanır. Korunmasına karar verilen kişinin kaç kişi ile korunacağı, İl Koruma Komisyonu kararında belirtilir.

16.Maddesinde: Komisyonların karar almada göz önünde bulunduracağı esaslar

Bir kimsenin korumaya alınıp alınmamasına veya korumasının devamına gerek olup olmadığına dair komisyonların yapacağı incelemede; kişinin terör örgütlerinin açık hedefi haline gelmiş veya getirilmiş olup olmadığı veya herhangi bir sebeple can güvenliğinin bulunup bulunmadığı ve bu konuda resmi makamlarca düzenlenmiş raporlar, yapılmış tehditler, basın ve kamuoyuna intikal eden bilgi ve belgeler değerlendirilerek; talepte bulunan kişinin korumaya alınmasına gerek olup olmadığına veya talepte bulunan kişinin maruz bulunduğu tehdidin önemi, talebi, durumu ve eldeki imkanlar dikkate alınarak 4.madde de belirtilen koruma şekillerinin birinin uygulanmasına karar verilir.

Koruma talep eden kişinin terör örgütlerince tehdit edildiğini veya hayati tehlike içerisinde olduğunu gösterir somut verilerin bulunmaması halinde, ilgili komisyonlarca istek reddedilir.

7, 8, 10 ve 11. maddelerde sayılanların koruma kararları İl Koruma Komisyonunda görüşülerek Vali, 6. maddede sayılan görevlilerin koruma durumları Merkez Koruma Komisyonunda görüşülerek Bakan **Olur'u ile kesinleşir.**

İlgili komisyonlarca, korumasının uygun görülmediğine veya kaldırılmasına karar verilenlerin koruma talepleri, yeni tehdit bilgi ve belgesi olmaması halinde bir yıl içinde ikinci defa görüşülemez.

İl Koruma Komisyonunda ilk defa alınan koruma kararları ayrı ayrı, Yönetmeliğin 19. maddesine göre her yıl gözden geçirilen kararlar ise liste halinde 15 gün içerisinde Merkez Koruma Komisyonu'na bilgi için gönderilir.

17. Maddesinde: Komisyonların çalışma esas ve usulleri.

Komisyonlar aşağıda belirtilen usul ve esaslara göre çalışırlar.

Komisyonlar başkanın çağrısı üzerine, belirtilen gün, saat ve yerde, komisyon başkanı dahil üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır.

Komisyonlarca, tehdidin ciddiyeti göz önünde bulundurularak 4 ncü maddede yer alan koruma çeşitlerinden birinin uygulanmasına karar verilir.

Merkez Koruma Komisyonu, İl Koruma Komisyonunca uygun görülen koruma şeklini değiştirebilir.

Kararlar açık oyla ve toplantıya katılan üyelerin oy çokluğu ile alınır. Oylamada çekimser kalınamaz. Oylarda eşitlik olması halinde, başkanın katıldığı tarafın oyu üstün sayılır.

Verilen kararlar toplantı esnasında gündemin karar hanesine yazılır ve toplantıya katılan başkan ve üyelerce imzalanır.

Komasyonların sekreteryaya raportörlük hizmetleri; İl Koruma Komasyonlarında Koruma Şube Müdürlüğü, bu şubenin bulunmadığı illerde bu hizmeti yürütmekle görevlendirilen Şube Müdürlüğüne, Merkez Koruma Komasyonunda Genel Müdürlük Koruma Dairesi Başkanlığına yerine getirilir.

18.Maddesinde: Komasyon Kararlarının Yürürlüğe Girmesi ve Kesinleşmesi.

İl Koruma Komasyonu kararları Vali, Merkez Koruma Komasyonu kararları Bakan Olur'u ile kesinleşir.

19. Maddesinde: Korumanın devamı ve kaldırılması.

Hakkında Özel Koruma kararı alınanların durumları iki yılda bir, diğer koruma kararı alınanların durumları ise her yılın Ocak ayında ilgili komasyonlarca gözden geçirilir.

Korumasının kaldırılmasını yazılı olarak talep edenlerin korumaları, hiçbir işleme tabi tutulmaksızın kaldırılır ve Bakanlığa bilgi verilir.

Talebi aranmaksızın korumaya alınanların koruma şekilleri, gerekli görülecek zaman ve hallerde ilgili komasyonlarca incelemeye alınarak uygun olan koruma şekli yeniden tespit edilir.

20. Maddesinde: Acil Durumlarda Koruma.

Koruma talebinde bulunan şahısların koruma talepleri incelenip karara bağlanıncaya kadar geçecek süre içinde, korunacak kişinin can güvenliğinin bulunmadığını gösteren bilgi ve belgelerin resmi makamlarca önceden tespit edilmesi halinde, ilgili Valiliklerce, koruma tedbirleri derhal kaldırılır. Bu tedbirler yetkili komasyonlarca incelenip aksine bir karar verilinceye kadar devam eder.

22. Maddesinde: Sorumluluk.

Bu Yönetmelik ve bu Yönetmeliğe göre çıkartılacak yönergelerde belirtilen koruma tedbirlerinin yerine getirilmesinden İl Emniyet Müdürü ve İl Jandarma Komutanı İl Valilerine karşı sorumludur."

Hükümleri bulunmaktadır.

Bu hükümler birlikte değerlendirildiğinde Hrant Dink hakkında koruma kararı verilebilmesi için ya Yönetmeliğin 10. Maddesine göre kendisi tarafından İstanbul Valiliğine koruma talebinde bulunulması veya Yönetmeliğin 11. Maddesine göre hayatının ciddi biçimde tehdit altında bulunduğu dair istihbarat birimlerince (MİT, Emniyet veya Jandarma İstihbarat) tespit yapıldıktan sonra korunmasının zaruri görülmesi ve istihbarat kuruluşların teklifi bulunması gerekmektedir.

Devlet Denetleme Kuruluna intikal eden bilgi ve belgelerin incelenmesi neticesinde, Gazeteci Hrant Dink'in öldürüldüğü 19.01.2007 tarihinden önce Koruma Hizmetleri Yönetmeliğinin 10. maddesi kapsamında İstanbul Valiliğine ulaşan herhangi bir koruma talebi dilekçesi bulunmadığı gibi, yine aynı yönetmeliğinin 11. maddesi kapsamında koruma altına alınmasının zaruri görüldüğüne dair istihbarat birimlerinden ulaşan herhangi bir resmi yazının da bulunmadığı anlaşılmıştır.

Diğer yandan, söz konusu 11. madde çerçevesinde, istihbarat birimleri, bir şahsın Hayatının ciddi biçimde tehdit altında bulunduğuna ilişkin istihbari bilgi elde etmeleri ve konunun ciddiyeti açısından kişinin korunmasının zaruri görülmesi halinde, bu şahıslar hakkında koruma tedbirlerinin uygulanması amacıyla İl Koruma Komisyonuna bu durumu iletmekle yükümlü bulunmaktadır.

Burada sorumluluğun belirlenmesi açısından İl Koruma Komisyonuna koruma talebini hangi birim/ilin intikal ettirmesi gerektiğini, bir diğer ifadeyle Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğünün mü? Yoksa İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğünün mü? Görevi olduğunun belirlenmesi gerekmektedir.

Emniyet Genel Müdürlüğü, İstihbarat Daire Başkanlığı Merkez ve Taşra Üniteleri Kuruluş Görev ve Çalışma Yönetmeliği'nin İl İstihbarat Şube Müdürlüklerinin görevlerini düzenleyen 38. Maddesinde "**Planlı istihbarat operasyonlarını yürütmek ve İl Emniyet Müdürlüğü icra birimleri arasındaki koordineyi sağlamak**" şeklinde açık hüküm bulunmaktadır. Yani Hrant Dink'in korunmasını sağlamanın, elde edilen istihbari bilginin icra birimi olan Koruma Şube Müdürlüğüne intikal ettirilmesi görevi doğrudan ve açık bir biçimde İl İstihbarat Şube Müdürlüklerinin görevidir. Buna göre Trabzon İl İstihbarat Şube Müdürlüğü YİE Erhan Tuncel kaynaklı olarak elde ettiği istihbari bilgiyi icra birimine intikal ettirmekle bizzat yükümlüdür. Burada İcra birimi İstanbul'dur. Dolayısıyla Trabzon, somut olayda koordinasyon açısından muhatabı olan İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğüne konuyu intikal ettirerek gerekli koordinasyon görevini yapmıştır.

Bu istihbari bilginin İstanbul'a gönderilmesi ile birlikte İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğünün öncelikle kendisine gelen istihbari bilgi ile ilgili olarak yetkisi dâhilindeki istihbari çalışmaları başlatması ve bu kapsamda elde edeceği bilgileri ilgili il olan Trabzon'a ve İstihbarat Daire Başkanlığına bildirmesi gerekmektedir. Bunun yanında, Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü tarafından İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğüne gönderilen yazı, koruma tedbirleri açısından harekete geçmeye yetecek bilgiler içermesi nedeniyle koruma tedbiri alınması için İstanbul Emniyet Müdürlüğünü İstihbarat Şube Müdürlüğüne

Müdürlüğünün ilgili icrai birim olan Koruma Şube Müdürlüğüne resmi yazıyla konuyu intikal ettirmesi gerekirdi.

Ancak İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğünün her iki işlemi de yapmadığı anlaşılmaktadır.

Bir diğer ifadeyle Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünce İstanbul Emniyet Müdürlüğüne yazılan 17.02.2006 tarih ve (482-2006) 027248 sayılı yazının içeriğinde Hrant Dink'e yönelik eylem yapılacağına dair yazı İstanbul Emniyet Müdürlüğünce gereği gibi değerlendirilemediğinden Yönetmeliğin ön gördüğü prosedür işletilmemiştir.

Öte yandan, Kurulumuza ulaşan ön inceleme raporlarında yer alan bilgilerden anlaşıldığı üzere, örneğin MİT İstanbul Bölge Başkanlığının 21.12.2005 tarih ve 3 nolu yazısı, İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünün 21.12.2005 tarih ve 22994-2005/210246 sayılı yazısı, Terörle Mücadele Şube Müdürlüğünün 20.12.2005 tarih ve bila sayılı yazılarına istinaden, 21.12.2005 tarihli İstanbul Valiliği Olur'u ile Orhan PAMUK hakkında "1 personelle yakın koruma" kararı alınabilmiştir.

Dolayısıyla eğer İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğü Trabzon'dan intikal eden bilgileri araştırıp değerlendirmeye tabi tutmuş olsaydı Orhan PAMUK örneğinde olduğu gibi koruma tedbiri alınması mümkün olacaktı.

Bu değerlendirmeler ve yukarıda verilen kanuni düzenlemeler ışığında, Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğün aldığı istihbaratı yetkili ve görevli İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğüne bildirdiği ve İstanbul Emniyetinin bu istihbaratta yer alan bilgileri araştırıp Trabzon'a geri dönüş yapmadığı dikkate alınarak İstanbul'da ikamet eden Hrant Dink'e koruma tedbirlerinin alınmamasında, Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlilerinin sorumluluğu bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

İDDİA 6- Trabzon İl Emniyet Müdürlüğü görevlilerinin şüphelilere ait dinleme kayıtlarını tam ve eksiksiz olarak İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına göndermediği, bu kayıtlardan bazılarının silmek suretiyle suç delillerinin yok edildiği, gizlendiği ve değiştirildiği hususu.

Dink ailesinin Kurulumuza gönderdiği yazı ekinde yer alan belgelerde, Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlileri ile ilgili şüphelilere ait dinleme kayıtlarını tam ve eksiksiz olarak İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına göndermedikleri, bu kayıtlardan bazılarını sildikleri, suç delillerini yok ettikleri, gizledikleri ve değiştirdiklerine dair iddialara yer verilmiştir.

Bu iddialarını aynı zamanda İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı (CMK 250. Madde ile Yetkili) nezdinde de ileri sürmüşlerdir.

Mermi mesajı konusu;

Erhan Tuncel'in, şifahi beyanlarına ilişkin 10.02.2007 tarihinde tutulan ancak Erhan Tuncel'in imzalamadığı ve daha sonra içeriğini kabul etmediği tespit tutanağında Erhan Tuncel, kurban bayramından on gün (10) kadar önce Yasin Hayal'in kendisinin bulunmadığı bir sırada eve gelerek Tuncay Uzundal'a 7.65 mm. mermi lazım olduğunu söylemek suretiyle kendisini sorduğunu, Tuncay Uzundal'ın, Salih Hacısalihoğlu'nun yanında olduğunu söylemesi üzerine Tuncay Uzundal ve Yasin Hayal'in kendisine ait cep telefonundan 'Salih Abi'de 7.65 mm. mermi vardır, ondan iste' içeriğinde bir mesaj çektiğini, kendisinin de daha sonra buna kızdığını anlatmaktadır.

Her ne kadar Erhan Tuncel bu tutanakta yer alan hususları reddettiğini ve bu tutanağı imzalayanlar hakkında şikâyetçi olduğunu beyan etmiş ise de "mermi" konusunda tutanakta geçen hususları 14. Ağır Ceza Mahkemesinde devam eden davanın duruşmalarında önemli ölçüde kabul etmiştir. Nitekim 07.07.2009 tarihli duruşma tutanağında geçen sorgu ve savunmalardaki ilgili bölüm aşağıya çıkarılmıştır:

"Av. Bahri Belen söz aldı

Peki, bir telefon görüşmeniz var Tuncay ile mermi isteme konusunda bunun tarihini hatırlıyor musun dedi.

Sanık ERHAN Tuncel söz aldı

Aralık sonu da olabilir Ocak başı da olabilir yalnız o iddia edildiği şekilde öyle bir şey değil Tuncay bana mesaj çekti dedi ki Yasin burada mermi mi istiyor 7,65 mi istiyor öyle bir şey bende telefonla Tuncay'ı aradım Tuncay'a bir mesaj çekmedim telefon görüşmesi istedim ortada yok dedim Tuncay'ı tanyordum, Yasin ile muhatap olmuyordum, bir şey olursa da bana bildir diyordum, bu gibi konulan konuşma telefon dinlenebilir diye bir şey de demedim, zaten son telefon konuşması da delildir dedi.

Av. Bahri Belen söz aldı

Peki Yasin sizce bu silah ve mermileri neden sizden istedi, bulunduğunuz yer nerdeydiniz o anda diye sordu

Sanık ERHAN Tuncel söz aldı

Salih'in yanındaydı, herkesten istiyordu, olabilir mi diye ondan sordum dedi

Av. Bahri Belen söz aldı

Peki Tuncay sizin polisle irtibatımızı biliyordu sizin zaten kanun dışı yapmayacağınızı da biliyordu sizin Tuncay'ın telefonla sizi arayıp silah istemesinden niçin rahatsız oluyorsunuz, mermi istemesinden niçin rahatsız oluyorsunuz diye sordu

Sanık ERHAN Tuncel söz aldı

Silah istemesinden değil, mermi istemesinden şöyle; Tuncay'a diyorum ki bunlarla gezme diyordum, bir şey olursa haberim olsun diyordum ve halen kendi kafasına gidip geziyordu dedi

Biraz evvel dediniz ki Tuncay'a bir şey olursa benim haberim olsun dediniz tamam, şimdi Tuncay'ında bir şeyden haberi olmuş Yasin mermi istiyor bunu telefonda söylüyor siz niye rahatsız oluyorsunuz, Yasin'in sizden mermi istediğini söylemiş sizde diyorsunuz ki bir şey olursa hemen bana haber verin oda mesaj çekmiş bundan niye rahatsız oluyorsun

Sanık ERHAN Tuncel söz aldı

Rahatsız olmak değil, sadece Tuncay'ı arkadaşı olarak uyardım dedi"

Şeklinde geçen diyalogdan Erhan Tuncel'in çekilen mesajın içeriğinde mermi olduğunu kabul ettiği açıkça anlaşılmaktadır.

Olayın diğer tanıklarından Tuncay Uzundal, 01.02.2007 tarihli ifadesinde 2007 yılı Ocak ayı başında evde olduğu sırada Yasin Hayal'in gelerek Erhan Tuncel'i sorduğunu, dışarıda olduğunu söyleyince Erhan Tuncel'e cep telefonundan mesaj atmasını söylediğini, Yasin'in isteği doğrultusunda kendi cep telefonundan Erhan'ın cep telefonuna "7.65 mermi lazım" şeklinde mesaj attığını, Erhan'ın da buna kızarak "Tuncayyyyy" şeklinde cevap mesajı attığını anlatmaktadır. Ayrıca, 01.10.2007 tarihli duruşmada Müdahil vekili Avukat Hakan BAKIRCIOĞLU'nun talebi üzerine Tuncay Uzundal'a mermi konusu sorulmuş ve Tuncay Uzundal, "Yasin Eve geldi. Bana 7.65 mermi lazım Erhan'a mesaj çeker misin diye sordu. Bende telefon mesajında Yasin geldi 7.65 mermi lazım diyor haberin olsun şeklinde bir mesaj çektim." şeklinde cevap vermek suretiyle önceki ifadesini tekrar etmiştir.

Olayın diğer bir tanığı olan Yasin Hayal de İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığında (CMK 250. Madde ile Yetkili) verdiği 06.02.2007 tarihli ifadesinde, "...Yine olaydan çok kısa bir süre sonra Erhan'ın evine gittim, Erhan evde yoktu, evde bulunan arkadaşım Tuncay'a mermi lazım olduğunu ve Erhan'la görüşmem gerektiğini söyledim, benim isteğimle Tuncay telefonla Erhan'ı mermi lazım diyerek mesaj çekti..." demek suretiyle "mermi" konusunda mesajlaşma yapıldığını teyit etmektedir.

Bununla birlikte, Kurulumuza ulaşan bilgi ve belgeler arasında yer alan Savcı Selma Berna ALTAY tarafından imzalı SMS çözüm tutanağında, Tuncay Uzundal'ın cep telefonundan Erhan Tuncel'e ait cep telefonuna gönderilen 16.12.2006 saat 22.50.41 tarihli mesajda Yasin abi

burada erken gel' şeklinde mesaj içeriği bulunduğu, Erhan Tuncel'in cep telefonundan Tuncay Uzundal'a ait cep telefonuna gönderilen 16.12.2006 saat 22.50.48 tarihli mesaj içeriğinin ise "Tuncayyyyyyy" şeklinde olduğu görülmüştür.

Bu durumun farkına varan 250. madde ile Görevli İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının 2007/881 soruşturma 2007/163 nolu görevsizlik kararının ekindeki 20.04.2007 tarihli yazısının 3. Maddesinde; "Erhan Tuncel'in şifai beyanlarına ilişkin tutanağa göre; Kendisinin evde bulunmadığı bir sırada Yasin Hayal'in evine gelerek Tuncay Uzundal'a 7.65 çaplı mermi lazım olduğunu söyleyerek kendisini sorduğunu, Tuncay'ın, Salih Hacısalihoğlu'nun yanında olduğunu söylemesi üzerine Tuncay ve Yasin'in kendisine cep telefonundan 'Salih abide 7.65 mermi vardır, ondan iste' şeklinde mesaj çektiklerini, kendisinin de daha sonra buna kızdığını anlatmaktadır.

Tuncay Uzundal 1.2.2007 tarihli ifadesinde, 2007 yılı ocak ayı başında evde olduğu bir sırada Yasin Hayal'in gelerek Erhan Tuncel'i sorduğunu, dışarıda olduğunu söyleyince Erhan'a cep telefonundan mesaj atmasını söylediğini, Yasin'in isteği doğrultusunda kendi cep telefonundan Erhan'ın cep telefonuna '7.65 mermi lazım' şeklinde mesaj attığını, Erhan'ın da bu mesaja kızarak kendisine "tuncayyyyyyy" diye mesaj gönderdiğini beyan ettiği anlatmaktadır.

Trabzon Emniyet Müdürlüğünden alınan ses ve mesaj kayıtlarını içerir DVD ve yine Trabzon Emniyet Müdürlüğünce hazırlanan SMS kayıtlarına ilişkin iletişim tespit tutanağı içerisinde yapılan incelemede, Tuncay Uzundal'ın cep telefonundan Erhan Tuncel'e ait cep telefonuna gönderilen 16.12.2006 saat 22.50.41 tarihli mesajda 'Yasin abi burada erken gel' şeklinde mesaj içeriği bulunduğu, Erhan Tuncel'in cep telefonundan Tuncay Uzundal'a ait cep telefonuna gönderilen 16.12.2006 saat 22.50.48 tarihli mesaj içeriğinin ise "Tuncayyyyyyy" şeklinde olduğu görülmüştür." denilerek konunun Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığınca soruşturulması istenmiştir.

Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığı konuyu soruşturmuş ancak kovuşturmaya yer olmadığına karar vermiştir.

İstanbul C. Başsavcılığının 20.04.2007 tarihli yazısının 3. sırasında yer alan Tuncay Uzundal ile Erhan Tuncel arasında gerçekleşen SMS mesaj kaydının değiştirildiğine dair iddianın Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından soruşturulmasında takip edilen yöntem Kurulumuzca dikkat çekici bulunmuştur. İddiayı dile getiren İstanbul C. Başsavcılığı, Trabzon Emniyet Müdürlüğü tarafından alınan kayıtlar ile olayın taraflarının beyanları arasındaki çelişkiyi dile getirerek Trabzon Emniyet Müdürlüğü ile ilgili şüpheli durumu ortaya koymaktadır. Durum böyle iken Trabzon C. Başsavcılığı iddiayı soruştururken Trabzon Emniyet Müdürlüğünden SMS kayıtlarında tahrifat yapılmasının mümkün olup olamayacağını soruşturarak alınan mümkün olamayacağına dair cevabı kararına dayanak göstermiştir.

Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığının Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair kararının ilgili kısmında aynen, "Tuncay Uzundal'ın ve Erhan Tuncel'in beyanlarında, Yasin Hayal'in isteği üzerine, Tuncay Uzundal'ın Erhan Tuncel'in cep telefonuna "7.65 mermi lazım, Salih abide 7.65 mermi vardır, ondan iste" şeklinde mesaj çektiği, Erhan'ın da kızarak bu mesaja karşılık Tuncay Uzundal'a "Tuncay" diye mesaj gönderdiği belirtildiği halde Trabzon Emniyet Müdürlüğüne düzenlenen SMS kayıtlarına ilişkin tespit tutanakta bu mesajların "Yasin abi burada erken gel" ve Tuncay" şeklinde olduğu, mesaj içeriklerinin birbirini tutmadığı, bu şekilde suç delillerinin değiştirilerek yok edildiği iddia edilmiş ise de,

Trabzon Emniyet Müdürlüğü ile yazışma yapılmış ve Tuncay Uzundal'ın ifadesi alınmış, Trabzon Emniyet Müdürlüğü'nün 03/01/2008 tarihli B.05.1.EGM.4.61.00.06.13-200-0012 (27-2008)-001784 sayılı yazısına göre, SMS datalarının ilgili sistem üzerinden yazılı metinler halinde Trabzon Emniyet Müdürlüğüne intikal ettiği, kullanılan sisteme müdahalenin mümkün olmadığı, bu mesajların değiştirilmesinin mümkün olmadığı, ayrıca bu SMS kayıtları hiç bir yedeği kalmayacak şekilde DVD ortamında ilgili mahkemeye gönderildiği anlaşılmış; ayrıca Tuncay Uzundal 02/10/2007 tarihinde tanık sıfatıyla alınan ifadesinde "7.65 mermi lazım" şeklinde mesaj çekmediğini beyan ettiği, Tuncay Uzundal'ın bu beyanının bu hususu doğruladığı anlaşıldığından," denilmektedir.

Ayrıca, soruşturmada teknik bilirkişi görevlendirilmediği de görülmüştür. Kaldı ki kovuşturmaya yer olmadığı kararına dayanak gösterdiği Tuncay Uzundal İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesinde devam eden davanın duruşmalarındaki ifade bayan ve sorgularında 'mermi' hususunda Erhan'a çekilen mesajı teyit eden ifadelerini tekrarlamış, yani bu hususu inkâr etmemiş ve beyanlarından geri dönmemiştir.

14. Ağır Ceza Mahkemesinin 10. Celsesine ait tutanaklarda;

"Müdahiller vekili Hakan Bakırcıoğlu söz aldı

Göksü Restaurantta çalışırken bir telefon geldi yaklaşık 15 dk konuştuğunuz

Sanık ERHAN Tuncel söz aldı

Onu açıkladım, dedim ya telefonla beni aramışlar diye, ben telefon numarasını vermiştim Muhittin abi beni aradı ondan sonra beni birileri aradı bende kim olduğunu bilmiyordum, dediler ki bize çalışacaksın baya bir 15 dk falan görüşmüşlüğümüz olmuştu, İstanbul terörle mücadele bunları da anlatmıştım bende Muhittin ağabeyi böyle böyle bu nedir dedim ondan sonra hatırlamıyorum ama Maçka olabilir, ben ilk başta emniyet arıyor, sonra tahminim ya jandarma yada mittir, ama telefon kaydı var onu özellikle oraya koydum, çıkartmaları için, rapor

gönderiyorlar, telefon görüşmeleri yok dedi" şeklinde konuşmalar geçmiş olup Erhan Tuncel'in bu 15 dakikalık görüşmesinin çözümünün yapılmadığı görülmüştür.

14. Ağır Ceza Mahkemesinin 11. Celsesine ait tutanaklarda Erhan Tuncel'in Mahkemeden, "...0538 839 95 52 nolu Dilek Bedir adına kayıtlı hat ile yaptığım görüşmenin 1) Direk Dink'in adı geçerek telefon da yapılan ihbar vardır. 2) Yine Eylül'den sonra direk Dink'in ismi gelen bir ihbar vardır 3) Zeynel geldiğinde telefonunu Mehmet'e bildirdim (bu görüşmenin dava dosyasına konulması için Emniyet daire başkanlığına kapalı zarf dilekçe gönderdim) Dilekçemin akibetinin sorulması; Ayrıca benim hatırlamadığım başka Dink olayıyla ilgili görüşme varsa tutanaklara kaydedilmesini (bu görüşmeleri istememdeki gaye yalancı Mehmet'in yalancı olduğunu düzenli ciddi bilgi verdiğimi delillendirmek için istiyorum. Takdiri mahkemeye bırakıyorum..." şeklinde talepte bulunmuştur.

Diğer yandan, İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesinde devam eden yargılama kapsamındaki dosyalarda yer alan bilgilerden;

- Erhan Tuncel (0-555-6746623) hakkında; 13.07.2006-22.02.2007 tarihleri arasında Yasin Hayal (0-538-7193181) hakkında; 08.11.2005-03.08.2006 ve 27.09.2006-22.02.2007 tarihleri arasında, Mustafa Öztürk'ün kullandığı 0-536-3031546 numaralı telefon için 30.01.2006-23.10.2006 tarihleri arasında teknik takip yapıldığı, Yasin Hayal ile ilgili 03.08.2006 ile 27.09.2006 tarihleri arasında dinleme kararı alınmadığı,

- Yasin Hayal ile ilgili 08.11.2005-03.08.2006 tarihleri arasındaki dinleme kayıtlarının dinlemenin sonlanması ile imha edildiği, Mustafa Öztürk'le ilgili dinleme kayıtlarının da sürenin sonunda 01.11.2006 tarihinde imha edildiği,

- İstanbul C. Başsavcılığınca, Mc Donald's bombalaması ve Hrant Dink cinayeti ile ilgili olarak 2004 yılından itibaren yapılan istihbari dinlemelere ilişkin tüm mahkeme kararları ile ses kayıtlarının DVD ortamında gönderilmesinin istendiği,

- **Trabzon Emniyet Müdürlüğünce, Erhan Tuncel ve Yasin Hayal ile ilgili olarak yapılan önleyici dinlemelere ait alınan hâkim kararları ile dinlemeler esnasında bahse konu olaya ilişkin olabileceği düşünülen görüşme çözümleri ve bahse konu GSM numaralarına ait bütün ses kayıtları hiçbir yedeği kalmayacak şekilde DVD ortamında İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği,**

- İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca Trabzon Emniyet Müdürlüğünden gelen DVD'nin incelenmek ve olaya ilişkin delil niteliği taşıyanların tespiti yapılmak üzere 23.02.2007 tarihli yazı ile İstanbul Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şube Müdürlüğüne gönderildiği,

• İstanbul TEM şubesinde toplam 6250 ses veri dosyası bulunan DVD üzerinde yapılan incelemede, Erhan Tuncel'e ait 46 ve Yasin Hayal'e ait 17 görüşmenin soruşturma ile ilgili olduğu değerlendirilerek tutanak haline getirildiği,

• Sonunda İstanbul C. Başsavcılığınca (CMK 250. Madde ile Yetkili) ses kayıtlarının içinde yer aldığı DVD'nin Trabzon Emniyet Müdürlüğüne imha edilmek üzere geri gönderildiği ve söz konusu kayıtların Trabzon Emniyet Müdürlüğüne 04.04.2007 tarihinde imha edildiği anlaşılmıştır.

Buna göre toplam **6250 ses kaydından sadece 62'sinin dava ile ilgili görülmesi** tatmin edici bulunmamıştır.

Öte yandan Başbakanlık Müfettişlerince yapılan incelemelerde; *adli emanette 2007/115 No'lu mühürlü torba içerisinde gizli ibareli olarak bulunan tapeler içerisinde, 79_231970619 no ile kayıtlı Erhan Tuncel (0555 674 66 23) ile Dilek BEDİR (0538 839 95 52) arasında geçen telefon görüşmesinin tapesinin ve dinleme kaydının konuşmaların tamamını içermediği izlenimini bırakacak şekilde kesildiği görülmüş; ses CD'leri içerisinde bulunan bu ses kaydının 00:00:19 saniye sürdüğü, ancak bununla beraber İstanbul TEM Şubesinin (17) No'lu html dosyası içerisinde bulunan görüşme detaylarından 79_231970619 no ile kayıtlı bahse konu görüşmenin 00:01:14 saniye sürdüğü" tespit edilmiştir.*

Gerçektende İstihbarat görevlilerince kullanılan Dilek Bedir adına kayıtlı hatla olan telefon ve mesaj trafiğinin çok azının tapesinin yapılması, tapesi yapılan görüşmelerin ise sadece birisinin mahkemeye verilen dosyada yer alması, diğer tapelerin gizlenmesi, bu tapede de görüşmenin kısaltılarak tutanıklara geçirildiği şüphesinin olması, şüphelilerin yaptıkları pek çok konuşmanın tapesinin yapılmamış olması bazı şeylerin gizlendiği izlenimi vermektedir.

Öte yandan, güvenlik birimlerinden alınan bilgilere göre, istihbari dinlemelerin görevlendirilen ve yetkilendirilen güvenlik personelince gerçekleştirildiği, dinleme sonunda suç unsuru bulunması halinde tutanağa bağlandığı ve amirlere arz edildiği, herhangi bir suç unsuru bulunmaması halinde de süre sonunda imha edildiği anlaşılmaktadır.

Bu durumda, ses kaydını dinleyen personele çok büyük bir inisiyatif tanınmış olmakta, etkili bir denetim sistemi kurulamaması ve ses kaydında mevcut suç teşkil eden görüşmelerin işleme konulmaması halinde yapılacak bir işlem bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Nitekim, Hrant Dink'in öldürülmesiyle ilgili soruşturma sürecinde de Erhan Tuncel ve Yasin Hayal'e ait ses ve mesaj kayıtlarının (62 kayıt dışında) imha edildiği bildirilmiştir.

Bu durumda, iddiaların dinleme kayıtları üzerinden tetkiki imkanı bulunmamakta olup, ancak Trabzon Emniyet Müdürlüğünde bu işlemlerde kullanılan bilgisayarlarda bilirkişilerce silinmiş kayıtlar üzerinden araştırma yapılabileceği değerlendirilmektedir.

İDDİA 7- Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlileriyle İlgili Diğer İddialar.

Hrant Dink Cinayeti soruşturmasını yürüten İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca Trabzon Jandarma ve Emniyet görevlileriyle ilgili 20.04.2007 tarihinde "Bu suikast ile derinleştirilen soruşturmada kapsama alınan 24.10.2004 tarihli Trabzon Mc Donalds bombalanması eylemleri tarihleri arasında Trabzon'da bir kısım kamu görevlilerinin ihmal ve suiistimallerinin bulunabileceği yönünde delil ve emareler bulunduğu, ancak Cumhuriyet Başsavcılığımızın 2007/115 soruşturma sayısına kayden soruşturulan eylemlere doğrudan doğruya iştiraklerinin bulunduğu dair evrak kapsamında bir delil elde edilememesi nedeniyle CMK 250/1 maddesi ile belirlenen görev alanlarımızın dışında kalan bu fiiller ile ilgili soruşturma görevinin Cumhuriyet Başsavcılığımıza ait olduğu düşünülerek elde edilen bulgulara ilişkin belge suretleri de eklenmek suretiyle görevsizlik kararı verilmesi gerektiği kanaatine varılmıştır" denilerek görevsizlik kararı verildiği, elde edilen bulguların Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığına hitaph aym tarihli yazıyla gönderildiği ve (11) maddede derlenen iddiaların bir kez de Trabzon Cumhuriyet Başsavcısınca değerlendirilmesinin istendiği görülmüştür.

İstanbul Savcılığının görevsizlik kararı ekinde Trabzon C. Başsavcılığına intikal ettirdiği ve soruşturulmasını istediği 11 maddeden sadece ikisinin (7 ve 8. Maddelerde belirtilen iddialar) jandarma personeli ile ilgili olduğu diğerlerinin ise Emniyet personeli ile ilişkili bulunduğu görülmüştür. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlileri ile ilgili bu kapsamdaki iddiaları aşağıya çıkarılmıştır.

1-Mustafa Öztürk'le ilgili dinleme kayıtlarının Savcılıktan gizlendiği iddiası

2-Trabzon Terörle Mücadele Şube Müdürü Yahya Öztürk'ün şüphelileri eylemleri hususunda cesaretlendirdiği ve teşvik ettiği iddiası ('Bu bayrak düştü ya Yasin kaldıracak ya Erhan kaldırır, bu görev sizin' şeklinde söz sarf ettiği)

3-Yasin Hayalin, Erhan Tuncel aracılığı ile Salih Hacısalihoğlu'ndan mermi talebine ilişkin cep telefonu mesajının içeriğinin değiştirildiği iddiası

4-Erhan Tuncel'in Mc Donalds'ın bombalama eylemine karışmasına rağmen YİE yapıldığı iddiası

5-Erhan Tuncel'in cinayet sonrasında Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şubesi'nde kanunsuz olarak gözaltına alındığı ve cep telefonu kayıtlarının incelendiği iddiası

6-Polis memuru Muhittin Zenit'in Erhan Tuncel'den edindiği bazı bilgileri rapor etmediği iddiası

7- Trabzon emniyetine ait gizli bir belgenin yetkisiz kişilerin eline geçmesi iddiası

8- Şüpheli Ahmet İskender'in Mc Donalds bombalama eylemini 10 gün önce ihbar ettiği iddiası

9- Yasin Hayal'in 2002 yılında Trabzon'da bir rahibi darp ettiği iddiası

Diğer taraftan, bu hususların bir kısmının, idari inceleme ve araştırmalar esnasında adli yargının görev alanına girdiği ve herhangi bir izne gerek kalmaksızın savcılıklarca soruşturulabildiği için müfettişlerce de adli yargıya tevdi edildiği görülmüştür.

İstanbul C. Başsavcılığı (250. madde ile yetkili) tarafından Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlileri hakkında belirtilen iddiaları da içeren, 2007/881 soruşturma 2007/163 nolu görevsizlik kararı ve ekinde 20.04.2007 tarihli yazıları ile 11 maddelik çeşitli iddialar ile ilgili evrakın Trabzon C. Başsavcılığı'na gönderilmesi üzerine; Trabzon C. Başsavcılığınca 2007/1235 soruşturma numarası ile "Görevi kötüye kullanma, görevi ihmal, suçluyu kayırma, suç delillerini yok etme, gizleme veya değiştirme" iddiaları ile ilgili olarak soruşturma yapılmış 10.01.2008 tarih ve 2008/129 karar no ile Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Karar verilmiştir.

Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığının bahse konu karar ile ilgili Rize Ağır Ceza Mahkemesine itiraz edilmiş ve Rize Ağır Ceza Mahkemesinin D.İş No:2008/82 nolu kararı ile 14.02.2008 tarihinde itiraz reddedilerek Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Karar kesinleşmiştir.

Benzer iddialar İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesinde devam eden kovuşturma esnasında Dink ailesi avukatları tarafından mahkemeye verilen dilekçe ile yeniden gündeme getirilmiş, dilekçe CMK 250. Madde ile Yetkili İstanbul C. Başsavcılığınca Trabzon C. Başsavcılığına intikal ettirilmiş ve anılan şikâyet dilekçesindeki iddiaların Trabzon C. Başsavcılığınca soruşturulması sonucunda, yeni delil ve yeni iddia bulunmadığı, aynı konularda mükerrer soruşturma yapılamayacağı belirtilerek 29.06.2010 tarih ve 2010/3453 karar sayılı kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmiştir. Dink Ailesi tarafından bu karara karşı yapılan itiraz inceleyen Rize Ağır Ceza Mahkemesi 10.06.2011 tarih ve değişik iş no: 2010/762 sayılı kararında, sonradan ortaya konulan delillerin soruşturma kapsamında daha önce yapılan değerlendirmeye yeni bir olgu kazandırmadığı gibi yeni şüpheliler hakkında da kamu davası açılması için yeterli delil bulunmadığı gerekçeleriyle Trabzon C. Başsavcılığının 29.06.2010 tarih ve 2010/3453 karar sayılı Kovuşturmaya yer olmadığı kararına yapılan itirazın reddine karar

vermiş ve böylece Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlileri hakkında ileri sürülen iddialarla ilgili Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Karar kesinleşmiştir.

C. TRABZON JANDARMA KOMUTANLIĞI PERSONELİ HAKKINDAKİ İDDİALARLA İLGİLİ DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER

Hrant Dink'in öldürülmesi sonrasında, ilgili kamu kuruluşlarının inceleme/araştırma/değerlendirme raporları, Dink Ailesinin süreç içerisinde vermiş olduğu bilgi/belge/dilekçeler ve görsel/yazılı medyada yer alan çeşitli kaynaklar üzerinde yapılan araştırmalarda, Trabzon İl Jandarma Komutanlığı görevlileri hakkında gündeme getirilen ve bir kısmı itibariyle mahkeme safahatına yansımış olan iddialar aşağıya çıkarılmıştır.

- Coşkun İğci'nin Jandarma İstihbarat görevlilerine Hrant Dink'in öldürüleceği bilgisini verip vermediği, Coşkun İğci'nin Jandarma İstihbaratın kayıtlı yardımcı istihbarat elemanı olduğu,

- Trabzon eski İl Jandarma Komutanı J.Kd. Alb. Ali ÖZ ve diğer görevliler hakkında; Agos Gazetesi yazarı Hrant Dink'e, Temmuz 2006 tarihinden itibaren Yasin Hayal ve grubunun cinayeti planladıklarını bilmelerine ve Yasin Hayal'in cinayet öncesi İstanbul'a gelerek Hrant Dink'in evi ile Agos gazetesi arasındaki güzergâhın krokisini çıkarttıkları yönünde istihbarat almalarına rağmen gereğini yapmadıkları,

- Hrant Dink'in 19.01.2007 tarihinde öldürülmesini müteakip görev zafiyetini saklamak amacıyla söz konusu istihbarat yeni elde edilmiş gibi 20.01.2007 tarihli "Görev Sonuç Raporu" ve "Haber Kayıt ve Bildirim Formu" düzenlemek suretiyle görevlerini kötüye kullandıkları ve ihmal ettikleri,

- Trabzon İl Jandarma Komutanlığı görevlilerinin elde edilen istihbari bir bilgiyi ve/veya ihbarı değerlendirmek suretiyle ve Yasin Hayal'in eylemi gerçekleştirmeye yönelik olarak bir silah arayışına girdiği bilgisi edinildiği halde, ileriye dönük bir operasyon çalışmasına zemin oluşturacak çalışmaları yapmamış oldukları,

- Emniyet ve asayişe ilişkin her türlü olayın kolluk amirleri tarafından en seri şekilde mülki idare amirlerine bildirilmesi gerektiği halde Trabzon Jandarma Komutanlığınca temin edilen istihbari bilgilerin Trabzon Valiliği ve Trabzon Emniyet Müdürlüğü ile paylaşılmayarak görevlerin ihmal edildiği,

- Yasin Hayal'in 2004 yılında Trabzon Havalimanına asılsız bomba ihbarında bulunmasının ardından firari olarak aranmaktayken yurt dışına çıkmasına engel olabilecek ve dolayısıyla yakalanmasını sağlayabilecek kayıtların ilgili sisteme (KİHBİ & GBT) girilmeyecek gerekli işlemlerin tesis edilmediği,

• 22 Ocak 2007 günü, Jandarma Kıdemli Albay Ali Öz ve Jandarma Kıdemli Yüzbaşı İstihbarat Şube Müdürü Metin Yıldız'ın Coşkun İğci'nin bildiklerini anlatmaması yönünde astlarına talimat verdikleri ve İğci'ye istihbarat görevlilerine bilgi aktardığı hususunu kimseye söylememesi yönünde telkinde buldukları,

• Coşkun İğci haricinde Pelitli bölgesinde, Trabzon İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğüne bağlı olarak çalışan muhbirlerin cinayet öncesinde Dink'in öldürülmesine ilişkin bilgi verip vermediği konusunda şüphelerin olduğu,

• 14. Ağır Ceza Mahkemesinde devam eden cinayet davasında, Yasin Hayal, Erhan Tuncel ve Jandarma Astsubay Satılmış Şahin ile irtibatı olan tutuklu sanıklardan Tuncay Uzundal'ın Trabzon İl Jandarma Alay Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğüne kayıtlı muhbir olabileceği ve evinin jandarma personeli tarafından da kullanıldığı, Erhan Tuncel'in Asayiş Tim Komutanı Astsubay Satılmış Şahin ile irtibatlı olduğu ve cinayet öncesi süreçte sıklıkla görüştüğü

• 24 Ocak 2007 tarihinde Pelitli Beldesinde İl Jandarma Alay Komutanlığı tarafından "...hiç kimseye bilgi verilmemesi ve herhangi bir yere gidilmemesi..." içerikli anonsun suçu örtme çabasıyla yaptırıldığı,

• 2007/428 Esas nolu dosya ile yürüyen davanın 07.07.2009 tarihinde yapılan duruşmasında "*Veysel Şahin isimli tanık İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki tanıklığında; Yasin Hayal'i (2003-2004-2005 yıllarında) Trabzon Jandarma Komutanlığında gördüğünü, Yasin Hayal için 'sağlam çocuk, görüştüğümüz bir çocuk' dediği*" iddiası.

19.01.2007 tarihinden 15.06.2011 tarihine kadar bir şekilde gündeme gelmiş olan ve yukarıda yer verilen iddiaların büyük bir kısmının adli ve idari soruşturmalarda ele alındığı, bir kısmı hakkında görevsizlik ve takipsizlik kararı verildiği, bir kısmının ise dosyalarda kaldığı ve herhangi bir araştırma yapılmadığı görülmüştür.

İDDİA 8- Trabzon Jandarma Komutanlığının istihbarat arşivlerinin Dink cinayetinden sonra İstihbarat Şube Müdürlüğü personeli tarafından delilleri karartacak şekilde yeniden düzenlendiği hususu.

Hrant Dink cinayeti sonrasında Trabzon İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğü personeli hakkında bugüne kadar yapılan idari incelemelerde "**Trabzon Jandarma Komutanlığının istihbarat arşivlerinin Dink cinayetinden sonra Trabzon İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğü personeli tarafından delilleri karartacak şekilde yeniden düzenlendiği**" iddiasının ele alınmadığı görülmüştür.

Oysa söz konusu iddia, '**görevi ihmal, görevin gereğini yapmamak, ihmal davranış göstermek**' suçundan daha ağır bir suç olan "**görevi kötüye kullanma, suç delillerini yok etme, gizleme veya değiştirme**" suçunun kapsamına girmektedir.

Trabzon Savcılık makamının 25.12.2008 tarihli iddianamesinde "...belgeleri gerçeğe aykırı olarak, belgeler içerisinde bahsedilen faaliyetler icra edilmeden düzenlemiş oldukları.....şüphelilere atılı eylemlerin bir bütün olarak görevi ihmal suçunu oluşturacağı anlaşılmalı müsnet suçtan dolayı yargulamalarının yapılarak..." şeklinde yer verdiği suç tasnifinin sadece görevin ihmali suçu kapsamında değerlendirmesi sebebiyle de yukarıdaki iddiayı iddianame metnine koymadığı ve kovuşturulmak üzere konunun yargıya intikal etmediği görülmektedir.

Bu anlamda Kurulumuzca mevcut dosyalar üzerinden yapılan tespit ve değerlendirmeler aşağıya çıkarılmıştır.

Trabzon İl Jandarma Komutanlığı emrinde KOM Şube Müdürü olan Yüzbaşı Hüsamettin POLAT, Mülkiye Müfettişlerine 09.06.2008 tarihinde verdiği ifade;

"...Ayrıca Coşkun İçci ile görüşülen döneme ait günlük görev dönüşü düzenlenen günlük görev sonuç raporlarının o günlerde yani Mülkiye müfettişlerinin Trabzon da olduğu dönemde görev olarak pelitliye gidilmiş olduğu anlaşılmasını diye bizzat Alay Komutanı Ali ÖZ ve İstihbarat Şube Müdürü Yüzbaşı Metin Yıldız tarafından emir verilerek değiştirildiğini gördüm. Çünkü görüşme detayları bu tutanaklarda vardı, hatta Okan ŞİMSEK bana Alay Komutanı Ali ÖZ'ün yeni görev sonuç belgelerini yani sahtelerini alıp kasesına koyduğunu eskilerinin istihbarat Şube Müdürü Yüzbaşı Metin Yıldız tarafından imha ettirildiğini söyledi. Alay Komutanı Ali ÖZ ve istihbarat Şube Müdürü Yüzbaşı Metin Yıldız il jandarmadaki tüm faaliyetleri birlikte planlıyorlardı, adı geçenler üst makamlar dahil herkesi yanıltmışlardır..."

şeklinde dikkat çekici beyanlarda bulunmuş, görev sonuç raporlarının değiştirildiğini gördüğünü ifade etmiştir.

J. Baş. Çvş. Okan Şimşek 10.07.2008 tarihli Mülkiye Müfettişlerine verdiği ifadesinde:

"...Müfettiş soruşturmasının yapılacağı haberi geldiğinde, Şube Müdürü tarafından bize 2007 yılında Pelitli Beldesinde icra edilen görevlerle ilgili düzenlenmiş olan Tüm Görev Sonuç Raporlarını incelerler diye bizzat başında durarak çıkarttılar. Cinayetten sonra cinayet ile ilgili çıkılan tüm görev sonuç raporları şube müdürü tarafından alındı ve bize kendisi tarafından bunların saklanacağı söylendi. Bize 20 Ocak 2007 günü Çekilen Haber Kayıt ve Bildirim Formundaki bilgileri nereden öğrendiniz diye sormalarına karşın, öğle bir görev icra edilmediği halde aynı gün tarihli Görev Sonuç Raporu düzenlememiz yönünde emir verdi. Biz ilk etapta bunun doğru olmayacağını kendisine söyledik kabul etmeme gibi bir tavır sergilediysek de Şube müdürünün ısrarla emir vermesi sonucunda yazmak zorunda kaldık. Görev raporundaki yazı Veysel Şahin'e aittir. Görev Sonuç raporunu Yüzbaşı Metin Yıldız imzalamıştı."

hepimiz de imzalamak zorunda kaldık. Daha sonra bu Görev Sonuç Raporu Yüzbaşı Metin Yıldız tarafından kendilerini kurtarmak için Müfettişlere ve Mahkemeye delil olarak sunulmuştur. Ve o belge üzerinde dikkat çekmek istediğim bir husus vardır onu da eklemek istiyorum. İmza bölümünde Benim, Veysel Şahin'in, Önder Uzm. J. Çvş.'un ve Yüzbaşı Metin Yıldız'ın imzası vardır. Belgenin üzerinde yazılan bilgiler içerik olarak doğrudur. Ancak bilgilerin elde edildiği zaman itibariyle çok öncelere yani Cinayetten önceki tarih ve zamana ait olması gerekirken, Cinayetten sonra öğrenilmiş gibi Şube Müdürüm tarafından verilen emirler doğrultusunda düzenlenmiştir. Kaldı ki mahkemede bana gösterilen Görev sonuç raporunun alt bölüm üzerinde tasdik edilen "Aslının aynısıdır" kaşesinin altında J.Albay Ali ÖZ'ün isim kaşesini ve imzasını da gördüm. Buda bu görev sonuç raporunun komutanlarım tarafından mahkemeye delil olarak sunulduğunu göstermektedir..." şeklinde açıklamalar yapmış, Okan Şimşek'in ifadesinde yer verdiği belgelerin ayıklandığı hususu aynı rapor kapsamında ifadesi alınan Veysel Şahin tarafından da doğrulanmıştır.

Diğer yandan, Yüzbaşı Metin Yıldız müfettişlere vermiş olduğu ifadesinde (10.07.2008 tarihli Ön İnceleme Raporu) kayıt altına alma ve arşivleme hususunda şu bilgileri paylaşmaktadır.

"...Coşkun İçci şayet kendilerine istihbarı konularda bilgi veriyorsa bu şahsı neden Haber Elemanı yapmadılar veya bana Haber Elemanı olarak kayıt altına alınması için teklif etmediler. İstihbarat Şubelerde kayıtsız olarak Haber Elemanı çalıştırılmaz ve elde edilen bilgilerin tamamı önemli önemsiz ayrımı yapılmaksızın kayıt altına alınır. Hiçbir istihbarat personeli kendi inisiyatifyle sıralı amirlerinin haberi olmadan istihbaratla ilgili ve görevle ilgili konularda kendiliğinden iş yapamaz. Bu durum derhal kayıt altına alınır ve amirlere bilgi verilir. Sonuç olarak Haber Kayıt ve Bildirim Formu gerçeğe uygundur. İçeriğini bizzat ben yazdırdım. Ayrıca bu form Jandarma Genel Komutanlığına ve Jandarma Bölge Komutanlığına çekilmiştir. ..."

Trabzon İl Jandarma Alay Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürü Yüzbaşı Metin Yıldız'ın yukarıdaki ifadesine göre, normal şartlar altında eleman çalıştırılmasının kesinlikle kayıt altında olması ve istihbarat unsurları tarafından alınan bilgilerin ise (önemli/önemsiz bilgi gibi.) değerlendirmeye tabi tutulmaksızın doğrudan yazıya dökülmesi gerekmektedir.

Fakat mevcut süreç değerlendirildiğinde, gerek Teftiş heyetlerine gerekse de yetkili organlara, cinayetin ilk planlanmaya başlandığı tarih varsayılabilir Ocak-Şubat 2006 ile 19.01.2007 tarihleri arasında düzenlenmiş herhangi eleman raporu, görev sonuç belgesi gibi evrakların gönderilmediği veya kısmen gönderildiği görülmüştür.

Yukarıda yer verilen ifadelerden evrakların yok edilmiş ve/veya değiştirilmiş olması hususunda kuvvetli suç şüphesi bulunmaktadır.

Nitekim 2006 yılı Temmuz ayında Coşkun İğci'den alınmış olan bilgilere ilişkin olarak, cinayetten sonra edinilmiş gibi evrak düzenlendiği iddiası Mülkiye Müfettişleri tarafından araştırılmış ve düzenlenen 10.07.2008 tarihli Raporda;

"Agos Gazetesi yazarı Hrant Dink'in öldürüldüğü 19 Ocak 2007 tarihinden altı ay kadar önce; Trabzon İli Pelitli Beldesinde ikamet eden ve Jandarma İstihbarat Birimlerinin bazı unsurları ile irtibath olan Coşkun İğci isimli bir vatandaşın, aynı zamanda akrabası olan ve daha önce de Mc Donalds'ı bombalayan Yasin Hayal'in Hrant Dink'i öldürme planı yaptığı bilgisini İstihbarat Şube Müdürlüğü elemanlarından J.Bçvş. Okan Şimşek ve J.Uzm.Çvş Veysel Şahin'e ilettiği; keyfiyetin adı geçenlerce de İstihbarat Şube Müdürü Yzb.Metin Yıldız'a ve onun aracılığı ile de İl Jandarma Komutanı J.Alb.Ali ÖZ'e intikal ettirildiği; ancak suçun önlenmesine matuf hiç bir tedbir alınmadığı;

Ancak 19 Ocak 2007 tarihinde, Coşkun İğci'nin altı ay önce vermiş olduğu istihbaratın gerçekleşip; Hrant Dink'in Trabzon İli Pelitli Beldesinden Yasin Hayal'in azmettirmesi sonucu öldürülmesi ile; İl Jandarma Komutanı Alb.Ali ÖZ ve İstihbarat Şube Müdürü Yzb.Metin Yıldız'ın ve diğer sorumluların Coşkun İğci'nin konuşabileceği endişesine kapıldıkları; bu endişenin sonucu; İl Jandarma Komutanı Alb.Ali ÖZ ve İstihbarat Şube Müdürü Yzb.Metin Yıldız'ın, Coşkun İğci'nin bildiklerini kimseye anlatmaması konusunda uyarılması için J.Bçvş. Okan Şimşek ile J.Uzm. Çavuşlar Veysel Şahin ve Önder ARAZ'ı görevlendirdikleri; adı geçenlerin 22 Ocak 2007 ve 24 Ocak 2007 günü buluştukları, Coşkun İğci'yi uyarının ötesinde geçerek; " Bu olaylar kendi aramızda kalacak, mezara kadar gidecek, sır olacak, bunu herhangi birine anlattığın zaman senin için iyi olmaz, hayati önem taşıyor, anlattığın zaman başına işler gelebilir, polis seni alma ihtimali yok ama alırsa hiç bir şey söylemeyeceksin; bize bu olayı bildirdiğini kesinlikle anlatmayacaksın, anlattıysan senin geleceğin için hayırlı olmaz, sağlığın sıhhatin için iyi olmaz, hayat meyat meselesi bunlar, bu olayı anlatmaman senin can güvenliğinin için iyi olur" gibi sözler sarf ettiklerini, kendisinin de " Benim kimse ile husumetim yok neden can güvenliğim tehdit altında olsun " dediğinde; "Sen ne demek istediğimizi anlıyorsun" şeklindeki sözlerle tehdit ettikleri;

*Gerek görev zafiyetini, gerekse Coşkun İğci'yi tehdit eylemini gizlemek için; "Coşkun İğci ile söz konusu tarihte ne görüştünüz" sorusuna cevap olmak üzere Bçvş Gazi GÜNAY'ın da katılımı ile söz konusu **Haber Kayıt ve Bildirim Formunun** düzenlendiği; bilahare Haber Kayıt ve Bildirim Formuna dayanak olmak üzere de **Görev Sonuç Raporu** düzenlediği ve bu suretle görevlerini kötüye kullandıkları;"*

sonucuna varılarak;

İl Jandarma Komutanı J.Alb. Ali ÖZ hakkında; Gerek görev zafiyetini gerekse, Coşkun İğci'yi bildiklerini kimseye söylememesi konusunda tehdit ettirmek ve bunu gizlemek üzere gerçeğe aykırı

Haber Kayıt ve Bildirim Formu düzenlemek eylem ve işleminden dolayı "Soruşturma İzni Verilmesi"

İstihbarat Şube Müdürü J.Yzb. Metin Yıldız hakkında; Gerek görev zafiyetini gerekse, Coşkun İçci'yi bildiklerini kimseye söylememesi konusunda tehdit ettirmek ve bunu gizlemek üzere gerçeğe aykırı Haber Kayıt ve Bildirim Formu ve Görev Sonuç Raporu düzenlemek eylem ve işleminden dolayı "Soruşturma İzni Verilmesi..."

talep edilmiştir.

Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığı 2008/1504 iddianame no ile "19.01.2007 tarihinde Hrant Dink'in İstanbul'da adı geçenler tarafından öldürülmesi olayından sonra ise; geçmişteki istihbari zafiyetlerini saklamak amacıyla 20.01.2007 tarihli '**görev sonuç raporu**' ve 20.01.2007 tarihli '**haber kayıt ve bildirim formu**' isimli belgeleri gerçeğe aykırı olarak belgeler içerisinde bahsedilen faaliyetler icra edilmeden düzenlemiş oldukları tüm dosya kapsamından anlaşılmıştır..." şeklinde konuya ilişkin görüşünü mahkeme heyetine sunmuştur.

İddianamenin kabulü sonrasında Trabzon 2. Sulh Ceza mahkemesindeki dava aşamasında Okan Şimşek'in, 10.07.2008 tarihli müfettişlere verdiği ifadesinde kısmen de olsa bir takım değişikliklere gittiği anlaşılmıştır. Sanık sıfatıyla yargılanmasına devam olunan Okan Şimşek'e, müdahil avukatlar tarafınca iddianamede yer alan gerçeğe aykırı belge düzenlenmesi isnadından farklı olarak... **Cinayetten sonra cinayet ile ilgili çıkılan tüm görev sonuç raporları şube müdürü tarafından alındı ve bize kendisi tarafından bunların saklanacağı söylendi...** Şeklindeki ifadesinin hatırlatılması üzerine;

"...Katılan Vekili Av. Hakan Bakırcıoğlu Sorusu Üzerine Sanık Cevaben: Mülkiye müfettişleri geldiğinde bizim istihbarat olarak Pelitli Bölgesinde icra ettiğimiz faaliyetlere ilişkin 5 yıllık görev sonuç raporlarını bizden istendi, bizde bunları Şube Müdürümüz Metin Yıldız'a teslim ettik, daha sonra bunları Metin Yıldız yüzbaşım müfettişlere ibraz etmiştir, bu konuda benim bilgim yoktur, benim bu 5 yıllık istenen görev sonuç belgesinde herhangi bir düzeltmem söz konusu olmadı. Ama diğer arkadaşlarım belki eksikliklerini düzeltmiş olabilirler, görev sonuç raporu bizim kurum içinde kullandığımız istihbarat unsurlarının sabah göreve bilgi toplamak için çıktıklarında görevden dönünceye kadar kimle görüşüp ne gibi faaliyetlerde bulduklarını içeren belgedir. Haber kayıt bildirim formu ise haberin üst makama bildirilmesidir. Bunların da kesin yüzde yüz doğru olması da şart değildir, dedi. Devamla bu 5 yıllık istenen görev sonuç belgelerinden düzeltme olduğuna ilişkin beyanım yanlış anlaşılmıştır, ben bu belgelerin tasnif edildiğini, sıraya konduğunu söylemek istedim, dedi.

Soruldu; Coşkun İçci ile ilgili görüşmelerimize ilişkin Mahkemenin gösterdiğinden başka görev sonuç belgesi düzenlemedik, dedi...

...Sanıklar Vekili Av. Nurhayat Bayraktar Gümrükçüoğlu sordu; dava konusu 20 Ocak 2007 tarihli görev sonuç belgesini hangi şartlar altında imzaladığının sorulmasını istiyorum, dedi.

Cevaben: Bizim daha önce düzenlemiş olduğumuz görev sonuç belgesi yoktu, haber kayıt bildirim formu çekildikten birkaç gün sonra istihbarat şube müdürümüz Yüzbaşı Metin Yıldız beni ve Veysel Şahin'i yanına çağırdı. Bizim daha önce almış olduğumuz istihbaratları görev sonuç belgesi olarak düzenlememizi istedi. Biz de geçmişe dönük bu şekilde bir belge düzenlemenin yanlış olacağını söyledik, fakat kendisinin ısrar etmesi üzerine ve bu konuda da emir vermesi üzerine biz de emir gereği istenen görev sonuç belgesini düzenledik.

Düzenledikten sonra kendisine götürdük, önce inceledi, daha sonra kendisi imzaladı. Bize de imzaladık, dedi..."

şeklinde beyanlarda bulunmuştur.

Buna göre Okan Şimşek 10.07.2008 tarihli raporda yer alan "**Cinayetten sonra cinayet ile ilgili çıkılan tüm görev sonuç raporları şube müdürü tarafından alındı ve bize kendisi tarafından bunların saklanacağı söylendi.**" yönündeki ifadesinin, yanlış anlaşıldığını belirterek "**belgelerin tasnif edildiği, sıraya konduğu**" şeklinde değiştirdiği anlaşılmaktadır.

Öte yandan, kovuşturmanın devamında, Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesinin 24.07.2009 tarihli 5. Celsesinde:

"...Trabzon Jandarma Komutanlığına yazı yazılarak 19 Ocak 2007 tarihinden önce Yasin Hayal ile ilgili yapılan bir çalışma olup olmadığı, bu konuda düzenlenmiş görev sonuç belgesi olup olmadığının sorulmasına, böyle bir çalışma ve belge bulunması halinde onaylı suretinin Mahkememize gönderilmesinin istenmesine,

Jandarma Genel Komutanlığına yazı yazılarak 19 Ocak 2007 tarihinde meydana gelen Hrant Dink cinayeti öncesi Genel Komutanlıkta bu konuda yapılmış herhangi bir çalışma olup olmadığının sorulmasına, varsa buna ilişkin görev sonuç belgesi veya haber kayıt formu gibi belgelerin onaylı bir suretinin gönderilmesinin istenmesine,..."

yönünde karar verilerek Jandarma Genel Komutanlığına yazıldığı görülmüştür.

Trabzon 2.Sulh Ceza Mahkemesinin 23.10.2009 tarihli 6. Celsesinde Jandarma Genel Komutanlığının söz konusu yazının cevabı okunmuş, yazıda Hrant Dink cinayeti öncesinde **bu konuda herhangi bir çalışma yapılmadığının belirtildiği** görülmüştür.

Buna göre, geçmiş döneme ilişkin evrakların yok edildiği/değiştirildiği yönünde ileri sürülen iddiaların Jandarma Genel Komutanlığı ve bağlı birliği Trabzon Jandarma Komutanlığı

İstihbarat arşivlerinde araştırılmadığı, sadece ilgili Kuruma yazı yazılması ile yetinildiği anlaşılmaktadır.

İddia konusu olan *delillerin karartılacak şekilde yeniden düzenlenmesi* hususu İl Jandarma veya daha genel anlamda Jandarma Genel Komutanlığının takdirine bırakılmıştır. Özetle, Jandarma personelinin sözlerinin yanlış anlaşıldığına dair cevapları sonrası, *arşivin delilleri karartacak şekilde yeniden düzenlendiği iddiası* yargısal sürece dahil edilememiş, yargılamanın genişletilmesi yoluna da gidilmemiştir.

Davanın *görevin ihmali davranış* şeklinde mahkeme tarafından takdir edilerek sonuçlandırılmış olması da, iddia konusu olayın yargısal sürece dahil edilemediğinin bir diğer göstergesi olarak kabul edilmektedir.

Diğer yandan, *arşivin delilleri karartacak şekilde yeniden düzenlendiği iddiası'nın* İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulunca yapılan araştırma ve ön incelemeler kapsamında da yeterince araştırılmadığı, ilgili kurumdan bilgi ve belgelerin talep edilmesi ile yetinildiği, bu yazışma sırasında gönderilmeyen ve/veya değiştirilen belge olup olmadığının araştırılmadığı görülmüştür.

Nitekim görevli Müfettişler Mülkiye Başmüfettişi Şükrü Yıldız ve Kıdemli Albay İsa Öztürk imzasıyla 31.01.2007 tarihinde İl Jandarma Komutanlığına gönderilen talep yazısında;

"...Müfettişliğimize gelen ilk bilgilerde; Hrant Dink'in katil zanlıları Ogün Samast, Yasın Haya, Ahmet İskender, Ersin YOLLCU, Zeynel Abidin Yavuz, Erhan Tuncel, Tuncay Uzundal ve Seyfi YARIMBAŞ'ın devamlı ikamet adreslerinin Trabzon Jandarma Komutanlığı sorumluluk bölgesinde (Pelitli Beldesi) bulunduğu görülmektedir.

Bu sebeple.

1-Komutanlığımızın bu kişilere yönelik her türlü istihbarat faaliyeti,

2-Bu kişiler hakkında diğer istihbarat kuruluşları ile paylaştığımız istihbarat bilgileri,

3-Bu kişilerin bölgenizde karıştıkları olaylara ait belge ve kayıtların,

Yetkilisi tarafından onaylanmış örneğinin müfettişliğimize verilmesini arz ederiz."

şeklinde talepte bulunulmuş ise de 31.01.2007 tarih 3590-48-07/(2400) nolu, 09.02.2007 tarih 101.71.36 nolu,10.02.2007 tarih 3183 nolu, 07.03.2007 tarih 5198 nolu yazıları ve toplamda 135 sayfa tutan evraklar incelendiğinde "her türlü istihbarat faaliyeti ve diğer istihbarat kuruluşlarıyla paylaşılan bilgiler" hakkında yukarıda bahsedilenler haricinde ek bir belgenin müfettişlere sunulmadığı ve 135 sayfalık evrakın ağırlıklı olarak kişilerin bölgede karıştıkları olaylara ait belge ve kayıtlar ile ilgili olduğu görülmüştür.

Diğer yandan, Trabzon İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğü personeli Asa Kom. Unsur Komutanı Jan. Cvş. Okan Şimşek'in, 10.07.2008 tarihli ifadesinde geçen çeşitli

belgelerin Şube Müdürü Yüzbaşı Metin Yıldız tarafından alınarak yeniden düzenlendiği iddiasını mahkeme safahatı sırasında yanlış anlaşıldığı gerekçesiyle düzeltilmiş ise de bu düzeltme sırasında kullandığı *tasnif edilme, sıraya konma* gibi tabirler dikkat çekici bulunmuştur.

Ayrıca, Jandarma Genel Komutanlığı veya Trabzon İl Jandarma Alay Komutanlığı, müfettişlere/mahkemeye konuya ilişkin dört yıllık sürede Jandarma ile ilgili hemen hemen bütün dosyalara yansıyan dört belge (09.02.2007 tarihli yazının eklerinde geçen EK-A (Valilik Emri), EK-B (Haber Bildirim Formu), EK-C (Görev Sonuç Raporu), EK-D (Araç Görev Belgesi)) haricinde söz konusu iddiaya paralel geçmiş tarihli başka bir belge ulaştırılmamıştır.

Bu itibarla dosyalara yansıyan az sayıdaki belge ile ilgili neden *tasnif* ya da *sıralama* yapma ihtiyacı duyulduğu konusu Kurulumuzca şüpheli bulunmaktadır.

Ayrıca bu belgelerden EK-B (Haber Bildirim Formu), EK-C (Görev Sonuç Raporu)nun olay sonrasında düzenlendiği Başbakanlık ve Mülkiye Müfettişleri tarafından düzenlenen raporlar ile 2.Sulh Ceza Mahkemesinin iddianamesinde belirtilmiştir.

Eski bilgilerin yeni tarihli belgelerle tekrar düzenlediği/tanzim edildiği göz önünde bulundurulduğunda, İstihbarat Şube Müdürlüğü arşivlerinin de bir takım işlemlere tabi tutulmuş olabileceği kuvvetli bir şüphedir.

Daha açık bir ifadeyle, değişkenlik gösteren ifadelere rağmen dört yıllık süreçte adli/idari sürece yansımış dosyaların tümü incelendiğinde, Trabzon İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğü personelinin Hrant Dink'in öldürülmesi olayı sonrasında Şube arşivlerinde bir takım usulsüz davranışlarda bulunmuş olabilecekleri düşünülmektedir.

Diğer yandan İstihbarat Şube Müdürlüğü arşivlerinde yapıldığı iddia edilen usulsüzlüklerden sadece bir bölümünün sanık Ali ÖZ hakkında açılan ayrı bir davada, Trabzon 1. Ağır Cezanın 2010/86 nolu dosyası kapsamında *eski bir bilginin yeni tarihli olarak yazıya dökülmesi* şeklinde dar bir kapsamda ele alındığı görülmektedir. Bu suçlama ise sadece Sanık Ali ÖZ hakkında verilmiş olup diğer Jandarma istihbarat personelini kapsamamaktadır.

Söz konusu Kararda Mahkeme;

"...Suç işlenmeden önceki önleyici kolluk görevinin Jandarmanın mülki görevi olduğu kanun koyucu tarafından açık şekilde kanunla düzenlenmiştir. Bunu yok saymak mümkün olmadığı gibi yorum yolu ile de mülki görevleri adli görev şeklinde nitelemek hukuka uygun olmaz. Çünkü kanunun açıkça düzenleme yaptığı hususlarda yorum da olmaz..."

Gerekçesiyle,

"1. Her ne kadar sanık hakkında; suç işlenmeden önce ileride suç işleneceği konusunda aldığı haber üzerine yeterli dikkat ve ihtimamı göstermediği ve suç işlendikten sonra da önceden aldığı haberi yeni öğrenmiş gibi görev sonuç raporu ve haber kayıt ve bildirim formuna aktarmak suretiyle üstlerine bildirerek gerçekleştirdiği eylemler nedeniyle sanığın eylemi önleyici zabıta hizmetlerinin ifası sırasında ihmal ve gecikme olarak kabul edilebileceğinden usulü muamelelerin CMK 223/8 maddesi gereği DURDURULMASINA,

2. Sanık hakkında olay tarihinde İl Jandarma Komutanı olduğundan gerekli incelemelerin 4483 sayılı kanuna göre İl İdare Kurulunca yapılarak izin verilip-verilmeyeceği konusunda karar verilmesi için dosyanın Trabzon Valiliğine gönderilmek üzere C. Başsavcılığına tevdiine, 21.05.2010"

şeklinde karar vermiştir.

Trabzon Valiliği ise 02.08.2010 tarihli yazıyla 4483 sayılı Kanunun 8. maddesinde yer alan "soruşturma izni, şikâyet, ihbar veya iddia konusu olaylar ile bunlara bağlı olarak ileride soruşturma sırasında ortaya çıkabilecek konuları kapsar. Soruşturma sırasında izin verilen olay ve konudan tamamen ayrı veya farklı bir suç olarak nitelendirilebilecek bir fiil ortaya çıktığında yeniden izin alınması zorunludur. Suçun hukuki niteliğinin değişmesi, yeniden izin alınmasını gerektirmez." Madde hükmüne göre olay ve kişi ile ilgili 16.07.2008 tarihli ve 45 sayılı soruşturma izni verildiğinden yeniden karar verilmesine gerek olmadığı gerekçesiyle dosyayı Trabzon Cumhuriyet Savcılığına iade etmiştir.

Valiliğin söz konusu 16.07.2008 tarih ve 45 nolu kararına bakıldığında Ali Öz ve Metin Yıldız'ın belgeler üzerindeki uygulamaları şu şekilde tarif olunmuştur:

"...Hrant Dink'in öldürülmesinden sonra, gerek görev zafiyetini kamufle etmek, gerekse Hrant Dink'in ölümünden 6 ay önce öldürüleceğinin planlandığına ilişkin bilgiyi istihbarat görevlilerine veren C.İ.'ye bildiklerini kimseye söylememesi konusunda uyarılması talimatını vermek ve bu talimatın icrası için C.İ. ile yapılan görüşmeyi, bilgi almak için yapıldığı görüntüsü vermek üzere gerçeğe aykırı Haber Kayıt Bildirim Formu düzenledikleri anlaşıldığından İl Jandarma Komutanı J.Albay Ali ÖZ ile İstihbarat Şube Müdürü J.YZb.Metin Yıldız haklarında SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMESİNE,..."

Sonuçta, Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesinin 2008/615 esasına kayden açılan dava ile Ali Öz hakkında adli görevi ihmal suçundan Trabzon 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 2010/149 esasına kayden açılan dava arasında fiili ve hukuki irtibat bulunduğu gerekçesiyle Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesi tarafından davaların birleştirilmesi teklif edilmiştir. Ali ÖZ hakkında Trabzon 1 nolu Ağır Ceza Mahkemesinde devam eden dava ise mahkeme tarafından 17.05.2011 tarihinde reddedilmiştir. Mahkeme heyeti, sanık Albay Ali Öz hakkında aynı fiil nedeniyle

Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nde açılmış dava bulunduğundan, 'aynı fiil nedeniyle bir kişinin iki kez mahkeme önüne çıkartılamayacağı' gerekçesiyle davanın CMK 223/7 gereğince Yargıtay nezdinden temyiz yola açık olmak üzere reddine karar vermiştir.

Öte taraftan, İstihbarat Şube Müdürlüğünde görevli TEM Unsur Komutanı Jan. Bçvş. Hüseyin YILMAZ'ın, Trabzon 2.Sulh Ceza Mahkemesinin 06.05.2009 tarihli 4.celsesinde verdiği;

"...Alay Komutanının emriyle göreve çıktığında görevin başlamasından sonuna kadar yapılan faaliyetin yazıldığı belgeye görev sonuç raporu denir. Bunu unsur komutanı düzenler, bu belgenin numarası araç ve personel görevlendirme defterindeki sıra numarası görev sonuç belgesinin numarasını oluşturur, bu belge kurumda kalır, herhangi bir yere gönderilmez..."

şeklindeki ifadesinden anlaşılacağı üzere sokaktan alınan anlık istihbarat bilgilerine yer verilen görev sonuç raporlarının şubede muhafaza edildiği, ayrıca, bu bilgilerden gerek duyulanların haber kayıt ve bildirim formları ile Jandarma Genel Komutanlığının ilgili birimine gönderildiği anlaşılmaktadır.

Ayrıca, Trabzon'da devam eden davanın duruşmaları sırasında Pelitli bölgesinde dört yardımcı istihbarat elemanının bulunduğu öğrenilmiş olup, Yasin Hayal ve grubu ile ilgili olarak bunların herhangi bir istihbarat vermemiş olması normal bir durum olarak görülmektedir.

Sonuç olarak yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde "Trabzon Jandarma Komutanlığının İstihbarat arşivleri Dink cinayetinden sonra Trabzon İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğü Personeli tarafından delilleri karartacak şekilde yeniden düzenlenmesi" iddiasının eksik incelendiği, şüpheli görülen hususların sadece konunun birinci muhatabı olan Jandarma unsurlarına sorularak cevap alınmaya çalışıldığı düşünülmektedir.

Bu sebeplerle, "Trabzon Jandarma Komutanlığının İstihbarat arşivlerinin Dink cinayetinden sonra Trabzon İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğü Personeli tarafından delilleri karartacak şekilde yeniden düzenlenmesi" iddiasının Trabzon Jandarma İstihbarat Şubesi, Giresun Jandarma Bölge Komutanlığı ve Jandarma Genel Komutanlığı arşivlerinde söz konusu döneme ait belgelerin ve dijital kayıtların değiştirilip değiştirilmediğinin incelenmesi/araştırılması suretiyle iddianın açıklığa kavuşturulması gerektiği değerlendirilmektedir.

İDDİA 9- Coşkun İğci isimli şahsın Trabzon İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğünün kayıtlı haber elemanı olduğu hususu.

İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesinde tutuksuz yargılanmasına devam olunan şüpheli sanıklardan Coşkun İğci'nin İstanbul Cumhuriyet Savcılığında vermiş olduğu 31.01.2007 tarihli ifadesinden; 1973 yılı Trabzon Yomra İlçesi doğumlu olduğu, Yomra Lisesi 1. Sınıfta okumakta iken Lise birinci sınıftan itibaren okulu bıraktığı, 1993 yılında Çanakkale'de denizci olarak

olarak acemi birliğini, İstanbul Kasımpaşa Deniz Astsubay ordu evinde ise usta birliğini tamamladığı, terhis olduktan sonra yaklaşık üç yıl kadar özel sektörde çalıştıktan sonra 1999 yılında Trabzon İli Devlet Malzeme Ofisi Bölge Müdürlüğünde güvenlik görevlisi olarak memuriyete başladığı, halen güvenlik görevlisi olarak memuriyetine devam ettiği ve 2005 yılı itibariyle eşinden (Yasin Hayal'in yakını) ayrıldığı anlaşılmaktadır.

Çoşkun İğci'nin 31.01.2007 tarihli ifadesi ve Savcılık sorgusundan hareketle, "Trabzon Jandarma Komutanlığının Hrant Dink cinayetinin önlenmesinde zafiyet ve ihmali olup olmadığı, Hrant Dink'in öldürüleceği bilgisine kolayca ulaşip ulaşamayacağı, Coşkun İğci'nin Jandarma İstihbarat görevlilerine Hrant Dink'in öldürüleceği bilgisini verdiği, Jandarmanın ise böyle bir bilgi almadığına ilişkin" beyan ve iddialar üzerine İçişleri Bakanlığı Mülkiye Müfettişliğince Mülkiye Başmüfettişi Şükrü Yıldız ve Mülkiye Başmüfettişi Mehmet Ali Özkılınç tarafından Trabzon İl Jandarma Komutanlığı hakkında yapılan ilk incelemeler sonucunda hazırlanan 15.02.2007 tarihli Tevdi Raporunda:

"Coşkun İğci Jandarmanın kayıtlı haber elemanı değildir. Bu hususu hem Coşkun İğci hem de Jandarma Komutanlığı doğrulamaktadır. Ancak Coşkun İğci'ye göre; Jandarma İstihbarat görevlisi Engin'in, (Veysel Şahin) "Trabzon ile ilgili bize yarayacak bilgi alırsan bizimle paylaş" dediği, Coşkun İğci'nin de 'Devletimiz için faydalı olacaksa her türlü yardıma hazır olduğunu' beyan eden iddiası Jandarma Komutanlığı tarafından reddedilmektedir."

Denilmek suretiyle Coşkun İğci'nin Jandarmanın kayıtlı haber elemanı olduğu iddiası hakkında "Jandarmanın kayıtlı haber elemanı değildir" tespiti yapılmış ise de bu tespitin Jandarma görevlileri ile İğci'nin ilk ifadelerinden yola çıkılarak yapıldığı, yani İl Jandarma Komutanlığının görüşüne itibar edildiği anlaşılmaktadır.

Valiliğe gönderilen Tevdi Raporu üzerine gerçekleştirilen ön inceleme sonucunda, Coşkun İğci'nin Jandarma İstihbarat görevlilerine Hrant Dink'in öldürüleceği bilgisini verip vermediği yönündeki iddia, her ne kadar Jandarma görevlileri aksini iddia etmiş olsalar da görevli müfettişlerin şüphesi üzere adli yargı safhasına taşınmıştır.

Nitekim Uzm. J. V. Kad. Çvş. Veysel Şahin, J. Kad. Bçvş. Okan Şimşek hakkındaki iddianamenin kabulünün ardından Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesinde görülen dava sırasında, adı geçen görevliler ifadelerinde, daha önce müfettişlere ve savcılığa vermiş oldukları ilk ifadelerin gerçekleri yansıtmadığını ve Coşkun İğci'nin vermiş olduğu ilk ifadelerin büyük ölçüde doğru olduğunu söylemişlerdir.

Trabzon İl Jandarma Komutanlığı personelinin cinayetin hemen ardından sunduğu savunmalarda yalanladığı, ancak ilk inceleme sonucunda Mülkiye Başmüfettişleri Şükrü Yıldız ve Mehmet Ali Özkılınç tarafından şüpheli bulunan hususlar, mahkeme

sırasında yine aynı Jandarma görevlileri tarafından doğrulanmıştır.

Ancak, müfettiş raporunda da geçen "**Jandarmanın kayıtlı haber elemanı değildir**" tespiti hakkında, İğci'nin eleman olmadığını fakat kendisinden Hrant Dink'in öldürülmesi öncesinde normal bir arkadaşlık ilişkisi kurularak bilgi alındığını ifade etmişlerdir. Mülkiye Başmüfettişleri Namık Kemal İLHAN ve Şafak BAŞA tarafından yapılan 10.07.2008 tarihli ön inceleme sırasında da, İğci'nin yardımcı istihbarat elemanı olup olmadığı iddiasının araştırılmadığı görülmektedir.

Özellikle, İl Jandarma Komutanlığı tarafından verilen resmi yazılı cevaplar ile üst düzey Jandarma görevlilerinin ifadelerinde geçen Çoşkun İğci'nin Jandarmanın kayıtlı haber elemanı olmadığı yönündeki net ve kesin hükümler içerir söylemlerin, görevli müfettişlerin konuyu detaylıca araştırabilmesinin önüne geçtiği düşünülmektedir.

14. Ağır Ceza Mahkemesinde tutuklu olarak yargılanan Erhan Tuncel isimli sanığın, Trabzon İl Emniyet Müdürlüğü'nün elemanı olup olmadığı hususunda ise Trabzon Emniyeti İstihbarat Şube Müdürlüğü ile Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Dairesi Başkanlığında İçişleri Bakanlığı ve Başbakanlık Müfettişlerince derinlemesine araştırıldığı ve yapılan çalışmada;

• Şüpheli bir durumun olup olmadığını tespit amacıyla incelenen her türlü imha tutanağı ve bunlara ilişkin evraklar,

• Şahısla ne zaman görüşüldüğü ve görüşmeler üzere hazırlanan her türlü bilgi/belge paylaşımı, (bu belgelerin F3 ve F4 olarak nitelendiği görülmüştür)

• Elemanın vermiş olduğu bilgilere istinaden gönderilen/alınan her türlü resmi yazı/evrak akışı,

• Elemana yapılan ödemeler ve bunları gösterir bilgi/belgeler,

• Trabzon İl Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün merkez birimi olan Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Dairesi Başkanlığı ile eleman temini ve kayda alınması hususlarında gerçekleştirmiş oldukları evrak akışı;

• Buna ilişkin yönerge/yönetmelikler.

gibi hususların farklı tarihlerde incelendiği görülmüştür.

Fakat benzer bir konuda "Çoşkun İğci'nin Jandarmanın kayıtlı haber elemanı olduğu iddiası" üzerine derinlemesine bir araştırma yöntemi uygulanamamıştır. 10.07.2008 tarihli İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulu Ön İncelemesi, 10.10.2008 tarihli Başbakanlık Teftiş Kurulu İncelemesi ve 19.02.2010 tarihli İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulu Ön İncelemesi

Raporlarında da anılan husus inceleme konusu olmamıştır. Daha açık bir ifadeyle iddia konusu olayın teyidi amacıyla:

- Trabzon İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğünün arşiv sisteminde yer alan eleman bilgileri, görev sonuç raporları, haber kayıt bildirim formları üzerinde detaylı bir inceleme yapılmamıştır.

- Trabzon İl Jandarma Komutanlığının bağlı bulunduğu Bölge Komutanlığı ve Jandarma Genel Komutanlığı ile yapmış olduğu yazışma/bilgi akışına bakılmamıştır.

Jandarma görevlilerinin mahkeme sırasındaki ifade değişikliklerinin ardından yeniden yapılan incelemelerde de **"Çoşkun İğci'nin Jandarmanın kayıtlı haber elemanı olduğu"** iddiasının ele alınmadığı görülmüştür.

Kurulumuzca mevcut dosyalar üzerinde yapılan incelemelerde, "Çoşkun İğci'nin Jandarmanın kayıtlı haber elemanı olduğu" iddiasına ilişkin olarak aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir.

Trabzon İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğünde TEM Unsur Elemanı olarak görevli Uzm. Jan. Cvş. Hacı Ömer Ünalır 10.07.2008 tarihli Ön İnceleme Raporunda müfettişlere verdiği 04.06.2008 tarihli ifadesinde;

"2004 yılının Eylül ayında Elazığ İl Jandarma Komutanlığından Trabzon İl Jandarma Komutanlığı emrine atandım. 2005 Ağustos ayından itibaren İstihbarat Şube Müdürlüğü Terör olaylarında unsur elemanı olarak Hüseyin YILMAZ Başçavuşun emrinde görev yapıyorum.

*2006 yılının Ağustos ayının başlarında Hüseyin Başçavuşumla bir görev dönüşü şubeye girdiğimizde Okan Başçavuşla karşılaştık. Okan Başçavuş Hüseyin Başçavuşuma önemli bir bilgi elde ettiğini ve özel görüşmek istediğini belirterek Hüseyin Başçavuşu odasına davet etti. Birlikte odaya girdiler. Ben de kendi odama giderek işlerimle ilgilenmeye başladım. 15-20 dakika kadar sonra Hüseyin YILMAZ beni çağırdı. 'Senin yazın güzel sen not al' dedi. Neyi not alacağımı bilmiyordum. Yazdırmaya başlayınca konuya vakıf oldum. Konu Yasin Hayal isimli bir şahsın 4-5 tane arkadaşı ile birlikte Ermeni asıllı Agos gazetesinin yazarı Hrant Dink isminde gazeteciye öldürmek için plan yaptığı ve **Okan Başçavuşun haber elemanı olan Çoşkun İğci'ye silah temini için 500 YTL para verdiği mahiyetindeydi.** Ben bunları not aldım. Ben notu yazdıktan sonra Okan Başçavuşa haber kayıt bildirim formu düzenleyip düzenlemeyeceğimizi sordum. O da 'hayır şimdi hiç bir şey yapmayacaksınız. İstihbarat Şube Müdüründen emir bekleyin. O size gerekeni söyleyecek' dedi.*

Bu arada Hüseyin YILMAZ Başçavuş, Okan Başçavuştan söz konusu haber elemanının kendisiyle tanıştırılmasını istedi. Okan Başçavuş buna gerek olmadığını, ilave bilgiler aldıkça bize iletceğini belirtti."

şeklinde beyanda bulunmuştur.

Ayrıca bu ifadede geçen hususlar, Uzman J. Çavuş Veysel Şahin tarafından İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulunun 10.07.2008 tarihli Ön İnceleme Raporunda yer alan 01.07.2008 tarihli yazılı ifadesinde de doğrulanmıştır. Hacı Ömer Ünalır'ın ifadesinde, Coşkun İğci isimli şahıs Jandarmanın haber elemanı olarak tanımlanmaktadır.

Unsur Komutanı olan Hüseyin Yılmaz'da İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulunun 10.07.2008 tarihli Ön İnceleme Raporunda yer alan ifadesinde, anılan not alma işlemini teyit etmekte ve 500 liralık bir paranın varlığını da doğrulamaktadır.

Ayrıca, 08.02.2007 tarihli Müfettişliğe vermiş olduğu ifadesinde belirtildiği üzere, Hacı Ömer ÜNALIR tarafından alınan bu notlara esas bilgilerin, 'Veysel Şahin ve Okan Şimşek tarafından Coşkun İğci ile ikinci görüşme sırasında not edilerek alınan' nottan kendisine aktarıldığı da bilinmektedir.

Ayrıca, Ünalır'ın ifadelerinde geçen birçok hususun yine diğer görevlilerce de teyit edilmesi, doğrulanması, "Coşkun İğci'nin Jandarmanın kayıtlı haber elemanı olduğu" iddiasının gerçekleri yansıtmadığını iddia eden İl Jandarma Komutanı Ali ÖZ, İstihbarat Şube Müdürü Metin Yıldız, Uzm. J.V.Kad. Çvş. Veysel Şahin, J.Kad. Bçvş. Okan Şimşek'in ifadeleri ile çelişkili bir durum oluşturmaktadır.

Her ne kadar Coşkun İğci de kendisi hakkında öne sürülen "Jandarmanın kayıtlı haber elemanı olduğu" iddiasıyla ilgili; İçişleri Bakanlığı Müfettişlerine verdiği 08.02.2007 tarihli ifadesinde;

"Benim kod adım yok. Ben dün gazetelerde benim İstanbul Cumhuriyet Savcılığına verdiğim ifademden harfi harfine aynısını gördüm. Orada benden Jandarmanın muhbiri diye bahsediliyordu. Ben Jandarmanın muhbiri değilim. Ben Hrant Dink'in öldürüleceğini öğrenince, daha önceden tanıştığımız Sanayi sitesindeki arkadaşımız Metin KARABİNA vasıtasıyla onun yanına gelip giden Engin isimli jandarma başçavuşlu olduğunu bildiğim kişiye söyledim."

şeklinde ifade vermiş olsa da bu ifadenin, İstanbul Emniyetinde ve Savcılıktaki ilk ifadelerindeki bazı söylemleri ve eldeki bazı bilgi/belgelerle çeliştiği görülmüştür.

Örneğin, 14. Ağır Ceza Mahkemesinin 6. celsesi sırasında Mahkeme Başkanı tarafından **Sanık** (öncesinde tanık/bilgisine başvuru kişi) Coşkun İğci'nin Trabzon Ağır Ceza Mahkemesinde vermiş olduğu,

"...Yasin'i engelleyemeyeceğimi anladım, bunun üzerine jandarmadan tanıdığım iki arkadaşına bunu söyledim, bunlar jandarma istihbaratta görevli idiler, ben bunların istihbaratta olduğunu biliyordum, çünkü ben güvenlik görevlisiyim jandarmaya bağlıyız, geldikleri aracın plakasından ve ayrıca bazen de resmi jandarma aracı ile de gelirlerdi, bu nedenle bunların jandarma istihbaratında çalışan görevliler olduğunu biliyordum, 4 yıl önceden biliyordum ve tanıyordum, birbirimizle konuşuyorduk..."

şeklindeki ifadesinin olayın hemen ardından tanık sıfatıyla vermiş olduğu ilk ifadelerle uyuşmadığı görülmektedir.

Coşkun İçci ilk verdiği ifadelerin aksine, Trabzon Ağır Ceza Mahkemesinde sanık sıfatıyla vermiş olduğu ifadesinde, Jandarma görevlilerini iyi derecede tanıdığını, dört yıllık bir tanışıklıklarının olduğunu, "bu nedenle bunların jandarma istihbaratında çalışan görevliler olduğunu biliyordum" beyanıyla da sadece Jandarma görevlisi değil aynı zamanda şahısların 'jandarma istihbarat'ta çalıştıklarını bildiğini söylemektedir.

Ayrıca, Coşkun İçci'nin Başbakanlık Müfettişlerine vermiş olduğu, fakat Rapor metnine konulmasına gerek görülmeyen ifadesinde;

"...Yasin'e telefon açıp, yanıma çağırdım ve bu söylentileri sordum. Yasin, bana Hrant Dink isimli gazeteciyi öldüreceğini söyledi. Ben Hrant Dink'i nereden tanıdığını, kim olduğunu sordum. Yasin, kişiye ait adres vs bilgilerini, arkadaşlardan, internetten temin ettim, dedi ve hatta elinde Hrant Dink'e ait gözlüklü, vesikalık, siyah-beyaz bir A4 kağıdının dörtte biri büyüklüğünde fotokopi benzeri resmi de vardı, ayrıca Hrant Dink'in çalıştığı Agos gazetesinin Şişli'deki konumunu, (adresini dikkate alınarak) gösteren kroki benzeri şekiller içeren bir A4 kağıdının yarısı büyüklüğünde bir kağıt çıkardı, bunun üzerinde Hrant Dink'in ne taraftan hangi sokaktan hangi yoldan geleceğini de izah ederek, ne şekilde vurulacağını anlattı. Kroki üzerindeki yazıları siyah renkli hatırlıyorum, fotokopi de olabilir. Vuruş şekli gazetenin kapısında kendisi tarafından gerçekleştirileceği şeklindeydi. Ben bu görüşmede kendisini ikna etmeye, vazgeçirmeye çalıştım. Onu birisinin yönlendirip yönlendirmediğini sordum. Kendisini kimsenin yönlendirmediğini, kendisinin böyle bir karar verdiğini, söyledi. Kendisine bu adresi nasıl öğrendiğini, krokiyi nasıl yaptığını sordum, internetten bu şekilde bulunduğunu söyledi. Kendisinin o tarihlerde İstanbul'a gidip gitmediğini bilmiyorum. Ancak cinayet Yasin'in bana daha önce anlattığı şekilde Agos gazetesinin tam önünde gerçekleşti.

Adının daha sonra Veysel Şahin olduğunu öğrendiğim Engin ve yanındaki arkadaşının adının Okan olduğunu öğrendiğim diğer şahısla ilk kez 2004 yılında Değirmendere'de bir oto tamircisi olan Metin KARABİNA'nın yanında tanıştım, daha sonra Engin ve diğer şahsi sahipleriyle

GENÇOĞLU ve Erol Yıldız olan Fesleğen Kafe'de de gördüm, orada muhabbetimiz daha da ilerledi. Ben Devlet Malzeme Ofisinde çalıştığımı söyledim; o zamanlar güvenlikçi olarak çalışıyordum.

Temmuz ayında Yasin Hayal'in Hrant Dink'i öldüreceğini duyduktan sonra yukarıda bahsettiğim bu arkadaşları aradım ve konuşmak için buluşmak istediğimi söyledim. Meydan parkında bu şahıslarla buluştuk ve onlara Yasin 'in planlarını anlattım. Onlar da bana, tamam dediler, not aldılar..."

şeklindeki beyanından, Yasin Hayal'in cinayeti nasıl işleyeceğine dair düşüncelerini detaylı olarak kroki üzerinden gördüğü, bu bilgileri nerede çalıştıklarını bildiği Jandarma İstihbarat görevlilerine verdiği anlaşılmaktadır.

Bu durumu, Okan Şimşek ve Veysel Şahin de ifadelerinde teyit etmişlerdir.

Coşkun İğci'nin jandarmaya vermiş olduğu bilginin mahiyeti, içeriği ve bilgide yer verdiği detaylara (Örn: Yasin Hayal'e ait cep telefonları bilgilerini Jandarma istihbarat görevlileri ile paylaşılması) bakıldığında;

• Her ne kadar İğci, karşısındaki görevlilerin resmi görevli olup olmadıklarından emin olamadığı için tanıdığı Jandarma arkadaşlarına teyit amaçlı sorduğunu belirtse de, yukarıdaki detayların tesadüfi karşılaşmalar sonucunda yapılan bir görüşmede verilebilmiş olmasının olası gözükmediği,

• Bilgi aktarımı öncesinde İğci'nin hazırlık yaptığı ve bu hazırlığını Jandarma görevlileri ile paylaştığı (bir kağıda Yasin Hayal'in telefon numaralarını yazması, paranın seri numaralarını alması vs.) dikkate alındığında nadiren görüşülen bir arkadaşlıktan öte davranış biçimi ile Yasin Hayal'e yaklaştığı,

• Aksi halde, İğci'nin bütün bu bilgileri 'Okan Şimşek ve Veysel Şahin'in Jandarma görevlisi olup olmadıklarını teyit amaçlı sorduğu diğer Jandarma görevlilerine' vermesine engel bir durum bulunmadığı, hatta ifadesinde belirttiği fakat isim vermediği bu görevlilere teyit amaçlı soru sorduğuna göre, aradaki 'güven' unsurunun Okan Şimşek ve Veysel Şahin'e nazaran ismi geçmeyen Jandarma görevlileri lehine olduğu değerlendirilmektedir. Fakat buna rağmen Coşkun İğci elindeki bilgileri Pelitli beldesinde görevli diğer Jandarma görevlileri ile paylaşmamıştır.

Yine ifadelerden hareketle, Jandarma görevlileri tarafından Coşkun İğci kanalıyla elde edilen bilgiler, aynı gün içerisinde İstihbarat Şube Müdürü Metin Yıldız'a aktarılmıştır. Sıradan bir arkadaşlık ilişkisinin ötesine geçmeyen, hatta 'tesadüfi karşılaşmalarda oturup sohbet edilen' bir şahıstan gelen ve jandarma istihbarat literatüründe kıymetlendirilmemiş bilgi olarak nitelenen bir verinin, herhangi bir süzgeçten geçirilmeden doğrudan İstihbarat Şube Müdürüne

önemli koduyla aktarıldığı (Başbakanlık Teftiş Kurulunun 10.10.2008 tarihli Ön İnceleme Raporu, V.Şahin'in 15.05.2008 tarihli ifadesi) göz önünde bulundurulduğunda, Coşkun İğci ile Jandarma İstihbarat görevlileri arasındaki ilişkinin normal bir arkadaşlık ilişkisinin ötesine geçtiği, arada bir güven sorunu olmadığı, birbirlerini iyi derecede tanıdıkları, gelen bilgilere itibar edildiği ve önem verildiği, edinilen bilginin istihbarat ürünü haline getirilmesi için ek bir çalışmaya ihtiyaç duyulmayacak kadar nitelikli bir bilgi akışının olduğu değerlendirilmektedir.

Bununla birlikte, yine Coşkun İğci'nin çeşitli yerlerde verdiği ifadelerinde geçen, Jandarma İstihbarat görevlilerinin Coşkun İğci'nin çalışmış olduğu yere giderek kendilerini resmi Jandarma olarak değil, akraba olarak tanıtmaları da manidardır. Kendi ifadelerine göre, birbirlerini iyi tanımayan ve tesadüfî karşılaşmalarda sohbet eden arkadaşların neden kendilerini Kolluk olarak değil de Akraba olarak tanıttıkları hususu bir diğer soru işaretidir. İğci bu ifadeyi *"öylesine söylemişlerdir. Özel bir ilişki ya da özel bir anlamı yoktur"* şeklinde yorumlamaktadır.

Diğer Yandan, 10.07.2008 tarihli Ön İnceleme Raporunda Metin Yıldız;

"Okan ve Veysel'in kaydı bulunmayan bir şahıstan aldıkları bilgi ham bilgi kabul edilir. Kaynağı veren şahsın Okan Şimşek'i tanımadığı halde kendisine ilk görüşmelerinde ailevi sorunlarından bahsettiğini ve bu konuda kendisine yardımcı olunmasını talep ettiğini belirtmektedir. Bu şahsın ilk görüşmelerinde ailevi sorunlarından bahsetmesinden dolayı kendisine inandırıcı gelmediğini şahsın Jandarmaya yaklaşma niyetinde olduğunu bana ifade etmişlerdir. Eğer aksini söyleyip bu şahsın kendilerine verdiği bilgiyi inandırıcı bulmuş olsalardı haber elemanı olarak kaydı yapmaları gerekirdi. Sistemde kaydı bulunmayan ve şu ana kadar da istihbarat anlamında hiçbir bilgi getirmeyen bir şahsın güvenilirlik derecesi düşüktür. Ancak Coşkun İğci ile Okan ve Veysel'in yaptığı diğer görüşmelerden haberimiz olsaydı bu şahsın verdiği bilgileri değerlendirip kesinlikle kayıt altına aldırırdım. Aksi takdirde hiç tanımadığım kayıtlı olmayan ve şu ana kadar bilgi getirmeyen bir şahsın güvenilirlik derecesinin seviyesinin ne olduğunun bilinmesi mümkün değildir. Ayrıca bir bilginin sadece kaynağının güvenilirlik derecesinin yüksek olması getirdiği bilginin doğru olduğu anlamına da gelmez. Bu bilginin teyit edilmesi için bir takım çalışma yapılması esastır. Okan ve Veysel'e iki defa talimat verdiğim halde yerine getirmedikleri çalışmadan kast ettiğim budur. Bize gelen ilk bilgi ham bilgi kabul edilir. 2nci iddiada anlatmaya çalıştığım gibi bir haberin veya bilginin istihbarata dönüşüp ilgili makamlara gönderebilmesi için yapılması gereken çalışma bu iki personel tarafından yapılmamıştır. Coşkun İğci ile yaptıkları hiçbir görüşmeyi ve görüşme içeriklerini de kayıt altına almadıkları gibi sıralı Amirlerine söyleme gereği bile duymamışlardır"

şeklinde beyanda bulunmuştur.

İstihbarat Şube Müdürü Metin Yıldız bu beyanında **"Eğer aksini söyleyip bu şahsın kendilerine verdiği bilgiyi inandırıcı bulmuş olsalardı haber elemanı olarak kaydını yapmaları gerekirdi."** diyerek aslında olması gerekli bir hususa vurgu yapmaktadır. Çünkü bizzat Metin Yıldız'ın kendisinin, haberi aldıktan hemen sonra İl Jandarma Komutanı Ali ÖZ başkanlığında yapılan günlük toplantıda alınan bilgileri dile getirmesi, bu bilgileri aslında ne kadar inandırıcı bulduğunun bir göstergesidir.

Aynı ilde görevli KOM Şube Müdürü Yüzbaşı Hüsamettin Polat'ın 10.07.2008 tarihli Ön İnceleme Raporunda yer alan aşağıdaki ifadesinde, Yüzbaşı Metin Yıldız'ın **bilgilerin kendisine doğru aktarılmadığı** yönündeki itirazı yalanlamakta, Coşkun İğci ise haber elemanı olarak nitelendirilmektedir.

"Trabzon Jandarma İstihbarat Şube Müdürlüğünde çalışıp, baskı altında ifadeleri alınan, baskı altında diyorum çünkü bende baskı altında kaldım, söz konusu personel J.Çvş. Okan Şimşek ve Uzm. J.Çvş. Veysel Şahin mahkemeye verdikleri son ifadeleri tamamen doğru hatta eksiktir.

Bahse konu olaya vakıf olmam 2006 yılının hatırladığım kadarıyla Temmuz Ayı içerisinde yapılan Günlük İstihbarat Değerlendirme Toplantısı vesilesi ile olmuştur. Söz konusu toplantı esas itibariyle İstihbarat Şube Müdürlüğünün toplantısıdır. Toplantı başlar başlamaz İstihbarat Şube Müdürü Yüzbaşı Metin Yıldız, rutin sunumunu yapmak üzere söz aldı ve İl Jandarma Komutanı Ali ÖZ'e hitaben İsth. Ş.'de görevli J.Çvş. Okan Şimşek ile Uzm. J.Çvş. Veysel Şahin'in **haber elemanı olan Coşkun İğci'den, daha önce Mc. Donald's Fast Food'u bombalayan Yasin Hayal ve ekibi tarafından İstanbul'da ki Ermeni Gazeteci Hrant Dink'i öldürmeyi planladıklarını, ayrıca Yasin Hayal'in silah temin etmesi için 500 YTL. Civarında bir parayı da Coşkun İğci'ye verdiğini, toplantıda bulunanlar huzurunda söylediler. Zira Hrant Dink o sıralarda televizyonlarda, sık sık yazdığı yazı ile gündemdeydi. Alay Komutanı da 'Bu konuyu burada görüşmeyelim sonra özel olarak görüşürüz.'** Diyerek konuyu kapattı. Bu durum benim birazda garibime gitti sonra kendi kendime dedim ki bizim yanımızda konuşmak istemediklerine göre gizli ve özel bir çalışma yapacaklar diye düşündüm."

Bir diğer dikkati çeken husus ise, Coşkun İğci ve Jandarma İstihbarat görevlileri arasındaki telefon numaralarının karşılıklı olarak birbirlerine verilmesi ve değişen numaralardan da haberdar edilmesidir. İğci İstanbul Emniyet Müdürlüğündeki 31.01.2007 tarihli ilk sorgusunda ve takiben Savcılık ifadesinde;

"...Bu şahıslarla görüşmemiz bir müddet devam etti. Sonrasında bir tanesinin gerçek isminin Engin... Olduğunu öğrendim. Çünkü askeri kimliğini bana gösterdi. Kimliğinde Engin... ismini net gördüm ama soy ismini net göremedim. Sonrasında bana irtibat için Engin ismi..."

görevlisi 0542 275 31 27 ve 0505...nolu cep telefonlarını verdi. Bende kendilerine 0537 455 18 48 ve 0544 231 03 56 nolu cep telefonlarını verdim. Tahminen 2006 Kasım-Aralık aylarına kadar bu numaralarla görüştük. Ancak ne zaman aradığımı ve arandığımı net hatırlamıyorum. Zaman zaman birbirimizi aradık buluşup havadan sudan muhabbet ettik... Tam hatırlamasam da 2006 Kasım-Aralık aylarında 0544 231 03 56 nolu telefon hattımı kırıp attım. Ve 0546 804 30 77 nolu hattı aldım. Bu numarayı JİTEM görevlilerine verdim." şeklinde beyanda bulunmuştur. Coşkun İğci'nin telefon ile irtibat kurduğunu söylediği Jandarma İstihbarat As. Kom. Unsur Elemanı Veysel Şahin'in Burdur Cumhuriyet Başsavcılığında verdiği 14.03.2008 tarihli ifadesinde de telefon numaralarının birbirlerine verilmesini doğrular nitelikte bilgiler yer almaktadır.

Diğer yandan, Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesinin 2008/615 nolu dosya numarasına kayıtlı davanın 7. Celsesindeki duruşma tutanakları incelendiğinde, Trabzon İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün 'Yardımcı İstihbarat Elemanı' çalıştırılması hususunda izlediği yöntem de, Coşkun İğci'nin kayıtlı haber elemanı olabileceği şüphesini arttırmaktadır.

Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesinin 2008/615 nolu dosyası 25.12.2009 tarihli 7. Celsesinde çağrılan haber elemanlarının ifadelerine başvurulmuştur. Duruşma tutanaklarında konuya ilişkin haber elemanlarının:

"TANIK E.K. BEYANINDA: ben Pelitli Beldesinde Yaparak geçimimi temin ederim. Ara sıra jandarma görevlileri gelir oturup çayı içerim sohbet ederiz. Bana genelde mahkemesi olan kişileri tanıyor musun diye sorarlar bende tanyorsam kendisini tanıdığımı ve adresini söylerim. Benim Hrant Dink cinayetine ilişkin herhangi bir istihbari bilgi vermem söz konusu olmadı Benim bu cinayet konusunda herhangi bir bilgim yoktur. Ben Coşkun İğci'yi tanımam, Yasin Hayal'i de sadece isim olarak tanırım. Bizim evin 500 metre kadar aşağısında otururdu ve simit satardı. Benim Yasin Hayal'in görüştüğü kişiler konusunda herhangi bir bilgim yoktur. Jandarma görevlilerinin istihbarat almaları konusunda da benim bir bilgim yoktur.

Ben Mc Danolds bombalanması olayını gazetelerden okudum. Gazetelerden öğrendiğime göre Yasin Hayal'in yaptığını öğrendim. Ben jandarmayla çalışan biri değilim. Sadece hırsızlık durumlarını jandarmaya bildiriyorum. Vatandaşlık görevimi yapıyorum.

Ben Hrant Dink'in öldürülmesinden önce bulunduğum mahallede Hrant Dink'in öldürüleceği konusunda bunu Yasin Hayal' in yapacağı konusunda bir şey duymadım. Bu konuda benim bir bilgim yoktur.

Ben Yasin Hayal'i jandarma binasında hiç görmedim. Ben jandarma binasına ara sıra gitmeye giderim. Çokta gitmem.

Ben Ogün Samast'ı tanımam. Evi bize uzaktır. Ben babasıyla bir yıl belediyede çalıştığım için babasını oradan tanırım.

TANIK İ.K. BEYANINDA: *ben pelitli beldesinin... caddesi üzerinde Vardır. Yasin Hayal Mc Donaldsı bombalamasından sonra cezaevinden çıktığında ben kendisini gördüm. Kendisine bu tür şeyler yapmaması konusunda nasihatte bulundum. Yasin Hayal benim işyerimin önünde arkadaşlarıyla birlikte çoğu zaman bulunurdu. Hrant Dink' in öldürülmesinden üç dört gün önce Yasin Hayal bana gelerek "abi ben mahkemeye gideceğim, tutuklanabilirim 100 lira verir misin " dedi. Bende mahkemesine gitmesi için istediği 100 lirayı verdim. Benim Hrant Dink cinayeti öncesi yapılan istihbarat çalışmaları konusunda bir bilgim yoktur.*

Ben Coşkun İğci'yi görsem tanırım. Benim bu şahısla samimiyetim yoktur. Ben Yasin Hayal ve Ogün Samast ve diğer arkadaşlarını tanırım ama ben net olarak tanıdığım kişiler bunlardır Diğerlerini görsem tanırım. Ben bu olaydan önce ara sıra jandarma binasına da giderdim. Ben jandarma binasında Yasin Hayal'i ve Ogün Samast'ı görmedim. Ogün Samast'ta Pelitlisporda futbol oynamıştı.

*Yasin Hayal'in böyle bir şey yapacağını bilmiş olsaydım. Kendisine engel olurdum. Çünkü Yasin Hayal beni sever hem sayar. Ben Yasin Hayal'in Hrant Dink'i öldüreceği konusunda çevresinden ve kendisinden herhangi bir bilgi almadım. Ben mahallemizdeki hırsız arsız jandarmaya bildiririm. **Ben jandarmayla çalışmıyorum.** Ben yedi defa soyulduğum için bildiğim hırsızlık olayını jandarmaya bildiririm.*

*Yasin Hayal ile telefon görüşmesi yapmadım. **Ben yüz yüze defalarca görüştüm.***

*Mc Donalds olayı önce Yasin Hayal simit satardı. Daha sonra simit sattığını görmedim. Yasin Hayal benim işyerimin önünde bir çam ağacı vardı orda toplanırlardı. Orada Ogün Samast'ta olurdu. Bazen on beş kişi olurlardı. Yasin Hayal'in gençler üzerinde bir baskısı vardı. Bu nedenle kendisinden gençler çekinirdi. Biz bu nedenle kendisini güvenlikçi olarak çalıştırmayı düşündük. **Ben haber elamanı değilim** dedi.*

*Sanık vekillerinden av. Ali sürmenin talebi üzerine soruldu, **ben daha önce Trabzon emniyetinde Hrant Dink'in öldürülmesi kapsamında ifade verdim. Orada da aynı şeyleri söyledim. Hangi sıfatla dinlendiğimi bilmiyorum. Bana İstanbul'un talimatıyla dinlendiğim söylendi** dedi.*

Hrant Dink cinayetinden sonra Yasin Hayal aranıyordu. Jandarma da bana on on beş kez gelip Yasin Hayal'in nerde olduğunu sordu.

şeklinde ifadelerinin yer aldığı anlaşılmıştır.

Mahkeme aynı duruşmanın devamında "dinlenen haber kayıt elamanlarının beyanlarından ve dosya kapsamından diğer haber kayıt elamanlarının dinlenmesinin dosyaya ek katkı sağlamayacağı kanaatine varıldığından 41/ CMK.nun 211 maddesi gereğince **diğer haber kayıt elamanlarının dinlenmesinden vazgeçilmesine,...**" karar vermiştir.

Duruşmada geçen ifadelerden de anlaşılacağı üzere, Trabzon İl jandarma Komutanlığı tarafından mahkemeye bildirilen yazıda **altı kayıtlı haber elemanın** olduğu belirtilmiş, bunların **üçünün görevde** olduğu **üçünün ise kullanılmadığı** bildirilmiştir. Mahkeme bütün haber elemanlarını dinleme kararı almış fakat sonraki celsede sadece iki haber elemanına tebliğ ulaştırıldığı için diğer dört eleman dinlenilememiş, diğer celselerde de Metin Yıldız'ın avukatının itirazı üzerine kalan haber elemanlarının dinlenilmesine gerek olmadığı yönünde karar verilmiştir.

Mevcut kayıtlı haber elemanlarının ifadelerinde dikkati çeken husus, aynen Coşkun İğci'nin ifadelerinde olduğu gibi **kendilerinin jandarmayla çalışmadıklarını, jandarmanın haber elemanı olmadıklarını ve vatandaşlık görevini yaptıklarını** söylemeleridir.

Diğer yandan, Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesinin son duruşmasında da görüldüğü üzere (17.celse) sanık avukatlarının Coşkun İğci'nin kayıtlı eleman olmamasını hafifletici bir sebep olarak sundukları görülmektedir.

"... Esasa ilişkin olarak da bu davada müvekkilim sanık Ali Öz adli görevi ihmalden değil idari görevi ihmalden yargılanmaktadır. Kendisine tevdi edilen idari görevin irdelenmesinde ise normalde istihbarat elamanları tarafından görev sonuç raporu düzenlendiği takdirde aktarılır ve buna istinaden de haber kayıt formu düzenlenir. **Olayımızda ise istihbari bilgi verdiği söylenen Coşkun İğci kayıtlı istihbarat elemanı değildir.** Bu konuda kendisini tevdi edilen herhangi bir görev yoktur. Hal böyle iken kendisinden alındığı iddia edilen istihbaratın sözlü olarak söylenmiş olması bir anlam ifade etmez. Kaldı ki başlangıçta sözlü olarak söylendiği de iddia edilmemiştir..."

Bu savunma ve devamı sonrasında, sanıklardan Ali ÖZ ve Metin Yıldız'a TCK 257/2 maddesindeki alt sınır olan 6 ay Okan Şimşek, Veysel Şahin, Hüseyin YILMAZ ve Hacı Ömer ÜNALIR'a ise 4 ay hapis cezası verilmiştir.

Bu açıklamalardan, idari inceleme anlamında "Coşkun İğci'nin Trabzon İl Jandarma Alay Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğünün kayıtlı haber elemanı olup/olmadığı" ele alınması gerekli bir konu olarak ortada bulunmaktadır.

Öte yandan, Coşkun İğci'nin Jandarmanın kayıtlı istihbarat elemanı olduğu iddiası doğrulanamasa dahi, jandarma istihbarat elemanlarının kendisiyle olan irtibatlarının şekil ve düzeyi, Coşkun İğci'nin haber elemanı yapılmasını gerektirdiği düşünülmektedir.

Nitekim İstihbarat Şube Müdürü Metin Yıldız ifadelerinde *"Eğer aksini söyleyip bu şahsın kendilerine verdiği bilgiyi inandırıcı bulmuş olsalardı haber elemanı olarak kaydını yapmaları gerekirdi."* diyerek aslında olması gerekli bir hususa vurgu yapmıştır.

İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğü Görev Tanım Formlarının 'İstihbarat Şube Müdürü'nü ilgilendirir kısmında İstihbarat Şube Müdürü Jandarma Yüzbaşı Metin Yıldız'ın asli görevleri arasında:

2. Maddesi: *"Etki ve ilgi alanında haber elemanı, haber toplama vasıtası ve haber kaynağı elde eder."*

3.maddesi: *"Haber toplama planı yaparak, haber toplama gayretlerini en çok ihtiyaç duyulan istihbarat konularına yöneltir"*

hususları da sayılmaktadır.

Buna göre Coşkun İğci'nin 'kayıtlı haber elemanı yapılması' sorumluluğu ve yetkisinin de birinci derecede Metin Yıldız'a ait olduğu anlaşılmaktadır.

Ayrıca bizzat Metin Yıldız'ın Coşkun İğci'den haberi aldıktan hemen sonra İl Jandarma Komutanı Albay Ali ÖZ başkanlığında yapılan günlük toplantıda alınan bilgileri dile getirmesi, bu bilgileri aslında ne kadar inandırıcı bulduğunun bir göstergesi niteliğindedir.

Yukarıda da belirtildiği üzere her ne kadar Coşkun İğci ve Jandarma görevlileri 'kayıtlı haber elemanı' olmadıkları/olmadığı yönünde ifade vermiş olsalar da, mevcut ifadelerden tersi bir durumun söz konusu olabileceği değerlendirilmektedir.

Coşkun İğci'nin Trabzon İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün kayıtlı elemanı olabileceği iddiasının doğruluğu, ilgili olabilecek bütün belgelerin müfettişlere/mahkemeye gönderilmemesi dolayısıyla teyit olunamasa da mevcut ifadelerde geçen: Telefon numaralarının karşılıklı olarak yenilenmesi, değişen numaralardan birbirlerinin haberdar edilmesi, İğci'nin edindiği bilgileri güvendiği diğer Jandarma görevlileri ile paylaşmaması, Jandarmanın edinmiş olduğu bilgileri ek bir çalışma yapmaksızın İstihbarat Toplantısında kullanması, tesadüfi buluşmalar olarak nitelenen görüşmelere Coşkun İğci'nin belirli bir hazırlık yaparak gelmesi, Jandarma tarafından kayıtları tutularak kullanılan diğer kayıtlı haber elemanlarının mahkemede kendilerinin 'kayıtlı eleman' olmadıkları yönündeki beyanları, benzer bir durumun Coşkun İğci'nin ifadelerinde de yer alması gibi hususlar **Coşkun İğci'nin Jandarmanın kayıtlı haber elemanı olduğu** iddiasını kuvvetli kılmaktadır.

Diğer haber elemanlarında olduğu gibi Coşkun İçci'de güvenilir bir eleman olarak kullanılmasına rağmen kendisine 'elemanlık' durumunun hissettirilmemiş olabileceği, bu nedenle veya tehdit edilerek veya yargılamalarda Erhan Tuncel gibi tutuklanmamak amacıyla haber elemanı olmadığını söylemiş olabileceği düşünülmektedir.

Ayrıca gerek İçişleri Bakanlığı gerekse Başbakanlık Müfettişlerinin Coşkun İçci'nin haber elemanı olup olmadığı konusunda somut belgelere sahip olmadıkları, şahıs ya da kurumlar tarafından verilen cevap ve yazılara dayalı olarak haber elemanı olmadığı kanaatine ulaştıkları görülmektedir.

Sonuç itibarıyla, yukarıda anlatılan mevcut bilgi, belge ve şüpheli ifadelerinden hareketle, "Coşkun İçci'nin Jandarmanın kayıtlı haber elemanı olduğu" iddiasının, Trabzon İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün eleman bilgilerini (buluşma, görüşme, değerlendirme, görev sonuç raporları, haber kayıt bildirim formları, ödeme tutanakları, dinleme kayıtları, eleman ödeme tutanakları, kayıtlı elemanların benzer konuda verdikleri olası bilgiler vs.) içerir arşiv kayıtları ile uzantısı olan birimlerdeki dokümanlar üzerinden ayrıntılı olarak incelenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

İDDİA 10- Trabzon İl Jandarma Bölük / Merkez Karakol Komutanlığı bir kısım personelinin şüphelilerle irtibat halinde olmasına rağmen Hrant Dink'in öldürülmesi öncesi 'önleyici nitelikte' herhangi bir işlem yapmamış olabilecekleri hususu.

Trabzon İl Jandarma Komutanlığı Personeli hakkında, "*Hrant Dink cinayetinin önlenmesinde zaafiyet ve ihmali olup olmadığı*" iddiası; 15.02.2007 Tevdi, 02.04.2007 tarihli Ön İnceleme, 10.07.2008 tarihli Ön İnceleme, 19.02.2010 tarihli İnceleme (Tevdi) ve 10.10.2008 tarihli Başbakanlık Teftiş Kurulu İnceleme Raporlarında, her bir rapordaki kapsamı farklı olmak üzere konu edildiği görülmektedir.

Şüpheli görülen görevlilerin ilk ifadelerini değiştirmeleri ve baskı altında verdiklerini söylemeleri sonrasında İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığınca Mülkiye başmüfettişleri Namık Kemal İLHAN ve Şafak BAŞA tarafından düzenlenen 10.07.2008 tarihli Ön İnceleme Raporunda, görevin ihmali ve gerçeğe aykırı belge düzenlenmesi gerekçeleriyle konu Valiliğe tevdi edilmiştir. 10.10.2008 tarihli Başbakanlık Teftiş Kurulu İncelemesinde ise görevli müfettişler önceki raporlara istinaden bir takım değerlendirmelerde bulunarak konuyu İçişleri Bakanlığına tevdi etmişler ve bu kapsamda düzenlenen 19.02.2010 tarihli İnceleme Raporunda Trabzon İl Jandarma Komutanlığı görevlileri hakkında görevin ihmali de kapsar nitelikli davranışları nedeniyle, disiplin soruşturması yürütülmesi istenilmiştir. Bugün itibarıyla görevli müfettişlerce idari ve disiplin soruşturmasının yürütülmesi için konunun Jandarma

Komutanlığına tevdi edildiği görülmekle beraber son hazırlanan 19.02.2010 tarihli tevdi raporunun neticesi Kurulumuza bildirilmemiştir.

İddia hakkındaki süreç aşağıdaki şekliyle özetlenebilir.

10.07.2008 tarihli Ön İnceleme Raporunda, İl Jandarma Komutanı J.Alb. Ali ÖZ ile İstihbarat Şube Müdürlüğü personeli İstihbarat Şube Müdürü J.Yzb. Metin Yıldız, J.Bçvş Gazi GÜNAY, J.Bçvş. Okan Şimşek, J.Uzm Çvş. Veysel Şahin ve J.Uzm. Çvş. Önder ARAZ hakkında soruşturma izni verilmesi istenmiştir. 16.07.2008 tarih ve 45 sayılı Valilik kararı sonrasında haklarında ön inceleme yapılanlardan İl Jandarma Komutanı J.Alb. Ali ÖZ ile İstihbarat Şube Müdürlüğü personeli İstihbarat Şube Müdürü J.Yzb. Metin Yıldız, J.Bçvş Gazi GÜNAY, J.Bçvş. Okan Şimşek, J.Uzm Çvş. Veysel Şahin ve J.Uzm. Çvş. Önder ARAZ için soruşturma izni verilmiş ve ve bu husus 07.10.2008 tarihli Bölge İdare Mahkemesi kararıyla kesinleşmiştir.

Savcılık soruşturması sonrasında hazırlanan iddianamede ***“atılı eylemlerin bir bütün olarak görevi ihmal suçunu oluşturacağı anlaşılmakla”*** denilerek iddianamenin kabulüyle birlikte kovuşturma safahatına geçilmiştir. Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesinde 2008/615 dosya numarası ile devam olunan davada karar açıklanmıştır. Mahkemenin 03.06.2011 tarihli kararında;

Trabzon İl Jandarma’da görevli astsubaylar Okan Şimşek, Hüseyin Yıldız, uzman çavuşlar Veysel Şahin ve Hacı Ömer Ünalır’a, ‘görevi kötüye kullanma’ suçunu düzenleyen TCK’nın 257-2. maddesi uyarınca, suçun işleniş şekli ve özellikleri ile işlenen suçta sanıkların ihmalle gerçekleşen rolleri ve ihmalleri neticesinde meydana gelen neticenin ağırlığını ve bu yönde kamuoyunda yarattığı infiali dikkate alarak, 4 ay hapis cezası;

Dönemin İl Jandarma Komutanı Albay Ali Öz ile İstihbarat Şube Müdürü Yüzbaşı Metin Yıldız’a ise 6 ay hapis cezası”

verilmiştir.

Netice itibariyle, verilen cezaların İl Jandarma’da görevli personeli kapsadığı, ancak **“Trabzon İl Jandarma Bölük Komutanlığı/ Merkez Karakol Komutanlığının** bir kısım personelinin şüphelilerle irtibat halinde olmasına rağmen kapsamadığı, ayrıca bunlar hakkında Hrant Dink’in öldürülmesi öncesi ‘önleyici nitelikte’ herhangi bir işlem yapmayarak görevde ihmali davranış gösterdikleri yönündeki iddialara ilişkin”

Savcılığa intikal eden bir soruşturma talebinin olmadığı görülmüştür.

Hâlbuki Mülkiye Başmüfettişleri Şükrü Yıldız ve Mehmet Ali Özkılınç tarafından hazırlanan 02.04.2007 tarihli Ön İnceleme Raporunda:

"...Jandarma suç işlenmesini önlemek için gerekli tedbirleri almak zorundadır. Hakkında ön inceleme yapılan Trabzon Jandarma Komutanlığı görevlilerinden İstihbarat Şube Müdürü Metin Yıldız ile Merkez Karakol Komutanı J. Bçvş. Cevat ESER'in; Hrant Dink'in öldürüleceği bilgisine kolayca ulaşabilecekleri halde görevin gereklerine uygun hareket etmedikleri değerlendirilmektedir.

Çünkü; Yasin Hayal ve Ogün Samast'ın Hrant Dink cinayetini önceden birçok kişiye söyledikleri, Ogün Samast'ın öldüreceği kişinin fotoğraflarını gösterdiği,

Hrant Dink cinayetini, cinayetten önce bilenler arasında Ogün Samast, Yasin Hayal ve Erhan Tuncel'den başka, Engin YILMAZ, Ersin Yolcu, Tuncay Uzundal, Ahmet İskender, Muhammet İskender, Zeynel Abidin Yavuz, Coşkun İçci, Murat ATALAR, İrfan Özkan, Ümit ÖKSÜZ, Enes GÜLDAL, Hüseyin TERZİ'nin bulunduğu, Ahmet İskender'in kırtasiyesinin yanındaki fırıncıda çalışan uzun saçlı çocuk gibi başka bilenlerin de bulunduğu,

Ogün Samast ve Yasin Hayal'in Hrant Dink'i öldüren silahı Pelitli beldesi ile Konaklar Mahallesi arasında meskun mahalde bulunan dere ağzında ateş ederek denedikleri, Yasin Hayal ve Ogün Samast'ın silah taşıdıkları,

Yasin Hayal, Ogün Samast ve diğer cinayet şüphelilerinin Pelitli'de bulunan internet kafelerde buluştukları, toplandıkları, cinayete hazırlandıkları, Ogün Samast'ın internet kafelerden yaptığı görüşmelerde, görüştüğü kişilere web kameradan silah gösterdiği anlaşılmıştır.

Bu itibarla; İstihbarat Şube Müdürü Metin Yıldız ile Merkez Karakol Komutanı J.Bçvş.Cevat ESER hakkında soruşturma izni verilmesi" gerektiği,

...Hakkında ön inceleme yapılanlardan Trabzon İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürü J.Yüzbaşı Metin Yıldız, Uzm. J.V.Kact. Çvş Veysel ŞAHİN, J.Kad.çvş.Okan ŞİMŞEK ile Merkez Karakol Komutanı J.Bçvş. Cevat ESER haklarında "soruşturma izni verilmesi" gerektiği,

Trabzon İl Jandarma Komutanı J.Albay Ali ÖZ ile Merkez Jandarma Bölük Komutanı J.Ütg. Murat AKÇE'nin Pelitli beldesinde gelişen bu olaylar ile doğrudan ilgilenme imkânları bulunmayabileceği, "genel sorumluluk" anlayışıyla üst düzey yönetim mevkiinde bulunan kişilere cezai sorumluluk yüklemenin mümkün olmadığı değerlendirildiğinden haklarında "soruşturma izni verilmemesi" gerektiği,

Sonuç ve kanaatine varılmıştır."

denilerek Merkez Jandarma Bölük Komutanı Jandarma Üsteğmen Murat AKÇE hakkında 'genel sorumluluk' ilkesinden bahisle soruşturma izni verilmemesi, Merkez Karakol Komutanı J.Bçvş.Cevat ESER hakkında ise soruşturma izni verilmesi gereği belirtilmiştir.

Ancak, Trabzon Valiliğinin 04.04.2007 tarih ve 23 nolu kararında da:

"...Ön inceleme görevlilerinin isnat edilen suçların işlendiği hususunda aynı kanaate varamadıkları ancak; Hrant Dink cinayetinin adli mahkemede dava konusu yapıldığı, davanın görülmesi esnasında veya sonucunda güvenlik güçlerinin cinayetin önlenmesi hususunda mülki görevlerini yaparken herhangi bir ihmâl ve zafiyetinin olduğunun belirlenmesi halinde mahkemece idareye suç duyurusunda bulunulacağı, bu nedenle;

1-J.Albay Ali ÖZ, J.Yzb. Metin Yıldız, J.Yzb. Mehmet ALTINEL, J.ütgm. Murat AKÇE J.Kd. Bçvş. Nazmi TAMER, J.Bçvş. Cevat ESER haklarında iddia ile ilgili olarak soruşturma yapılmasını gerektirecek nitelikte delil elde edilemediği anlaşıldığından "Soruşturma İzni Verilmemesi..."

Kararı alındığı görülmüş ve **Bölük / Merkez Karakol Komutanlıklarına** ilişkin hususlar Savcılığa intikal ettirilememiştir.

Oysa, Merkez Jandarma Bölük Komutanlığı personeli ile Merkez Jandarma Karakol Komutanlığı personeli, İstihbarat Şubesinden daha fazla ilgili şahıslarla muhatap olması ve kolaylıkla bu şahıslara ulaşabilmesi gibi nedenlerle inceleme konusu olayda önem arz etmektedir.

Bunun üzerine Müşteki Rahil Dink'in Bölge İdare Mahkemesine "Trabzon Jandarma Komutanlığı görevlilerinin Hrant Dink cinayetinin önlenmesinde zafiyet ve ihmallerinin bulunup bulunmadığı" isnadıyla, Valiliğin 23 nolu kararına kısmen soruşturma izni verilmemesi nedeniyle itiraz edilmiş ise de **06.06.2007 tarihinde itiraz reddedilerek**, soruşturma izni verilmemesi kararı dönemin Bölük Komutanı J.Ütgm. Murat AKÇE ve Merkez Karakol Komutanı J.Bçvş. Cevat ESER için kesinleşmiştir.

1- Merkez Jandarma Bölük ve Merkez Karakol Komutanlıklarının olay öncesi sorumlulukları hakkında tespit olunan hususlar;

Merkez Jandarma Bölük ve Merkez Karakol Komutanlıklarının olay öncesi sorumlulukları hakkında tespit olunan hususlar aşağıya çıkarılmıştır.

Hrant Dink'in katil zanlısı Ogün Samast'ın 28.02.2011 tarihli Çocuk Ağır Ceza Mahkemesindeki duruşma esnasında vermiş olduğu ifadesinde; (SSÇ: Ogün Samast) Yasin Hayal ile birlikte Pelitli merkezde Aydınkent sitesi yanında atış talimi gerçekleştirdiklerini söylemiştir. Atış talimini gerçekleştirdikleri bölge Jandarmanın kontrolünde bir bölge olmakla birlikte, İl Merkez Jandarma Karakol Komutanı Cevat ESER bu hususu şu şekilde açıklamaktadır.

"...Genelde Trabzon ilindeki vatandaşların silaha olan düşkünlüğü herkes tarafından bilinmektedir. Bölge halkı ruhsatlı veya ruhsatsız silah taşımaya oldukça meraklıdır. İçişleri Bakanlığı'nın devriye faaliyetleri ile alınan ihbarları da tespit edilen ruhsatsız silah taşıyan kişiler ile ilgili olarak"

yasal işlem yapılmaktadır. Düğünlerde, özel günlerde, futbol maçlarında takımlarının galip gelmesinde sık sık havaya ateş edilmektedir. Gerek özel günlerde gerekse de diğer zamanlarda silahla havaya ateş etme olaylarının ihbar edilmesinde bölge halkı genel olarak duyarlı değildir. Görev yaptığım süre içerisinde Ogün Samast ile Yasin Hayal'in Pelitli Beldesi Konaklar Mahallesi arasındaki dere ağzında olayda kullandığı silahı denediklerine dair herhangi bir bilgi, haber veya şikayet almadım. Konu ile ilgili bilgim olsaydı gerekli yasal işlemi mutlaka yapardım. Cinayet olayından sonra söz konusu şahısların silah denedikleri iddia edilen bölgede Trabzon İl Emniyet Müdürlüğü ve karakolumuz emrinde görevli personelce yapılan iki ayrı araştırma ve incelemede ateş edildiğine dair herhangi bir iz ve emare tespit edilememiştir..."

Diğer yandan cinayet öncesinde özellikle de Yasin Hayal ve cinayetin Ogün Samast'tan önceki tetikçisi olarak ikna edilmeye çalışılan Zeynel Abidin Yavuz'un adli soruşturma gerektirecek farklı olaylara karıştığı Jandarma tarafından bilinmektedir.

Yasin Hayal;

- 13.05.2001 günü saat:21.00 sıralarında Pelitli beldesinde Galip ALEMDAĞ ile aralarında çıkan tartışma sonucu Yalçın TOPAL ve Levent Şahin isimli şahıslarla kavga ettiği,
- 05.12.2003 günü saat:19.00 sıralarında Trabzon-Merkez-Pelitli Beldesi Cumhuriyet Mahallesi Ahmet Can BALİ Lisesi kantini işletmecisi Sezgin KARAHASANOĞLU isimli şahıs ile okul önünde başlayan tartışmaları sonucunda Sezgin KARAHASANOĞLU' nu darp ettiği,
- 13.01.2004 günü Nuri Şahin ve Soner Şahin' i silahla tehdit ettiği şeklinde 156 Jandarma imdat telefonuna yapılan ihbar üzerine bölgeye giden devriye tarafından yapılan araştırmada silah çekme olayının olmadığı anlaşıldığı,
- 23.01.2004 günü arkadaşları olan İrfan Özkan ve Rıdvan Özkan ile birlikte mağdur Ahmet ATAKAN' ı darp ettikleri,
- 07.07.2004 günü saat:10.00 sıralarında Trabzon-Merkez-Pelitli beldesinde bulunan Ahmet Can BALİ Lisesi önünde Ahmet Hulusi ESERCAN ile aralarında çıkan tartışma sonucunda Ahmet Hulusi ESERCAN'ı darp ettiği,
- 16.08.2004 günü saat: 22.55 sıralarında arkadaşına ait cep telefonundan 156 Jandarma imdat telefonunu arayarak "havaalanına bomba koyulduğu " yönünde yaptığı ihbarın araştırılması neticesinde ihbarın asılsız olduğu,
- 24.10.2004 günü saat: 13.30 sıralarında Trabzon ili Atatürk alanında bulunan Mc Donalds isimli iş yerine el yapımı ve parça tesirli bomba atarak (6) vatandaşın yaralanmasına neden olduğu. (Polis bölgesi)

Zeynel Abidin Yavuz;

- 15.01.2003 günü saat:21.00 sıralarında Pelitli beldesinde Hanife BAHADIR' a ait kömürlükten bakır banyo kazanını çalarak hurdacıya sattığı sırada yakalandığı,
- 17.01.2003 günü saat:15.00 sıralarında Pelitli beldesinde Cemile KARAHALİLOĞLU'na ait müstemilatından iki adet alüminyum kazanını çaldığının tespit edildiği,
- 30.01.2003 günü saat: 16.00 sıralarında Pelitli Beldesinde Adnan ÖDEN' e ait cep telefonunu çalarak Trabzon merkezinde bulunan Avrasya pazarında satarken yakalandığı,
- 10.02.2006 günü Pelitli beldesinde Tuncay GÜMÜŞTAŞ, Coşkun KALEM ve Ahmet DİLMAÇ' i bıçakla yaraladığı,
- 14.03.2006 günü Pelitli beldesinde Doğan KURBAN, Adem KURBAN ve Ahmet DİLMAÇ isimli şahısları darp ettiği.

Cinayet zanlısı Ogün Samast ise, cinayetten kısa süre önce 14.11.2006 tarihinde Mehmet Galip PULATOĞLU isimli şahsı darp ettiği olay sonrasında, İl Merkez Jandarma Komutanlığınca yakalanmış ve yine İl Merkez Jandarma Komutanı Cevat ESER imzalı tutanakta olay şu şekilde özet lenmiştir.

"14.11.2006 günü saat:22.00 sıralarında Komutanlığımız Sorumluluk Bölgesi içerisinde bulunan Trabzon Merkez Pelitli Beldesi Cumhuriyet Mahallesinde Salih BAL isimli şahsın tabanca ile ateş etmek suretiyle bacağınan yaralanması olayının devamında olayın şüphelisi Murat AKYÜZ'ün arkadaşı darp olayının mağduru Mehmet Galip PULATOĞLU'nu, Salih BAL isimli şahsın arkadaşı Ogün Samast'ın elleri ile darp ettiği, olayın ardından vücudunun çeşitli yerlerinden yaralanan M. Galip PULATOĞLU'nun Trabzon Fatih Devlet Hastanesine kaldırıldığı..."

Diğer yandan, Pelitli özelinde yine Jandarma raporlarına göre, yıllık ortalama 50 asayiş olayı vuku bulduğu, normal şartlar altında coğrafi olarak büyük ve suç yoğunluğunun yüksek olduğu bir yerleşkede suça karışan kişilerin tespiti ya da kolluk tarafından bilinirlik oranının düşük olacağı söylenebilirse de Pelitli gibi nüfus yoğunluğunun düşük ve suça karışma oranının az olduğu bir bölge için tersi bir durumun söz konusu olduğu değerlendirilmektedir.

Bu itibarla, anılan şahıslarla ilgili detay bilgilerden de anlaşılacağı üzere, her iki sanığın da İl Merkez Jandarma Karakol Komutanlığı tarafından doğrudan/dolaylı olarak "iyi" derecede tanındığı anlaşılmaktadır.

Nitekim İl Jandarma Merkez Karakol Komutanı J.Bçvş.Cevat ESER'in 12.03.2006 tarihinde müfettişlere verdiği aşağıdaki ifadesinde yer alan detay bilgiler, Pelitli bölgesinde suça karışma olasılığı olan şahısların Jandarma tarafından kolayca kontrol edilebilir olduğunu göstermektedir.

"...Pelitli Beldesinde 2006 yılı içerisinde (113) adli, (1128) önleyici, (20) koruma devriyesi görevlendirilmiştir. Devriye faaliyetlerinde görevlendirilen personelden bu konu ile ilgili herhangi bir bilgi veya belge gelmemiştir. 2004-2005-2006 yıllarında pelitli beldesinde görevlendirilen devriye miktarını gösterir çizelge EK-C dendir.

Pelitli Beldesinde 2006 yılı içerisinde 48 asayiş, 2 kaçakçılık, 8 trafik olayı meydana gelmiştir. Asayiş olaylarının ;% 96'sı, kaçakçılık ve trafik olaylarının %100'ü aydınlatılmıştır. Bu olaylara karışan şahıslar hakkında gerekli yasal işlem yapılmış ve adli makamlara intikal ettirilmiştir. Olaya karışan şahısları yakalama oranı % 100 dür. "

Karakol Komutanının da ifadesiyle Pelitli beldesinde yıllık ortalama 50 asayiş olayı meydana gelmektedir. Yani ortalama olarak haftada bir kez asayiş olayı vuku bulmaktadır. Görevlendirilen devriye miktarlarına bakıldığında ise suç oranının oldukça üzerinde bir görevlendirme söz konusudur. O halde, Karakol Komutanının ifadesiyle Jandarma, gerek görevlendirdiği sık devriyelerle gerekse de olay sonrası yaptığı çalışmalarda %100 lük bir başarı oranı ile Pelitli yerleşkesine hakim bir görüntü çizmektedir.

Fakat 02.04.2007 tarihli Ön İnceleme Raporunda, Jandarmanın vuku bulan olayları aydınlatmada gösterdiği başarıyı, Hrant Dink'in öldürülmesi olayı öncesinde gösteremediği yönünde bir kanaat oluştuğu görülmektedir.

Raporda yer alan;

"...Hakkında ön inceleme yapılanlar benzer ifadelerinde; Yasin Hayal'in Pelitli beldesinde patlayıcı maddeyi denediğine dair kendilerine ihbar, şikayet ve bir başka yoldan sözü- yazılı bilgi ve belge ulaşmadığını, bölge halkının özel günlerde tabanca ile havaya ateş etme eğiliminde olduğunu, Trabzon'da da kurusıkı tabancaların çok yaygın olduğunu, Tabanca taşımak, havaya ateş etmek bölge halkının bir geleneği haline geldiğini, şayet Ogün Samast ile Yasin Hayal olayda kullanılan tabancayı ateş ederek denedikleri iddiası doğru kabul edilirse vatandaşlar tarafından ihbar ve şikâyette bulunan olmadığını, şahısların cinayet hazırlıklarını Pelitli' de bulunan Internet cafelerde yaptıklarına dair kendilerine herhangi bir yoldan bilgi ulaşmadığını, Cinayet olayının meydana gelmesinden sonra bu olayın meydana geleceğinin herkes tarafından bilinmesinin mümkün olmadığını, sadece o grup içindeki birkaç kişinin bilebileceğini, Ogün Samast'ın babasının bile oğlunun bu cinayeti işleyebileceğine dair bir bilgisi yoksa nasıl herkesin bilebileceğini, ön inceleme konusunda kendilerinin zafiyet ve ihmali olduğunu kesinlikle kabul etmediklerini belirtmişlerdir.

Bu savunmaya itibar etmek mümkün değildir. Jandarma hakkında ileri sürülen ihbar iddialarını, bölge halkının tabanca ile havaya ateş etme eğiliminde olduğu, Trabzon'da da kurusıkı tabanca kullanımının çok yaygın olduğu, Tabanca taşımak, havaya ateş etmek bölge halkının bir

geleneği haline geldiği mazeretleri ile geçiştirmek mümkün değildir. Jandarmaya ihbar ve şikayet gelmedi tezinin arkasına sığınmak da mümkün değildir.

Cinayeti önceden bilen birçok kimse bulunduğu halde; cinayeti sadece o grup içindeki birkaç kişinin bilebileceğini, Ogün Samast'ın babasının bile oğlunun bu cinayeti işleyebileceğine dair bir bilgisi olmadığına göre nasıl herkesin bilebileceğini savunmak da mantıklı değildir. Cinayetin faili olan Ogün Samast'ın babasının bile cinayetten haberinin olmaması bu işin ne denli gizli tutulduğuna delil olarak gösterilemez. "Hayatın normal akışı içerisinde" ve toplumun en küçük ögesi olan aile kurumunun işleyişinde böylesi bir gerekçenin kabul edilebilmesine imkân yoktur. Zira, hangi ailede böylesine bir cinayetin planlandığı haberi duyulurda o ailenin fertleri ve bilhassa aile içinde baba olan kişi bunu engellemek için harekete geçmez. Diğer taraftan Ogün Samast ile babasının arasının açık olduğu bazen aralarında kavga ve sert tartışmaların yaşandığı bunun üzerine Ogün Samast'ın zaman zaman arkadaşlarında veya dışarıda kaldığı ifadelerde beyan edilmiştir.

Hakkında ön inceleme yapılanlar, "kimse bize ihbar etmedi, bildirmedi" diyerek kendi görev alanına giren tüm hususlarda sorumluluğu ya diğer kamu görevlilerine veya vatandaşa yüklemekte ve aktif olarak görev yapması gereken önleyici kolluk hizmetlerinde nelerin yapılması gerektiğini tartışmamaktadır. Hrant Dink'in öldürülmesi olayında kullanılan resim ve bilgilerin ifadelerin hiçbirisinde geçmediği halde evde bağlı olan internet üzerinden alınabileceğini ileri sürülmektedir. Ancak ifadelerden de anlaşılacağı üzere olayın failleri sürekli olarak internet kafelerde buluşmakta ve zaman geçirmektedir. İfadelerin hiçbirisinde de kişilerin evlerinde internet bağlantılı bilgisayar bulunduğu geçmemektedir..."

şeklindeki değerlendirmeler bu açıdan oldukça önemli görülmektedir.

Öte yandan, cinayetin azmettiricisi olarak yargılanmasına devam olunan Yasin Hayal'in de 06.02.2007 tarihli aşağıdaki Savcılık ifadesinde, Jandarma ile olumsuz sicilli nedeniyle tanışıklıklarının olduğunu söylemekte, isim ve rütbe olarak görevlileri tanımlayabilmekte ve aralarında selamlaşmanın olduğunu söylemekle birlikte **çok samimiyeti olmadığı yönünde** beyanı da bulunmaktadır.

"...2004 yılı öncesinde Trabzon Pelitli Jandarmasından tanıdığım kişiler Nazım Başçavuş, Mehmet Üsteğmen, Fatih Uzman Çavuş ve Cabbar Uzman Çavuş isimli kişilerdir. Bu kişilerle yolda karşılaştığımızda zaman zaman selamlaşırdık. Ancak bu kişilerle çok samimiyetim yoktur. Hakkımda iddia edilen Jandarma araçlarıyla dolaştığım, Jandarmalarla çok samimi olduğum iddiaları gerçek değildir. Jandarma araçlarıyla dolaştırılma konusu daha ziyade 2004 öncesinde biraz kavgacı olup, çok fazla adi kavgaya karıştığım için bana yer gösterme veya beni nezarete götürme nedeniyle bindirildiği araçlardır..."

Yasin Hayal'in mahalleden arkadaşı Engin Yılmaz'ın 04.02.2007 tarihli ifadesinde ise Yasin'in Jandarmadan arkadaşlarının olduğunu doğrulamakta ve kişiliği hakkında ipuçları vermektedir.

"...Yasin Hayal'in bir karakteri vardı. Yaptığı şeyleri açıkça herkese hiç çekinmeden anlatırdı. Bunlardan bir tanesi de Yasin Hayal'in bir papazı keser sapıyla dövdüğünü hem kendisinden hem de mahalledeki arkadaşlardan duymamdır. Yasin Hayal'in dövdüğü papazın komalık olduğunu hata bu olaydan sonra papazın Trabzon'u terk edip gittiğini biliyorum. Bu olaydan dolayı güvenlik kuvvetlerince Yasin Hayal hakkında bir işlem yapıldığını bilmiyorum. Sadece Yasin Hayal bu olaydan sonra birkaç gün gözükmedi... Yasin Hayal'in beldede jandarma ile arası çok iyiydi hatta jandarma minibüsüne binerek mahallede turladığı olmuştur. Birçok defada kahvede jandarmayla otururken gördüğüm olmuştur. Erhan Tuncel'in de polislerle arasının iyi olduğunu biliyorum. Hatta semtin çocuklarını karakoldan çıkarttığını biliyorum..."

Pelitli'de yıllık ortalama 50 asayiş olayının yaşandığı, yani belli bir suç/suçlu profilinin olduğu, Jandarmanın kontrolünde olan (6) kayıtlı haber elemanının ve elemanlara ek olarak asayiş unsurlarının bilgi aldığı şahısların olduğu düşünüldüğünde, yerleşkede birçok şahıs tarafından konuşulan bir olayın yine kollukça adli sicillerinin bozuk olması nedeniyle bilinen kişilerce planlanması aşamalarından haberdar olunamaması dikkat çekicidir.

Nitekim Engin YILMAZ ifadesinde;

"...Bu tarihten yaklaşık 1.5-2 aay kadar önce Ruşen... İsimli arkadaşımın düğünü vardı. Bu düğüne Yasin Hayal ve Erhan Tuncel'de geldi. Daha sonra Yasin Hayal beni masasına çağırdı ve ikimiz konuşmaya başladık. Yasin Hayal bana İstanbul'daki HSBC Bankası ve Rus konsoloslüğünü bombalayacağını, tarihi değiştireceğini söyledi. Daha sonra Hrant Dink, Orhan PAMUK, Hıncal ULUÇ ve İstanbul'da bir papazı (Bartelemous olabilir) öldüreceğinden bahsetti. HSBC Bankası ve Rus Konsoloslüğünü bombalama eylemlerini kendisinin ve Erhan Tuncel'in yapacağını, bahsettiği diğer eylemleri de arkasından gelen birçok Yasinlerin yapacağını söyledi. Bende Yasin Hayal'e diğer öldürmek istediği şahısları tanımadığımdan ve futbol merakımdan dolayı tanıdığım Hıncal ULUÇ'u neden öldürmek istediğini sorduğumda bana Hıncal ULUÇ'un Agos gazetesine maddi yardımda bulunduğunu ve gazetenin finansmanı olduğunu söyledi. Ben Yasin Hayal'in bombalama eylemlerini gerçekleştireceğini tahmin ederdim ama bu cinayeti yapacağını tahmin etmiyordum. Zaten cezaevinden çıktıktan sonra herkese HSBC bankı ve Rus Konsoloslüğünü bombalayacağımı söylüyordu. Bana bu eylemleri gerçekleştirmek için araba temin edermisin diye sordu ve beraber İstanbul'a gidip eylemleri yapalım dedi. Bende bu teklifi kabul etmedim. Ben bu teklifi kabul etmeyince aramız açıldı. 3-4 gün görüşmedik. Daha sonra mahallede karşılaştık. Bu karşılaşmada Yasin Hayal'in yanında Ogün Samast'ta vardı. Beni Ogün Samast ile tanıştırdı ve bana Hrant Dink

diye biri var AGOS gazetesinde yazar, Türk düşmanı onu Zeynel Abidin Yavuz öldürecek, Türklere hakaret etti' dedi ve Hrant Dink'i öldüreceğiz bize yardım eder misin bize bir araba ayarlayabilir misin diye sordu. Zeynel Abidin Yavuz ismini ilk burada duydum..."

şeklinde beyanda bulunmuştur. Benzer bir şekilde, 22.01.2007 tarihinde Murat ATALAR isimli şahıs ta ifadesinde;

"Ogün Samast benim Pelitli Mahallesinden yaklaşık 5-6 senedir arkadaşımıdır, Gazeteci Hrant Dink'in öldürülmesinden yaklaşık iki ay önce Mahallede birlikte bulunduğumuz bir ortamda bana iki üç ün sonra İstanbul'a gideceğini ve birini öldüreceğini söyledi, yalnız herhangi birisini söylemedi, sadece öldüreceği kişinin Ermeni olduğunu söyledi, devamlı yalan söylediği için kendisine inanmadım, bunu nasıl yapacağını ve İstanbul'a nasıl gideceğini söylediğimde bana sen orasını boş ver dedi. Ayrıca bana da İstanbul'a beraber gidelim, benim İstanbul'daki kız arkadaşının yanına gider gezeriz dedi. Bu görüşmemizden yaklaşık bir buçuk ay geçtikten sonra Pelitlide bulunan C ve B isimli internet kefede tekrar bir sohbetimiz oldu. Yukarıda belirtmiş olduğu konular ile ilgili herhangi bir şeyden bahsetmedi o günden itibaren kendisini hiç görmedim..."

şeklinde bilgi vermiştir.

Yukarıda yer verilen bilgi ve belgeler dikkate alındığında, Trabzon Merkez Bölük/ Merkez Karakol Komutanlıklarının cinayet öncesi gelişmelerden haberdar olabilecekleri, bu durumda da gerekli tedbirleri almadıkları için sorumlu tutulabilecekleri, ancak bu hususların yeterli ve derinliğine araştırılmadığı, örneğin Pelitli bölgesinde bulunan 6 haber elemanının 2006 yılı içinde Jandarma görevlilerine ilettikleri istihbaratların tümünün incelenmediği, aynı şekilde Trabzon Jandarma Komutanlığında mevcut belgelerin değiştirildiği yönünde ifadeler bulunmasına rağmen, söz konusu belge ve bilgilerin Jandarma Genel Komutanlığı arşivlerinde araştırılmadığı değerlendirilmektedir.

2- Trabzon İli Merkez Jandarma Karakol Komutanlığında görevli Asayiş Tim Unsur Komutanı Astsb. Çvş. Satılmış Şahin ile Sanıkların İlişkileri;

Trabzon İli Merkez Jandarma Karakol Komutanlığında görevli Asayiş Tim Unsur Komutanı Astsb. Çvş. Satılmış Şahin hakkında Savcılıklara intikal ettirilmiş herhangi bir suç isnatı olmadığı görülmüştür.

Ancak, Satılmış Şahin'in, Asayiş Tim Unsur Komutanı olarak yapılan önleyici devriyelerdeki rolü ve edindiği bilgileri Merkez Jandarma Karakol Komutanına rapor etmesi açısından mevcut davada kilit bir rolde olduğu düşünülmektedir.

Satılmış Şahin'in ayrıca Tuncay Uzundal ve Erhan Tuncel gibi şüpheli sanıklarla yakın irtibatının bulunması görevinin önemini bir kat daha arttırmaktadır.

Mülkiye Müfettişlerince düzenlenen 15.02.2007 tarihli Araştırma Raporunda Satılmış Şahin hakkında özetle;

"...(7) Tuncay Uzundal'ın

Şahsın Komutanlığımızda herhangi bir suç kaydı yoktur. Kayıtlı Haber Elemanı değildir. İl Merkez Jandarma Komutanlığı Merkez Jandarma Karakol Komutanlığında Asayiş Tim Komutanı olarak görevli J.Astsb. Çvş. Satılmış Şahin görevli iken Kimlik kontrolü nedeniyle tanınmaktadır. Bu tanışma ve yaptığı görüşmeler normal diğer vatandaşlarla olduğu gibi görevi icabı bir görüşme olduğu, özel bir arkadaşlığının ve samimiyetinin olmadığı, bu kişilerden istihbarat toplamak gibi bir ilişkisinin olmadığı gibi yine aynı şekilde haber elemanı olduğu yönünde bir ilişkilerinin bulunmadığı anlaşılmıştır. Bu şahısların bir örgüt kurup kendisinin bu grup veya örgüt ile ilişki şeklinde tanımlanabilecek bir ilişkisi bulunmamaktadır. Astsb.Çvş. Satılmış Şahin yeni mezun olup, EYLÜL 2005 tarihinde Komutanlığımızda göreve başlayan bir personeldir. Bunun dışında Şahsın, Trabzon Jandarma Komutanlığı ve Komutanlık personeli ile herhangi bir ilişki ve irtibatı yoktur.

(8) Erhan Tuncel'in;

Şahsın Komutanlığımızda herhangi bir suç kaydı yoktur. Kayıtlı Haber Elemanı değildir. Tuncay Uzundal'ın ev arkadaşı olması nedeniyle J. Astsb. Çvş. Satılmış Şahin tarafından tanındığı ve Tuncay Uzundal'ın yanında bulunması nedeni ile kontrol esnasında rastlanılan internet Cafe'de iki kez ayaküstü görüştüğü anlaşılmış olup, bu tanışma ve yaptığı görüşmeler normal diğer vatandaşlarla olduğu gibi görevi icabı bir görüşme olduğu, özel bir arkadaşlığının ve samimiyetinin olmadığını, bu kişilerden istihbarat toplamak gibi bir ilişkisinin olmadığını, yine aynı şekilde haber elemanı ilişkisinin olmadığını, bu şahısların bir örgüt kurup kendisinin bu grup veya örgüt ile ilişki şeklinde tanımlanabilecek bir ilişkisi bulunmamaktadır. Bunun dışında Erhan Tuncel'in Trabzon İl Jandarma Komutanlığı ve Komutanlık personeli ile herhangi bir ilişki ve irtibatı yoktur...

Tuncay Uzundal'ın Merkez Jandarma Karakol Komutanlığı Asayiş Tim Komutanı J.Astsb. Çvş. Satılmış Şahin'i görevi nedeniyle tanıdığı, birkaç telefon temasının bulunduğu,

Erhan Tuncel'in; Tuncay Uzundal'ın ev arkadaşı olması nedeniyle J.Astsb. Çvş. Satılmış Şahin tarafından tanındığı, birkaç telefon temasının bulunduğu,

Diğer şüphelilerin Jandarma ile herhangi bir irtibatı bulunmadığı,

Anlaşılmıştır..." şeklinde bilgiler yer almaktadır.

Satılmış Şahin'in Mülkiye Müfettişlerine verdiği 13.02.2007 tarihli ifadesinde aynen:

"Ben 2005 yılının Eylül ayında Trabzon Jandarma Komutanlığında göreve başladım. Merkez karakol komutanlığı emrinde çalışıyorum. Yaklaşık bir yıl önce yaz aylarında Trabzon Merkez'e bağlı Konaklar Mahallesi'nin üst kısmında devriye görevimi icra ederken saat 24.00-01.00 sıralarında şüpheli bir şahsın dolandığını gördüm. Kendisinin yanına giderek kimliğini sordum. Kendisi bana kimliğini ibraz edemedi. Ben Tuncay Uzundal'ım dedi. Ben de bu yetersiz, bunu nasıl kanıtlayabilirsin dedim. Yaklaşık 1 km. Güneyde evinin önüne gittik. Evde kimse olmadığını söyledim. Senin kimliğini ispatlayacak, tanıyan birisi var mı dedim. O da bana bir telefon numarası verdi. Telefonun sahibinin isminin Erhan olduğunu söyledi. Ben kendi cep telefonumdan Tuncay'ın verdiği Erhan'a ait numarayı aradım. Erhan'a sordum. Tuncay Uzundal birisini tanıyor musun dedim. Doğrudur, ev arkadaşımı dedi. Eve yakınım, hemen geliyorum dedi. Eve geldi ve ayaküstü konuştuk. Tuncay eve girdi. Evden kimliğini buldu, bana gelip ibraz etti. Ayaküstü muhabbet ettik. Tanışmamız böyledir. Evinden getirdiği çayı bana ikram ettiler. Üç katlı binanın alt katında oturuyordu. Çayı evin kapısının önünde içtim. Evde kimse yoktu. Daha sonra ayrıldım.

Haftada bir görevim gereği Konaklar mahallesine gece devriyesine çıkıyorum. Devriye görevim sırasında umuma açık yerlerin, İnternet cafelerin saat 24.00 sıralarında kapatılmasını sağlıyorum. Akın İnternet Cafeye giderken Tuncay'ı orada görürdüm. İnternet cafeye takılıyordu. Bu cafeyi kapatmak için gittiğimde Tuncay ve onun arkadaşı Erhan'ın orada olmaları nedeniyle ayaküstü 2-3 defa görüşmemiz olmuştur. Bu görüşme cafenin kapatılması ve hal hatır sorma mahiyetindedir. Bundan altı veya yedi ay kadar Akın İnterneti kontrole gittiğimde Tuncay'ın evi ile Akın İnternet cafe karşı karşıya olduğundan bir kez daha Tuncay bana çay ikram etti. Ben de diğer vatandaşların ikram ettiği gibi ben de içtim.

Erhan Tuncel'i Tuncay'ın arkadaşı olarak tanıyorum.

İnternet cafenin önünde sohbet ederken cep numaramı 0 505 314 93 61 nolu telefonumu Tuncay Uzundal'a vermiştim. Ben Tuncay'ın telefonunu almıştım ve elimdeki not defterine yazmıştım. Yaklaşık Tuncay Uzundal ile bir yılda 3-4 defa telefon ile görüşmelerim olmuştur bu görüşmeler hal hatır sorma mahiyetinde olmuştur. O bana çağrı atardı. Öğrenci olduğu için ben onu arardım. Tuncay ile görüştüğümden dolayı onun arkadaşı olan Erhan ile de 2-3 defa telefonla görüştüğüm olmuştur. Erhan'ın telefon numarasını hatırlamıyorum.

Bundan iki ay kadar önce Pelitli'de kontrol görevimi yaparken Kaşif İnternet cafenin önünde Tuncay ile Erhan'ı gördüm. Ayaküstü onlar bana hal hatır sordular. Bana evlerini değiştirdiklerini söylediler.

20 Ocak 2007 tarihinde Tuncay Uzundal cep telefonundan beni aradı. Bana Erhan'ın eve gelmediğini söyledi. Devriye esnasında bir yerde gördün mü dedi. Ben de hayır görmedim dedim. Eğer görürsen gelişmelerden bana haber ver dedi. Ben de eğer görürsem veririm dedim. Orada bir

kisi öldürülmüş. Erhan'ın bununla bağlantısı olabilir, yakalanıp yakalanmadığını biliyor musun dedi. Ben de hayır dedim. Görürsen haber ver dedi. Ben de haber veririm dedim ve telefonlarımızı kapattık. Hafızam beni yanıltmıyorsa birkaç saat sonra beni tekrar aradı ve Erhan'ın eve geldiğini söyledi. Ben de tamam dedim. Bunlardan başka bir konuşma olmadı.

Tuncay ile yaptığım bu görüşmeler normal diğer vatandaşlarla yaptığım iş icabı yaptığım görüşmedir. Diğer vatandaşlarla aynıdır. Ayrıca benim özel bir arkadaşlığım ve samimiyetim yoktur. Bu kişilerden istihbarat toplamak gibi bir ilişkimiz olmamıştır. Görevli haber elemanı ilişkisi olmamıştır. Veya bu şahısların bir örgüt veya grup kurup, benim bu grup veya örgütle ilişki şeklinde tanımlanabilecek bir ilişki değildir.

Benim Tuncay ile yüz yüze görüşmem tamamıyla görevim gereği İnternet cafelerin kapanışını kontrol amacıyla gittiğim zamanlarda olmuştur. Bu da sayı olarak 4-5 defa olmuştur. Benim Erhan Tuncel ile görüşmem tamamıyla Tuncay Uzundal'ın arkadaşı olması sebebiyledir. Erhan Tuncel ile telefon görüşmem yaklaşık iki defadır. Ben açık öğretim işletme 2. sınıf öğrencisi olduğumdan telefon görüşmesinde üniversitede okuduğundan Tuncay ile bu konuları görüştüm. Hal hatır sorma ve üniversitedeki derslerin dışında telefon görüşmem olmamıştır. Bana isimlerini saydığınız Yasin Hayal, Oğün Samast ve diğer tutukluları tanımıyorum.”

Şeklinde beyanda bulunduğu görülmüştür.

14. Ağır Ceza Mahkemesinde tutuklu olarak yargılanılmasına devam eden sanıklardan Tuncay Uzundal, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına verdiği 01.02.2007 günlü ifadesinde Satılmış Şahin ile aralarında geçen bu görüşmeyi doğrulamıştır.

Merkez Jandarma Karakol Komutanlığında Asayiş Tim Komutanı olarak görev yapan bir kamu görevlisinin Pelitli bölgesinde yaşayan bir şahıs tarafından gece yarısından sonra aranması, kendisinden bir cinayet davası hakkında bilgi istenmesi bu görüşmenin sıradan olmadığını göstermektedir.

Cinayet sonrası süreçte 14. Ağır Ceza Mahkemesi sanıklarından Tuncay Uzundal'ın Satılmış Şahin'i arayarak süreç hakkında bilgi aldığı, Erhan Tuncel ile yaptığı 21.01.2007 tarih ve saat:01.30 daki görüşme de kayıt altına alınmıştır. Mahkeme klasörlerine yansıyan söz konusu 79_249214716 nolu ses kaydı çözümünde Tuncay Uzundal Erhan Tuncel'e:

“Şeyi aradım az önce **Satılmış'ı** aradım sordum falan ne oldu diye böyle sen gelmeyince hani böyle televizyonda izledim Yasin'i falan almışlar merak ettim...”

diyerek Hrant Dink'in öldürülmesi sonrasında Satılmış Şahin'den süreç hakkında bilgi aldığı ve Tuncay Uzundal'ın Yasin Hayal'i bir Jandarma görevlisine soracak kadar kendisine yakın hissettiği görülmüştür.

Satılmış Şahin ile Erhan Tuncel'in (0-555-6746623) özel günlerde mesajlaştıkları görülmüştür. Erzurum 2.Ağır Ceza Mahkemesinin kararına istinaden mahkeme dosyasına eklenmiş olan bu mesajlarda geçen "bacanak, ne haber, evin önüne çık" gibi ifadeler Satılmış Şahin'in müfettişlik ifadelerinin aksine Erhan Tuncel ile olan yakınlığını ve aralarındaki samimiyeti göstermektedir.

"23.08.2006 14.34.28

Bacanak ortam manyak kas?St?Ne gel

22.09.2006 18.15.12

Satılmış ne haber nerelerdesin

23.09.2006 19.18.49

Satılmış ne haber neredesi

23.09.2006 20.12.24

Evin Önüne çık sizin oradayım "

Cinayet zanlısı Ogün Samast'ın da İstanbul 2.Çocuk Ağır Ceza Mahkemesinin 28.02.2011 tarihli duruşmasında verdiği aşağıya alınan ifadesinde Satılmış Şahin'i tanıdığını kabul etmiştir.

"...Mahkeme Başkanı; Yine bazı beyanlarda Satılmış Şahin isimli bir kişiden bahsediliyor. Böyle birini tanıyor musunuz?

SSÇ; Uzman Çavuş tanıyorum, tanıyorum derken bizim mahallemizde Salih Bal diye bir abimiz ayağından vurulmuştu, orada ben tanıktım, benim evime gelmişti, hatta ben Mahkemeye gitmediğim için,

Mahkememiz Başkanı; Nerden tanıyorsunuz tekrar soruyorum?

SSÇ; Bizim mahallede internet kafecide Salih abimiz vardı, Salih Bal diye bir abimiz vardı, internet kafede ayağından vurulmuştu, ben tanık olmuştum, o olaydan dolayı Satılmış, bu isimde daha sonradan duyuyorum, olay günü ben ismini bilmiyordum, Satılmış diye birini tanımyordum hatta.

'Bi Ermeni Var' isimli kitapta geçen "...İçişleri Müfettişlerine 13 Şubat 2007'de verdiği ifadede ise devriye gezerken Tuncay Uzundal ve Erhan Tuncel'i tanıdığını arada sırada telefonlaştıklarını anlatıyor. Oysa eldeki veriler başka. Birkaç kez görüşüm diyen astsubay Şahin ve Tuncay Uzundal, Erhan Tuncel'le 156 görüşme yapmışlar ve aylar boyunca sürmüş bu trafik..." yönündeki iddia ile Ogün Samast'ın hatırlayamadığı ve bunu mahkemede de beyan ettiği bölgeden cinayetten bir gün önce 18.01.2007 tarihinde Satılmış Şahin ile İstanbul'da aynı

bulduklarına dair iddialar (Satılmış Şahin'in cep telefonu sinyal bilgilerinden elde edilen verilere göre) henüz inceleme konusu olmamıştır.

Ayrıca Satılmış Şahin'in 18.01.2007 tarihinde İstanbul'da bulunduğu ve cezaevine tutuklu götürdüğüne ilişkin, ek bir inceleme yapıp yapılmadığı, Cezaevine 18.01.2007 tarihinde gerçekten de mahkûm götürüp götürmediği, götürdü ise bu görevin Satılmış Şahin'in asli görevi olup olmadığı hususlarında bir bilgiye Kurulumuza ulaşan dosyalarda rastlanmamıştır.

3- Cinayet sonrasında Pelitli Beldesinde İl Jandarma Bölük Komutanlığının anons yaptırması;

Pelitli bölgesinde cinayet sonrasında Anons yaptırılması hususu ile ilgili olarak Mülkiye Başmüfettişleri Şükrü Yıldız ve Mehmet Ali Özkılınc'ın 02.04.2007 tarihli raporlarında aşağıdaki bilgiler verilmiştir.

"...Hrant Dink'in öldürülmesinin ardından Pelitli'de resmi kıyafeti olmayanlara bilgi verilmemesi ve herhangi bir yere gidilmemesinin Jandarma Bölük Komutanlığı tarafından istendiği, düzenlenen anons metninin Pelitli Belediyesi hoparlöründen anons ettirildiği daha sonra anons metninin aslının Jandarmadan gelen bir Binbaşı tarafından geri alındığı, Pelitli Belediye Başkanı tarafından müfettişliğimize ifade edilmiştir. Anonsun 24 Ocak 2007 Çarşamba günü bir defa yapıldığı, bu anons üzerine basın ve yayın organlarında haberlerin çıkması üzerine, Trabzon Valiliğince de bir basın bülteni düzenlendiği anlaşılmıştır.

Anons metninin Jandarmadan gelen bir binbaşı tarafından belediyeden geri alınması dikkat çekmiş, Müfettişliğimizce anons metninin neden geri alındığı üzerinde durulmuştur.

Anons metni Belediye Başkanlığından ve İl Jandarma Komutanlığından istenmiştir. Belediyeden alınan anons metni ile İl Jandarma Komutanlığından müfettişliğimize verilen metinlerin farklı olduğu görülmüştür.

Belediyenin verdiği metinde "TRABZON İLÇE JANDARMA BÖLGE KOMUTANLIĞINDAN" ibaresinin kullanıldığı görülmektedir. Bu metni kaleme alan kişinin rütbeli bir Jandarma personeli olmasının mümkün olamayacağı değerlendirilmiştir.

Belediyenin verdiği metinde;

'Trabzon ilçe jandarma bölge komutanlığından duyuru

Beldemizin asayiş, jandarma sorumluluğunda olması nedeniyle yanında resmi kıyafeti olmayan kişiler haricinde, hiç kimseye bilgi verilmemesi ve kesinlikle herhangi bir yere gidilmemesi önemle duyurulur' denilmiştir.

İl Jandarma Komutanlığından alınan metinde;

İlçe Jandarma Bölük Komutanlığından Duyuru

'Beldemizin asayişi Jandarma sorumluluğunda olması nedeni ile yanında resmi kıyafetli olmayan kişiler haricinde hiç kimseye bilgi verilmemesi ve kesinlikle herhangi bir yere gidilmemesi önemle duyurulur.' Denilmiştir.

Trabzon Merkez İlçe Jandarma Bölük Komutanlığının anons metnini ilan ettirirken Anayasamız ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde ifadesini bulan ifade özgürlüğünü göz önünde bulundurmadığı değerlendirilmiştir..."

Bir örneği İçişleri Bakanlığına da iletilen Rapordaki mevcut tespit üzere bir işlem tesis edildiğine ilişkin herhangi bir bilgiye rastlanmamıştır.

4- Yasin Hayal'in 2004 yılında Trabzon Havalimanına asılsız bomba ihbarında bulunmasının ardından Trabzon İl Merkez Jandarma Komutanlığınca gerekli işlemlerin tesis edilmemesi;

Söz konusu iddia, 19.02.2010 tarihli İçişleri Bakanlığı Mülkiye Başmüfettişleri Mustafa ÜÇKUYU ve Mehmet CANOĞLU tarafından yazılan Tevdi Raporunda aşağıda gösterildiği üzere detaylıca işlenmiştir.

"Yasin Hayal'in 2004 yılında Trabzon Havalimanına asılsız bomba ihbarında bulunmasının ardından firari olarak aranmaktayken yurt dışına çıkmasına engel olabilecek ve dolayısıyla yakalanmasını sağlayabilecek kayıtların ilgili sisteme (GBT ve/veya Tahdit) girilmeyerek gerekli işlemlerin tesis edilmediği konusunun, müfettişliğimizce mahallinde araştırılması sonucunda elde edilen bilgi, belge, hakkında inceleme yapılanların ifadeleri ve ilgili mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesi sonucunda;

Yasin Hayal isimli vatandaş tarafından, Hikmet ERGENÇ ismine kayıtlı olup, oğlu Serdar ERGENÇ tarafından kullanılmakta olan 0 536 3319281 numaralı cep telefonuyla 16/08/2004 tarihinde saat 22:55'te Trabzon Jandarma Komutanlığı acil çağrı telefonu "156" numaralı telefonun arandığı ve sahte isim kullanılarak, "Havaalanında bomba var, Başbakan havaalanına indiğinde bomba patlayacak" ihbarında bulunulduğu,

Asılsız ihbar üzerine, Jandarma tarafından başlatılan çalışmalar kapsamında, 0 536 3319281 numaralı cep telefonu adına kayıtlı olan Hikmet ERGENÇ ile telefonu kullanmakta olan oğlu Serdar ERGENÇ'in yakalandığı ve Cumhuriyet Savcısının emriyle gözaltına alındığı, aynı gün Sevk/Serbest Bırakma Tutanağı düzenlenerek salıverildikleri; Yasin Hayal'in evinde yapılan aramalarda Yasin Hayal'in bulunmadığı; Trabzon İl merkez Jandarma Komutanlığınca Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilen 17/AĞUSTOS/2004 tarih ve 7602 sayılı yazıda, Yasin Hayal'in "FİRARDA" olduğunun belirtildiği,

16.08.2004 tarihinde yürürlükte olan KİHBİ Daire Başkanlığının 2002 tarihli Bilgi Toplama İş ve İşlemleri ile Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı Bünyesindeki Bilgi Toplama Büro Kısımlarının Görev, Yetki ve Sorumlulukları Yönergesine göre, adli ve askeri yargı makamlarınca hakkında arama kararı olan tüm şahısların polis ve jandarma bilgi toplama personeli tarafından KİHBİ kayıtlarına hem evrak bazında, hem de bilgisayar ortamında girilmesi gerekirken; Yasin Hayal tarafından yapılan asılsız ihbar ile ilgili işlemlerde, Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığına "FİRARDA" olduğu bildirilen Yasin Hayal hakkında ne Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığının, ne herhangi bir mahkemenin, ne de Trabzon Jandarma birimlerinin yakalama emrinin bulunmadığı; şahsın işlediği bu fiilden dolayı KİHBİ kayıtlarına girilmediği; KİHBİ kayıtlarına alınmama sebebine ilişkin herhangi bir kaydın da bulunmadığı,

Yasin Hayal'in bomba ihbarını yaptığı 16.08.2004 tarihinden iki gün sonra 18.08.2004 tarihinde Sarp sınır kapısından yurt dışına çıkıp, Sarp sınır kapısından 27.08.2004 tarihinde yurda giriş yaptığı; işlemiş olduğu bir suçtan dolayı aranmakta iken, buna ilişkin olarak KİHBİ bilgi işlem sistemine veri girişi yapılmadığından sınır kapılarındaki emniyet birimlerince yakalanmadığı,

Yasin Hayal'in başka bir eyleminden dolayı yakalanması ve ceza evinde bulunması sırasında, Trabzon Havaalanında bomba bulunduğu dair asılsız ihbarından dolayı devam eden yargılama sonrasında Trabzon Asliye Ceza Mahkemesinin 16.02.2006 tarih ve Esas No: 2005/14, Karar No: 2006/46 sayılı kararıyla mahkum olduğu, kararın temyiz edilmeden kesinleştiği ve infaz edildiği,

Her ne kadar ifadelerinde sorumlulukları olduğunu kabul etmeseler de, 16.08.2004 tarihinde en üst rütbeden ast rütbelere kadar görevli olan Trabzon İl Jandarma Komutanlığı personelinin, Yasin Hayal isimli vatandaşın gerçekleştirmiş olduğu asılsız ihbar eylemi ile ilgili olarak, 16.08.2004 tarihi ve sonrasında, İçişleri Bakanlığı Kaçakçılık İstihbarat Harekât ve Bilgi Toplama Dairesi Başkanlığının Bilgi Toplama Sistemine veri girişi yapılmadığı, dolayısıyla da Yasin Hayal isimli vatandaşın yurt dışına çıkması ve tekrar yurda giriş yapması sırasında yakalanması sağlanabilecek iken bunun gerçekleşmediği,

Yasin Hayal'in, Trabzon Havaalanında bomba bulunduğu dair asılsız ihbarından dolayı gözaltına alınan Serdar ERGENÇ ve Hikmet ERGENÇ'in gözaltına alındıkları gün saliverilmeleri, aynı davadan dolayı Serdar ERGENÇ, Hikmet ERGENÇ ve Yasin Hayal'in yargılanarak hüküm giymesi sebebiyle Yasin Hayal'in gerçekleştirdiği eylemin cezasız kalmadığı, dolayısıyla dönemin Trabzon Jandarma Komutanlığı görevlileri hakkında herhangi bir adli işlemin yapılmasına gerek bulunmadığı,

Ancak, Yasin Hayal'in, Trabzon Havaalanında bomba bulunduğu dair asılsız ihbarından dolayı aranmakta iken, İçişleri Bakanlığı Kaçakçılık İstihbarat Harekât ve Bilgi Toplama Dairesi Başkanlığı

Başkanlığının Bilgi Toplama Sistemine veri girişi yapılması gerekirken, bu veri girişi yapılmadığı için Yasin Hayal'in, yurt dışına çıkışı ve yurda girişi sırasında yakalanması sağlanmadığı için, dönemin Trabzon Jandarma Komutanlığı görevlilerinin disiplin yönünden sorumluluklarının bulunduğu,

Jandarma görevlileri hakkında disiplin soruşturması yapma ve ceza verme yetkisinin, 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununun "Disiplin ve Soruşturma Usulleri" başlıklı 15. maddesi ile Jandarma Teşkilatı Görev ve Yetkileri Yönetmeliğinin "Disiplin Soruşturmaları" başlıklı 185. maddeleri gereğince Jandarma Genel Komutanlığında olduğu,

Anlaşıldığından,

Eski Trabzon İl Jandarma Komutanı J. Albay Ali ÖZ; eski Trabzon İl Merkez Jandarma Komutanı J. Kd. Yzb. Mehmet ALTINEL; Trabzon Eski İl Mrkz Jand. Karakol Komutanı J. Kad. Kd. Bçvş. Nazmi TAMER; (Emekli) Trabzon Eski İl Merkez Jandarma Karakol Komutanlığı Suç Araştırma Kısım Amiri J. Bçvş. Sedat Şükrü ANAFARTA; (Emekli) Trabzon Jandarma Komutanlığı Eski Genel Bilgi Toplama Kısım Görevlisi J. Kd. Bçvş. Dursun EVCİL; (Emekli) Trabzon Jandarma Komutanlığı Eski Genel Bilgi Toplama Kısım Görevlisi Uz. J. II. Kad. Kd. Çvş. Ahmet YURTÇU; Trabzon Jandarma Komutanlığı Eski Araştırma İnceleme Kısım Amirliği İşlem Elemanı Uz. J. II. Kad. Çvş. Abidin AKYıldız ve tespit edilecek diğer görevliler hakkında disiplin soruşturmasının yürütülmesi için konunun Jandarma Genel Komutanlığına tevdi edilmesi gerektiği,

Kanaat ve sonucuna varılmıştır."

İl Merkez Jandarma Komutanlığının bazı personelini ilgilendiren söz konusu iddia üzerine hazırlanan Raporun Jandarma Genel Komutanlığına tevdi edildiği görülmüş, söz konusu Komutanlıkça bu konuyla ilgili Kurulumuza bir bilgi verilmemiştir.

Ayrıca cinayet tarihinden yaklaşık 2 yıl kadar önce olması ve cinayet ile doğrudan bağlantısının bulunmaması nedenleriyle Kurulumuzca da söz konusu iddia hakkında ek incelemede bulunulmamıştır. Ancak Yasin Hayal'in İl Jandarma Komutanlığı birimleri ile irtibatını ortaya koyması açısından konuya burada yer verilmiştir.

5- İlçe Jandarma Bölük Komutanı ve Merkez Jandarma Karakol Komutanlarının Görev ve Sorumlulukları;

Merkez Merkez Jandarma Karakol Komutanlığının Görev, Yetki ve Sorumlulukları, 10.03.1983 tarihli 2803 sayılı Jandarma Teşkilat Kanununa dayanılarak hazırlanan Jandarma Teşkilatı Görev ve Yetkileri Yönetmeliğinin 16. maddesinde;

"Madde 16 - Jandarma karakol komutanları kendi karakolunun amiri ve komutanıdır."

Görevleri:

- a. Emri altında bulunan personelin askeri, mesleki bakımdan eğitim ve öğretim yönünden yetiştirmek,
- b. Kanun ve nizamlar içinde mülki, adli, askeri ve diğer görevleri yürütmek,
- c. Disiplini sağlamak,
- d. Kendi sorumluluk bölgesi içinde emniyet ve asayişini sağlamak için gerekli önlemleri almak."

olarak tespit edilmiştir.

Buna göre, İl Jandarma Bölük Komutanı ve Merkez Jandarma Karakol Komutanları sorumluluğu olduğu bölgelerde asayişin temininde birinci derecede sorumlu bulunmaktadır. Bu sorumluluk sadece kendilerine bilgi gelip gelmemesi yönünden değil aynı zamanda emri altında çalıştırmış olduğu (önleyici devriye görevlileri gibi) personelin denetimini de kapsamaktadır.

Kurulumuzca yapılan incelemelerden, Hrant Dink'in öldürülmesi vakasının son bir yıl içerisinde Pelitli de bulunan çeşitli mekânlar da (internet cafe, kahvehane, otel, çeşitli meskenler vs.) planlandığı/konuşulduğu, bu durumdan cinayet öncesinde birçok kişinin haberdar olduğu, tutuklu sanıklardan bir kısmının dahi (Yasin Hayal, Tuncay Uzundal, Erhan Tuncel) Jandarma görevlileri ile yakın arkadaşlık ilişkilerinin bulunduğu anlaşılmaktadır.

Bu durum ön inceleme raporlarında teyit olunmakta ise de;

- Kolluğun birincil görevinin olayların oluş sonrasında faaliyet göstermek değil olmadan tedbirini alabilmek olduğu,
- Bu tedbirin alımı aşamasında, 2006 yılı özelinde günlük ortalama üç defa yapılan önleyici devriye hizmeti sırasında tutuklu sanıklarla da yakın ilişki kurulmuş olmasına rağmen en ufak bir bilginin dahi elde edilememiş olduğu,
- Jandarma istihbaratın 6 kişilik kayıtlı haber elemanı kadrosu haricinde İl Jandarma Bölük/Merkez Karakol Komutanlığına bağlı haber elemanlarının olup olmadığı tespitinin yapılamadığı fakat Jandarmanın olayların aydınlatılmasındaki başarısının Pelitli özelinde güçlü bir haber ağının olduğu izlenimini verdiği,
- Satılmış Şahin'in Pelitli Beldesinde görevli asayiş timi unsur komutanı olarak bu sanıklarla yakın görüştüğü, telefon irtibatının bulunduğu, 'bacanak' gibi oldukça samimi ifadeler içerir metinlerle mesajlaştığı,
- Satılmış Şahin'in İstanbul'a gidip gitmediği, Ogün Samast isimli şahısla İstanbul'da aynı bölgede bulunup bulunmadığı iddiası hakkında Kurulumuzca bir tespit yapılamadığı, bu tespitini

ancak ilgili şahısların cep telefonu sinyal bilgilerinin karşılaştırılması sonucunda Telekomünikasyon İletişim Başkanlığınca gerçekleştirilebileceği,

- Jandarma Bölük/Merkez Karakol Komutanlığı personelinin diğer asayiş olaylarını aydınlatmada göstermiş olduğu başarıyı, Hrant Dink'in öldürülmesi öncesindeki yaklaşık bir yıllık dönemde gösteremediği,

- Hrant Dink'in ölümünün hemen ardından tutuklu sanıklardan Tuncay Uzundal'ın gece yarısından sonra Satılmış Şahin'i arayarak ondan süreç hakkında bilgi aldığı ve gelişmelerden haber vermesini istediği,

- Yasin Hayal'in adının bir çok suça karışmış olmasına rağmen Jandarma görevlileri ile bu kadar yakın bir görüntü çizebilmesinin ve çevresinde de bu şekilde bir kanaatin hasıl olmasının anlaşılacağı

hususları birlikte değerlendirildiğinde, İl Jandarma Bölük/Merkez Karakol Komutanlığı görevlilerinin adli/idari yönleri itibariyle tutuklu sanıklardan bir kısmını doğrudan ya da dolaylı olarak tanımalarına rağmen şahısları daha dikkatli takip edip etmedikleri ya da kontrol altında tutup tutmadıklarına dair haklarında ayrıntılı bir soruşturmanın yapılmadığı anlaşılmıştır.

Sonuç olarak yukarıda ver verilen bilgi ve belgeler ile sanık ve tanık ifadeleri çerçevesinde; dönemin İl Jandarma Merkez Karakol Komutanlığında görevli bazı personelin şüpheli sanıklar ile ilişkisinin normal görev sınırları içerisinde değerlendirilebilmesinin mümkün olmaması, bir kısmının yoğun irtibatlı olması, önleyici devriye olarak defaatle görevlendirilmelerine ve şüpheli sanıklarla çeşitli defalar aynı ortamda bulunulmasına rağmen olay öncesinde bir bilgi edinilememiş olunması nedenlerinin ve ihmali bulunanların araştırılması; ayrıca şüpheli sanıklarla irtibatı en sık olan Asayiş Timi Unsur Komutanı Satılmış Şahin'in 18.01.2007 günü İstanbul'da bulunup bulunmaması, cezaevine sevk için oradan geçiyor ise öncesinde benzer bir şekilde mahkum sevkine katılıp katılmaması, mahkumun cezaevine sevki anında hangi evrakları imza ettiği gibi hususlarda idari incelemeler kapsamında bir çalışma yapılmaması gibi şüpheli hususlar tespit olunmuş olup anılan görevlinin ilişkilerinin ve bağlantılarının araştırılmasında ve soruşturulmasına fayda görülmektedir.

İDDİA 11- Ogün Samast'ın cinayet anında kullandığı silahın Ardeşen yapımı olduğu bilgisinin yakalanmadan önce Trabzon İl Jandarma Komutanlığı tarafından bilindiği hususu.

Ogün Samast'ın cinayet anında kullandığı silahın Ardeşen yapımı olduğu bilgisinin henüz yakalanmadan önce Trabzon İl Jandarma Komutanlığı tarafından bilindiği iddiası, 10.07.2008 tarihli İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı Ön İnceleme Raporunda Yüzbaşı Metin Yıldırım tarafından verilen ifade metninde bir cümle ile geçmektedir. İnceleme raporunda söz konusu iddia

hakkında her hangi bir görüş bildirilmediği görülmektedir. İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığınca iddianın konu edildiği ya da değinildiği başkaca rapora rastlanmamıştır.

İstihbarat Şube Müdürü J.Yzb. Metin Yıldız 01.07.2008 tarihli ifadesinde iddia konusu husustan aşağıdaki şekilde bahsetmektedir:

"...Haber Kayıt ve Bildirim Formu olay şüphelisinin Jandarma sorumluluk alanındaki Pelitli beldesinde ikamet etmesi ve daha önce bu konu ile ilgili J.Bçvş Okan Şimşek ve Uz. J.Çvş. Veysel Şahin'in bir ara tarihini tam hatırlamıyorum. 2006 yılı yaz aylarında gazeteci Hrant Dink'in öldürüleceği ile ilgili önceden söylemiş oldukları bu bilgiler ile 20 Ocak tarihinde söylemiş olduğu bilgileri de toparlayıp üst komutanlıklarımızın konu ile ilgili bilgi sahibi olmalarını sağlamak maksadıyla düzenlenmiştir. Haber Kayıt ve Bildirim Formunun içeriğinde 2004 yılı Ekim ayında Trabzon şehir merkezindeki Mc Donalds isimli işyerine patlayıcı madde koymak suretiyle eylem yapan **Yasin Hayal isimli şahıs başta olmak üzere isimlerini bilmediğim 3-4 kişilik grubun cinayet işlenmeden çok önce İstanbul iline gittiklerini, Hrant Dink'in evi ile AGOS gazetesi arasındaki güzergahın keşiflerini yaptıkları ve kroki hazırladıkları, Yasin Hayal'in 500 YTL.'ye Rize-Ardeşen yapımı silah temin etmeye çalıştığı, Hrant Dink'i öldüren şahsın Yasin Hayal'in arkadaşı olan Oğün Samast olduğu bilgileri yer almaktadır. Bu belgenin düzenlemesindeki amaç üst komutanlıkları bilgilendirmek ve olayın çözümüne yönelik herhangi bir gelişme olduğu takdirde ayrıca rapor etmek maksadıyla düzenlenmiştir. Bu formdaki bilgiler; Okan Şimşek'in 20 Ocak 2007 günü İl Merkez J.K.lığında bana vermiş olduğu bilgiler, 156 Jandarma imdat telefonuna yapılan ihbar ve açık haber kaynağı olan televizyondan elde edilen bilgiler ışığında alınan bilgilerin tamamıdır. Okan Şimşek ve Veysel Şahin Coşkun İğci ile ilk görüşmelerinden sonra yaptıkları diğer görüşmelerinden elde ettikleri diğer bilgileri 20 Ocak 2007 tarihinde söylemiştir, Coşkun İğci ile yaptıkları ilk görüşmeleri haricinde diğer görüşmelerinden haberimin olmadığı gibi, yaptıkları görüşmeler İstihbarat Şube kayıtlarında bulunmamaktadır. Coşkun İğci ile ilk görüşmelerinin ardından 15-20 gün sonra tekrar görüştüklerinden yine 20 Ocak 2007 günü haberim olmuştur. Bu görüşme ile ilgili neden benim veya İl Jandarma Komutanı'nın haberi olmamıştır? Neden Görev Sonuç Raporuna yazmamışlardır? İfadelerinde bu duruma mazeret olarak, Coşkun ile ilk görüşmelerinin akabinde bu konuyla ilgili sözde talimat vermememiz gerekçe gösterilerek, Coşkun İğci ile yaptıkları ikinci görüşmelerini bildirme gereği duymamışlar, sözüm ona Hüseyin Astsubaya devrettikleri için bu konuyla ilgili çalışma yapmamışlar. Yasin Hayal 'in 500 YTL. ye satın almak istediği Ardeşen yapımı bir silahtan bahsetmektedirler bu konuyu ilk defa 20 Ocak 2007 günü Haber Kayıt Bildirim Formu çekmeden önce İl Merkez Jandarma Komutanlığında Okan Şimşek den duydum. Coşkun İğci şayet kendilerine**

konularda bilgi veriyorsa bu şahsı neden Haber Elemanı yapmadılar veya bana Haber Elemanı olarak kayıt altına alınması için teklif etmediler..."

Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığınca düzenlenen 10.10.2008 tarihli Raporda, Metin Yıldız'ın da teyit ettiği üzere *Ogün Samast'ın cinayet anında kullandığı silahın Ardeşen yapımı olduğu bilgisinin, Ogün Samast yakalanmadan önce Trabzon İl Jandarma Komutanlığı tarafından bilindiği* iddiasının araştırma kapsamına dahil edildiği görülmüştür.

Başbakanlık Teftiş Kurulunun 03 Mart 2008 tarih ve 13-08/09 sayılı yazısına, Trabzon İl Jandarma Komutanlığının 05 Mart 2008 tarihinde gönderilen cevaplar aşağıya çıkarılmıştır.

Başbakanlık Müfettişlerinin Sorusu; *"...Ogün Samast'ın 20.01.2007 tarihinde saat 23:00'de yakalandığı ancak yukarıda söz edilen ve 21.30'da düzenlenen belgelerde cinayette kullanılan silahın Ardeşen el yapımı olduğu bilgisinin yer aldığı, fail yakalanmadan önce elde edilen böyle bir bilginin kaynağının kim olduğu, henüz ele geçirilmemiş silahın niteliği konusundaki bilginin kimlerden nasıl temin edildiği"*

Jandarmanın Cevabı ; *"Yukarıda belirtilen konular ile ilgili Komutanlığımızda EK-D ve EK-E de gönderilen belgeler dışında herhangi bir kayıtlı belgeye rastlanılmamıştır..."*

Başbakanlık Müfettişlerinin Sorusu ; *"...Yine yukarıda yer alan belgelerde Ogün Samast ile birlikte hareket ettiği iddia edilen dört kişinin kimler olduğu konusunda herhangi bir bilgi elde edilip edilemediği;*

Jandarmanın Cevabı ; *"Yukarıda da belirtildiği gibi bu konular ile ilgili (EK-D) ve (EK-E) de gönderilen belgeler dışında Komutanlığımız kayıtlarında başka bir belgeye rastlanmamıştır..."*

Başbakanlık Teftiş Kurulu Raporunda, her iki yazıya da aynen yer verilmiş olup söz konusu iddia hakkında bir değerlendirilme yapılmadığı görülmüştür. Bunun yerine **"Hrant Dink Cinayetinde kullanılan Silah ile İlgili Olarak Yapılan Araştırmalar"** başlığı altında silahın üretildiği yer, silahın asıl sahibi, Karadeniz bölgesinde silah kullanım durumu, el yapımı silahların marka ve modellerine ilişkin bir dizi inceleme yapıldığı görülmüştür. Fakat değerlendirme kısmında da, Ardeşen yapımı silah bilgisinin, Samast yakalanmadan önce nasıl rapora girebildiğine yer verilmemiştir. Yani, *Ogün Samast'ın cinayet anında kullandığı silahın Ardeşen yapımı olduğu bilgisinin cinayetten önce Trabzon İl Jandarma Komutanlığı tarafından bilindiği* iddiası Başbakanlıkça konu edilmekle birlikte, Jandarmadan gelen resmi yazıdaki *"bir belgeye rastlanılmamıştır"* cevabının sorgulanmadığı ve ilave görüş bildirilmediği anlaşılmaktadır.

Bu durumda, söz konusu iddia hakkında idari incelemeler içerisinde bir araştırma yapılmadığı gözükmektedir. Kurulumuza intikal eden dosyalar içeriğinde yer alan

mahkemelerde yine bu iddia üzere değinilen noktalar tarafımızca tekrar incelenmiş olup tespit olunan hususlar aşağıya çıkarılmıştır.

Öncelikle, Haber Kayıt Bildirim Formunda geçen Ardeşen yapımı silah bilgisinin İstihbarat Şube Müdürü Metin Yıldız'a nasıl geldiği üzerinde durulmalıdır. Kendi ifadesiyle bu bilgi henüz Samast yakalanmadan önce Okan Şimşek tarafından verilmiştir. Metin Yıldız'ın aksine Okan Şimşek aşağıda yer alan ifadesinde Trabzon 2.Sulh Ceza Mahkemesinde görülen 2008/615 nolu davanın 4. Celsesinde böyle bir bilgiyi vermediklerini söylemiştir.

"...Ardeşen yapımı silah konusu bizden çıkmamıştır, biz olayın olmasından sonraki 20 Ocak 2007 tarihinde İl Merkez Bölüğünde toplandığımızda biz Coşkun İğci'nin akrabası olan Yasin Hayal'in Hrant Dink'in gazetesiyile evinin çevresine ilişkin kroki, ayrıca bize anlattığı şeyleri Metin Yıldız yüzbaşımıza aynı şekilde anlattık, bunlar Coşkun İğci'nin akrabası olan Yasin Hayal'in Hrant Dink'in gazetesiyile evinin çevresine ilişkin kroki, ayrıca Yasin Hayal'in elinde Hrant Dink'in fotoğraflarını gördüğüne dair bilgi, ayrıca silah teminine ilişkin 500 TL verdiğime ilişkin bilgidir, bunun dışında silahın niteliğine ilişkin bilgi bize verilmediği gibi biz de istihbarat şube müdürümüze bu konuda herhangi bir bilgi aktarmadık, haber kayıt formunda Ardeşen yapımı silah ibaresi haber kayıt formuna ne şekilde girdiğini ben bilmiyorum, dedi..."

Yine görevli Jandarmalar Okan Şimşek ve Veysel Şahin'in aynı duruşma sırasında mahkemede vermiş oldukları ifadelerinde, Metin Yıldız'ın "20.01.2007 tarihli haber kayıt bildirim formunu" her iki görevliden almış olduğu sözlü bildirim üzere Gazi GÜNAY isimli Jandarmaya yazdırdığı, 2-3 gün sonrasında ise görev sonuç raporu düzenlemelerini istediği geçmektedir. Gazi GÜNAY formun yazdırılma işlemini şu şekilde teyit etmektedir.

"...Daha önceki ifademde de söyledim. Ben en kıdemli tim Komutanı olduğum için Veysel Şahin ve Okan Şimşek'ten alınan bilgileri ben paraf ettim. Bu ibareler bana ait değildir. Bu yazıyı Metin Yüzbaşı yazdırmıştı. Dedi..."

Bu durum, önceki müfettiş raporlarında da tespit olunan bir husustur. Öyleyse, Metin Yıldız ifadesinde belirttiği gibi Haber Kayıt Bildirim Formunu Görev Sonuç Raporunda yer alan bilgilere göre hazırlamadığı anlaşılmaktadır. Kaldı ki, 20.01.2007 tarih ve Görev Sonuç Raporunda da Ardeşen yapımı silah ifadesinin geçmediği tarafımızca da tespit olunmuştur.

Görev sonuç raporunda belirtilen bilginin Coşkun İğci'den de alınmadığı, nitekim Coşkun İğci'nin mahkemenin 2007/579 nolu dosyası kapsamında vermiş olduğu ve aşağıda gösterilen ifadesinde bu bilgiyi kendisinin vermediğini söylediği görülmüştür.

"...Suikastta kullanılan silahın Ardeşen el yapımı olduğu yönünde sanıklara ben bilgi vermedim. Jandarma görevlilerine bilgi verdiğimi ben herhangi bir kimseye söylemedim, ben bu

bilgiyi kimseye paylaşmadım..." (Trabzon 2.Sulh Ceza Mahkemesi 2007/579 nolu dosyası 22.01.2008 tarihli 2. Celsesindeki ifadesi)

İstihbarat Şube Müdürü Yüzbaşı Metin Yıldız Ardeşen yapımı silah bilgisini Okan Şimşek'ten sözlü olarak aldığını ifade etse de yukarıda verilen ifadeler bu durumu teyit etmemektedir. Bir diğer ihtimal olarak ortada duran, Teknik takip/izleme kanalıyla söz konusu bilginin gelmiş olması mümkün olmakla birlikte İstihbarat Şube Müdürü Yüzbaşı Metin Yıldız'ın, Yasin Hayal'in her türlü takibi konusunu yalanlaması, aynı şekilde müfettişler ve mahkemeler tarafından dinlenen Jandarma istihbarat personelinin de takip iddiasını reddetmeleri sebebiyle teknik ya da fiziki takip sonucunda Ardeşen bilgisinin Metin Yıldız'a ulaşmış olması, en azından görevli şahısların ifadeleri dikkate alındığında mümkün gözükmemektedir.

Yüzbaşı Metin Yıldız, Coşkun İğci'den bilginin alındığı ilk zaman olan Temmuz 2006'daki bilgilerde de Ardeşen yapımı silah bilgisinin geçmediğini söylemektedir. Bir diğer ifadeyle görevli başçavuşları suçlayarak her hangi bir bilginin kendisine yazılı olarak iletilmediğini, silah bilgisinin de kendisine cinayetten öncede iletilmemesi sebebiyle de sorumlu tutulamayacağını belirtmektedir. Fakat görev sonuç raporunda yer almadığı halde, Ogün Samast'ın Ardeşen yapımı silah kullandığı bilgisini üst komutanlıklara henüz Samast yakalanmadan, yani bu bilgi teyit olunamadan göndermiştir. Bir diğer ifadeyle, sadece Okan Şimşek'in sözlü ifadesine dayanarak rapora girdiğini söylemektedir. Önceki iddialarda da yer verdiğimiz üzere Metin Yıldız, kendisince gerekli gördüğü yerlerde **sözlü bildirim**e, gerekli gördüğü yerlerde ise **yazılı bildirim**e itibar etmiştir. Metin Yıldız 10.07.2008 tarihli raporda yer alan ifadesinde;

*"...Yıldızlı beldesinde bulunan Şato Köfte salonunda Okan Şimşek ve Veysel Şahin'in Hrant Dink'in Yasin Hayal tarafından öldürüleceğine dair istihbarı bilgiyi Coşkun İğci adlı şahıstan aldıktan sonra bana söyledikleri doğrudur. **Ancak Yasin Hayal 'in 500 YTL ve satın almak istediği Ardeşen yapımı bir silahtan bahsetmediler.** Okan Şimşek'in Trabzon 2nci Sulh Ceza Mahkemesinde belirttiği gibi Coşkun İğci isimli şahısla olay meydana gelinceye kadar olan süre içerisinde yaptıkları diğer görüşmelerden bahsetmediler. Sadece o akşam Yasin Hayal ve 3-4 arkadaşının Hrant Dink isimli gazeteciyi öldüreceklerine dair plan yapmalarıyla ilgili bilgi verdiler. Jandarma Başçavuş Hüseyin YILMAZ' a da bu konuyla ilgili bilgi verilmesini ben istedim. Yasin Hayal'in 2004 yılında Mc Donalds' isimli işletmenin Ramazan ayında açık olması sebebiyle gerçekleştirdiğinden Aşırı Sağ Faaliyet Unsur Komutanı olması sebebiyle bilmesinde yarar gördüm. Hüseyin YILMAZ'ı talimatlandırmamla ilgili bir şey söylemedim. Çünkü Yasin Hayal ve 3-4 kişinin birleşerek bir kişiyi öldürme planı Hüseyin YILMAZ'ın görevli olduğu özel alanla ilgisi olmayıp. KOM unsurunun özel alanına girmektedir. Bu konunun*

Faaliyetler Unsuruyla hiçbir ilgisi yoktur. Ben bu konunun araştırılması için KOM Unsurunda görevli Okan Şimşek ve Veysel Şahin'i görevlendirdim. Hatta konuyu ısrarla ASAF Unsuruna devretmek gayretlerini gördüğüm için iki defa Okan Şimşek'e bu konuyla ilgili çalışma yapmaları için emir verdim. Kendi kafalarına göre biz bu konuyu Şube Müdürüne bildirdik veya Hüseyin YILMAZ'a devrettim deyip işin içinden çıkamazlar. Daha önceden de belirttiğim gibi olayın devredilmesi yine yazılı kayıt ve tutanak üzerinden ancak Şube Müdürünün onayı ile olur..."

şeklinde beyanda bulunmuştur.

Ardeşen yapımı silah bilgisini henüz Samast yakalanmadan önce, Haber Kayıt Bildirim Formu ile üst komutanlıklara çekilmesini sağlayan İstihbarat Şube Müdürü Yüzbaşı Metin Yıldız'ın ifadelerinde geçen; bilgiyi Okan Şimşek'ten aldığı tezi tarafımızca doğrulanamamıştır, aksine yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde bu bilginin şüpheli olduğu kanaati edinilmiştir.

Bu bilgi, As. Kom. Unsur Elemanı Uzman Jandarma Çavuş Veysel Şahin ile birlikte çalışan As. Kom. Unsuru Jandarma Çavuş Okan Şimşek tarafından istihbarat şube müdürüne söylenmiş dahi olsa, bu defa Okan Şimşek'in bilgiyi nasıl edindiği sorusu karşımıza çıkacaktır. Nitekim, Coşkun İğci'nin ifadesiyle böyle bir bilgi cinayet sonrası da dahil olmak üzere Jandarma ile paylaşılmamıştır.

Bu bilginin kimden, ne zaman, hangi araçlar kullanılarak alındığı ve 20.01.2007 tarih ve 21.32 zamanlı Haber Kayıt Bildirim Formuna işlendiği mevcut haliyle teyit edilememektedir. Yukarıda yer verilen Yakalama Tutanağındaki saatin 23:00 olduğu göz önünde bulundurulduğunda Samast'ın yaklaşık olarak 22.30-23.00 arasında yakalandığı söylenebilir. Haberin yakalanır yakalanmaz İstihbarat Şubesine aktarıldığı bir ihtimal dahi olsa, bu ihtimal bile Haber Kayıt Bildirim Formunun düzenleme saati olan 21.32 zamanından uzaktır.

Bu anlamda, *Ogün Samast'ın cinayet anında kullandığı silahın Ardeşen yapımı olduğu bilgisinin Ogün Samast henüz yakalanmadan önce (19.01.2007) Trabzon İl Jandarma Komutanlığı tarafından bilindiği* iddiası doğrudur. Fakat bu bilginin kimden nasıl alındığı hususu teyide muhtaçtır.

Öte yandan bu bilginin ne zamandan itibaren bilindiği de önem taşımaktadır. Jandarma personelinin silahın edinilmesinden itibaren bu bilgiye sahip olunduğunun ortaya çıkması halinde, cinayetin önlenmesi için gerekli tedbirlerin alınmaması ihmalin ötesine geçerek daha ağır hizmet kusurunu akıllara getirecektir.

Sonuç olarak; Ogün Samast'ın cinayet anında kullandığı silahın Ardeşen yapımı olduğu bilgisinin Ogün Samast henüz yakalanmadan önce Trabzon İl Jandarma Komutanlığı tarafından bilindiği iddiasının araştırılması/soruşturulması gerektiği değerlendirilmektedir.

D. İSTANBUL VALİLİĞİ VE İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ PERSONELİ HAKKINDAKİ İDDİALARLA İLGİLİ DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER

Hrant Dink' in 19.01.2007 tarihinde Ogün Samast tarafından öldürülmesinden önceki dönemde İstanbul Emniyet Müdürlüğü ve diğer kurumlar tarafından alınan istihbaratların değerlendirilip değerlendirilmediği konusunda, gerek Aile ve avukatları tarafından gerekse basın ve yayın organlarında ve olaya ilişkin yayımlanan kitaplarda, İstanbul Emniyet Müdürlüğü ve İstanbul Valiliği ile MİT görevlileri hakkında çeşitli iddialar ortaya konulmuş, bu iddiaların hemen hemen tamamı adli ve idari soruşturmaların konusu olmuştur.

Söz konusu iddialardan üzerinde durulmasında yarar görülenlerle ilgili tespit ve değerlendirmelerimiz aşağıya çıkarılmıştır.

İDDİA 12- Hrant Dink'in hayatının ciddi biçimde tehdit altında olduğunun ilgililer tarafından bilindiği ve resmi olarak Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü tarafından İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğüne Hrant Dink'e karşı eylem yapılacağına dair yazı da gönderildiği halde mevzuat gereği Hrant Dink'in kendisinin talebi beklenmeden koruma tedbirlerinin alınması gerektiği halde gereğinin yerine getirilmediği hususu.

Bu iddianın değerlendirilmesinin iki başlık altında ele alınmasında fayda bulunmaktadır. Öncelikle cinayetin meydana gelmesinden önce Hrant Dink'in öldürüldüğü 19.01.2007 tarihine kadar geçen sürede meydana gelen olayların değerlendirilip değerlendirilmediği, ikinci olarak da Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü tarafından 17.02.2006 tarih ve 027248 sayı ile İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğüne gönderilen yazı gereğinin yerine getirilip getirilmediği, bunun sonucu olarak Hrant Dink'in kendisinin talebi olmaksızın koruma tedbirlerinin alınması gerekip gerekmediğinin tespit edilmesi gerekli görülmüştür.

Cinayet öncesi meydana gelen olaylar sırası ile aşağıda ele alınmıştır.

1- Başbakanlık müfettişlerince hazırlanan Raporunda yer alan bilgilere göre; 2003 yılında, Hrant Dink'e karşı Sydney'de bulunduğu sırada silahlı bir eylem yapılacağına dair "AGOS Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in şubat ayında Sydney'e yapacağı ziyarette MHP Gençlik Kolları tarafından kendisine toplantı mahallinde Sydney Konsolosu ARIKAN'ın intikamı için silahlı saldırıda bulunulacağı" şeklindeki ihbar mektubunun Dışişleri Bakanlığınca 17.01.2003 tarih, 17-57 sayılı yazısı ile Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı'na ve MİT Müsteşarlığı'na intikal ettirildiği, söz konusu ihbarın İstanbul Emniyeti Terörle Mücadele Şube

Müdürlüğü'nün 28.01.2003 tarih ve 1685 sayılı yazısı ile İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğüne gönderildiği ve şube müdürlüğünün Sağ Terör ve İKK bürosuna havale edildiği, ihbarla ilgili değerlendirme ve çalışmaların ise İstihbarat Daire Başkanlığı ve MİT Müsteşarlığı tarafından yapıldığı görülmüştür.

2- Ermeni Patriği Mesrob MUTAFYAN, İstanbul Valiliği ve İl Emniyet Müdürlüğüne yapmış olduğu 28 Ocak 2004 tarihli müracaatında; Ermeni cemaatine yönelik tehditlerden bahisle "bir internet sitesinde bomba yapım tekniklerinin anlatıldığını, sitenin içeriğinde Ermeni cemaatine ait okul, kilise ve kurumların adresleri belirtilmek suretiyle hedef gösterildiğini ve bunun son derece vahim sonuçlara yol açabileceğini" belirterek, konunun ivedilikle araştırılmasını ve gereğinin yapılmasını talep ettiği, konuyla ilgili olarak İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün gerekli çalışmayı yapmak suretiyle Ermeni cemaati, Patrikhane ve Ermeni kiliselerini hedef göstererek tehdit eden internet sitesinin kapatılmasını sağladığı ve siteyi düzenleyen şahsın Yalova İl'inde yakalanarak 08.02.2004 tarihinde tutuklandığı anlaşılmıştır.

3- Agos Gazetesinin 6 Şubat 2004 tarihli nüshasında, Gaziantep'li Hripsime Gazalyan'a dayanılarak yayınlanan ve Atatürk'ün manevi kızı Sabiha Gökçen'in yetimhaneden alınmış bir Ermeni kızı olduğuna ilişkin yazıdan 15 gün sonra Hürriyet Gazetesinin 21 Şubat 2004 tarihli nüshasında bu husus manşetten "(...)ATATÜRK'ün manevi kızı ve ilk Türk kadın pilot Sabiha Gökçen'in Ermeni asıllı olduğu iddia edildi. Ermeni cemaatinin yayın organı Agos Gazetesi'nde yer alan habere göre, Sabiha Gökçen 1915 olaylarında ailesini kaybettikten sonra bir yetimhaneye verildi ve ardından Atatürk tarafından evlat edinildi. Ermenistan'dan Türkiye'ye gelerek temizlik işlerinde çalışan Hripsime (Sebilciyan) Gazalyan'la Agos Gazetesi'nden Hrant Dink ve Diran Lokmagözyan görüştü. Gazetenin 6 Şubat tarihli sayısında 'Sabiha-Hatun'un Sırrı' başlığıyla yayımlanan röportajda, Gökçen'in Ermeni bir aileden geldiği yolundaki iddiaların ilk kez 1972'de Beyrut'ta yayımlanan 'Ler yev Cağadakir-Dağ ve Alınyazısı' adlı kitapta gündeme getirildiği hatırlatıldı. Yazar Simon Simonyan'ın kitapta Sabiha Gökçen'in tüm aile üyelerinin adlarını sıraladığı belirtildi." şeklinde haber yapılmıştır. Daha sonra da çeşitli gazetelerde Hrant Dink aleyhine bu konu ile ilgili birçok haber ve yorum yapılmıştır.

4- Hürriyet Gazetesindeki yazıdan bir gün sonra Genelkurmay Başkanlığı tarafından 22 Şubat 2004 tarihinde metni aşağıda verilen basın açıklaması yapılmıştır.

"21 Şubat 2004 günü, bir gazetede "Sabiha Gökçen'in 80 yıllık sırrı" başlığı ile bir iddia, haber olarak yayımlanmıştır. 2001 yılında kaybettiğimiz, Atatürk'ün manevi kızı Sabiha Gökçen, Atatürk'ün Türk Milletine bir armağanıdır.

Kendisi Türk Silahlı Kuvvetlerinin ilk kadın savaş pilotu olarak, Türk havacılığının onursal bir ismidir. Sabiha Gökçen aynı zamanda Atatürk'ün Türk Kadınının Türk toplumunda

bulunmasını istediği yeri gösteren değerli ve akılcı bir semboldür. Böyle bir sembolü, amacı ne olursa olsun, tartışmaya açmak, milli bütünlüğe ve toplumsal barışa katkısı olmayan bir yaklaşımdır.

Yüce Atatürk, Türk Milletini "Türkiye Cumhuriyetini kuran Türkiye Halkına, Türk Milleti denir" şeklinde tanımlamıştır.

Atatürk Milliyetçiliği görüldüğü gibi etnik ve dini temellere dayanmamaktadır. Anayasamızın 66 ncı maddesinde de Türk vatandaşlığı "Türk Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkes Türk'tür" şeklinde ifade edilmektedir.

Bir iddiayı, milli duygu ve değerleri de kötüye kullanarak, bu şekilde yayımlamanın habercilik olarak nitelendirilmesini kabul etmek mümkün değildir. Burada asıl önemli olan husus, yapılan bu haber ile neyin amaçlandığıdır.

Son zamanlarda, Türk Medyasının bir bölümünde, Atatürk Milliyetçiliğine ve ulus-devlet yapısına karşı sürdürülen haksız ve temelsiz eleştiriler yanında, Atatürk Milliyetçiliği yerini almak üzere sağlıklı olmayan ve tehlikeli düşüncelere, bilinçli veya bilinçsiz bir şekilde ve sorumsuzca yer verildiği kaygıyla izlenmektedir.

Ulusal birlik ve beraberliğimizin en güçlü olması gereken bu dönemde, milli birlik ve beraberliğimize ve milli değerlerimize yönelik bu tip yayımların ne amaçla yapıldığı, Türk toplumunun büyük bir kesimince artık anlaşılmakta ve endişe ile izlenmektedir.

Türk Milletinin birlik ve beraberliğine, layık olduğu toplumsal barışa, Atatürk'ün manevi varlığına ve düşünce sistemine, Türk Milletine yakışır sağduyu içerisinde sahip çıkmanın ve savunmanın, Türk Silahlı Kuvvetleri yanında, her Türk vatandaşına ve bütün kurumlarına düşen açık ve seçik bir görev olduğu ortadadır.

Bu kapsamda Türk Medyasının Atatürk'ün manevi varlığına, düşünce sistemine, Türkiye Cumhuriyeti'nin temel ilke ve değerlerine, Türk Milletinin birlik ve beraberliğine, daha duyarlı olması ve yayım ilkelerini bu düşünceler ışığında gözden geçirmesi de ulusça beklenmektedir."

5- İstanbul Valiliğince İçişleri Bakanlığına gönderilen 22.05.2008 tarih ve 255 sayılı yazısında "İstihbarat biriminin Valilik Makamından talebi üzerine 24 Şubat 2004 tarihinde Vali yardımcısı Ergün Güngör tarafından iki MİT görevlisi ile birlikte, Agos Gazetesinin 06 Şubat 2004 tarihli nüshasında, Hrant Dink tarafından Sabiha GÖKÇEN'in Ermeni asıllı olduğu konusunu içeren bir yazının yayınlanması, sonra da bu konu ile ilgili olarak basında çok geniş değerlendirme, yorumların yer alması, Ermeni cemaatine yönelik tehditlerden bahisle Ermeni Patriği Mesrob MUTAFYAN in Valiliğe ve İl Emniyet Müdürlüğüne yapmış olduğu müracaatı üzerine, bununla ilgili İl Emniyet Müdürlüğü'nün yapmış olduğu çalışmalar ve bu konudaki endişe ve hassasiyetlerin

paylaşılması amacıyla Hrant Dink ile bir görüşme yapılmıştır. Görüşmeyle ve görüşmenin içeriği ile ilgili olarak herhangi bir kayıt yapılmadığı ve tutanak düzenlenmediği, Görüşmenin görüşmeyi yapan yetkililerin sıralı amirleri ile paylaşılmış olduğu

belirtilmiştir.

6- 26 Şubat 2004 tarihinde Agos gazetesi önünde Ülkü Ocakları tarafından "Ya sev ya terk et" gösterisi düzenlenmiştir. Dönemin Ülkü Ocakları İstanbul İl Başkanı Levent TEMİZ **"Hrant Dink bundan sonra bütün öfkemizin ve nefretimizin hedefidir, hedefimizdir"** diyerek açıklamada bulunmuş ve gazete önüne siyah çelenk bırakmıştır.

Bu olaydan birkaç gün sonra **"Asılsız Ermeni iddialarıyla Mücadele Federasyonu"** tarafından yine Agos gazetesi önünde gösteri yapılarak Hrant Dink'e yönelik söylem ve sloganlar atılmıştır.

7- Hrant Dink tarafından, AGOS gazetesinde "Ermeni kimliği üzerine Ermenistan'la tanışmak" başlığı ile seri olarak yayımlanan makalesinde yer alan **"Türk'ten boşalacak o zehirli kanın yerini dolduracak temiz kan, Ermeni'nin Ermenistan'la kuracağı asil damarında mevcuttur. Yeter ki bu mevcudiyetin farkında olunsun. Bu farkındalığın asıl sorumlusu ise Diaspora'ya yayılmış Ermenilerden ziyade Ermenistan yönetimleridir. Ermenistan hükümetlerinin sorumluluklarının bilincinde olmaları ve gereğini yerine getirmeleri aslolandır"** şeklindeki ifade nedeniyle, Mehmet SOYDAN isimli bir vatandaş tarafından Şişli Cumhuriyet Başsavcılığına şikâyet edilmiş, Savcılıkça Adalet Bakanlığının izni ile Hrant Dink hakkında "Türklüğü neşren tahkir ve tezyif etmek" suçundan 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 159. maddesi ile cezalandırılması istemiyle dava açılmış, dava sırasında Kemal Kerinçsiz ve diğer bir kısım vatandaşların davaya müdahil olarak katılmalarına izin verilmiş, Şişli Asliye Ceza Mahkemesinde yargılama devam ederken duruşmaların öncesinde ve sonrasında bir grup tarafından Hrant Dink protesto edilmiş, **fiziki saldırı teşebbüsünde bulunulmuş ve tehdit edilmiştir.**

Hrant Dink mahkeme neticesinde hakkında mahkûmiyet kararı verilmesi üzerine basına yaptığı bir konuşmada **"Bu suç benim algulamamla ırkçılıktır ve ben böyle bir suç işlemedim. Bu benim alınma sürülmek istenen kara bir leke, yargı eğer bunu düzeltmezse ülkemi terk eder, çeker giderim."** şeklinde beyanda bulunmuş ve bu konuşma basında yer almıştır. Bunun üzerine mahkûm edildiği davada şikâyetçi olan kesimler tarafından **"adil yargılamayı etkileme"** suçlamasıyla Hrant Dink hakkında şikâyette bulunulmuş ve hakkında 14.10.2005 tarihinde bir dava daha açılmıştır.

8- 2004 yılından Dink cinayetinin meydana geldiği tarih aralığında Ermeni Cemaati ve azınlıklara yönelik saldırılar düzenlenmiştir. Bunlardan basında yer aldığı tespit edilebilenler aşağıya çıkarılmıştır.

• 1955'in 6-7 Eylül'ünde İstanbul'da meydana gelen olaylarının 50. yılı dolayısıyla Tarih Vakfı, Karşı Sanat Çalışmaları, İnsan Yerleşimleri Derneği ve Helsinki Yurttaşlar Derneği tarafından hazırlanan serginin açılışında gösteriler yapılmış ve gösteriler sırasında sergideki fotoğraflar parçalanmıştır.

• 5 Şubat 2006'da Trabzon İtalyan Katolik Kilisesi rahibi Andrea Santoro ayin sırasında öldürülmüştür.

• 17 Şubat 2006 tarihinde Akdeniz Üniversitesindeki bir panelde konuşma yapan Dink aleyhine slogan atılarak gösteri yapılmıştır.

• 24 Eylül 2005 tarihinde Boğaziçi Üniversitesi'nde yapılacakken mahkeme kararıyla durdurulan ve sonra İstanbul Bilgi Üniversitesi'nin Dolapdere yerleşkesinde 'İmparatorluğun Son Döneminde Osmanlı Ermenileri: Bilimsel Sorumluluk ve Demokrasi' başlıklı konferansın öncesinde ve konferans sırasında gösteriler düzenlenmiştir.

9- Bursa'dan Ahmet Demir adına Agos Gazetesi Yayın Yönetmeni Hrant Dink'e Ocak ayı başlarında gönderilen ve avukatlarının Şişli Savcılığı'na 02.02.2006 tarihinde iletildiği "Açık İlandır: Hrant Dink, oğlunu, seni ve Serkis Seropyan'ı bir daha hiç konuşmamak üzere susturacağız. Önce oğlunu. Cesedini Ankara çıkışındaki jandarma bölgelerinin birinden alacaksın. Gestapo Türk." ifadelerinin yer aldığı tehdit mektubu ile ilgili soruşturma açılmıştır.

10- Türkiye Ermenileri Patriği Mesrob II' nin 11 Ekim 2006 tarihinde İstanbul Valisi Muammer Güler'e hitaben yazdığı "Sayın Valimiz, Gayet gergin olan siyasi ve sosyal ortamı göz önünde bulundurarak, Türkiye Ermenileri toplumuna ait tüm okulların, hastanenin, kiliselerin ve tüm kurumların güvenliğinin sağlanması konusunu yüksek tensiplerinize sunarım. Derin saygılarımla," şeklindeki dilekçeyi İstanbul Valisi Muammer Güler gereği için 12.10.2006 tarihinde İl Emniyet Müdürlüğü'ne havale etmiştir. İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü de 12.10.2006 tarih ve 6944 sayılı bir yazı ile tüm şube müdürlükleri ve tüm ilçe emniyet müdürlüklerinden gerekli tedbirlerin alınmasını istemiştir.

11- Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığınca, 12.10.2006 tarihli muhtemel eylemler konulu aşağıda yer verilen genel bir yazı yazılarak, 81 İl Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlükleri uyarılmış,

"Fransa Ulusal Meclisi'nde sözde Ermeni soykırımını inkâr edenlerin cezalandırılmasını öngören bir yasa tasarısının" gündeme getirilmesi sonrasında, Ülkemizde konu ile ilgili hassas bir duyarlılık oluşmuş ve bu hassasiyet provokatif eylemlere uygun bir ortam meydana getirmiştir.

12.10.2006 günü oylanacak olan "Sözde Ermeni Soykırımı Yasa Tasarısını" ve Fransa'yı protesto amaçlı etkinliklerin bazı illerimizde yapıldığı, birçok ilimizde yapılacağı ve yasa tasarısının kabul edilmesi halinde de tepkilerin devam edeceği yönünde duyurular alınmıştır.

Söz konusu gelişmeden etkilenebilecek şahısların, Ülkemizde bulunan başta Fransa olmak üzere, "Sözde Ermeni Soykırımına" destek veren tüm Ülkelerin temsilcilikleri ve iltisaklı kurum-kuruluşlarına yönelik (Ermeni vatandaşlarımız ve Hıristiyanların ibadet yerleri de dahil olmak üzere) tepkisel eylemler gerçekleştirebileceği değerlendirilmektedir.

Bu çerçevede; olası provokatif girişimler konusunda müteyakkız bulunulmasını ve aşırı tepki gösterebilecek grupların yakinen izlenmesine yönelik istihbari çalışmalara ağırlık kazandırılarak, gelişmelerden bilgi verilmesi"

Talep edilmiştir.

Söz konusu genel yazı üzerine İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü tarafından aynı tarihte dağıtım gereği İstihbarat, Terörle Mücadele, Koruma, EKKM Şube müdürlükleri ile tüm İlçe Emniyet Müdürlüklerine, bilgi için de Valilik Müdüriyet Makamlarına **"Ekli listede isim ve adresleri yazılı Ermeni azınlık vatandaşlarımıza ait yerlerde daha önceden alınmış emniyet tedbirlerinin gözden geçirilerek emniyet tertip ve tedbirlerinin arttırılmasını, görevlilerin uyarılarak müteyakkız bulunmalarının sağlanması ile gelişmelerden Güvenlik Şube Müdürlüğüne bilgi verilerek herhangi bir aksaklığa meydan verilmemesini arz ve rica ederim."** şeklindeki yazı gönderilmiş, bu yazıya eklenen listede tedbir alınması gereken Ermeni vatandaşlara ait yerler belirtilirken AGOS Gazetesi de bu yerler arasında sayılmıştır.

12- Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'e ses getirebilecek bir eylem yapılacağı yönünde, Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü tarafından 17.02.2006 tarih ve 027248 sayı ile İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğüne "İlimizde Atatürk Alanı karşısında faaliyet gösteren Mc Donald's isimli işyerine 24.10.2004 günü saat 13.30 sıralarında el yapımı, parça tesirli bomba atmaktan ve (6) şahsın yaralanmasına sebep olmaktan tutuklanarak cezaevine konulan ve 13.09.2005 tarihinde cezaevinden tahliye olan Yasin Hayal (İDP:2918865) isimli şahısla ilgili olarak devam eden çalışmalarda;

YİE'den alınan bilgilerden "bahse konu şahsın çevresinde bulunan arkadaşlarına Ermenilere karşı büyük bir kin beslediği ve önümüzdeki günlerde İstanbul İlinde ses getirecek bir eylem yapmayı planladığını, hedef olarak da Türkleri ve Türkiye Cumhuriyetini karalayıcı faaliyetlerde bulunduğu gerekçesi ile AGOS gazetesi genel yayın yönetmeni Hrant Dink isimli şahsı seçtiğini, maddi imkân sağladığı takdirde bahse konu eylemi gerçekleştirmek için İstanbul iline gideceğini ve Sarıgazi ilçesinde bir fırında çalıştığı bilinen abisi Osman Hayal'in yanında kalacağını söylediği," öğrenilmiştir.

Ayrıca bahse konu şahsın Mc Donald's isimli işyerlerine yapmış olduğu eylem öncesinde de yine benzer söylemlerde bulunduğu göz önüne alınarak şahsın söz konusu eylemi yapabilecek bir yapıya sahip olduğu değerlendirilmekte olup 0538 7193181 numaralı telefonu kullanan şahsa yönelik çalışmalarımız devam etmektedir. Arz ederim." şeklinde bir yazı gönderilmiştir.

İstanbul Valiliği ve İstanbul Emniyet Müdürlüğünde görevli kamu görevlileri hakkında yapılan işlemler aşağıda gösterilmiştir.

1- Mülkiye Başmüfettişleri Şükrü Yıldız ve Mehmet Ali Özkılınc tarafından 05.02.2007 tarihinde düzenlenen 138/12, 93/11 sayılı Araştırma Raporu;

İçişleri Bakanlık Makamının 26.01.2007 tarih ve 76 (61-1) 285 sayılı onayları çerçevesinde, "Hrant Dink'in öldürüleceği Trabzon Emniyet Müdürlüğünce İstanbul Emniyetine bildirildiği halde gerekli ve yeterli işlemlerin yapılmaması ve **koruma tedbirlerinin alınmaması**" hususunda araştırma yapmak üzere görevlendirilen Mülkiye Başmüfettişleri Şükrü Yıldız ve Mehmet Ali Özkılınc tarafından 05.02.2007 tarihinde Araştırma Raporu düzenlenmiştir.

Raporda;

• Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü tarafından gereği için İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü'ne, bilgi için de İstihbarat Dairesi Başkanlığı'na bilgisayar ortamında SVG programı ile gönderilen; Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'e ses getirecek bir eylem yapılacağı yönündeki 17.02.2007 tarih ve 027248 sayılı yazının 18.02.2006 tarihinde bilgisayar ortamında SVG programı ile İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğüne geldiği, kayda alındığı, şube müdürü ve müdür yardımcısının havalesi ile ilgili birime intikal ettirildiği, ilgili birim tarafından yazı içeriğine göre gerekli araştırmanın yapıldığının ifade edildiği,

• Bunun dışında, Hrant Dink hakkında haricen yaşanan gelişmeler ve şahsa yönelik aleyhte propaganda yürüten çevrelerin durumları dikkate alındığında, şahsın hedef durumda ve yakın bir tehdit altında olduğu, bu durumda eldeki istihbarat bilgilerinin İl Emniyet Müdürü ve İl Valisi ile paylaşılması, **korunma gerekip gerekmediği hususu üzerinde durulması gerektiği**,

• Netice olarak; Trabzon Emniyet Müdürlüğünden gelen yazının çok ciddi ele alınması gerekirken, İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünce yapılan işlemlerin yeterli olmadığı, yazının ciddi olarak ele alınmadığı, AGOS gazetesi genel yayın yönetmeni Hrant Dink'in korunması için gerekli tedbirlere de başvurulmadığı ve 19.01.2007 tarihinde AGOS gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in öldürüldüğü dikkate alınarak, İstanbul Emniyet Müdürü **Celalettin Cerrah** ve İstanbul İstihbarat Şube Müdürü **Ahmet İlhan Güler** hakkında **ön inceleme ve disiplin soruşturması yapılması gerektiği**

sonucuna varılmıştır.

2- Mülkiye Başmüfettişleri Şükrü Yıldız ve Mehmet Ali Özkılınc tarafından düzenlenen 26.02.2007 tarih ve 138/17, 93/16 sayılı Ön İnceleme Raporu;

Yukarıda belirtilen araştırma sonucunda sorumluluğu olduğu kanaatine varılan İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah ve İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler hakkında **Ön İnceleme** yapmak üzere görevlendirilen Mülkiye Başmüfettişleri Şükrü Yıldız ve Mehmet Ali Özkılınc tarafından

Özkılınç tarafından düzenlenen 26.02.2007 tarih ve 138/17, 93/16 sayılı Ön İnceleme Raporunda;

• Agos gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in öldürülebileceği yönünde, Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü tarafından 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı yazı ile İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğüne ayrıntılı bilgi verildiği, Trabzon Emniyet Müdürlüğünden gelen bu yazının İstanbul Emniyet Müdürlüğünce ciddi olarak ele alınması gerekirken, yapılan işlemlerin yeterli olmadığı, **koruma tedbirlerinin alınmadığı** ve Hrant Dink'in 19.01.2007 tarihinde öldürüldüğü

• Hrant Dink hakkında haricen yaşanan gelişmeler dikkate alınarak, Hrant Dink'in hedef durumda ve yakın bir tehdit altında olduğu, hakkında açılmış olan davaların İstanbul mahkemelerinde görülmesi esnasında yaşanan olaylar, çıkan arbede ve karşılıklı hakaretler ve yaşanan fiili saldırıların basına da yansıdığı, Hrant Dink ve avukatlarının polis araçları ile adliyeden çıkarıldıkları ve korunabildikleri, Hrant Dink'e yönelik tehditlerin bu mahkemeler sırasında had safhaya ulaştığı,

• İstanbul İstihbarat Şube müdürlüğünün yaptığı; söz konusu adreste Osman Hayal'in bulunmadığı tespitinin eksik yapıldığı, Osman Hayal' in Tüylüoğlu ekmek fırınında, 2004 yılının 9. ayından 2005 yılının 11. ayına kadar çalıştığının müfettişlerce tespit edildiği,

• Başta Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu olmak üzere polise görev veren yasalar gereğince; kişilerin can güvenliğini korumakla görevli olan polisin, üstlendiği kamu hizmetini gereği gibi yerine getirmek, kişilerin can güvenliğine yönelik saldırıları önlemek için gerekli tedbirleri almak zorunda olduğu,

• Kuvvetle muhtemel bir olayın önlenmesi için gerekli işlemlerin yapılmadığı, gerekli tedbirlerin alınmadığı

gerekçe gösterilerek;

İstanbul İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler'in görevinin gereklerini yapmakta ihmal gösterdiği, hakkında "**soruşturma izni verilmesi**",

İstanbul İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler'in alınan ilk ifadesinde; bu yazıdan İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'ın haberinin bulunmadığını ifade etmesi, Trabzon'dan gelen yazıdan haberi olmadığına göre İl Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'a **cezai sorumluluk yüklenemeyeceği, hakkında "soruşturma izni verilmemesi"**

gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

3- İstanbul Valiliğinin 28.02.2007 tarih ve 2007/11 sayılı kararı;

Söz konusu Ön İnceleme Raporunun bir örneğinin karar vermeye yetkili mercisi olan İstanbul Valiliğine tevdi edildiği, İstanbul Valiliği tarafından yapılan inceleme sonunda;

"Başta Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu olmak üzere polise görev veren yasalar gereğince kişilerin can güvenliğini korumakla görevli olan polisin üstlendiği, kamu hizmetini gereği gibi yerine getirmek, kişilerin can güvenliğine yönelik saldırıları önlemek için gerekli tedbirleri almak zorunda olduğu, Hrant Dink'in ölümünün önceden bir yazı yazıldığı halde meydana geldiği, kuvvetle muhtemel bir olayın önlenmesi için gerekli tedbirlerin alınmadığı anlaşıldığından,

İstanbul İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler hakkında, 4483 Sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'un 6. maddesi gereğince SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMESİNE,

İstanbul İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler'in alınan ifadesinde; Trabzon'dan gelen söz konusu yazıdan İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'ın haberinin bulunmadığını belirttiği ve bu nedenle cezai sorumluluğunun bulunmadığından,

İl Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah hakkında, 4483 Sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'un 6. maddesi gereğince SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMEMESİNE"

karar verilmiştir.

4- İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin 23.05.2007 tarihli 2007/163 Esas ve 2007/247 sayılı kararı.

İstanbul Valiliğinin bu kararına karşı Rahil Dink vekilleri tarafından 03.04.2007 tarihinde Celalettin Cerrah açısından, Ahmet İlhan Güler de kendisi açısından İstanbul Bölge İdare Mahkemesine itirazda bulunulmuş, itirazı inceleyen İstanbul Bölge İdare Mahkemesi "*Haklarında soruşturma izni verilen A.İlhan Güler Trabzon Emniyet Müdürlüğünden gelen yazı üzerine gereğinin yapılması için astı konumunda bulunan emniyet görevlilerine gerekli talimatı verdiği anlaşılmakta olup, ön inceleme sırasında bu memurların ifadelerine başvurulmadığı gibi istihbaratla ilgili gizli yönetmeliklerde belirtilmiş hizmet alanlarının gereklerini yerine getirip getirmediği hususunun değerlendirilmesi için istihbarat konusunda uzman bilirkişilerden yararlanılmadığı görülmektedir. Ayrıca olayla ilgili başka tanıklar varsa bu tanıklar belirlenip ifadeleri alınmak suretiyle rapor düzenlenmesi gerekmektedir.*" şeklinde bir değerlendirmeye yer verdikten sonra eksik incelemeye dayalı kararın yöntem ve yasaya uygun bulunmaması nedeniyle bozulmasına ve belirtilen eksiklikler giderildikten sonra yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın İstanbul Valiliğine iadesine karar vermiştir.

5- Mülkiye Başmüfettişi Şükrü Yıldız tarafından düzenlenen 21.08.2007 tarih ve 138/58 sayılı ek Ön İnceleme Raporu;

İstanbul Valiliğinin bu karar üzerine İçişleri Bakanlığında Ahmet İlhan Güler ile ilgili ön inceleme talebinde bulunduğu, bu talep üzerine İçişleri Bakanlığının görevlendirdiği

Başmüfettişi Şükrü Yıldız tarafından İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlilerinin ifadelerine başvurulduktan ve Bilirkişi raporu alındıktan sonra yapılan değerlendirme sonunda "Hrant Dink'in ölümünün önceden bir yazı yazıldığı halde meydana geldiği, İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün meydana gelmesi kuvvetle muhtemel bir olayın önlenmesi için gerekli işlemleri yeterince yapmadığı, İstihbarat ile ilgili gizli yönetmeliklerde belirtilen hizmet gereklerinin yeterince yerine getirilmediği, gerekli tedbirlerin alınmadığı anlaşıldığından, hakkında Ek ön inceleme yürütülen İstanbul İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler hakkında "soruşturma izni verilmesi" gerektiği"

sonuç ve kanaatine varıldığı görülmüştür.

6- İstanbul Valiliğinin 28.08.2007 tarih ve 2007/47 sayılı kararı;

İstanbul Valiliğince, İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin kararıyla Celalettin Cerrah'in soruşturma kapsamından çıkarıldığı ve önceki Valilik kararının sadece Ahmet İlhan Güler'e ait kısmının bozulduğu değerlendirilmesiyle; 21.08.2007 tarih ve 138/58 sayılı ek ön inceleme raporunda yer alan aynı gerekçeler ile yeniden İstanbul eski İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler hakkında, 4483 Sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanununun 6. maddesi gereğince **SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMESİNE**" karar verilmiştir.

7- İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin 15.11.2007 tarih, 2007/510 esas ve 2007/541 sayılı kararı;

İstanbul Valiliğince soruşturma izni verilmesine dair karara Ahmet İlhan Güler tarafından itiraz edildiği, itirazı inceleyen İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin 15.11.2007 tarih, 2007/510 esas ve 2007/541 sayılı kararında;

"İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin 23.05.2007 tarih ve E:2007/163 K:2007/247 sayılı kararında, Ahmet İlhan Güler'e soruşturma izni verilmesine ilişkin kısım Ahmet İlhan Güler'in itirazı üzerine, Celalettin Cerrah'a soruşturma izni verilmemesine ilişkin kısım ise Rahil Dink'in itirazı üzerine incelenerek kararın tüm sanıklara ilişkin kısımları eksik inceleme nedeniyle bozulmuştur.

Bu itibarla İstanbul Bölge İdare Mahkemesi'nin 23.05.2007 tarih ve E:2007/163 K:2007/247 sayılı kararı dayanak gösterilmek suretiyle Celalettin Cerrah'ın soruşturma kapsamından çıkarılması suretiyle verilen kararda bu yönüyle hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Öte yandan ön inceleme tarafından yaptırılan bilirkişi incelemesi sırasında, bilirkişi seçilen kişilerin konumları ve görevleri, soruşturma konusu olayla olabilecek muhtemel ilişkileri, hakkında soruşturma yapılan kişilerle olan ast-üst ilişkileri konusunda da gerekli titizliğin gösterilmediği anlaşıldığından, bu bilirkişi raporu dayanak gösterilmek suretiyle yapılan ön inceleme ve bu ön inceleme raporuna dayalı olarak verilen kararda bu yönüyle de hukuki isahat bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, kişi yönünden soruşturma kapsamının daraltılması suretiyle ve eksik incelemeye dayalı olarak verilen kararın yöntem ve yasaya uygun bulunmaması nedeniyle bozulmasına belirtilen eksiklikler giderildikten sonra yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın İstanbul Valiliğine iadesine”

şeklinde hüküm kurulmuştur.

8- Mülkiye Başmüfettişi Şükrü Yıldız tarafından hazırlanan 11.03.2008 tarih ve 138/15 sayılı Ön İnceleme Raporu;

Mahkemenin anılan bozma kararının ardından İstanbul Valiliğinin, soruşturma kapsamının genişletilerek yeniden ön inceleme yapılması talebinde bulunması üzerine İçişleri Bakanlığı'nca ön inceleme yapmak üzere Mülkiye Başmüfettişi Şükrü Yıldız görevlendirilmiştir.

Ön incelemede, Celalettin Cerrah ve Ahmet İlhan Güler'in yanında İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünde görevli İstihbarat Şube Müdür Yardımcısı Bülent KÖKSAL, Büro Amiri İbrahim PALA, Kısım Amiri İbrahim Şevki ELDİVAN, Masa Amiri Volkan ALTUNBULAK, Polis Memuru Bahadır TEKİN ve Polis Memuru Özcan Özkan da ön incelemeye dahil edilerek ön incelemenin kapsamı genişletilmiş, ayrıca Bölge İdare Mahkemesinin gerekçeleri doğrultusunda 1. Sınıf Emniyet Müdürü ve Polis Başmüfettişleri Durmuş DEMİRBAŞ ve Levent YARIMEL bilirkişi olarak tayin edilmiştir.

Bilirkişilerden;

“1-Fırat(Hrant) Dink'e yönelik suikast yapılacağı yönünde, Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü tarafından İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğüne yazılan 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı yazının gereklerinin İstanbul Emniyet Müdürlüğünce yerine getirilip getirilmediğinin tespiti,

2- İstihbaratla ilgili gizli yönetmeliklerde belirtilen hizmet gereklerinin yerine getirilip getirilmediğinin değerlendirilmesi,

3- Trabzon Emniyet Müdürlüğünden gelen bu yazının İstanbul Emniyet Müdürlüğünce ciddi olarak ele alınıp alınmadığı, yapılan işlemlerin yeterli olup-olmadığının değerlendirilmesi,

4- İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah ile İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler'in cezai sorumlulukları bulunup-bulunmadığının değerlendirilmesi, başkaca sorumluluğu bulunan görevlilerin tespit edilmesi”

konusunda rapor hazırlamaları ve görüş bildirmeleri istenmiş, adigeçen bilirkişiler tarafından hazırlanan **22.02.2008 tarihli Bilirkişi Raporunda özetle;**

• Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünden gelen yazı, 18.02.2006 tarih ve 2953-4760 sayı ile İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğü kayıtlarına girdiği, aynı tarihte İstihbarat Şube Müdürü 3.Sınıf Emniyet Müdürü Ahmet İlhan Güler, Şube Müdür Yardımcısı 4.Sınıf

Emniyet Müdürü Bülent KOKSAL, C Büro Amiri Emniyet Amiri İbrahim PALA, Masa Amiri Komiser Volkan ALTUNBULAK tarafından paraflandığı,

- Yazıyı, Şube Müdürü Yardımcısı Bülent KÖKSAL tarafından 18.02.2006 tarihinde "Şahsı kontrole alalım. Önemli." derkenar notu yazarak parafladığı, evrakın gereği yapılmak üzere Osman Hayal'in yerini tespit etmek için Masa Amiri Volkan ALTUNBULAK tarafından; İstanbul ilinde Sarıgazi ilçesinde bir fırında çalışan Osman Hayal'i görevlendireceği ekibin bulmasının çok güç olacağı düşüncesiyle ekip görevlendirmeyip, 18 veya 19.02.2006 günü, İstihbarat Metot ve Tekniklerini kullanılarak çalışmaya başladığı,

- Yazıda geçen Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğünün çalışmalarını devam ettirdiği 0538 7193181 nolu telefonla ilgili telefonun teknik sorgulamalarını yaptığı, söz konusu telefonla irtibatlı olan yazıda bildirilmeyen Osman Hayal'e ait 0538 2044104 numaralı telefonu bulduğu,

- Osman Hayal'e ait 0538 2044104 numaralı telefonun İstanbul Ümraniye ilçesi Sarıgazi Beldesi Eski Ankara Caddesi No: 14 Tilroğlu ekmek fabrikası adresine kayıtlı olduğunu,

- 0538 2044104 ve 0538 7193181 numaralı telefonların 2006 yılı Ocak ve Şubat aylarında İstanbul ilinde hiç kullanılmadığını, Trabzon ilinde kullanıldığını, tespit ettiği,

- Elde ettiği bilgileri, Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğü C Büro Amiri Komiser Özkan MUMCU'ya telefonla aktardığı, Özkan MUMCU'nun telefonla YİE(Yardımcı İstihbarat Elemanı) ile irtibatın devam ettiğini, gelişme olması halinde resmi yazı yazacaklarını belirtmesi üzerine çalışmasına son vermeyerek, Osman Hayal'in telefonu, 2006 Ocak ve Şubat aylarında Trabzon ilinde olmasına rağmen adres tespiti için Polis Memuru Bahadır TEKİN ve Polis Memuru Özcan Özkan'ı görevlendirdiği,

- Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan isimli Polis Memurları, İstanbul Ümraniye ilçesi Sarıgazi Beldesi Eski Ankara Caddesi No: 14 Tilroğlu ekmek fabrikası adresi araştırmalarında, Adreste Tilroğlu ekmek fabrikasının olmadığını, nalburiye ve inşaat malzemeleri üzerine faaliyet gösteren işyeri olduğunu, adresin 50 metrekare alan üzerine kurulu olduğunu, işyeri önünde işyerine ait demir örgülerle çevrilmiş 100 metrekare boş arsanın bulunduğunu, daha önceleri söz konusu işyerinde kalebodur ve seramik malzemelerinin satıldığını,

- Sarıgazi Beldesinde Tilroğlu ekmek fabrikası isimli işyerine rastlayamadıklarından, Cadde üzerinde Tüylüoğlu ve Demircioğlu isimli ekmek fırınlarını tespit ettikleri, her iki fırına da çalışanlara sorarak Osman Hayal ile görüşmek istediklerini söylediklerini, Osman diye bir kişinin çalışmadığını tespit etmeleri üzerine bölgedeki çalışmalarına son vererek 24.02.2006 günü istihbarat Şube Müdürlüğüne hitaben tahkikat raporu yazdıkları,

- Osman Hayal'in, hem Tespit Tutanağına göre 2005 yılı 11. ayında kimseye haber vermeden işten ayrıldığı, hem de Komiser Volkan ALTUNBULAK'ın telefon detay sorgulamalarında

Osman Hayal'e ait 0538 2044104 numaralı telefonun İstanbul'da olmadığı, tahkikatı yapan personelin yazmış oldukları tahkikat raporunda Osman Hayal'in fırında çalışmadığı,

• Yazılan tahkikat raporu üzerinde "Osman Hayal'in yerini tespit etmeye çalışalım. Yasin'in gelişi ile ilgili duyarlı olalım." şeklinde derkenar notunu yazarak 24/02 tarihinde C Büro Amiri Emniyet Amiri İbrahim PALA'nın parafladığı ve Masa Amiri Komiser Volkan ALTUNBULAK'ın parafladığı, 25/02 tarihinde Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler tarafından da paraflandığının görüldüğü"

Tespitleri yapılmış,

"İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünce İstihbarat Metot ve Tekniklerinin kullanılarak bilgilerin toplandığı, Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğünün yazısında belirtilmeyen Osman Hayal'e ait olduğu anlaşılan 0538 2044104 numaralı telefonu tespit ettikleri ve 0538 2044104 numaralı telefondan tespit ettikleri adresten Osman Hayal'i araştırmaya çalıştıkları, tespit edilen adreste Tilroğlu fırınının olmadığını, cadde üzerinde bulunan Demircioğlu ve Tüylüoğlu fırınlarını tespit ederek bu fırınlarda Osman Hayal'i araştırdıkları, fırında çalıştığını tespit edemediklerini Masa Amiri Komiser Volkan ALTUNBULAK ifadesinde; telefon numaralarını teknik yönden sorgulamalarını yaptığını, 2006 yılı Ocak ve Şubat aylarında İstanbul ilinde hiç kullanılmadığını, Trabzon ilinde kullanıldığı bilgilerini C Büro Amiri Emniyet Amiri İbrahim PALA ile paylaştığını ve Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğü C Büro Amiri Komiser Özkan MUMCU ile telefonla görüşmeye karar verdiklerini, görüştüğünü beyan etmekte ise de teknik sorgulama çalışmalarında elde ettiği bilgileri bir rapor haline getirmediği, elde ettiği bilgileri Trabzon istihbarat Şube Müdürlüğüne resmi yazı yazmadıkları görülmektedir.

Trabzon istihbarat Şube Müdürlüğüne resmi yazı yazmadıklarından Emniyet Genel Müdürlüğü istihbarat Daire Başkanlığı Merkez ve Taşra Üniteleri Kuruluş Görev ve Çalışma Yönetmeliğinin 67. maddesinde belirtilen Taşra İstihbarat birimleri hangi yolla elde edilmiş olursa elde ettikleri haberleri gerektiğinde ilgili birimlere, ancak mutlaka Merkeze usulüne uygun olarak göndermeğe mecburdur. Hükmü gereğini yapmadıkları tespit edilmiştir."

şeklinde değerlendirmede bulunulmuş, sonuç olarak da;

• Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğünce 17.02.2006 tarih ve 027248 sayı ile İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğüne gönderilen yazı, il istihbarat birimlerinin kendi aralarındaki yazışmalardan olduğundan ve yazı, İstanbul İstihbarat Şube Müdürü değerlendirip bağlı olduğu, İl Emniyet Müdürünü bilgilendirmesi gerekirken bunu yapmadığı, İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'ın bilgisinin olduğuna dair bilirkişiliğimize verilen dosyada herhangi bir delil de elde edilemediğinden sorumlu tutulamayacağı,

• Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğünce 17.02.2006 tarih ve 027248 sayı ile İstanbul istihbarat Şube Müdürlüğüne gönderilen yazı ile ilgili olarak Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler, Şube Müdür Yardımcısı Bülent KOKSAL, C Büro Amiri Emniyet Amiri İbrahim PALA, C Büro Masa Amiri

Volkan ALTUNBULAK, Polis Memuru Bahadır TEKİN ve Polis Memuru Özcan Özkan'ın İstihbarat Metot ve Tekniklerinin kullanılarak çalışmalar yaptığı, elde edilen teknik sorgulama bilgilerinin rapor haline getirmedikleri, yapılan çalışmalar sonucu elde ettikleri bilgilerin resmi yazı ile ilgililerine bildirmediklerinden görevlerini ihmal ettikleri,

kanaatine ulaşmışlardır.

Mülkiye Başmüfettişi Şükrü Yıldız tarafından yapılan inceleme sonunda;

- Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünden gereği için İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğüne yazılan 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı Yazıyı alan İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğünün yazıda belirtilen Osman Hayal hakkında bir adres çalışması yaptığı, bu çalışmada; Osman Hayal'in İstanbul-Sarıgazi'deki adreste bulunmadığını, yazının geldiği tarihlerde Osman Hayal'in İstanbul'da değil Trabzon'da bulunduğunu tespit ettiği, durumun düzenlenen 24.02.2006 tarihli personel raporu ile sıralı amirleri vasıtasıyla Şube Müdürüne arz edildiği, evrakın Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler'in onayı ile beklemeye alındığı, personel raporunun bilgisayar sistemine girilmediği, yazının İstanbul İstihbarat Şube Müdürü tarafından değerlendirilip İl Emniyet Müdürüne arz edilmesi gerekirken bunun yapılmadığı, çalışmalar sonucu elde edilen teknik sorgulama bilgilerinin rapor haline getirilmediği, yapılan çalışmalar sonucu elde edilen bilgilerin resmi yazı ile ilgililerine bildirilmediği,

- Bu işlemlerin yapılmamasının İstanbul Emniyet Müdürlüğünün yaptığı çalışmaların Hrant Dink öldürüldükten sonra yapıldığı şüphesini doğurduğu,

- Şüpheleri gidermek için Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı bilgisayar kayıtlarına (LOG) müracaat edildiği, alınan belgelere ve LOG kayıtlarına göre; İstanbul İstihbaratının, Trabzon'dan gelen yazıda sözü edilen Osman Hayal hakkındaki ilk bilgisayar sorgulamasını Hrant Dink cinayetinden sonra 22.01.2007 tarihinde yaptığı, Yasin Hayal'in kullandığı 0 538 719 31 81 nolu telefon ile Osman Hayal'e ait 0538 2044104 numaralı telefonlar hakkında ise yazının geldiği 17.02.2006 tarihi ile cinayetin işlendiği 19.01.2007 tarihleri arasında herhangi bir sorgulama veya teknik çalışmanın yapılmadığının anlaşıldığı,

- Bu duruma göre; İstanbul istihbarat Şube Müdürlüğünce Trabzon'dan gelen 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı yazı hakkında, 17.02.2006 tarihinden Hrant Dink'in öldürüldüğü 19.01.2007 tarihine kadar hiçbir çalışma yapılmadığı, Komiser Volkan ALTUNBULAK'ın Trabzon'dan gelen yazıdan hemen sonra 2006 yılında yaptım dediği teknik çalışmaların Hrant Dink cinayetinden sonra yapılmış çalışmalar olduğu, Polis Memurları (kod)Fadıl ERKİN, (kod)Yusuf KARTAL tarafından yapılan adres çalışması sonucu tanzihi personel

edilerek İstihbarat Şube Müdürlüğüne hitaben yazılan 24.02.2006 tarihli

raporunun da, Hrant Dink cinayetinden sonra yani 19.01.2007 tarihinden sonra tanzim edildiği, bu sebeple de yazının bilgisayara girişinin yapılamadığı,

şeklinde tespit ve değerlendirmelerde bulunulmak suretiyle ve birkişilerin görüşüne de uygun olarak;

• *"İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'ın Trabzon'dan gelen yazıdan haberi olmadığı, bu sebeple hakkında "soruşturma izni verilmemesi" gerektiği,*

• *İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler, Şube Müdür Yardımcısı Bülent KÖKSAL, Büro Amiri İbrahim PALA, Kısım Amiri İbrahim Şevki ELDİVAN, Masa Amiri Volkan ALTUNBULAK, Polis Memuru Bahadır TEKİN ve Polis Memuru Özcan Özkan hakkında "soruşturma izni verilmesi"*

gerektiği sonuç ve kanaatine varılmıştır.

9- İstanbul Valiliği'nin 20.03.2008 tarih ve 2008/14 sayılı kararı

Anılan Rapora istinaden İstanbul Valiliği tarafından;

• *"Trabzon'dan gelen söz konusu yazıdan İl Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'ın haberi olmadığı anlaşıldığından, hakkında, 4483 Sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanununun 6. maddesi gereğince SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMEMESİNE,*

• *İstanbul İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler hakkında, 4483 Sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'un 6. maddesi gereğince SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMESİNE,*

• *İstihbarat Şube Müdür Yardımcısı Bülent KÖKSAL hakkında Müfettiş raporunda, soruşturma izni verilmesi gerektiği denilmekte ise de; İstihbarat Şube Müdür Yardımcısı, Bülent KÖKSAL'ın 17.02.2006 tarihli Trabzon Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü yazısını 18.02.2006 tarihinde "şahsı kontrole alalım, önemli" ibaresi ile ilgili birime havale ettiği, 19.02/04.03.2006 tarihleri arasında yurtdışında olduğu, 05.03.2006-10.03.2006 tarihlerinde 5 gün izin kullandığı, 24.02.2006 tarihinde tahkikat raporu hazırlandığında görevli olmadığı, daha sonraki tarihlerde ise konu ile ilgili herhangi bir yazışma yapılmadığı anlaşıldığından İstihbarat Şube Müdür Yardımcısı Bülent KÖKSAL hakkında 4483 Sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'un 6. maddesi gereğince SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMEMESİNE,*

• *İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğünde görevli Büro Amiri İbrahim PALA, Kısım Amiri İbrahim Şevki ELDİVAN, Masa Amiri Volkan ALTUNBULAK, Polis Memuru Bahadır TEKİN ile Polis Memuru Özcan Özkan haklarında, 4483 Sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'un 6. maddesi gereğince SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMESİNE,"*

şeklinde karar verilmiştir.

10- İstanbul Bölge İdare Mahkemesi'nin 27.06.2008 tarih ve 2008/184 Esas ve 2008/374 sayılı kararı

İstanbul Valiliğinin anılan kararına karşı İl Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah ve İstihbarat Şube Müdürlüğü'nde Müdür Yardımcısı olarak görev yapan Bülent Köksal hakkında **soruşturma izninin verilmemesi kısmına** müşteki Rahil Dink, İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler ve diğer İstihbarat Müdürlüğünde görevli Büro Amiri İbrahim PALA, Kısım Amiri Şevki ELDİVAN, Masa Amiri Volkan ALTUNBULAK ve Polis Memuru Bahadır TEKİN ile Polis Memuru Özcan Özkan hakkında ise **soruşturma izninin verilmesi yönünden** kendileri tarafından İstanbul Bölge İdare Mahkemesine itiraz edildiği tespit edilmiştir.

İstanbul Bölge İdare Mahkemesi söz konusu itirazlar üzerine 27.06.2008 tarihinde;

• "Celalettin Cerrah ve Bülent KÖKSAL hakkında hazırlık soruşturması yapılmasına yeterli bilgi ve belgenin dosya muhteviyatı itibariyle mevcut olmadığı anlaşıldığından, **şikâyetçi itirazının reddine, kararın soruşturma izni verilmemesine ilişkin kısmının onanmasına,**

• İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlileri Ahmet İlhan Güler, İbrahim PALA, İbrahim Şevki ELDİVAN, Volkan ALTUNBULAK, Bahadır TEKİN, Özcan Özkan hakkında **hazırlık soruşturması yapılmasına yeterli bilgi ve belgenin dosya muhteviyatı itibariyle mevcut olmadığı anlaşıldığından, Ahmet İlhan Güler, İbrahim PALA, İbrahim Şevki ELDİVAN, Volkan ALTUNBULAK, Bahadır TEKİN, Özcan Özkan itirazlarının kabulüne, kararın Ahmet İlhan Güler, İbrahim PALA, İbrahim Şevki ELDİVAN, Volkan ALTUNBULAK, Bahadır TEKİN, Özcan Özkan'a soruşturma izni verilmesine ilişkin kısımlarının yöntem ve yasaya uygun bulunmaması nedeniyle bozulmasına, bu kişiler yönünden soruşturma izni verilmemesine,**

karar vermiştir. Kararın Celalettin Cerrah'a ilişkin kısmı için oy çokluğu, diğerleri için olan kısmı oybirliği ile alınmıştır.

Ancak üye Hâkim Sadettin YAMAN, "Kolluk makamlarının fikir dünyası alanında, şiddet unsurları içermeyen ve başkalarının kişilik haklarını zedelemeyen görüşlerin her türlü kanaat ve düşüncenin özgürce ifade edilmesine imkân verecek bir kamu düzeni ortamı hazırlamaları ve bu kapsamda fikirleri nedeniyle tehdit veya tehlike altında olduğu konusunda bilgiler elde edilmiş kişilerin kişisel-fiziki ve mekânsal korunmasına yönelik kolluk hizmetlerinin yerine getirilmesi gerektiği kanaatiyle" İstanbul İl Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah hakkında soruşturma izni verilmemesi yönündeki karara karşı oy kullanmış, ayrıca İstanbul Valiliğinin bu olaydaki sorumluluğunun tespit edilmesi gerektiği yönünde kanaatini belirttiği görülmüştür.

11- Fatih Cumhuriyet Başsavcılığı Memur Suçları Soruşturma Bürosunun 22.10.2008 tarih ve 2007/8808 soruşturma, 2007/167 büro, 2008/9680 sayılı kovuşturmayaya yer olmadığına dair kararı

Bölge İdare Mahkemesinin söz konusu kararı üzerine Fatih Cumhuriyet Başsavcılığınca, "Şüphelilerin eylemi, yukarıda kısaca özetlenen sebeplerden dolayı görevin gereklerini yerine getirmemek kapsamındaki görevi kötüye kullanma suçunu oluşturduğu, bu suçunda şüphelilerin kamu görevlisi olması sebebi ile 4483 Sayılı Kanun hükümlerine tabi olması nedeni ile haklarında anılan yasa çerçevesinde yapılan ön inceleme sonucunda; İstanbul Valiliğince 20.03.2008 tarihinde, 2008/14 karar numarası ile verilen karar ve bu karara yapılan itiraz sonucunda itirazı inceleyen İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 27.06.2008 tarih, 2008/184 Esas, 2008/374 karar numarası ile tüm şüpheliler hakkında soruşturma izni verilmemesine dair karar vermiş olup, görevi kötüye kullanma, kasten öldürmenin ihmali davranışla işlenmesi ve silâhli örgüte üye olmamakla birlikte bu örgüte bilerek yardım etmek suçlarından, adı geçen en üst dereceli kolluk amiri ile İstanbul Emniyet Müdürlüğünde görevli diğer kolluk görevlileri haklarında bu karar kesin olduğundan dolayı 4483 Sayılı Kanun gereğince soruşturma şartları oluşmadığından şüpheliler hakkında CMK. 172. maddesi gereğince kovuşturma yapılmasına yer olmadığına"

karar verilmiştir.

Bu karara karşı Beyoğlu Ağır Ceza Mahkemesine itiraz edildiği, adı geçen Mahkemenin de itirazı reddettiği görülmüştür.

12- Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığın 14/11/2007 tarihli ve 2007/143 Hz., 2007/57 sayılı kararı

Tekirdağ F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunan 29 hükümlü tarafından imzalanarak Tekirdağ Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilen 12 adet dilekçede, Hrant Dink'in öldürülmesi olayında görevlerini ihmal ettiklerini ileri sürdükleri bazı kamu görevlileri ile ilgili olarak İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen 2007/46684 sayılı soruşturmada, dönemin İstanbul Valisi Muammer Güler yönünden evrakın tefrik edilerek 4483 sayılı Kanun gereğince değerlendirme yapılmak üzere 18/10/2007 tarihli ve 2007/46684 soruşturma, 2007/1195 esas, 2007/332-59 sayılı görevsizlik kararı ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği, anılan Başsavcılığın da 14/11/2007 tarihli ve 2007/143 Hz., 2007/57 sayılı kararı ile;

"İhbarda bulunan ve arkadaşları tarafından verilen benzer mahiyetteki dilekçelerde özetle: Gazeteci yazar Hrant Dink'in öldürülmesi olayında İstanbul Valisi Muammer Güler'in doğrudan ya da dolaylı olarak sorumluluğunun bulunduğu iddia edilmiştir.

Yapılan inceleme ve değerlendirmede: Gazeteci yazar Hrant Dink'in öldürülmesinde Vali Muammer Güler'in ihmalinin bulunduğu dair somut bilgi ve belge bulunamadığı, ihbarın bu yönüyle soyut kaldığı anlaşıldığından, ihbarın 5232 Sayılı Yasa ile değişik 4483 Sayılı Kanununun 4. maddesi gereğince İŞLEME KONULMAMASINA, kararın ihbarda bulunana tebliğine"

karar verilmiştir.

13- Mülkiye Başmüfettişi Akif İkbal tarafından düzenlenen 19.05.2008 tarih ve 35/25 sayılı Araştırma Raporu

İstanbul Bölge İdare Mahkemesi tarafından itirazların incelendiği sırada İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü tarafından İçişleri Bakanlığına yazılan 20.04.2008 gün ve 57 sayılı yazıda "(19.01.2007 tarihinde Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in öldürülmesi ile ilgili İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün olaydan önce gerekli çalışmaları yapmadığı gibi gösterildiği, bu hususun Müfettiş Raporlarına da yansıdığı ve çalışma yapılmadığının Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı LOG kayıtları ile teyit edildiğinin ileri sürüldüğü, hâlbuki Trabzon Emniyet Müdürlüğünce 17.02.2006 tarihinde gönderilen 027248 sayılı yazının gereği olarak ilgili personel tarafından 20.02.2006 tarihinde teknik sorgulamanın yapıldığı, söz konusu veriler üzerinde araştırma yapılarak İstanbul'u ilgilendiren numaraların tespit edildiği, telefon sorgulama detaylarından elde edilen verilerin daha sağlıklı incelenmesi amacıyla Excel formatına dönüştürülerek saklandığı, saklanan Excel dosyası üzerinde uzman bilgi işlem personeline yapılan inceleme neticesinde, söz konusu dosyanın Trabzon'dan gönderilen 17.02.2006 tarihli yazının İstanbul Emniyetine intikalinden (18.02.2006) iki gün sonra (20.02.2006) ve Hrant Dink'in öldürülmesinden yaklaşık 1 yıl önce oluşturulduğu ve üzerinde daha sonraki tarihlerde herhangi bir değişikliğin yapılmadığının anlaşıldığı" sebebiyle konunun yeniden tetkik edilerek gerçek durumun tespiti ile Kamuoyunda Emniyet teşkilatının ve mensuplarının zan altında kalmasına yol açan bu iddiaların açığa çıkarılması ve söz konusu iddialara neden olanlar ile ilgili kanuni gereğinin takdirinin yapılması talebinde bulunulmuştur.

Aynı talep Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 12.05.2008 gün ve 86120 sayılı (İstanbul Valiliğince, İçişleri Bakanlığına yazılan yukarıda belirtilen yazının aynısı) yazısı ve eklerinde de yer almıştır.

Bunun üzerine İçişleri Bakanlığının 30.04.2008 gün ve (34-2) 80 sayılı onayı doğrultusunda iddiaları araştırmak üzere Mülkiye Başmüfettişi Akif İKBAL görevlendirilmiştir.

Adı geçen Başmüfettiş tarafından yapılan araştırma sonucunda hazırlanan 19.05.2008 tarih ve 35/25 sayılı Araştırma Raporunda;

-Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünden İstanbul Emniyeti İstihbarat Şube Müdürlüğüne yazılan 17.02.2006 gün ve 027248 sayılı yazı üzerine bir işler

yapılmadığı, yapılmış ise, ne gibi işlemler yapıldığı konusunun açıklığa kavuşması için İstihbarat Şubesinde kullanılmakta bulunan DELL marka BSHBXOJ seri numaralı bilgisayar ve bilgisayar kayıtlarında; İstanbul Üniversitesi Bilgisayar Bilimleri Uygulama ve Araştırma Merkezi teknik bilgisayar uzmanlarına yaptırılan inceleme sonucunda; Bilgisayar Bilimleri Uygulama ve Araştırma Merkezi uzmanlarınca düzenlenen 09.05.2008 gün ve 286 sayılı Teknik Uzman Raporunda (EK:49); konuya ilişkin olarak "Yasin Hayal enson.xls" dosyasının 20.02.2006 tarihinde Saat:17.18'de oluşturulduğu, dosyanın 8 dakika açık kaldığı, son yapılan değişikliklerin ve son kaydedilme tarihinin 20.02.2006 günü Saat:17.26 olduğu, teknik sorgulama yapıldığı, daha sonra da bu dosya üzerinde bir değişiklik yapılmadığı ve dosyadaki bilgilerin halen aynı bilgisayarda kayıtlı olduğunun anlaşıldığı, dosyanın şifreli sorgulama programından elde edilen bilgiler ile oluşturulduğu, aynı anda da kayıt edilerek kapatıldığı, üzerinde hiçbir değişiklik yapılmadığı, Osman Hayal'in telefon numarasının teknik olarak İstihbarat Daire Başkanlığında bulunan Datalardan elde edilebileceği, başka türlü tespitinin mümkün olmadığına teknik uzman raporu, İstihbarat Şubesinden Komiser Volkan ALTUNBULAK'ın Müfettişliğe verdiği 07.05.2008 tarihli ifade tutanağından ve polis memurları kod isimleri Fadıl ERKİN ve Yusuf KARTAL tarafından düzenlenen İstihbarat Şube Müdürlüğüne hitaben yazılan 24.02.2008 tarihli memur raporunun incelenmesinden anlaşıldığının belirtildiği,

-Yasin Hayal'in abisi Osman Hayal'in telefon numarasına ulaşıldığı ve telefon numarası kaydından İstanbul'daki muhtemel adresinin tespit edildiği, adreste yapılan tahkikat sonucu Osman Hayal'in o tarihte İstanbul'da olmadığına belirlendiği, bunun bir tutanak ile belgeye bağlandığı, daha sonra adı geçen kişinin Trabzon'da olduğunun anlaşıldığı ve Yasin Hayal'in İstanbul'a gelmediği, bu durumun ön inceleme raporunda yer alan bilirkişi raporunda da aynen kabul edildiği, bilirkişi raporunda bazı usuli eksiklikler olduğu yönünde kanaat izhar edildiği görülmekte ise de, yukarıda izah edildiği gibi bunların bir kısmının uygulamadan kaynaklandığı ve bir kısmının ise belki disiplin suçu oluşturabileceği, hakkında araştırma yapılanlardan Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler'in ek bilirkişi raporu alınması talebine olumsuz cevap verildiğinden bazı hususların açıklığa kavuşmadığı,

-Hrant Dink cinayetinin Trabzon İstihbaratının yazısından nerde ise bir yıla yakın bir zaman geçtikten sonra 19.01.2007 tarihinde daha önceden hakkında herhangi bir istihbarat alınmayan Ogün Samast isimli bir kişi tarafından işlendiği, cinayetin Trabzon'dan gelen yazı üzerine ihmal edildiği iddia edilen işlemlerden kaynaklanmadığı ve arasında bir illiyet bağı olmadığı, usuli olarak bazı işlemlerin ihmal edildiği var sayılsa bile, bu sebepten dolayı cinayetin işlendiği gibi bir iddiada bulunulmasının hukuki ve mantıklı olmadığı, kaldı ki ön inceleme raporundaki bilirkişilerinde böyle bir kanaat ve fikir ileri sürmedikleri,

-İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğüne yapılan işlemleri yeterli bulmayanların başka ne yapılması, nasıl çalışılması gerektiği yönünde bir bilgi, teklif ve uygulamadan bahsetmedikleri, eksik olarak niteledikleri hususun ne olduğunu belirtmedikleri,

-Trabzon'dan İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğüne gönderilen yazıda sadece muhtemel bir eylemden bahsedildiği, cinayetten bahsedilmediği, sadece Yasin Hayal tarafından Hrant Dink'e yönelik bir eylemde bulunabileceğinin belirtildiği, gerek Trabzon İstihbarat Şubesi ve gerekse İstanbul İstihbarat Şubesinin Yasin Hayal'e odaklandığı, takibe aldığı, gözetlediği, gelen yazıda Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün Hrant Dink'e yönelik herhangi bir talepte bulunmadığı,

-17.02.2006 tarihli yazıdan başka 19.01.2007 tarihine kadar İstanbul ile herhangi bir bilgilendirme yazışmasının dahi olmadığı, konu ile ilgili olarak esas görevin Trabzon Emniyeti İstihbarat Şube Müdürlüğüne ait olduğu ve Trabzon İl Emniyet Müdürlüğü yetkilileri hakkında yapılan cezaî soruşturmanın, ilgililerin sorumluluklarını doğuracak yeterli bilgi gelmediği gerekçesi ile yargılamaya gerek olmadığı yönünde karar verildiğinin basında yer aldığı, bu durumda istihbarat toplayan ve değerlendiren şubenin cezaî sorumluluğu olmadığına karar verildiğine göre onlar için sorumluluk doğurmaya yeterli olmayan bir bilginin İstanbul'a yazılmış olan bir kısmının İstanbul İstihbarat Şubesindeki görevlilerin hakkında cezaî sorumluluğa gerekçe olmayacağı,

-Diğer taraftan Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı Merkez ve Taşra Üniteleri Kuruluş Görev ve Çalışma Yönetmeliğinde, İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün, koruma görevi ile ilgili bir yükümlülüğü bulunmadığından Hrant Dink'e koruma verilmediği gibi bir suçlamanın da doğru olmayacağı, mer'î mevzuatta, Koruma Hizmetleri Yönetmeliğinin 10. maddesine göre; "terör ve anarşi ile mücadelede suçların aydınlatılmasına, yardımcı olan itirafçı, tanık ve ihbarcılar ile terör odaklarının açık hedefi haline gelen veya getirilen kişiler, yakınlarının durumu sebebi ile can güvenliği bulunmayan kişiler, tehdit altında bulunan yabancı misyon temsilcileri ile diğer yabancı şahıslar, 6, 7 ve 8. maddede sayılan görevlilerin birinci derecede akrabaları ile çeşitli sebepler ile can güvenliklerini ciddi ve harici tehdit altında olduğu anlaşılmanın talepleri üzerine korunmaya alınabilirler" yönetmeliğin 11. Maddesinde, "hayatının ciddi bir biçimde tehdit altında bulunduğu Milli İstihbarat Teşkilatı ile diğer istihbarat birimleri tarafından tespit edilenler ve korunmaları zaruri görülenler, bu kuruluşların teklifi üzerine güvenlik birimlerince talepleri aranmaksızın korunmaya alınır" yönetmeliğin 20. maddesi; "koruma talebinde bulunan şahısların koruma talepleri incelenip karara bağlanıncaya kadar geçecek süre içinde, korunacak kişinin can güvenliğinin bulunmadığını gösteren bilgi ve belgelerin resmi makamlarca önceden tespit edilmesi halinde, ilgili Valiliklerce koruma tedbirleri derhal aldırılır, bu tedbirler yetkili komisyonlarca incelenip aksine bir karar verilinceye kadar devam eder." hükmünü kapsar.

olduğundan ilgili yönetmelik hükümleri gereğince koruma kararı alınabilmesi için 10. maddede göre kişinin maddede tarif edilen terör odaklarının açık hedefi haline gelen veya getirilen kişilerden olması ve kendisinden gelen bir korunma talebinin bulunmasının gerektiği, oysa olayımızda bu şartların oluşmadığı, 11. maddeye göre MİT ve diğer İstihbarat birimleri tarafından maktül Hrant Dink ile ilgili acil koruma kararı gerektirecek herhangi bir istihbari bilgi, belge ve teklifin İstanbul Emniyet Müdürlüğüne ulaşmadığı, sadece Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı Merkez ve Taşra Üniteleri Kuruluş Görev ve Çalışma Yönetmeliği gereğince; Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğüne yazmış olduğu bilgi ve istihbarat paylaşımına ilişkin 17.02.2006 tarihli yazının mevcut olduğu, ayrıca yönetmeliğin 20. maddesine göre "koruma talebinde bulunan şahıslar" ibaresi açıkça metinden geçtiğinden ve bu kişinin de ilgili makamlara böyle bir talebinin olmadığı belli olduğundan, bu hususta da korumaya yönelik yasal bir işlemin yapılmasının mümkün olmadığı

-Maktulün Türklüğe hakaret ettiği gerekçesiyle yargılanması esnasında da tezahür eden olaylar, medya yoluyla kamu, ilgili kurumlar ve üst makamlarca da bilindiği, yine Trabzon'dan İstanbul İstihbarat Müdürlüğüne gönderilen aynı yazı Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığına da bilgi için gönderildiğinden, Emniyet Genel Müdürlüğü ilgili birimlerince gerekli değerlendirilmelerin yapılmasından sonra, ihbarın önemi ve ciddiyeti çerçevesinde maktül Hrant Dink'e koruma kararı alınması gerektiği yönünde İstanbul Emniyetine herhangi bir talimat gelmediği ve yazışma da yapılmadığı,

-Ayrıca Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü kendi elde ettiği mezkur istihbari bilgiyi, kendisinde çalışan YİE'nin güvenilirlik derecesini değerlendirerek istihbari bilginin ciddi olduğu kanaati ile, ilgili kişi hakkında koruma kararı alınması yönünde üst amirlerini bilgilendirip, ilgili İl Emniyet Müdürlükleri ve Emniyet Genel Müdürlüğü arasında gerekli yazışmaların yapılmasını sağlayabilecekken, istihbari bilginin güvenilirlik derecesi değerlendirmesine göre böyle bir işlemi başlatma ihtiyacı duymadığı ve yapmadığı, asıl araştırmayı yapan Emniyet Müdürlüğünce bir daha konusu dahi yapılmamış, tek yazıdan ki, söz konusu yazıda sadece eylem yapılacağı ve ölümden bahsedilmediği halde, adı geçen yazının içersinde yer alan Yasin Hayal dışında başka bir şahıs tarafından bir sene sonra işlenen cinayetin sorumluluğunun İstanbul Emniyeti ve İstihbarat Şubesi görevlilerince yeterli işlemlerin yapılmadığı ve koruma tedbirlerinin alınmadığı şeklinde sorumlu tutulmalarının hakkaniyete uygun olmayacağı, bahse konu ön inceleme raporundaki bilirkişi değerlendirmesinde de böyle bir sorumluluk değerlendirmesine gidilmediği göz önüne alındığında, İstanbul Emniyeti İstihbarat Şubesi görevlilerinin 17.02.2006 tarihli Trabzon Emniyeti İstihbarat Müdürlüğü'nün

yazısının gereğini mevzuat ve uygulama çerçevesinde yerine getirdiği, herhangi bir sorumluluğunun bulunmadığı

Kanaatine varıldığı görülmüştür.

Ayrıca Raporda;

-İstanbul Emniyeti İstihbarat Şubesi görevlileri hakkında Mülkiye Müfettişi Şükrü Yıldız tarafından düzenlenen 11.03.2008 gün ve 138/15 sayılı ön inceleme raporunun, Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığının, Trabzon Emniyeti İstihbarat Müdürlüğünce gönderilen 17.02.2006 tarih ve 27248 sayılı yazının gerekleriyle ilgili bir çalışma ve bilgisayar sorgulamasının 17.02.2006-19.01.2007 arasında yapıldığına dair (LOG) kayıtlarına rastlanmadığı yönündeki 06.03.2008 tarihli cevabının ve konuya ilişkin düzenlenen ön inceleme raporundaki, bazı hususları açıklığa kavuşturulmamış bilirkişi raporundaki usuli eksikliklerin var olduğu tespiti üzerine, **soruşturma yapan müfettişin yanıtılması sonucu**, maktulün ölüm tarihi olan 19.01.2007 tarihinden sonra sorumluluktan kaçınmak için daha önceki tarihte yapılmış gibi gösterilmek üzere yeni çalışma ve sorgulama yapıldığı kanaati ile İl Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah dışında ki İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlileri hakkında "Soruşturma izni Verilmesi" teklifinde bulunduğu,

-Bu teklifin söz konusu Emniyet Genel Müdürlüğünün cevabi yazısından kaynaklandığı,

-İstanbul Valiliğince de İl Müdürü Celalettin Cerrah ve istihbarat Müdür Yardımcısı Bülent KÖKSAL dışında ki görevliler hakkında "20.03.2008 gün ve 14 sayılı kararla Soruşturma İzni Verildiğinden ve verilen bu soruşturma iznine karşı ilgililerce İstanbul Bölge İdare Mahkemesine itiraz yoluna gidildiğinden, karar yargıya taşınmış olduğundan, İstanbul Valiliğince verilen kararın ve Mülkiye Müfettişince düzenlenen 11.03.2008 tarih ve 138/15 sayılı ön inceleme raporunun ve rapordaki teklifin geri alınmasının ve yok sayılmasının 4483 Sayılı Yasa ve 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerince mümkün bulunmadığından, yargı kararının beklenmesinin gerektiği ve yeniden herhangi bir işlem yapılmasının bu safhada mümkün olmadığı,

-İstanbul Valiliğince İçişleri Bakanlığına yazılan 20.04.2008 tarih ve 57 sayılı yazıdaki, İstanbul Emniyet Müdürlüğü ve mensuplarının zan altında kalmasına, kusurlu ve eksik davranışları ile sebep olanlar hakkında kanuni gereğinin, Bakanlık Makamının takdirinde bir konu olduğu"

değerlendirmesinde de bulunulmuştur.

14- Başbakanlık Başmüfettişleri Mehmet AKIN ve Ayşegül GENÇ ile Başbakanlık Müfettişi Yasemin Tuğçe İNAN tarafından düzenlenen 10.10.2008 tarih ve 13/08-05, 30/08-077, 48/08-15 sayılı İnceleme Raporu

Adı geçen Başbakanlık Müfettişleri tarafından, Hrant Dink cinayetinin işlendiği 19.01.2007 tarihinden itibaren konuyla ilgili olarak İçişleri Bakanlığınca yapılan inceleme, araştırma ve soruşturma çalışmalarının sonuçlarının takip edilmesi, değerlendirilmesi ve incelenmemiş veya soruşturma konusu yapılmamış bir husus bulunup bulunmadığının tespiti, mevcut bilgi ve belgeler ile devam eden çalışmaların sonuçlarının değerlendirilmesi ve konunun öncesi ve sonrasıyla birlikte ayrıntılarıyla tetkiki amacıyla bir Araştırma Raporu düzenlenmiştir.

Söz konusu raporda; öncelikle İçişleri Bakanlığınca yapılan inceleme, araştırma ve soruşturma çalışmaları incelenmiş, sonra da kendileri tarafından eksik görülen hususlar ile ilgili araştırma, inceleme ve değerlendirme yapılmıştır.

Başbakanlık Müfettişlerince düzenlenen Raporda;

"a- Trabzon İl Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün elde ettiği istihbari bilgiler ışığında 17.02.2006 tarihli İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğü'ne muhatap yazı üzerine yazının İstanbul Emniyeti İstihbarat Şube Müdürlüğüne ulaşmasının ardından, silsile yolu ile alt kademedeki memurlara intikal ettirildiği ve konu üzerinde çalışmak üzere Komiser Volkan ALTUNBULAK'ın görevlendirildiği, Volkan ALTUNBULAK'ın görevlendirilmesi üzerine 2 istihbarat görevlisinin; Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan'ın, 17.02.2006 tarihli yazıda belirtilen adres ve isim üzerinde istihbari çalışma yürüttüğü, gerekli araştırmanın yapıldığı, Ancak, İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğünce yapılan çalışma sonuçları, Komiser Volkan ALTUNBULAK ile Trabzon Emniyetinde görevli Polis Memuru Özkan MUMCU arasında yapılan telefon görüşmesiyle paylaşılma ile beraber İstanbul İstihbarat Şubesi tarafından cevabi bir resmi yazı yazılmadığının anlaşıldığı,

İstihbarat Dairesi Başkanlığı Merkez ve Taşra Birimleri Arşiv Talimatının 1/k maddesinde,

"Personel tarafından elde edilen bilgileri içeren raporlar; içerik olarak herhangi bir birime yazılmış ise resmi yazı işlemleri kapsamında tüm bilgiler bilgisayara girilecektir.

Herhangi bir yere yazılmayan ve dosyasına girmesi gereken raporlar ise Şube Müdürünün takdirinde olarak bilgisayar ortamına girilebilecek ve rapor içeriğinde yer alan şahıs, örgüt ya da kuruluşa ait bilgilerin veri girişi yapılacaktır" hükümlerinin yer aldığı,

Bu hükümlere göre; İstanbul Emniyeti İstihbarat Şubesi tarafından yapılan araştırma sonucunu gösterir raporun bilgisayar kayıtlarına aktarılarak İstihbarat Daire Başkanlığı

bünyesindeki Merkez şubeye iletilmesinin gerektiği, ancak İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğü'nce bu konuda eksik işlem tesis edildiği,

İstanbul Emniyeti'nin yaptığı çalışma sonucunda elde ettiği bilgiler ışığında Trabzon Emniyeti tarafından Yasin Hayal'in takibine devam edildiği ve gelişmelerden İstanbul Emniyetine bilgi verileceği bildirilmekle beraber, Trabzon Emniyeti İstihbarat Şubesince İstanbul Emniyeti'ne bu konuda ilave herhangi bir bilgi verilmediği, böylelikle İstanbul Emniyeti açısından konunun bekleme aşamasında olduğu,

İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün Trabzon Emniyeti'nin bahse konu yazısı üzerine talep edilen araştırmayı yapmak ve sonucunu resmi kayıtlara geçirmek dışında, elde edilen veriler dolayısıyla herhangi başka bir istihbari ve/veya operasyonel çalışma yapmasının beklenemeyeceği, İstanbul Emniyeti'nin bir şahsa karşı eylem yapma niyetini taşıyan ancak yetki alanı dışındaki, başka bir şehirde ikamet etmekte olan bir şahsa operasyon düzenlemesinin, Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı Merkez ve Taşra Üniteleri Kuruluş Görev ve Çalışma Yönetmeliği hükümlerine göre yetkisi dışında bulunduğu,

b-İstanbul Emniyeti İstihbarat Şube Müdürlüğü yetki ve görevlerinin sınırları ve 17.02.2006 tarihli yazı üzerine yapılması gereken işlemler ile ilgili olarak;

Trabzon Emniyet Müdürlüğünce İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne muhatap 17.02.2006 tarihli yazı konusunda yapılan işlemlere dair değerlendirmelere geçmeden önce, söz konusu yazının dışında, Hrant Dink ile ilgili olarak İstanbul Emniyetine intikal eden başka ihbarların da bulunduğu,

Bu kapsamda Bursa Cumhuriyet Başsavcılığının 20.03.2006 tarih, 2006/938 sayılı talimatına konu Hrant Dink'e yönelik tehdit mektubu, Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü'nün İstihbarat Şube Müdürlüğüne muhatap 28.01.2003 tarih, 1685 sayılı yazısına konu Sydney eylemi ve 11.10.2006 tarihli Mesrob Mutafyan tarafından İstanbul Valiliğine hitaben yazılan dilekçe ve o dönemin konjonktürü de göz önüne alındığında İstanbul Emniyeti nezdinde Hrant Dink'in hedef olabileceği değerlendirmesine yeterli derecede istihbari bilgi bulunduğu,

Koruma Hizmetleri Yönetmeliği'nin 11. maddesi

"Hayatının ciddi biçimde tehdit altında bulunduğu, Milli İstihbarat Teşkilatı ile diğer istihbarat birimleri tarafından tespit edilenler ve korunmaları zaruri görülenler, bu kuruluşların teklifi üzerine güvenlik birimlerince, talep aranmaksızın korumaya alınırlar"

Hükmü gereğince İstanbul Emniyetinin Hrant Dink'in korunması noktasında İstanbul Valiliği nezdinde veya Merkez Koruma Komisyonunun değerlendirmesine sınırlı olarak üzere bir girişimde bulunabileceği,

Ancak yapılan incelemelerde İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü tarafından bu yönde bir girişimde bulunulmadığı,

şeklinde değerlendirmelerde bulunulduğu ve sonuç olarak da;

• Trabzon İl Emniyet Müdürlüğü tarafından gereği için İstanbul Emniyet Müdürlüğüne, bilgi için İstihbarat Daire Başkanlığına gönderilen 17.02.2006 tarihli, 027248 sayılı bahse konu yazısında “**şahsa yönelik çalışmaların devam ettiği**” ifade edilmesine rağmen, bu çalışmalarla ilgili İstanbul Emniyet Müdürlüğüne herhangi ilave bir bilgi iletilmediği ve İstanbul Emniyeti ile herhangi ilave bir yazışma yapılmadığı, İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğünce yapılan çalışma sonuçları, Komiser Volkan ALTUNBULAK ile Trabzon Emniyetinde görevli Polis Memuru Özkan MUMCU arasında yapılan telefon görüşmesiyle paylaşılma ile beraber İstanbul İstihbarat Şubesi tarafından cevabi bir resmi yazı yazılmadığının anlaşıldığı,

• Yasin Hayal’in Hrant Dink’e yönelik eylem planına dair istihbari bilgilerin yanında, Raporumuzun aynı bölümünde yer alan; Ermeni Patriği Mesrob Mutafyan’ın dilekçesi ve Hrant Dink’e yönelik suikast tehditleri ile o dönem Hrant Dink’in yargılama sürecinde yaşanan diğer olaylarda dikkate değer hususlar bulunmakla beraber, **İstanbul Emniyet Müdürlüğünce Hrant Dink’in korunması konusunun değerlendirmeye alınması yönünde herhangi bir girişimde bulunulmayarak görevin ifasında gerekli hassasiyetin gösterilmediği.**

• Hrant Dink cinayeti ile ilgili olarak İstanbul Emniyet Müdürlüğünün gerekli tedbirleri alıp almadığının tespiti konusunda İçişleri Bakanlığınca düzenlenen ön inceleme raporları sonucunda, İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin 27.06.2008 tarihli, 2008/374 sayılı Kararı ile, “İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah, İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler, İl Müdür Yardımcısı Bülent KÖKSAL, Büro Amiri İbrahim PALA, Başkomiser İbrahim Şevki ELDİVAN, Komiser Volkan ALTUNBULAK, Polis Memurları Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan haklarında hazırlık soruşturması yapılmasına yeterli bilgi ve belge bulunmadığı gerekçesiyle soruşturma izni verilmemesine karar verildiği”, Bölge İdare Mahkemesi tarafından verilen Kararın 4483 sayılı Kanun’a göre karar kesin olduğu,

• **İstanbul Emniyet Müdürlüğünce Trabzon Emniyet Müdürlüğünün söz konusu yazısının gereğinin yerine getirilmediği iddialarıyla ilgili olarak Türk Ceza Kanunu kapsamında yapılacak ilave bir işlem bulunmadığı**

sonuç ve kanaatine varılmıştır.

15- Mülkiye Başmüfettişleri Mustafa ÜÇKUYU ve Mehmet CANOĞLU tarafından yeniden düzenlenen 11/03/2010 tarih ve 80/19, 103/12 sayılı Ön İnceleme Raporu

Başbakanlık Başmüfettişleri Mehmet AKIN ve Ayşegül GENÇ ile Başbakanlık Müfettişleri Yasemin Tuğçe İNAN tarafından hazırlanan 10.10.2008 tarih ve 13/08-05, 30/08-077, 48/08-15

sayılı İnceleme Raporunun gereği için İçişleri Bakanlığına intikal ettirilmesi üzerine, Rapordaki hususların araştırılması için İçişleri Bakanlığı Bakanlık Makamının 26.01.2010 gün ve (34-2) 08 sayılı onayı ile Mülkiye Başmüfettişleri Mustafa ÜÇKUYU ve Mehmet CANOĞLU görevlendirildiği, Başbakanlık Başmüfettişleri tarafından İstanbul Emniyet Müdürlüğü görevlileri ile ilgili yeni bir iddia ortaya konulmamış veya eksik kalan bir hususa yer verilmemiş ise de, İçişleri Bakanlığınca görevlendirilen Mülkiye Başmüfettişlerince Başbakanlık raporundaki hususlar araştırılırken İstanbul Emniyet Müdürlüğü görevlileri ile ilgili incelemenin seyrini değiştirebilecek olan yeni bir belgeye ulaşıldığı değerlendirilerek "İstanbul Emniyet Müdürlüğü görevlilerinin istihbarat gereklerini yerine getirmediikleri ve gerçeğe aykırı belge düzenledikleri" iddiası ile ilgili adıgeçen Mülkiye Başmüfettişleri tarafından 11.03.2010 tarih ve 80/19, 103/12 sayılı Ön İnceleme Raporu düzenlenmiştir,

Ön İnceleme raporunda;

a) İstanbul Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlilerince Personel/Tahkikat Raporunun sonradan gerçeğe aykırı olarak düzenlediği iddiasına ilişkin olarak;

- Polis Memurları Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan'ın İstanbul ili Ümraniye ilçesi Sarıgazi semtinde araştırma yaptıklarına dair 24.02.2006 tarihli Tahkikat Raporunu sonradan gerçeğe aykırı olarak düzenledikleri, dolayısıyla, İstanbul Emniyet Müdürlüğü görevlilerinin, Trabzon İl Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'nden gelen 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı yazı hakkında, istihbarat gereklerini yerine getirdiklerine dair Bölge İdare Mahkemesi nezdinde ileri sürdükleri en somut delil niteliğindeki 24.02.2006 tarihli Tahkikat Raporu'nun gerçek olmadığından dolayı istihbarat gereklerini yerine getirmedikleri,

- Tahkikat Raporunun hiyerarşik olarak sırayla paraflanmasına rağmen ara kademedeki bir amir olan Başkomiser İbrahim Şevki ELDİVAN'ın parafının olmamasının, adı geçenin 03.08.2006 tarihinde lisansüstü eğitim için yurtdışına gittiğinden "İbrahim Şevki ELDİVAN'ın belge tanzim edildiği tarihte yurtdışında olduğu için paraflayamadı" kuşkusuna ve belgenin sonradan oluşturulduğu iddiasına dayanak teşkil ettiği,

- 01.11.2005 - 31.12.2006 tarihleri arasında (K) Fadıl ERKİN tarafından hazırlanan (66) adet Personel/Tahkikat Raporunun (65)'i İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü tarafından kullanılan VADİ programına kaydedildiği halde sadece 24.02.2006 tarihli Personel/Tahkikat Raporunun kaydedilmediği, yine aynı tarihler arasında (K) Fadıl ERKİN tarafından hazırlanan (66) adet Personel/Tahkikat Raporunun (65)'inde hiçbir paraf veya not yok iken sadece 24.02.2006 tarihli Personel/Tahkikat Raporu'nun hem paraflandığı hem de üzerine not düşüldüğü,

- Fatih Postanesi önünde yapılan takip/tarassut çalışmasına katılan Polis Memurlarından Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan'ın önce Tahkikat çalışması için Ümraniye-Sarıgazi'ye gittiklerini,

daha sonra Fatih'teki Takip/Tarassut çalışmasına katıldıklarını beyan ettikleri, ancak Masa, Kısım ve Büro amirlerinin 24.02.2006 günü Takip/Tarassut çalışmasına katılan Polis Memurları Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan'ın izin aldıklarını hatırlamadıkları,

- Polis Memurları Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan'ın İstanbul ilinin Anadolu yakasında ikamet ettikleri, dolayısıyla, 24.02.2006 günü hem Tahkikat çalışması yaptıklarını iddia ettikleri Ümraniye-Sarıgazi, Takip/Tarassut çalışması yaptıklarını iddia ettikleri Fatih ile ikametleri dikkate alındığında, yerler arasında oldukça uzak bir mesafe olduğu, çok kısa bir süre içinde Sarıgazi'ye gidip sağlıklı bir Tahkikat yapmaları olasılığının oldukça düşük olduğu,

- Özkan MUMCU ile Volkan ALTUNBULAK arasındaki telefon görüşmesinin tarihi konusundaki uyumsuzluk ve görüşmenin mahiyeti ile tahkikat emrinin tarihi konusunda Komiser Volkan ALTUNBULAK ile Polis Memuru Bahadır TEKİN'in ifadeleri arasındaki çelişki olduğu,

- Sonuç olarak, tek başlarına belki kesin bir kanaat oluşturamayabilecek bu bulgular, hem Komiser Volkan ALTUNBULAK'ın 20.02.2006 tarihinde "yaptım" dediği istihbari sorgulama ve çalışmaları, hem de Polis Memurları Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan'ın 24.02.2006 tarihinde Ümraniye-Sarıgazi'deki Tahkikat çalışmasını yapmadıkları, 24.02.2006 tarihli Tahkikat Raporu'nu da cinayet tarihinden sonra oluşturdukları,"

Değerlendirilerek,

-24.02.2006 tarihli Personel/Tahkikat Raporu'nda gerek imzaları veya parafları olmadığı, gerek o tarihte izinli olduğu, gerekse de herhangi bir ilgileri olmadığı için, İstanbul İl (Eski) Emniyet Müdürü **Celalettin Cerrah**, İl (Eski) Emniyet Müdür Yardımcısı **Şammaz DEMİRTAŞ** ve İstanbul İl (Eski) Emniyet İstihbarat Şube Müdür Yardımcısı **Bülent KÖKSAL** ve Kısım Amiri Başkomiser **İbrahim Şevki ELDİVAN** hakkında "**Soruşturma İzni Verilmemesinin**,"

-Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünden gelen yazı üzerine İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünce yapıldığı iddia edilen çalışmaların gerçekten yapılmadığından dolayı, 24.02.2006 tarihli Personel/Tahkikat Raporu'nu sonradan, gerçeğe aykırı olarak düzenleyen ve imzalayan "Polis Memurları **Bahadır TEKİN** ve **Özcan Özkan** ile Raporun üzerinde imza veya parafı bulunan (Eski) Masa Amiri Komiser **Volkan ALTUNBULAK**, (Eski) C Büro Amiri Emniyet Amiri **İbrahim PALA** ve (Eski) Şube Müdürü **Ahmet İlhan Güler** hakkında "**Soruşturma İzni Verilmesinin**"

Teklif edildiği,

b) Trabzon Emniyet Müdürlüğü tarafından gönderilen 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı istihbari yazı ile ilgili olarak, istihbarat gereklerinin yerine getirilmediği iddiası ile ilgili olarak;

- Bahse konu yazının ciddiyetle ele alınması gereken bir yazı olduğu,

• Yıldız Teknik Üniversitesi Enformatik Bölümü Başkanı Yrd. Doç. Dr. Abdullah BAL ile Emniyet Genel Müdürlüğü Bilgi İşlem Daire Başkanlığı İletişim Şubesi'nde görevli Adli Bilişim Uzmanı, Elektronik Mühendisi ve Komiser Şahin BUYRUKBİLEN tarafından hazırlanan 16.06.2009 tarihli Bilirkişi Raporu'na (EK:50) göre, Komiser Volkan ALTUNBULAK'ın bilgisayarı incelendiğinde, "Yasin Hayal.enson.xls" dosyasının ne zaman oluşturulduğu ve kaydedildiği konusunda bir netlik olmadığı, İDP/İDEA sistemleri incelendiğinde 20.02.2006 tarihinde Komiser Volkan ALTUNBULAK veya İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlilerince "Hrant Dink", "Yasin Hayal" ve "Osman Hayal" ismi baz alınarak herhangi bir çalışma yapılmadığı, DARA (Telefon Detay Kayıt Sistemi) projesinden incelendiğinde, 2006-2007 yıllarında Komiser Volkan ALTUNBULAK veya İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlilerince 0 538 7193181 ve 0 538 2044104 numaralı telefonların sorgulanmadığı veya sorgulandığına dair LOG kayıtlarına rastlanmadığı,

• 24.02.2006 tarihli Takip/Tarassut Raporu'na göre, Polis Memurları Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan'ın Sarıgazi'de tahkikat yaptıkları gün ve saatte Fatih Postahanesi civarında takip tarassut görevi ifa ettikleri hususunun daha önce görevlendirilen Mülkiye Müfettişlerince değerlendirilmediği,

• İstanbul Üniversitesinden görevlendirilen (Mülkiye Başmüfettişi Akif İKBAL tarafından hazırlanan Araştırma Raporunda yer verilen) bilirkişilerin oldukça yüzeysel bir inceleme ve tespit çalışması yaptıkları, sadece, önce bilgisayarın tespitini yaptıkları, sonra da "Yasin Hayal enson.xls" dosyasının oluşturma ve kaydedilme tarih ve saatlerini tespit ettikleri, ancak, bu yaptıklarında bir hata veya kusur olmadığı, onlardan bu hususların tespitinin istendiği, onların da bunu tespit ettikleri, bu tespitlerin kesinliği konusunda kendilerinden bir inceleme istenmediği, dolayısıyla, bilirkişiler yönünden değil ama görevlendirme yönünden bir eksiklik olduğu,

• İstanbul Üniversitesinden görevlendirilen bilirkişilerin, "İstihbarat gereklerini yerine getirmediikleri" konusunda görüş beyan etmelerinin doğru ve geçerli olmayacağı,

• İlave olarak, konunun uzmanı olarak Rize Emniyet Müdürü Şammas DEMİRTAŞ'ın, Başbakanlık Müfettişlerine verdiği 04.03.2008 tarihli ifadesinde yapılanları yeterli bulmadığı,

• Ayrıca, Trabzon İl Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı yazısının gereği olarak, İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nce yapıldığı iddia edilen Ümraniye-Sarıgazi'deki Tahkikat çalışmasının yapılmadığı ve Polis Memurları Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan'ın Tahkikat Raporu'nu 24.02.2006 tarihinden sonra oluşturdukları,

Tespit ve değerlendirmelerine yer verilmiştir.

Bu doğrultuda,

• Trabzon İl Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı yazısının gereğini yapmakla yükümlü olan ve "bu yazıyla ilgili olarak istihbarat gereklerini

getirmedikleri" anlaşılan İstanbul İl (Eski) Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah, İstihbarattan Sorumlu İstanbul İl (Eski) Emniyet Müdür Yardımcısı Şammaz DEMİRTAŞ, İstanbul Emniyet İstihbarat (Eski) Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler, C Bürodan sorumlu İstihbarat (Eski) Şube Müdür Yardımcısı Bülent KÖKSAL, (Eski) C Büro Amiri Emniyet Amiri İbrahim PALA ve C2 Kısım Amiri Başkomiser İbrahim Şevki ELDİVAN ve C2 Kısım Amirliğinde görevli Komiser Volkan ALTUNBULAK hakkında "**Soruşturma İzni Verilmesinin**",

• Komiser Volkan ALTUNBULAK'a bağlı olarak çalışan Polis Memurları Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan'ın "istihbarat gereklerini yerine getirme" konusunda bir sorumluluklarının olmadığı, dolayısıyla, Polis Memurları Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan hakkında "**Soruşturma İzni Verilmemesinin**",

önerildiği görülmüştür.

16- İstanbul Valiliğinin 12.03.2010 tarih ve 2010/7 sayılı kararı

Bu Ön İnceleme Raporu üzerine İstanbul Valiliği;

Gerçeğe Aykırı Belge Düzenlemek" iddiası ile ilgili olarak;

• 24.02.2006 tarihli Personel/Tahkikat Raporunda, gerek imzaları veya parafları olmadığı, gerek o tarihte izinli oldukları, gerekse herhangi bir ilgileri olmadığı için dönemin İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah, Emniyet Müdür Yardımcısı Şammaz DEMİRTAŞ, İstihbarat Şube Müdür Yardımcısı Bülent KÖKSAL ve Kısım Amiri Başkomiser İbrahim Şevki ELDİVAN, hakkında 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunun 6. maddesi uyarınca "**SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMEMESİNE**",

• (Eski) Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler'in, 24.02.2006 tarihli Personel/Tahkikat Raporu'nu, kendisinin düzenlemediği, söz konusu raporun üzerinde sadece parafının bulunduğu, İstihbarat Şubesinin çok çeşitli işleri olduğundan, iş yoğunluğu nedeni ile Personel/Tahkikat Raporu' nun takibinin kendisi tarafından yapılmasının mümkün olmadığı anlaşıldığından, hakkında 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunun 6. maddesi uyarınca "**SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMEMESİNE**",

• Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü'nden gelen yazı üzerine İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü'nce yapıldığı iddia edilen çalışmaların yapılmadığı anlaşıldığından, 24.02.2006 tarihli Personel/Tahkikat Raporu'nu sonradan, gerçeğe aykırı olarak düzenleyen ve imzalayan "Polis Memurları Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan ile Raporun üzerinde imza veya parafı bulunan (Eski) Masa Amiri Komiser Volkan ALTUNBULAK, (Eski) C Büro Amiri Emniyet Amiri İbrahim PALA, hakkında, 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunun 6. maddesi uyarınca "**SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMESİNE**",

Trabzon İl Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün İstanbul İl Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğüne hitaben yazmış olduğu, Yasin Hayal'in Agos Gazetesi Genel Yayın

Yönetmeni Hrant Dink'e yönelik olarak ciddi bir eylemde bulunacağını içeren 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı istihbari yazı ile ilgili olarak, istihbarat gereklerini yerine getirmediikleri" iddiası ile ilgili olarak;

• İstanbul İl (Eski) Emniyet Müdürü **Celalettin Cerrah'in**, İstanbul ilinin karmaşık ve çok çeşitli hizmetlerinin izlenmesi ve ifasının zorluğu göz önüne alınarak, görevinin yoğunluğu nedeniyle her türlü işi yakinen takip etme imkânı bulunmadığı, soruşturmaya konu olaydan dolayı hiçbir kusuru, hukuka aykırı fiili ve görevde ihmali olmadığı, ayrıca aynı konuyla ilgili daha önce Soruşturma İzni Verilmemesine dair Valiliğimizce verilen 20.03.2008 tarih ve 2008/14 sayılı kararın İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin 26.06.2008 gün ve Esas No 2008/184, Karar No:2008/374 sayılı kararı ile onandığı anlaşıldığından, hakkında 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanununun 6. maddesi uyarınca "**SORUŞTURMA İZNİ VERİLMEMESİNE**",

• İstihbarattan Sorumlu İstanbul İl (Eski) Emniyet Müdür Yardımcısı, halen Rize Emniyet Müdürü **Şammaz DEMİRTAŞ**'in, görevinin İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün diğer birimleri ile İstihbarat Şube Müdürlüğü arasında koordinasyonu kurmak, İl Emniyet Müdürünün talimatlarını İstihbarat Şube Müdürüne aktarmak, birlikte değerlendirmek ve il içerisinde ortaya çıkan emarelere göre geleceğe yönelik istihbaratı yönlendirmek ve İl Emniyet Müdürünü bilgilendirmek, ayrıca Mali, Narkotik ve Organize Suçlarla Mücadele Şubelerinden de sorumlu olduğu için, tüm şubelerin detay işleri ve büro faaliyetleri seviyesinde çalışması mümkün olmadığı, diğer sorumlu olduğu birimlerin evrak yoğunluğundan dolayı soruşturmaya konu olayla ilgili bir kusurunun olmadığı, anlaşıldığından, hakkında 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanununun 6. maddesi uyarınca "**SORUŞTURMA İZNİ VERİLMEMESİNE**",

• İstanbul Emniyet İstihbarat (Eski) Şube Müdürü **Ahmet İlhan Güler**'in, aynı konuyla ilgili daha önce Soruşturma İzni Verilmesine dair Valiliğimizce verilen 20.03.2008 tarih ve 2008/14 sayılı kararın İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin 26.06.2008 gün ve Esas No 2008/184, Karar No:2008/374 sayılı kararı ile yöntem ve yasaya uygun bulunmaması nedeniyle bozularak hakkında Soruşturma İzni Verilmemesine dair karar verildiği, Trabzon İl Emniyet Müdürlüğünden gönderilen 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı istihbari yazı ile ilgili olarak istihbarat gereklerini yerine getirdiği anlaşıldığından; hakkında 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanununun 6. maddesi uyarınca "**SORUŞTURMA İZNİ VERİLMEMESİNE**",

• İstihbarat (Eski) Şube Müdür Yardımcısı **Bülent KÖKSAL**'in, söz konusu yazı üzerine "şahsı kontrol altına alalım, önemli" kaydını düşerek ve herhangi bir gecikmeye de sebebiyet vermeden yazıyı ilgili bürosuna havale ettikten sonra, İçişleri Bakanlığının 03.02.2006 tarihli görevlendirme Oluru ile 19.02.2006-04.03.2006 tarihleri arasında yurtdışında bulunduğu, ayrıca aynı konuyla ilgili daha önce Soruşturma İzni Verilmemesine dair Valiliğimizce verilen 20.03.2008

tarih ve 2008/14 sayılı kararın İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin 26.06.2008 gün ve Esas No 2008/184, Karar No:2008/374 sayılı kararı ile onandığı anlaşıldığından; hakkında 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanununun 6. maddesi uyarınca **"SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMEMESİNE"**

• Komiser Volkan ALTUNBULAK'a bağlı olarak çalışan Polis Memurları **Bahadır TEKİN** ve **Özcan Özkan**'ın "istihbarat gereklerini yerine getirme" konusunda bir sorumluluklarının olmadığı anlaşıldığından, Polis Memurları **Bahadır TEKİN** ve **Özcan Özkan** hakkında 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanununun 6. maddeleri uyarınca **"SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMEMESİNE"**,

• Trabzon İl Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı yazısının gereğini yapmakla yükümlü olan ve "bu yazıyla ilgili olarak istihbarat gereklerini yerine getirmediikleri" anlaşılan, (Eski) C Büro Amiri Emniyet Amiri **İbrahim PALA** ve C2 Kısım Amiri Başkomiser **İbrahim Şevki ELDİVAN** ve C2 Kısım Amirliğinde görevli Komiser **Volkan ALTUNBULAK** hakkında 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanununun 6. maddesi uyarınca **"SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMESİNE"**,

dair karar verilmiştir.

17- İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin 30.12.2010 tarih ve 2010/806 Esas ve 2010/915 sayılı kararı

İstanbul Valiliğinin vermiş olduğu karara karşı, Emniyet Amiri **İbrahim PALA**, Komiser **Volkan ALTUNBULAK**, Polis Memurları **Bahadır TEKİN**, **Özcan Özkan** ve **Rahel Dink** vekili Av. **Hakan BAKIRCIOĞLU** ile **Fatih Cumhuriyet Başsavcılığı** tarafından itiraz edilmiştir.

Ayrıca, **Rahel Dink** vekili Avukat **Hakan BAKIRCIOĞLU** tarafından soruşturma izni verilmeyenlerle ilgili itiraz yanında, duruşma yapılması ve reddi hâkim talebinde bulunulmuş ise de, 4483 sayılı Yasada bu tür usul hükümlerine ilişkin bir düzenleme bulunmadığından bu istemler Bölge İdare Mahkemesince incelenmeksizin reddedilmiştir.

İstanbul Bölge İdare Mahkemesince sonuçta;

• "İstanbul Valiliğinin aynı konuda daha önce verilen 20.03.2008 tarih ve 2008/14 sayılı kararı ile **Celalettin Cerrah**, **Ahmet İlhan Güler**, **Bülent KÖKSAL**, **İbrahim PALA**, **İbrahim Şevki ELDİVAN**, **Volkan ALTUNBULAK**, **Bahadır TEKİN** ve **Özcan Özkan** hakkında kısmen soruşturma izni verilmesi, kısmen soruşturma izni verilmemesine ilişkin kararının İstanbul Bölge İdare Mahkemesince incelenerek 27.06.2008 gün ve E:2008/184, K:2008/374 sayılı kararı ile soruşturma izni verilmeyen **Celalettin Cerrah** ve **Bülent KÖKSAL** yönünden onandığı, soruşturma izni verilen **Ahmet İlhan Güler**, **İbrahim PALA**, **İbrahim Şevki ELDİVAN**, **Volkan ALTUNBULAK**, **Bahadır TEKİN** ve **Özcan Özkan** yönünden ise bozularak soruşturma izni verilmediği" belirtilmiş,

• İçişleri Bakanlığının konunun yeniden araştırılması yönündeki 27.01.2010 günlü oluru ile İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulu müfettişlerinin görevlendirildiği, 11.03.2010 gün ve 80/19,103/12 sayılı ön inceleme raporunun gereği için İstanbul Valiliğine gönderilmesi üzerine itiraza konu 12.03.2010 gün ve 2010/7 sayılı kararın verildiği görülmekte ise de, 4483 sayılı yasanın 9/3.maddesi uyarınca bu kararın kesin hüküm ifade ettiği, **bununla birlikte, kesinleşen bu kararın konusunu oluşturan suçlar yönünden yeni delil elde edildiği yönünde bir bulgunun varlığı da ortaya konulmadığı dikkate alındığında**, kesinleşen kararın konusunu oluşturan suçlar yönünden yeniden ön inceleme yapıp karar verilmesinin 4483 sayılı yasanın 5/2. maddesine aykırılık teşkil ettiğine" hükmedilerek,

• "Celalettin Cerrah, Ahmet İlhan Güler, Bülent KÖKSAL, İbrahim PALA, Volkan ALTUNBULAK, Bahadır TEKİN, Özcan Özkan hakkında ön inceleme yapılması ve soruşturma izni verilmemesi /verilmesi kararı oluşturulması 4483 sayılı Yasa'nın 5/2. maddesine aykırı olduğundan İstanbul Valiliği'nin 12.03.2010 gün ve 2010/7 sayılı kararının bu kişiler yönünden kaldırılmasına, Rahel Dink vekili Av. Hakan BAKIRCIOĞLU ve Fatih Cumhuriyet Başsavcılığının itirazının reddine,

• 2008/14 sayılı kararda adı geçmeyen Şammaz DEMİRTAŞ yönünden ise hakkında hazırlık soruşturması yapılmasına yeterli bilgi ve belgenin dosya muhteviyatı itibariyle mevcut olmadığı anlaşıldığından itirazın reddine, soruşturma izni verilmemesine ilişkin kararın yöntem ve yasaaya uygun bulunması nedeniyle onanmasına"

Karar verilmiştir.

18- İçişleri Bakanlığı Başmüfettişleri Şükrü Yıldız ve Mehmet Ali Özkılıç tarafından düzenlenen 12.03.2007 tarih, 138/18, 93/17 sayılı Disiplin Raporu

Aynı müfettişler tarafından 05.02.2007 tarihinde düzenlenen 138/12, 93/11 sayılı Araştırma Raporuna dayanarak Celalettin Cerrah ve Ahmet İlhan Güler ile ilgili aynı iddialar nedeniyle Disiplin Raporu da düzenledikleri ve söz konusu raporda;

"İstanbul İstihbarat Şube Müdürü **Ahmet İlhan Güler'in**, görevinin gereklerini yapmakta ihmal gösterdiği, Emniyet Örgütü Disiplin Tüzüğü'nün aylık kesimi başlıklı 5/A-6. maddesindeki; "Görevde kayıtsızlık göstermek, görevi savsaklamak ..." maddesine aykırı hareket ettiği, 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 130. maddesinde belirtilen savunması alınmak kaydıyla, eylemine uyan Emniyet Örgütü Disiplin Tüzüğü'nün 5/A-6 maddesi gereğince **AYLIK KESİMİ CEZASI** ile tecziye edilmesi, İstanbul'daki görevinden alınarak durumuna uygun başka bir göreve atanması, ataması yapıldıktan sonra göreve iade edilmesi gerektiği,

"İl Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'ın İstanbul Emniyet Müdürü sıfatıyla, sorumluluk bölgesindeki kişilerin can ve mal güvenliğini korumakla görevli Emniyet Müdürlüğü'nün tüm birimlerinin amiri olduğu, bu çerçevede üstlendiği kamu görevini yerine getirmek, kişilerin

mal güvenliğine yönelik saldırıları önlemek, bu amaçla birimler arasında koordinasyon sağlamak için gerekli tedbirleri almak zorunda olduğu,

Buna rağmen Hrant Dink'in öldürülmesi öncesinde, yazılan yazıdan haberi olmamakla beraber, önemli konulardaki bilgilerin kendisine ulaştırılmasını sağlama yönündeki tedbirlerin de kendisi tarafından alınması gerektiği, Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığından Ermeni vatandaşlarımız hakkında uyarı yazısı da geldiği ve Hrant Dink ile ilgili basına yansıyan olaylı yargılama sürecinin isabetli bir şekilde tahlil edilemediği, gelişmelerle ilgili olarak isabetli öngörülerde bulunamadığı, İstanbul gibi önemli bir il'de görevli emniyet müdürü olarak bu tür konularda daha dikkatli ve duyarlı davranması gerektiği,

İl Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'ın bu davranışının Emniyet Örgütü Disiplin Tüzüğü'nün 13. maddesinde yer alan; "Madde 13 - Bu Tüzükte disiplin suçu olarak saptanan eylem, işlem, tutum ve davranışlar dışında herhangi bir biçimde görevin takdir ve yerine getirilmesinde hoşgörü veya savsaklaması görülen memura kınama cezası verilir. Bu hoşgörü veya savsaklama Devleti veya kişileri zarar uğratmış veya hizmetin gecikmesine, durmasına ya da aksamasına neden olmuşsa, durumun ağırlığına ve zararın derecesine göre, daha ağır bir ceza verilebilir...." hükmüne uygun bir davranış şekli olduğu,

657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 130. maddesinde belirtilen savunması alınmak kaydıyla, İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'ın eylemine uyan Emniyet Örgütü Disiplin Tüzüğü'nün 13. maddesi hükmü gereğince KINAMA cezası ile cezalandırılması gerektiği,

Sonuç ve kanaatine varılmıştır."

şeklinde sorumlu personel hakkında disiplin cezası talep edildiği görülmüştür.

19- İçişleri Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulu'nun 14.02.2008 tarih ve 2008/20 sayılı kararı

Söz konusu disiplin raporu üzerine, İçişleri Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulu tarafından 07.12.2007 tarih ve 2007/20 sayılı kararıyla aynı konu ile ilgili İstanbul Valililiği tarafından verilen soruşturma iznine karşı itiraz edilmesi üzerine Bölge İdare Mahkemesine dava açıldığı ve davanın devam etmesi nedeniyle adli safahatin beklenilmesine karar verildiği, yapılan ikinci toplantıda da aynı yönde karar alındığı, ancak 14.02.2008 tarihinde (2008/20 sayılı) konuyla ilgili 3. Toplantısında adli safahatin beklenilmesinden vazgeçilerek;

"İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'a isnat edilen suç sübuta ermediğinden hakkında "Ceza Tayinine Mahal Olmadığı"na,

3. Sınıf Emniyet Müdürü Ahmet İlhan Güler'in ise Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün 17.02.2006 tarihli yazısı üzerine yapılan çalışmaları resmi yazıya dökmediği, Hrant Dink'in korunmasına yönelik önlemleri almadığı gerekçesiyle "Görevde kayıtsızlık göstermek, görevi savsaklamak veya geçerli bir özrü olmaksızın belirtilen sürede bitirmemek" suçunu işlediği sübuta

erdüğinden "3 günlük aylık kesimi" cezası ile tecziyesi gerekmekte ise de sicilleri iyi olduğundan bir alt derece ceza olan "Kınama" cezası ile tecziyesine,

oybirliği ile karar verilmiştir.

20- İstanbul 9. İdare Mahkemesinin 15.09.2009 tarih, 2008/914 esas ve 2009/73 sayılı kararı

Yüksek Disiplin Kurulunun anılan kararının iptali için İçişleri Bakanlığı aleyhine dava açıldığı, dava sonucunda verilen 15.09.2009 tarih ve 2009/73 sayılı kararla, "işlediği fiilin karşılığı olarak verilen "kınama cezasının" usul ve zamanasını yönlerinden usule uygun olarak verildiği, Anayasanın 129 ve 657 sayılı Kanununun 135 ve 136. maddeleri gereğince idari davaya konu edilememesi sebebiyle bu davanın esasının inceleme olanağı bulunmadığından **davanın incelenmeksizin reddine**" şeklinde hükme varıldığı, kararın ilgili tarafından temyiz edildiği ve temyiz sürecinin halen devam ettiği öğrenilmiştir.

Celalettin Cerrah'a verilen "Ceza Tayinine Mahal Olmadığı"na, dair karara karşı itiraz edilmediği eldeki bilgilerden anlaşılmıştır.

21- İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'ın idari ve güvenlik tedbirleri bakımından değerlendirilmesi konusunda 12.03.2007 tarih, 138/23, 93/22 sayılı Değerlendirme Raporu

Hrant Dink'in ölümü ile ilgili irtibathı olaylar çerçevesinde, İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'ın idari ve güvenlik tedbirleri bakımından değerlendirilmesi konusunda 12.03.2007 tarih, 138/23, 93/22 sayılı Değerlendirme Raporu düzenlendiği, söz konusu Raporda;

İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'ın, İstanbul İl Emniyet Müdürü sıfatıyla, sorumluluk bölgesindeki kişilerin başta Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu olmak üzere; polise görev veren yasalar gereğince; kişilerin can ve mal güvenliğini korumakla görevli olan polis, üstlendiği kamu hizmetini gereği gibi yerine getirmek, kişilerin can güvenliğine yönelik saldırıları önlemek için gerekli tedbirleri almak zorunda olduğu,

Hrant Dink'in ölümünün önceden bir yazı yazıldığı halde meydana gelmesi, kuvvetle muhtemel bir olayın önlenmesi için gerekli tedbirleri almadığı anlaşılan kişilerin kusuru bulunduğu,

İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah 12.02.2007 günlü yazılı olarak verdiği ifadesinde; Trabzon'dan gelen yazıda; Yasin Hayal adlı şahsın Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'e büyük bir kin beslemekte ve önümüzdeki günlerde (!) ses getirici bir eylem planladığını, dikkat edilirse yazıda Hrant Dink'in hayatına yönelik bir tehlikeden hiç bir şekilde bahsedilmediğini, sadece politik anlamda ses getirecek bir eylemden söz edildiğini ifade ettiği,

Celalettin Cerrah'a göre; yazıda belirtilen "politik anlamda ses getirecek bir eylem", Hrant Dink'in hayatına yönelik bir tehlike oluşturmadığı, ancak Celalettin Cerrah'ın bu konuda da yanlış olduğunu söylenebileceği, Hrant Dink'e yönelik "politik anlamda ses getirecek bir eylem" demek, Hrant Dink'in hayatı da tehlikede demek olduğu, politik anlamda ses getirecek bir eylemin Hrant Dink'in yaşam hakkını, hayat bütünlüğünü ve korunması gereken diğer temel hak ve diğer temel hak ve özgürlüklerini kapsadığı, bu yöndeki değerlendirmenin İstanbul Emniyetince yapılması gerekirken yapılmadığı, öngörülü hareket edilmediğinin anlaşıldığı,

Celalettin Cerrah'a göre; yazıda, Hrant Dink'in hayatına yönelik bir tehlikenin söz konusu olmadığı, İstanbul İl Emniyet Müdürlüğünden talep edilen bir işlem olmadığı, kendi teknik işleyişleri içerisinde ilgili şube müdürlüğünce gereken her şeyin yapıldığı, araştırmanın yapıldığı aşamada yapılması gereken başka bir işlem olmadığı, yetersiz işlem yapıldığı şeklinde üzerine atılabilecek bir suçun bulunmadığını, ne Emniyet Genel Müdürlüğü ilgili daire başkanlıklarının (İstihbarat daire başkanlığı, terörle mücadele daire başkanlığı, koruma daire başkanlığı) koruma kararı, ne de asil istihbarat çalışmasını yapan Trabzon Emniyet Müdürlüğünün koruma talebinin bulunmadığını ifade ettiği,

Hâlbuki Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğünün verdiği istihbarat somut ve kesin bir kanaat içerdiği, hedef kişi ve saldırganın belirtildiği, Hrant Dink'in hedef olarak seçildiği, hayatının tehlikede olduğu, saldırının sebeplerinin açıkça gösterildiği, saldırganın bu eylemi yapabilecek yapıda ve kararlılıkta olduğu, daha öncesinde Mc Donalds'a yönelik bombalama eylemini gerçekleştirdiğinin yazıda belirtildiği, gelen yazının çok ciddi olarak ele alınması gerektiği,

İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'ın, İstanbul İl Emniyet Müdürü sıfatıyla, sorumluluk bölgesinde kişilerin can ve mal güvenliğini korumakla görevli Emniyet Müdürlüğünün tüm birimlerinin amiri olduğu, bu çerçevede üstlendiği kamu görevini yerine getirmek, kişilerin can ve mal güvenliğine yönelik saldırıları önlemek için gerekli tedbirleri almak zorunda olduğu,

Buna rağmen Hrant Dink'in öldürülmesi öncesinde, yazılan yazıdan haberi olmamakla beraber, önemli konulardaki bilgilerin kendisine ulaştırılmasını sağlama yönündeki tedbirlerin de kendisi tarafından alınması gerektiği; Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat daire Başkanlığından ermeni vatandaşlar hakkında uyarı yazısı da geldiği ve Hrant Dink ile ilgili basına yansıyan olaylı yargılama sürecinin isabetli bir şekilde tahlil edilemediği, gelişmelerle ilgili olarak isabetli öngörülerde bulunulamadığı. İstanbul gibi önemli bir il'de Emniyet Müdürü olarak bu tür konularda daha dikkatli ve duyarlı davranması gerektiği,

Konunun sadece yurt içinde değil yurt dışında da Türkiye aleyhinde olumsuz yankıların olduğu, hatta devletin bu cinayette payı olduğu iddialarına kadar varan yorumlara yol açtığı, bu ortam ve şartlarda İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'ın da yıprandığı ve görevi

yetersiz olduğu eleştirilerinin basın ve yayın organlarında yoğun şekilde yer aldığı, bu eleştirilerde haklılık payı bulunduğu,

Bu çerçevede, İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'ın görev yerinin değiştirilip değiştirilmeyeceği hususunun takdirinin Bakanlık Makamında bulunduğu"

şeklinde değerlendirmelere yer verildiği görülmüştür.

22- Mülkiye Müfettişleri Cüneyt Orhan Toprak ve A.Kadir KAYA tarafından düzenlenen 21.02.2008 tarih ve 2/11, 108/14 sayılı Araştırma Raporu

İçişleri Bakanlığı tarafından "AGOS Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in 19.01.2007 tarihinde İstanbul'da öldürülmesi olayı ile ilgili yapılan çalışmaların tüm boyutlarını kapsayacak şekilde, son günlerde (23.01.2008 tarihine yakın dönemlerde) basına da intikal eden iddiaların da dikkate alınarak araştırılması için Mülkiye Müfettişleri Cüneyt Orhan Toprak ve A.Kadir KAYA' nın görevlendirildiği; adı geçen müfettişlerce, İçişleri Bakanlığı Mülkiye Teftiş Kurulu Başkanı, İçişleri Bakanlığı Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri, Jandarma Genel Komutanı, Emniyet Genel Müdürü, Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Başkanı, İstanbul Valisi, İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı, Samsun Valisi, Samsun Cumhuriyet Başsavcısı, Trabzon Valisi, Trabzon Cumhuriyet Başsavcısı ile görüşüldüğü ve yazılı olarak konu hakkında yapılan adli ve idari işlemlere ilişkin bilgi, belge ve dokümanların onaylı birer suretleri toplandığı, elde edilen bilgi, belge ve dokümanlar ile o dönemde konuya ilişkin basına intikal eden iddiaların incelendiği ve bu iddiaların araştırılıp araştırılmadığının değerlendirildiği görülmüştür.

Söz konusu raporda, ilgili birimlerden alınan belge ve raporlara göre kimler hakkında hangi gerekçelerle ne işlem yapıldığının tespit edildiği, aynı zamanda gazetelerde cinayet öncesi ve sonrasında ait 151 adet iddianın belirlendiği, bu iddialar incelenerek, daha önce araştırma konusu yapılmamış ve yeni araştırma yapılabilecek olan konuların olduğunun tespit edildiği, bu konuların bazılarının Adli Görevler kapsamında bir kısmının ise idari görevlere ilişkin olduğunun tespit edildiği, araştırma ya da soruşturma konusu yapıp Cumhuriyet Başsavcılıklarına intikal ettirilmeyen her hangi bir konuya rastlanmadığı sonucuna varıldığı anlaşılmıştır.

23- Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı tarafından düzenlenen 22.07.2008 tarihli "Hrant (Fırat) Dink Raporu"

AGOS Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink' in 19 Ocak 2007 tarihinde öldürülmesi üzerine, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 17 inci maddesinde güvence altına alınan "yaşam hakkı" nın ihlal edilip edilmediği ve bu hak ihlal edilmiş ise bunda kastı, kusuru ve ihmalleri bulunanlar var ise bu kişiler hakkında etkin bir soruşturmanın yapıp yapılmadığının

incelenmesi ile bundan sonra buna benzer olayların ve hak ihlallerinin yaşanmaması için nelerin yapılmasının gerektiğini belirlemek ile alınması gereken tedbirleri ortaya koymak amacıyla bir başvuru olmadan re'sen olay ele alınarak düzenlenen söz konusu raporda;

- "Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde; Yardımcı İstihbarat Elemanı (YİE) temininden başlayarak istihbarat faaliyetlerine ilişkin çalışmalar konusundaki yazışmaların; asgari "GİZLİ" gizlilik derecesi ile yapılmakta olduğu, bu raporların bir sureti de örgüt dosyalarına konulmak üzere F-3'den iki suret, F-4'den bir suret merkeze gönderilir" hükmüne göre evrakların gönderilmesi ve muhafazasının sağlanmakta olduğu,

- İstihbarat şube müdürlerinin, vali, emniyet müdürü ve Başkanlık tarafından verilen emirleri ifa etme, neticelerini ilgili makamlara iletme, elde ettiği bilgileri ve üretilen istihbarat sonuçlarını Başkanlığa, ilgili makam ve birimlere intikal ettirme görevinin olduğu (m.38) İstihbarat şube müdürlerinin de YİE elemanı temin etme, çalıştırma yetkisi olduğu,

- İlçede istihbarat büro ve grup amirliklerinin, topladığı bilgileri il istihbarat şube müdürlerine ileticeği; İlçenin kamu düzeni ve asayişini ilgilendiren acil bilgilerin gecikmeksizin il istihbarat şube müdürlüğü ile ilgili olarak kaymakam ve ilçe Emniyet Müdürlüğüne intikal ettirileceği;

- Yardımcı istihbarat elemanın çalıştırılması ve ilişığının kesilmesinin aynı yönetmeliğin 48 inci maddesine göre EGM makamının onayına bağlı olduğu, YİE ile ilgili her türlü bilgi ve belgenin önseçimi müteakip merkeze gönderileceği, YİE'nin yalnızca kimlik bilgilerinin seleften halefe devredilmek üzere şube müdürlüklerine ait çelik kasada "çok gizli" gizlilik dereceli evrak usulüne göre muhafaza edileceği (m.49),

- EGM'nin ilgili birimleri ile kamu kurum ve kuruluşlarının yardımcı istihbarat elemanlarının güvenliği ve deşifre edilmemesi için vakıf oldukları her türlü bilgi ve belgeyi gizli tutmakla yükümlü oldukları (m.49)

- Trabzon Emniyet Müdürlüğü istihbarat şube müdürlüğünce İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğüne gönderilen 17.02.2006 tarihli yazıda, Yasin Hayal'in Hrant Dink'e yönelik ses getirici bir eylem planladığı ve Mc Donalds'ın bombalanması eyleminden öncede bu şekilde ifadelerde bulunduğu ve bunu gerçekleştirdiği göz önüne alınarak şahsın söz konusu eylemi yapabilecek bir yapıya sahip olduğunun değerlendirildiği belirtilerek İstanbul Emniyetine ayrıntılı bilgi verildiği, bu bilgilerin somut ve kesin bir kanaat içerdiği, nokta istihbarat tabir edilen bir istihbarat olduğu, hedef kişi ile saldırganın belirtildiği, saldırı gerekçesinin belirtildiği, Hrant Dink' in hedef olarak seçildiğinin ve hayatının tehlikede olduğunun ifade edildiği, saldırganın bu eylemi yapabilecek bir yapıda ve kararlılıkta olduğu konusunda İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünün hem yukarıdaki yazıyla hem de yazının dışında ilgili istihbarat şube

müdürleri ve personelinin birbirleriyle telefon görüşmeleri sonucunda haberdar edilmiş olduğu,

- *İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat şube müdürlüğünce Osman Hayal adlı kişinin belirtilen adreste bulunmadığı, bununla ilgili tutanağın ve bilginin İstihbarat Daire Başkanlığı veya Trabzon Emniyet Müdürlüğünce paylaşılmadığı, daha sonra 02.02.2008 tarihinde Mülkiye Müfettişince yapılan tespitte Eski Ankara Caddesi No 108/A Sarıgazi/ Ümraniye adresinde "Tüylüoğlu Ekmek Fırını" adlı fırında Osman Hayal'in 2004 yılının 9. ayından 2005 yılının 11 inci ayına kadar yaklaşık olarak 14 ay çalıştığının belirlendiği,*

- *İstanbul Valisi ve İl Emniyet Müdürünce de ifade edilen ancak istihbaratla ilgili yönetmeliklerde rastlanılamayan ve İstanbul'daki konuyla ilgili görevliler dışında varlığı kabul edilmeyen, " düşük kodlu yazı " değerlendirmelerinin yapılmasından da anlaşılacağı gibi - konunun ciddiyetinin yeterince fark edilememiş olduğu ve gereğinin yapılmadığı,*

- *EGM İstihbarat Daire Başkanlığı Merkez ve Taşra Birimleri Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliğinin 75 inci maddesine göre, birimler arasındaki yazışmaların prensip itibariyle asgari "GİZLİ" gizlilik dereceli olduğunun belirtilmiş olduğu, yönetmelik veya diğer alt idari düzenleyici işlemlerde herhangi bir kod sisteminin olmadığı yazıların önem ve ivedilik derecelerini belirten bir düzenlemenin olmadığı,*

- *Hedef şahıslarla ilgili uygulama da; İl İstihbarat Şube Müdürlüklerince, yapılan çalışmalar esnasında hedef şahıslar ile ilgili elde edilen bilgilerin, hiçbir işlem yapılmayarak konusuna göre ilgili Merkez Haberalma Şube Müdürlüğü'ne bildirileceği, 13- 900/0008 aidyet no kullanılacağı belirtilmesine karşın, YİE Erhan Tuncel' den Hrant Dink' in Yasin Hayal tarafından hedef olarak seçildiği bilgisinin elde edilmesinden sonra bilgilerin bu programa işlenmediği,*

- *Türkiye Ermenileri Patriği Mesrob II imzası ile 11 Ekim 2006 tarihinde, İstanbul Valisi Muammer Güler'e bir dilekçe verildiği ve bunun üzerine bu dilekçenin 12 Ekim 2006 tarihinde İl Emniyet Müdürlüğüne Vali imzası ile havale edildiği, 12/10/2006 tarih ve 6944 sayılı bir yazı ile İl Emniyet Müdürlüğünce bu yazının gereği olarak; "ekli listede isim ve adresleri yazılı Ermeni azınlık vatandaşlarımıza ait yerlerde daha önceden alınmış emniyet tedbirlerinin arttırılması, görevlilerin uyarılarak müteyakkız bulunmalarının sağlanması ve gelişmelerden Güvenlik Şube Müdürlüğüne bilgi verilmesinin istendiği, yazının ekinde yer alan listede de Şişli ilçesi 12 nci sırada AGOS Gazetesine yer verildiği, öldürülme olayının olduğu günlü (19/01/2007) T.C. Şişli Kaymakamlığı Emniyet Müdürlüğünün görev listesinde Halaskargazi Cad. Büyükdere Cad. Şişli Meydan Ana Güzergah üzerinde 08.00-19.00 arasında görevlendirilen iki personelin olduğu, bunlardan birinin araç şoförü diğerinin E.A. vekili olduğu, ancak yazının gereği olarak ne tür ek tedbir alındığının anlaşılamadığı"*

şeklinde tespitlerde bulunulduğu, sonuç olarak da;

"Komisyonumuz; Yaşam hakkının, temel hakların en başında gelen ve Anayasamızda da ilk sırada yer alan düzenleme olduğunu, Mutlak Haklardan olduğunu, diğer tüm hak ve özgürlükler gibi bu hakkında, özüne dokunulamayacağını ve kural olarak sınırlanamayacağını, kişinin kendisinden, bir başka üçüncü kişiden ve toplumdan gelen tehditlere karşı korunmasının gerekeceğini ve bu koruma kapsamında devletlerin, kendi yetkisi içinde olan herkese etkin güvenceler sunmak zorunda olduğunu,

Yine Komisyonumuz, Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile herkesin yaşamının yasanın korunması altında olduğunu ve bu teminatın devlet açısından Pozitif Yükümlülük ve Negatif Yükümlülük olarak adlandırabilecek yükümlülükler öngörmekte olduğunu, Devletin Negatif Yükümlülük olarak tarif edilen yükümlülüğünün; öldürme yasağını ifade ettiğini, buna göre devletin her iki düzenlemede öngörülen istisnalar dışında yaşama hakkını ihlal eden uygulamalardan kaçınmak zorunda olduğunu, bireyin hayatını tehlikeye atmaktan kaçınma görevinin de Negatif Yükümlülük kapsamında olduğunu ve meşru bir amaç için de olsa devletin, bireyin hayatını tehlikeye atamayacağını,

Devletin yaşam hakkının korunmasındaki yükümlülüklerinden bir diğerinin de pozitif yükümlülük olduğunu, Pozitif yükümlülükten; yaşama hakkının korunmasını, bireyi saldırılara karşı korumak için gerekli tedbirlerin alınmasını ve saldırı vuku bulması halinde ise failin bulunup yargı önüne çıkarılması, yargılanması ve cezalandırılması için gerekli etkin bir resmi soruşturmanın yapılmasını anlamaktadır.

Komisyonumuz yine, Pozitif bir yükümlülükten bahsedildiğinde otoritelerin birey veya bireylerin yaşam hakkına yönelen gerçek ve yakın bir tehlikenin varlığından haberdar olması ve bu tehlikeden kaçınabilmek amacıyla yetkileri kapsamında önlem almalarının gerekeceğine tehlikenin gerçek ve yakın tehlike olması halinde bireyin tehlikeye karşı korunması için devletin tedbir alma yükümlülüğü olduğunu ...Ancak devletin bu önleme görevinin, bilinmesi gereken gerçek tehlikeye ilişkin olacağına... bilinmesi gereken gerçek tehlikeye karşı gerekli koruma tedbirlerini almak zorunda olan devletin, Yaşama Hakkına bir saldırı vuku bulması halinde Etkin ve Resmi Soruşturma yapmasının da bir diğer zorunluluk olduğunu kabul eder.

Ölümlü sonuçlanan olaylarda, fiilin yalnız bir devlet görevlisi tarafından işlenmiş olması halinde değil, ne şekilde meydana gelirse gelsin ölüm olayından haberdar olan devletin Etkin ve Resmi Soruşturma yapmak zorunluluğunun da olduğunu,

Devletin kişinin hayatını koruma görevini ihlal ettiği iddiasının kabul edilebilmesi için;

•Kişinin hayatının gerçek ve doğrudan tehdit altında olduğunun delilleriyle ortaya konulmasının gerekeceğini,

•Ayrıca idari makamların da bu tür bir riski bilmeleri veya bilebilecek durumda olmalarına rağmen tehlikeyi önlemek için gereken tedbirleri almadığının ispat edilmesi zorunda olduğunu

Kabul eder.

Yukarıdaki kabul edilen ilkeler ışığında; Hrant Dink olayında, Komisyonumuz, Hrant Dink'in ölüm olayının gerçekleşmesinden iki yıl öncesinde; İstanbul valisi ve istihbarat görevlilerinin üstlerinin haberi dahilinde İstanbul Vali Yardımcısının odasına çağırılıp yapılan toplantının varlığı, Türkiye Ermenileri Patriği II. Mesrob' un 11 Ekim 2006 tarihinde İstanbul Valisi Muammer Güler'e, Türkiye Ermenilerine ait tüm kurumların güvenliğinin sağlanmasını talep eden bir dilekçe ile müracaat etmesi, Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube müdürlüğünün kendi Yardımcı İstihbarat Elemanı Erhan Tuncel' den almış oldukları bilgiler neticesinde İstanbul Emniyet Müdürlüğüne yazmış olduğu yazı... Bilgileri değerlendirildiğinde,

Hrant Dink' e yönelik bir tehlikenin Emniyet ve Jandarma personeline öğrenilmiş olduğu, tehlikenin varlığı konusunda gerek yazılan yazının akabetinin tam olarak araştırılmamış olması ve gereğinin yapılamamış olması... Sonucunda idari makamların bu tür bir riski bilebilecek durumda olmalarına rağmen, her kademedeki sorumluların ihmali sonucunda tehlikeyi önlemek için gereken tedbirleri almadığından tehlikenin gerçekleşmiş olduğu ve Hrant Dink adlı vatandaşımızın yaşamını yitirmiş olduğu,

Dolayısıyla gerek Anayasamızın 17 nci maddesinde gerekse iç hukukumuzun bir parçası durumunda olan AİHS nin 2 nci maddesinde korunan yaşam hakkının korunmasına yönelik olarak alınması gereken tedbirlerde eksikliklerin yaşanmasına neden olduğu ve Devletin pozitif yükümlüğünü yerine getiremediği gibi bir durumla karşı karşıya gelinebilecek bir ortamın yaratılmış olduğu,

Ölüm olayının gerçekleşmesinden sonra yaşama hakkını koruma altına alan iç hukuk kurallarının etkin bir şekilde kullanılmasını sağlamak ve Devlet yetkililerinin veya organlarının sorumluluklarını ortaya koymak açısından; Devlet organlarının olayın tespit edilebilen failleri ve olayda ihmal ve kusuru olan kamu görevlileri açısından hem ceza hukuku hem de disiplin hukuku anlamında gereken soruşturmaları derhal başlattığı ve halen adli yargılamanın ve disiplin hukuku işlemlerinin devam etmekte olduğu ve bu soruşturmaların esas amacının, Yaşama hakkını koruma altına alan iç hukuk kurallarının etkin bir şekilde kullanılmasını sağlamak, ölüm olayında ihmal ve kusurları olan kamu görevlileri varsa, bu kişilerin mesuliyetlerini ortaya çıkarmak olduğu yetkililerce dile getirilmekte olduğundan, bu soruşturmalar henüz tamamlanmadığından bu aşamada Etkin bir resmi soruşturmanın yapıldığı veya yapılmadığını söylemenin henüz erken olacağı"

kanaatine varıldığı görülmüştür.

Hrant Dink'in hayatının ciddi biçimde tehdit altında olduğunun ilgililer tarafından bilindiği ve resmi olarak Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü tarafından İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğüne

Hrant Dink'e karşı eylem yapılacağına dair yazı da gönderildiği halde mevzuat gereği Hrant Dink'in kendisinin talebi beklenmeden koruma tedbirlerinin alınması gerektiği halde gereğinin yerine getirilmediği iddiası ile ilgili olarak, sonuçta;

• Hrant Dink'in 2003 yılı şubat ayında Sydney'e yapacağı ziyarette MHP Gençlik Kolları tarafından kendisine toplantı mahallinde Sydney Konsolosu ARIKAN'ın intikamı için silahlı saldırıda bulunulacağına ilişkin ihbarda bulunulması,

• Agos Gazetesinin 6 Şubat 2004 tarihli nüshasında yayınlanan ve Atatürk'ün manevi kızı Sabiha Gökçen'in yetimhaneden alınmış bir Ermeni kızı olduğuna ilişkin yazının Hrant Dink tarafından yayınlanmasından sonra, Dink'in 24 Şubat 2004 günü İstanbul Valiliği'ne çağrılarak **İl Emniyet Müdürlüğü ile azınlıklarla ilgili iş ve işlemlerin yürütülmesinden sorumlu Vali Yardımcısı Ergun GÜNGÖR** ve istihbarat elemanı olduğu açıklanan iki kişi tarafından kendisiyle görüşme yapılması,

• Türkiye Ermenileri Patriği Mesrob II' nin 11 Ekim 2006 tarihinde İstanbul Valisi Muammer Güler'e hitaben yazdığı *"Sayın Valimiz, Gayet gergin olan siyasi ve sosyal ortamı göz önünde bulundurarak, Türkiye Ermenileri toplumuna ait tüm okulların, hastanenin, kiliselerin ve tüm kurumların güvenliğinin sağlanması konusunu yüksek tensiplerinize sunarım. Derin saygılarımla,"* şeklindeki dilekçeyi İl emniyet Müdürlüğü'ne 12.10.2006 tarihinde gereği için havale etmesi üzerine 12.10.2006 tarih ve 6944 sayılı bir yazı ile il Emniyet Müdürlüğüne bu yazının gereği olarak; sorumlu emniyet müdür yardımcısının adına, tüm şube müdürlüklerine ve tüm ilçe emniyet müdürlüklerine gereği için, Vilayet Makamına ve Müdüriyet Makamına bilgi için gönderilmesi,

• 26 Şubat 2004'te Agos gazetesi önünde Ülkü Ocakları tarafından "Ya sev ya terk et" gösterisinin düzenlenmesi, dönemin Ülkü Ocakları İstanbul İl Başkanı Levent TEMİZ'in "Hrant Dink bundan sonra bütün öfkemizin ve nefretimizin hedefidir, hedefimizdir" demesi,

• Çeşitli gazetelerdeki haber ve köşe yazılarında Hrant Dink aleyhine kendisini hedef haline getirebilecek nitelikte haber ve yorumların yazılması,

• 24 Eylül 2005 tarihinde Boğaziçi Üniversitesi'nde yapılacakken mahkeme kararıyla durdurulan ve sonra İstanbul Bilgi Üniversitesi'nin Dolapdere yerleşkesinde "İmparatorluğun Son Döneminde Osmanlı Ermenileri: Bilimsel Sorumluluk ve Demokrasi" başlıklı konferansın öncesinde ve konferans sırasında gösterilerin yapılması,

• 1955'in 6-7 Eylül'ünde İstanbul'da meydana gelen olaylarının 50. yılı dolayısıyla Tarih Vakfı, Karşı Sanat Çalışmaları, İnsan Yerleşimleri Derneği ve Helsinki Yurttaşlar Derneği tarafından hazırlanan serginin açılışında gösterilerin olması ve gösteriler sırasında sergideki fotoğrafların parçalanması,

- 5 Şubat 2006'da Trabzon İtalyan Katolik Kilisesi rahibi Andrea Santoro'nun ayin sırasında öldürülmesi,
- 17 Şubat 2006 tarihinde Akdeniz Üniversitesindeki bir panelde konuşma yapan Dink aleyhine slogan atılması ve gösteri yapılması,
- Hrant Dink hakkında açılan davaların görülmesi sırasında Dink aleyhine gösteriler yapılması ve fiziki saldırıda bulunularak tehditler edilmesi,
- Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığınca 12.10.2006 tarihli muhtemel eylemler konulu 81 İl Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüklerine gönderilen genel yazıda, "*Fransa Ulusal Meclisi'nde sözde Ermeni soykırımını inkâr edenlerin cezalandırılmasını öngören bir yasa tasarısının*" gündeme getirilmesi sonrasında, Ülkemizde provokatif eylemlere uygun bir ortam meydana geldiği, Ermeni vatandaşlarımız ve Hıristiyanların ibadet yerleri de dahil olmak üzere tepkisel eylemler gerçekleştirilebileceği, olası provokatif girişimler konusunda müteyakkız bulunulması ve aşırı tepki gösterebilecek grupların yakinen izlenmesine yönelik istihbari çalışmalara ağırlık kazandırılarak, gelişmelerden bilgi verilmesinin istenmesi,
- Olayların ve saldırıların yazılı ve görsel basında sıkça yer alması,

birlikte değerlendirildiğinde, 2004 yılının Şubat ayından başlamak üzere Hrant Dink'in hedefe alındığı, ancak AİHM'in öngördüğü pozitif koruma yükümlülüğünün önlem alınmasını öngördüğü yakın ve gerçek tehlikenin Trabzon Emniyet Müdürlüğü'nün yazısı ile somutlaştığı anlaşılmaktadır.

Bununla birlikte; Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu tarafından 3 Ocak 2007 tarihinde Valilik makamında gerçekleştirilen görüşmede İstanbul Valisi Muammer Güler'in özetle;

• "*Firat Dink'in tehdit edildiğine dair Valiliğe yapılmış bir başvurusunun olmadığını ve koruma talebinin de olmadığını, takip edilirim korkusuyla koruma istemediğini düşündüklerini, Firat Dink yargılanırken de sıkıntılar çekildiğini, duruşmalara gelip giderken bir takım sorunların olduğunu ve bunların herkesçe bilindiğini, Firat Dink'in yargılamadan sonra da çok tehdit aldığını, ama kendilerine yapılmış herhangi bir başvurusunun olmadığını sadece Şişli Cumhuriyet Savcılığına başvuru yaptığını, bu başvuru ile ilgili olarak gerekli araştırmaların yapılıyor olduğunu,*

• *Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğünden İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğüne gelen yazının resmi usullere göre "alt düzeyde bir kod" la gelmiş olduğunu, bu yazıda kullanılan kodun, yazının çok önemli olmadığını göstermekte olduğunu, o kodda gelen bir yazının İl Emniyet Müdürüne veya valiye kadar çıkmayacağını, Firat Dink'in korunmasına yönelik bir talebin de olmadığını, esasen burada bir eksikliğin olduğunu,*

• Agos Gazetesinin genel devriye ile korunmakta olduğunu, Trabzon Emniyet Müdürlüğü istihbarat şube müdürlüğünden gelen yazıdaki "ses getirecek eylem" kelimesinin yanlış anlaşılıyor olduğunu, eldeki istihbaratın daha fazla paylaşılmasının gerektiğini, Re'sen koruma verilmesi için operasyonel bir emrin olmadığını, kendiliklerinden de bir değerlendirme yapmadıklarını, Koruma Hizmetleri Yönetmeliğinin ilgili maddelerine göre MİT in ve diğer istihbarat birimlerinin istemleri üzerine koruma verildiğini bu birimlerin de böyle bir istemlerinin olmadığını, Agos Gazetesinin de koruma zafiyetlerinin var olduğunu,, Agos Gazetesinin civarında Mobese kameralarının olmadığını"

şeklinde açıklamalarda bulunduğu görülmüştür.

Yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde, Hrant Dink'in hedef olması ve aleyhine yapılan eylemlerden haberlerinin olması gerektiği ve kendi ifadelerine göre de haberlerinin olduğu, Dink'in birden fazla tehdit edildiği, Agos Gazetesinin sadece genel devriye ile korunmakta olduğu, yargılama sırasında sıkıntılar çekildiği, duruşmalara gelip giderken Dink ve avukatlarına yönelik fizik ve sözlü saldırıların olduğu, yaşamına karşı tehdit'in olduğu teyit edilmesine rağmen korunması için gerekli ve yeterli tedbirlerin alınması için girişimde bulunulmadığı gibi etkili bir önlem de alınmadığı anlaşılmıştır.

Ayrıca Trabzon Emniyet Müdürlüğü'nün yazısı ile de açık ve yakın bir tehdit İstanbul Emniyet Müdürlüğüne iletilmiştir.

Diğer yandan Koruma Hizmetleri Yönetmeliğinin 10. maddesinde;

"Terör ve anarşi ile mücadelede, suçların aydınlatılmasına yardımcı olan itirafçı, tanık ve ihbarcılar ile terör odaklarının açık hedefi haline gelen veya getirilen kişilerle, yakınlarının durumu sebebiyle can güvenliği bulunmayan kişilerin, tehdit altında bulunan yabancı misyon temsilcileri ile diğer yabancı şahıslarla, belirli hizmetlerde bulunan, görevlilerin birinci derecede akrabaları ile çeşitli sebeplerle can güvenliklerinin ciddi ve harici tehdit altında olduğu anlaşılanların, talepleri üzerine korumaya alınabileceği;"

11. maddesinde de;

"Korunmaları istihbari birimlerce talep olunanların, hayatları ciddi biçimde tehdit altında bulunduğu, Milli İstihbarat Teşkilatı ile diğer istihbarat birimleri tarafından tespit edilenlerin ve korunmaları zaruri görülenlerin, bu kuruluşların teklifi üzerine güvenlik birimlerince, talepleri aranmaksızın korumaya alınacakları "

hükme bağlanmıştır.

Bu durumda, Hrant Dink'e, kolluk hizmeti ilkeleri çerçevesinde, şahsi, fiziki ve mekânsal korumanın temin edilmesi gerekmekte iken, söz konusu gerekliliğe aykırı davranıldığı ve korumanın gerçekleştirilmediği anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan; Fatih Cumhuriyet Başsavcılığının başlattığı 2007/8808 sayılı soruşturma dosyasında, İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 27.06.2008 tarih, 2008/184 Esas, 2008/374 karar numarası ile tüm şüpheliler hakkında soruşturma izni verilmemesine dair karar verilmesi ve bu kararın da kesin olmasından dolayı anılan Savcılıkça 4483 Sayılı Kanuna göre soruşturma şartları oluşmadığından şüpheliler hakkında CMK. 172. maddesi gereğince kovuşturma yapılmasına yer olmadığına dair 22.10.2008 tarih ve 2008/9680 sayı ile karar verildiği görülmüştür.

Ancak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince, Hrant Dinkin yaşamına yönelik yakın ve bilinen bir tehdit olmasına ve bu tehditten kamu görevlilerinin bilgisi bulunmasına rağmen yeterli tedbirlerin alınmadığı ve kamu görevlilerinin görevlerini ihmal ettikleri, ayrıca sorumluların cezalandırılması yönünde etkin bir soruşturma ve yargılamanın yapılmadığı yönünde karar verilmiştir.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Yargılamanın Yenilenmesi başlığını taşıyan 311. maddesinin (f) fıkrasında "Ceza hükmünün, İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşmenin veya eki protokollerin ihlali suretiyle verildiğinin ve hükmün bu aykırılığa dayandığının, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kesinleşmiş kararıyla tespit edilmiş olması, Bu hâlde yargılamanın yenilenmesi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararının kesinleştiği tarihten itibaren bir yıl içinde istenebilir." hükmü bulunmaktadır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun Yargılamanın Yenilenmesi başlığını taşıyan 53. Maddesinin 1. fıkrasının (i) bendinde "Hükmün, İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşmenin veya eki protokollerin ihlali suretiyle verildiğinin, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kesinleşmiş kararıyla tespit edilmiş olması."

3. Fıkrasında da "Yargılamanın yenilenmesi süresi, ... , (1) numaralı fıkranın (i) bendinde yazılı sebep için Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararının kesinleştiği tarihten itibaren bir yıl ve diğer sebepler için altmış gündür. Bu süreler, dayanılan sebebin istemde bulunan yönünden gerçekleştiği tarihi izleyen günden başlatılarak hesaplanır."

Hükümleri yer almaktadır.

Ayrıca İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun kanun yararına bozma başlığını taşıyan 51. Maddesinin 1. Fıkrasındaki "Bölge idare mahkemesi kararları ile idare ve vergi mahkemelerince ve Danıştayca ilk derece mahkemesi olarak verilip temyiz incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan kararlardan niteliği bakımından yürürlükteki hukuka aykırı bir sonucu ifade edenler, ilgili bakanlıkların göstereceği lüzum üzerine veya kendiliğinden Başsavcı tarafından kanun yararına temyiz olunabilir." hükmü gereğince de Danıştay Başsavcısı İçişleri Bakanlığının talebi üzerine veya kendiliğinden Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin söz konusu kararını gerekçe göstererek

kanun yararına temyiz yoluna gidebilmektedir. Bu konu ile ilgili kanunda zaman sınırlaması bulunmamaktadır.

Ancak Anayasa Mahkemesinin 27.12.2006 tarih, 2006/163 esas ve 2006/121 sayılı Malatya Bölge İdare Mahkemesinin başvurusu üzerine vermiş olduğu kararda;

- *Hakkında 4483 sayılı Memurlar Ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri uyarınca vali tarafından verilen soruşturma iznine itirazı kişinin itirazı süre yönünden reddedilmiştir. İlgili kişinin, itirazın yasal süresi içerisinde yapıldığı iddiasıyla karar düzeltme talebinde bulunması üzerine, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanusına varan Mahkeme süreye ilişkin söz konusu hükmün iptali için başvurduğu,*

- *İptali istenen yasa maddesinin; 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'un "İtiraz" başlıklı 9. Maddesinin belirtilen "İtirazlar, öncelikle incelenir ve en geç üç ay içinde karara bağlanır. Verilen kararlar kesindir." hükmü olduğu,*

- *Yapılan inceleme sonunda;*

"4483 sayılı Kanun'un 9. maddesinde soruşturma izni verilmesine ilişkin kararlara karşı yetkili merciin niteliğine göre Danıştay 1. Daire ya da Bölge İdare Mahkemesinde itiraz yoluna başvurulabileceği hüküm altına alınmıştır. 2575 sayılı Danıştay Kanunu'nun 1. maddesi Danıştay'ı "yüksek idare mahkemesi, danışma ve inceleme mercii" olarak tanımlamış, 41. maddesinde idari işlere ilişkin idari uyumsuzluklar ve görevlerin 1. Daire ve İdari İşler Kurulunda görüleceği ve 42. maddesinin (k) bendinde memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yargılanmalarına ilişkin mevzuat uyarınca görülecek işlerin Danıştay 1. Dairesince inceleneceği ve karara bağlanacağı öngörülmüştür. 4483 sayılı Kanun'un Danıştay 1. Daire ve Bölge İdare Mahkemesi'ne verdiği itirazı inceleme görevi yargılama faaliyeti kapsamında olmadığından bir dava değil idari bir görevdir. Bu nedenle, Anayasa Mahkemesi'ne mahkemeler tarafından itiraz yoluyla başvurunun koşullarından olan ve Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Yasa'nın 28. maddesinde yer alan "mahkemenin elinde bakmakta olduğu bir dava"nın varlığından söz edilemeyeceğinden başvurunun, yetkisizlik nedeniyle reddi gerekir."

şeklinde hüküm vermiştir.

Buna göre, Bölge İdare Mahkemelerinin 4483 sayılı yasa kapsamında yapılan itirazlara ilişkin verilen kararların Mahkeme kararı olmasına rağmen yargısal faaliyet olarak değerlendirilmediği ve teknik anlamda mahkeme hükmü kabul edilmediği dikkate alındığında bu hükümler için kanun yararına bozma yoluna gidilemeyeceği değerlendirilmektedir.

Ancak, Fatih Cumhuriyet Başsavcılığının, kovuşturmaya yer olmadığına dair verdiği kararlar sonuçlandırdığı 2007/8808 soruşturma sayılı dosyayı AİHM'nin bu kararını yeni den

kapsamında gerekçe göstererek önceden itirazı reddeden Beyoğlu Ağır Ceza Mahkemesi Başkanlığına yeniden başvuruda bulunabileceği düşünülmektedir.

Yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde; -2004 yılının Şubat ayından başlamak üzere, Hrant Dink'e karşı Sydney'de bulunduğu sırada silahlı bir eylem yapılacağına dair ihbar, valilikte Hrant Dink ile vali yardımcısı ve MİT görevlilerinin görüşmesi, Dink hakkında mahkemelere davaların açılması, davaların görüldüğü sırada fiziki ve sözlü saldırıların olması, Dink aleyhine gösteriler yapılması, ermeni cemaatine yönelik tehdit ve saldırılar, bu olayların basında genişçe yer alması, Ermeni patriği Mesrop II'nin İstanbul Valiliğine verdiği dilekçesi, bu dilekçe üzerine İstanbul valiliği ve Emniyet İstihbarat Daire Başkanlığının birimlere gönderdiği yazı, Trabzon'dan İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğüne gönderilen yazı- birlikte değerlendirildiğinde, Hrant Dink'in hedefe alındığı ve hayatının ciddi biçimde tehdit altında olduğu, ilgililerin bu durumu bildiği ve buna bağlı olarak Hrant Dink aleyhine yapılan eylemlerden haberlerinin olması gerektiği ve kendi ifadelerine göre de haberlerinin olduğu, Dink'in birden fazla tehdit edildiği anlaşıldığından, Hrant Dink'in korunması için gerekli ve yeterli tedbirlerin alınmaması ve bu suretle görevin ihmal edilmesinde kusuru bulunan kamu görevlilerinin AİHM kararı da dikkate alınarak soruşturulması gerektiği değerlendirilmektedir.

İDDİA 13 Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü tarafından 17.02.2006 tarih ve 027248 sayı ile İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğüne gönderilen yazı gereğinin yerine getirilmediği hususu.

Bu konu müdeattit defalar İçişleri Bakanlığınca soruşturulmuş, en geniş kapsamlı olarak ise Mülkiye Başmüfettişleri tarafından hazırlanan 11.03.2010 tarih ve 80/19, 103/12 sayılı ön inceleme raporunda ele alınmıştır.

Bu konuda raporda; Cinayetten önce Yasin Hayal ve Osman Hayal'in telefonları ile ilgili olarak teknik çalışma yapıldığı ifade edilmesine rağmen, bu telefonların Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı bilgisayar kayıtlarına göre İstanbul Emniyet personeline belirtilen tarihlerde sorgulanmadığı, Polis Memurları Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan'ın İstanbul ili Ümraniye ilçesi Sarıgazi semtinde Osman Hayal'in adresinde cinayetten önce araştırma yapmadıkları, buna mukabil cinayetten sonra geçmiş tarihli 24.02.2006 tarihli Personel Tahkikat Raporunu düzenledikleri yönünde kuvvetli şüpheler ve deliller ortaya konulmuştur.

İstanbul İstihbarat Şubesi C Büro C 2 Masa 1 Amiri Komiser Volkan ALTUNBULAK 19.07.2007, 20.07.2007 ve 29.03.2007 tarihlerinde Mülkiye Başmüfettişi Şükrü Yıldız 22.04.2008 tarihinde Başbakanlık Müfettişlerine verdiği ifadelerinde özet olarak;

"Trabzon Emniyet Müdürlüğü'nün 17.02.2006 Tarih-27248 sayılı yazısı Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler, Şube Müdür Yardımcısı Bülent KÖKSAL, C Büro Amiri İbrahim PALA, C 2 Kısım Amiri İbrahim Şevki ELDİVAN'ın havalesiyle 18 veya 19 Şubat 2006 tarihinde kendisine geldiğini, gelen evrakta Yasin Hayal'in kullandığı söylenen 0538 7193181 numaralı telefonun görüşme detaylarını incelediğini, 2006 yılı Şubat ayı görüşmelerinin içerisinde Yasin Hayal'in abisi Osman Hayal adına 0538 2044104 numaralı ve Triloğlu Ekmek Fırını Sarıgazi Eski Ankara Caddesi No:14 İstanbul adresine kayıtlı numarayla irtibatlı olduğunu tespit ettiğini, bu telefonun detay sorgulamasında 2006 Ocak ve Şubat ayı itibarıyla İstanbul'da kullanılmadığını fakat Trabzon ilinde kullanıldığını gördüğünü, bunun üzerine Trabzon'da görevli Özkan MUMCU ile telefon görüşmesi yaptığını, Yaptığı bu teknik çalışmasını daha sonraki çalışmalarında istifade etmek maksadıyla "Yasin Hayal enson.xls" excel dosyası altında 20.02.2006 tarihinde bilgisayarına kaydettiğini, bu çalışmanın ardından İstihbarat şubesinde çalışan Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan'ı görevlendirerek tespit ettiği adreste Osman Hayal'in bulunup bulunmadığına yönelik olarak tahkikat çalışması yapılmasını istediğini, ekibin yaptığı tahkikat çalışmasında telefonun kayıtlı olduğu adreste boş bir dükkanın bulunduğunu, adrese bir km. uzaklıkta Tüylüoğlu ekmek fırınının bulunmuş olduğunu, istihbari tekniklerle yaptıkları araştırmada halihazırda Tüylüoğlu ekmek fırınında Osman Hayal'in çalışmadığını tespit ettiklerini ve bunu 24.02.2006 tarihinde tutanak haline getirdiklerini, bunun üzerine kısım amiri İbrahim Şevki ELDİVAN ile bu çalışmaları ve tespitini paylaştığını, Kısım amirimin talimatı ile Trabzon İstihbarat Şube'de görevli komiser yardımcısı Özkan MUMCU'yu arayarak teknik ve tahkikat çalışmaları sonucu oluşan tespitleri aktardığını, **(Başbakanlık müfettişlerine bu şekilde beyanda bulunmasına rağmen, Şükrü Yıldız tarafından alınan ek ifadesinde (EK:51), Özkan MUMCU ile tahkikat yapılmadan önce telefon sorgusundan hemen sonra konuştuğunu beyan ettiği, tahkikat sonucu elde edilen bilgileri paylaşmadığını ifade ettiği görülmüştür.)** Bu sürecin devamında 17.02.2006 tarihli yazıda bahsi geçen konuyla ilgili olarak kendisine başkaca bir bilgi gelmediğini "

beyan etmiştir.

Mülkiye Başmüfettişleri Mustafa ÜÇKUYU ve Mehmet CANOĞLU tarafından resmi bilirkişi olarak görevlendirilen Yıldız Teknik Üniversitesi Enformatik Bölümü Başkanı Yrd. Doç. Dr. Abdullah BAL ile Emniyet Genel Müdürlüğü Bilgi İşlem Daire Başkanlığı İletişim Şubesinde görevli Adli Bilişim Uzmanı, Elektronik Mühendisi ve Komiser Şahin BUYRUKBİLEN'in hazırladığı 16.06.2009 tarihli BİLİRKİŞİ raporunda; "Volkan ALTUNBULAK, Yasin Hayal'in kullandığı söylenen 0538 7193181 numaralı telefonun görüşme kaydını DARA sisteminden sorguladığını beyan etmişse de, bilirkişi raporuna göre LOG kayıtlarının incelenmesinde İstanbul'dan bu telefonun sorgulanmadığı, İstanbul İstihbarat Şubesi personeli tarafından 0538 7193181 nolu telefon ile ilgili olarak 260224 sicil sayılı personel tarafından 19.01.2009 tarihinde yapılan sorgulamada telefonun İstanbul'da kullanılmadığı tespit edilmiştir."

15:59:16'dan başlayarak saat 16:02:54'e kadar, 260238 sicil sayılı personel tarafından yapılan 3 sorgu da dahil 301 (Telefondan IMEI bulma), 107 ve 108 sorgu tiplerinde toplam 14 sorgunun yapıldığı" belirlenmiştir.

IDP sisteminden Yasin Hayal ile ilgili olarak, 254944 sicil sayılı Volkan ALTUNBULAK tarafından 17.02.2006 günü saat 10:17:11 ile 10:37:19 arasında 5 sorgu yapıldığı görülmüştür. Her ne kadar bu sorgular tarih itibariyle Trabzon Emniyet Müdürlüğü'nden gelen ve Yasin Hayal ile ilgili istihbari bilgi içeren 200661027248 sayılı evrakın tarihi ile örtüşse de, saat anlamında bakıldığında, yazının İstanbul İstihbarat Şubesine ulaşmasından (17:49) önce yapıldığı anlaşılmıştır. Bu durumun, yazıyı göndermeden önce Trabzon İstihbarat Şube Müdürü Engin Dinç'in İstanbul İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler'i aradığı ve yazı ile ilgili bilgi verdiği beyanını doğruladığı, söz konusu sorguların verilen bu şifahi bilgi üzerine yapıldığı değerlendirilmektedir.

Diğer yandan, Volkan ALTUNBULAK 19.07.2007 günlü ifadesinde, Osman Hayal'in ikametini ve işyerini tespit etmek amacıyla 0 538 204 41 04 numaralı telefonun teknik sorgularını derinleştirdiğini, 2006 yılı Ocak ve Şubat aylarında bu telefonun İstanbul ilinde hiç kullanılmadığını, Trabzon ilinde kullanıldığını gördüğünü beyan etmiştir. Buradaki teknik sorgulamanın ne anlama geldiği bilinmemektedir.

Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı DARA sistemi log kayıtları dökümlerinden aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir.

Yasin Hayal'e ait 0-538-7193181 nolu telefonun;

- Cinayet öncesinde İstanbul'dan hiç sorgulanmadığı,
- Cinayet öncesinde 2 ayrı tarihte (13.09.2006 ve 25.09.2006) merkez (C) şubesinden, 3 ayrı tarihte de (26.09.2006, 03.10.2006 ve 28.11.2006) Trabzon'dan sorgulandığı, Trabzon'dan yapılan 3 sorgulamayı da Mehmet Ayhan'ın yaptığı,
- Cinayetten sonra ilk sorgunun 19.01.2007 günü saat 15:01'de Trabzon'dan yapıldığı, daha sonra saat 15:09'da Merkez (C) şubesinden, saat 15:59'da da İstanbul'dan sorgulandığı,
- Daha sonraki saatlerde ve tarihlerde Merkez, Trabzon, İstanbul, Ankara başta olmak üzere Malatya, Eskişehir, Kocaeli, Samsun illeri dâhil çok sayıda sorgulama yapıldığı,
- Volkan Altunbulak'ın kendi şifresi ile cinayet öncesinde ve sonrasında Yasin Hayal'in telefonunu hiç sorgulamadığı, ancak İstanbul'daki diğer istihbarat personeline cinayet sonrasında çok sayıda sorgulama yapıldığı,

Osman Hayal'e ait 0-538-2044104 nolu telefonun;

-Cinayet öncesinde herhangi bir birim tarafından hiç sorgulanmadığı,

-Cinayet sonrasında ilk sorgunun 20.01.2007 günü saat 22:42'de Ali Loğolu adlı görevli tarafından **Malatya'dan** yapıldığı, adı geçen görevlinin önce saat 22:38'de Yasin Hayal'i sorguladığı,

-Cinayet sonrasında İstanbul'dan ilk sorgunun 23.01.2007 tarihinde saat 16:33'de Erhan Evren adlı görevli tarafından yapıldığı, 25.01.2007, 28.01.2007, 31.01.2007, 01.02.2007, 09.02.2007, 11.02.2007, 16.02.2007, 07.03.2007, 18.07.2007 tarihlerinde de muhtelif görevlilerce çeşitli saatlerde İstanbul'dan çok sayıda sorgulama yapıldığı,

-Cinayet sonrasında Malatya ve İstanbul dışında başka birimlerce herhangi bir sorgulama yapılmadığı,

-İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Gülerin 01.02.2007 günü saat 18:12'de, Komiser Volkan Altunbulak'ın da 01.02.2007 günü saat 21:29 ve 21:30'da sorgulama yaptığı, yine Komiser Volkan Altunbulak'ın 18.07.2007 günü saat 16:28 ile saat 18:07 arasında 6 sorgulama daha yaptığı

görülmüştür.

Volkan ALTUNBULAK'ın Osman Hayal'in kullandığı telefon numarasına ulaştığında bu numarayı da DARA sisteminden sorgulanması gerekirdi, ancak bu sorgulamanın yapıldığına dair ne kendi ifadesinde ne de LOG kayıtlarında bilgi bulunmamaktadır,

Kaldı ki Osman Hayal ismi o dönemde İDP sisteminden de sorgulanmamıştır.

İstanbul İstihbarat personeline ilk İDP sorgusu 22 Ocak 2007 tarihinde 257049 sicil sayılı Zekai GENÇ tarafından yapılan şahıs sorgusudur. Bu sorgunun akabinde şahıs/shahıs detay sorgusu ve evrak ekleme işlemlerini içeren toplam 12 işlem 26.02.2007 günü 258247 sicil sayılı Tamer GÜNGÖR tarafından yapılan evrak ekleme işlemi ile son bulduğu belirlenmiştir. Volkan ALTUNBULAK tarafından ise 09.04.2008 tarihinde bir şahıs sorgusu yapılmıştır.

Öte yandan, İstanbul emniyet personeli ısrarla LOG kayıtlarının doğruyu göstermediğine dair iddialar ileri sürmektedir.

Nitekim hakkında ön inceleme yapılan İstanbul İl Emniyet (Eski) İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler'in Mülkiye Müfettişlerine verdiği bila tarihli yazılı ifadesinde;

"...Bu numaraları ilgili ve görevli komiser sorguladığını beyan etmektedir. Bu husus benim bizzat yapmam gereken bir iş değildir. Numara sorgulamasının yapıldığı, (yazıda bahsedilen ve İstanbul'da olduğu söylenen kişinin telefonunun yapılan incelemesinde) telefonu kullandığını"

Trabzon'da olduğuna dair bilgi vermek amacıyla Trabzon Emniyeti İstihbarat Şube Müdürlüğü ile yapılan telefon görüşmesi dolayısıyla da sabittir. Trabzon'daki muhatap bu görüşmeyi doğrulamış olduğuna göre, sorgulama yapılmadan bu tür bir görüşme olamayacağı gerçeği yeterli kanıttır. İstihbarat Daire Başkanlığından çelişkili bilgiler verilmektedir.

Aynı zamanda bu soruşturmanın muhatabı olmaları gerekmesinden ötürü verileri ayrıca denetlenmeyi gerektirmektedir. Nitekim daha önceki soruşturmada müfettişe gönderilen İstihbarat Daire Başkanı imzalı teknik detay çalışması LOG kaydı isimli tutanak 6.3.2008 tarihli ve 54324 sayılı yazıda cinayetten sonra yüzlerce kez yapılmış numara sorgulamasını kaydetmediği anlaşılmaktadır. Çünkü bu yazıda bu numara sanki ilk olarak 1.2.2007 saat 21.29 ve 21.30 da yapılmış olarak gösterilmekte, bu tarihten sonra 18.7.2007 de tekrar yapılmış gibi raporlamaktadır. Hâlbuki cinayetten sonra bu tarihlerden önce, bu tarihler arasında defalarca yapılmış sorgulama bulunmaktadır. Bu kaydın gerçeği yansıtmadığının bir diğer şahidi, önceki soruşturmayı yapan müfettiştir. Benim ifademi alan 1.2.2007 tarihinde saat 18.00 ifademi almadan önce, bu numara sorgulaması müfettişin huzurunda yapılmış, nasıl yapıldığı gösterilmiştir. Bu kayıta yer almamaktadır. Dolayısıyla bizzat müfettiş Şükrü Yıldız'ın huzurunda yapılmış sorgulamanın yer almyor olması, bu kayıtların çelişkili ve gerçeği yansıtmayan nitelikte olduğunu göstermektedir. Zaten Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığının 02.12.2008 Tarihli Malum raporunda; "Başbakanlık Müfettişlerinin 14.11.2008 tarihli, 13/08-155 sayılı yazılarında; İstihbarat Dairesi Başkanlığının çalışma sisteminin deşifre edilmemesi amacıyla işleyişinin raporlarına yansıtılmadığı, işlemlerin elektronik ortamda gerçekleştiği, bu bilgilerin teknik açıdan sağlıklı olup olmadığının kesin olarak ortaya konulmasının mümkün olmadığı, raporlarında İstihbarat Daire Başkanlığı ve ilgili merkez C Şubesi Müdürlüğü görevini yürütmüş olan şahısların isimleri belirtilerek ön inceleme yapılması kanaatine varıldığı, ancak daha ayrıntılı bir inceleme ile sorumlulukları tespit edilecek diğer şahısların da ön inceleme kapsamına dahil edilmesi gerektiği belirtilmiştir." denilmektedir. Ayrıca 19.05.2008 tarih ve 34-2 1862 sayılı araştırma raporunda da; İstihbarat Daire Başkanlığının LOG kayıtlarıyla ilgili raporun Müfettişi yanılttığı vurgulanmakta ve bunu yapanlar hakkında kanuni gereğinin yapılması istenmekte iken nasıl oluyor da İstanbul İstihbarat Şubesindeki görevliler güvenilirliği şüpheli hatta sağlıksız görülen ve yetkilisi de bu soruşturmanın muhatabı olan bir kayıt sisteminin tuttuğu iddia edilen kayıtlarla sanki delilmiş gibi kabul edilerek itham ediliyor..."

dediği görülmüştür. Özetlemek gerekirse Ahmet İlhan Güler, 01.02.2007 günü saat 18.00'de Mülkiye Başmüfettiş Şükrü Yıldız tarafından ifadesi alınmadan önce sorgulamayı nasıl yaptıklarını bizzat Şükrü Yıldız'a gösterdiklerini, buna karşın İstihbarat Daire Başkanı imzalı 6.3.2008 tarihli ve 54324 sayılı yazıda cinayetten sonra yüzlerce kez yapılmış numara sorgulamasını kaydetmediğini, bu yazıda Osman Hayal tarafından kullanılan

numarasının sanki ilk olarak 01.02.2007 saat 21.29 ve 21.30 da sorgulaması yapılmış olarak gösterildiğini ve bu tarihten sonra 18.7.2007 de tekrar yapılmış gibi raporlandığını, Şükrü Yıldız'ın huzurunda yaptıkları sorgunun dahi gözükmediğini iddia ederek LOG kayıtlarının gerçeği yansıtmadığını ifade etmiştir.

Oysa, Ahmet İlhan Güler'in bahsettiği EGM İstihbarat Daire Başkanlığının 06.03.2008 tarih ve 54324 sayılı yazısının ekindeki tutanakta Osman Hayal tarafından kullanılan 538 2044104 numaralı telefona ait sorgu LOG kayıtlarından sadece Komiser Volkan ALTINBULAK tarafından yapılan sorgulara yer verildiği görülmektedir. Dolayısıyla Ahmet İlhan Güler LOG kayıtlarında diğer personel tarafından yapılan sorguları bu tutanakta göremediği için LOG kayıtlarının gerçeği yansıtmadığını ifade etmektedir.

Hâlbuki Mülkiye Başmüfettişleri Mustafa ÜÇKUYU ve Mehmet CANOĞLU tarafından görevlendirilen Yıldız Teknik Üniversitesi Enformatik Bölümü Başkanı Yrd. Doç. Dr. Abdullah BAL ile Emniyet Genel Müdürlüğü Bilgi İşlem Daire Başkanlığı İletişim Şubesinde görevli Adli Bilişim Uzmanı, Elektronik Mühendisi ve Komiser Şahin BUYRUKBİLEN' in hazırladığı 16.06.2009 tarihli BİLİRKİŞİ RAPORU' nun ekinde yer alan belgelerin (LOG Kayıtlarının) incelenmesi neticesinde; Osman Hayal tarafından kullanılan 5382044104 numaralı telefonun 20.01.2007 tarihi ile 18.07.2007 tarihleri arasında 117 defa sorgulandığı, 01.02.2007 tarihinde ise saat 11:42:54'te 265800 sicil numaralı, 18:12:15'te 88467 sicil numaralı, 21:29:39 ve 21:30:07'de 254944 sicil numaralı personeller tarafından 4 defa sorgulandığı gözükmektedir.

Dolayısıyla Ahmet İlhan Güler'in bahsettiği 01.02.2007 tarihinde saat 18:00'e yakın saatte "saat 18:12:15'te" 88467 sicil numaralı personel (Ahmet İlhan Güler) tarafından yapıldığı iddia edilen sorgulama log kayıtlarında yer almaktadır.

Buna göre, Ahmet İlhan Güler'in Mülkiye Başmüfettişleri Mustafa ÜÇKUYU ve Mehmet CANOĞLU'na verdiği yazılı ifadesinde yer alan log kayıtlarının tüm sorgulamaların yer almadığı iddiası, adı geçen Müfettişlerin görevlendirdiği Bilirkişilerin hazırladığı raporun ekinde yer alan LOG kayıtlarıyla aydınlığa kavuşmakta ve iddianın gerçeği yansıtmadığı anlaşılmaktadır.

Yine Volkan Altunbulak Mülkiye Müfettişlerine verdiği 02.07.2009 tarihli beyanında; *"Bunlara ek olarak ilk defa sorguladığım söylenen 01.02.2007 tarihinde bile DARA programının müsaade etmediği, fakat benim elde ettiğim bilgiye dair bir hususa vurgu yapmak istiyorum. Şöyle ki; Telefon numaraları ile ilgili aylara ait en çok sorgu menüsünden o aydaki telefonun görüşme yaptığı numaralar ve görüşme sıklıkları elde edilirdi. Sorgulama yapılan tarihteki bulunan ayın gününde elde edilecek sıklık bilgisi daha sonra bir başka tarihte elde edilemeyecek şekilde idi. Yani 20.02.2006 tarihinde Yasin Hayal 'e ait 538 7193181 numaralı telefonun görüştüğü diğer kişilerin görüşme sıklıkları bilgisi o günden sonra bir daha kesinlikle elde edilemezdi"*

01.02.2007 tarihinde Yasin Hayal'e ait 538 7193181 numaralı telefonun 01.02.2006 ile 20.02.2006 tarihleri arasındaki görüşme sıklığı bilgisine ulaşmak mümkün değildir. O tarihte yapılan sorgulamada Şubat 2006 ya ait bütün sıklık bilgileri elde edilebilir. Oysa benim kaydetmiş olduğumu söylediğim Yasin Hayal enson.xls dosyası içerisinde Ocak ayının tamamı Şubat ayının yirmisine kadar olan zamanın sıklık bilgileri bulunmaktadır." şeklinde bir iddia daha ileri sürmüştür.

Konuyla ilgili olarak ilgili birimlerle yapılan görüşmelerde, 01.02.2006-20.02.2006 tarihleri arasındaki görüşme sıklığı bilgilerinin, 20.02.2006 tarihinde veya 01.02.2007 tarihinde yapılan taramada aynı olmayabileceği, bu durumun GSM operatörlerinin abonelerin görüşme bilgilerini baz istasyonlarından 2-3 güne kadar sarkabilen aralıklarla toplanması ve istihbarat birimine belirli aralıklarla ve toplu olarak veri kümesi halinde aktarmasından kaynaklandığı anlaşılmıştır.

Bir başka anlatımla, Yasin Hayal'in 01.02.2006-20.02.2006 tarihi arasındaki görüşme sıklığı bilgisinin, 20.02.2006 tarihinde taranması halinde 18-19 ve 20.02.2006 tarihlerinde bir görüşme varsa bu görüşmelerden GSM operatörlerince aktarılamayan bazılarını kapsamayabileceği, daha sonraki tarihlerde örneğin 01.02.2007 tarihinde yapılacak taramada ise tüm görüşmeleri kapsayacağı anlaşılmaktadır.

Buna göre Volkan Altunbulak'ın taramasında tüm görüşmelerin yer alması halinde bu taramanın 20.02.2006 tarihinde yapılmadığı yönündeki şüpheler artacaktır. Ancak Yasin Hayal'in 18-19-20 Şubat 2006 tarihlerinde hiç görüşme yapmamış olması halinde her iki taramada da aynı bilgiler yer alacağından her iki iddia için de bir anlamı olmayacaktır.

Yasin Hayal'in görüşmelerine ilişkin kayıtlar, mahkeme dosyalarında yer almadığından bu konuda bir araştırma yapılamamıştır.

Diğer yandan, Kurul üyemizce kendi bilgisayarının tarihi 20.02.2006 olarak değiştirilip, yeni bir XLS uzantılı Excel dosyası oluşturulmuş, daha sonra bilgisayarın tarihi yeniden düzeltilmiştir. Daha sonra oluşturulan Excel dosyasının oluşturulma tarihine bakıldığında 20.02.2006 olduğu görülmüştür. Buna göre 2011 yılında 2006 tarihli bir Excel dosyasının oluşturulabileceği anlaşılmıştır.

Bilirkişilerce yapılan çalışmalarda İstihbarat Daire Başkanlığı log kayıtlarında bir silinme olduğuna dair herhangi bir tespit de yapılmamıştır.

Ayrıca, İstihbarat Daire Başkanlığının kendisine bağlı bir şubenin yaptığı bir işlemi silerek, kendi birim ve personelini suçlu duruma düşürmek için bir sebebi de bulunmamaktadır.

Bu nedenlerle, Volkan Altunbulak'ın cinayetten önce Yasin Hayal'in veya Osman Hayal'in telefon kayıtlarını Dara sisteminden taradığına ilişkin beyanlarının ve Excel belgesinin şüpheli olduğu yönündeki İçişleri Bakanlığı Mülkiye Müfettişlerinin tespit ve bulgularının AİHM'sinin Dink/Türkiye kararı çerçevesinde yargısal sürece taşınması gerektiği düşünülmektedir.

Polis memurlarının mahallinde araştırma yapıp yapmadıkların ilişkin olarak;

Volkan ALTUNBULAK'ın ifadesine ek olarak, Bahadır TEKİN yazılı ifadesinde, "24.02.2006 tarihinde Masa Amirimiz Yasin Hayal'in ağabeyi Osman Hayal adına İlimiz Ümraniye İlçesi Sarıgazi Beldesi Eski Ankara Caddesi Tilroğlu Ekmek Fabrikası adresine kayıtlı 538-2044104 numaralı telefonun bulunduğunu belirterek, söz konusu adresin tahkikatını yapmak suretiyle Osman Hayal'i tespit etmeye çalışmamız talimatını verdi. Konu ile ilgili olarak ekip arkadaşım ile birlikte yapmış olduğum çalışmalarda; Söz konusu telefonun kayıtlı olduğu adreste inşaat malzemeleri satan bir işyerinin faaliyet gösterdiğini, bu adreste daha önceki zamanlarda da herhangi bir ekmek fırınının faaliyet göstermediğini, Eski Ankara Caddesi üzerinde yapılan araştırmada Tilroğlu isimli bir ekmek fırınının bulunmadığını söz konusu cadde üzerinde telefonun kayıtlı olduğu adresin 1-1,5 km kadar uzağında Tüylüoğlu ve Demircioğlu isimli iki farklı ekmek fırınının faaliyet gösterdiğini tespit ettik. Bu fırınlara, ihtiyaç olduğu her tahkikatta kullanmış olduğumuz ve İstihbarat camiasında teamül haline gelmiş olan metot ve teknikleri kullanarak Osman Hayal ile görüşmek istediğimizi söyledik. Her iki fırından da "Osman isminde bir kişinin fırında çalışmadığı" şeklinde cevap aldık. Tahkikat sonrası şubeye gelerek masa amirimiz Volkan ALTUNBULAK ile yapmış olduğum görüşmede kendisine yukarıdaki bilgileri ileterek Osman Hayal'in bulunmadığını belirttim. Masa AMİRİMDE BUNU RAPOR HALİNE GETİRMEMİZİ İSTEDİ. Bunun üzerine ekip arkadaşım Özcan Özkan ile birlikte aynı gün elde ettiğimiz bu bilgileri İSTİHBARAT ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜNE HİTABEN TAHKİKAT RAPORU düzenledik. Konu ile ilgili başkaca bir çalışma yapmadık." şeklinde beyanda bulunmuşlardır.

Ancak; Mülkiye Başmüfettişi Mehmet Ali ÖZKILIÇ tarafından Osman Hayal'in İstanbul'da verilen adresi üzerinde yapılan araştırmada, Osman Hayal'in Tüylüoğlu ekmek fırınında (Eski Ankara caddesi No:108/A Sarıgazi-Ümraniye adresinde) 2004 yılının 9. ayında çalışmaya başladığı, 2005 yılının 11. ayından sonra haber vermeden işten ayrıldığı, fırının ücret defteri üzerinde yapılan incelemede tespit edilmiştir.

Dolayısı ile polis memurlarınca edinilen Osman Hayal'in söz konusu fırında çalışmadığı yönündeki tahkikat bilgisinin doğru olmadığı anlaşılmaktadır.

Ayrıca Mülkiye Müfettişlerince düzenlenen raporda yer alan;

-“Polis Memurları Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan’ın İstanbul ilinin Anadolu yakasında ikamet ettikleri, dolayısıyla, 24.02.2006 günü hem Tahkikat çalışması yaptıklarını iddia ettikleri Ümraniye-Sarıgazi, Takip/Tarassut çalışması yaptıklarını iddia ettikleri Fatih ile ikametleri dikkate alındığında, yerler arasında oldukça uzak bir mesafe olduğu, çok kısa bir süre içinde Sarıgazi’ye gidip sağlıklı bir Tahkikat yapmaları olasılığının oldukça düşük olduğu, böylece İstanbul Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğünde görevli Polis Memurları Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan’ın 24.02.2006 tarihinde İstanbul ili Ümraniye ilçesi Sarıgazi semtinde, Yasin Hayal’in abisi Osman Hayal’in çalıştığı fırını tespitiye yönelik araştırma yaptıkları ve bu çalışmaya ilişkin 24.02.2006 tarihli Tahkikat Raporunu düzenleyip imza altına almaları, aynı iki polis memurunun yine 24.02.2006 tarihinde sabah saat 09.30’dan gece yarısı saat 01.00’e kadar İstanbul ili Fatih ilçesinde Takip/Tarassut işiyle görevli oldukları ve bu çalışmaya katıldıklarına dair düzenlenen 24.02.2006 tarihli Takip/Tarassut Raporu’nu imzalamaları hayatın olağan akışına uygun düşmediğinden, Polis Memurları Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan’ın İstanbul ili Ümraniye ilçesi Sarıgazi semtinde araştırma yaptıklarına dair bir veri bulunmadığından, 24.02.2006 tarihli Tahkikat Raporunu cinayet sonrası gerçeğe aykırı olarak düzenledikleri,

- Tahkikat Raporunun hiyerarşik olarak sırayla paraflanmasına rağmen ara kademedeki bir amir olan Başkomiser İbrahim Şevki ELDİVAN’ın herhangi resmi bir mazereti de olmadığı halde bu raporu paraflamadığı; çünkü Başkomiser İbrahim Şevki ELDİVAN, 03.8.2006 tarihinde lisansüstü eğitim için yurtdışına gittiği ve halen yurtdışında olduğu; dolayısıyla, “Eğer, söz konusu olan “Personel/Tahkikat Raporu, 24.02.2006 tarihinde hazırlanmış olsa idi, o gün itibarıyla görev başında olan Başkomiser İbrahim Şevki ELDİVAN, o raporu paraflayacaktı, “Personel/Tahkikat Raporu’nun cinayet sonrasında hazırlandığı, İbrahim Şevki ELDİVAN o tarihte yurtdışında olduğu için İbrahim Şevki ELDİVAN raporu paraflayamadı” kuşkusuna ve de belgenin sonradan oluşturulduğu iddiasına dayanak teşkil ettiği,

- 01.11.2005 - 31.12.2006 tarihleri arasında (K) Fadil ERKİN tarafından hazırlanan (66) adet Personel/Tahkikat Raporunun (65)’i İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü tarafından kullanılan VADİ programına kaydedildiği halde sadece 24.02.2006 tarihli Personel/Tahkikat Raporunun kaydedilmediği,

- 01.11.2005-31.12.2006 tarihleri arasında (K) Fadil ERKİN tarafından hazırlanan (66) adet Personel/Tahkikat Raporunun (65)’inde hiçbir paraf veya not yok iken sadece 24.02.2006 tarihli Personel/Tahkikat Raporu’nun hem paraflandığı hem de üzerine not düşüldüğü,

- Raporun üzerine sırasıyla önce Komiser Volkan ALTUNBULAK’ın, sonra Emniyet Amiri İbrahim PALA’nın paraf atarak “Osman Hayal’in yerini tespit etmeye çalışalım, Yasin’in gelişi ile ilgili duyarlı olalım” şeklinde emirvari bir not düştüğü, daha sonra da Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler’in parafladığı,

- 01.11.2005-31.12.2006 tarihleri arasında çoğu tahkikata Bahadır TEKİN (K/Fadıl ERKİN), Özcan Özkan (K/Yusuf KARTAL) ve Kahraman KÜLLÜCEK (K/Yusuf KESEN) ekip halinde katılırken, 24.02.2006 tarihli Personel/Tahkikat çalışmasına izinli veya raporlu olmadığı halde Kahraman KÜLLÜCEK (K/Yusuf KESEN) katılmadığı,

- İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlilerinin Osman Hayal'e ilişkin tahkikat yaptıklarını iddia ettikleri gün olan 24.02.2006 gününe ilişkin olarak düzenledikleri yazının altında K/Fadıl Erkin, K/Yusuf Kartal isimli görevlilerin imzası bulunmakta, ancak bu belgenin diğer "Tahkikat Rapor"larına benzemediği, format olarak diğerlerinden açıkça farklı olduğu, belgenin "İstihbarat Şube Müdürlüğüne" ibaresi ile başladığı ve bir metin belgesi olarak yazıldığı, Oysa diğer "Tahkikat Raporları"nın tablo içeren belgeler şeklinde hazırlandığı"

tespit ve değerlendirmeleri çerçevesinde söz konusu tahkikat raporunun cinayetten sonra hazırlandığı yönünde kuvvetler şüpheler bulunduğu anlaşılmaktadır.

Kurulumuzca da, Polis memurlarının aynı zaman diliminde Fatih Postanesi önünde takip/tarassut çalışmasına katılmaları ve Ümraniye'deki Osman Hayal'e ait adreste araştırma yapmaları İstanbul şartlarında mümkün olmadığı yönündeki görüşe iştirak edilmektedir.

Ancak, ön inceleme raporlarında belirtilen hususların dışında:

• Polis memurları Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan'ın kullandıkları cep telefonlarının 24.02.2006 tarihinde hangi baz istasyonlarından sinyal verdiğinin incelenerek Sarıgazi Semtine gidip gitmediklerinin kolayca tespit edilebileceği.

• Trabzon'dan gelen yazının üzerindeki paraf, yazı ve imzaların, takip/tarassut raporu ile personel/takip raporundaki imza ve yazı mürekkeplerinin ve polis memurlarının ajandalarındaki ilgili sayfada yaptıkları işleri yazdıkları kısımdaki yazıların mürekkeplerinin incelemenden geçirilerek, yazıların farklı zamanlarda yazılıp yazılmadığı, döküm alınan yazıcıların belirtilen tarihlerde şubede kullanılıp kullanılmadığı, yazı, imza ve parafın sonradan eklenip eklenmediğinin araştırılabileceği.

Değerlendirilmektedir.

Öte taraftan daha önce Mülkiye Başmüfettişi Şükrü Yıldız tarafından yapılan ön incelemeler sırasında görevlendirilen bilirkişilerin (4.Sınıf Emniyet Müdürleri Yunus YAZAR ve Lokman KIRCILI ile 1.Sınıf Emniyet Müdürleri Durmuş DEMİRBAŞ ve Levent YARIMEL), "Komiser ALTUNBULAK'ın istihbarat sistemlerinde yaptığını iddia ettiği çalışmaları ve Polis Memurları Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan'ın yaptıklarını söyledikleri 24.02.2006 tarihli Tahkikat çalışmasını" gerçekten yapmış oldukları kabulünden yola çıkarak bu yapılanların yeterli olup olmadığı konusunu irdeledikleri ve yapılmış olduğu söylenenleri dahi yetersiz buldukları görülmüştür.

Aynı şekilde konunun uzmanlarından Rize Emniyet Müdürü Şammaz DEMİRTAŞ'ın da Başbakanlık Müfettişlerine verdiği 04.03.2008 tarihli ifadesinde yapılanları yeterli bulmadığı anlaşılmıştır.

Aynı zamanda; İstihbarat Metot ve Tekniklerinin kullanılarak çalışmalar yapıldığı varsayılsa bile, Levent YARIMEL ve Durmuş DEMİRBAŞ'ın hazırladıkları bilirkişi raporunda, "Volkan ALTUNBULAK ifadesindeki telefon numaralarını teknik yönden sorgulamalarını yaptığını, 2006 yılı Ocak ve Şubat aylarında İstanbul ilinde hiç kullanılmadığını, Trabzon ilinde kullandığı bilgilerini, C Büro Amiri Emniyet Amiri İbrahim PALA ile paylaştığını ve Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğü C Büro Amiri Komiser Özkan MUMCU ile telefonla görüşmeye karar verdiklerini, görüştüğünü beyan etmekte ise de teknik sorgulama çalışmalarında elde ettiği bilgileri bir rapor haline getirmediği, elde ettiği bilgileri Trabzon istihbarat Şube Müdürlüğüne resmi yazı yazmadıklarından Emniyet Genel Müdürlüğü istihbarat Daire Başkanlığı Merkez ve Taşra Üniteleri Kuruluş Görev ve Çalışma Yönetmeliğininin 67. maddesinde belirtilen "Taşra İstihbarat birimleri hangi yolla elde edilmiş olursa elde ettikleri haberleri gerektiğinde ilgili birimlere, ancak mutlaka Merkeze usulüne uygun olarak göndermeğe mecburdur." hükmüne aykırı olarak gereğini yapmadıkları, elde edilen teknik sorgulama bilgilerinin rapor haline getirmedikleri, yapılan çalışmalar sonucu elde ettikleri bilgilerin resmi yazı ile ilgililerine bildirmediklerinden; Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler, Şube Müdür Yardımcısı Bülent KÖKSAL, C Büro Amiri Emniyet Amiri İbrahim PALA, Masa Amiri Volkan ALTUNBULAK, Polis Memuru Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan'ın görevlerini ihmal ettiklerini Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğüne 17.02.2006 tarih ve 027248 sayı ile İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğüne gönderilen yazının, il istihbarat birimlerinin kendi aralarındaki yazışmalardan olduğundan ve yazı İstanbul İstihbarat Şube Müdürü değerlendirip bağlı olduğu, İl Emniyet Müdürünü bilgilendirmesi gerekirken bunu yapmadığını" belirtmişlerdir.

Yukarıda açıklananlar ışığında; Trabzon İl Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı yazısının gereği olarak, İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nce yapıldığı iddia edilen Ümraniye-Sarıgazi'deki Tahkikat çalışmasının yapılmadığı ve Polis Memurları Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan'ın Tahkikat Raporu'nu 24.02.2006 tarihinden sonra oluşturdıkları ve yazı gereği yapılması lazım gelen istihbarat gereklerini istenilen ölçüde yerine getirmedikleri yönünde kuvvetli şüpheler ve deliller bulunduğu anlaşılmaktadır.

Bu konu ile ilgili yürütülen idari soruşturma ve ön inceleme süreci ilgili bölümde detaylı olarak anlatılmıştır.

İstanbul Emniyet Müdürlüğü personeli ile ilgili en son görevlendirilen Mülkiye Başmüfettişleri Mustafa ÜÇKUYU ve Mehmet CANOĞLU tarafından düzenlenen 11.03.2010 tarih ve 80/19, 103/12 sayılı Ön İnceleme Raporu'nda; "Trabzon İl Emniyet İstihbarat Şube

Müdürlüğünden gönderilen 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı yazı üzerine İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü'nce yapıldığı iddia edilen çalışmaların gerçekten yapılmadığından dolayı, 24.02.2006 tarihli Personel/Tahkikat Raporu'nu sonradan, gerçeğe aykırı olarak düzenleyen ve imzalayan "Polis Memurları Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan ile Raporun üzerinde imza veya parafı bulunan (Eski) Masa Amiri Komiser Volkan ALTUNBULAK, (Eski) C Büro Amiri Emniyet Amiri İbrahim PALA ve (Eski) Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler hakkında "SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMESİ" gerektiği,

Trabzon'dan gelen yazının gereğini yapmakla yükümlü olan ve "bu yazıyla ilgili olarak istihbarat gereklerini yerine getirmedikleri" anlaşılan İstanbul İl (Eski) Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah, İstihbarattan Sorumlu İstanbul İl (Eski) Emniyet Müdür Yardımcısı Şammaz DEMİRTAŞ, İstanbul Emniyet İstihbarat (Eski) Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler, C Bürodan sorumlu İstihbarat (Eski) Şube Müdür Yardımcısı Bülent KÖKSAL, (Eski) C Büro Amiri Emniyet Amiri İbrahim PALA ve C2 Kısım Amiri Başkomiser İbrahim Şevki ELDİVAN ve C2 Kısım Amirliğinde görevli Komiser Volkan ALTUNBULAK hakkında "SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMESİ" gerektiği" belirtildiği,

bu Ön İnceleme Raporu üzerine İstanbul Valiliğince

• (Eski) Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler'in, 24.02.2006 tarihli Personel/Tahkikat Raporu'nu, kendisinin düzenlemediği, söz konusu raporun üzerinde sadece parafının bulunduğu, İstihbarat Şubesinin çok çeşitli işleri olduğundan, iş yoğunluğu nedeni ile Personel/Tahkikat Raporu' nun takibinin kendisi tarafından yapılmasının mümkün olmadığı anlaşıldığından, hakkında 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanununun 6. maddesi uyarınca "SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMEMESİNE ",

• 24.02.2006 tarihli Personel/Tahkikat Raporu'nu sonradan, gerçeğe aykırı olarak düzenleyen ve imzalayan "Polis Memurları Bahadır TEKİN ve Özcan Özkan ile Raporun üzerinde imza veya parafı bulunan (Eski) Masa Amiri Komiser Volkan ALTUNBULAK, (Eski) C Büro Amiri Emniyet Amiri İbrahim PALA, hakkında, "SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMESİNE",

• Trabzon İl Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı yazısının gereğini yapmakla yükümlü olan ve "bu yazıyla ilgili olarak istihbarat gereklerini yerine getirmedikleri" anlaşılan, (Eski) C Büro Amiri Emniyet Amiri İbrahim PALA ve C2 Kısım Amiri Başkomiser İbrahim Şevki ELDİVAN ve C2 Kısım Amirliğinde görevli Komiser Volkan ALTUNBULAK "SORUŞTURMA İZİNİ VERİLMESİNE",

dair karar verildiği,

Bu karara karşı yapılan itiraz üzerine, İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 2010/806 esas ve 2010/905 sayılı kararında; İstanbul Valiliğinin itiraza konu 12.03.2010 gün ve 2010/905 sayılı kararı verdiği görülmekte ise de, 4483 sayılı yasanın 9/3.maddesi uyarınca bu kararın kesin

hüküm ifade ettiği, bununla birlikte, kesinleşen bu kararın konusunu oluşturan suçlar yönünden yeni delil elde edildiği yönünde bir bulgunun varlığı da ortaya konulmadığı dikkate alındığında, kesinleşen kararın konusunu oluşturan suçlar yönünden yeniden ön inceleme yapıp karar verilmesinin 4483 sayılı yasanın 5/2. maddesine aykırılık teşkil ettiğine” hükmedildiği,

“Celalettin Cerrah, Ahmet İlhan Güler, Bülent KÖKSAL, İbrahim PALA, Volkan ALTUNBULAK, Bahadır TEKİN, Özcan Özkan hakkında ön inceleme yapılması ve soruşturma izni verilmemesi /verilmesi kararı oluşturulması 4483 sayılı Yasa'nın 5/2. maddesine aykırı olduğundan İstanbul Valiliği'nin 12.03.2010 gün ve 2010/7 sayılı kararının bu kişiler yönünden kaldırılmasına, 2008/14 sayılı kararda adı geçmeyen Şammaz DEMİRTAŞ yönünden ise hakkında hazırlık soruşturması yapılmasına yeterli bilgi ve belgenin dosya muhteviyatı itibarıyla mevcut olmadığı anlaşıldığından itirazın reddine, soruşturma izni verilmemesine ilişkin kararın yöntem ve yasaya uygun bulunması nedeniyle onanmasına”

karar verildiği anlaşılmıştır.

Görüldüğü üzere;

İstanbul Bölge İdare mahkemesinin verdiği son karara dayanak oluşturan ön inceleme raporunda, İstanbul İstihbarat Şubede görevlilerin gerçeğe aykırı tahkikat raporu düzenledikleri, kendilerine gelen yazı içeriğine göre istihbarat gereklerini yerine getirmedikleri, elde edilen bilgileri görev gereği ilgili yerlere ve amirlerine bildirmeleri gerekirken bunu yapmadıkları görevlerini ihmal ettikleri, bir kısım deliller ile ortaya konulmasına rağmen, mahkemenin yeniden elde edilen bulguları değerlendirmeye tabi tutmadan daha önce yine kendi mahkemelerince vermiş oldukları kararı gerekçe göstererek **“kesinleşen bu kararın konusunu oluşturan suçlar yönünden yeni delil elde edildiği yönünde bir bulgunun varlığı da ortaya konulmadığı”** şeklinde açıklama yaparak ilgili kamu görevlilerin yargılanmasına izin vermemiştir.

Diğer yandan Bölge idare mahkemelerinin görevinin; kamu görevlileri hakkında verilen soruşturma izinlerinde belirtilen konularda suç işlenip işlenmediğinin tespit edilmesi değil suç işlenip işlenmediğine ilişkin şüphe ve kuşkulu bir durumun bulunup bulunmadığının irdelenmesidir. Yalnızca ilgililer hakkında somut hiçbir delil bulunmaması, iddiaların soyut olması ve eylemi gerçekleştirmediklerinin şüpheye yer bırakmayacak şekilde tespit edilebilmesi durumlarında verilen soruşturma izninin kaldırılması söz konusu olabilecektir.

Bu nedenle, şüpheli bir durumun varlığı ortada ve yeni delil dosyaya eklenmiş iken İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin ilgililer hakkında ceza soruşturması yapılamamasına yol açan söz konusu kararı 4483 sayılı Kanun ile getirilen idari güvence sisteminin amacını aşan bir karar olarak değerlendirilmektedir.

Kaldı ki; AIHM Dink davasında verdiği kararda, Güvenlik Güçlerinin Hrant Dink'in yaşamını korunmadaki ihmallerinden dolayı Trabzon Emniyet Müdürlüğü ve Jandarma Komutanlığı sorumluları ile İstanbul Emniyet Müdürlüğü sorumlularına karşı başlatılan soruşturmanın takipsizlik kararı ile sonlanması; ihmalleri görülen kişileri belirleme ve bu ihmalleri yaptırım altına alma amacıyla etkili bir soruşturma yürütme görevini yükleyen Sözleşmenin 2. maddesi gereklerinin ihlali niteliğinde olduğu..., bu nedenle, Sözleşmenin 2. maddesinin usulü boyutunun da ihlal edildiğine karar vermiştir.

Sonuç olarak, İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğündeki görevliler hakkında da yukarıda değinildiği şekilde ön incelemeler yapılmış, İstanbul Valiliği tarafından bir kısım görevliler hakkında soruşturma izni verilmesi/ verilmemesi şeklinde kararlar verilmiş, yapılan itiraz üzerine de Bölge İdare Mahkemesi tarafından verilen soruşturma izinlerinin kaldırılmasına, soruşturma izni verilmemesi kararına ilişkin de kararın onanmasına dair kararlar verilmiştir.

Fatih Cumhuriyet Başsavcılığının başlattığı 2007/8808 sayılı soruşturma dosyasında, İstanbul Bölge İdare Mahkemesince 27.06.2008 tarih, 2008/184 Esas, 2008/374 karar numarası ile tüm şüpheliler hakkında soruşturma izni verilmemesine dair karar verilmesi ve bu kararın da kesin olmasından dolayı 4483 Sayılı Kanun gereğince soruşturma şartları oluşmadığından şüpheliler hakkında CMK. 172. maddesi gereğince 22.10.2008 tarih ve 2008/9680 sayılı kararı ile kovuşturma yapılmasına yer olmadığına dair karar verilmiştir.

Yukarıdaki açıklamalar ışığında, İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlileri hakkında yapılacak işlemler sonuçlanmış bulunmaktadır.

Ancak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin, Dink kararında etkin yargılamanın yapılmadığını neden göstererek tazminata hükmetmiş olması nedeniyle, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Yargılamanın Yenilenmesi başlığını taşıyan 311. maddesinin (f) fıkrasındaki "Ceza hükmünün, İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşmenin veya eki protokollerin ihlali suretiyle verildiğinin ve hükmün bu aykırılığa dayandığının, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kesinleşmiş kararıyla tespit edilmiş olması, Bu hâlde yargılamanın yenilenmesi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararının kesinleştiği tarihten itibaren bir yıl içinde istenebilir." hükmü çerçevesinde kovuşturmaya yer olmadığına dair verilen kararlara karşı yapılan itiraz üzerine Ağır Ceza Mahkemelerinin vermiş olduğu kararlar için, yargılamanın yenilenmesi yoluna gidilebileceği değerlendirilmektedir.

Ayrıca, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun Yargılamanın Yenilenmesi başlığını taşıyan 53. Maddesinin 1. fıkrasının (1) bendi ile 3. Fıkrasında belirtilen "Hükmün, İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşmenin veya eki protokollerin ihlali suretiyle verildiğinin, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kesinleşmiş kararıyla tespit edilmiş olması."

"Yargılamanın yenilenmesi süresi, ... , (1) numaralı fıkranın (1) bendinde yazılı sebep için Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararının kesinleştiği tarihten itibaren bir yıl ve diğer sebepler için altmış gündür. Bu süreler, dayanılan sebebin istemde bulunan yönünden gerçekleştiği tarihi izleyen günden başlatılarak hesaplanır."

hükmü uyarınca, kamu personeli ile ilgili kararlarla ilgili olarak yargılamanın yenilenmesi talebinde bulunulabileceği, ancak hükümde yer alan sürelerin aşıldığı düşünülmektedir.

Ayrıca, Anayasa Mahkemesince, 27.12.2006 tarih, 2006/163 esas ve 2006/121 sayılı kararda; "4483 sayılı Kanun'un Danıştay 1. Daire ve Bölge İdare Mahkemesi'ne verdiği itirazı inceleme görevi yargılama faaliyeti kapsamında olmadığından bir dava değil idari bir görevdir. Bu nedenle, Anayasa Mahkemesi'ne mahkemeler tarafından itiraz yoluyla başvurunun koşullarından olan ve Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Yasa'nın 28. maddesinde yer alan "mahkemenin elinde bakmakta olduğu bir dava"nın varlığından söz edilemeyeceğinden başvurunun, yetkisizlik nedeniyle reddi gerekir." şeklinde hüküm verilerek, Bölge İdare Mahkemelerinin 4483 sayılı yasa kapsamında yapılan itirazlara ilişkin verdiği kararların Mahkeme kararı olmasına rağmen yargısal faaliyet olarak değerlendirilmediği, teknik anlamda mahkeme hükmü kabul edilmediği anlaşıldığından, yargılamanın yenilenmesi yolunun da tartışmalı olduğu düşünülmektedir.

Yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde; İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğündeki görevlilerin; Trabzon'dan gelen yazı üzerine istihbarat gereklerini yerine getirmedikleri, Osman Hayal'in çalıştığı yerde araştırma yapmadıkları halde yapılmış gibi gerçeğe aykırı tahkikat raporu düzenledikleri, cinayetten önce Yasin Hayal'in veya Osman Hayal'in telefon kayıtlarını Dara sisteminden taradığına ilişkin beyanlarının ve Excel belgesinin şüpheli olduğu yönündeki İçişleri Bakanlığı Mülkiye Müfettişlerinin tespit ve bulgularının, AİHM'sinin Dink/Türkiye kararı çerçevesinde yargısal sürece taşınmasında güçlükler bulunduğu düşünülmektedir.

İDDİA 14- Hrant Dink'in 24 Şubat 2004 tarihinde İstanbul Valiliğine çağrılarak yazdığı yazılardan dolayı tehdit edildiği hususu.

Yapılan araştırma sonucunda iddia ile ilgili olarak özetle;

-Hrant Dink'in cinayetten önce Agos Gazetesinin 6 Şubat 2004 tarihli nüshasında ve daha sonra Hürriyet Gazetesinde yayınlanan "Atatürk'ün manevi kızı Sabiha Gökçen'in yetimhaneden alınmış bir Ermeni kızı olduğu" na ilişkin haberler üzerine Genelkurmay Başkanlığınca bu yayınlar aleyhine, basın özgürlüğünün ve Türk vatandaşları ile kurumların görev sınırlarının da çizildiği çok sert bir açıklama yapıldığı,

-Bu açıklamamın hemen ardından Hrant Dink'in İstanbul Valiliği'ne çağrıldığı ve azınlıklarla ilgili iş ve işlemlerin yürütülmesinden sorumlu Vali Yardımcısı Ergun GÜNGÖR'ün

odasında gerçekleşen ve İstanbul MİT Bölge Müdür Yardımcısı Özel YILMAZ ile MİT görevlisi Handan ÇETİN'in katıldığı bir görüşme yapıldığı,

-Bu görüşmede, Özel YILMAZ 'ın Hrant Dink'e hitaben Agos gazetesinde yayınlanan yazılardan dolayı kendisi hakkında çok sayıda tehdit içeren ihbarlar aldıklarını hatta bu şahıslardan birinin Bursa ilinde tutuklandığını, bu nedenle bundan sonraki yazacağı yazılara dikkat etmesini ve serseri birkaç kişinin kendisine zarar verebileceğini, bu durumu engelleyemeyebileceklerini söylediği

şeklinde gelişmeler yaşandığı tespit edilmiştir. Konu aşağıda daha detaylı olarak ele alınmıştır.

1- Hrant (Fırat) Dink'in 19.01.2007 tarihinde öldürülmesi üzerine; Ankara Barosu Başkanlığı Vekili Av. Kemal VURALDOĞAN tarafından İçişleri Bakanlığı'na 24.01.2007 tarihli şikâyet dilekçesinde;

"Hrant Dink'in AGOS gazetesinde yayınlanan yazılardan dolayı 12 Ocak günü yayınlanan "Neden Hedef Seçildim" başlıklı yazısında yer verdiği şekilde kendisini uyararak İstanbul Vali Yardımcısının odasında tehdit edindiği anlamı çıktığını, Bu konuda kendisine yöneltilen soruları İstanbul Valisi Sayın Muammer Güler, -24 Şubat 2004 tarihinde böyle bir görüşme gerçekleştirilmiştir. Asla bir tehdit, bir uyarı söz konusu değildir. Lütfen zihinlerimizi yoklayalım. Lütfen bu olayları geçmişteki gelişimini de göz ardı etmeyelim, Sabiha Gökçen hanımefendinin aslında Ermeni asıllı olduğu, bununla ilgili bir takım şok iddiaları gazetesinde belirtmesi üzerine bununla ilgili bir takım gazetelerde birçok olumsuz tepkiler, yorumlar meydana gelmiştir. Bu nedenle de Ermeni cemaatine yönelik tehditler yer almıştı. Ve bunların içerisinde de Ermeni Patriği Mutafyan'ı hedef alan tehditler dahi olmuştur. Ve tehditlerin önlenmesi, bu tip koruyucu önlemlerin alınması konusunda Sayın Mutafyan'ın valiliğimize yaptığı müracaat üzerine ve kendisine e-maile gelen tehdit üzerine, bu konu ilgili vali yardımcısı arkadaşım ve adli makamlar nezrinde ve ilgili uzmanlar nezrinde araştırılmıştır. ...Buna benzer tehditlerin ve koruyucu önlemlerin değerlendirildiği bir sırada, emniyetten sorumlu bir arkadaşımız da kendisini davet etmiş ve Sayın Mutafyan'a yönelik baskı ve tehdit konusunda bilgi alışverişinde bulunulmuştur- şeklinde cevaplandığını,

Merhum Dink ve Sayın Valinin açıklamaları beraberce değerlendirildiğinde, Merhum Dink' in Sayın İstanbul Vali Yardımcısı tarafından Valiliğe davet edildiği, valilikteki konuşmada başkalarının da hazır bulunduğu, görüşmenin Merhum Dink tarafından tehdit şeklinde algılandığının anlaşıldığını, Sayın Vali tarafından Sayın Mutafyan'a yönelik baskı ve tehdit konusunda bilgi alışverişinde bulunulduğu ifade edilmekteyse de, Sayın Mutafyan'a yönelik baskı ve tehdit konusunda Merhum Dink'le bilgi alışverişinde bulunulması tarafımızdan anlaşılabilir.

Sayın İstanbul Vali Yardımcısının hangi yetki ve görevi çerçevesinde Merhum Dink' i makamına davet ettiği,

Telefonda belge istenildiğinin beyan edilmesine rağmen neden Merhum Dink' in getirdiği belgelerin incelenmediği,

İstanbul Valiliğindeki görüşmeye katılan biri bayan iki kişinin görevlerinin ne olduğu, hangi kurumda çalıştıkları,

Eğer bu kişiler kamu görevlisiyse Sayın İstanbul Vali Yardımcısının bu kişileri neden kendisinin yakını olarak tanıttığı, kamu görevlisinin yanlış bilgi vermesinin etik olup olmadığı,

Sayın İstanbul Vali Yardımcısının hangi görev ve yetkisi çerçevesinde bu iki kişi önünde Merhum Dink'le görüşme yaptığı,

Sayın İstanbul Vali Yardımcısı kamu görevi çerçevesinde Merhum Dink'le temas kurduysa yazılılık ilkesinden neden saptığı, Merhum Dink'le bilgi alışverişinin neden yazılı yapılmadığı,

Sayın Mutafyan'a yönelik baskı ve tehditler konusunda Sayın Mutafyan yerine neden Merhum Dink'in bilgilendirildiği,

Sayın İstanbul Vali Yardımcısının ve/veya yanında bulunanların Merhum Dink'i tehdit edip etmediği konusunda Baroya bilgi verilmesini;

Merhum Dink'in 12.01.2007 tarihli Agos Gazetesinde, "Neden Hedef Seçildim" isimli makalesi ihbar kabul edilerek Sayın İstanbul Vali Yardımcısı ve yanındaki biri bayan iki kişi hakkında disiplin ve ceza soruşturması başlatılmasını "

talep etmiştir.

2-İçişleri Bakanlığınca söz konusu dilekçe İstanbul Valiliği'ne havale edilmiş ve Vali Muammer Güler tarafından dilekçe incelenerek İçişleri Bakanlığı'na hitaben 07.02.2007 tarih ve B054VLK4340400/01.(7)-53 sayılı yazı gönderilmiştir. Söz konusu yazıda;

"Agos gazetesinin 06 Şubat 2004 tarihli nüshasında, Hrant Dink imzası ile Sabiha GÖKÇEN'in Ermeni asıllı olduğu konusunu içeren bir yazı yayınlanmış ve sonrasında bu konu ile ilgili olarak basında çok geniş değerlendirme, yorum ve tepkiler yer almıştır. Ayrıca resmi ve özel kurum ve kuruluşların konuya ilişkin tepki ve açıklamaları da yayınlanmıştır.

Söz konusu açıklamalarda; milletimize mal olmuş bir şahsiyet hakkında tartışma açmanın birlik ve beraberliğimize fayda sağlamayacağı belirtilerek, belge ve dayanaktan yoksun iddiaların ortaya atılmasının gereksiz tartışmalara yol açacağı ifade edilmiştir.

Bu yazının ve yazıya ilişkin tepki ve değerlendirmelerin hemen öncesinden başlayarak, Ermeni cemaatine yönelik tehditlerden bahisle Ermeni Patriği Mesrob MUTAFYAN Valiliğimize ve İl Emniyet Müdürlüğüne yapmış olduğu müracaat ile "Bir internet sitesinde bomba yapım tekniklerinin anlatıldığını, sitenin içeriğinde Ermeni cemaatine ait okul, kilise ve kurumların

adresleri belirtilmek suretiyle hedef gösterildiğini ve bunun son derece vahim sonuçlara yol açabileceğini" belirterek, konunun ivedilikle araştırılmasını ve gereğinin yapılmasını talep etmiştir.

Bu müracaat üzerine; konuyla ilgili olarak Emniyet Müdürlüğü gerekli çalışmayı yapmış ve Ermeni cemaati, Patrikhane ve Ermeni kiliselerini hedef göstererek tehdit eden internet sitesi kapatılmış ve siteyi düzenleyen şahıs Yalova İl'inde yakalanarak 8 Şubat 2004 tarihinde tutuklanmıştır.

Agos gazetesindeki yazı nedeniyle kamuoyunda yer alan tepkiler ve Ermeni cemaatine ve kurumlarına yönelik bu kabil gelişmeler üzerine; **ilgili istihbarat birimlerinin** Valilikten talebiyle, Ermeni cemaatinin önde gelen bir yazarı ve bir gazetenin genel yayın yönetmeni olarak merhum Hrant Dink ile bir görüşme yapılması ve gelişmeler konusunda bilgilendirilmesinin yararlı olacağı değerlendirilmiştir.

Merhum Hrant Dink ile bahse konu görüşme; azınlıklarla ilgili iş ve işlemlerin yürütülmesinden sorumlu Vali Yardımcısının görevi çerçevesinde ve telefonla daveti üzerine, 24 Şubat 2004 tarihinde gerçekleşmiştir.

Söz konusu görüşme nazik bir üslup ve resmi nezaket kuralları çerçevesinde gerçekleşmiş olup, bu görüşmede kesinlikle kendisine yönelik bir tehditte bulunulmamıştır. Görüşme sırasında odada bulunanlar yukarıda bahsedilen konularla ilgili güvenlik ve istihbarat görevlileridir ve merhum Hrant Dink'in muvafakati ile görüşmeye katılmışlardır.

Yapılan bu görüşmede; Agos gazetesinde yer alan haberlerin fikir özgürlüğü çerçevesinde ve herhangi bir art niyet taşımadan yazıldığının bilinmesine rağmen, bazı kişi ve çevrelerce çarpıtılarak; Ermeni cemaatine karşı tepkiler doğurabileceği belirtilmiş ve Ermeni Patriği tarafından da resmen şikâyet edildiği gibi **Ermeni cemaatini ve kurumlarını hedef gösterecek davranışlara yol açabileceği konusundaki endişeler ve bu konudaki hassasiyet kendisi ile paylaşılmıştır.** Görüşme sırasında Hrant Dink tarafından belge olarak "Ermenistan'da yapılan bir röportajın 29.01.2004 tarihinde bant'a alınmış dökümüne ilişkin not ve tercümesi" verilmiş olup, söz konusu metin 6 Şubat 2004 tarihli Agos gazetesinde de aynen yayınlandığından farklı bir belge niteliği taşımadığı anlaşılmıştır.

Merhum Hrant Dink ile yapılan görüşme sırasında kendisine herhangi bir tehditte bulunulduğu yolunda aradan geçen yaklaşık üç yıllık süre içinde, gerek kendisinin gerekse diğer basın organlarının hiçbir haber ve iddiası yer almamış ve yine kendisi, yakınları ve başkaları tarafından adli ve idari mercilere bu yönde bir şikâyet ve müracaatta bulunulmamıştır. Bu konu, 12 Ocak 2007 tarihli Agos gazetesinde yer alan yazıda da ifade edilmekte, herhangi bir tehditten söz edilmediği gibi, görüşmenin nezaket kuralları çerçevesinde cereyan ettiği bizzat Hrant Dink tarafından teyit edilmektedir.

Sonuç itibariyle söz konusu görüşme ile ilgili olarak gerek ilgi yazınız ekindeki dilekçede ve gerekse basın ve yayın organlarında yer alan iddia, haber ve yorumların gerçeği yansıtmadığı ve görüşmenin Ermeni cemaatini ilgilendiren önemli bir konudaki hassasiyetin paylaşılmasından ibaret olduğu anlaşıldığından, Valiliğimizce herhangi bir işlem yapılmasına gerek bulunmamaktadır."

şeklinde tespit ve değerlendirmeler yapılmıştır.

3- Bu yazı üzerine İçişleri Bakanlığı'nca 26.02.2007 tarih, B.05.0.PGM.0.71.00.01- Ş/2528 sayılı yazı ile Ankara Barosu Başkanlığı Vekili Av. Kemal VURALDOĞAN'a, dilekçesindeki ve basın yayın organlarındaki iddia, haber ve yorumların gerçeği yansıtmadığı, yapılan görüşmenin Ermeni cemaatini ilgilendiren bir konudaki hassasiyetin paylaşılmasından ibaret olduğunun bildirildiği, bunun dışında münhasıran bu konu ile ilgili başka bir işlem yapılmadığı anlaşılmıştır.

4- Hrant Dink'in eşi Rahil Dink'in 12.02.2007 günü İstanbul Cumhuriyet Savcılarına verdiği ifadesinde konuyla ilgili olarak; *"Hrant Dink eşim olurdu. 2004 yılında Genel Yayın Yönetmeni olduğu Agos Gazetesinde "Sabiha Gökçen" ile ilgili yayınlanan yazıyla müteakip aynı konuda gazetesinde de yazı yayınlanmıştı. Bu yazı genel hatları ile Sabiha Gökçen'in yetimhaneden alınmış bir Ermeni kızı olduğu yönünde idi. Daha sonra Genel Kurmay Başkanlığı bu yazıların yazılış amacını sorgulayan bir açıklama yayınladılar. Buna müteakip eşim Hrant Dink'i Valilik Makamından bu konu ile ilgili bilgi ve belgelerle birlikte çağırdılar. Eşim de bu bilgi ve belgelerle Valiliğe gitti. Sonradan bize anlattığı kadarıyla Vali Yardımcısının odasına gittiğini odasında bir erkek ve bir bayan şahsın oturduğunu Vali yardımcısının kendisine bu şahısları göstererek dostları olduğunu söylediğini, erkek şahsın eşime hitaben Agos gazetesinde yayınlanan yazılardan dolayı kendisi hakkında çok sayıda tehdit içeren ihbarlar aldıklarını hatta bu şahıslardan birinin Bursa ilinde tutuklandığını, bu nedenle bundan sonraki yazacağı yazılara dikkat etmesini ve serseri birkaç kişinin kendisine zarar verebileceğini bu durumu engelleyemeyebileceklerini söylediklerin bana anlattı. Ancak bu olaydan dolayı eşim baya tedirgin olmuştu. Hatta kendisi bu sözlerle kendisine aslında gözdağı verildiğini beyan etmiştir."* şeklinde açıklamalarda bulunduğu görülmüştür.

5- Rakel Dink'in, 18.04.2007 tarihli Sayın Başbakan Recep Tayyip ERDOĞAN hitabıyla Başbakanlık Makamına gönderdiği dilekçede;

"Eşim son iki yazısında neden ve kimler tarafından hedef seçildiğini anlatmıştı. Vali Yardımcısı Ergun GÜNGÖR'ün odasında iki kişi tarafından "uyarıldığını, tehdit edildiğini" yazmıştı. Bu yıpratıcı süreci eşimle birlikte ailece yaşadık. "Uyaran" kişilerin MİT mensubu oldukları (veya birinin MİT, birinin Emniyet) basında ve bize gelen bilgilerde var. Bu "uyarı"nın 19 Ocak 2007 günü "uyaran" kişilerin söylediği biçimde gerçekleşmiş olmasına rağmen, bu kişiler hakkında herhangi bir soruşturma açılmamıştır. Vali yardımcısı ve bu kişilerden şikâyetçiyim."

şeklinde beyanda bulunduğu, gelen dilekçenin Başbakanlık Makamının talimatlarına istinaden Teftiş Kurulu Başkanlığının 25.04.2007 tarihli havalesiyle ön araştırması yapılmak üzere Başbakanlık Başmüfettişlerine intikal ettirildiği anlaşılmıştır.

6- Başbakanlık Başmüfettişleri Mehmet AKIN ve Ayşegül GENÇ yaptıkları inceleme sonunda 04.07.2007 tarih ve 13/07-45 sayılı Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığına hitaben değerlendirme yazısı yazmışlardır. Söz konusu yazıda;

- İçişleri Bakanlığından Hrant Dink'in öldürülmesi ile ilgili olarak yapılmış olan her türlü inceleme ve soruşturma sonucu düzenlenen raporların içinde konu ile ilgili olarak yukarıda belirtilen Vali Muammer Güler tarafında hazırlanan yazı dışında münhasıran düzenlenmiş bir rapora rastlanmadığı,

- Ancak, İçişleri Bakanlığı Başmüfettişleri Şükrü Yıldız ve Mehmet Ali Özkılınç tarafından düzenlenen 14.03.2007 tarih, Ş.Y.138/24, M.A.Ö. 93/24 sayılı, "Hrant Dink'in öldürülmesi ile irtibatlı olabilecek Trabzon'da meydana gelen olaylar zincirinin araştırılması" konulu Araştırma Raporu'nda, "Kapsam Dışında Bırakılanlar ve Nedenleri" başlığı altında, "2004 yılında Agos Gazetesinde "Sabiha Gökçen" ile ilgili yayınlanan yazılardan sonra Hrant Dink'in İstanbul Valiliğinden bu konu ile ilgili bilgi ve belgelerle birlikte çağrılması, Vali Yardımcısının odasında bir erkek ve bir bayan şahıs olduğu halde konuşmaları konusunda, İçişleri Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğünün 26.01.2007 gün ve 999 sayılı yazıları ile konunun İstanbul Valisi Muammer Güler tarafından incelendiği anlaşıldığından bu raporun kapsamı dışında bırakılmıştır." şeklinde bir açıklamaya yer verildiği,

- Hrant Dink, vefatından önce 12.01.2007 tarihli Agos Gazetesinde yazmış olduğu yazıda, Vali Yardımcısı ile 24.02.2004 tarihinde yaptığı görüşmeye ilişkin olarak; "...Tavsiyeye uydum ve elimdeki belgelerle birlikte Vali Yardımcısı'nın yanına gittim. Hayli nazikti Vali Yardımcısı. İçeri buyur ettiğinde odasında biri bayan iki kişi daha oturuyordu. Nazikçe "onların kendisinin yakınları olduğunu, sohbetimizde hazır bulunmalarında bir mahzur görüp görmediğimi?" sordu. "Bir mahzur görmediğimi" söyleyip oturduğumda zaten ortamın nazikliğini kavramıştım. Hiç beklemeden girişi yaptı Vali Yardımcısı. "Hrant bey" diyordu. "Siz tecrübeli bir gazetecisiniz. Daha dikkatli haber yapmanız gerekmez mi? Sonra böyle haberlere ne gerek var? Bakan ortalık nasıl allak bullak oldu. Hayır, biz sizi biliyoruz ama sokaktaki adam ne bilsin? Bu tür haberleri başka bir niyetle yapıyorsunuz sanabilir. Bakın şu elimdeki evrakı görüyor musunuz? Ermeni Patriği'nin bir başvurusu vardı, bazı internet sitelerinde ermeni toplumunun bazı kurumlarına yönelik bazı densizler terör sayılabilecek girişimlerde bulunmaya çalışıyorlarmış. İşte bizde onları aradık ve Bursa'da bulduk, sonunda adalete de teslim ettik ama bakan işte sokaklar ne gibi insanlarla dolu. Bu tür haberlere daha dikkat etmek gerekmez mi? Vali Yardımcısı'nın bu girişle başladığı sohbet odadaki misafirlerden erkek olanda katıldı ve ondan sonra da zaten sözü bir başkasına bulaşmadı.

Vali Yardımcısı'nın sözlerini daha da net üslupla bu kez o yineledi. Dikkatli olmamı ülkeyi ve ortamı gelecek girişimlerden kaçınmamı telkin ediyordu. "Sizin yazdığınız bazı yazılardan, her ne kadar üslubunuza katılmasak da niyetinizin kötü olmadığını anlayabiliyoruz, ancak herkes bunu böyle anlamayabilir ve toplumun tepkisini üzerinize çekebilirsiniz" diyerek odadan ayrılacaktım ki götürdüğüm belgeleri görmek ya da almak için ısrar bile etmediklerini fark ettim. Belgeleri isteyip istemediklerini onlara ben anımsattım ve verdim. **Zaten de konuşmaların içeriğinden beni hangi amaçla oraya çağırdıkları belli idi. Haddimi bilmeliydim. Dikkatli olmalıydım. Yoksa iyi olmazdı!"** hususlarının belirtildiği,

• 24.02.2004 tarihinde yapılan görüşme öncesinden kısa bir süre önce, Ermeni Patriği Mesrob MUTAFYAN'ın 28.01.2004 tarihli dilekçe ile İstanbul Valiliğine yapmış olduğu başvuruda, bir internet sitesinde teröre özendirici, terörist eylem ve yöntemleri, bomba yapımı ve benzeri konuları öğretici faaliyette bulunduğu belirtilerek, sitenin içeriğinde diğer yerlerle birlikte Ermeni cemaatine ait okul, kilise ve kurumların adresleri belirtmek suretiyle hedef gösterildiği, durumun ivedilikle incelenerek, gereğinin yapılmasını talep ettiğini, bu talep üzerine Emniyet Müdürlüğü'nün çalışması neticesinde internet sitesini düzenleyen kişinin yakalanarak, 08.02.2004 tarihinde tutuklandığını, şikâyete konu olan ve yapılan çalışma neticesinde faaliyetlerine son verilen, "<http://barbarian.sitemynet.com/PitbuL/id6.htm>" internet adresinde, o tarihlerde yer alan bilgilerin yazılı çıktıları incelendiğinde, bu metni okuyan herkesi dehşete düşürecek bilgiler verilerek, terör eylemi tarif ve önerilerinde bulunduğu, içine düşülecek endişeyi ifade etmek açısından, bu metinde geçen, "...Tavsiyemiz ise bir ilköğretim-Anaokulunun hedef olarak alınmasıdır. Militanımızın kafasında ermeni hedefine canlı bomba olmak varsa uzun namlulu bir silahla içeri girmeli çocukları ve öğretmeni rehin aldıktan sonra ermeni patriğini bulunduğu yere çağırmalı, gelmediği her yarım saatte bir çocuğun boğazını önceden hazırlanmış keskin bir bıçakla kesmelidir. Patrik geldikten sonra, işte gerçek ermeni soykırımı denilip toplu olarak patrik de içinde olmak üzere canlı hedefler taranmalıdır. Son kurşun ise kendisine ayrılmalıdır..." şeklindeki birkaç cümleyi burada belirtmekte fayda görüldüğü,

• Görüşmeyi gerçekleştiren Vali Yardımcısı Ergun GÜNGÖR'ün, azınlıklar ile ilgili iş ve işlemler konusunda görevlendirilmiş olduğu,

• Hrant Dink'in, 12.01.2007 tarihli yazısında, görüşmede tehdit içeren bir tavrın sergilendiği yönünde herhangi bir iddiada bulunulmadığı, nezaket kurallarına uygun davranıldığı belirtiltiği, kişisel yorum ve değerlendirmede bulunulmadığı,

• Valilik yazısında belirtildiği üzere, bu görüşme konusunda aradan geçen üç yıl boyunca ilgili makamlara herhangi bir şikâyette bulunulmadığı,

• Türkiye Cumhuriyeti Devletinin kuruluş temelini oluşturan Lozan Antlaşmasının bu anlaşma kapsamındaki azınlıklar konusundaki hükümlerinden olan 37. maddesi gereğince, "Türk Hükümeti, doğum, bir ulusal topluluktan olmak (Milliyet), dil, ırk ya da din ayırımı yapmaksızın Türkiye'de oturan herkesin hayatlarını ve özgürlüklerini korumayı tam ve eksiksiz olarak sağlamayı yükümlenir." Türk idari sisteminde Valilik, ilde devlet tüzelkişiliğinin ve aynı zamanda hükümetin ve tek tek her bakanlığın temsilcisi, hükümetin ve bakanlıkların idari ve siyasi yürütme organıdır. Bu kapsamda, yapılan görüşmenin, mevcut hassasiyetler nedeniyle, ilgiliye herhangi bir zarar gelmesini önlemeye yönelik olduğu,

• Bu itibarla; Valiliğin bilgisi dâhilinde, azınlıklarla ilgili iş ve işlemlerden sorumlu Vali Yardımcısının, görüşmenin yapıldığı tarihlerde, Ermeni cemaatini hedef alan son derece endişe verici internet yayınlarını da göz önünde tutarak, toplumun önde gelen isimlerinden olan ilgili kişi ile nezaket sınırları içerisinde ve elindeki belgelerden de yararlanma isteğini belirterek, tedbirli olması konusunda görüşmesinin tehdit olarak değerlendirilmesinin mümkün olmadığı değerlendirilmekte olup, yukarıdaki hususlar çerçevesinde; Hrant Dink'in 19.01.2007 tarihinde öldürülmesi olayı ile 24.02.2004 tarihinde İstanbul Valiliğinde yapılan görüşme arasında illiyet bağıni oluşturacak herhangi bir unsura rastlanmadığı

şeklinde değerlendirmede bulunulmuştur.

7- Başbakanlık Başmüfettişleri Mehmet AKIN ve Ayşegül GENÇ'in ön araştırma sonucu Başbakanlık Makamına sunulmak üzere hazırladığı 04.07.2007 tarih, 13/07-45 sayılı değerlendirme yazısı üzerine Başbakanlık Makamınca 19.07.2007 tarih, TEFTİŞ. M:088 sayılı "...konu ile ilgili olarak devam eden çalışmaların sonuçlarının takip edilmesi, mevcut bilgi ve belgeler ile devam eden çalışmaların sonuçlarının değerlendirilmesi ve konunun ayrıntısıyla tetkiki..." kapsamında bir inceleme yapılması talimatı verilmiştir.

Bu çerçevede, Başbakanlık Başmüfettişleri Mehmet AKIN ve Ayşegül GENÇ ve Müfettiş Yasemin TUĞÇE İNAN tarafından yapılan araştırma ve inceleme sonunda 10.10.2008 tarih ve Sayı:13/08-05, 30/08-77, 48/08-15 sayılı rapor düzenlenmiştir.

Söz konusu raporda; konuyla ilgili olarak; değerlendirme yazısında belirtilen hususlara yer verilmiş ve sonuçta

"Türkiye Cumhuriyeti Devletinin temelini oluşturan Lozan Antlaşmasının azınlıklar konusundaki hükümlerinden olan 38.maddesinin "Türk Hükümeti, doğum, bir ulusal topluluktan olmak (Milliyet), dil, ırk ya da din ayırımı yapmaksızın Türkiye'de oturan herkesin hayatlarını ve özgürlüklerini korumayı tam ve eksiksiz olarak sağlamayı yükümlenir." Hükümü gereğince, İlde devlet tüzelkişiliğinin ve aynı zamanda hükümetin ve tek tek her Bakanlığın temsilcisi, hükümetin ve bakanlıkların idari ve siyasi yürütme organı olan Valilik bünyesinde Hrant Dink ile elindeki bilgilerden faydalanılması ve bu konular nedeniyle görüşme yapılmasının görevin gereği olduğunu,

Vali Yardımcısının görevi kapsamında 24.02.2004 tarihinde gerçekleştirilen bu görüşme ile Hrant Dink'in 19.01.2007 tarihinde öldürülmesi olayı arasında illiyet bağıını oluşturan herhangi bir unsura rastlanılmadığı"

kanaat ve sonucuna varılmıştır.

8- Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı tarafından AGOS Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink' in 19 Ocak 2007 tarihinde AGOS Gazetesi binasının çıkışında Ogün Samast tarafından öldürülmesi üzerine, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 17 inci maddesinde güvence altına alınan "yaşam hakkı" nın ihlal edilip edilmediği ve bu hak ihlal edilmiş ise bunda kastı, kusuru ve ihmalleri bulunanlar var ise bu kişiler hakkında etkin bir soruşturmanın yapıp yapılmadığının incelenmesi ile bundan sonra buna benzer olayların ve hak ihlallerinin yaşanmaması için nelerin yapılmasının gerektiğini belirlemek ile alınması gereken tedbirleri ortaya koymak amacıyla bir başvuru olmadan re'sen olay ele alınarak, İstanbul ve Trabzon'da görev yapan bir kısım ilgili kamu görevlileri ile görüşme yapıp bilgilerine başvurulduğu, aynı zamanda Hrant Dink'in avukatlarının hazırladıkları İdari Soruşturmalar Raporu adlı bir klasörün komisyona sunulduğu, yapılan araştırma ve inceleme sonunda 22.07.2008 tarihli raporun düzenlendiği görülmüştür.

Raporun hazırlanması safhasında Komisyon üyelerinin Hrant Dink'in ailesi ve İstanbul Valiliği yetkilileriyle görüştükleri, konuyla ilgili yazılan raporları inceledikleri anlaşılmıştır.

4 Ocak 2008 tarihinde Fırat Dink'in Ailesi ve Ailenin Avukatı ile İstanbul'da gerçekleştirilen görüşmede; Arat Dink özetle, "Hrant Dink'in Vali yardımcısı ile Valiliğe çağırılması sonrasında yapmış olduğu görüşme gününün babasının en kötü günlerinden biri olduğunu, babasının, kendilerine, kendisine gözdağı verildiğini, üslubunca uyarıldığını ve onurunun kırıldığını söylediğini, vlayetten çağrılınca kendini bir tuhaf hissetmiş olduğunu söylediğini, durumu arkadaşlarına anlatmış olduğunu ve herkesin bu durumu garipsemiş olduğunu, Vali Yardımcısının görüşme esnasında odada bulunan bir erkek ve bir kadının yakınları olduğunu, bu insanların kalmalarının bir mahzuru olup olmadığını sorduğunu ve babasının da kalmalarında bir mahzur olmadığını söylediğini, Hrant Dink'e karşı -"biz sizi biliyoruz, tanıyoruz ama sokakta serseriler var, başınıza bir şey gelir !- şeklinde sözler sarf edilmiş olduğunu ve bu uyarıya Genel Kurmay Başkanlığının açıklamasından sonra gerek duyulduğunun belirtilmiş olduğunu, kendilerince bundan daha açık tehdit olamayacağını, kendilerinin muhatap olarak devleti bildiklerini, Trabzon, İstanbul ayrı ayrı kimin hatası olduğunun kendilerini ilgilendirmediğini, Bu konuşmaya neden gerek duyulduğunun soru işareti taşıdığını, madem babasına yönelik bir tehlike vardı ise neden koruma önlemlerinin alınmadığını, kanaatlerince devletin görevini yapmadığını, Dink'in ya korunacağını ya da böyle uyarılmayacağını, babasının tehdit alıyor olduğunu,

hatta onun için kurşun yelek aradıklarını, babasının araba kullanmamaya başladığını, rutin saatlerine uymamaya başladığını, işyerinde panik yaratmamak için AGOS'ta ekstra güvenlik önlemleri alınmasını talep etmediğini, koruma talebinde bulunmadığını ama Şişli Savcılığına bir kez başvurduğunu..." belirtmiştir.

TBMM Komisyon üyelerinin 3 Ocak 2007 tarihinde Valilik makamında gerçekleştirdikleri görüşmede İstanbul Valisi Muammer Güler;

"...Olayın ikinci boyutunun koruma önlemlerinin alınıp alınmadığı ve Fırat Dink'in vilayete çağrılıp tehdit edilip edilmediği sorunu olduğunu, Fırat Dink ile vilayette yapılan konuşmanın 2004 yılında yapıldığını, arada yaklaşık 3 yıllık bir sürenin olduğunu kamuoyunun bu zaman fasılasını anlayamadığını, önemli bir hususun da 06.02.2004 tarihinde Fırat'ın Sabiha Gökçen hakkında çıkan yazılarının olduğunu, esasen bu yazının gerginlik çıkarttığını, bu konuda Genel Kurmayın bile 22 Şubat tarihli bir açıklamasının var olduğunu, patrikhanenin bu yazıdan sonra tehditler almaya başladığını, İstanbul'da koruma önlemi alınabilecek 500'e yakın Ermeni kişi ve kuruluşunun var olduğunu ve koruma olacaksa bunların hepsine olması gerektiğini, Dink'in yazılarından sonra yazılanlardan ermeni cemaatinin de etkilendiğinden akıllarına kendisiyle konuşmak geldiğini ve kendisine yazdıklarının belgeye dayanması gerektiğini belirtelim dediklerini, 2004 yılında azınlık işlerine bakan Vali Yardımcısı olan Ergün GÜNGÖR'ün Fırat Dink'i çağırıp iyi niyetle ve nezaket kuralları çerçevesinde uyarılmak istendiğini, Dink'in, o toplantıda Sabiha Gökçen hakkında yazdıklarının Ermenistan'da gerçekleşen bir röportajdan aldığını söylediğini ve röportajın bir örneğini de kendilerine verdiğini, Fırat Dink' in 12.01.2007 de bir yazı dizisi başlattığını ve bu yazılarda AHİM'e gidecek bir süreci anlattığını, bu yazılarında Valiliğe çağrıldığından bahsettiğini, yine bu yazıda Valiliğe bir dosya verdiğini yazdığını ama verdiği böyle bir dosyanın olmadığını, Valiliğe sadece yukarıda bahsedilen röportajın orijinalini verdiğini, Fırat Dink'in Vali Yardımcısı tarafından tehdit edilmemiş olduğunu, ama Dink'in bu görüşme ile ilgili olarak kulağım çekildi diye yazdığını, Fırat Dink'in, tehdit edildiğine dair Valiliğe yapılmış bir başvurusunun olmadığını ve koruma talebinin de olmadığını, takip edilirim korkusuyla koruma istemediğini düşündüklerini, yargı sürecinde de her şey ortaya çıkınca elde kalan tek şeyin Vali Yardımcısı ve bir de MİT görevlisininin Fırat Dink ile konuşmalarının olduğunu, devletin böyle tehdit etmeyeceğini, yapsaydı başka türlü yapmış olacağını, Dink'in avukatlarının olayı suiistimal etmekte olduklarını..." ifade etmiştir.

3 Ocak 2007 tarihinde Valilik makamında gerçekleştirilen görüşmede, Vali Yardımcısı Ergün GÜNGÖR; Hrant Dink ile valilikteki odasında yapmış olduğu görüşmeyle ilgili olarak özetle "Görüşmenin; 06.02.2004 tarihinde Sabiha Gökçen ile ilgili yazının Agos gazetesinde yazılması ve 13.02.2006 tarihinde aynı gazetede "Türk'ten boşalacak o zehirli kanın yerini dolduracak semiz

kan, Ermenilerin Ermenistan'la kuracağı asil damarında mevcuttur" yazısının yazılması ve 301'inci madde ile ilgili davanın duruşmalarının başlanması, 22 Şubat 2006 tarihinde de Genel Kurmay bildirisinin yayınlanması, 21.02.2004 tarihinde de Hürriyetin haber yapması sonucunda Sabiha Gökçen yazısının gündeme çıkması sonrasında Fırat Dink'in valiliğe çağrılmasının gerçekleştiğini ve olayla ilgili kronolojinin bu olduğunu, Vilayete çağrıldığı esnada Fırat Dink'in tehdit edilmediğini, bu görüşmeyle kendisiyle sadece belli endişe ve hassasiyetin paylaşılmış olduğunu ve ifade özgürlüğü veya kişi hürriyeti ve güvenliğinin ihlal edilmediğini," beyan etmiştir.

Komisyon tarafından 15.05.2008 tarih ve 263 sayılı bir yazı ile İstanbul Valiliğinden, Hrant Dink'in İstanbul Valiliğine çağrılması ve vali yardımcısı Ergün Güngör' ün odasında geçen görüşmeye ilişkin, aşağıdaki konularda bilgi istenmiştir.

- Görüşmenin niçin ve kimin isteği üzerine gerçekleştirildiği,
- Görüşmede Vali yardımcısından başka odada kimlerin olduğu, bu kişilerin hangi kurumun/kurumların görevlileri olduğu, ad ve görevleri ile odada bulunma nedenlerinin ne olduğu,
- Görüşmede nelerin gündeme geldiği, neler konuşulduğu, Vali yardımcısı dışındaki kişilerin konuşmalarının içeriğinin ne olduğu,
- Görüşmeyle ve görüşmenin içeriği ile ilgili olarak herhangi bir sesli veya yazılı kayıt tutulup tutulmadığı, şayet tutulduysa bu kaydın bir örneğinin gönderilmesi,
- Yapılan bu görüşmeyle Dink'in kendisiyle hangi endişe ve hassasiyetlerin paylaşıldığının bildirilmesi,
- Görüşmede Dink'in hayatının tehdit altında olduğu veya yakın korunması ile ilgili konuların görüşülüp görüşülmediği,
- Görüşme içeriğinin hangi kişi ve kurumlarla ne şekilde paylaşıldığı,
- Dink'in o günkü süreçte kendisinin belli kişilerin hedefi olabileceği şeklindeki kendisine yapılan uyarının niçin kişilerin can ve mal güvenliğini sağlamakla görevli birimlere bir yazı ile yapılmadığı,

İstanbul Valiliğince gönderilen 22.05 2008 tarihli ve 255 sayılı cevabi yazıda;

"Vali yardımcısı Ergün Güngör tarafından, "Agos Gazetesinin 06 Şubat 2004 tarihli nüshasında, Hrant Dink imzası ile Sabiha GÖKÇEN'in Ermeni asıllı olduğu konusunu içeren bir yazı yayınlanmış olduğu ve sonrasında bu konu ile ilgili olarak basında çok geniş değerlendirme, yorum ve tepkilerin yer aldığı, ayrıca resmi ve özel kurum ve kuruluşların konuya ilişkin tepki ve açıklamaların da yayınlanmış olduğu,

Söz konusu açıklamalarda; milletimize mal olmuş bir şahsiyet hakkında tartışma açmanın birlik ve beraberliğimize fayda sağlamayacağı belirtilerek, belge ve dayanaktan yoksun iddiaların ortaya atılmasının gereksiz tartışmalara yol açacağı ifade edilmiştir.

Bu yazının ve yazıya ilişkin tepki ve değerlendirmelerin hemen öncesinden başlayarak, Ermeni cemaatine yönelik tehditlerden bahisle Ermeni Patriği Mesrob MUTAFYAN'ın Valiliğe ve İl Emniyet Müdürlüğüne yapmış olduğu müracaat ile "bir internet sitesinde bomba yapım tekniklerinin anlatıldığını, sitenin içeriğinde Ermeni cemaatine ait okul, kilise ve kurumların adresleri belirtilmek suretiyle hedef gösterildiğini ve bunun son derece vahim sonuçlara yol açabileceğini" belirterek, konunun ivedilikle araştırılmasını ve gereğinin yapılmasını talep etmiş olduğu,

Bu müracaat üzerine; konuyla ilgili olarak Emniyet Müdürlüğü'nün gerekli çalışmayı yapmış ve Ermeni cemaati, Patrikhane ve Ermeni kiliselerini hedef göstererek tehdit eden internet sitesinin kapatılmış ve siteyi düzenleyen şahsın Yalova İl'inde yakalanarak 8 Şubat 2004 tarihinde tutuklanmış olduğu,

Görüşmenin istihbarat biriminin Valilik Makamından talebi üzerine 24 Şubat 2004 tarihinde gerçekleştiği, Söz konusu görüşmenin nazik bir üslup ve resmi nezaket kuralları çerçevesinde gerçekleşmiş olduğu, bu görüşmede kesinlikle kendisine yönelik bir tehditte bulunulmadığı gibi, imasının bile söz konusu edilmediği, bu yönde aradan geçen yaklaşık üç yıllık süre içinde gerek Hrant Dink'in çalıştığı Agos gazetesi, gerekse diğer basın yayın organlarının hiçbirinde aksine bir haberin yer almamış olduğu, Hrant Dink'in kendisi, yakınları ve başkaları tarafından da adli ve idari mercilere bu yönde bir şikayet ve müracaatta da bulunulmamış olduğunu, 12 Ocak 2007 tarihli Agos gazetesinde yer alan yazıda açıkça görüleceği üzere, herhangi bir tehditten söz edilmediği gibi, görüşmenin nezaket kuralları çerçevesinde cereyan ettiğinin bizzat Hrant Dink tarafından teyit edilmiş olduğu,

Görüşme sırasında odada bulunanların istihbarat görevlileri olduğu,

Görüşmenin genel içeriğinin Ermeni Patriği Mesrob Mutafyan'ın Ermeni cemaatine yönelik tehditlerle ilgili müracaatı üzerine bununla ilgili olarak İl Emniyet Müdürlüğü'nün yapmış olduğu çalışmalar ve bu konudaki endişe ve hassasiyetlerin nazik bir üslupla kendisi ile paylaşılmasından ibaret olduğunu, **söz konusu görüşmenin ermeni cemaatini ilgilendiren önemli bir konudaki hassasiyetin paylaşılmasından ibaret bir görüşme olduğu.**

Görüşmeyle ve görüşmenin içeriği ile ilgili olarak herhangi bir kayıt ve tutanağın söz konusu olmadığı,

Yapılan bu görüşmede; Agos gazetesinde yer alan haberlerin fikir özgürlüğü çerçevesinde ve herhangi bir art niyet taşımadan yazıldığına bilinmesine rağmen, bazı kişi ve çevrelerce çarpıtılarak; Ermeni cemaatine karşı tepkiler doğurabileceğinin belirtilmiş olduğunu ve Ermeni Patriği tarafından da resmen şikâyet edildiği gibi Ermeni cemaatini ve kurumlarını hedef gösterecek davranışlara yol açabileceği konusundaki endişelerin ve bu konudaki hassasiyet Dink ile paylaşılmış olduğu,

Görüşmede Merhum Hrant Dink' in hayatının tehdit altında olduğu veya yakın korunması ile ilgili herhangi bir konunun görüşülmemiş olduğunu, daha öncede belirtildiği gibi ermeni cemaati ve kurumları ile ilgili genel endişe ve hassasiyetlerin dile getirilmiş olduğu,

Görüşmedeki bahsi geçen Ermeni cemaati ve kurumlarına ilişkin olası tehditlerin yer aldığı siteye ilişkin İl Emniyet Müdürlüğü Güvenlik Şubesi tarafından ilgili şubelere gerekli talimatlar verilerek akabinde söz konusu site ile ilgili gerekli çalışmalar yapılarak siteyi düzenleyen şahsın Yalova ilinde yakalanarak 08 Şubat 2004 tarihinde tutuklanmış olduğunu, Ermeni cemaati, Patrikhane ve Ermeni kiliselerini hedef göstererek tehdit eden internet sitesinin de kapatılmış olduğu,

Görüşmenin görüşmeyi yapan yetkililerin sıralı amirleri ile paylaşılmış olduğu, Hrant Dink'e söz konusu görüşmede kendisinin belli kişilerin hedefi olabileceği şeklinde bir uyarının yapılmamış olduğunu, görüşmenin Ermeni patriği Mesrob Mutafyan'ın yaptığı müracaat ile de belirtmiş olduğu ermeni cemaati ve kurumlarına yönelik olası tehditlere ilişkin genel endişe ve hassasiyetlerin paylaşılmasından ibaret olduğu,

Sonuç itibariyle söz konusu görüşme ile ilgili olarak basın ve yayın organlarında yer alan iddia, haber ve yorumların gerçeği yansıtmadığını, Görüşmenin ermeni cemaatini ilgilendiren hassasiyetlerin paylaşılmasından ibaret olduğu"

şeklinde cevap verilmiştir.

TBMM İnsan Hakları Komisyonunca hazırlanan Raporun Tahlil ve Değerlendirme kısmında, "Hrant Dink öldürülmeden önce, kendisine yönelik olarak; olaydan 2 yıl önce, İstanbul Valisi ve istihbarat görevlilerinin üstlerinin haberi dâhilinde İstanbul Vali Yardımcısının odasına çağırıldığı ve iki istihbarat görevlisinin katılımıyla; Vali yardımcısına göre, Ermeni cemaatine yönelik tehditlerle ilgili olarak İl Emniyet Müdürlüğünün yapmış olduğu çalışmalar ve bu konudaki endişe ve hassasiyetlerin nazik bir üslupla paylaşılması, Arat Dink' e göre ise - "biz sizi biliyoruz, tanıyoruz ama sokakta serseriler var, başınıza bir şey gelir !" şeklinde sözlerin söylendiği, babasının, kendisine gözdağı verildiğini, üslubunca uyarıldığını ve onurunun kırıldığını söylediği bir görüşme yapılarak kendisinin bilgilendirildiği, görüşmeyi isteyen birimdeki kişilerin kimlikleri ile ilgili olarak istenmesine karşın İstanbul valiliğince yeterince bilgi verilmediğinden görüşmenin

içeriğinin ve nedeninin daha ayrıntılı olarak belirlenemediği ve kendisine yönelik bir tehditten görüşmeyi isteyen ve yapan birimlerce haberdar olunduğunun veya olunmadığının tam olarak anlaşılamadığı," kanaati belirtilmiştir.

Söz konusu raporun sonuç ve öneriler kısmında ise;

"Komisyonumuz; Yaşam hakkının, temel hakların en başında gelen ve Anayasamızda da ilk sırada yer alan düzenleme olduğunu, Mutlak Haklardan olduğunu, diğer tüm hak ve özgürlükler gibi bu hakkında, özüne dokunulamayacağını ve kural olarak sınırlanamayacağını, kişinin kendisinden, bir başka üçüncü kişiden ve toplumdaki gelen tehditlere karşı korunmasının gerekeceğini ve bu koruma kapsamında devletlerin, kendi yetkisi içinde olan herkese etkin güvenceler sunmak zorunda olduğu" kabul edilmiş,

Devlet organlarının olayın tespit edilebilen failleri ve olayda ihmal ve kusuru olan kamu görevlileri açısından hem ceza hukuku hem de disiplin hukuku anlamında gereken soruşturmaları derhal başlattığı ve halen adli yargılamanın ve disiplin hukuku işlemlerinin devam etmekte olduğu ve bu soruşturmaların esas amacının, Yaşama hakkını koruma altına alan iç hukuk kurallarının etkin bir şekilde kullanılmasını sağlamak, ölüm olayında ihmal ve kusurları olan kamu görevlileri varsa, bu kişilerin mesuliyetlerini ortaya çıkarmak olduğu yetkililerce dile getirilmekte olduğundan, bu soruşturmalar henüz tamamlanmadığından bu aşamada Etkin bir resmi soruşturmanın yapıldığı veya yapılmadığını söylemenin henüz erken olacağı"

sonucuna varıldığı ifade edilmiştir.

9- Son olarak Rahil Dink, Delal Dink, Arat Dink, Sera Dink ve Hasrof Dink vekilleri tarafından imzalanmış olan, İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesine hitaben yazılmış 08.02.2010 tarihli dilekçede,

-Bir kısım kamu görevlileri ile birlikte Milli İstihbarat Teşkilatı görevlileri ile Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı görevlileri hakkında da suç duyurusunda bulunulduğu,

-MİT mensupları yönünden soruşturma dosyasının İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının yetkisizlik kararı ile Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği, anılan Başsavcılığın 2010/71914 soruşturma numarası üzerinden kayda alındığı, 21.06.2010 tarihli iki ayrı yazı ile MİT görevlileri için Başbakanlık Makamından soruşturma izni istendiği,

-Başbakanlığa gönderilen soruşturma izni talebi ile ilgili olarak da, Başbakanlık Makamı'nın 21.01.2011 tarihli onayı ile 24.02.2004 tarihinde İstanbul Valiliğinde Hrant Dink ile yapılan görüşmeye, Müsteşarlığın talimat ve izni ile iştirak eden, o dönem İstanbul Bölge Başkanlığında Daire Başkanı olan Özel YILMAZ ve Bölge Başkanlığında görevli Handan SELÇUK

hakkında 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanunu'nu 26. maddesi uyarınca izin verildiği,

-Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen soruşturma sonucunda, 29.09.2011 tarih ve 2011/29126 sayılı kararla şüphelilerin üzerine atılı suçun zamanasına uğramış olduğu belirtilerek şüpheliler hakkında kamu adına **KOVUŞTURMAYA YER OLMADIĞINA** dair karar verildiği,

-Dink ailesi ve avukatlarının MİT görevlileri hakkında verilen kovuşturmaya yer olmadığı kararına Sincan Ağır Ceza Mahkemesine itirazda buldukları, itirazın henüz sonuçlanmadığı görülmüştür.

Sonuç olarak, yukarıda elde edilen bilgiler birlikte değerlendirildiğinde, 24.02.2004 tarihinde İstanbul Valiliğinde yapılan görüşmede Hrant Dink'in tehdit edildiğine ilişkin bir delile rastlanmadığından, bu görüşmeyi MİT mensuplarının talebi üzerine ve görevi gereği düzenleyen İstanbul Vali Yardımcısı Ergün GÜNGÖR ve İstanbul Eski Valisi Muammer Güler hakkında sırf bu görüşme nedeniyle yapılacak bir işlem bulunmadığı yönündeki Başbakanlık Müfettişlerinin kanaatlerinin yerinde olduğu değerlendirildiğinden herhangi bir öneri getirilmemiştir.

Görüşmeye katılan MİT mensupları hakkında ise soruşturma izni verilmiş ve Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca soruşturma sürdürülerek takipsizlik kararı verildiği öğrenilmiştir. MİT Müsteşarlığı ile ilgili değerlendirmelerimiz ilgili bölümde yapılmıştır.

E. EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İSTİHBARAT DAİRE BAŞKANLIĞI PERSONELİNE YÖNELİK İDDİALAR HAKKINDA DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER

İDDİA 15- Hrant Dink'in öldürüleceği bilgisine sahip oldukları halde Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığınca önlem alınmadığı ve cinayet işlenmeden şüphelilerin yakalanmadığı hususu.

Raporun Kamu Görevlileriyle İlgili Soruşturma ve Kovuşturmalar başlığı altında Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı Personeli hakkında yapılan araştırma ve ön incelemelere ilişkin bilgi verilmiştir. Özetle belirtmek gerekirse, cinayetin işlenmesini müteakip İçişleri Bakanlığınca görevlendirilen Mülkiye Başmüfettişleri Şükrü Yıldız ve Mehmet Ali Özkılınç, "Hrant Dink'in öldürüleceği Trabzon Emniyet Müdürlüğünce İstanbul Emniyetine bildirildiği halde gerekli ve yeterli işlemlerin yapılmaması ve koruma tedbirlerinin alınmaması" hususunda Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı görevlilerinin de sorumluluklarının olup olmadığını araştırmışlar ve İstihbarat Daire Başkanlığı görevlilerinin üzerine atılacak herhangi bir kusur bulunmadığı kanaatine ulaşmışlardır.

Ancak, aradan yaklaşık 5 ayı aşkın bir süre geçtikten sonra 19.07.2007 tarihinde Başbakanlık Makamı tarafından verilen onay çerçevesinde Başbakanlık Başmüfettişleri Mehmet AKIN ve Aysegül GENÇ ile Başbakanlık Müfettişi Yasemin Tuğçe İNAN, Hrant Dink cinayetinin işlendiği 19.01.2007 tarihinden itibaren konuyla ilgili olarak İçişleri Bakanlığınca yapılan inceleme, araştırma ve soruşturma çalışmalarının sonuçlarının takip edilmesi, değerlendirilmesi ve incelenmemiş veya soruşturma konusu yapılmamış bir husus bulunup bulunmadığının tespiti, mevcut bilgi ve belgeler ile devam eden çalışmaların sonuçlarının değerlendirilmesi ve konunun öncesi ve sonrasıyla birlikte ayrıntılarıyla tetkiki amacıyla bir inceleme yapmışlardır.

Başbakanlık Müfettişleri tarafından hazırlanan İnceleme Raporunun "İstihbarat Daire Başkanlığının Görev Yetki ve Sorumluluğunun Değerlendirilmesi" başlığı altında;

"Trabzon Emniyeti İstihbarat Şubesinin İstanbul Emniyeti İstihbarat Şubesine 17/02/2006 tarihli yazısı üzerine planlı operasyon ihtimaline yönelik değerlendirmelerin yapılarak, İstihbarat Şubeleri arasındaki koordinasyonun sağlanması ve sürecin takibinin ile Hrant Dink'e yönelik koruma önlemlerinin alınması konusunda elinde yeterli bilgi mevcut olmasına rağmen, (özellikle YİE Erhan Tuncel'in görevine son verilmesinin ardından) Hedef Şahıslar Programı ile ilgili Tamim'e göre gerekli değerlendirmelerin ve buna bağlı olarak koruma tedbiri alınmaması nedenleriyle, görevlerini gereği gibi yerine getirmedikleri değerlendirilen ilgili (C) Şubesi Müdürü Ali Fuat YILMAZER, aynı dönem ilgili Merkez Haberalma Daire başkan yardımcıları ile Trabzon Emniyet Müdürlüğü yaptığı dönemden İstihbarat Daire Başkanı olarak görev yaptığı döneme kadar sürecin başından sonuna tüm aşamalarından haberdar olan ve gerekli değerlendirmeleri yapabilme yetkisine sahip olduğu görülmekle görevini ihmal ettiği değerlendirilen İstihbarat Daire Başkanı Ramazan Akyürek ve tespit edilecek diğer görevlilerin görevlerini ihmal ettikleri"

değerlendirmesine yer verilmiştir.

Dolayısıyla İstihbarat Daire Başkanlığının Hrant Dink'e yönelik koruma tedbirlerini almadığı yönündeki iddia daha önce dile getirilmiş ve Başbakanlık Raporunda yer verilen bu iddia İçişleri Bakanlığı Müfettişlerince de ikinci kez araştırılmıştır.

Mülkiye Başmüfettişleri Mustafa ÜÇKUYU ve Mehmet CANOĞLU tarafından hazırlanan 09.11.2009 tarih ve 80/76, 103/44 sayılı Araştırma Raporunda;

"... Emniyet Genel Müdürlüğü Operasyon Yönetmeliği'nin 4. ve 5. maddelerine göre, suçun işlenmemesi, kişilerin vücut bütünlüğü ile mal ve manevi varlığının korunması için Trabzon Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün gereği için İstanbul Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'ne, bilgi için ise EGM İDB'na gönderdiği 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı yazıya istinaden bir istihbarat operasyonu düzenlenmesi gerektiği, bu doğrultuda, İstanbul Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün gerekli araştırmayı yaptıktan sonra gereği için kendisine gelen bu"

yazıya cevap vermesi, Trabzon Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün de, gelen cevapla birlikte kendilerinin de devam ettirdikleri çalışmaların sonucunu dercedip değerlendirmesi, daha sonra EGM Operasyon Yönetmeliği'nin 9. maddesinde de belirtildiği gibi bir operasyonun icra edilmesine yönelik çalışmaların gerektiğinden bahisle Emniyet Müdürüne arz edilmesi gerektiği, ancak, bahsekonu yazıyla ilgili olarak, İstanbul Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün Trabzon Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'ne herhangi bir yazılı cevap vermediği, dolayısıyla "istihbarat hazırlık çalışmaları"nın eksik kaldığı, sonuç olarak bu istihbari yazının operasyona dönüşmediği,

Yine, İstihbarat Dairesi Başkanlığı Merkez ve Taşra Üniteleri Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliği'nin 14. maddesinin (a) fıkrasının 10. bendi uyarınca EGM İDB'nın Trabzon Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün bilgi için EGM İDB'na gönderdiği 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı bu yazı konusunda operasyon yürütme görevinin olmadığı, yine Yönetmeliğin 30. maddesinin (b) fıkrasının 7. bendine göre, (C) Şube Müdürlüğü'nün illerden gelen bilgi, belge ve duyumları takip edip değerlendirmek ve bu konuda taşra ünitelerini koordine etmek görevinin olduğu, Yönetmeliğin 38. maddesinin (c) fıkrasına göre, bu yazının içeriği ile ilgili gereken planlı istihbarat operasyonunu hazırlama ve koordineyi sağlamanın Trabzon ya da İstanbul Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün görevi olduğu,

Yine Trabzon Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğünden gelen 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı yazının gereği olarak Hrant Dink'in koruma altına alınmasına karar vermenin İstanbul İl Koruma Komisyonunun görevi olduğu, EGM İDB'nın böyle bir yükümlülüğünün olmadığı, EGM İDB'nın kendi bünyesinde yaptığı HEDEF ŞAHISLAR PROGRAMI'nın idari bir düzenleme olup İl Koruma Komisyonlarının istediği bilgileri daha düzenli ve güvenilir kılma amacı güttüğü, bir şahsın bu programa kaydedilmesinin, koruma altına alındığı anlamına gelmediği, ayrıca bu programa sadece terör örgütlerinin hedefi olan şahısların kaydedildiği, Yasin Hayal'in bir terör örgütü üyesi olduğuna dair bir veri de bulunmadığı,

EGM İDB (C) Şube Müdürlüğü görevlilerinin, yazıyı arşive kaydettikleri, tasnif ederek ilgili büroya havale ettikleri, ilgili büronun da evrakı değerlendirmeye tabi tuttuğu, yazı üzerine not düşerek parafladıkları, bu evrakın gereğini yerine getirecek birime ulaşıp ulaşmadığını kontrol ettikleri, dolayısıyla, EGM İstihbarat Daire Başkanlığı görevlileri olarak Trabzon Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğünden bilgi için gelen 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı yazı ile ilgili görevlerini yerine getirdikleri"

değerlendirmelerine yer verilmiş ve haklarında araştırma yapılan Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı görevlileri hakkında herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığı kanaat ve sonucuna ulaşılmıştır.

İçişleri Bakanlığınca da Müfettiş kanaati doğrultusunda işlem tesis edilmiş ve Dink ailesi avukatlarına tebliğ edilmiş, ancak İçişleri Bakanınca tesis edilen "İstihbarat Daire Başkanlığı görevlileriyle ilgili herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına" yönelik idari işleme karşı yargı yoluna gidilmemiştir.

Bununla birlikte, EGM İstihbarat Dairesi Başkanlığı görevlileri hakkında İçişleri Bakanlığı Müfettişlerince hazırlanan Araştırma Raporunun Başbakanlığa ulaşmasını müteakip Başbakanlık Başmüfettişleri Mehmet AKIN ve Ayşegül GENÇ ile Başbakanlık Müfettişi Yasemin Tuğçe İNAN tarafından düzenlenen 18.01.2010 tarih, 13/10-07 sayılı yazıda,

"09.11.2009 tarihli ve 80/76, 103/44 sayılı Araştırma Raporunun geneline bakıldığında; Raporda yapılan değerlendirmelerin, Trabzon İl Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün İstanbul İl Emniyet Şube Müdürlüğüne göndermiş olduğu ve İDB kayıtlarına da giren, 17.02.2006 tarihli yazı ve sadece bu yazıya istinaden İstanbul İl Emniyet Şube Müdürlüğünden gönderilmeyen cevabi yazı konusu üzerine inşa edildiği tespit edilmiştir.

Oysa Müfettişliğimizce hazırlanan İnceleme Raporunda;

-17.02.2006 tarihli yazıda Hrant Dink'in açıkça hedef olarak belirlenmiş olduğunun ifade edildiği,

-İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün adres bilgisinin teyidi konusunda Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğüne şifahi bilgi verdiği,

-Bu konuda cevabi yazı yazılmamış olsa dahi, asıl önem teşkil eden, Trabzon İl Emniyet Müdürlüğünce tespit edilen "Hrant Dink'e karşı eylem gerçekleştirileceği bilgisinin" İDB'ye intikal ederek sisteme girmiş olduğu,

Tespitleri yanında, Hrant Dink ile ilgili olarak emniyet birimlerine ulaşan diğer tüm bilgi ve belgeler de incelemelere dahil edilmiş ve değerlendirmeler tüm bu tespit ve incelemelerin mevzuat hükümleriyle karşılaştırılması üzerine yapılmıştır. Bu tespitler yanında özetle, Erhan Tuncel'in Hrant Dink'e yönelik eylem bilgisini cinayetten 1 yıl önce Trabzon Emniyetine bildirmiş olması ve bu bilginin de tüm diğer bilgilerin toplandığı İDB'ye intikal ettiği hususu dikkate alınarak, Yasin Hayal ve çevresindeki şahıslar hakkında bilgi toplamakla görevli Erhan Tuncel'in Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğüne yardımcı istihbarat eleman olarak çalıştığı dönemin başından, Hrant Dink cinayetine kadar geçen süreç içerisindeki, değerlendirme, kontrol ve koordinasyon görevlerinin gereğince yerine getirilmediği kanaatine varılmıştır.

Bu kapsamda, konunun sadece bir yazının kayda giriş zamanına değil, devamındaki süreç de ilişkin olduğu yönündeki tespit ve kanaatlerimiz nedeniyle,

bahse konu yazı üzerine İstanbul İl Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün yaptığı çalışmaları Trabzon İl Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'ne yazı ile bildirmediği, dolayısıyla istihbarat çalışmalarının eksik kaldığı, sonuç olarak bu istihbari yazının operasyona dönüşmediği", EGM İstihbarat Daire Başkanlığı Merkez ve Taşra Üniteleri Kuruluş Görev ve Çalışma Yönetmeliğinin "İstihbarat Daire Başkanlığı'nın Görevleri" Başlıklı 14. Maddesinin (a) fıkrasının 10. bendi uyarınca 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı yazı konusunda operasyon yürütme görevinin olmadığı" ve aynı Yönetmeliğin 38 maddesinin (c) fıkrasına göre bahse konu yazı içeriği ile ilgili gereken planlı istihbarat operasyonunu hazırlama ve koordineyi sağlamanın sadece "Trabzon ya da İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüklerinin görevi olduğu" şeklindeki, İçişleri Bakanlığı Müfettişlerinin değerlendirmelerinin yeterli bulunmadığı..."

şeklinde görüş bildirdikleri görülmüştür.

Başbakanlık Müfettişlerinin bu değerlendirmeleri Emniyet Genel Müdürlüğünün 22.01.2010 tarih ve 21643 sayılı yazısı ile gereği yapılmak üzere İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığına gönderilmiştir.

Bunun üzerine İçişleri Bakanlığınca Başbakanlığa gönderilen 17.03.2010 tarih ve B050TEF0000073.04 (34-2)1142 sayılı yazıda, "Başbakanlık Müfettişleri ve Mülkiye Müfettişlerinden müşterek bir çalışma grubu oluşturularak konuyla ilgili gerekli araştırma ve incelemenin yeniden yapılması" talep edilmiştir.

Bu talebe Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanı imzasıyla verilen 30.04.2010 tarih ve 898 sayılı cevapta, Başbakanlık Teftiş Kurulu tarafından yapılan inceleme neticesinde tespit edilen konulara ilişkin görev, yetki ve takdirin İçişleri Bakanlığında olduğu belirtilmiştir.

Müteakiben İçişleri Bakanlığı Bakanlık Makamının 03.05.2010 tarih ve B.05.0.TEF.0.00.73.04 (34-2)81 sayılı onayları ile **iddiaların işleme konulmaması kararı verilmiş** ve bahse konu onay 31.05.2010 tarihinde müşteki vekillerine tebliğ edilmiştir. Müşteklilerin bu idari işlemle ilgili yargı yoluna gittiklerine ilişkin bir başvuruya rastlanmıştır.

Ayrıca, 19.01.2007 tarihinde AGOS Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in öldürülmesi olayı ile ilgili olarak İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesinin 2007/428 esas sayısına kayden sürdürülen kovuşturma sırasında, Rahil Dink ve müdahil vekilleri tarafından; Milli İstihbarat Teşkilatı, İstanbul Emniyet Müdürlüğü, Trabzon Emniyet Müdürlüğü, Trabzon Jandarma Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Dairesi Başkanlığı görevlileri hakkında görevlerini kötüye kullandıkları iddiasıyla Mahkeme Başkanlığına sunulan dilekçe İstanbul C. Başsavcılığının CMK 250.Madde ile Yetkili Bölümüne intikal etmesi üzerine 12.05.2010 tarih ve Sor:2010/1076, K:2010/239 sayı ile görevsizlik kararı verilerek İstanbul C. Başsavcılığına gönderilmiştir. Anılan Başsavcılığa 28.05.2010 tarih ve 2010/808, 2010/809

sayılı ayırma kararları ile Milli İstihbarat Teşkilatı ve Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Dairesi Başkanlığı görevlileri hakkında 28.05.2010 tarih ve K:2010/6376-220 sayılı yetkisizlik kararı verilerek dilekçe Ankara C. Başsavcılığına gönderilmiştir.

Bunun üzerine Ankara C. Başsavcılığının 21.06.2010 tarih ve Sor:2010/71914 sayılı yazılarıyla Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Dairesi Başkanlığı görevlileri hakkında 4483 Sayılı Kanuna göre gerekli ön incelemenin yapılması ve sonucunda verilecek kararın gönderilmesi İçişleri Bakanlığından talep edilmiştir.

İçişleri Bakanlığınca Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilen 12.07.2010 tarih ve 3283 sayılı cevabi yazıda daha önce aynı konunun araştırıldığı belirtilip herhangi bir ön inceleme yapılmamıştır.

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı İçişleri Bakanlığına hitaben gönderdiği 22.03.2011 tarih ve 2010/71914 sayılı ikinci bir yazı ile İçişleri Bakanlığınca gönderilen 12.07.2010 tarih ve 3283 sayılı cevabi yazıda "soruşturma izni verilmemesine" ya da "işleme konulmamasına" dair herhangi bir karar bulunmadığından bahisle, "*Hrant Dink'in öldürülmesinde ilgililerin tüm gelişmelere başından beri vakıf olduklarını, gereğini yapmadıklarını, Hrant Dink'e yönelik bir saldırı gerçekleşebileceğini bildiklerini, Hrant Dink'in yaşamının ciddi biçimde tehdit altında olduğunu bilmelerine ve Hrant Dink'in talebi olmaksızın koruma sağlanması için gerekli süreci başlatmakla yükümlü olmalarına rağmen bu yükümlülüğü yerine getirmediğini, eylemin gerçekleşmesine göz yumduklarını ve yardımcı olduklarını, bu şekilde ilgililerin görevlerini kötüye kullandıklarını*" iddialarıyla ilgili olarak 4483 sayılı Kanun gereğince ön soruşturma yapılmasını yeniden talep etmiştir.

İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilen 01.04.2011 tarih ve 1790 sayılı cevabi yazıda; Bakanlık Makamınca verilen 03.05.2010 tarih ve (34-2)81 ve 03.05.2010 tarih ve (34-2)82 sayılı (2) adet "İşleme Konulmama Onayı" yazı ekinde gönderilerek ve 4483 sayılı Kanun'un 5. Maddesinin 2. Fıkrasına atıfta bulunularak, daha önce yapılan ön incelemenin sonucunu etkileyecek yeni delil elde edilmesi halinde yeniden ön inceleme yapılabileceği bildirilmiştir.

Bir diğer ifadeyle İçişleri Bakanlığı bahse konu iddialarla ilgili görevlendirme yapıldığını, bunun üzerine iddialarla ilgili Bakanlık Makamınca işleme konulmama onayı verildiğini, bu kararlara idari yargı nezdine itiraz edilebileceğini ve itiraz sonucunda yargının vereceği karar doğrultusunda hareket edileceğini bildirmiştir.

Şikâyetçi vekillerine bahse konu işleme konulmama onayları tebliğ edilmiş ancak idari yargıda bu kararlara itiraz edilmediğinden İstihbarat Daire Başkanlığı görevlileri hakkında

verilen işleme konulmama kararı geçerliliğini devam ettirmiş, dolayısıyla İstihbarat Daire Başkanlığı görevlilerinin yukarıda bahsedilen iddialarla ilgili yargılanmaları mümkün olmamıştır.

Kurulumuza intikal gerek Başbakanlık ve İçişleri Bakanlığı Müfettişlerince hazırlanan rapor ve eklerindeki gerekse görülmekte olan davalardaki bilgi ve belgeler kapsamında bahse konu iddia ile ilgili olarak aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir.

1- Öncelikle belirtmek gerekirse, Hrant Dink'e yönelik eylem yapılacağına dair YİE Erhan Tuncel'den alınan istihbari bilgi Trabzon Emniyet Müdürlüğü tarafından 17.02.2006 tarihinde gereği için İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğüne, bilgi için EGM İstihbarat Dairesi Başkanlığına yazılmıştır.

Başbakanlık raporunda "...yapılan araştırma sonucunda elde edilen bilgilerin Volkan ALTUNBULAK tarafından telefonla yapılan görüşme ile Trabzon İstihbarat Şubesinde görevli Komiser Özkan MUMCU'ya aktarıldığı, Anlaşılmıştır." şeklinde tespiti yer verilmiştir.

Diğer taraftan, Başbakanlık Müfettişleri yukarıda ilgili kısmı aynen aktarılan 18.01.2010 tarih, 13/10-07 sayılı yazılarında;

•Trabzon İl Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün 17.02.2006 tarihli Hrant Dink'in hedef olarak seçildiğine ilişkin yazısı,

•2003 yılında Hrant Dink'e karşı Sydney'de bulunduğu sırada silahlı bir eylem yapılacağına dair ihbar,

•2006 yılında İstihbarat Daire Başkanlığı'nın Ermeni cemaatine yönelik tehditlere karşı duyarlı olunmasına yönelik dağıtım yazısına konu Mesrob Mutafyan'ın dilekçesinde yer alan hususlar (o tarihlerde uluslararası camiada sık sık gündeme gelen 1915 Olayları konusundaki tasarılar ve adı geçen yargılanması sırasındaki protesto ve tehditler),

Hakkında İDB'nin o dönemde bilgisi bulunduğu, dolayısıyla İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü'nün cevabi yazısının İDB kayıtlarına girmemiş olmasının tesis edilmesi muhtemel işlemlere bir etkisi ya da katkısının bulunmadığı, bu kapsamda, konunun sadece bir yazının kayda giriş zamanına değil, devamındaki sürece de ilişkin olduğu"

yönünde tespit ve değerlendirmelere yer verilmiştir.

Bir başka anlatımla istihbarat operasyonu için gerekli görülen İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün gerekli çalışmaları yaparak, sonuçlarını Trabzon'a ve Merkeze aktarması hususunda; Trabzon'a şifahi olarak aktarıldığı, Merkeze ise aktarılmasına gerekli bulunmadığı değerlendirilmesinde bulunulmuştur.

Bununla birlikte Başbakanlık Raporunda yer verilen, "Trabzon Emniyeti İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün 17.02.2006 tarihli yazısı üzerine, İstanbul Emniyeti tarafından cevaben herhangi bir yazı yazılmadığı, İstanbul Emniyet Müdürlüğü görevlilerinin konuyla ilgili açıklamalarında; **yapılan araştırma sonucunda elde edilen bilgilerin** Volkan ALTUNBULAK tarafından yapılan telefon görüşmesi ile Trabzon İstihbarat Şubesinde görevli Komiser Özkan MUMCU'ya aktarıldığı, adı geçen şahısların bu durumu ifadeleriyle doğruladığı, dolayısıyla Trabzon İl Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün bahse konu yazısı üzerine İstanbul İl Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'nce yapılan araştırmadan haberdar olduğu," şeklindeki tespitte yer alan **"yapılan araştırma sonucunda elde edilen bilgilerin Özkan Mumcu'ya aktarıldığı"** bilgisi doğrulanamamış ve şüpheli bir beyandır.

Kaldı ki Başbakanlık Müfettişleri tarafından hazırlanan raporda Komiser Volkan ALTINBULAK'ın Müfettişliklerince alınan 22.04.2008 tarihli ifadesindeki;

"... Kısım amirimin talimatı ile Trabzon İstihbarat Şube'de görevli komiser yardımcısı Özkan MUMCU'yu arayarak teknik ve tahkikat çalışmalarımızla oluşan tespitleri kendisine aktardım. Özkan MUMCU bana 'yaptığımız tespitlerin doğru olabileceğini, kendilerinin Osman Hayal ile ilgili çalışma yapmadıklarını, fakat Yasin Hayal'in YİE vasıtasıyla kontrol altında tuttuklarını ilimize doğru hareketlendiğinde veya ilimizi ilgilendiren farklı bir konu geçtiğinde bizi haberdar edeceklerini' söyledi. Ben de bu yaptığımız görüşmelerin ayrıntılarını kısım amirime ilettim. Bu sürecin devamında 17.02.2006 tarihli yazıda bahsi geçen konuyla ilgili olarak herhangi başkaca bir bilgi tarafıma gelmemiştir..." şeklindeki beyanları ile

Trabzon Emniyet Müdürlüğünde görevli Komiser Özkan MUMCU'nun yine müfettişliklerince alınan 05.03.2008 tarihli ifadesindeki;

"...17.02.2007 tarihli İstanbul Emniyetine muhatap olarak yazılan yazının ardından, aynı gün ya da ertesi gün, İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Müdürlüğünde bu konu ile ilgilenen komiser Volkan ALTUNBULAK beni arayarak, yazıda yer alan hususlarda daha ayrıntılı bilgi almak istediğini söyledi. Kendisine yazıda yer alan hususları tekrar ettim, konunun önemini vurguladım ve Yasin Hayal'in tarafımızca teknik ve YİE vasıtasıyla da takip edildiğini belirttim."

şeklindeki beyanları karşılaştırıldığında Özkan MUMCU'nun Volkan ALTUNBULAK'ın telefonla kendisini aradığını teyit etmekle birlikte yapılan bir araştırma ve bunun sonuçlarının kendisine aktarıldığına dair Volkan ALTINBULAK'ın ifadesini doğrulamamaktadır.

Nitekim Özkan Mumcu'nun TBMM İnsan Hakları Komisyonunda verdiği 12.03.2008 tarihli ifadesinde de, "...Biz yazıyı yazdıktan sonra, yanılmıyorsam bizim bir alt devre var, onun telefonundan Volkan diye, soy adı Altınbulak olabilir, kendisi beni aradı... yazı üzerine kendisi beni"

aradı. Genelde de böyle olur, bazen. Yani yazı yazılır, yazının ayrıntısıyla ilgili olarak bizler... Hani ilişkili olarak, konu nedir, tam olarak neler yapılabilir diye beni aradı. Ben de kendisine yazılı olan konuları anlattım. Sadece yazılı olan konular, işte Erhan Tuncel'in durumu, Yasin Hayal'in durumu... Biz o yazıyı yazdıktan sonra yanılmıyorsam aynı gün olması lazım tekrar İstanbul'a bildirdik. Şimdi o yazı da kendilerine ulaştıktan sonra, okuduktan sonra daha farklı bilgi var mı yok mu diye kendisi beni aradı... Resmi yazıda yazılmamış olabilir diye belki kendisi o şekilde düşünmüş -bazen biz de mesela- konunun daha ayrıntısını öğrenebilmek için aradı. Ben de konunun yazımdan ibaret olduğunu, zaten yeni bilgi olduğunu, elemandan alınan bilgi olduğunu bildirdim. Kendisi "Farklı bir şey var mı?" dedi. Yok dedim. Yani şu an için farklı bir bilgimiz yok. Orada da tekrar Yasin Hayal'in yazıda da belirttiğimiz gibi Mc. Donald's eylemini yaptığını, böyle bir potansiyelinin olabileceğini, şu anda da Hrant Dink'e yönelik, Ermenilere karşı bir kin beslediğini, ses getirecek bir eylem yapabilecek bir potansiyeli olduğunu bildirdik, telefonla da görüştük..." şeklinde beyanlarda bulunarak ve Komisyonunda bulunan Milletvekillerince sorulan "İstanbul Emniyetinin yaptığı araştırma sonucunda kendisi ile görüşülüp görüşülmediğine" dair soruya "görüşülmedi" şeklinde cevap vererek Volkan ALTINBULAK'ın kendisini yazıya intikal etmeyen başka bilgi olup olmadığını öğrenmek için aradığını belirtmekte ve "yapılan araştırma sonucunda elde edilen bilgileri paylaşıldığını" kabul etmemektedir.

Hal böyle iken, EGM İstihbarat Dairesi Başkanlığı görevlileri hakkında İçişleri Bakanlığı Müfettişlerince hazırlanan Araştırma Raporunun Başbakanlığa ulaşmasını müteakip Başbakanlık Başmüfettişleri Mehmet AKIN ve Ayşegül GENÇ ile Başbakanlık Müfettişi Yasemin Tuğçe İNAN tarafından düzenlenen 18.01.2010 tarih, 13/10-07 sayılı yazıda da yine aynı tespitte yer verilmek suretiyle başka bir delil ile doğrulanamayan ve görüşmenin diğer tarafınca da yalanlanan tespitte ısrar edilmiştir.

Ayrıca, Mülkiye Başmüfettişleri Mustafa ÜÇKUYU ve Mehmet CANOĞLU tarafından hazırlanan ön inceleme raporunda, İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlilerinin Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğüne gönderilen yazının gereğini yerine getirmediklerine yönünde makul bir şüphe içeren fiiller ve deliller tespit edilmiştir.

2- Hedef Şahıslar Programı

Başbakanlık Müfettişlerince hazırlanan raporda yer verilen "Hedef Şahıs Programına" dair EGM İstihbarat Dairesi Başkanlığınca yayımlanan genelgelerin gereğinin yapılıp yapılmadığı ile ilgili tespit ve değerlendirmelerimize aşağıda yer verilmiştir

Hedef Şahıslar Programı'ndan ilk olarak İstihbarat Daire Başkanlığının 24.04.2001 tarih ve 62572-2001 sayılı yazısında bahsedilmektedir. Bahse konu yazıda;

"...bilhassa 'koruma talepleri' ile ilgili olarak gündeme gelen uygulamalar kapsamında karşılaşılan sıkıntıların giderilebilmesi ve terör örgütlerinin hedefi olduklarına dair bilgi derlenen şahıslarla ilgili gerekli işlemlerin daha sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi amacıyla, yeni bir düzenlemeye ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu kapsamda,

1- Sadece terör örgütlerinin hedefi durumunda olduğundan dolayı bilgi intikal eden şahıslara, hiçbir şekilde İDP ortamında fiş açılmayacak ve bu şahıslara ait veri girişi işlemleri "HEDEF ŞAHISLAR PROGRAMI"nda yapılacaktır.

2- Terör örgütlerinin hedefi durumunda olduğuna dair bilgi intikal eden tüm şahıslara (İDP ortamında fiş kaydı bulunuyor olsa bile) 'HEDEF ŞAHISLAR PROGRAMI'nda da ayrıca fiş açılarak veri girişi işlemleri yapılacaktır..." ifadelerine yer verilmiş ve Merkez Şube Müdürlüklerine duyurulmuştur.

Ayrıca, İstihbarat Daire Başkanlığı tarafından Merkez Şube Müdürlükleri ile 81 İl İstihbarat Şube Müdürlüklerine gönderilen 08.02.2002 tarih ve 022594-2002 sayılı yazıda ise, Hedef Şahıslar ile ilgili daha önce Merkez Şube Müdürlüklerine duyurulan tamimin işleminde bazı sıkıntıların olduğu, İl Koruma Komisyonlarına eski ve gereksiz kayıtların da gönderilebildiği, bu yüzden İl Koruma Komisyonlarında çelişki meydana gelebildiği, bu sıkıntıların giderilmesi için tekrar yeni bir düzenlemeye ihtiyaç duyulduğu bildirilmiştir.

Bu yazıların, "koruma talepleri" ile ilgili olarak gündeme gelen uygulamalar kapsamında karşılaşılan sıkıntıların giderilebilmesi amacıyla hazırlanmış bir idari düzenleme niteliğinde olduğu, gerekli işlemlerin daha sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesini amaçladığı ve şahısların korunmasıyla doğrudan ilgili olmadığı anlaşılmaktadır.

Ayrıca, bahse konu yazılarda açıkça vurgulandığı üzere terör örgütlerinin hedefi olan şahıslar bu programa kaydedilecektir. Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğünün Yasin Hayal tarafından Hrant Dink'e eylem yapılacağına dair 17.02.2006 tarih ve (484-2006) 027248 sayılı yazısında terör örgütünden bahsedilmediği gibi Hrant Dink'e yönelik tehdidin kaynağının bir terör örgütü olduğuna dair ifade de yer almamaktadır.

Dolayısıyla Hrant Dink'in terör örgütlerinin hedefi olduğu hususunda o gün itibarıyla bir bilgi bulunmadığı ve 17.02.2006 tarihli yazıda Hrant Dink'e yönelik tehdidin kaynağının bir terör örgütü olduğundan bahsedilmediği dikkate alındığında 17.02.2006 tarihli yazıda geçen hususların "Hedef Şahıslar Programı"na alınmamasında anılan genelgelere aykırı bir husus olmadığı değerlendirilmiştir.

Kaldı ki, İl İstihbarat Şube Müdürlüklerinin delayısıyla İstanbul Emniyeti İstihbarat Şube Müdürlüğünün hedef şahıs programındaki bilgileri sorgulama ve görme yetkisi bulunmamakta olduğundan Hedef Şahıs Programına veri girişi yapılmamasından dolayı İstanbul Emniyetinin Trabzon Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğünün çalışmasını göremediği ve bu yüzden yeterli ve gerekli çalışmalara başlayamadığı gibi bir durum da söz konusu değildir. Hrant Dink'e yönelik eylem yapılacağı istihbari bilgisi doğru adrese gönderilmiştir ve gönderilen bilginin dışında Hedef Şahıslar Programına kaydedilecek yeni bir bilgi ve belge de bulunmamaktadır.

Öte yandan "Hedef Şahıslar Programı", Koruma Kurullarına bilgi sağlamak amacıyla oluşturulmuş bir program olup, İstanbul Koruma Kurulunun Merkez İKK Şubesinden Hrant Dink ile ilgili herhangi bir bilgi talebine ve söz konusu programa bilgi girilmediğinden dolayı yerine getirilemeyen bir koruma talebine ise rastlanmamıştır.

Gerçektende "Hedef Şahıslar Programına" bir bilgi girişi ile başlayan herhangi bir idari işlem ve eylem bulunmamakta, söz konusu program Koruma Kurullarında ele alınan koruma taleplerinin değerlendirilmesi esnasında başvuru bir arşiv işlevi görmektedir.

Ayrıca, Yasin Hayal'in Hrant Dink'e yönelik suikast düzenleyeceğine yönelik bilginin "Hedef şahıslar Programına" kaydedilmemesi nedeniyle koruma tedbirinin alınmadığı yönünde herhangi delile de rastlanmamıştır.

Kaldı ki Başbakanlık Müfettişlerinin Raporunda bahsedilen gerek 2003 yılında Hrant Dink'e karşı Sydney'de bulunduğu sırada silahlı bir eylem yapılacağına dair ihbar gerekse 2006 yılında İstihbarat Daire Başkanlığı'nın Ermeni cemaatine yönelik tehditlere karşı duyarlı olunmasına yönelik dağıtımli yazısına konu Mesrob Mutaşyan'ın dilekçesinde yer alan hususlar (diğer taraftan doğrudan etkili olmamakla beraber, o tarihlerde uluslararası camiada sık sık gündeme gelen 1915 Olayları konusundaki tasarılar ve adı geçenin yargılanması sırasındaki protesto ve tehditler) İstanbul Emniyeti İstihbarat Şube Müdürlüğünün de bilgisi dâhilindedir.

Bu nedenle, EGM İstihbarat Daire Başkanlığının Trabzon Emniyet Müdürlüğünce gönderilen bilgilerin "Hedef Şahıslar Programına" kaydedilmemesinden kaynaklanan sorumluluk gerektirecek bir durum tespit edilememiş olup bu konuda yapılacak herhangi bir işlem olmadığı değerlendirilmektedir.

3- Hrant Dink'e koruma tedbiri alınmaması EGM İstihbarat Daire Başkanlığının sorumluluğu olup olmadığı konusundaki bilgi ve değerlendirmelerimiz aşağıda gösterilmiştir.

Koruma Hizmetleri Yönetmeliği'nin 11. maddesi, "Hayatının ciddi biçimde tehdit altında bulunduğu Millî İstihbarat Teşkilatı ile diğer istihbarat birimleri tarafından tespit edilmiş ve

korunmaları zaruri görülenler, bu kuruluşların teklifi üzerine güvenlik birimlerince, talepleri aranmaksızın korumaya alınır." Hükmünü içermekte, aynı Yönetmeliğin 14. maddesine göre de, 11. maddede sayılanların koruma kararları ve şekilleri İl Koruma Komisyonunca belirlenmektedir.

İl Koruma Komisyonu kararına karşı yapılan itirazlar, Merkez Koruma Komisyonunca değerlendirilerek karara bağlanmaktadır.

Bahse konu Yönetmeliğin 17. maddesine göre, İl Koruma Komisyonunun sekretarya ve raportörlük işlemleri İl Emniyet Koruma Şube Müdürlüğünce yerine getirilmektedir.

Bu hükümler dikkate alındığında herhangi bir tereddüde mahal olmayacak şekilde, Hrant Dink'in koruma altına alınması ile ilgili olarak; koruma hizmetlerinin İstanbul Valisinin sorumluluğu altında yürütülmesi, Koruma Hizmetleri Yönetmeliği'nin 11. maddesi gereğince İstanbul İl Koruma Komisyonu tarafından alınacak bir kararın olması, Trabzon Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğünden gelen 17.02.2006 tarihli yazıyı alan İstanbul Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğünün bu yazıyı Koruma Şube Müdürlüğüne göndermesi ve Koruma Şube Müdürlüğünce de Hrant Dink ile ilgili bilgi ve belgelerin anılan komisyona intikal ettirilmesi gerekmektedir.

Dolayısıyla EGM İstihbarat Daire Başkanlığının Koruma Hizmetleri Yönetmeliği kapsamında somut olay açısından doğrudan bir ödevi ve sorumluluğu bulunmamaktadır.

4- EGM İstihbarat Daire Başkanlığının koordinasyon görevini yerine getirip getirmediği ile ilgili hususlar aşağıda değerlendirilmiştir.

Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı Merkez ve Taşra Üniteleri Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliği'nin **İl İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün** görevlerinin düzenlendiği 38. maddesinin (b) ve (c) fıkralarında;

"b)İstihbarat Daire Başkanlığı merkez şube müdürlüklerinin yürüttükleri hizmetleri il bazında yürütmek, topladığı bilgileri merkeze ve ilgili illere iletmek.

c) Görev alanına giren konularda planlı istihbarat operasyonu hazırlamak, yürütmek ve bu anlamda Merkez, diğer İl İstihbarat Şube Müdürlükleri ile İl Emniyet Müdürlüğü icra birimleri arasında koordineyi sağlamak."

(C) Şubesinin görevlerinin sayıldığı 30. maddesinin (b) fıkrasının 5 ve 7. bentlerinde;

"5) İl İstihbarat şubelerince aşırı sağ, irticai ve azınlık faaliyetlerine karşı yürütülen istihbarat operasyonlarının koordinesini ve takibini yapmak, operasyon öncesi ve sonrası besleme görevini yürütmek.

7) İl'lerden ve diğer kurumlardan gelen bilgi, belge ve duyumları takip edip değerlendirmek, bu konuda taşra üniteleri ile gerekli koordinasyonu sağlamak."

hükümleri yer almaktadır.

Bu hükümlere göre, Trabzon İstihbarat Şubesinin İstanbul İstihbarat Şubesine gönderdiği 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı yazının gereğinin İstanbul İstihbarat Şubesince yerine getirilmesi ve sonucun da hem Trabzon'a hem de Merkez Şubeye bildirilmesi gerekmektedir. İstanbul İstihbarat Şubesince bu görevin yerine getirilmediğine ilişkin makul bir şüphenin varlığı idari soruşturmalarda ortaya konulmuştur.

Söz konusu yazıda Trabzon İstihbarat Şubesince Yasin Hayal ve grubu ile ilgili çalışmaların devam ettiği belirtilmiş, ancak devam ettikleri söylenen çalışmalarda elde edilen yeni bir istihbari bilgi İstanbul ve Merkez şube ile paylaşılmamıştır.

Merkez (C) Şubesi ise kendisine bilgi için gönderilen yazıyı arşive kaydetmiş, tasnif ederek ilgili büroya havale etmiş, ilgili büronun da evrakı değerlendirmeye tabi tuttuğu, yazı üzerine not düşerek parafladıkları, bu evrakın gereğini yerine getirecek birime (İstanbul İstihbarat Şubeye) ulaşıp ulaşmadığını kontrol ettikleri anlaşılmıştır.

Müteakip dönemlerde, Trabzon Emniyet Müdürlüğünce bilgi için gönderilen ilk istihbarat bilgisinden sonra gerek Trabzon gerekse İstanbul Emniyet Müdürlüğünce planlı istihbarat faaliyetlerine ilişkin yeni herhangi bir bilgi İstihbarat Daire Başkanlığına gönderilmemiştir.

Dolayısıyla İstanbul ve Trabzon arasında Merkez şube tarafından koordinasyon yükümlüğünün işletilmesine yönelik yeni bir durum ortaya çıkmamıştır.

Ayrıca Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığının **12.10.2006 tarihli** muhtemel eylemler konulu 81 İl Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüklerine,

"Fransa Ulusal Meclisi'nde sözde Ermeni soykırımını inkâr edenlerin cezalandırılmasını öngören bir yasa tasarısının" gündeme getirilmesi sonrasında, Ülkemizde konu ile ilgili hassas bir duyarlılık oluşmuş ve bu hassasiyet provokatif eylemlere uygun bir ortam meydana getirmiştir.

12.10.2006 günü oylanacak olan "Sözde Ermeni Soykırımı Yasa Tasarısını" ve Fransa'yı protesto amaçlı etkinliklerin bazı illerimizde yapıldığı, birçok ilimizde yapılacağı ve yasa tasarısının kabul edilmesi halinde de tepkilerin devam edeceği yönünde duyumlar alınmıştır.

Söz konusu gelişmeden etkilenebilecek şahısların, Ülkemizde bulunan başta Fransa olmak üzere, "Sözde Ermeni Soykırımına" destek veren tüm Ülkelerin temsilcilikleri ve iltisaklı kurum-kuruluşlarına yönelik (Ermeni vatandaşlarımız ve Hıristiyanların ibadet yerleri de dahil olmak üzere) tepkisel eylemler gerçekleştirebileceği değerlendirilmektedir.

Bu çerçevede; olası provokatif girişimler konusunda müteyakkız bulunulmasını ve asırı tepki gösterebilecek grupların yakinen izlenmesine yönelik istihbari çalışmalara ağırlık kazandırılarak, gelişmelerden bilgi verilmesini önemle rica ederim."

şeklinde bir genel yazı göndermiştir.

Daire'nin bu genelge ile kendisine ulaşan bilgi ve istihbaratlarla ilgili olarak gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamak üzere Ermeni vatandaşlarımıza yönelik eylem yapabilecek grupların yakından izlenmesi yönünde kendisine bağlı istihbarat müdürlüklerini görevlendirdiği ve bu şekilde elde ettiği bilgileri değerlendirme, İl İstihbarat Şubelerini geri besleme ve koordinasyon sorumluluğunu yerine getirmiş olduğu değerlendirilmektedir.

Ayrıca, Trabzon Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğünden gelen 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı yazının gereği olarak Hrant Dink'in koruma altına alınmasına karar vermenin İstanbul İl Koruma Komisyonunun görevi olduğu, Koruma Komisyonun sekretaryasının İstanbul Koruma Şube Müdürlüğünce yapıldığı ve Hrant Dink'e yönelik tehdit ile ilgili yazının Koruma Komisyonuna intikal ettirilmesinin Koruma Şube Müdürlüğü vasıtasıyla İstanbul Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğünün görevi olduğu, İstihbarat Daire Başkanlığının kendi bünyesinde yaptığı Hedef Şahıslar Programına ilgili Genelgeler gereğince sadece terör örgütlerinin hedefi olan şahısların kaydedilmesi gerektiği, söz konusu programa kayıt yapılmamasının Hrant Dink'in korunmasıyla ilgili olarak herhangi bir idari işleme engel olmadığı da anlaşılmıştır.

Diğer yandan, alınan istihbaratın operasyona dönüştürülmesi için çalışmaların olgunlaşması, operasyonun hedef aldığı kişi veya gruba yönelik maddi deliller ile teyit edilebilir hale gelmiş bir suç unsurunun elde edilebileceğine kani olunması ve ilgili İl'in İl Emniyet Müdürünün kararı gerekmektedir.

İstihbarat Daire Başkanlığın'ca resen bir istihbarat operasyonu düzenlenmesi ise ancak operasyon yapılacak yapılandırmanın il dışına taşması, ilin tek başına operasyonda yetersiz kalacağına anlaşılması yönünde kapsamlı ve detaylı bilgilere ulaşılması gerekmektedir. Başkanlık tarafından Hizbullah, El Kaide, PKK gibi örgütler için resen bu tür operasyonlar planlanmakta ve uygulanmaktadır.

Bu çerçevede, Yasin Hayal ve grubuna yönelik İstihbarat Daire Başkanlığına ulaşmış operasyon yapılmasını gerektirecek düzeyde maddi deliller ile teyit edilebilir hale gelmiş bir suç unsurunun elde edilebileceğine ilişkin bir bilgi bulunmadığı, ayrıca grubun il düzeyini aşan faaliyetleri olduğuna ilişkin İstanbul'dan bir geri dönüş olmadığı, gruba yönelik bir operasyonun il düzeyinde yapılabileceği değerlendirilmiştir.

Sonuç olarak; Trabzon Emniyet Müdürlüğünce bilgi için gönderilen ilk istihbarat bilgisinden sonra gerek Trabzon gerekse İstanbul Emniyet Müdürlüğünce planlı istihbarat

faaliyetlerine ilişkin yeni herhangi bir bilginin İstihbarat Daire Başkanlığına gönderilmemiş olması karşısında koordinasyon yükümlüğünün işletilmesine yönelik yeni bir durumun ortaya çıkmamış olması, Hrant Dink'in koruma altına alınması ile ilgili yükümlülüğün esas itibariyle İstanbul iline ait olması, ayrıca 12.10.2006 tarihli bir genelge ile tüm illerin Ermeni kökenli vatandaşlarımıza yönelik yapılacak eylemler konusunda uyarılmış olması ve dosyalar üzerinden yapılan incelemede yeni bir durum yaratacak ilave delillere ulaşılmaması, Yasin Hayal ve grubuna yönelik Başkanlıkça resen bir operasyonun yapılmasını gerektirecek koşulların oluşmadığı sebebiyle; daha önce verilmiş olan ve sonrasında herhangi bir yargı kararıyla ortadan kaldırılmamış bulunan İçişleri Bakanlığının İşleme Konulmama ve Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının Takipsizlik Kararları da dikkate alınarak Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM) İstihbarat Daire Başkanlığı personeli hakkında iddia olunan ihmal fiillerine dair yapılacak herhangi bir işlemin bulunmadığı anlaşılmıştır.

16- Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü tarafından İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğüne gönderilen 17.02.2006 gün ve 27248 sayılı yazı ile ilgili teknik çalışma yapılmadığı yönündeki Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığının LOG kayıtlarına dayanarak verilen bilgide bir eksikliğin olup olmadığı hususu.

Anılan iddia Trabzon Emniyeti İstihbarat Şube Müdürlüğünün Hrant Dink'e yönelik eylem yapılacağı istihbari bilgisini İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğüne bildirilmesine rağmen Hrant Dink'in öldürülmesine engel olunamaması üzerine İstanbul Emniyet Müdürlüğü görevlilerinin görevini ihmal edip etmedikleri hususunda yapılan ön incelemeler sonrasında İstanbul Emniyeti tarafından gündeme getirilmiştir.

Mülkiye Başmüfettişi Şükrü Yıldız tarafından, Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Dairesi Başkanlığına 03.03.2008 tarih ve 138/34-112 sayılı yazı yazılarak "*İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğünce, 20.02.2006 tarihinde Saat:17:18'de İDP/DARA/İDEA'dan Osman Hayal ile ilgili sorgulamalar yapıp yapılmadığının ve yapılmış ise kimlerin ne zaman yaptığının*" bildirilmesi istenmiş, Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Dairesi Başkanlığınca gönderilen 06.03.2008 tarih ve 54324-2008 sayılı cevabi yazıda, "*İstihbarat Dairesi Başkanlığı'nda bulunan İstihbarat Değerlendirme Projesi'nde (İDP) İstihbarat Dairesi Başkanlığı Merkez ve Taşra Birimlerinde görevli tüm personelin yapmış olduğu iş ve işlemlerine ait kayıtlar tarih ve saat olarak sistem tarafından otomatik olarak tutulmaktadır. Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü'nden gelen 17.02.2006 gün ve 27248 sayılı yazısında geçen Osman Hayal ile ilgili olarak İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğü'nce sistem üzerinde log kayıtlarına göre: Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü'nden gelen 17.02.2006 gün ve 27248 sayılı yazısında*"

belirtilen Osman Hayal'in kullandığı 0 538 7193181 nolu telefon hakkında 17.02.2006 tarihi ile cinayetin 19.01.2007 tarihleri arasında İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğü tarafından herhangi bir teknik çalışmanın yapılmadığı ekteki log kayıtlarından anlaşılmaktadır. **Hrant Dink'in öldürüldüğü 19.01.2007 tarihinden önce, Osman Hayal hakkında 17.02.2006 gün ve 27248 sayılı yazıya istinaden İstihbarat Değerlendirme Projesi (İDP) kapsamında evrak ve şahıs ile ilgili olarak İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlilerince herhangi bir çalışma yapılmadığı ekteki log kayıtlarından anlaşılmaktadır**" şeklinde cevap verilmiştir.

Bu bilgi üzerine düzenlenen Ön İncelem Raporunda, İstanbul Emniyeti İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlilerinin yaptıkları çalışmaların yapılmadığı değerlendirilerek ilgililer hakkında soruşturma izni verilmesi teklif edilmiştir.

Bunun üzerine İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nce 20.04.2008 tarih ve 57 sayılı yazıyla, İstanbul Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü'nce yapılmadığı iddia edilen istihbari çalışmanın aslında yapıldığı, bunu ispatlamak için de çalışmanın yapıldığı bilgisayarın imajının alınarak mühürlendiği, konunun yeniden tetkik ettirildiği takdirde gerçeğin ortaya çıkacağı İçişleri Bakanlığına bildirilmiştir.

İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün 20.04.2008 tarih ve 56 ile 57 sayılı yazısı üzerine, İçişleri Bakanlığı 02.05.2008 tarihinde Mülkiye Başmüfettişi Akif İKBAL'i "Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'e yönelik bir eylem olabileceği yönündeki Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü tarafından 17.02.2006 tarih ve 027248 sayılı yazı ile İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğü'ne verilen bilgi üzerine, olaydan önce gerekli çalışmaların yapılıp yapılmadığı, yapılmış gibi gösterilip gösterilmediği, herhangi bir teknik çalışmanın yapılıp yapılmadığı ve yapılmadığı yönündeki Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Dairesi Başkanlığı'nın LOG kayıtlarına dayanarak verdiği bilgide bir eksikliğin olup olmadığı hususlarının araştırılması" için görevlendirmiştir.

Mülkiye Başmüfettişi Akif İKBAL yürüttüğü araştırma görevi esnasında, İstanbul Üniversitesi Bilgisayar Bilimleri Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü Prof. Dr. M. Nizamettin ERDURAN ile İstanbul Üniversitesi Bilgisayar Bilimleri Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdür Yardımcısı Yar. Doç.Dr. Mehtap YALÇINKAYA ve İstanbul Üniversitesi Network ve Sistem Sorumlusu Levent İLDENİZ'i bilirkişi olarak görevlendirmiştir.

Bu bilirkişilerin hazırladığı raporda, "bilgisayarda yaptığımız inceleme sonucunda, "C:\Documents and Settings\Administrator\Desktop\YEDEK SİLME\ BELGELERİM\Telefon Sorguları" isimli dizinin altında bulunan "Yasin Hayal enson.xls" isimli dosyanın 20.02.2006 17:18'de yaratıldığı, bu dosyanın 8 dakika açık kaldığı ve yapılan değişikliklerin son olarak

20.02.2006 tarihinde saat 17:26'da kaydedildiği tarafımızdan tespit edilmiştir" şeklinde bir değerlendirme yapılmıştır.

Öte yandan, İçişleri Bakanlığınca Mülkiye Başmüfettişi Akif İKBAL'e verilen görev emrinde "Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Dairesi Başkanlığı'nın LOG kayıtlarına dayanarak verdiği bilgide bir eksikliğin olup olmadığı hususlarını araştırılması" da istenmesine rağmen bilirkişilerce hazırlanan Raporda bu hususa ilişkin bir inceleme yapılamadığı ve anılan Müfettişin bilirkişilerden bu yönde bir talepte bulunmadığı anlaşılmaktadır.

İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından Devlet Denetleme Kurulu Başkanlığına hitaben yazılan 19.08.2011 tarih ve (34-2) 4094 sayılı yazıda da Mülkiye Başmüfettişi Akif İKBAL'in eksik araştırma yaptığı kabul edilmiştir.

Bu Bilirkişi Raporu'na istinaden Mülkiye Başmüfettişi Akif İKBAL, düzenlediği 19.05.2008 tarih ve 35/25 sayılı Ön inceleme Raporu'nun "SONUÇ" Bölümünde; "...İstanbul Emniyeti İstihbarat Şubesi görevlilerinin 17.02.2006 tarihli Trabzon Emniyeti İstihbarat Müdürlüğü'nün yazısının gereği mevzuat ve uygulama çerçevesinde yerine getirdiği herhangi bir sorumluluğunun bulunmadığı kanaatine varıldığı, İstanbul Emniyet Müdürlüğü ve mensuplarının zan altında kalmasına, kusurlu ve eksik davranışları ile sebep olanlar hakkında kanuni gereğinin, Bakanlık Makamının takdirinde bir konu olduğu" kanaat ve sonucuna varmıştır.

İçişleri Bakanlığınca bu rapor üzerine Başbakanlık Müfettişlerince hazırlanan raporun İçişleri Bakanlığa ulaşmasına kadar herhangi bir işlem yapılmamıştır.

Başbakanlık Raporunun Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığının 03.12.2008 tarih ve 1616 sayılı yazısıyla İçişleri Bakanlığına ulaşması üzerine, iddiaları araştırmak üzere Bakanlık Makamından 28.01.2009 tarih ve (34-2)23 sayılı araştırma onayı alınmış ve bu onay kapsamında Mülkiye Başmüfettişi Akif İKBAL tarafından düzenlenen 19.05.2008 tarih ve 35/25 sayılı Araştırma Raporunda yer alan log kayıtları konusunun da araştırılması istenmiştir.

Konuyu araştırmak üzere görevlendirilen Mülkiye Başmüfettişleri Mustafa ÜÇKUYU ve Mehmet CANOĞLU tarafından Yıldız Teknik Üniversitesi Enformatik Bölümü Başkanı Yrd. Doç. Dr. Abdullah BAL ile Emniyet Genel Müdürlüğü Bilgi İşlem Daire Başkanlığı İletişim Şubesi'nde görevli Adli Bilişim Uzmanı, Elektronik Mühendisi ve Komiser Şahin BUYRUKBİLEN, Bilirkişi olarak görevlendirilmiş ve bilirkişilerden Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Dairesi Başkanlığında bulunan İDP/İDEA/DARA sistemleri üzerinde çalışma yapmaları istenmiştir.

Adı geçen Bilirkişilerin hazırladığı 16.06.2009 tarihli Bilirkişi Raporunun "Sonuç Ve Değerlendirme" Bölümünde;

"İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şubesi demirbaşına kayıtlı ve istihbarat hizmetlerinde kullanılan, Dell marka BSHBX0J seri numaralı Bilgisayar kasası içerisinde bulunan Western Digital marka "WD400BB - 75DEA0 model WMAD1D249182 seri numaralı" sabit disk ve Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Dairesi Bilgi İşlem Şube Müdürlüğünde bulunan Telefon Detay Kayıt (DARA) sistemi ile İstihbarat Değerlendirme Sistemi (IDP) üzerinde yapılan incelemeler ışığında aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

1. Yasin Hayal enson.xls dosyasının, dosya zamanlarının değiştirildiğine, zaman ayarları değiştirilmiş başka bir bilgisayarda oluşturulup incelenen bilgisayara aktarıldığına ya da incelenen bilgisayarın zaman ayarlarının değiştirildiğine dair kesin bir bulguya ulaşılamamıştır.

2. Yasin Hayal.xls dosyasının, başka bir bilgisayarda 2004 yılında oluşturulduğu, 2005 yılında, bu çalışma kapsamında incelenen Dell marka BSHBX0J seri numaralı Bilgisayara kopyalandığı incelenmiştir.

3. İstihbarat Daire Başkanlığı'nda DARA, IDP ve IDEA veritabanı yapılarını barındıran disk sisteminde zaman ayarlarının değiştirildiği, log kayıtlarının silindiği ya da değiştirildiğine dair kesin bir bulguya rastlanmamıştır.

4. Trabzon İstihbarat Şubesi'nce gönderilen, gereği İstanbul İstihbarat Şubesi ve Bilgi dağıtım İstihbarat Dairesi olmak üzere, Yasin Hayal ile ilgili istihbari bilgi içeren 200661027248 sayılı evrakının oluşturulma ve hedefe ulaşma zamanları esas alındığında (17.02.2006 saat 16:57'de oluşturma, 17:49'da İstanbul İstihbarat Şubesinde yazdırılma ve 17:44'te İstihbarat Daire Başkanlığı Arşiv Sistemine kaydedilmesi zamanı);

a. Yazı içeriğinde bildirilen Yasin Hayal tarafından kullanılan 05387193181 numaralı hat ile ilgili olarak DARA sisteminden yapılan ilk sorgunun 13.09.2006 tarihinde İstihbarat Dairesi'nden yapıldığı, İstanbul İstihbarat Şubesi'nden yapılan ilk sorgunun ise 260224 sicil sayılı personel tarafından Hrant Dink cinayetinin olduğu 19 Ocak 2007 saat 15:59:16'da olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu numaranın Volkan Altunbulak tarafından hiç sorgulanmadığı,

b. Yasin Hayal enson.xls belgesi içerisinde Osman Hayal'e ait olduğu anlaşılan 05382044104 nolu telefonla ilgili ilk sorgunun Hrant Dink cinayetinin olduğu 19 Ocak 2007 gününün ertesinde 20 Ocak 2007 günü saat 22:42:40'ta Malatya'dan yapıldığı, İstanbul İstihbarat Şubesinden ise 23 Ocak 2007 saat 16:33:24'te ilk defa sorgulandığı,

c. Söz konusu numaranın Volkan Altunbulak tarafından 1 Şubat 2007 tarihinde 2 defa ve 18 Temmuz 2007 tarihinde 6 defa sorgulandığı incelenmiştir.

d. Yasin Hayal enson.xls belgesindeki bilgilerin doğru olup olmadığı (2006 yılının Ocak-Şubat döneminde 05387193181 numaralı telefonun görüşme kayıtları) teyit edilememiştir.

5. IDP sisteminden İstanbul İstihbarat Şubesi personeline yapılan, "Yasin Hayal enson.xls" isimli belgenin eldeki verilerle, oluşturulup kaydedildiği tahmin edilen 20.02.2006 saat 16:26'ya en yakın Yasin Hayal ile ilgili sorgunun, 258974 sicil sayılı Selçuk Yarış tarafından 20.02.2006 tarihinde saat 10:02:47'de yapıldığı incelenmiştir. Bunun yanında, DARA sisteminden, "Yasin Hayal enson.xls" isimli belge içeriğinde geçen ve 05387193181 nolu telefonla ilgili olarak, belgenin oluşturma tarihi olan 20 Şubat 2006 tarihinde herhangi bir sorgunun yapılmadığı incelenmiştir.

6. IDP sisteminden Yasin Hayal ile ilgili olarak, 254944 sicil sayılı Volkan Altunbulak tarafından 17.02.2006 günü saat 10:17:11 ile 10:37:19 arasındaki 5 sorgu yapıldığı incelenmiştir. Her ne kadar bu sorgular tarih itibariyle Trabzon Emniyet Müdürlüğü'nden gelen ve Yasin Hayal ile ilgili istihbari bilgi içeren 200661027248 sayılı evrakın tarihi ile örtüşse de, saat anlamında bakıldığında, yazının İstanbul İstihbarat Şubesine ulaşmasından (17:49) önce yapıldığı incelenmiştir.

Dördüncü maddede bahsedilen 200661027248 sayılı evrakta adı geçen Yasin Hayal ve Osman Hayal ile ilgili olarak, IDP sistemine İstanbul İstihbarat Şubesi personeli tarafından 2006 yılında, beş ve altıncı maddelerde özetlenen sorguların dışında herhangi bir veri ekleme ya da güncellemesinin yapılmadığı incelenmiştir."

şeklinde değerlendirme yer almıştır.

16.06.2009 tarihli Bilirkişi Raporu üzerine Mülkiye Başmüfettişleri Mustafa ÜÇKUYU ve Mehmet CANOĞLU tarafından hazırlanan 11.03.2010 tarih ve 80/19, 103/12 sayılı ön inceleme raporunda; tüm ifadelerin, Bilirkişi Raporlarının ve diğer bulguların ışığında, Komiser Volkan ALTUNBULAK'ın Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı bünyesindeki İDP/IDEA/DARA sistem veya projelerinden 20.02.2006 tarihinde sorgu veya araştırma yapmadığı yani yararlanmadığı ve İstihbarat Daire Başkanlığı bünyesindeki DARA, IDP ve IDEA projelerinin LOG kayıtlarında bir silinme veya değiştirilmenin de söz konusu olmadığı belirtilmiştir.

Diğer taraftan, Mülkiye Başmüfettişleri Mustafa ÜÇKUYU ve Mehmet CANOĞLU tarafından hazırlanan 11.03.2010 tarih ve 80/19, 103/12 sayılı ön inceleme raporunda, hakkında ön inceleme yapılan İstanbul İl Emniyet (Eski) İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler'in verdiği bila tarihli yazılı ifadesinde;

"...Bu numaraları ilgili ve görevli komiser sorguladığını beyan etmektedir. Bu husus benim bizzat yapmam gereken bir iş değildir. Numara sorgulamasının yapıldığı, (yazıda bahsedilen ve İstanbul'da olduğu söylenen kişinin telefonunun yapılan incelemesinde) telefonu kullanan kişinin Trabzon'da olduğuna dair bilgi vermek amacıyla Trabzon Emniyeti İstihbarat Şube Müdürü'ne

yapılan telefon görüşmesi dolayısıyla da sabittir. Trabzon'daki muhatap bu görüşmeyi doğrulamış olduğuna göre, sorgulama yapılmadan bu tür bir görüşme olamayacağı gerçeği yeterli kanıttır. İstihbarat Daire Başkanlığından çelişkili bilgiler verilmektedir.

Aynı zamanda bu soruşturmanın muhatabı olmaları gerekmesinden ötürü verileri ayrıca denetlenmeyi gerektirmektedir. Nitekim daha önceki soruşturmada müfettişe gönderilen İstihbarat Daire Başkanı imzalı teknik detay çalışması Log kaydı isimli tutanak 6.3.2008 tarihli ve 54324 sayılı yazıda cinayetten sonra yüzlerce kez yapılmış numara sorgulamasını kaydetmediği anlaşılmaktadır. Çünkü bu yazıda bu numara sanki ilk olarak 1.2.2007 saat 21.29 ve 21.30 da yapılmış olarak gösterilmekte, bu tarihten sonra 18.7.2007 de tekrar yapılmış gibi raporlamaktadır. Hâlbuki cinayetten sonra bu tarihlerden önce, bu tarihler arasında defalarca yapılmış sorgulama bulunmaktadır. **Bu kaydın gerçeği yansıtmadığının bir diğer şahidi, önceki soruşturmayı yapan müfettiştir. Benim ifademi alan 1.2.2007 tarihinde saat 18.00 ifademi almadan önce, bu numara sorgulaması müfettişin huzurunda yapılmış, nasıl yapıldığı gösterilmiştir. Bu kayıta yer almamaktadır. Dolayısıyla bizzat müfettiş Şükrü Yıldız'ın huzurunda yapılmış sorgulamanın yer almıyor olması, bu kayıtların çelişkili ve gerçeği yansıtmayan nitelikte olduğunu göstermektedir. Zaten Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığının 02.12.2008 Tarihli Malum raporunda; "Başbakanlık Müfettişlerinin 14.11.2008 tarihli, 13/08-155 sayılı yazılarında; İstihbarat Dairesi Başkanlığının çalışma sisteminin deşifre edilmemesi amacıyla işleyişinin raporlarına yansıtılmadığı, işlemlerin elektronik ortamda gerçekleştiği, bu bilgilerin teknik açıdan sağlıklı olup olmadığının kesin olarak ortaya konulmasının mümkün olmadığı, raporlarında İstihbarat Daire Başkanlığı ve ilgili merkez C Şubesi Müdürlüğü görevini yürütmüş olan şahısların isimleri belirtilerek ön inceleme yapılması kanaatine varıldığı, ancak daha ayrıntılı bir inceleme ile sorumlulukları tespit edilecek diğer şahısların da ön inceleme kapsamına dahil edilmesi gerektiği belirtilmiştir." denilmektedir. Ayrıca 19.05.2008 tarih ve 34-2 1862 sayılı araştırma raporunda da; İstihbarat Daire Başkanlığının Log kayıtlarıyla ilgili raporun Müfettişi yanılttığı vurgulanmakta ve bunu yapanlar hakkında kanuni gereğinin yapılması istenmekte iken nasıl oluyor da İstanbul İstihbarat Şubesindeki görevliler güvenilirliği şüpheli hatta sağlıksız görülen ve yetkilisi de bu soruşturmaların muhatabı olan bir kayıt sisteminin tuttuğu iddia edilen kayıtlarla sanki delilmiş gibi kabul edilerek itham ediliyor..."**

dediği görülmüştür.

Özetlemek gerekirse Ahmet İlhan Güler, İstihbarat Daire Başkanı imzalı 6.3.2008 tarihli ve 54324 sayılı yazıda; cinayetten sonra yüzlerce kez yapılmış numara sorgulamasının yer almadığını, Osman Hayal tarafından kullanılan telefon numarasının sanki ilk olarak 1.2.2007 saat 21.29 ve 21.30 da yapılmış olarak gösterildiğini ve bu tarihten sonra 18.7.2007 de tekrar

yapılmış gibi raporlandığını, 01.02.2007 günü saat 18.00'de Mülkiye Başmüfettiş Şükrü Yıldız tarafından ifadesi alınmadan önce sorgulamayı nasıl yaptıklarını bizzat Şükrü Yıldız'a gösterdiklerini, Şükrü Yıldız'ın huzurunda yaptıkları bu sorgunun dahi gözükmediğini, bu nedenle log kayıtlarının gerçeği yansıtmadığını iddia etmiştir.

Ahmet İlhan Güler' in bahsettiği EGM İstihbarat Daire Başkanlığının 06.03.2008 tarih ve 54324 sayılı yazısının ekindeki tutanakta Osman Hayal tarafından kullanılan 5382044104 numaralı telefona ait sorgu log kayıtlarından **sadece Komiser Volkan ALTINBULAK** tarafından yapılan sorgulara yer verildiği görülmektedir.

Hâlbuki Mülkiye Başmüfettişleri Mustafa ÜÇKUYU ve Mehmet CANOĞLU tarafından görevlendirilen bilirkişilerin hazırladığı 16.06.2009 tarihli BİLİRKİŞİ RAPORU'nun ekinde yer alan belgelerin (Log Kayıtlarının) incelenmesi neticesinde;

Osman Hayal tarafından kullanılan 538-2044104 numaralı telefonun 20.01.2007 tarihi ile 18.07.2007 tarihleri arasında 117 defa sorgulandığı, 01.02.2007 tarihinde ise saat 11:42:54'te 265800 sicil numaralı, 18:12:15'te 88467 sicil numaralı, 21:29:39 ve 21:30:07'de 254944 sicil numaralı personeller tarafından 4 defa sorgulandığı gözükmektedir.

Dolayısıyla, Ahmet İlhan Güler'in bahsettiği 01.02.2007 tarihinde saat 18:00'e yakın saatte saat 18:12:15'te 88467 sicil numaralı personel (Ahmet İlhan Güler) tarafından sorgulama yapıldığı anlaşılmaktadır. Bir diğer ifadeyle Ahmet İlhan Güler'in bahsettiği sorgulama log kayıtlarında gözükmemektedir. Dolayısıyla Ahmet İlhan Güler'in Mülkiye Başmüfettişleri Mustafa ÜÇKUYU ve Mehmet CANOĞLU'na verdiği yazılı ifadesinde yer alan iddia, adı geçen Müfettişlerin görevlendirdiği Bilirkişilerin hazırladığı raporun ekinde yer alan log kayıtlarıyla aydınlığa kavuşmaktadır.

Yapılan bu açıklamalar ışığında sonuç olarak;

İstanbul Emniyet Müdürlüğü tarafından gündeme getirilen EGM İstihbarat Daire Başkanlığı Log Kayıtlarının gerçek durumu yansıtmadığı iddiasını destekleyen Mülkiye Başmüfettişi Akif İKBAL'in hazırlamış olduğu raporun, bilirkişilere İstanbul Emniyeti İstihbarat Şube Müdürlüğündeki bilgisayar üzerinde eksik inceleme yaptırılması ve İstihbarat Daire Başkanlığı Log Kayıtlarında hiç inceleme yaptırılmaması nedeniyle eksik ve yetersiz bulunmuştur.

Ayrıca bu rapordan sonra görevlendirilen Mülkiye Başmüfettişleri Mustafa ÜÇKUYU ve Mehmet CANOĞLU tarafından yapılan ön inceleme sırasında hem İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğündeki bilgisayar hem de İstihbarat Daire Başkanlığı Log Kayıtlarında bilirkişilere incelettirilmiş, İstihbarat Daire Başkanlığı bünyesindeki DARA, IDP ve

veritabanı yapılarını barındıran disk sisteminde zaman ayarlarının değiştirildiği, log kayıtlarının silindiği ya da değiştirildiğine dair kesin bir bulguya rastlanmamıştır.

Bu itibarla söz konusu iddia ile ilgili olarak başkaca bir işlem yapılmasına gerek olmadığı değerlendirilmiştir.

F. MİLLİ İSTİHBARAT TEŞKİLATIYLA İLGİLİ DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER

Hrant Dink Cinayeti sonrası süreçte Mili İstihbarat Teşkilatı ve bağlı birimleri hakkında da bazı inceleme/araştırmaların yürütülmüş olduğu görülmüştür.

Milli İstihbarat Teşkilatının görevleri 2937 sayılı kanunda "*Türkiye Cumhuriyetinin ülkesi ve milleti ile bütünlüğüne, varlığına, bağımsızlığına, güvenliğine, Anayasal düzenine ve milli gücünü meydana getiren bütün unsurlarına karşı içten ve dıştan yöneltilen mevcut ve muhtemel faaliyetler hakkında milli güvenlik istihbaratını Devlet çapında oluşturmak ve bu istihbaratı Cumhurbaşkanı, Başbakan, Genelkurmay Başkanı, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri ile gerekli kuruluşlara ulaştırmak*" olarak belirlenmiş bulunmaktadır.

Ülke genelinde istihbarat yürüten Müsteşarlığın yukarıda belirtilen geniş görev kapsamı çerçevesinde Hrant Dink cinayeti öncesi süreçte üzerine düşen bir takım sorumluluklar olduğu değerlendirilmektedir.

İçişleri Bakanlığının diğer birimleri ile karşılaştırıldığında Müsteşarlığın gerek statü gerekse de görev alan/yetkileri olarak daha geniş bir güvenlik konseptine hitap ettiği bilinmektedir.

Diğer yandan, 2937 sayılı Kanununun 7. Maddesinde yer alan; "*MIT Müsteşarı 4. maddede belirtilen görevlerin yerine getirilmesinden Başbakana karşı sorumlu olup, Başbakanın dışında herhangi bir kişi veya makama karşı sorumlu tutulamaz*" hükmü çerçevesinde Müsteşarlıkla ilgili her hangi bir (adli/idari) sürecin başlatılabilmesi için bizzat Başbakan tarafından inceleme/araştırma izni verilmesi gerekmektedir.

Anılan madde de belirtilen hükümler nedeniyle, İçişleri Bakanlığınca yapılan inceleme/araştırmalarında Milli İstihbarat Teşkilatı ve bağlı birimleri dahil edilememiştir.

Yukarıdaki gerekçelerle, Milli İstihbarat Teşkilatı ve bağlı birimleri ancak 10.10.2008 tarihli Başbakanlık Ön İnceleme Raporunda ve kısmen de 22.07.2008 tarihli TBMM İnceleme Raporunda araştırma konusu olabilmektedir.

1- TBMM İnsan Hakları Komisyonu Raporu

TBMM İnsan Hakları Komisyonu araştırma raporunda, Milli İstihbarat Teşkilatı ile bir yazışma yapılmadığı fakat çeşitli kamu görevlilerinin ifadeleri sırasında görev/yetki/sorumluluklarına ilişkin farklı hususların yer aldığı görülmüştür.

Dönemin İstanbul Valisi Muammer Güler ile komisyonda görevli milletvekillerinin yapmış oldukları görüşme sırasında, *"Re'sen koruma verilmesi için operasyonel bir emrin olmadığını, kendiliklerinden de bir değerlendirme yapmadıklarını, Koruma Hizmetleri Yönetmeliğinin ilgili maddelerine göre MİT'in ve diğer istihbarat birimlerinin istemleri üzerine koruma verildiğini bu birimlerin de böyle bir istemlerinin olmadığı ..."*; yine dönemin İstanbul İl Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah ile yapılan görüşmede *"...Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğünden gelen yazı hakkında gerekli hassasiyetin gösterilip gösterilmediği konusunda; koruma tahsisinin, Koruma Yönetmeliğinin 10, 11 ve 20. maddesine göre verilmekte olduğunu, Onuncu maddede talep halinde koruma verileceğinin belirtilmiş olduğunu, 11. maddede de MİT ve diğer istihbarat birimlerince korunması talep edilenlerin re'sen korunacağına düzenlenmiş olduğunu, 20. maddede de acil durumlarda korunma hususunun düzenlenmiş olduğu..."* şeklinde beyanların bulunduğu görülmektedir.

Yukarıdaki görüşmelerin haricinde MİT konusu farklı başlıklarda gündeme gelmiş olsa da (tanık ifadeleri, şüpheli ifadeleri), MİT Müsteşarlığı ile hususen yapılmış bir yazışma/görüşme tespit olunamamıştır. Sonuç ve öneriler bölümünde ise Milli İstihbarat Teşkilatını ilgilendirir yönüyle bir husus ya da öneri getirilmemiştir.

2- Başbakanlık Müfettişleri Araştırma Raporu

İlgili bölümlerde detaylı olarak anlatıldığı çerçevede konuyla ilgili iddialar hakkında Başbakanlık müfettişlerince yapılan çalışmalar sonucunda bir Araştırma Raporu düzenlenmiştir.

Müfettişlerce Araştırma Raporu yazılmadan önce hazırlanan değerlendirme notunda **"Kamu Kurumları ve Görevlilerine Düşen Sorumlulukların Tespitine Yönelik İnceleme ve Değerlendirmeler"** başlıklı bölümde çeşitli kurumların sorumluluklarına yer verilmiş, bunlar arasında Milli İstihbarat Teşkilatı sayılmamıştır.

Bununla birlikte Başbakanlık müfettişlerince yapılan çalışmalarda Milli İstihbarat Teşkilatı hakkında aşağıdaki hususlar araştırma konusu yapılmıştır.

• Erhan Tuncel'in MİT ile de ilişkisinin olabileceği

• Hrant Dink'in İstanbul Vali Yardımcısı Ergun Güngör'ün odasında iki MİT görevlisi tarafından tehdit edildiği

-Erhan Tuncel'in Mit Müsteşarlığı ile herhangi bir bağlantısı olup olmadığı konusunda yapılan araştırma kapsamında; Müfettişlerce MİT Müsteşarlığına muhatap 23.05.2007 tarih ve 0629 sayılı yazısı ile Erhan Tuncel'in MİT Müsteşarlığı ile herhangi bir bağlantısı olup olmadığı konusunda bilgi talebinde bulunulmuş, MİT Müsteşarlığı'nın 25.05.2007 tarihli cevabi yazısı ile bahse konu şahıs ile herhangi bir irtibatın bulunmadığı bildirilmiştir.

-Hrant Dink ile 24.02.2004 tarihinde İstanbul Valiliğinde yapılan görüşme konusundaki tespitler aşağıda gösterilmiştir.

Başbakanlık Müfettişleri yazdıkları Raporda İstanbul Valiliğinde yapılan görüşmede bulunan Milli İstihbarat Teşkilatı mensuplarından direkt olarak bahsetmedikleri, bunun yerine "...Hrant Dink ile İstanbul Valiliğinde yapılan görüşme sırasında odada bulunan istihbarat görevlileri..." şeklinde ifadeler kullandıkları görülmüştür.

Raporda ayrıca, "Hrant Dink'in Agos Gazetesinde yayımlanan 10.01.2007 tarihli yazısında bahse konu görüşmeye atıfla, görüşmenin nazik bir üslupla yapıldığını belirttiği..." "...Hrant Dink ile İstanbul Valiliğinde yapılan görüşme sırasında odada bulunan istihbarat görevlileriyle Müfettişliğimizce yapılan görüşmede, şahısların bu görüşmenin amacını, Sabiha GÖKÇEN ile ilgili iddialara temel teşkil eden belgelerin elde edilmesi ve ayrıca toplumda bu konuda oluşan hassasiyetin paylaşılması olarak dile getirdikleri,... Vali Yardımcısının görevi kapsamında 24.02.2004 tarihinde gerçekleştirilen bu görüşme ile Hrant Dink'in 19.01.2007 tarihinde öldürülmesi olayı arasında illiyet bağıını oluşturacak herhangi bir unsura rastlanılmadığı..." tespiti yapılarak, bu yönde kanaat bildirilmiştir.

Başbakanlık Müfettişlerince düzenlenen Raporda yukarıda yer verilen hususlar dışında Milli İstihbarat Teşkilatı ve Personeline yönelik olarak bir eleştiri ve öneri getirilmemiştir.

3- İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi Başkanlığında Devam Eden Cinayet Ana Davası:

14. Ağır Ceza Mahkemesinde devam eden ana dava sürecinde müdahil avukatlar tarafından farklı dönemlerde Milli İstihbarat Teşkilatı hakkında bir takım iddialar gündeme getirilmiş, bu iddialar kısmen mahkeme tarafından değerlendirilerek Milli İstihbarat Teşkilatı ile yazışma yapılmıştır. Dink Ailesi avukatları mahkemeye sunduğu 10.05.2010 tarihli dilekçesinde özetle;

• "...3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanununun 20.maddesine istinaden çıkartılan Koruma Hizmetleri Yönetmeliğinin 11.maddesi, MİT Bölge Başkan Yardımcısı Özer Yılmaz, Vali Muammer Güler ve Vali Yardımcısı Ergün Güngör'e, Hrant Dink'i talebi aranmaksızın koruma altına alma görevi yüklemiştir..."

• *"...Başta İstanbul Valisi Muammer Güler olmak üzere, Özer Yılmaz ve Ergün Güngör'ün, Kasten Öldürmenin İhmali Davranışla İşlenmesi suçunu düzenleyen TCK 83, Görevi Kötüye Kullanma suçunu düzenleyen TCK 257 ve Suç Delillerini Gizleme ve Değiştirme suçunu düzenleyen TCK 281'inci maddelerine uyan eylemlerinden dolayı haklarında işlem yapılmak üzere Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulunulmasına karar verilmesini..."*

Şeklindeki taleplerini mahkemeye iletmisler, ayrıca avukatlar aracılığıyla yine aynı tarihte;

• *Milli İstihbarat Teşkilatı'nda "Hrant Dink" ile ilgili bir dosyanın bulunup bulunmadığı,*
 • *Basında "Sabiha Gökçen" olayı olarak bilinen haberlerin çıkması sonrası İstanbul Valiliğine çağrılan Hrant'ın, çağrılmasından haberdar olup olunmadığı, bir görevlendirmenin bulunup bulunmadığı, varsa ise nedeni ve amacı,*

• *Gerek dava açılan sanıklar ve gerekse başka şahıslar tarafından Hrant'a yönelik suikast ya da benzeri saldırı olayları konusunda Teşkilat'ın bilgisinin bulunup bulunmadığı,*

• *Teşkilata anılan konularda Trabzon, İstanbul ve diğer illerin emniyet ya da jandarma, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı güvenlik ve istihbarat birimlerinden bilgi verilip verilmediği, verildi ise kapsamı,*

• *Gerek dava sanıklarının bağlı olduğu ve gerekse sair illegal ya da özellikle Trabzon ilindeki legal hatta siyasi kuruluşların bu cinayete ilişkin faaliyetleri konusunda Kuruma ulaşıp bilgisinin bulunup bulunmadığı*

hususlarının Milli İstihbarat Teşkilatından sorulması talep edilmiştir.

Duruşmanın 15. ceasesinde, Milli İstihbarat Teşkilatının talep edilen bilgilere yönelik aşağıda yer verilen cevabı 14.Ağır Ceza Mahkemesine gönderdiği görülmüştür.

"1- Teşkilatımızda Ermenilik faaliyetleri ve AGOS Gazetesi kapsamında HRANT Dink hakkında basına yansıyan haberlerin dışında her hangi bir bilgi ve belge bulunmamaktadır.

2- Basında SABİHA GÖKÇEN Olayı olarak bilinen haberlerin yayınlanmasından sonra HRANT Dink'in İstanbul Valiliğine davet edilmesinden Müsteşarlığımızın bilgisi olmuştur, dönemin basın yayın organlarında da yer aldığı üzere teşkilat yetkililerince Müsteşarlığın şifai talimatları doğrultusunda anılana SABİHA GÖKÇEN ile ilgili haberlerin toplum içinde infial uyandırabileceği ve duyum ve söylentilere dayanan bu haberleri yayınlamanın özellikle toplumda bulunan bazı kişi ve çevrelerce çarpıtılarak kullanılabilceği hususu ifade edilmiştir. Nitekim HRANT Dink'in ölümünden önce kaleme aldığı ve 19 Ocak 2007 tarihli AGOS Gazetesinde yayınlanan yazısında da bu yöndeki tedirginliğe yer verdiği görülmektedir. Söz konusu yazı ve SABİHA GÖKÇEN hakkındaki makaleler ekte yer almaktadır.

3- Haklarında dava açılan sanıklar veya başka şahıslar tarafından HRANT Dink'e yönelik olarak suikast veya benzeri saldırı olayları düzenleneceği konusunda önceden teşkilata intikal etmiş bir bilgi bulunmamaktadır.

4- Müsteşarlığımıza anılan konularda Trabzon, İstanbul ve diğer illerin emniyet müdürlükleri ya da jandarma il komutanlıkları, emniyet genel müdürlüğü, jandarma genel komutanlığı, güvenlik ve istihbarat birimlerinden önceden her hangi bilgi intikal etmemiştir.

5- Gerek dava sanıklarının bağlı olduğu gerekse sair illegal ya da özellikle Trabzon ilindeki legal hatta siyasi kuruluşların bu cinayete ilişkin faaliyet konusunda Müsteşarlığımıza intikal etmiş bir bilgi bulunmamaktadır."

15. celsedeki bu cevabın ardından aile avukatları 16. Celse sırasında:

"...Bilindiği üzere 2004 yılı Şubat ayına AGOS Gazetesince yayınlanan Sabiha Gökçen Haberinin ardından Genel Kurmay Başkanlığı çok sert bir basın açıklaması yayınlamış ve ertesi gün HRANT Dink İstanbul Valiliğine çağırılmıştı. Bu görüşmede hazır bulunan ve HRANT Dink'in sözleriyle ifade edersek, ona haddini bildiren, yani bir anlamda onu tehdit eden kişilerin MİT yetkilileri olduğu, görüşmenin MİT Müsteşarlığının şifai talimatları doğrultusunda gerçekleştiği, MİT in mahkemenize gönderdiği 19.07.2010 tarihli yazısında kabul edilmiştir. HRANT Dink'in son iki yazısında hedefe konulma sürecinin başlangıcı olarak işaret ettiği bu görüşmenin Genel Kurmayın isteği üzerine gerçekleştirildiği, Başbakan tarafından HRANT Dink Cinayetini araştırmak üzere görevlendirilen Başbakanlık Teftiş Kurulu Müfettişleriyle görüşen üst düzey bir MİT yetkilisinin **şimdi çıkıp görüşmenin Genel Kurmay tarafından yapılmasını istediğini nasıl söyleyeyim, dediği iddia edilmektedir. Bu iddia NEDİM ŞENER'in geçen ay piyasaya çıkan kitabında yer almış ve bu güne kadarda ilgili kurum ve kişilerce yalanlanmamıştır. Size kitabın bu bölümüne ilişkin örnekleri sunuyorum ve Genel Kurmay Başkanlığına ve MİT Müsteşarlığına ayrı ayrı müzekkere yazularak, hangi yetki ve görev kapsamında bu görüşmenin MİT'den talep edildiğinin, talebin yasal dayanağının ne olduğunun, gazeteci ve yazarları uyarmak ya da tehdit etmenin Genel Kurmayın ya da MİT'in yetki ve görevleri arasında bulunup bulunmadığının, bu görüşmenin HRANT Dink'i koruma amaçlı yapıldığı iddia edildiğinden o zaman HRANT Dink'e neden koruma tahsis edilmediğinin, konunun neden İl Koruma Müdürlüğüne intikal ettirilmediğinin sorulmasını talep ediyoruz..."**

şeklinde talepte bulunmuşlar fakat bu talep mahkemece uygun görülmemiştir.

4-İçişleri Bakanlığı 21.02.2008 tarih ve 2/11. 108/14 Sayılı Rapor

İçişleri Bakanlığı tarafından 23.01.2008 tarihinde "AGOS Gazetesi Genel Yayın Yönetim Kurulu'nun Hrant Dink'in 19.01.2007 tarihinde İstanbul'da öldürülmesi olayı ile ilgili yapılan çalışmaların

tüm boyutlarını kapsayacak şekilde, son günlerde (23.01.2008 tarihine yakın dönemlerde) basına da intikal eden iddiaların da dikkate alınarak araştırılması için Mülkiye Müfettişleri Cüneyt Orhan Toprak ve A.Kadir KAYA görevlendirilmiştir. Bu kapsamda düzenlenen 21.02.2008 tarih ve 2/11, 108/14 sayılı Raporda, MİT görevlilerinin de katılmış olduğu 24.04.2004 tarihli İstanbul Vali Yardımcı Ergün GÜNGÖR ile Hrant Dink arasında İstanbul Valiliğinde yapılan görüşme konusunda belli yazışmaların yapıldığı ancak, **herhangi bir araştırma yaptırılmadığı ve rapor düzenlenmediği** tespitinde bulunulmuştur.

5- Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca Yürütülen Soruşturma

Rahil Dink, Delal Dink, Arat Dink, Sera Dink ve Hasrof Dink vekilleri tarafından imzalanmış olan, İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesine hitaben yazılmış 08.02.2010 tarihli dilekçede, bir kısım kamu görevlileri ile birlikte Milli İstihbarat Teşkilatı görevlileri ile Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı görevlileri hakkında da suç duyurusunda bulunulması üzerine, bu görevliler yönünden soruşturma dosyasının İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının yetkisizlik kararı ile Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği, anılan Başsavcılığın 2010/71914 numara üzerinden kayda alınan soruşturma evrakında; 21.06.2010 tarihli iki ayrı yazı ile MİT görevlileri için Başbakanlık Makamından, Emniyet Genel Müdürlüğü görevlileri için İçişleri Bakanlığından soruşturma izni talep edildiği görülmüştür.

Başbakanlık Makamı'nın 21.01.2011 tarihli onayı ile 24.02.2004 tarihinde İstanbul Valiliğinde Hrant Dink ile yapılan görüşmeye, Müsteşarlığın talimat ve izni ile iştirak eden iki MİT görevlisi hakkında 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanunu'nu 26. maddesi uyarınca izin verilmiş ise de Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca 24.10.2011 tarihi itibarıyla **TAKİPSİZLİK** kararı verildiği öğrenilmiştir.

Milli istihbarat Teşkilatı ve bağlı birimleri hakkında üzerinde durulması gerekli görülen iddialar ile bunlara ilişkin tespit ve değerlendirmeler aşağıda gösterilmiştir.

İDDİA 17- Milli İstihbarat Teşkilatı ve bağlı birimlerinin Hrant Dink cinayeti öncesinde yaşanan gelişmelerin analizinde ve Trabzonda yapılmakta olan cinayet hazırlıklarına ilişkin istihbaratın edinilmesinde yetersizlik ve zaafiyet gösterdikleri hususu.

Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığının görev ve sorumluluk alanı gereği ülke genelinde istihbarat faaliyetleri yürütmekte, bilgi toplayabilmekte ve ilgili kamu/kurum/kuruluşlarını harekete geçirebilmektedir.

Bu çerçeveden hareketle Hrant Dink'le ilgili olarak;

- Ermeni Cemaatinin ülkemizdeki tanınan şahsiyetlerinden birisi olması,

- Hrant Dink'in özellikle 2002-2007 yılları arasında yükselen ulusalcı/aşım milliyetçi akımların doğrudan/dolaylı hedefi haline gelmiş olması,
- Hedef haline getirilmesi sürecinde Hrant Dink'e yönelik "azınlık-misyonerlik-vatana hiyanet" gibi terimlerin kullanılıyor olması,
- Şişli Cumhuriyet Başsavcılığınca Hrant Dink'e yönelik başlatılan "Türklüğe Hakaret" davası sürecinde kamuoyunda olumsuz gelişmeler yaşanması

göz önüne alındığında Hrant Dink cinayeti öncesinde Milli İstihbarat Teşkilatı ve bağlı birimlerinin Dink hakkında, en azından çevresinde veya kamuoyunda yaşanan gelişmeleri takip amacıyla bir dosya açmaları gerektiği izahıtan varestedir.

Kaldı ki, aşağıda resmi makamlarca ve bizzat Milli İstihbarat Teşkilatınca kabul edilmiş iki farklı olay bu hususu teyit etmektedir.

Hrant Dink'in Sydney Konferansı;

Başbakanlık Müfettişlerinin Raporunda yer alan bilgilere göre, Hrant Dink'in Sydney'de gerçekleştireceği konferans öncesinde Dışişleri Bakanlığının 17.01.2003 tarih, 17-57 sayılı yazısı ile: "*AGOS Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in şubat ayında Sydney'e yapacağı ziyarette MHP Gençlik Kolları tarafından kendisine toplantı mahallinde Sydney Konsolosu ARIKAN'ın intikamı için silahlı saldırıda bulunulacağı*" şeklinde bir ihbarın olduğu MİT'e iletilmiştir. Bu ihbar hakkında Başbakanlık Müfettişlerince Milli İstihbarat Teşkilatı ile yapılan şifahi görüşmelerde alınan bilgilere göre; "*...Müşteşarlığın konu üzerine çalıştığı ve Hrant Dink'i söz konusu ihbardan şifahi olarak haberdar ettiği, Hrant Dink'in kendilerine bu parti gençlik kolları ile bir sorunu olmadığını, bunların "diaspora"nın işi olduğunu eşinin de huzurunda ifade ettiğini belirttikleri ve 2003 yılı Şubat ayında Sydney'deki toplantıda herhangi bir eylemin meydana gelmediği...*" anlaşılmıştır.

Buna göre, Milli İstihbarat Teşkilatı Sydney kentinde Hrant Dink'e yönelik gerçekleştirilmesi muhtemel eylem hakkındaki istihbaratı değerlendirmiş, Dink ile görüşmüş bu görüşme de kendisinden "*bunların diasporanın işi olduğunu*" gibi ek bilgiler alınmış ve parti gençlik kolları ile bir sorunu olmadığı bilgisi edinilmiştir.

Hrant Dink'in 24 Şubat 2004 tarihinde İstanbul Valiliğine çağrılarak yazdığı yazılardan dolayı görüşülmesi;

Hrant Dink'in cinayetten önce Agos Gazetesinin 6 Şubat 2004 tarihli nüshasında ve daha sonra Hürriyet Gazetesinde yayınlanan ve "*Atatürk'ün manevi kızı Sabiha Gökçen'in yetimhaneden alınmış bir Ermeni kızı olduğu*" na ilişkin haberler üzerine Genelkurum

Başkanlığınca bu yayınlar aleyhine, basın özgürlüğünün ve Türk vatandaşları ile kurumların görev sınırlarını hatırlatan bir açıklama yapılmıştır.

Bu açıklamanın hemen ardından MİT görevlilerinin Valilikten talebiyle, Hrant Dink'in İstanbul Valiliği'ne çağrıldığı ve azınlıklarla ilgili iş ve işlemlerin yürütülmesinden sorumlu Vali Yardımcısı Ergün GÜNGÖR'ün odasında gerçekleşen ve iki MİT görevlisinin katıldığı bir görüşme yapılmıştır.

Bu görüşmede MİT Müsteşarlığına göre; Hrant Dink'e; **"S.GÖKÇEN ile ilgili haberlerin toplum içinde infial uyandırabileceği ve duyum ve söylentilere dayanan bu haberleri yayınlamanın özellikle toplumda bulunan bazı kişi ve çevrelerce çarpıtılarak kullanılabilirliği"** hususlarının ifade edildiği bildirilmiştir.

Söz konusu görüşme içeriği ile ilgili olarak İstanbul Valiliğince ise;

*".. Görüşmenin genel içeriğinin Ermeni Patriği Mesrob Mutafyan'ın Ermeni cemaatine yönelik tehditlerle ilgili müracaatı üzerine bununla ilgili olarak İl Emniyet Müdürlüğü'nün yapmış olduğu çalışmalar ve bu konudaki endişe ve hassasiyetlerin nazik bir üslupla kendisi ile paylaşılmasından ibaret olduğunu, **söz konusu görüşmenin ermeni cemaatini ilgilendiren önemli bir konudaki hassasiyetin paylaşılmasından ibaret bir görüşme olduğu.***

Görüşmeyle ve görüşmenin içeriği ile ilgili olarak herhangi bir kayıt ve tutanağın söz konusu olmadığı,

Yapılan bu görüşmede; Agos gazetesinde yer alan haberlerin fikir özgürlüğü çerçevesinde ve herhangi bir art niyet taşımadan yazıldığı bilinmesine rağmen, bazı kişi ve çevrelerce çarpıtılarak; Ermeni cemaatine karşı tepkiler doğurabileceğinin belirtilmiş olduğunu ve Ermeni Patriği tarafından da resmen şikâyet edildiği gibi Ermeni cemaatini ve kurumlarını hedef gösterecek davranışlara yol açabileceği konusundaki endişelerin ve bu konudaki hassasiyet Dink ile paylaşılmış olduğu,

Görüşmede Merhum Hrant Dink' in hayatının tehdit altında olduğu veya yakın korunması ile ilgili herhangi bir konunun görüşülmemiş olduğunu, daha öncede belirtildiği gibi ermeni cemaati ve kurumları ile ilgili genel endişe ve hassasiyetlerin dile getirilmiş olduğu,

Görüşmedeki bahsi geçen Ermeni cemaati ve kurumlarına ilişkin olası tehditlerin yer aldığı siteye ilişkin İl Emniyet Müdürlüğü Güvenlik Şubesi tarafından ilgili şubelere gerekli talimatlar verilerek akabinde söz konusu site ile ilgili gerekli çalışmaların yapılarak siteyi düzenleyen şahsın Yalova ilinde yakalanarak 08 Şubat 2004 tarihinde tutuklanmış olduğunu, Ermeni cemaati, Patrikhane ve Ermeni kiliselerini hedef göstererek tehdit eden internet sitesinin de kapatılmış olduğu,

Görüşmenin görüşmeyi yapan yetkililerin sıralı amirleri ile paylaşılmış olduğu, Hrant Dink'e söz konusu görüşmede kendisinin belli kişilerin hedefi olabileceği şeklinde bir uyarının yapılmamış olduğunu, görüşmenin Ermeni patriği Mesrob Mutafyan'ın yaptığı müracaat ile de belirtmiş olduğu ermeni cemaati ve kurumlarına yönelik olası tehditlere ilişkin genel endişe ve hassasiyetlerin paylaşılmasından ibaret olduğu."

belirtilmiştir.

Hrant Dink'in eşi Rahil Dink ise 12.02.2007 tarihli beyanında İstanbul Vali Yardımcısı yanında yapılan MİT görüşmesi ile ilgili olarak eşinin "Agos Gazetesinde yayımlanan yazılardan dolayı kendisi hakkında çok sayıda tehdit içeren ihbarlar aldıklarını hatta bu şahıslardan birinin Bursa ilinde tutuklandığını, bu nedenle bundan sonraki yazacağı yazılara dikkat etmesini ve serseri birkaç kişinin kendisine zarar verebileceğini bu durumu engelleyemeyebileceklerini söylediklerini" anlattığını ifade etmiştir.

Başbakanlık Müfettişlerince hazırlanan Raporda da; "Bu kapsamda Bursa Cumhuriyet Başsavcılığının 20.03.2006 tarih, 2006/938 sayılı talimatına konu Hrant Dink'e yönelik tehdit mektubu, Terörle Mücadele Şube Müdürlüğünün İstihbarat Şube Müdürlüğüne muhatap 28.01.2003 tarih, 1685 sayılı yazısına konu Sydney eylemi ve 11.10.2006 tarihli Mesrob Mutafyan tarafından İstanbul Valiliğine hitaben yazılan dilekçe ve o dönemin konjonktürü de göz önüne alındığında İstanbul Emniyeti nezdinde Hrant Dink'in hedef olabileceği değerlendirmesine yeterli derecede istihbari bilgi bulunduğu," değerlendirmesinde bulunulmuştur.

Söz konusu görüşmeye ilişkin TBMM İnsan Hakları Komisyonunca hazırlanan raporun tahlil ve değerlendirme kısmında, "Hrant Dink öldürülmeden önce, kendisine yönelik olarak; olaydan 2 yıl önce, İstanbul Valisi ve istihbarat görevlilerinin üstlerinin haberi dâhilinde İstanbul Vali Yardımcısının odasına çağırıldığı ve iki istihbarat görevlisinin katılımıyla; Vali yardımcısına göre, Ermeni cemaatine yönelik tehditlerle ilgili olarak İl Emniyet Müdürlüğünün yapmış olduğu çalışmalar ve bu konudaki endişe ve hassasiyetlerin nazik bir üslupla paylaşılması, Arat Dink' e göre ise - "biz sizi biliyoruz, tanıyoruz ama sokakta serseriler var, başınıza bir şey gelir !" şeklinde sözlerin söylendiği, babasının, kendisine gözdağı verildiğini, üslubunca uyarıldığını ve onurunun kırıldığını söylediği bir görüşme yapılarak kendisinin bilgilendirildiği, görüşmeyi isteyen birimdeki kişilerin kimlikleri ile ilgili olarak istenmesine karşın İstanbul valiliğince yeterince bilgi verilmediğinden görüşmenin içeriğinin ve nedeninin daha ayrıntılı olarak belirlenemediği ve kendisine yönelik bir tehditten görüşmeyi isteyen ve yapan birimlerce haberdar olduğunun veya olunmadığının tam olarak anlaşılamadığı," kanaati belirtilmiştir.

Yukarıdaki bilgi/belge/dokümanlardan hareketle; Hrant Dink'İN 2003 yılındaki Sydney ihbarından cinayet gününe kadar olan süreçte çeşitli nedenlerle MİT merkez ve bölge

başkanlıklarının gündemleri içerisinde yer almıştır. Yani, her ne kadar bu güne kadar paylaşılmamış ise de Milli İstihbarat Teşkilatı ve bağlı birimlerinin bu konuda ek bir takım bilgilerinin olduğu düşünülmektedir.

Diğer yandan, Kurulumuzca, Milli İstihbarat Teşkilatına gönderilen 31.01.2011 tarih-DDK-52-55 sayılı yazıya verilen cevapta yukarıda detaylı olarak anlatılan ve kamuoyuna yansıyan İstanbul Valiliği görüşmesi aşağıdaki şekilde özetlenmiş, bunun dışında Milli İstihbarat Teşkilatı tarafından konuya ilişkin bilgi ve belge/doküman sunulmamıştır.

"...Bu çerçevede, Agos Gazetesi yayınları da Müsteşarlığımızın görev tanımıyla sınırlı olarak ve icracı kurumların talepleri çerçevesinde takip edilmiştir. Ancak, Müsteşarlığımız kayıtlarında yapılan inceleme ve araştırma neticesi, H.Dink'e yönelik gerçekleştirilen eylem hakkında herhangi bir kurumdan ve/veya istihbari kaynaktan tarafımıza ulaşan bir bilgi bulunmadığı, anlaşılmıştır.

Bahse konu eyleme ilişkin olarak Müsteşarlığımıza intikal etmiş herhangi bir bilgi veya belgenin olmaması nedeniyle, eylem hakkında güvenlik birimlerin bilgi verilmesi de mümkün olmamış ve ayrıca diğer dış makamlara bu konuda herhangi bir not veya yazı da gönderilmemiştir.

Diğer taraftan, 2004 yılında basında Sabiha GÖKÇEN hakkındaki iddialarla ilgili haberlerin yayınlanmasından sonra, H.Dink'in İstanbul Valiliğinde Vali Yardımcısı tarafından davet edildiği görüşmeye ise, Müsteşarlığımızın bilgisi dahilinde Müsteşarlık yetkililerince iştirak edilmiş ve aldıkları şifahi talimat doğrultusunda bahse konu görüşmeye iştirak eden yetkililerce;

"S.GÖKÇEN ile ilgili haberlerin toplum içinde infial uyandırabileceği ve duyum ve söylentilere dayanan bu haberleri yayınlamanın özellikle toplumda bulunan bazı kişi ve çevrelerce çarpıtılarak kullanılabilceği", hususlar' ifade edilmiştir.

Bu itibarla, 2004 yılında İstanbul Valiliğinde gerçekleşen bahse konu görüşmenin H.Dink'e karşı gerçekleştiren eylemle hiçbir ilişkisi bulunmayıp, görüşmenin gerçekleştirilmesinin "H.Dink'e yönelik bir saldırıda bulunulabileceği" yönünde alınmış bir bilgiye dayanması da söz konusu değildir.

Nitekim, olayla ilgili olarak Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığınca hazırlanan İnceleme Raporunda da;

"...Hrant Dink'in 06 Şubat 2004 tarihli AGOS Gazetesindeki yazısında Sabiha GÖKÇEN'in Ermeni asıllı olduğu yönünde bir takım iddialarda bulunması üzerine, İstanbul Valiliğinde 24 Şubat 2004 tarihinde iki istihbarat elemanının da katıldığı bir görüşme yapıldığı, kendisinden araştırma yazılarına kaynak olan belgelerin fotokopilerinin de temin edildiği, bu görüşmenin Hrant Dink'in Agos Gazetesinde yayınlanan 10.01.2007 tarihli yazısında da nazik bir üslupla yapıldığı"

belirtildiği ve bu görüşmede Hrant Dink'e yönelik herhangi bir tehditte bulunulduğu hususunun varit olmadığı,

Cinayet eylemi ile söz konusu görüşme arasında illiyet rabitası kurulamadığından bu konuda yapılacak bir işlem bulunmadığı kanaatine varıldığı" şeklinde belirtildiği üzere, bu görüşmenin Hrant Dink'in öldürülmesiyle hukuki ve fiili bir ilişkisi bulunmamaktadır.

Bu çerçevede, Hrant Dink'in öldürülmesi olayına ilişkin olarak, yukarıda belirtilen hususların dışında Müsteşarlığımız kayıtlarına intikal etmiş başkaca bir bilgi veya belge bulunmamaktadır."

Diğer yandan söz konusu yazıda " 2937 sayılı Kanun uyarınca Devlet çapında milli güvenlik istihbaratı oluşturmakla görevli olan Müsteşarlığımız, iç güvenlikle ilgili derlediği ikaz istihbarat bilgilerinin koordinasyonuna da azami özen göstermektedir." denilmesine rağmen Hrant Dink cinyeti öncesi süreçte Milli İstihbarat Teşkilatı ve bağlı birimlerinin Valilik görüşmesi gibi hususları bilmeleri/katılmaları sonrasında, ülkemiz iç güvenlik birimlerini resmi olarak uyardıkları konusunda elimize her hangi bir belge ulaştırılmamıştır

Ayrıca, İstanbul Valiliği tarafından İçişleri Bakanlığına gönderilen 07.02.2007 tarihli yazıda 24 Şubat 2004 tarihli İstanbul Valiliğindeki görüşmenin "..ilgili istihbarat birimlerinin Valilikten talebiyle..." yapıldığı bildirilmiş, ancak MİT'ce tarafımıza ulaştırılan cevabi yazıda ise görüşmenin Vali Yardımcısının daveti üzerine yapıldığı belirtilmiştir.

Bu çerçevede, gerek Sidney ile ilgili olarak alınan ihbar gerekse Rakel Dink tarafından Bursa'da bir kişinin tutuklanması iddiasıyla ilgili olarak, tehditlerin bertaraf edilmesi/gerekli tedbirlerin alınması nedeniyle, bu olaylar bazında bir koruma yükümlülüğünün oluşması için gerekli hukuki şartların ortaya çıkmadığı değerlendirilmektedir.

Yukarıda yer verilen bilgi ve değerlendirmeler çerçevesinde; Milli İstihbarat Teşkilatının sadece istihbarat bilimindeki ifadesiyle açık kaynaklardan alınan bilgiler ile hareket etmiş olması ve Hrant Dink'e yönelik oluşan risklerin kavranması hususları birlikte değerlendirildiğinde; Teşkilatın risk algılaması ve değerlendirmesiyle ilgili süreçlerini gözden geçirmesi gerektiği düşünülmektedir.

İDDİA 18- Trabzon MİT Bölge Başkanlığı ile ilgili hususlar ile İhsan KASAP'ın MİT Mensubu olduğu hususu.

Bu iddia ile ilgili olarak Başbakanlık Müfettişlerince ifadesine başvuru İhsan Kasap özetle; Erhan ve Yasin ile Salih Hacısalihoğlu'nun otelinde tanıştığını, otele hayırlı olsun demek için gittiğini, Erhan'ın birgün Salih'ten telefonunu alarak kendisini aradığını, Elazığlı bir çocuğu işe aldirmaya çalıştığını, beraber on dakika kadar oturduklarını, isminin Erhan Tuncel olduğunu

olaydan sonra öğrendiğini, Yasin'in Mc Donalds bombasını patlatan çocuk olduğunu olaydan sonra basından öğrendiğini, oteldeki görüşmede bunları bilmediğini, kendisi hakkında çıkan haberlerin söylenti olduğunu ve bunları MİT'teki arkadaşları ile görüştüğünü, hatta kendisi hakkında rapor tuttuklarını, büyük ihtimal Erhan Tuncel'in bu haberleri çıkarttığını ve kendisinin MİT'te arkadaşları olması dolayısıyla kıskanıldığını" belirtmiştir.

Fakat, adli/idari soruşturmalar sırasında Erhan Tuncel, Yasin Hayal ve Engin YILMAZ'ın vermiş olduğu aşağıdaki ifadelerle İhsan KASAP'ın ifadeleri arasında çelişkiler olduğu görülmektedir.

Yasin Hayal'in Başbakanlık Müfettişlerine vermiş olduğu ifadesi;

"...Mc Donalds olayı sonrasında tahliye olduktan sonra yine Salih Hacısalihoğlu'nun otelinde London Palas'ta oturuyorduk, Salih Bey'in ortağı Avni Bey vardı, orada beni İhsan diye biriyle tanıştırdı, **Mitçiymiş**. Bana Mc Donalds olayı ile ilgili olarak benim tekrar tutuklanmam gündeme gelmişti, **İhsan bey'in bana yardımcı olabileceğini söylemişti, hatta dosya numaramı sormuştu**. Ben bu söylenenleri kulak arkası ettim, şahsi pek güven verici bulmadım. İhsan isimli şahsi bir kez gördüm, o tarihten sonra da bir daha görmedim"

Engin YILMAZ'ın 13.03.2008 tarihli Başbakanlık Müfettişlerine vermiş olduğu ifadesi;

"...Bir de yaşlı, 45-50 yaşlarında biri vardı; orta boylu, kafasında pek saçı olmayan, yanlarda biraz saçı olan biri vardı. Herhalde deniz kenarında balıkçılık yapıyordu. Limandan Yomra tarafında doğru sahilde balıkçılık yapıyordu. Yasin Erhan vasıtasıyla tanışmış, bizi de **Yasin tanıştırdı**. Şu zamandan iki sene öncesinde tanıştık, diye hatırlıyorum. Stradan güncel konulardan sohbet ederdik. Çok bilgili biriydi. Adı İhsan, soyadı, ya KESAP ya KASAP'tır. **Bu şahıs emekli olmuş, MİT'ten emekli yanlış hatırlamıyorsam, balıkçılığı da zevk için yaptığını biliyorum, ihtiyacı olduğundan değil. Konuşmalarımızda Dink olayı ile illi herhangi bir konu geçmemiştir, günlük konularda sohbet edilmiştir"**

Erhan Tuncel'in 12.04.2008 tarihli Başbakanlık Müfettişlerine vermiş olduğu ifadesi

"...İhsan KASAP konusunda; Benim Elazığ'da bir arkadaşım var, MİT'e girmek istiyordu. Herkesten referans istiyor, araştırıyordu. Mehmet TOPÇI isimli br arkadaşım. Ben de sordum etrafta, Salih'ten sordum; **İhsan diye biri olduğunu duydum**. Mehmet TOPÇI daha önce MİT'e başvurmuş, ben Mehmet'i İhsan ile telefonda görüştürmüştüm. Daha önce İhsan KASAP'ı Salih'in yanında görmüştüm. **İhsan Mehmet'e yardımcı olacağını söylemişti**. Ben Trabzon istihbarata, Memduh'a bu konuda kapsamlı bilgi vermiştim. Bu konunun çalışmasını da yapmıştım. Mehmet TOPÇI bu konuda Trabzon'da misafirim oldu"

Her üç şahsın vermiş olduğu ifadeler de birbiriyle paralellik arz etmekte ise de İhsan KASAP'ın vermiş olduğu ifadedeki aşağıdaki hususlarla çelişmektedir.

• İhsan KASAP, Yasin'in Mc DONALDS olayını Dink Cinayeti sonrasında öğrendiğini ima etmektedir. Fakat Yasin kendisine yardım konusunda İhsan KASAP'ın dosya numarasına kadar aldığını söylemektedir.

• İhsan KASAP, Erhan ile ilişkisinde ismini dahi olaydan sonra öğrendiğini, kendisine bir şahıs ismi söylediğini ifade etmektedir. Fakat kendisinin ne yaptığı hususuna değinmemekle birlikte Erhan'ın bütün söylentileri çıkardığını vurgulamaktadır.

• İhsan KASAP ile şahısların tanışması olayında da bir takım çelişkiler göze çarpmaktadır.

• İhsan KASAP MİT'ten arkadaşları olduğunu kendisi de doğrulamakta fakat MİT ile bir ilişkisi olmadığını vurgulamaktadır.

• Engin YILMAZ ifadesinde kendisini İhsan KASAP ile Yasin Hayal'in tanıştırdığını belirtmektedir.

Yukarıda belirtilen çelişkiler nedeniyle konunun incelenmesinde fayda mülhaza edilmektedir.

Trabzon Bölge Başkanlığı ile İlgili Mahkeme Dosyalarında Yer alan Bilgiler;

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca sürdürülmekte olan bir soruşturma kapsamında dinlenen ve tape edilen bir görüşmede KTÜ Öğretim üyesi ve ATİ Teknoloji Hücre ve Gen Tedavileri A.Ş. Genel Müdürü Ercüment Ovalı ile Ergenekon davası tutuklusunu Kemal Aydın (Ergenekon Terör Örgütüne yönelik yapılan operasyonlar neticesinde Kemal AYDIN, Durmuş Ali ÖZOĞLU, Neriman AYDIN isimli şahısların bir kısım Harp Okulu öğrencilerini, subayları, emniyet mensuplarını ve bir kısım kamu görevlilerini illegal olarak örgütlemeye çalıştığı, bir kısım evlerde bu şahısları yönlendirdiği ve gizli toplantılar tertip ettiği iddiası ile gözaltına alınmış, yargılaması devam ediyor)adındaki kişi arasında geçen konuşmada, Ercüment Ovalı'nın MİT Trabzon Bölge Başkanı ile olan yakın ilişkilerini anlattığı ve ortak idealleri paylaştıklarına yönelik ifadeler kullandığı anlaşılmaktadır.

Kemal AYDIN ve Ercüment OVALI arasında geçen 09.02.2008 tarihinde saat 20.45'de yapılan söz konusu telefon görüşmesinde Trabzon Bölge MİT Başkanının içinde olduğu şüpheli hususlardan bahsettikleri ve görüşmede özetle: "Ercüment Ovalı'nın Çoşkun Kurdoğlu isimli bir dostunun 15 gündür MİT görevlileri ile görüştüğü ve Ovalı hakkındaki kampanyayı sileceğini söylediği, onun girişimleri sonucu MİT Trabzon Bölge Başkanı ve Artvin Sorumlusu ...

istihbarat görevlilerinin Ercüment Ovalı ile görüşmeye geldiği, kendileri ile 4-5 saat olayları konuştukları, onların da her şeyi kendileri gibi düşündüklerini, kendisini bundan sonra korumaya aldıklarını söyledikleri, Kemal Aydın'ın "seni zaten Devlet koruyor, ben korunuyorum demedin mi, senin yaptığın işler T.C. Devleti için çok önemli.. bi şekilde de senin takip edildiğini, o kurum tarafından korunduğunu bugün gelenler biliyorlar" dediği, Kendisinin "her hareketimizi Kemal abi (Kemal Aydın) belirler... her hareketimizi danışırız... adım atarız.. Sizi de soracam" şeklinde ifadelerde bulunduğu, görüşmede bir proje üzerinde konuşulduğu, din konusunda da konuşmalar yapıldığı" anlaşılmıştır.

Bu konuşma da adı geçen ATİ Teknoloji Hücre ve Gen Tedavileri A.Ş. Genel Müdürü Prof. Dr. Ercüment Ovalı, 1 Temmuz 2008'de Ergenekon soruşturması çerçevesinde Trabzon'daki evinde gözaltına alınmış, İstanbul'a götürülen ve sorgulanan Ovalı, 4 Temmuz'da çıkarıldığı mahkeme tarafından 20 bin YTL kefalet ve yurtdışına çıkış yasağı konularak serbest bırakılmış ve tutuksuz yargılanmasına karar verilmiştir. Serbest bırakıldıktan sonra düzenlediği basın toplantısında hakkındaki iddiaları yanıtlayan Prof. Dr. Ovalı, "Hrant Dink cinayetiyle ilişkilendirilmiş hiç kimseyi tanımıyorum. Bu konuyla ilgili olabilecek kimse için üniversite yönetimine bir telkinde ve teklifte bulunmadım. Bahsi geçen şahsın veya şahısların öğrencilik ilişkisini bile bilmem" şeklinde açıklamalar yapmıştır (Radikal-7.7.2008).

Diğer yandan 14. Ağır Ceza Mahkemesinde görülen davanın 21.04.2009 tarihli 9.celsesinde müşteki vekillerince özetle; "Uluslararası Hrant Dink Vakfına bir e-mail gönderen Doç. Dr. Yavuz Tekelioğlu'nun Ergenekon Sanıklarından Ercüment Ovalı ile Erhan Tuncel arasındaki ilişkiye dikkat çektiği, KTÜ'de profesör olan Ercüment Ovalı'nın, bilimsel projeler yapma adı altında bir şirket kurduğu, şirketin hukuka aykırı faaliyetlerde bulunduğu ve Erhan Tuncel'i de bu şirkette istihdam ettiğini iddia ettiği, uzunca bir süre derslere devam etmemesine rağmen Ercüment Ovalı sayesinde aldığı raporlarla derslere devam etmiş gibi görüldüğü iddialarında bulunduğu, Erhan Tuncel de mahkemeye verdiği ifade bu bilgiyi doğruladığı, Karadeniz bölgesinde yayımlanan yerel gazetelerde bu iddiaların yaygın olarak yer aldığı, Ercüment Ovalı'nın Ergenekon Terör Örgütü ile ilgili hazırlanan ikinci iddianamenin kabulü ile İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesinde yargılanmaya başlayacak olmasının bu iddiaların araştırılması zorunluluğunu doğurduğu" yönünde beyanda bulunulmuştur.

Nitekim bazı haber sitelerinde "KTÜ İktisat Bölümü 4. sınıf öğrencisi Erhan Tuncel'in, 2005-2006 döneminde aylar süren devamsızlıkları sonucu okulla ilişkisinin kesilmesinin gündeme geldiği ve bu sırada emekli bir generalin ricasıyla devreye giren Prof. Dr. Ovalı'nın, 90 günlük iki rapor vererek Tuncel'in okuldan atılmasını engellediği" yönünde haberler yer almıştır (http://www.trabzonunesi.com/news_detail.php?id=17986).

Gerçekten Karadeniz Teknik Üniversitesinin mahkemeye gönderdiği 26.03.2008 tarih ve 315 sayılı yazıda Erhan Tuncel'in 19.09.2005 ila 27.01.2006 tarihleri arasında okula devam etmediğinin bildirildiği görülmüştür.

Ayrıca, anılan davanın 7.7.2009 tarihli 10.celsede dinlenen tanıklardan Trabzon KTÜ Tıp Fakültesi Histoloji bölümü üyesi Yavuz TEKELİOĞLU'NUN ifadelerinde de dikkat çekici hususlar bulunmaktadır. Adıgeçen ifadesinde özetle, "Erhan Tuncel'in, Üniversitenin hukuk bürosunda çalışıyor olabileceğini, birkaç kez telefona Erhan isimli bir şahsın baktığını, bir gidişinde de Erhan'ı büro da gördüğünü, Erhan Tuncel'in devamsızlıkları karşılığında çok sayıda rapor aldığı, ancak dava açılması sonrasında Erhan Tuncel'in hastane dosyasının tümüyle boşaltıldığı yönünde yemekhanede konuşmalar yapıldığını, Ercüment Ovalı'nın da bu tür raporlar verdiğini ve bu konuda soruşturma geçirdiğini duyduğunu, Trabzon Kan Hastalıkları derneği üzerinden bazı öğrencilere burs verildiği, Erhan Tuncel'e de dernek veya hukuk müşavirliği veya şirket üzerinden burs verilmiş olabileceğinden şüphelendiğini" iddia etmiştir.

Aynı kişinin Başbakanlığa gönderdiği yazıda da aynen "Sayın Rektör'ün himayesinde olan ve başkanlığını Dr. Ercüment Ovalı'nın yaptığı bu dernek üzerinden yasalara ve tüzüğe aykırı olarak, çok sayıda ismi açıklanmayan kişilere bankamatik üzerinden maaş ve çeşitli ödemeler yapılmıştır. Bu ödemelere ait hesap hareketleri ve Dernek karar defteri yasalara aykırı tutulmuş ve ceza almıştır. Bu dernek üzerinden ödeme yapılan kişiler arasında Dink Cinayeti azmettiricisi Erhan Tuncel ve Katil Zanlısı Ogün Samast'ın da olduğuna dair kuvvetli şüpheler mevcuttur. Ergenekon soruşturması kapsamında tutuklu bulunan bazı kişilerin Trabzon'a seyahat ve toplantı ödenekleri de yine bu derneğe ait hesaptan karşılanmıştır. Bu faaliyetlerin çoğu yalan tutanaklarla bilimsel toplantı süsü verilerek karar defterine bu şekilde geçilmiştir. Bu konuyla ilgili olarak Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığında yürütülen 2006/ 6571 sayılı dosya ile halen soruşturma devam etmektedir." şeklinde iddiaları yer almıştır.

(http://www.medyatrabzon.com/news_detail.php?id=554).

Erhan Tuncel duruşmada Hukuk Müşavirliğinde iki ay çalıştığını kabul etmiş, diğer iddiaları reddetmiş, Ercüment Ovalı'yı tanımadığını söylemiştir.

Sonuç olarak;

• Trabzon MİT Bölge Başkanlığı açısından konu değerlendirildiğinde, Trabzon da ki birçok sivil şahsın Hrant Dink'in öldürüleceği bilgisine sahip olduğu (Emin Gürses gibi) bir ortamdan herhangi bir istihbarat alınamaması,

• Gerek yazdığı yazılar gerekse de yurt içi/dışındaki popülerliği, Dink'in tehdit edilmesi ya da hayatında çeşitli risklerin söz konusu olması nedenleriyle Hrant Dink'in durumunun, hem iç hem de dış istihbarat ünitesi olan MİT tarafından kavranamaması,

• Nitekim benzer bir konuda 2005-2006 yıllarında; Yazar Ferit Orhan Pamuk'un MİT İstanbul Bölge Başkanlığının 21.12.2005 tarih ve 3 nolu yazısı, İstihbarat Şube Müdürlüğünün 21.12.2005 tarih ve 22994-2005/210246 sayılı yazısı, Terörle Mücadele Şube Müdürlüğünün 20.12.2005 tarih ve bila sayılı yazılarına istinaden, 21.12.2005 tarihli Valilik Olur'u ile "1 personelle yakın koruma" tedbiri ile koruma altına alınması,

hususları birlikte değerlendirildiğinde ve Trabzon MİT Bölge Başkanı ile ilgili yukarıda anlatılan şüpheler çerçevesinde MİT İstanbul ve Trabzon Bölge Başkanlıklarının arşivlerinde konuyla ilgili bir araştırma yapılmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

Bu nedenle, cinayete ilgisi olduğu iddia edilen bazı kişilerle MİT mensubu olduğu ifade edilen kişilerin yukarıdaki irtibatlarına yönelik hususlar ile Hrant Dink'e yönelik tehdidin hem Trabzon Emniyet Müdürlüğü hem de Trabzon Jandarma Komutanlığı ittilama girmesine rağmen Trabzon MİT Bölge Başkanlığının ittilama girmemesi hususunun, MİT Müsteşarlığınca ve/veya Savcılıkça aydınlığa kavuşturulması gerektiği düşünülmektedir.

SONUÇ

AGOS Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in 19.01.2007 tarihinde öldürülmesi olayı ile ilgili olarak, idari soruşturma süreçleri tamamlanmış ve konu birçok yönüyle yargı organlarına intikal ettirilmiştir. Konunun adli yargıyı ilgilendiren safahatında da ilk derece mahkemesi tarafından yargılama tamamlanmıştır.

Hrant Dink'i öldürenlerin güvenlik kuvvetlerince çok kısa sürede yakalanmış olmasına rağmen, soruşturma ve yargılama süreci; sistemik bazı sorunlar nedeniyle aynı oranda etkin, düzenli ve hızlı sürdürülememiştir. Bu nedenle, kamuoyu ve Hrant Dink ailesi, cinayete ilişkin olarak gerek idare gerekse yargı organlarınca gerçekleştirilen soruşturmalardan/kovuşturmalardan tatmin olmamıştır. Özellikle, Hrant Dink'in öldürülmesi sürecinde sorumluluğu olduğu iddia edilen kamu görevlilerinin yargılanamadığı ve yakalananlar dışındaki cinayetin gerçek faillerine ulaşamadığı iddiaları, soruşturma/kovuşturma süreçlerinin başından itibaren eleştirilerin temelini oluşturmuştur.

Öte yandan, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin (AİHM) 14.12.2010 tarihinde kesinleşen Dink/Türkiye kararında; başvuranın yaşam hakkının Türkiye tarafından korunamadığı, adil yargılanma hakkının ihlal edildiği ve yaşam hakkının korunmaması ile ilgili olarak etkin soruşturma yapılmadığı ve etkili başvuru yollarının oluşturulmadığına hükmedilmesi üzerine, söz konusu iddialardan kamu görevlilerinin ihmalleri ile ilgili hususlar somutlaşmış, cinayete giden süreçte ihmali görülen kamu görevlilerinin korunduğuna ilişkin eleştiriler artmış ve yapılan idari soruşturmaların niteliği ve sonuçları tartışılır hale gelmiştir.

AİHM kararı sonrasında artan eleştiri ve beklentiler neticesinde; konunun adli yargılama aşamasında bulunmasına, idari soruşturma süreçlerinin tamamlanmış olmasına ve anayasal yetki kısıtlarına rağmen Cumhurbaşkanlığı Yüce Katınca adaletin tam olarak tecellisine katkı sağlanması amacıyla kamu görevlilerinin eylem ve eylemsizliklerinin etkin bir şekilde araştırılıp araştırılmadığı hususunda bir çalışma yapılmasını teminen Kurulumuz görevlendirilmiştir.

Cumhurbaşkanlığı Yüce Katının talimatları uyarınca Devlet Denetleme Kurulunun 28.01.2011 tarih ve 425 sayılı Kararına dayalı olarak yürütülen işbu çalışma; yargı organlarında devam eden soruşturmalar/kovuşturmalar (Anayasanın 138. maddesi), kamu görevlilerinin yargılanması ile ilgili mevzuatta yer alan sınırlamalar (Anayasanın 129. maddesi ve 4483 sayılı Kanun) ve Kurulumuzun yetki kısıtları (Anayasanın 108. maddesi) dikkate alınarak;

- AGOS Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in 19.01.2007 tarihinde öldürülmesinden önce alınan istihbaratın değerlendirilmesinde herhangi bir sorumluluğun bulunup bulunmadığına ilişkin yürütülen idari araştırma, inceleme ve soruşturmaların etkin ve verimli şekilde yapılıp yapılmadığının,

- Ayrıca Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince eleştirilen, kamu görevlilerinin yargılanmasına ilişkin mevzuatın

değerlendirilmesi hususları kapsamında yürütülebilmiştir.

Çalışmada öncelikli olarak, Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in öldürülmesini müteakiben yapılan idari inceleme ve soruşturmalar ele alınmış, ayrıca Türkiye'de yürürlükte bulunan memur yargılama mevzuatı tarihsel süreç içerisinde incelenmiş, kamu görevlilerinin yargılanması ile ilgili mevzuat ve uygulamalar, AİHM kararlarında ifadesini bulan etkin soruşturma yapılması ilkesi çerçevesinde değerlendirilmiştir.

Hrant Dink'in öldürülmesi sonrasında yürütülen idari soruşturma süreçlerine ilişkin tespit ve değerlendirmelerin daha iyi kavranabilmesi ve kamu görevlilerinin soruşturulmasındaki yasal alt yapının (sistemik sorunların) daha net görülebilmesi açısından kamu görevlilerinin yargılanmasına ilişkin mevzuatın değerlendirilmesi neticesinde ulaşılan sonuçlara aşağıda öncelikle temas edilmiş ve akabinde de Hrant Dink'in öldürülmesi sonrasında yürütülen idari soruşturmalara ilişkin tespit ve değerlendirmelere yer verilmiştir.

A) KAMU GÖREVLİLERİNİN YARGILANMASINA İLİŞKİN MEVZUAT HAKKINDA VARILAN KANAAT VE SONUÇLAR

1- Kamu görevlilerinin soruşturma ve yargılanmasında iki temel sistemin varlığı kabul edilmektedir.

Yargısal güvence sisteminde, memurların görevleri ile ilgili suçlarının soruşturma ve kovuşturma işlemleri de dahil olmak üzere yargılama süreci başlangıcından sonuna kadar bütünüyle genel hükümlere göre adli makamlarca yürütülmektedir. Zira, bu sistemde yargı, toplumun diğer bireyleri açısından olduğu gibi kamu görevlileri açısından da "güvence" kabul edilmektedir. Bununla birlikte yargısal güvence sisteminde, kamu yönetiminin düzenli yürütülmesini sağlamak, idarenin ve memurun kamuoyundaki saygınlığını korumak amacıyla ceza kanunlarında memurlara karşı işlenen suçlar ve memurların işledikleri suçlar hakkında daha ağır cezalar uygulanmaktadır.

İdari güvence sisteminde ise memur "devletin temsilcisi" sayılmakta, bu nedenle devlet, kendi hizmetlerini yürütenleri birtakım özel yollarla korumaktadır. Devlet adına yapılmış işlemlerde memur, kamu gücü kullanmaktadır. Devlet, kendi egemenliğini temsil eden bürokrasiyi hukuk kuralları ile korumakta ve memurlarına ayrıcalıklar tanımaktadır. Bu anlayışa göre; görevleri gereği kişilerle ilişkilerinde husumet sahibi olabilen memurların gereksiz yere açılan davalara muhatap edilerek pasif hale getirilmelerinden endişe edilmekte ve günlük hayatta kamu hizmetlerini yürüten bu görevlilerin doğrudan ceza kovuşturmalarına konu olmalarının, kamu hizmetlerinin sunumunda aksamalara neden olacağı değerlendirilmektedir. Ayrıca kamu görevlilerinin sık sık ceza mahkemesi önüne çıkmasının devletin ve ulusun güvenliğine zarar vereceğinden ve devletin gizli sırlarının ortaya çıkmasından kaygılanılmaktadır. Özetle, idari güvence sistemi, merkezi devlet sistemini benimseyen ülkelerde, idare hukukunun gelişimine paralel olarak yönetimi ve onun temsilcisi olan memuru koruma kaygısıyla ortaya çıkmıştır.

Türkiye'de kamu görevlilerinin işledikleri iddia edilen suçlar bakımından idari güvenceleri, tarihsel süreç içerisinde; memurun yargılamasının bütünüyle idare tarafından yapıldığı **muhakeme sistemi**; soruşturmanın idare tarafından yargılamanın ise genel mahkemeler tarafından yapıldığı **tahkik sistemi**; hem soruşturmanın hem de yargılamanın mahkemelerce yapılmasına karşın soruşturma aşamasından önce idareden izin alınmasını öngören **izin sistemi** yoluyla sağlanmıştır.

2- Bugün Türkiye'de uygulanan hukuk sisteminin temellerinin atıldığı Tanzimat döneminden itibaren memur yargılamasında özel düzenlemeler getirilmiştir.

1839 tarihli **Gülhane Hattı Hümayunu** ile daha çok üst düzey devlet memurlarının güvenliklerine yönelik düzenlemeler yapılmıştır. Memurların yargılanması ile ilgili hususlar 1855 (1271) tarihli **Men-i İrtikap Kanunu**, memurlar hakkında kovuşturmaları yapacak makamlar ise 1859 (1275) tarihli **Vülat-ı İzam ve Mutasarrifin-i Kiram ile Kaymakamların Vezaifini Mübeyyin Talimat** ile belirlenmiştir.

Memurların idari kurullarda yargılanmasını sağlayan ve memur yargılamasına ilişkin kurulların toplu olarak gösterildiği ilk düzenleme olan 1872 (1288) tarihli **Memurin Muhakematı Nizamnamesi** ile 13 Şubat 1913 tarihli **Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat (Muvakkat Kanun)** idari güvence sistemini benimsemiştir. 1872 tarihli Nizamname'de muhakeme sistemi, 1913 tarihli Muvakkat Kanunda ise tahkik sistemi esas alınmıştır.

İttihat ve Terakki Cemiyetinin Ocak 1913 tarihli Bab-ı Ali baskını sonucu kurulan yeni hükümet tarafından Meclis-i Mebusan'da görüşülmeden çıkarılan 1913 tarihli Muvakkat Kanun, memurlara hem görevleri sebebiyle hem de görevleri sırasında işledikleri suçlardan dolayı yargılanmaları için idari güvence getirmiş, bu Kanun kapsamında yürütülen tahkikatlar, kısıtlama olmadığı için uzun süreler almış ve çoğu kere zaman aşımı ile sonuçlandırılmıştır. Böylece, memurları korumak amacıyla yapılan düzenlemeler, pratikteki uygulamasıyla toplumdaki adalet duygusunu zedeleyerek devlete olan güvenin sarsılmasına neden olmuştur.

Muvakkat Kanun, 1913 yılından 1999 yılına kadar 86 yılı aşkın süre uygulanmıştır. Bu uygulama sırasında Devlet'in yönetim biçimi meşrutiyetten cumhuriyete dönüşmüş, Kanun-u Esasi dahil, beş ayrı Anayasa yapılmış ama bu Kanun hep yürürlükte kalmıştır. Kanunda yer alan koruyucu düzenlemeler, hem 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 24. maddesine konulmuş, hem de Muvakkat Kanunun kapsamı dışında kalan ve özel kanunlarla oluşturulan özel yargılama alanlarına (asker yargılanması, yargı mensuplarının yargılanmaları, YÖK vb.) aynen taşınmıştır. Muvakkat Kanunla getirilen idari güvence sistemi, 1982 Anayasasının 129. maddesinin son fıkrasındaki "*Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında işledikleri iddia edilen suçlardan ötürü ceza kovuşturması açılması, kanunla belirlenen istisnalar dışında, kanunun gösterdiği idari merciin iznine bağlıdır*" hükmü ile de anayasal güvenceye kavuşturulmuştur.

Genel düzenleme niteliğindeki Muvakkat Kanunun getirdiği idari güvence sistemi kaldırılmadığından, muhtelif kanunlarda çeşitli kamu görevlileri için yapılan özel düzenlemeler ve istisnai yargılama usullerinin tartışılması gündeme dahi getirilememiştir. 1913 tarihli Muvakkat Kanuna öteden beri doktrinler boyutta getirilen eleştirilerin yanında uygulamada yaşanan sıkıntılar ve 1990'lı yıllarda AİHM tarafından; bu kanun nedeniyle kamu görevlilerinin etkin olarak yargılanmadığı, yargılamanın adil olmadığı yolunda birçok mahkûmiyet kararı verilmesi sebebiyle idari güvence sisteminin katı uygulaması olan tahkik sistemi terk edilerek izin sistemine geçiş benimsenmiş, bu çerçevede 4483 Sayılı **Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun** 04.12.1999 tarihinde yürürlüğe konularak Muvakkat Kanun yürürlükten kaldırılmıştır. 4483 sayılı Kanunun suçlar bakımından kapsamı Muvakkat Kanuna nazaran oldukça daraltılmış ise de diğer kanunlardaki katı koruyucu düzenlemeler günümüzde de halen varlığını sürdürmektedir.

Öte yandan, 4483 sayılı Kanuna rağmen memur yargılaması ile ilgili yıllar içinde oluşmuş idari güvence sistemine yönelik algı ve uygulama alışkanlıkları, hem idari hem de yargı bürokrasisinde güçlü bir şekilde kök salmış, kamu görevlilerinin yargı önüne çıkarılmasındaki isteksizlik ve çekingenlik yoğun olarak varlığını devam ettirmiştir.

3- 4483 sayılı Kanuna göre; kamu görevlilerinin görevleri nedeni ile işledikleri suçlardan dolayı haklarında dava açılabilmesi, görevlinin amiri konumundaki yetkili merciin vereceği soruşturma iznine bağlıdır. Yetkili merci, soruşturma izni hakkındaki kararını yaptıracağı ön inceleme suretiyle vermektedir. Ön inceleme, teftiş kurullarına yaptırılabilirdiği gibi usulü dairesinde başka bir kamu görevlisine de yaptırılabilir. Yetkili merciin soruşturma izni verme/vermeme kararına karşı ilgisine göre savcı, müşteki veya memur tarafından idari yargıda itiraz edilebilmektedir. Diğer bir ifadeyle, 4483 sayılı Kanunda; kamu görevlilerinin idari güvenceleri, hukuki sonuçları zayıflatılmış bir "izin sistemi" ile sağlanmaktadır.

4- 4483 sayılı Kanun gerek kapsamına aldığı suçlar gerekse kapsamına giren memurlar ve diğer kamu görevlileri bakımından, Türkiye'de yürürlükte bulunan kamu görevlilerinin yargılanmasına ilişkin mevzuat ve uygulamaların pek az bir kısmını teşkil etmektedir. Öte yandan, anılan Kanunun öngördüğü, ön izinden başlayıp soruşturma ve yargılama aşamasına uzanan süreç, diğer mevzuattaki düzenlemelerden farklılık arz etmektedir.

5- Mevzuatımızda kamu görevlilerinin yargılamasına konu olan suçlar ifade edilirken "görevleri sebebiyle", "görevleriyle ilgili", "görevlerinden doğan", "görevleri dolayısıyla", "görevleri sırasında", "görevlerini yaptıkları sırada", "görevleriyle bağlantılı olarak", "kişisel suç", "şahsi suç", "görevleriyle ilgisi bulunmayan şahsi bir suç" kavramları kullanılmış ancak bunların tanımlamalarına hiçbir kanunda yer verilmemiştir. Kavram birliği olmamasının getirdiği sorunlar bir tarafa, bu kavramların tanımlanmamış olması; bir suç isnadının memur yargılama hukukuna göre mi yoksa genel hükümlere göre mi inceleneceği hususunda kargaşaya ve gereksiz tartışmalara neden olmaktadır. Tanımlama yapılması dahil olmak üzere sorunun çözümü, bütünüyle yargının takdirine bırakılmış, doğası gereği farklı yargı yerlerinin verdiği farklı kararlar memur yargılamasında adli yargı yerlerini isteksizliğe itmiş ve kanun koyucunun amacını aşan bir idari güvence sistemi uygulanır hale gelmiştir.

Kanunlardaki düzenleniş biçimlerine bakıldığında kamu görevlilerinin işledikleri suçları; görev nedeniyle işlenen suçlar, görev sırasında işlenen suçlar ve kişisel suçlar olarak gruplandırmak ve mevzuatımızda tanımları yapılmamış olmakla beraber gerek öğretide gerekse çeşitli yargı kararlarında yer alan açıklamalardan söz konusu kavramları aşağıdaki şekilde tanımlamak mümkündür.

a) Görev sebebiyle işlenen suç: Kamu görevlisine mevzuatla verilen görevlerden ve kullanılan yetkilerden doğan, görev ile bağlantılı ve memuriyet statüsünden yararlanılarak işlenebilen suçlardır. Diğer bir ifadeyle sadece memurlar tarafından işlenebilen, eylemi yapmanın memur olmasının suç tipinde kurucu unsur olarak öngörüldüğü suçlar, görev sebebiyle işlenmiş kabul edilmektedir. Bir eylemin görev nedeniyle işlenen suç kapsamında değerlendirilebilmesi için; kamu görevlisine yürürlükteki mevzuat çerçevesinde bir yetki ve görev verilmiş olması ve kamu görevlisinin de bu yetkisini kullanırken ve görevini yerine getirirken söz konusu eylemi yapmış olması gerekir. Görev sebebiyle işlenen suçlarda, işlenen suç ile görev arasında bir nedensellik bağı vardır ve suç görevin sonucu olarak ortaya çıkmaktadır.

b) Görev sırasında işlenen suç: Memurun görev yaptığı sırada işlemekle beraber yapılan görevle ilgili olmayan eylemlerden doğan suçlar görev sırasında işlenmiş suç olarak anılır. Burada eylemin zamanı ve mekânı ile görev yapılan yer ve zaman uyuşmakta bu bakımdan görevden doğan suçlarla karışabilmektedir. Ancak görev sırasında işlenen suçun, görevden doğan suçlardan ayrılan yönü, yapılan görevle suç fiili arasında bir bağın, irtibatın sebep sonuç ilişkisinin olmamasıdır.

c) Kişisel suç: Bir memurun yaptığı görevle, zaman, mekân ve nedensellik yönünden hiçbir bağlantısı olmayan eylemlerden doğan suçlar, kişisel suç olarak nitelendirilir.

6- Anayasanın 129. maddesinde, görev sebebiyle işlenen suç, görev sırasında işlenen suç ve kişisel suç gibi kavramlardan hiç birisi kullanılmamış; "Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında işledikleri iddia edilen suçlardan ötürü ceza kovuşturması açılması, kanunla belirlenen istisnalar dışında, kanunun gösterdiği idari merciin iznine bağlıdır." hükmü getirilerek "Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında işledikleri iddia edilen suçlar" ibaresi ile yetinilmiştir. Bu yaklaşım anayasal düzeyde kamu görevlilerinin işledikleri her türlü suç nedeniyle genel hükümler uygulanmaya başlanmadan önce yetkili merciin izin vermesini öngören kanuni düzenlemelerin dayanağını oluşturmaktadır. Hatta denilebilir ki, kamu görevlilerinin yargılanması hususunda ön iznin gerekli olmadığı ve doğrudan genel hükümlere göre soruşturma yapılabileceğine ilişkin muhtelif kanunlardaki hükümler yukarıda belirtilen Anayasa maddesindeki "kanunlarla belirlenen istisnalar" kapsamında yer almakta, bir bakıma genel düzenleme niteliğindeki izin sisteminin istisnalarını oluşturmaktadır.

7- Kamu görevlileri tarafından işlenen suçların farklı kanunlarda farklı kavramlarla ifade edilmesine rağmen hiç birinde tanımlama yapılmamış olması yanında, kamu görevlileri hakkındaki suç isnatlarının incelenmesi/soruşturulması hususunda yürürlükte bulunan kanuni düzenlemelerde, işlenen suç "kavrama ve kapsama" bakımından da farklılıklar bulunmaktadır. Burada üç ayrı uygulamadan söz edilebilmektedir.

- 4483 sayılı Kanun, sadece görev nedeniyle işlenen suçları izin sistemine dahil etmekte ve görev sırasında işlenen suçlar ile kişisel suçların genel hükümlere göre soruşturulmasını sağlamaktadır. Anılan kanunun uygulama alanı sadece görev nedeniyle işlenen suçlarla sınırlandırılmış olmakla beraber görev suçu niteliğinde olduğu halde önemine binaen genel hükümlere göre soruşturulması öngörülen suçların sayısı son zamanlarda yapılan düzenlemelerle artmıştır. 3628 sayılı Kanununun 7. maddesinde 2003 yılında yapılan değişiklikle; irtikâp, rüşvet, basit ve nitelikli zimmet, görev sırasında veya görevinden dolayı kaçakçılık, resmî ihale ve alım ve satımlara fesat karıştırma, devlet sırlarının açıklanması veya açıklanmasına sebebiyet verme suçlarından veya bu suçlara iştirak etmekten sanık olanlar hakkında 4483 sayılı Kanunun uygulanmayacağı hüküm altına alınmıştır. Müsteşarlar, valiler ve kaymakamların ise anılan suçlarla ilgili olarak da 4483 sayılı Kanun kapsamında kalmasına imkân tanınmıştır.

- Bazı kanunlarda, kamu görevlisinin hem görev nedeniyle işledikleri suçlar hem de görev sırasında işledikleri suçlar özel inceleme/soruşturma ve yargılama usulüne tabi tutulmaktadır. Örneğin hâkim ve savcıların görevden doğan veya görev sırasında işlenen suçları nedeniyle, haklarında inceleme ve soruşturma yapılması Adalet Bakanlığının iznine bağlıdır. Benzer şekilde Yükseköğretim üst kuruluşları başkan ve üyeleri ile yükseköğretim kurumları yöneticilerinin, kadrolu ve sözleşmeli öğretim elemanlarının görevleri dolayısıyla ya da görevlerini yaptıkları sırada işledikleri ileri sürülen suçların soruşturulması özel düzenlemeye tabi tutulmuştur.

- Daha çok yüksek yargı mensupları bakımından geçerli olmak üzere özel soruşturma ve yargılama usulüne tabi kılınan suçlara görev nedeniyle olanlar ve görev sırasında işlenenlere ilave olarak kişisel suçlar da dahil edilmiştir. Örneğin Anayasa Mahkemesi Başkan ve Üyeleri, Yargıtay Başkan ve üyeleri, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcı vekili ile Danıştay, Sayıştay, Askeri Yargıtay ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkan ve üyeleri bu gruba girmektedirler. Hatta Hâkim ve savcıların izin sistemine tabi yasa ihlali oluşturan fiilleri; ceza yargılamasının çok ötesine taşınmış ve trafik ihlali gibi kabahat nevinden suçları da kapsayacak biçimde genişletilmiştir.

8- Kamu görevlilerinin işledikleri iddia edilen suçların inceleme/soruşturma/yargılama prosedürlerinde de önemli farklılıklar bulunmaktadır. Bu durum, özel yargılamaya tabi suçların kapsamlarındaki ayrışmanın doğurduğu dengesizliği artırıcı etki yapmaktadır. Usullerdeki farklılıklar yanında kurumların kendi personeli hakkında kendi bünyelerinde yaptıkları inceleme sonucunda verilen kararların hukuki nitelik ve sonuçları da farklı olmaktadır.

- 4483 sayılı Kanuna göre suç işlediği iddia edilen memur veya diğer kamu görevlisi hakkında idare tarafından ön inceleme yapılmak suretiyle soruşturma izni verilip verilmemesine ilişkin bir karar alınmakta ancak alınan bu karar idari yargının denetimine tabi kılınmaktadır. Bu bakımdan idare tarafından yapılan ön inceleme yetkili merciin konu hakkında genel bir kanaat oluşturması amacıyla yapılmakta olup yargılama sürecinin (soruşturma/kovuşturma yargılama ve hüküm) gibi aşamalarına sirayet etmemektedir. Hukuki sonuç doğurmadaki etkisi en zayıf olan düzenleme de budur.

- Sayıştay üyelerinde olduğu gibi bazı kamu görevlileri açısından idare bünyesinde yapılan inceleme sonucu verilen karar kesin hüküm niteliğinde olup, izin verilmemesi halinde konunun artık idari yargı ya da genel mahkemeler önüne götürülmesi imkânı yoktur.

- Yargıtay üyelerine yönelik suç isnadına ilişkin ihbar ve şikâyetler, Birinci Başkanlık Kurulu tarafından incelenmekte anılan Kurul tarafından soruşturma açılmasını gerektirir nitelikte görüldüğü takdirde, soruşturma yapılması için görevlendirilen ceza dairesi başkanı, (sorgu hâkiminin) yetkisini haiz olmaktadır. Soruşturma sürecinin tamamlanması halinde görevle ilgili suçlar bakımından Anayasa Mahkemesi, kişisel suçlar bakımından ise Yargıtay Ceza Genel Kurulu tarafından yargılama tekemmül ettirilmektedir.

9- 4483 sayılı Kanunda belli süreler öngörülmüş olup izne esas inceleme işlemlerinin uzatılarak yargılama sürecine geçişin geciktirilmesi önlenmiş iken, özel soruşturma/izin sistemi öngören diğer kanunlarda ise süre sınırlaması bulunmadığından soruşturma/kovuşturma izni verilmesi aşamasından yargılama aşamasına geçiş oldukça uzun zaman alabilmektedir.

10- Türkiye'de uygulanan kamu görevlilerinin yargılanması ile ilgili mevzuat, öteden beri tartışma konusu olmuş, AİHM kararlarında da söz konusu mevzuat ve uygulamalar sıkça eleştirilmiştir. Kamu görevlileri hakkında etkin soruşturma yapılmadığı gerekçesi ile Mahkeme tarafından Türkiye hakkında çok sayıda ihlal kararı verilmiş bulunmaktadır. Bu nedenle kamu görevlilerinin yargılanması ile ilgili iç hukuk düzenlemelerinin geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. AİHM tarafından Türkiye ile ilgili davalarda verilen kararlarda, kamu görevlilerinin karıştıkları iddia edilen ve konusu suç teşkil eden eylemler hakkında etkin soruşturma ve kovuşturma yapılamamasının nedenleri arasında Türkiye'deki memur yargılama mevzuatı da gösterilmektedir. Memur yargılaması için özel düzenleme getirilmesi AİHM tarafından üzerinde durulan "özel veya kamu alanında çalışan görevlilerin sorumluluğunu saptamaya dönük etkili ve bağımsız bir yargısal sistemi kurma" ilkesi ile de uyumlu değildir. Bütün bunlarla birlikte ceza hukuku açısından, suç işlediği iddia edilen kamu görevlileri için ayrı yargılama usulleri getirilmesi, hukuk karşısında kişilerin eşitliği ilkesine, anayasa da belirtilenler erkekler ayrılığı ilkesine ve yargı birliği ilkesine aykırı görülmektedir.

Aynı şekilde kamu hizmeti sunumunun etkinliği, devlet otoritesinin sarsılmaması ve asılsız iftira ve şikâyetlerden memurları korumak amacıyla suç işleyen memurlara yargılanmaları için özel düzenleme getirilmesi, bir grup insana farklı yargılama prosedürü ön gördüğü gerekçesiyle toplumda adalet duygusunun azalmasına, dolayısıyla devlete olan güven ve itibarın zedelenmesine sebep olmakta, aynı zamanda kamu yönetiminin hesap verilebilirliğini de önemli ölçüde etkilemektedir.

Öte yandan, AİHM'in gerek Dink/Türkiye gerekse diğer pek çok kararında etkin soruşturma yapılmasının unsurları olarak gördüğü;

- Soruşturmayı yürütenler ile hakkında şikâyette bulunulan kamu görevlisi arasında kurumsal ve hiyerarşik bağ olmaması (bağımsızlık),

- Soruşturmacının şikâyet konusu memur davranışının hukuka uygun olup olmadığını belirleyebilecek yeterliliğe sahip olması (yeterlilik),

- Şikâyet sahibinin yasal haklarının emniyete alınması (mağdurun katılımı)

gerek 4483 sayılı Kanunda gerekse ve daha belirgin olarak bu Kanun dışındaki muhtelif düzenlemelerle korunan kamu görevlilerinin yargılanmasına ilişkin mevzuatta göz ardı edilmektedir.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. maddesinin birinci fıkrasında "*Herkes, gerek medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili nizalar, gerek cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde, hakkaniyete uygun ve açık olarak görülmesini istemek hakkına sahiptir.*" hükmünün gereği olarak bireyler, gerek medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili nizalar gerekse kişinin kendisine karşı suç işlediğini düşündüğü memurların eylemleri ile ilgili yasayla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkemeye başvurma hakkına sahip olmalıdırlar. Bu hakkın kullanımını, her ne şekilde olursa olsun kamu görevlisinin bağlı ya da ilişkili olduğu kurum ve kişilerin inisiyatifine bırakan düzenlemeler AİHS'ye aykırılık teşkil etmektedir.

11- Türkiye'de kamu görevlilerinin eylem ve işlemleri ya da eylemsizlik halleri ile davranış, hal ve hareketlerine yönelik müeyyidelerden olan disiplin cezası, hapis cezası ve tazmin sorumluluklarına ilişkin mevzuatın, etkinlik, amaca uygunluk ve birbirini etkilemesi/etkinsizleştirilmesi gibi hususlar yönünden değerlendirilmesi ve bu değerlendirmede doğru sonuçlara ulaşabilmek için teorik ve mevzuat bazlı inceleme ile yetinilmeyip pratik ve uygulama esası verilere dayanmak zorunluluğu bulunmaktadır.

12- 4483 sayılı Kanunla getirilen sistemde soruşturma izni ile ilgili kararın verilebilmesi, tamamen idari nitelikli bir soruşturmaya dönüştürülmüş, İdare, yargısal faaliyetin dışına çıkarılmıştır. Diğer bir ifadeyle, yapılan işlemlerin yargısal bir niteliği bulunmamaktadır. Oysa, Kanununun 6. maddesinde; ön inceleme ile görevlendirilenlerin, bakanlık müfettişleri ile kendilerini görevlendiren yetkili merciin bütün yetkilerini kullanabilecekleri ve bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde Ceza Muhakemesi Kanununa göre işlem yapabilecekleri belirtilmiştir. CMK'ya yapılan atıf, tanık dinleme, keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırma gibi ön inceleme kavramı ile bağdaşmayan soruşturmacı faaliyetlerine imkân vermektedir. Bu durum, Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat uygulamasından kalan bir kültürle de birleşince ön inceleme yapanların soruşturmacı gibi davranmaları sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Öte yandan, söz konusu düzenleme Kanununun diğer maddelerinin düzenleniş biçimi, amacı ve ön incelemenin hukuki niteliği ile çelişmekte ve teorik altyapıdan yoksun kalmaktadır.

13- 4483 sayılı Kanun ile öngörülen azamî 45 günlük süre, özellikle Hrant Dink soruşturması gibi nitelikli işler bakımından iddiaların gereğince ve derinlemesine araştırılması için yeterli değildir. Kanunda her türlü soruşturma için geçerli tek bir süre ön görülmüş olup, soruşturma konusunun karmaşıklığı, inceleme kapsamındaki kişi ve eylem sayısının çokluğu, işlendiği iddia edilen suçun/suçların özel inceleme yapılmasını gerektirir nitelikte olup olmadığı gibi hususlar dikkate alınmamıştır.

Yapılan işbu tespitler çerçevesinde, karar alma mercilerince değerlendirilmek üzere kamu görevlilerinin yargılanması hakkındaki mevzuatla ilgili olarak aşağıdaki önerilerde bulunulması uygun görülmüştür.

ÖNERİ 1- 4483 Sayılı Kanun ve muhtelif kanunlardaki hükümlerle gerek sadece görev suçu gerekse hem görev hem de kişisel suç işledikleri iddia edilen kamu görevlileri hakkında adli soruşturma/kovuşturma yapılabilmesi için idarece izin verilmesini öngören sistemin mevcut uygulama biçimi ve kapsamının genişliği; adalet duygusunu zedelemekte ve çağdaş hukuk normları ile de bağdaşmamaktadır. Bu itibarla, gerek çağdaş hukuk normlarına uyumun sağlanması gerekse yargısal güvence sisteminin yarattığı/yaratacağı mevcut/muhtemel sakıncaları ortadan kaldıracak bir yöntemin geliştirilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Bu kapsamda, kamu yönetiminin işleyişi ve güvenliğine dair oluşabilecek risklerin önlenmesi gerekliliği ile kamu yönetiminin hesap verilebilirliğini sağlama gerekliliği arasında makul ve uygun bir dengenin sağlanması gerekmektedir.

Bu itibarla, yargısal güvence sisteminin sonuçlarını büyük ölçüde sağlayacak ve mevcut idari güvence sisteminin kapsam genişliğini de sınırlandırabilecek bir yöntem olarak 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunununda düzenlenen kapsam ve soruşturma usulüne benzer bir uygulamaya geçilebileceği düşünülmektedir.

Bu çerçevede, hem tüm görev suçlarının (4483 ve 3628 sayılı Kanun kapsamına giren memur suçları) özel koruma sistemine tabi olması sağlanmış ve böylece, suçun vasfının başlangıçtaki belirsizliğinin yarattığı yargılama sisteminin nasıl olacağına ilişkin tartışmalar sona erdirilmiş olacak hem de soruşturma usulü genel hükümlere benzer bir duruma getirilmiş olacak ve aynı zamanda kamu işleyişinin sürekliliği açısından gerekli araçlar da sistemde yer bulabilecektir.

Öte yandan, hem görev suçlarını hem de görev suçları dışındaki diğer suçları da (tüm suçları) kapsayacak şekilde; Devletin milli güvenlik siyasetini etkileyen ve kamu yönetiminin güvenliği ve işleyişi bakımından gerekli görülen durumlarda bazı kurumlar/kişiler için açılan soruşturmaların izne bağlanmasına veya durdurulabilmesine dair istisnai bir yetkinin üzerinde düşünülmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

ÖNERİ 2- Önerilen yargısal güvence sisteminin benimsenmemesi ve mevcut "izin" sistemine devam edilmesinin tercih edilmesi halinde, idari güvence sisteminde görevlinin kendi kurumu tarafından yapılan ön inceleme veya benzeri faaliyetlerin; adeta ceza yargılamasına tekabül eden içerik ve kapsamda yürütülmesine ilişkin uygulamaların sona erdirilmesi ve söz konusu incelemelerin sadece "**makul bir şüphenin**" varlığının tespiti amacıyla yapılmasını sağlamak üzere kamu görevlilerinin yargılanması ile ilgili mevzuatın mutlaka gözden geçirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Bu kapsamda, mevcut idari güvence sistemindeki farklılıkların/aksaklıkların giderilmesi ve memur/diğer kamu görevlileri/askeri personel/üniversite ve yargı mensupları arasında farklı inceleme/soruşturma/kovuşturma usullerinin yeknesaklaştırılmasını teminen;

a) Kamu görevlilerinin yargılanmasına ilişkin mevzuatta kavram birliği sağlanmalı, kavramlar tanımlanmalı, varlığını yitirmiş kavramların kullanılmasına son verilmelidir. Bu çerçevede, görev nedeniyle işlenen suç, görev sırasında işlenen suç ve kişisel suç gibi kavramlara mevzuatta açıklık getirilmelidir.

b) İdari güvence sistemi uygulamasında, sadece görev suçlarının özel koruma sisteminde kalması, görev sırasında işlenen ama görev ile ilgisi bulunmayan suçlar ile kişisel suçların soruşturulmasının genel hükümlere göre soruşturulması/yargılanması sağlanmalıdır. Başka bir deyişle, 4483 sayılı Kanunda yer alan "izin sistemi", sadece görev suçlarını kapsayacak bir biçimde tüm kamu görevlileri için cari kılınmalıdır. Ancak, hem görev suçlarını hem de görev suçları dışındaki diğer suçları da (tüm suçları) kapsayacak şekilde; Devletin milli güvenlik siyasetini etkileyen ve kamu yönetiminin güvenliği ve işleyişi bakımından gerekli görülen durumlarda bazı kurumlar/kişiler için açılan soruşturmaların izne bağlanmasına veya durdurulabilmesine dair istisnai bir yetkinin üzerinde düşünülmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

c) Kamu görevlilerinin yargılanması sürecinde kendi kurumlarında yürütülen inceleme/soruşturma/kovuşturma işlemlerinde farklı yöntem ve prosedürler ortadan kaldırılmalı ve bu işlemlerin hukuki niteliği ve sonuçları; eşit, dengeli ve kamu yönetiminde hesap verilebilirliği sağlayıcı hale getirilmelidir.

d) 4483 Sayılı Kanunun uygulanmasında fiili bir durum olarak ortaya çıkan "ihbar ve şikayetin işleme konulmaması" şeklindeki idari tasarrufların niteliği ve bunlara ilişkin itiraz müessesesinin kapsamı ve sonuçları açıklığa kavuşturulmalıdır. Bu çerçevede, işleme koymama kararlarının, soruşturma izni vermeme kararları ile eşdeğer hukuki sonuçlara tabi kılınmasının; soruşturma süreçlerinin uzatılmaması ve hesap verilebilirliğin temini açısından daha uygun olacağı düşünülmektedir.

e) Mevcut izin sistemindeki itiraz merci olan Danıştay ve idari yargı mercilerinin bu alandaki fonksiyonlarına son verilerek soruşturma izni verilmesi ya da verilmemesi kararlarına ilişkin itirazların adli yargı yerlerine yapılması yöntemi getirilmelidir.

f) İtirazlar ister idari yargı yerlerince incelensin isterse itirazın adli yargıya götürülmesi şeklinde düzenleme yapılsın her halükarda, hakkında ön inceleme yapılan kamu görevlileri, müşteki ve soruşturma izni vermeye yetkili mercie söz konusu süreçlerde de savunma hakkı verilmelidir.

g) Mevcut sistemdeki yargılama yerlerine ilişkin farklılıklar giderilmeli; tüm kamu görevlilerinin ilk derece mahkemelerinde yargılanması sağlanmak suretiyle "zimni kurumsal korunma" ve "örtülü dokunulmazlıklar" giderilerek kamu görevlileri arasında eşitlik ve kamu yönetiminde hesap verilebilirlik sağlanmalıdır.

h) Birden fazla kuruma mensup kamu görevlisinin karıştığı iddia edilen suçların araştırılmasında bütün kurumların üstü konumundaki idari merciin yetkili merci olarak kabul edilmesine, incelemenin bütün kamu görevlileri için aynı teftiş/muhakkik heyeti tarafından yürütülmesine ve böylece olayın bütün yönleriyle ve bütün görevliler bakımından ele alınarak soruşturma izni kararının verilmesine imkân sağlayacak kanuni düzenleme yapılmalıdır.

ı) 4483 Sayılı Kanunla getirilen sistemde idari izinle ilgili kararın verilebilmesi, yargılama aşamasından önce, tamamen idari nitelikli bir soruşturmaya dönüştürüldüğünden ve ön inceleme bir adli soruşturma işlemi olmadığından ön inceleme yapanların kullanabilecekleri yetkilerin 4483 sayılı Kanunda açık biçimde yer alması ve Ceza Muhakemesi Kanununa yapılan atfın kaldırılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

ii) Ön inceleme başlamadan veya itiraz süreçleri dâhil ön incelemenin herhangi bir safhasında kamu görevlilerine, haklarında doğrudan ceza soruşturmasının başlatılmasını isteme hakkı getirilmelidir.

ÖNERİ 3- Kamu görevlilerinin yargılanmasıyla ilgili olarak reform ihtiyacının öncelikli alanlarından birisini de memur suçu kavramının içerik olarak belirsizliği ile disiplin cezalarındaki etkinsizlik oluşturmaktadır. Uzun yıllardır uygulanmakta olan disiplin hukuku, yeterince açık düzenlenmemiş ve bazı memur suçlarının varlığı ile belirsizleştirilmiştir. Başka bir deyişle, disiplin hukuku çerçevesinde cezalandırılacak bazı eylem ve süreçler, çok uzun süreli adli yargılama süreçlerinin parçası haline getirilecek şekilde memur suçu olarak (TCK 257 gibi) düzenlenmiştir.

Bu durum, kamu yönetiminde disiplin hukukunun tahakkukunu geciktiren ve etkinsizleştiren önemli bir etken haline gelmiştir. Bu itibarla, Türk Ceza Kanununda tanımlanan memur suçları ile 657 ve diğer personel kanunlarında tanımlanan disiplin fiil ve cezaları bütüncül ve tamamlayıcı bir bakış açısıyla yeniden ele alınmalı, özellikle TCK'daki genel, tali ve tamamlayıcı bir suç tipi olan görevi kötüye kullanma/ihtimal suçunun kapsamından, disiplin suçları kapsamına alınabilecek eylemler çıkarılarak bunların disiplin cezası ile tecziyesi yoluna gidilmelidir.

Öte yandan, kamu hizmetlerinin sunum kalitesini doğrudan etkileyen bazı fiil ve davranışların tecziyesinde, ceza yargılaması ile disiplin cezası verilmesi arasında var olan kopukluğun giderilmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda, kamu görevlilerince işlendiği iddia edilen fillerin hem disiplin hukuku hem de ceza hukuku kapsamında müeyyideyi gerektiren eylemler olması halinde; ceza hukukuna ilişkin işlemlerin (ön inceleme ve ceza soruşturması) öncelikle ifa edilmesinin ve disiplin hukuku açısından değerlendirmenin ise daha sonra tamamlanması şeklinde bir yöntemin uygulanabileceği düşünülmektedir. Ancak, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'ndaki görevden uzaklaştırma tedbirinin bu çerçevede hem süre hem de sonuçları itibariyle yeniden değerlendirilmesi gerekmektedir. Böylece, modern kamu yönetimi ilkeleri ile bağdaşmayan uygulama ve anlayışların önlenmesi sağlanmış olacaktır.

ÖNERİ-4 Her bir durumun yargı kararları ile çözülmesi şeklindeki mevcut mevzuat ve anlayış; çağdaş kamu yönetimi uygulamaları ile bağdaşmamaktadır. Bu nedenle memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan dolayı vatandaşın uğradığı mağduriyetlerin/zararların, yargıya gidilmeden ve/veya yargı aşamasında, AİHM örneğinde olduğu gibi dostane çözüm sistemine benzer bir yöntemle tazmin edilmesine yönelik bir sistem getirilmelidir.

B) HRANT DINK CİNAYETİNE İLİŞKİN KANAAT VE SONUÇLAR

Kurulumuzca yargı faaliyetlerine müdahale niteliği taşıyan alanlara girilmemeye özen gösterilerek sınırlı bir çalışma yapılabilmektedir. Raporun ilgili bölümünde ayrıntılı olarak yerildiği üzere, bugüne kadar idari birimlerce gerçekleştirilen tüm araştırma, soruşturma ve ön incelemelerin dosya üzerinden tetkiki yapılmıştır. Zaman zaman adli süreçte ortaya çıkan bilgiler de değerlendirmeye alınmıştır. Bu kapsamda, Raporun Üçüncü Bölümünde ayrıntılı olarak incelenen iddialar liste halinde aşağıda gösterilmiştir.

İDDİA 1- Trabzon İl Emniyet Müdürlüğü Görevlilerinin cinayeti ve nasıl işleneceğini bildikleri halde, cinayet hazırlığı yapanları gereği gibi takip edip engellemedikleri ve bu suretle memuriyet görevlerini yerine getirmediği hususu.

İDDİA 2- Erhan Tuncel'in Mc Donalds bombalaması soruşturması dışına çıkarılarak YİE yapıldığı hususu.

İDDİA 3- Hrant Dink'in Yasin Hayal tarafından öldürüleceğine ilişkin olarak alınan istihbaratın ve bu konuda yapılan çalışmaların cinayetin işlendiği dönemdeki Trabzon İl Emniyet Müdürlüğüne iletilmediği hususu.

İDDİA 4- Trabzon Emniyet Müdürlüğü personelinin Hrant Dink'in öldürüleceğine ilişkin edindikleri istihbaratı Trabzon Valiliği ve Trabzon İl Jandarma Komutanlığı ile paylaşmadığı hususu.

İDDİA 5- Trabzon Emniyet Personelinin Hrant Dink adlı vatandaşın korunması hususunda sorumluluklarını yerine getirmediği hususu.

İDDİA 6- Trabzon İl Emniyet Müdürlüğü görevlilerinin şüphelilere ait dinleme kayıtlarını tam ve eksiksiz olarak İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına göndermediği, bu kayıtlardan bazılarının silmek suretiyle suç delillerinin yok edildiği, gizlendiği ve değiştirildiği hususu.

İDDİA 7- Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlileriyle ilgili Diğer İddialar.

İDDİA 8- Trabzon Jandarma Komutanlığının istihbarat arşivlerinin Dink cinayetinden sonra İstihbarat Şube Müdürlüğü personeli tarafından delilleri karartacak şekilde yeniden düzenlendiği hususu.

İDDİA 9- Coşkun İçci isimli şahsın Trabzon İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün kayıtlı haber elemanı olduğu hususu.

İDDİA 10- Trabzon İl Jandarma Bölük/Merkez Karakol Komutanlığı bir kısım personelinin şüphelilerle irtibat halinde olmasına rağmen Hrant Dink'in öldürülmesi öncesi 'önleyici nitelikte' herhangi bir işlem yapmamış olabilecekleri hususu.

İDDİA 11- Ogün Samast'ın cinayet anında kullandığı silahın Ardeşen yapımı olduğu bilgisinin yakalanmadan önce Trabzon İl Jandarma Komutanlığı tarafından bilindiği hususu.

İDDİA 12- Hrant Dink'in hayatının ciddi biçimde tehdit altında olduğunun ilgililer tarafından bilindiği ve resmi olarak Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü tarafından İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğüne Hrant Dink'e karşı eylem yapılacağına dair yazı da gönderildiği halde mevzuat gereği Hrant Dink'in kendisinin talebi beklenmeden koruma tedbirlerinin alınması gerektiği halde gereğinin yerine getirilmediği hususu.

İDDİA 13 Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü tarafından 17.02.2006 tarih ve 027248 sayı ile İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğüne gönderilen yazı gereğinin yerine getirilmediği hususu.

İDDİA 14- Hrant Dink'in 24 Şubat 2004 tarihinde İstanbul Valiliğine çağrılarak yazdığı yazılardan dolayı tehdit edildiği hususu.

İDDİA 15- Hrant Dink'in öldürüleceği bilgisine sahip oldukları halde Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığınca önlem alınmadığı ve cinayet işlenmeden şüphelilerin yakalanmadığı hususu.

İDDİA 17- Milli İstihbarat Teşkilatı ve bağlı birimlerinin Hrant Dink cinayeti öncesinde yaşanan gelişmelerin analizinde ve Trabzonda yapılmakta olan cinayet hazırlıklarına ilişkin istihbaratın edinilmesinde yetersizlik ve zaafiyet gösterdikleri hususu.

İDDİA 18- Trabzon MİT Bölge Başkanlığı ile ilgili hususlar ile İhsan KASAP'ın MİT Mensubu olduğu hususu.

Anayasanın 138. Maddesinde yer alan “...*Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz...*” hükmü doğrultusunda herhangi bir emir, talimat, tavsiye ve telkin anlamında olmadığına altı çizilerek yukarıda yer verilen mevzuat ve diğer açıklamalar ile gelinen aşama itibariyle Hrant Dink cinayeti ile ilgili olarak aşağıda yer verilen tespitlerde bulunulması gerekli görülmüştür.

1- Yaşam hakkı, en temel insan hakkı olup Anayasanın 12 ve 17. maddeleri ile korunma altına alınmıştır. Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile herkesin yaşama hakkının korunması Devletin yükümlülükleri arasında sayılmıştır. Devletin negatif yükümlülüğü olarak tarif edilen yükümlülük öldürme yasağını ifade etmekte; buna göre devlet öngörülen istisnalar dışında yaşama hakkını ihlal eden uygulamalardan kaçınmak zorunda bulunmakta, bireyin hayatını tehlikeye atmadan kaçınma görevi de negatif yükümlülük kapsamında sayılmakta ve meşru bir amaç için de olsa devletin, bireyin hayatını tehlikeye atamayacağı öngörülmektedir.

Devletin yaşam hakkının korunmasındaki yükümlülüklerinden bir diğeri olan pozitif yükümlülük ise; yaşama hakkının korunmasını, bireyi saldırılara karşı korumak için gerekli tedbirlerin alınmasını ve saldırı vuku bulması halinde ise failin bulunup yargı önüne çıkarılarak, yargılanması ve cezalandırılması için gerekli etkin bir resmi soruşturmanın yapılmasını içermektedir.

Kamu otoritelerinin bireyin yaşam hakkına yönelik gerçek ve yakın bir tehlikenin varlığından haberdar olması halinde, bu tehlikeden kaçınabilmek ve bireyin tehlikeye karşı korunması için yetkileri kapsamında tedbir alma yükümlülükleri bulunmaktadır. Ancak, devletin bu önleme görevi, bilinen veya bilinmesi gereken yakın ve gerçek bir tehlikeden haberdar olunması halinde sorumluluk gerektirmektedir. Aksi halde modern toplumlarda herkesin takip edilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Ayrıca Devletin yaşama hakkına bir saldırı vuku bulması halinde etkin ve resmi soruşturma yapması da bir diğer zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır.

Devletin kişinin hayatını koruma görevini ihlal ettiği iddiasının kabul edilebilmesi için;

- Kişinin hayatının gerçek ve doğrudan tehdit altında olduğunun delilleriyle ortaya konulması,

- Ayrıca idari makamların da bu tür bir riski bilmeleri veya bilebilecek durumda olmalarına rağmen tehlikeyi önlemek için gereken tedbirleri almadığının ispat edilmesi gerekmektedir.

2- Hrant Dink'in yaşama hakkının korunamamasına ilişkin olarak ifade edilmesi gereken ilk hususun, güvenlik sektörü ile ilgili yapısal bazı sorunların varlığı olduğu anlaşılmış, bu çerçevede Hrant DİNK'in öldürülmesi ve benzeri hadiselerde (Danıştay Cinayeti, Gazeteci ve Aydın cinayetleri Sivas ve Maraş olayları vb.) gerek istihbarat toplanması ve değerlendirmesi gerekse toplumsal ve bireysel güvenliğin sağlanması ile ilgili olarak, kurumsal yapılar ve uygulamalarda olduğu gözlemlenen bazı sorunlara ve bu alandaki "reform ihtiyacına" öncelikle temas edilmesi gerekli görülmüştür.

Bu itibarla, Milli İstihbarat Teşkilatında ve diğer kurumlarda yürütülen çalışmalar ile Kamu Güvenliği Müsteşarlığının oluşturulması gibi hususlar söz konusu reform ihtiyacının karşılanması konusunda atılmış olumlu adımlar olarak değerlendirilmekle birlikte;

- Kaos ortamı yaratmaya yönelik eylemlere ilişkin siyasal, ekonomik ve toplumsal risklerin süratle değerlendirilip, muhtemel bireysel ve toplumsal eylem alanlarına/konularına yönelik etkin ve hızlı bir önleme kapasitesinin oluşturulması,
- İstihbarat birimlerinin istihbarat toplama yöntemleri ve araçları hakkında kapsamlı bir gözden geçirme ameliyesinin yapılması,
- Güvenlik sektöründeki gerek koordinasyon gerekse iç/dış denetim ve sivil denetim açıklarının giderilmesi

gibi hususlar ve gerekliliklerin; reform ihtiyacının karşılanmasında güvenlik sektörünün bütününe kapsayacak bir reform stratejisinin belirlenmesini ve uygulanmasını zorunlu kıldığı değerlendirilmektedir.

3- Hrant DİNK'in öldürülmesi olayı ile ilgili olarak idari birimlerce 28 adet rapor yazılmış, yargı organlarınca da 50 civarında görevsizlik, yetkisizlik, kovuşturmaya yer olmadığına dair kararlar verilmiş, ayrıca iki ana iddianame ile dava açılmış, iki mahkemede sanıklarla ilgili mahkûmiyet kararları verildiği tespit edilmiştir.

Gerek konuyla ilgili olarak hazırlanan raporlarda gerekse basın ve yayın organlarında pek çok iddianın ortaya atıldığı, bunların hemen hemen tamamının adli ve idari inceleme ve soruşturmaların konusu olduğu ve/veya halen sürdürülen soruşturma ve kovuşturmalarda ele alınmakta olduğu görülmüştür. Özetle;

- Trabzon ve İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü personeli ile Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı personeli ile ilgili iddialar hakkında verilen işleme konulmama, soruşturma izni verilmesi veya soruşturma izni verilmemesi kararlarının idari yargı denetimi sonucunda ve/veya itiraz edilmeksizin kesinleştiği ve söz konusu kamu görevlileri hakkında herhangi bir adli yargıda dava açılmadığı,

- Trabzon Jandarma Komutanlığı personeli ile ilgili soruşturmanın kısmen yargıya taşındığı ve bazı personelin görevi ihmal suçundan mahkûm edildikleri,
- MİT personeli ile ilgili soruşturma izni verildiği ancak Cumhuriyet Başsavcılığınca zamanasımı gerekçesiyle takipsizlik kararı verildiği,
- Cinayet sanığı ve cinayeti azmettirenlerle ilgili mahkûmiyet kararlarının verildiği,
- Cinayetin arkasında başka fail ve azmettiricilerin olup olmadığı ve AİHM kararı sonrasında bazı kamu görevlileri hakkında başlatılan savcılık soruşturmalarının devam ettiği görülmüştür.

4- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi 14.09.2010 tarihli Dink/Türkiye kararında,

"Üç ulusal makamın, (cinayetin planlandığı ve hazırlandığı yerin sorumlusu olarak Trabzon Emniyeti ve Trabzon Jandarması ile cinayetin işlendiği ve mağdurun ikamet ettiği yerin sorumlusu olarak da İstanbul Emniyetinin) başvuranın yaşamının korunması ile ilgili olduğu; Bu makamlardan hiçbirinin, ayrı ayrı ya da birbiriyle koordineli biçimde, planlanmasından ve yakında işleneceğinden haberdar olmalarına rağmen Fırat Dink cinayetinin engellenmesi amacıyla harekete geçmediği,

Fırat Dink'in, bir kısmı Yargıtay tarafından Türklüğe hakaret olarak nitelenen gazete yazılarından dolayı, bazı çevrelerin kendisine karşı düşmanlığını hissetmiş olsa bile, Trabzon'daki aşırı milliyetçi bir grubun kendisi hakkında cinayet planları yaptığından haberdar olma imkanı olmadığı, bu nedenle, Fırat Dink'in yaşamını koruma görevinin, kendisinin talebini beklemeden söz konusu cinayetin planlanmasından haberdar olan ulusal makamlara düştüğü,"

tespit ve değerlendirmelerinde bulunulmuş ve davanın somut koşullarında, resmî makamların, Hrant Dink'in yaşamı hakkında açık ve yakın tehlikenin vücuda gelmesini engellemek için başvurulması gereken önlemleri almadıkları sonucuna varılmış ve dolayısıyla, maddi yönden Sözleşmenin 2. maddesinin ihlal edildiğine karar verilmiştir.

Mahkeme ayrıca; Hrant Dink'in yaşamını korumada ihmallerinden dolayı Trabzon Emniyeti ve Jandarma sorumlularına ve İstanbul Emniyeti sorumlularına karşı başlatılan soruşturmaların takipsizlik kararı ile sonlanmasının; ihmalleri görülen kişileri belirleme ve bu ihmalleri yaptırım altına alma amacıyla etkili bir soruşturma yürütülmesi yükümlülüğü getiren Sözleşmenin 2. maddesi gereklerinin ihlali niteliğinde olduğu sonucuna varmış ve Mahkeme bu nedenle, Sözleşmenin 2. maddesinin usulü boyutunun da ihlal edildiğine karar vermiştir.

5- Hrant Dink'in öldürülmesi ile ilgili olarak kamu görevlileri hakkında yapılan idari inceleme ve soruşturmalarda ilk olarak bahsedilmesi/eleştirilmesi gereken eksikliğin/hatanın, bir "yöntem yanlışlığı" olduğudur. Kamu görevlilerinin silsile halinde birbirini takip eden ihmalleri; 4483 sayılı Yasa çerçevesinde bir bütün halinde incelenmemiş ve gerek yetki gerekse suçun işlendiği mahal itibariyle farklı birimlerce ayrı ayrı soruşturma ve incelemeler yapılmıştır. Söz konusu yöntem hatası, 4483 sayılı Kanunun ortaya çıkardığı uygulama hatalarından birine tekabül etmektedir. İdari soruşturma ve incelemelerde izlenen söz konusu yöntem: olayların bir bütün olarak ele alınıp değerlendirilememesine ve tüm iddiaların bir arada sorgulanamamasına yol açmıştır. Bu durum, kamu görevlilerinin süreç içerisindeki fiillerinin ciddiyetinin kavranamamasına, ana fiil ile illiyet bağının bulunup bulunmadığının sorgulanamamasına ve böylece bütünüyle idari inceleme ve soruşturmalardan sonuç alınamamasına neden olmuştur. Aynı zamanda izlenen söz konusu yöntem, her bir idari birimce süreç içerisindeki ihmal ve hatalarının başka birimlere kaydırılmaya/yükletilmeye çalışılması gibi reflekslerin gelişimine de sebebiyet vermiştir.

6- Trabzon Emniyet Müdürlüğü personeline yönelik olarak yürütülen çalışmalarda ilk olarak bu görevlilerle ilgili herhangi bir kusur bulunmadığı yönünde kanaat belirtilerek 4483 sayılı Kanun kapsamında herhangi bir ön inceleme yapılmadığı görülmüştür. Yapılan itirazlar üzerine Mülkiye Müfettişlerince 4483 sayılı Kanun uyarınca yapılan ön incelemede de aynı sonuca ulaşılmıştır. Trabzon Valiliğince verilen "soruşturma izni verilmemesi" kararına karşı müştekiler tarafından Trabzon Bölge İdare Mahkemesine itirazda bulunulmuş ve itiraz reddedilmiştir. Bu esnada, konu Başbakanlık Müfettişlerince de incelenmiş ve bazı hususlarda ihmal tespit edilerek ön inceleme yapılması istenilmiştir. Söz konusu hususların Mülkiye Müfettişlerince incelenmesini mütaakiben de tüm iddialar hakkında "soruşturma izni verilmemesi" kararı verilmiştir.

Yasin Hayal tarafından, İstanbul ilinde Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'e suikast düzenleneceği yönünde Yardımcı İstihbarat Elemanı (YİB) Erhan Tuncel'den alınan ve 15.02.2006 tarihinde değerlendirilmesi yapılan istihbari bilginin gereği için dönemin Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlileri tarafından İstanbul Emniyet Müdürlüğüne gönderildiği, ancak olayın Jandarma Komutanlığı yetki alanı olan Pelitli'de mukim kişilerle ilgili olmasına rağmen, alınan istihbaratın İstanbul Emniyet Müdürlüğüne gönderilip Trabzon Valiliği ve Trabzon Jandarma Komutanlığı ile paylaşılmadığı görülmüştür.

Söz konusu hususlarla ilgili olarak yapılan idari soruşturmalar sonucunda soruşturma izni verilmemiş ve bu husus da idari yargı kararı ile kesinleşmiştir. Ancak, konuyla ilgili olarak mezkur fiile ilişkin ihmal şeklindeki genel şüphe dışında her hangi bir yeni durum oluşturacak bilgi ve delile ulaşılmamıştır. Bununla birlikte, dönemin görevlilerince edinilen istihbaratın, valilik ve il jandarma komutanlığına bildirilmemesi şeklinde gerçekleşen davranışın; aynı olayda Trabzon Jandarma Komutanlığının tespit edilen ve yargılanan ihmalleri ile birlikte düşünüldüğü zaman izaha muhtaç olduğu değerlendirilmiştir.

Öte yandan, özellikle cinayetin işlendiği dönemde görevde olan emniyet personeli ile ilgili ihmal iddialarının soruşturma/kovuşturma açılabilmesi açısından yeterli düzeyde ve ciddi olduğu değerlendirilmiştir. Bu çerçevede,

- Yasin Hayal'in Trabzon'dan İstanbul'a gidişinin fark edilemediği ve bu dönemde dinleme işleminin de yapılmamış olduğu (Yasin Hayal'in 2006 Yılı Ağustos ayında Trabzon'dan İstanbul'a geldiğini beyan eden tanık Ergün Çağatay'ın mahkeme safhasında bulunamadığı ve dinlenemediği),

- Erhan Tuncel'in, Yasin Hayal tarafından Ogün Samast'ın tetikçi olarak İstanbul'a gönderileceğini 2006 yılı ikinci yarısında öğrendikten sonra bu kişi ile ilgili bilgileri ve Yasin Hayal'in mermi temin etme girişimlerini Trabzon Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlilerine bildirmek için görüşme girişimlerinin olumsuz cevaplandırıldığı,

- Cinayet öncesi teknik takibe alınan Yasin Hayal ve Erhan Tuncel'in görüşmelerinin cinayet öncesinde çözümlenmediği ve değerlendirmeye alınmadığı hususundaki kuşkuların varlığı, bu nedenle teknik takipten istenen neticelerin sağlanamadığı,

- YİE olan Erhan Tuncel'in telefonunun ilk defa olarak 13.07.2006 tarihinden itibaren dinlemeye alınmış olması, buna mukabil, 03.08.2006 ile 27.09.2006 tarihleri arasında Yasin Hayal'in telefonu hakkında dinleme kararı alınmamış olması ve Yasin Hayal'in tanık beyanlarıyla anlaşılan İstanbul'a Hrant Dink'in öldürülmesine ilişkin kroki çalışması yaptığı tarihlerin örtüşmesi nedeniyle izaha muhtaç bir durum olduğu,

- Erhan Tuncel'in YİE'liğine 2006 yılı Kasım ayında son verilerek, Yasin Hayal ve grubunun (anılan kişilerin 2002 yılından itibaren bir çok olaya -Başbakan'ın uçağına bomba ihbarında bulunulması, bir rahibin dövülmesi, Mc Donalds'ın bombalanması- karışması ve bahse konu türdeki eylemleri işleme istidat ve kapasitesine sahip bulunmasına rağmen) takipsiz bırakıldığı, bu şekilde oluşan istihbarat eksikliğini gidermek için başka bir eleman temini yoluna gidilmediği,

-Yasin Hayal ve grubunun fiziki olarak takip edildiği belirtilmesine rağmen, bu konuda düzenlenmesi istihbarat gereklerinden olan ispatlayıcı hiçbir belge sunulamadığı,

- Erhan Tuncel'in YİE'liğinin sona erdirilmesine ilişkin işlemleri gerçekleştiren ve cinayet işlendiği dönemde görevde olan İl Emniyet Müdürü Reşat Altay'ın, Yasin Hayal ve arkadaşlarının cinayet hazırlığı ile ilgili bilgilerin kendisine iletilmediği ve bu nedenle cinayetin önlenemediği yönündeki savının, ilgili dönemde istihbarat şubesinde görev yapan diğer personelce doğrulanmaması

hususlarına ilişkin iddiaların ciddi ve önemli olmasına rağmen yürütülen idari inceleme ve soruşturmalarda yeterince değerlendirilmemiş olduğu anlaşılmıştır.

7- Trabzon Jandarma Komutanlığı'na, Trabzon Emniyet Müdürlüğüne edinilen istihbaratın benzerinin, daha net ve ayrıntılı olarak başka kaynaklardan intikal etmiş olduğu görülmüştür. Hrant Dink'in öldürülmesine yönelik olarak silah temin edildiği ve/veya edilmek üzere teşebbüste bulunulduğuna ilişkin açık ve net istihbarata rağmen, mezkûr istihbarat; Trabzon Jandarma Komutanlığınca işleme konulmamış ve herhangi bir adli ya da idari birim ile paylaşılmamıştır.

Trabzon Jandarma Komutanlığında gerçekleşen söz konusu fiillerle ilgili olarak bazı görevliler "Olay tarihinden 3-4 ay kadar önce Yasin Hayal'in akrabası olan Coşkun İğci isimli şahsın Yasin Hayal tarafından Hrant Dink'in öldürüleceğine ilişkin bilgileri Trabzon İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şubesi görevlileri olan şüpheliler Okan Şimşek ve Veysel Şahin'e söylediği, istihbarat görevlilerinin kendilerine iletilen bu istihbarat bilgisini sıralı komutanlarına bildirmelerine rağmen, bu görevlilerin kendilerine iletilen bu istihbarat bilgisini ilgili makamlara iletmedikleri; 19.01.2007 tarihinde Hrant Dink'in İstanbul'da adı geçenler tarafından öldürülmesi olayından sonra ise; geçmişteki istihbari zafiyetlerini saklamak amacıyla 20.01.2007 tarihli 'görev sonuç raporu' ve 20.01.2007 tarihli 'haber kayıt ve bildirim formu' isimli belgeleri gerçeğe aykırı olarak, belgeler içerisinde bahsedilen faaliyetler icra edilmeden düzenlemiş oldukları, bu eylemlerinin bir bütün olarak görevin ihmal edildiğini gösterdiği" iddiası ile yargılanmıştır.

Yargılama sonunda Trabzon İl Jandarma'da görevli astsubaylar Okan Şimşek, Hüseyin Yıldız, uzman çavuşlar Veysel Şahin ve Hacı Ömer Ünalır'a 4 ay, dönemin İl Jandarma Komutanı Albay Ali Öz ile İstihbarat Şube Müdürü Yüzbaşı Metin Yıldız'a ise 6 ay hapis cezası verildiği, Trabzon İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğünde görevli Astsubay Gazi Günay ile Uzman Çavuş Önder Araz'ın ise delil yetersizliğinden beraat ettiği, davaya ilişkin temyiz sürecinin devam ettiği görülmüştür.

.Öte yandan,

-Trabzon İl Jandarma Komutanlığı personelinin yukarıda bahsedilen fiillerinin niteliği ve fiillerdeki kasıt unsuru,

- Trabzon Jandarma Komutanlığının İstihbarat arşivlerinin Dink cinayetinden sonra Trabzon İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğü personeli tarafından delilleri karartacak şekilde yeniden düzenlendiği,

- Çoşkun İğci'nin Jandarmanın kayıtlı haber elemanı olup olmadığı ve Pelitli'de görevli diğer yardımcı istihbarat elemanlarının cinayete ilişkin bilgi verip vermediği,

- Ogün Samast'ın cinayet anında kullandığı silahın Ardeşen yapımı olduğu bilgisinin henüz yakalanmadan önce Trabzon İl Jandarma Komutanlığı tarafından nasıl bilindiği,

- Trabzon İl Jandarma Bölük/Merkez Karakol Komutanlığında görevli bazı personelin şüpheli sanıklar ile normal görev sınırlarını aştığı düşünülen ilişkilerinin varlığı ve bu ilişkilerin Hrant Dink cinayeti ile ilgisinin olabileceği

gibi hususların idari inceleme ve soruşturmalar ile tam olarak aydınlığa kavuşturulamadığı düşünülmektedir.

Ayrıca, idari araştırma ve incelemelerde çeşitli iddiaların Trabzon Jandarma Komutanlığı veya Jandarma Genel Komutanlığına yazı yazılarak alınan cevabın aynen raporlara konulduğu, jandarma birimlerinin arşivlerinde söz konusu döneme ait yer alan tüm belge ve dijital kayıtlar üzerinde herhangi bir inceleme ve araştırma yapılmadığı görülmüştür.

8- İstanbul Emniyet Müdürlüğü görevlileriyle ilgili olarak; İstanbul Emniyet İstihbarat Şube Müdürlüğündeki görevlilerin Trabzon'dan gelen yazı üzerine istihbarat gereklerini yerine getirmedikleri, Osman Hayal'in çalıştığı yerde araştırma yapmadıkları halde yapılmış gibi gerçeğe aykırı tahkikat raporu düzenledikleri, şüphelilerle ilgili telefon numaralarını cinayetten sonra sorguladıkları halde önceden sorgulamış gibi belge düzenledikleri iddialarının araştırıldığı ve yazılan raporlarda ilgili kamu görevlilerinin ihmal şüphesinin makul ve yeterli deliller ile ortaya konulduğu, ancak İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin kararıyla yargı önüne çıkarılmadıkları görülmüştür.

Ayrıca, 2004 yılının Şubat ayından başlamak üzere;

- Hrant Dink'e karşı Sydney'de bulunduğu sırada silahlı bir eylem yapılacağına dair ihbar alınması,

- Hrant Dink'in Sabiha Gökçen ile ilgili Agos Gazetesinde yayımladığı haberin, gazetelerde farklı şekillerde değerlendirilmesi ve bunun üzerine çeşitli tepkilerin gösterilmesi,

- İstanbul Valiliğinde Hrant Dink ile vali yardımcısı ve MİT görevlilerinin görüşmesi,
- Hrant Dink hakkında "Türk'lüğü aşağıladığı gerekçesiyle" davaların açılması, davaların görüldüğü sırada fiziki ve sözlü saldırıların ortaya çıkması ve davalarda konunun normal yargılama safhasından çıkarılmasına yol açacak nitelikte çeşitli müdahillik taleplerinin karşılanması,
- Hrant Dink ve Ermeni cemaati aleyhine toplu gösterilerin yapılması ve bu gelişmeler üzerine Ermeni patriği Mesrop II'nin İstanbul Valiliğine dilekçe vermesi; bu dilekçe üzerine İstanbul Valiliği ve Emniyet İstihbarat Daire Başkanlığınca birimlere ayrı ayrı genel uyarı yazısının gönderilmesi,
- İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğünce Trabzon Emniyet Müdürlüğünden, Yasin Hayal'in Hrant Dink'e karşı ses getirici bir eylem düzenleyebileceğine yönelik istihbarat alınması gibi hususlar birlikte değerlendirildiğinde, özellikle Trabzon Emniyet Müdürlüğünden gelen istihbarat üzerine Hrant Dink'in hedef haline geldiği ve hayatının ciddi biçimde tehdit altında olduğu somutlaşmıştır.

Başka bir deyişle, Trabzon Emniyet Müdürlüğünden gelen istihbarat üzerine İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şubesinin bilgisine giren tehdit, koruma yükümlülüğünün doğmasına yol açmıştır. Buna rağmen, Trabzon Emniyet Müdürlüğünden alınan istihbaratın gereklerinin yerine getirilmediği, alınan istihbarat hakkında dönemin valisine ve il emniyet müdürüne bilgi verilmediği ve Hrant Dink'in korunması için gerekli ve yeterli tedbirlerin alınmadığı anlaşılmıştır. Ayrıca, İstanbul İstihbarat Şubesince yapıldığı iddia edilen bazı iş ve işlemlerin cinayetten sonra yapıldığına ilişkin yeterince kuşku ve delil oluştuğu görülmüştür.

9- Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM) İstihbarat Daire Başkanlığı personelinin olayla ilgili sorumluluklarının belirlenmesi amacıyla Başbakanlık Müfettişlerince idari inceleme yapılmıştır. Başbakanlık Müfettişlerince düzenlenen Raporda soruşturma talep edilmiş, Mülkiye Müfettişlerince düzenlenen gerek Başbakanlık Müfettişlerinin incelemesi öncesinde gerekse söz konusu incelemeden sonra düzenlenen tüm raporlarda kendilerine yüklenecek herhangi bir kusur bulunmadığı kanaatine varılmıştır. İçişleri Bakanlığınca 4483 sayılı Kanun kapsamında "işleme konulmaması" kararı verilmiş ve söz konusu karara karşı müştekiiler tarafından itiraz edilmemesi üzerine karar kesinleşmiştir. Aynı konu ile ilgili olarak müştekiiler tarafından yenilen şikayetler hakkında da önceki durumu değiştiren yeni bir delil olmaması ve önceki verilen kararın geçerliliğini devam ettirmesi nedeniyle herhangi bir işlem yapılmamış ve Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 29.09.2011 tarih ve 2011/29126 sayılı takipsizlik kararı verilmiştir.

Yapılan incelemede, Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM) İstihbarat Daire Başkanlığının gerek ilk istihbaratın alındığı dönemdeki personeli gerekse cinayetin gerçekleştiği dönemdeki personeli hakkında iddia olunan ihmal fiillerine ilişkin olarak, daha önce iddia edilen ihmal şeklindeki genel kasıt şüphesi dışında yeni bir durum yaratacak ilave delillere veya kuşkulu tespitlere ulaşılmamıştır. Bu nedenle,

- Trabzon Emniyet Müdürlüğüne bilgi için gönderilen ilk istihbarat bilgisinden sonra gerek Trabzon gerekse İstanbul Emniyet Müdürlüğüne planlı istihbarat faaliyetlerine ilişkin yeni herhangi bir bilginin İstihbarat Daire Başkanlığına gönderilmemiş olması karşısında koordinasyon yükümlüğünün işletilmesine yönelik yeni bir durumun ortaya çıkmamış olması,

- Hrant Dink'in koruma altına alınması ile ilgili yükümlülüğün esas itibariyle İstanbul iline ait olması,

- 12.10.2006 tarihli bir genelge ile tüm illerin Ermeni kökenli vatandaşlarımıza yönelik yapılacak eylemler konusunda uyarılmış olması,

- Hrant DİNK'e yönelik tehdidi ilk olarak tespit eden ve cinayetin önlenmesi amacıyla söz konusu istihbaratı dolaşıma sokan Trabzon Emniyet Müdürü ile cinayetin işlendiği dönemde İstihbarat Daire Başkanının aynı kişi olması,

- Daha önce verilmiş olan ve sonrasında herhangi bir yargı kararıyla ortadan kaldırılmamış bulunan İçişleri Bakanlığının İşleme Konulmama ve Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının Takipsizlik Kararlarının bulunması

gibi hususlar nedeniyle Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM) İstihbarat Daire Başkanlığının gerek ilk istihbaratın alındığı dönemdeki personeli gerekse cinayetin gerçekleştiği dönemdeki personeli hakkında iddia olunan ihmal fiillerine dair yapılacak herhangi bir işlemin bulunmadığı anlaşılmıştır.

10- Hrant Dink'in İstanbul Valiliğinde uyarılması olayında adı geçen Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı (MİT) personeli ve MİT ile ilgili diğer hususlar hakkında Başbakanlık Müfettişlerince idari inceleme yapılmış olup MİT görevlileri ile ilgili herhangi bir soruşturma önerisinde bulunulmamıştır. Dink ailesinin başvurusu üzerine Hrant Dink'in uyarılması olayında adı geçen MİT görevlileri hakkında Sayın Başbakan tarafından soruşturma izni verilmiş ve akabinde de Cumhuriyet Başsavcılığınca zamanaşımı nedeniyle takipsizlik kararı verilmiştir.

Öte yandan, cinayetle ilgisi olduğu iddia edilen bazı kişilerle MİT mensubu olduğu ifade edilen kişilerin irtibatlarına yönelik şüpheli hususlar ile Hrant Dink'e yönelik tehdidin hem Trabzon Emniyet Müdürlüğü hem de Trabzon Jandarma Komutanlığı itilâna girmesine rağmen Trabzon MİT Bölge Başkanlığının itilâna girmemesi hususunun, MİT Müsteşarlığınca ve/veya Savcılıkça aydınlığa kavuşturulması gerektiği düşünülmektedir.

11- Hrant Dink'in öldürülmesi akabinde kamu görevlileri hakkında yürütülen idari soruşturma ve incelemelerin bütünsellik içerisinde yapılmamış olması, idari inceleme ve soruşturma mevzuatına ilişkin kapasitenin yetki ve kullanılabilecek araçlar bakımından böyle bir olayın soruşturulması ve delillendirilmesinde yetersiz kalması ile yukarıda belirtilen diğer etkenlerin yol açtığı tatmin edici bulunmayan mevcut durumun ortaya çıkmasında, en başından itibaren "soruşturmaların nasıl ve hangi kapsamda yürütüleceğine ilişkin temel bir hatanın" yapılmış olması yatmaktadır.

Kamu görevlilerinin yargılanması ile ilgili hukuk düzeninin yarattığı ve yukarıda temas edilen belirsizlikler ile bu belirsizlikler çerçevesinde idari güvence sisteminin geleneksel algılaması, gerek yargı organlarınca gerekse idare organlarınca "doğru" olarak kabul edilmiş ve süreçle ilgili uygulama bu anlayışla yürütülmüştür. Başka bir deyişle, 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunun uygulamasında öteden beri var olan "temel algılama hatası", Hrant Dink'in öldürülmesi sürecinde kamu görevlilerince işlendiği iddia edilen fiillerin soruşturulmasında/kovuşturulmasında da kendini göstermiştir.

Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin tek başına veya birlikte işledikleri ve başka bir suç ile irtibatlı olmayan memur suçları hakkında doğrudan 4483 sayılı Kanun ve benzeri mevzuat uyarınca idari güvence sistemine uygun olarak soruşturma sürecinin izlenmesi doğru bir yaklaşımdır. Ancak, kamu görevlisi olmayanların tarafından işlenen fiiller ve suçlar ile birlikte kamu görevlilerinin de söz konusu suçlarla bağlantılı veya illiyet bağı olan fiillerinin görülmesi halinde, öncelikle, kamu görevlileri hakkındaki soruşturmanın genel hükümlere göre adli yargı organlarınca yapılması gerekmektedir. İşlenen ana suç ile kamu görevlilerinin ihmal fiilleri arasında basit bir illiyet bağının bile bulunması, bu kapsamda öncelikle asıl değerlendirmenin adli yargı yerlerince yapılmasını gerektirmektedir. İşlenen ana suç ile kamu görevlilerin ihmalleri arasındaki basit illiyet bağı, kamu görevlilerinin de ana suç kapsamında adli yargı yerlerince soruşturulması ve yargılanması için gerekli şart olan "makul şüphenin" varlığını kabul için yeterlidir.

Aksi bir uygulama tarzı, suç ve suçluların tam olarak belirlenememesine ve kamunun hesap verilebilirliğini sınırlandırarak kamunun güvenilirliğinin ve itibarının zedelenmesine de yol açacaktır. Zira, kamu görevlilerinin işledikleri bu tür suçların, mevcut mevzuat çerçevesinde ancak savcılıkların sahip oldukları yetki ve araçlarla ortaya çıkarılabileceği, idarenin müfettişler vasıtasıyla yapacağı araştırma, inceleme ve soruşturmalarda ise gerek idari soruşturmalardaki zaman kısıtı gerekse kullanılacak yetki ve araçların sınırlılığı ve uygulayıcılardaki ceza soruşturması ve ceza hukukuna dair formasyon eksikliği gibi nedenlerle aynı etkili sonucun alınmayacağı izahtan vareste bir durumdur.

Nitekim Kanun Koyucu memur suçu tipine uygun suçlarda dahi Cumhuriyet Savcılarında bazı durumlarda delil toplanması yolunu açarak idari güvence sistemini sınırlandırmıştır. 4483 sayılı Kanunun 4. Maddesinde yer alan **"...Cumhuriyet başsavcıları, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin bu Kanun kapsamına giren suçlarına ilişkin herhangi bir ihbar veya şikâyet aldıklarında veya böyle bir durumu öğrendiklerinde ivedilikle toplanması gerekli ve kaybolma ihtimali bulunan delilleri tespitten başka hiçbir işlem yapmayarak ve hakkında ihbar veya şikâyette bulunulan memur veya diğer kamu görevlisinin ifadesine başvurmaksızın evrakın bir örneğini ilgili makama göndererek soruşturma izni isterler..."** hükmü; idari güvence sisteminin uygulaması ve anlayışının yukarıda ifade edildiği şekilde anlaşılmasını ve uygulanmasını zorunlu kılmaktadır. Bu açıdan, kamu görevlilerinin görevi kötüye kullanma veya ihmallerine ilişkin fiilleri ile ana suç arasında herhangi bir ilişkinin olup olmadığının soruşturulmasından öte; savcılar tarafından normal memur suçlarında bile, bazı durumlarda herhangi bir delil toplanmaksızın memurlar ile ilgili şikâyetlerin doğrudan ilgili idari organlara ön inceleme yapılması amacıyla aktarılması isabetli bir yaklaşım değildir.

Bu itibarla, Hrant Dink'in öldürülmesi ile ilgili olarak oluşan esas fiil kapsamında,

- Kamu görevlilerinin ihmal ve hatalarının da adli yargı organlarınca öncelikle Türk Ceza Kanununun 37, 38, 39 ve 83. Maddeleri uyarınca soruşturulması,

- Kamu görevlilerinin cinayetten önce ve sonra ortaya çıkan görevi kötüye kullanma ve ihmal gibi görülen bazı fiillerinin esas niteliğinin, mutlaka ana suç kapsamında adli soruşturma ve bilhassa yargılama safhasında belirginleştirilmesi,

- Aynı şekilde, başlatılan idari soruşturma süreçlerine rağmen herhangi bir sınırlama olmaksızın görevi kötüye kullanma ve ihmal gibi görülen fiillere ilişkin delillerin Savcılığa toplanması

gerekirdi. Böyle yapılmaması nedeniyle, bir bakıma adli yargı yerinde görülmüş olan ana suçta davada ilgili mahkemenin delillere ve gerçeğe ulaşma kapasitesi sınırlandırılmıştır.

Nitekim, Hrant Dink davasında bahsedilen türdeki hatanın yapılması nedeniyle işaret edilen tehlikelerin tamamı gerçekleşmiştir. Bir yandan kamu vicdanını tatmin etmeyen bir dava sonucu ortaya çıkmış, diğer yandan da kamunun tüm kurumlarıyla birlikte güvenilirliği sorgulanır hale gelmiş ve kamu, çeşitli şekillerde nitelendirilmeye muhatap olmuştur.

12- Raporun Üçüncü Bölümünde ayrıntılı olarak irdelenen kamu görevlilerinin ihmallerine ilişkin fiillerin bir bölümü; disiplin hukuku ve Türk Ceza Kanununun 257. Maddesi kapsamında değerlendirilebilir fiillerdir. Bunlar açısından yürütülen idari soruşturmaları, verilen disiplin cezalarını ve idari yargı kararlarından bazılarını yeterli görmeyerek eleştirmek mümkündür. Mezkur hususlar ile ilgili idari soruşturma/ön inceleme süreçlerinin; 4483 sayılı Kanunda yer alan hükümler, mevcut yargı kararları ve zamanaşımı gibi hususlar dikkate alınarak AİHM kararı çerçevesinde yenilenmesi, tamamıyla tarafların takdirindedir. Ancak, bazı fiiller açısından idari soruşturma yönteminin izlenmesi ve idari soruşturmanın ortaya çıkardığı neticelerin -işlenen fiillerin niteliğinin ve fiillerdeki kasıt unsurunun belirlenmesi açısından yeterli olmadığı düşünülmektedir.

Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'e yönelik olarak Yasin Hayal tarafından İstanbul'da ses getirici bir eylem düzenleneceğine dair Yardımcı İstihbarat Elemanı Erhan Tuncel'den alınan ve 15.02.2006 tarihinde değerlendirilmesi yapılan istihbari bilginin gereği için dönemin Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlileri tarafından İstanbul Emniyet Müdürlüğüne gönderilmesinden sonra yaşanan;

-Trabzon Emniyet Müdürlüğünde vuku bulan görev değişikliklerinden sonra İstanbul Emniyet Müdürlüğüne gönderilen mezkur istihbaratın devam ettirilmesinde, Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şubesinde izlenen yöntemler ve gerçekleşen ihmallerle ilgili iddialar,

-Trabzon Jandarma Komutanlığınca Hrant Dink'in Yasin Hayal tarafından öldürüleceğine ilişkin alınan istihbarat üzerine herhangi bir işlem yapılmaması ve cinayetin gerçekleşmesinden sonra delillerin değiştirilmesi ve karartılması gibi iddialar,

-İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şubesinde Hrant Dink hakkında ses getirici bir eylem yapılacağına ilişkin Trabzon Emniyet Müdürlüğünden alınan istihbarat ile ilgili olarak herhangi bir işlem yapılmaması ve cinayetin işlenmesinden sonra delillerin değiştirilmesi ve karartılması gibi iddialar

kamu yönetiminin normal işleyişi içerisinde idari süreçlerle açıklığa kavuşturulması zor olan durumlar olarak görülmektedir.

Bu itibarla, Trabzon Emniyet Müdürlüğü, Trabzon Jandarma Komutanlığı ve İstanbul Emniyet Müdürlüğü ekseninde ortaya çıkan söz konusu fiillerin esas niteliğinin ve fiillerdeki kasıt unsurunun; cinayetin oluş şekli, süreci ve sonuçları dikkate alındığı zaman mutlaka ana suç kapsamında ve adli soruşturma ve/veya yargılama süreçlerinde belirginleştirilmesinin zorunlu olduğu ve idari ön inceleme ve soruşturmalarda söz konusu hususların -kamu görevlilerinin yargılanması ile ilgili mevzuattan kaynaklanan ve/veya kronikleşen idari güvence sistemine ilişkin geleneksel algılamalar gibi sistemik sorunlar nedeniyle- tam olarak açıklığa kavuşturulamadığı/kavuşturulamayacağı anlaşılmıştır.

13- Hrant Dink cinayetinin soruşturulması ve yargılanması ile ilgili olarak oluşturulan beklenti ortamına ilişkin de bazı hususların aydınlığa kavuşturulması gerekmektedir. Hrant Dink'in öldürülmesine giden süreçte, gerek Hrant Dink'e yönelik tehdit ve eylemler nedeniyle koruma müessesesinin çalıştırılmaması gerekse alınan istihbarata rağmen cinayetin engellenmesi hususunda gerekli önlemlerin alınmaması şeklinde konusu suç teşkil eden bazı fiillerin varlığı açıktır. Gerek idare organlarıncı (soruşturma izni vermeye yetkili merciler) yaptırılan ön inceleme ve soruşturmalarda gerekse Devlet Denetleme Kurulunca (DDK) yapılan araştırma ve incelemeler kapsamında tespit edilebilecek hususlar bu kadarıyla sınırlıdır.

Söz konusu fiillerin niteliğinin belirginleştirilmesi ve tespit edilen failler dışında cinayete dahil olan başkaca örgütlü ya da örgütsüz iştirakin mevcut olup olmadığı, kamu görevlilerinin fiillerinin olağan kamu yönetimi akışı içerisinde gerçekleşen ihmaller mi yoksa başkaca bir niteliğinin olup olmadığı gibi hususlar tamamıyla adli yargı organlarıncı yapılması gereken soruşturma ve yargılamalar ile netleştirilebilecek hususlardır. Bu açıdan, gerek idari soruşturmaların niteliğini ve gerçeğe ulaşma kapasitesini gerek Devlet Denetleme Kurulunca yürütülen araştırma ve inceleme faaliyetlerinin niteliğini ve kapsamını; yargısal süreçlerde savcılar ve mahkeme tarafından yürütülen faaliyet ve yetkilerle karıştırmamak ve eşdeğer olarak görmemek gerekir.

Anayasanın 108. Maddesi uyarınca Devlet Denetleme Kurulu; esas itibariyle kamu kurum ve kuruluşlarının hukuka uygunluk denetimini ve kamu hizmetlerinin etkin ve düzenli olarak yürütülmesine ve geliştirilmesine yönelik araştırma ve inceleme faaliyetlerini yapmak üzere kurulmuştur. Kaldı ki, silahlı kuvvetler ve yargı organları da mezkûr kapsamın dışında tutulmuştur. Kurulun yetkileri de 2443 sayılı Devlet Denetleme Kurulu Kurulması Hakkında Kanun ile bu çerçevede sınırlı olarak sadece kapsamdaki ilgili kurum ve kişilerden bilgi ve belge isteme ile bazı hallerde uzman çalıştırabilme imkanı ile sınırlı tutulmuştur.

Başka bir deyişle, DDK tüm yetki ve araçlarla donatılmış bir soruşturma birimi değildir. Bu itibarla, Hrant Dink ve benzeri olaylarda DDK'nın kamuoyunda oluşan beklentileri tümüyle karşılamaya yönelik görevi, yetkisi ve kullanabileceği araçları sınırlıdır. Devlet Denetleme Kurulu, tanık dinleme veya bunları getirtme, iletişim bilgilerini alma ve bunları inceleme ya da ceza soruşturmalarında delil tespitine yönelik getirilen diğer araçların hiç birisine sahip değildir. Nitekim, Hrant Dink olayında da ancak; idare organlarınca yürütülen soruşturmaların hukuka uygunluğu açısından denetimi ile kamu görevlilerinin yargılanmasına ilişkin mevzuatın geliştirilmesine yönelik bir çalışma yapılabilmektedir. Bundan sonrası ile ilgili süreçlerin akıbeti ise tümüyle yargı organlarına aittir. Bu durumu, hukuk devleti olmanın doğal bir sonucu olarak görmek ve kabul etmek gerekmektedir.

14- Konuyla ilgili olarak kamu görevlileri hakkında yapılan tüm inceleme, araştırma ve soruşturmalara ilişkin bilgi ve belgelerin değerlendirilmesi sonucunda özetle;

- Hrant Dink'e yönelik bir tehlikenin varlığının Emniyet ve Jandarma personeline öğrenilmiş olduğu, Hrant Dink'in korunmasına yönelik istihbarat birimlerinin gerekli çalışmaları yapmadığı ve işbirliğine gitmediği, idari makamların Hrant Dink'e yönelik oluşan riskleri bilebilecek durumda olmalarına rağmen, her kademedeki sorumluların zincirleme eylemleri sonucunda tehlikeyi önlemek için gereken tedbirlerin alınmadığı, tehlikenin gerçekleştiği ve Hrant Dink'in yaşamını yitirmiş olduğu,

- Dolayısıyla, gerek Anayasanın 17. maddesinde gerekse iç hukukumuzun bir parçası durumunda olan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 2. maddesinde ifadesini bulan yaşam hakkının korunması hususundaki pozitif yükümlüğün yerine getirilmediği ve böylece ağır bir kamu hizmet kusurunun oluşumuna sebebiyet verildiği,

- Ölüm olayının gerçekleşmesinden sonra yaşama hakkını koruma altına alan iç hukuk kurallarının etkin bir şekilde kullanılmasını sağlamak ve Devlet yetkililerinin veya organlarının sorumluluklarını ortaya koymak açısından; Devlet organlarının olayın tespit edilebilen faileri ve olayda ihmal ve kusuru olan kamu görevlileri açısından hem ceza hukuku hem de disiplin hukuku alanında gereken soruşturmaların derhal başlatıldığı,

- İdare organlarınca sürdürülen soruşturmalarda yasal olarak öngörülen süreçlere uyulmakla birlikte, yukarıda bahsedilen gerek kamu görevlilerinin yargılanmasına ilişkin mevzuat düzenlemelerinin niteliğinden gerekse kamu görevlilerinin soruşturulması hususunda izlenen yöntemlerdeki hatalar/yanlışlıklar ve diğer eksiklikler sebebiyle yürütülen soruşturmalardan etkin bir sonuç alınmadığı

kanaatine ulaşılmıştır.

Bu sebeple, Hrant Dink'in öldürülmesi ile ilgili olarak oluşan esas fiil kapsamında; AİHM kararında ifadesini bulan ve yaşama hakkının korunmasına dair Devletin pozitif yükümlülüğünü yerine getirmediği sonucunu doğuran kamu görevlilerinin ihmal ve kusurlu davranışlarının, adli yargı organlarınca soruşturulmasının uygun olacağı düşünülmektedir. Ancak, söz konusu fiillerin yaşama hakkının korunmasına dair pozitif yükümlülük kapsamında olmadığı ve/veya esas dava ile ilgisinin bulunmadığının veya doğrudan soruşturulması gereken başkaca bir suç oluşturmadığının anlaşılması ve/veya yeni bilgi ve delillerin ortaya çıkması halinde, memur suçları yönünden 4483 sayılı Kanun çerçevesinde yeniden işlem yapılabileceği değerlendirilmiştir.

Son olarak, Hrant Dink'in öldürülmesi olayının mahiyeti/şekli hakkında da bazı hususların ifade edilmesi gerekli görülmüştür. İlk bakışta, olayın ilk derece mahkemesinde sonuçlandırıldığı şekilde bir eylem olduğu söylenebilmektedir. Nitekim, alınan ilk istihbaratın anı ile cinayetin işlendiği vakit arasında geçen uzun zaman dilimi, faillerin cinayetin işlenmesine kadar geçen sürede çok sayıda kişinin olaya vakıf olacağı şekilde acemice davranış sergilemeleri ve faillerce silah temininde çekilen güçlükler buna işaret etmektedir.

Ancak, gerek Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararında ortaya konulan yaşam hakkının korunamaması ile ilgili sorumluluklar gerekse yukarıda yer verilen hatalı uygulamalar/yanlışlıklar/eksiklikler ve ülkemizin Hrant Dink cinayeti benzeri hadiselerle ilgili mebzul miktardaki tecrübesi (Malatya Zirve Yayınevi ve Rahip Santora cinayetleri, Kafes Eylem Planı, Ergenekon, Devrimci Karargah, Oda Tv, Balyoz, İrtica ile Mücadele Eylem Planı, Şemdinli, Danıştay Cinayeti ve faili meçhuller gibi çok sayıda davanın varlığı ve bu davalarda kamu görevlilerine atfedilen fiiller ile bazı davalarda iddia konusu edilen amaçlar, eylem yöntem ve türleri ile bazı sanıkların Hrant Dink'in öldürülmesine giden süreç ve fiillerle bağlantısına ilişkin emareler) birlikte değerlendirildiğinde, Hrant Dink'in öldürülmesi olayının da; Hrant Dink'in ötekileştirilerek hedef haline getirildiği ve tehdit edildiği süreçlerden başlayarak olayın bir bütünlük içerisinde incelenmesinin ve bu kapsamda gerek olayın gerçekleşmesi öncesinde gerekse olayın gerçekleşmesi sonrasında varlığına ilişkin kuvvetli şüphe bulunan ve raporun önceki bölümlerinde ayrıntılı olarak belirtilen kamu görevlilerinin bazı ihmal ve diğer nitelikteki fiillerinin de doğrudan adli yargı yerlerince ana cinayet davası kapsamında soruşturulmasının ve yargılanmasının zorunlu olduğu değerlendirilmektedir.

Bu açıdan, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca AİHM kararından sonra bazı kamu görevlilerinin de daha önce başlatılmış olan soruşturma sürecine dahil edilmiş olması, yukarıda bahsedilen hatalı uygulamanın düzeltilmesi açısından gecikmiş de olsa olumlu görülmüştür.

Esasen, Hrant Dink'i hedef haline getiren ve Hrant Dink'i öldüren kişinin eline bayrak vererek resim çektiren marjinal anlayışların ortaya çıkmasına yol açan bazı paradigmalara yüzleşilmesi; bu tür ortamlardan beslenerek varlığını devam ettiren ve bazı kamu görevlilerinin de dahil olduğu hukuk dışı oluşumlarla ilgili mücadelenin sürdürülebilmesi ve "demokratik devlet" olgusunun hayata geçirilmesine yönelik son yıllarda ortaya konulan çaba ve gayretlerin güçlendirilmesi açısından, bundan böyle, benzeri durumlarda kamu görevlilerinin yargılanmasında izlenmesi gereken yöntem ile ilgili hususların, bu şekilde algılanması ve uygulanması gerekli görülmektedir.

Yukarıda özetlenen ve ayrıntıları Raporun ilgili bölümlerinde yer alan tespit, değerlendirme ve önerilerin gereğinin yapılmasını teminen işbu Raporun, 2443 sayılı Devlet Denetleme Kurulu Kurulması Hakkında Kanun'un 6. maddesi uyarınca Başbakanlığa gönderilmesi gerektiği ve ayrıca İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına da raporun bir örneğinin iletilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Saygılarımızla arz ederiz. 02.02.2012

Cemal BOYALI

Başkan

İsmail Hakkı SAYIN

Üye

Faik CECELİ

Üye

Mehmet İLHAN

Üye

Mehmet Ali Özkılıncı

Üye

EKLER

EK:1	İstanbul 14.Ağır Ceza Mahkemesine Sunulan 20.04.2007 tarihli İddianame
EK:2	İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca verilen 20.4.2007 gün ve 2007/115 sayılı ek kovuşturmaya yer olmadığına ilişkin Karar
EK:3	Ankara 11 nolu Ağır Ceza Mahkemesinin 14.6.2007 gün ve 2007/697 sayılı şüpheli COŞKUN İğci yönünden ek kovuşturmaya yer olmadığına ilişkin kararın kaldırılmasına ilişkin Karar
EK:4	İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının (CMK 250. madde ile yetkili) şüpheli Coşkun İğci hakkında düzenlediği 04.7.2007 tarihli Ek İddianame
EK:5	İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının(CMK 250. madde ile yetkili), şüpheli OSMAN Hayal hakkında düzenlediği, 21.10.2008 tarihli Ek İddianame
EK:6	Savcı Hikmet Usta'nın 19.09.2011 Tarihli Son Mütalaası
EK:7	Müşteki Vekillerinin Trabzon Jandarma Görevlileriyle İlgili 14.04.2007 tarihli Suç Duyurusu Dilekçesi
EK:8	İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının (CMK. 250 madde ile yetkili) 28.04.2008 tarihli Trabzon İl Jandarma Komutanlığı görevlileriyle ilgili terör örgütüne üye olmak suçundan EK KOVUŞTURMAYA YER OLMADIĞINA ilişkin karar.
EK:9	İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının (CMK. 250 madde ile yetkili) Trabzon İl Jandarma Komutanlığı görevlileriyle ilgili 28.04.2008 tarihli ve 2008/1149 soruşturma, 2008/201 sayı ile öldürme eyleminin gerçekleşmesine görevde ihmal göstererek katkıda bulunmak suretiyle kasten öldürme suçuna iştirak ve kasten öldürmenin ihmali davranışla işlenmesi iddialarıyla ilgili GÖREVSİZLİK kararı
EK:10	İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının (CMK. 250 madde ile yetkili) Şüpheli MUHİTTİN Zenit'in Görevi İhmal suçu, Şüpheli TRABZON EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ GÖREVLİLERİ 'nin Görevi Kötüye Kullanma, Suç Delillerini Yok Etme, Gizleme veya Değiştirme suçu, Şüpheli TRABZON JANDARMA KOMUTANLIĞI görevlilerinin görevi ihmal suçları nedeniyle 20.04.2007 tarih ve 2007/163 sayılı GÖREVSİZLİK kararı
EK:11	Müşteki Vekillerinin İstanbul Emniyet Görevlileriyle İlgili 17.01.2008 tarihli Suç Duyurusu Dilekçesi
EK:12	İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının (CMK. 250 madde ile yetkili) İstanbul Emniyet Görevlileriyle ilgili ihmali davranışla adam öldürme suçunu işledikleri iddiasına ilişkin 25.01.2008 tarihli ve 2008/34 sayılı GÖREVSİZLİK kararı
EK:13	İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının İstanbul Valisi Muammer Gülerle ilgili cinayette ihmali bulunduğuna ilişkin iddia hakkında 14/11/2007 tarihli ve 2007/143 Hz., 2007/57 sayılı İşleme Konulmama Kararı
EK:14	Müşteki Vekillerinin Trabzon Jandarma Komutanlığı görevlileriyle ilgili suç delillerini gizleme, suç delillerini değiştirme, görevi kötüye kullanma ve görevi ihmal suçlarını işlediklerine ilişkin şikayet dilekçesi
EK:15	İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının (CMK. 250 madde ile yetkili) Trabzon Jandarma Komutanlığı görevlileriyle ilgili suç delillerini gizleme, suç delillerini değiştirme, görevi kötüye kullanma ve görevi ihmal suçlamalarına ilişkin 2.01.2008 tarih ve 2008/33 sayılı karar ile görevsizlik kararı
EK:16	Müşteki Vekillerinin Milli İstihbarat Teşkilatı, İstanbul Emniyet Müdürlüğü, Trabzon

	Emniyet Müdürlüğü, Trabzon Jandarma Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı görevlileri ilgili 08.02.2010 tarihli Şikayet Dilekçesi
EK:17	İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının (CMK. 250 madde ile yetkili) Milli İstihbarat Teşkilatı, İstanbul Emniyet Müdürlüğü, Trabzon Emniyet Müdürlüğü, Trabzon Jandarma Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı görevlileri ilgili iddialara ilişkin 12.05.2010 tarih ve 2010/239 sayılı Görevsizlik kararı
EK:18	Müşteki Vekillerinin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Kararı üzerine 28 kamu görevlisi hakkında 17.01.2011 tarihli suç duyurusu dilekçesi
EK:19	Fatih Cumhuriyet Başsavcılığının, İstanbul Emniyet Görevlileriyle ilgili 22.10.2008 tarih ve 2007/167 sayılı kovuşturma yapılmasına yer olmadığına dair kararı
EK:20	Trabzon Valiliği İl İdare Kurulunun bazı jandarma personelinin soruşturulmasına izin vermesine ilişkin 04.04.2007 tarih ve 23 sayılı Kararı
EK:21	Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığının Veysel Şahin ve Okan Şimşek hakkında mahkemeye sunduğu 30.10.2007 tarihli ve 2007/3806-2815-1016 sayılı İddianame
EK:22	Trabzon Valiliğinin İl İdare Kurulunun bazı jandarma personelinin soruşturulmasına izin vermesine ilişkin 16.07.2008 tarihli ve 45 sayılı kararı
EK:23	Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığının bazı jandarma personeli hakkında düzenlenen 25.12.2008 tarihli ve 2008/1132 soruşturma, 2008/4010 esas 2008/1504 sayılı iddianame
EK:24	Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığının, Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlileri hakkında 10.01.2008 tarih ve 2008/129 sayılı Kovuşturmaya Yer Olmadığına dair kararı
EK:25	Rize Ağır Ceza Mahkemesinin Albay Ali ÖZ hakkında görevi ihmal suçundan son soruşturmanın açılmasına dair 24.09.2009 tarihli 2009/155 Esas, 2009/182 Kararı
EK:26	Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığının Trabzon Emniyet ve Jandarma görevlileriyle ilgili Kamu Adına Kovuşturmaya Yer Olmadığına dair 29.06.2010 tarih ve 2010/3453 sayılı kararı
EK:27	Rize Ağır Ceza Mahkemesinin, müşteki avukatların itirazının kabulüne, soruşturmanın gerekçeler bölümünde belirtilen hususların araştırılmak üzere genişletilmesine dair 11.01.2011 tarihli ve 2010/762 Değişik İş Sayılı Kararı
EK:28	Rize Ağır Ceza Mahkemesinin Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığının 29.06.2010 tarih ve 2010/3453 sayılı Kovuşturmaya yer olmadığı kararına yapılan itirazın reddine dair 10.06.2011 tarih ve değişik iş no: 2010/762 sayılı kararı
EK:29	İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının Trabzon Emniyet ve Jandarma görevlileriyle ilgili iddiaların yer aldığı 20.04.2007 tarihli yazısı
EK:30	Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığının Trabzon Emniyet Müdürlüğünde görevli bazı polis memurları ve İl Merkez Jandarma Komutanlığındaki bazı görevliler haklarında, kovuşturmaya yer olmadığına dair 10.01.2008 tarih ve 2008/129 sayılı kararı
EK:31	Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü'nün 09.06.2009 tarihli ve B.03.0.CİG.0.00.00.04-105-61-1381 2009/5942/30463 sayılı yazısı
EK:32	Trabzon Valiliği İl İdare Kurulunun Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlileri hakkında soruşturma izni verilmemesine dair 07.08.2007 tarih ve 53 sayılı karar

EK:33	Trabzon Bölge İdare Mahkemesinin Trabzon İl İdare Kurulunun 07.08.2007 tarih ve 53 sayılı kararına itirazın reddine dair 03.10.2007 tarihli ve K.2007/146 ve 152 sayılı kararı
EK:34	Müşteki Vekillerinin 17.01.2008 tarihli şikâyet dilekçesi
EK:35	Albay Ali Öz hakkındaki 29.06.2009 tarihli ve 2009/3642 soruşturma 2009/1387 esas ve 2009/79 sayılı iddianame
EK:36	Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı Memur Suçları Soruşturma Bürosunun MİT görevlileriyle ilgili zamanaşımı nedeniyle şüpheliler hakkında kamu adına KOVUŞTURMAYA YER OLMADIĞINA dair 29.09.2011 tarih ve 2011/29126 sayılı kararı
EK:37	Raporlar listesi
EK:38	Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığının Trabzon Jandarma Görevlileriyle ilgili aynı konularda yeni delil olmaması gerekçesiyle 30.10.2007 tarih ve 2007/3806 sayılı ek kovuşturmaya yer olmadığı kararı
EK:39	İstanbul Valiliğinin, Hrant Dink ile Valilikte yapılan görüşme ile ilgili 07.02.2007 tarihli yazısı
EK:40	İstanbul Valiliği İl İdare Kurulunun 28.02.2007 tarih ve 2007/11 sayılı Kararı
EK:41	İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin 23.05.2007 tarih ve 2007/247 sayılı Kararı
EK:42	İstanbul Valiliği İl İdare Kurulunun 28.08.2007 tarih ve 2007/47 sayılı Kararı
EK:43	İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin 15.11.2007 tarih ve 2007/541 sayılı kararı
EK:44	İstanbul Valiliği İl İdare Kurulunun 20.03.2008 tarih ve 2008/14 sayılı Kararı
EK:45	İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin 27.06.2008 tarih ve 2008/374 sayılı Kararı
EK:46	İstanbul Valiliği İl İdare Kurulunun 12.03.2010 tarih ve 2010/7 sayılı kararı
EK:47	İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin 30.12.2010 tarih ve 2010/915 sayılı Kararı
EK:48	AIHM'in 14 Eylül 2010 tarihli Kararı
EK:49	İstanbul Üniversitesi Bilgisayar Bilimleri Uygulama ve Araştırma Merkezince hazırlanan 09.05.2008 gün ve 286 sayılı Teknik Uzman Raporu
EK:50	16.06.2009 tarihli Bilirkişi Raporu
EK:51	Komiser Volkan ALTUNBULAK'ın Şükrü Yıldıza Verdiği Ek İfade

KAYNAKÇA

KİTAP VE MAKALELER

- **AKGÜNDÜZ, Prof. Dr. Ahmet**, Osmanlı Devletinde Adli Teşkilat ve Yargılama Usulleri, Yeni Türkiye Sayı:10,1996
- **AKKAN, Murat**, Memur Yargılaması ve 4483 Sayılı Kanunun Memur Yargılaması Sistemleri İçindeki Yeri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2009
- **AKYıldız, Yrd. Doç. Dr. Ali**, Memur Yargılamasında İdari Süreç, GÜHFD, Cilt: 5, Sayı:1-2
- **ALTIPARMAK, Av. Özlem-YILMAZ, Av. Sibel- ULUSOY, Stj. Av. Orçun**, Terörle Mücadele Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı Hakkında Değerlendirme Raporu, <http://www.rightsagenda.org/index.php?>.
- **ATILGAN Mehmet, IŞIK Serap** Türkiye'de Güvenlik Güçleri ve Hukuk İhlalleri, Tesev Haziran 2011
- **AVRUPA KOMİSYONU** 2010 Yılı İlerleme Raporu.
- **AYDIN, Prof. Dr. Mehmet Akif**, Osmanlı Devletinin Uzun Ömürlü Olmasında Hukukun Rolü, Makale, <http://duyuru.marmara.edu.tr>
- **BİNARK İsmet**, Başbakanlık Osmanlı Arşivindeki Belgeler Işığında Türklerde Adalet Anlayışı, Yeni Türkiye Yargı Reformu Özel Sayısı, 1996 Sayı:10
- **CENGİZ Serkan, DEMİRAĞ Fahrettin, ERGÜL Teoman, Mc BRİDE Jeremy, TEZCAN Durmuş, AİHM Kararları Işığında Ceza Yargılaması Kurum ve Kavramları**, Kasım 2008, Şen Matbaa, ANKARA
- **CEYLAN Atilla**, Türkiye'de Kamu Çalışanlarının Yargılanması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2008
- **CİN, Prof. Dr. Halil - AKGÜNDÜZ Doç. Dr. Ahmet**, Türk Hukuk Tarihi, 1. Cilt, 1995 2. Baskı
- **ÇAĞLAYAN, Ramazan**, Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkındaki 4483 Sayılı Kanun Hakkında Bir Değerlendirme, Atatürk Ü. EHFD, Cilt: 7, 2003, Sayı:1-2
- **ÇETİN, Erol**, Açıklamalı ve İçtihatlı Ceza Hukukunda ve Özel Yasalarda Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanma Usulü ve Memur Suçları, Ankara, 2001
- **Devlet Memurları El Kitabı**, TODAİE Ankara 1987
- **EVLİYAĞLU, Erkal**, Memurlar İle İlgili Suçlar, Adalet Yayınevi, Ankara, 2001
- **FEYZİOĞLU, Doç. Dr. H. Sezer- KILIÇ, Yrd. Doç. Dr. Selda**, Tanzimat Arifesinde Kadılık-Naiplik Kurumu AÜ DTCE, Tarih Araştırmaları Dergisi, Cilt:4, Sayı:38,2005
- **GÖKCAN Hasan Tahsin- ARTUÇ Mustafa**, Ceza ve Usul Hukukunda Kamu Görevlileri Kavramı ve Özel Soruşturma Usulleri, Ankara, Seçkin Yayınları, 2007

- **GÜNDAY, Metin**, İdare Hukuku, Ankara 2003
- **GÜRAN, Sait**, "Anayasanın 128 ve 129. Maddeleri Yönünden Kamu Görevlileri ile Bakanların Durumu" Anayasa Yargısı, Sayı:4,1984
- **KALAY Jale**, AİHM Kararları Işığında Etkili ve Etkin Bir İdari Yargılama Denetimi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Ankara Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Şubat 2007
- **KELEŞ, Erdoğan**, Tanzimat Döneminde Rüşvetin Önlenmesi İçin Yapılan Düzenlemeler, 2005, Tarih Araştırmaları Dergisi, Cilt: 24, Sayı:38
- **KEYMAN, Selahattin**, Memurin Muhakemat Kanunu, Makale, AHFD Cilt 19, 1962
- **MUMCU, Uğur**, Türk Hukukunda Memurların Yargılanması Makale AHFD, Cilt 28, 1971
- **ÖZEK, Çetin**, Türk Hukukunda Memurların Muhakemesi, Makale, İÜHFM, Cilt 16 1961
- **PINAR, İbrahim**, Memur Suçlarında İdari ve Adli Soruşturma Usulleri, Ankara 2003, 4. Baskı
- **SALİHOĞLU, Enver - DEMİRKOL, Dr. Selami**, 4483 sayılı Kanun ile Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Öncesi Aşamaya İlişkin Usul ve İşlemler, Ankara 2009, 3. Baskı,
- **SAYDAM, Doç. Dr. Abdullah**, Tanzimatın Memurları, Türkler 13.Cilt Ankara 2002
- **SELÇUK, Sami**, Memur Yargılaması Hakkında, Tüsiad, 1997.
- **SELÇUK, Sami**, Hukuk Devleti Açısından Karşılaştırmalı Hukukta Memur Yargılaması Zorba Devletten Hukukun Üstünlüğüne, Ankara 2000
- **TBMM Tutanak Dergisi**, Cilt 17-18, www.tbmm.gov.tr/tutanakları
- **TOPUZ, İbrahim**, Memur ve Diğer Kamu Görevlilerinin Soruşturma ve Yargılama Usulleri, Ankara-2005
- **ZENGİN, Raşit**, Kamu Görevlilerinin Görev Suçlarında Soruşturma Usulü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Isparta 2006

İNTERNET SİTELERİ (Erişim yılı 2011)

- www.anayasa.gov.tr
- www.adalet.gov.tr
- www.tusiad.org.tr
- www1.umn.edu/humanrts/oasintr/zoas3can.html
- www.inhak-bb.adalet.gov.tr/aihs/madde10.html
- www.tbmm.gov.tr/tutanak
- www.basbakanlik.gov.tr

- www.echr.coe.int/echr/Homepage_EN.
- www.yargitay.gov.tr.
- www.ceza-bb.adalet.gov.tr.
- www.basinkonseyi.org.tr.
- www.abgs.gov.tr.
- www.inhak-bb.adalet.gov.tr/aihm
- <http://wcd.coe.int/wcd/ViewDoc.jsp?id=1698381>

